VOLODEA VAISMAN

o idee străbate deschiderile

O IDEE STRĂBATE DESCHIDERILE

Zece idei și combinații tipice

EDITURA SPORT — TURISM
1983

Coperta : DAN ANDREI

VOLODEA VAISMAN

o idee străbate deschiderile

editura sport-turism
București, 1983

INTRODUCERE

Ș a h u l — *ca orice activitate creatoare — este subordonat și el unor legități interne a căror cunoaștere permite jucătorului să limiteze mult sfera continuărilor posibile pe care trebuie să le rețină și să le aprecieze, pentru a le elimina mai ușor pe cele slabe, pentru a evita greșelile. De aceea, în primele etape ale formării sale, jucătorul de șah trebuie să studieze și să se străduiască să înțeleagă mai întîi o serie de principii, reguli, idei cu caracter general pentru a se avînta cu mai multă încredere și curaj pe cărările întortocheate și pline de primejdii ale variantelor teoretice.*

La baza jocului în deschidere stau cîteva principii de bază *ale căror cunoaștere, respectare și, mai ales, aplicare în condițiile concrete ale partidei proprii vor asigura jucătorului o poziție de la care să poată aborda cu încredere și șanse sporite jocul în continuare. Din contra, necunoașterea și încălcarea acestor principii îl vor duce, încă de la primele mutări, într-o poziție slabă, greu de apărat sau chiar pierdută. Aceste principii se referă la :*

— ocuparea centrului cu pionii și figurile sau pregătirea unui dispozitiv eficace pentru asigurarea controlului, subminării și distrugerii centrului advers ;

— realizarea unei dezvoltări rapide, armonioase, consecvente și eficiente a forțelor proprii pe pozițiile cele mai bune sau de perspectivă ;

— efectuarea, la momentul potrivit, în direcția corespunzătoare și în concordanță cu ideea strategică sau planul de joc, a rocadei ;

— formarea unei structuri favorabile de pioni, ocuparea punctelor importante de sprijin și a coloanelor deschise sau semideschise.

Evident, aceste importante acțiuni sînt puse în practică de „eroii" jocului de șah.

Pionul *constituie cea mai slabă unitate șahistă, dar tocmai în această slăbiciune stă și marea sa forță : înaintînd, pionii cuceresc spațiul necesar pentru acțiunile figurilor proprii, stînjenesc și alungă pe cele adverse, controlează și protejează complexe întregi de cîmpuri, iar în multe poziții ei sînt sacrificați pentru străpungeri și deschiderea liniilor în vederea pătrunderii în poziția adversă. Pionii sînt cele mai controversate piese în șah, aprecierile la adresa lor variind de la constatări dintre cele mai sumbre pînă la aprecieri dintre cele mai optimiste. Pionul poate străbate drumul glorios de la simplu soldat la general (damă) demonstrînd — în funcție de poziție — fie o slăbiciune specifică ultimului oștean, fie o forță potențială surprinzătoare : în unele situații, pionul greoi, care merge tîrîndu-se din pătrățică în pătrățică, capătă brusc o forță uriașă ajungînd să aplice chiar el lovitura decisivă !*

În deschidere, cel mai bine este să începem jocul cu pionii, îndeosebi cu cei centrali. În continuare însă, trebuie să fim foarte atenți, chiar zgîrciți, cu mutările de pioni. Să nu uităm nici o clipă că, spre deosebire de figuri, ei nu merg niciodată înapoi și fiecare pas al lor, în special în detrimentul dezvoltării generale, creează slăbiciuni în poziția proprie, oferind adversarului obiective precise de atac.

După înaintarea unuia sau a doi pioni, marea majoritate a jucătorilor își dezvoltă figurile ușoare — caii și nebunii —, apoi fac rocada, urmînd ca, în funcție de necesități, să-și posteze turnurile pe coloanele centrale și să-și introducă dama în joc. În lupta pentru obținerea inițiativei și a diverselor avantaje, este foarte important ca figurile ușoare să fie dezvoltate, dintr-o singură mutare (maximum două), pe acele cîmpuri de unde să poată acționa asupra centrului fără a împiedica mobilizarea altor figuri proprii.

Pentru cai, cele mai bune poziții în deschidere și trecerea spre jocul de mijloc sînt cîmpurile centrale, pe care pot ajunge după terminarea mobilizării figurilor și a pionilor centrali sau chiar în timpul acestei operațiuni. De pe aceste cîmpuri, ei pot să exercite o puternică presiune asupra poziției adverse, să susțină un atac sau să participe la o combinație.

Nebunii *pot fi dezvoltaţi pe poziţii centrale sau de flanc, primele fiind de preferat întrucît, de aici, mobilitatea şi forţa lor de bătaie cresc. Dacă însă centrul este ocupat de pioni, e de dorit dezvoltarea lor laterală, în special în „fianchetto". În principiu, nebunii trebuie dezvoltaţi pe diagonale libere sau, cel mult, ocupate de pionii adverşi care pot fi astfel atacaţi.*

Nebunul este figura care depinde cel mai mult de structura de pioni ; datorită faptului că se deplasează numai pe cîmpuri de o anumită culoare, el poate fi stînjenit în mişcări de către pionii proprii. De acest lucru trebuie să ţinem mereu seama atunci cînd ne stabilim poziţia pionilor sau cînd schimbăm unul din nebuni.

Poziţia favorabilă a nebunilor facilitează desfăşurarea acţiunilor, în special a operaţiunilor tactice. Nebunul (în special perechea de nebuni) poate fi o forţă, dar, în acelaşi timp, poate să ajungă la valoarea unui pion, totul depinzînd de poziţia sa şi de situaţia concretă de pe tablă.

Nebunul şi calul sînt două figuri sensibil egale, diferenţa de valoare dintre ele fiind determinată de caracterul poziţiei, amplasamentul şi cooperarea cu celelalte forţe.

Dezvoltarea figurilor grele *trebuie să se facă în aşa fel încît, după aproximativ zece mutări, turnurile şi dama să poată fi translate pe verticalele centrale în vederea începerii acţiunilor. Aici, ele presează de la distanţă asupra cîmpurilor centrale, rămînînd în acelaşi timp inatacabile faţă de pionii şi figurile uşoare adverse.*

În cadrul acţiunii de mobilizare generală a forţelor, turnurile *joacă un rol special întrucît ele nu pot fi aduse în joc imediat, ci numai după îndeplinirea unor obiective esenţiale în deschidere — dezvoltarea pionilor centrali şi a figurilor uşoare, ocuparea centrului, efectuarea rocadei etc.*

Succesul într-o partidă de şah depinde foarte mult de mobilizarea rapidă a turnurilor şi coordonarea acţiunilor lor cu cele ale figurilor uşoare. În majoritatea deschiderilor (mai ales în jocurile deschise şi semideschise), cea mai bună poziţie a turnurilor este cea centrală : ele trebuie dezvoltate pe coloanele deschise, semideschise sau care tind eventual să se deschidă. Pe aceste adevărate magistrale ale tablei, ele pot să preseze cu maximă eficienţă asupra poziţiei adversarului sau chiar să pătrundă în dispozitivul acestuia. De asemenea, turnurile sînt capabile să susţină înaintarea pionilor proprii, să ajute la realizarea

unei străpungeri, la cucerirea unei coloane, la subminarea lanțului de pioni adverși sau transformarea pionului în damă.

Valoarea damei — ca a oricărei figuri de șah — variază în funcție de poziție și de faza partidei : ea crește cu cît numărul liniilor și diagonalelor este mai mare și scade atunci cînd este stînjenită în acțiuni de către pionii și figurile proprii sau adverse. Ea este cea mai puternică figură, cu o rază impresionantă de acțiune, dar în marea sa forță se ascunde și o slăbiciune cronică : orice pion sau figură adversă o poate determina să dea înapoi ! Adesea, începătorii își scot dama în joc din primele mutări, expunînd-o atacurilor : dezvoltîndu-se pe seama ei, ocupînd centrul și punctele importante, adversarul poate obține un avans de dezvoltare și de spațiu care devine uneori decisiv. Nu este recomandabilă, deci, ieșirea prea timpurie a damei în avanscena luptei pentru a se evita asemenea consecințe nedorite.

Pentru damă nu este prea ușor de stabilit cea mai bună poziție în deschidere întrucît, fiind cea mai valoroasă figură, ea poate deveni o țintă ideală de atac pentru forțele adverse. Din punct de vedere strategic, principala destinație a damei în deschidere și trecerea spre jocul de mijloc este sprijinirea activității figurilor și pionilor, în cazuri speciale putînd fi folosită cu succes pentru desfășurarea și finalizarea unor operațiuni tactice. În general se impune ca dezvoltarea damei să fie realizată mai tîrziu, la momentul oportun, în funcție de necesități și de caracterul variantei de deschidere alese — problemă care trebuie rezolvată în mod creator, avîndu-se în vedere situația concretă și numai după un calcul efectiv al variantelor.

Principiile care stau la baza jocului în deschidere trebuie aplicate rapid, armonios și consecvent pentru a se putea crea condițiile necesare desfășurării cu succes a unor acțiuni favorabile sau chiar cîștigătoare. Pentru aceasta, o mare importanță capătă amplasarea forțelor pe cele mai bune cîmpuri, care favorizează exercitarea capacității de luptă maxime. Numai în acest fel, valoarea lor obișnuită, absolută se poate manifesta într-una conjuncturală, relativ superioară. Limitele acestor valori variabile sînt date de puterea lor de bătaie (concretizată în numărul de cîmpuri pe care le controlează), de gradul de securitate a figurilor (dat, practic, de invulnerabilitatea cîmpurilor pe care le ocupă), de activitatea lor (dependentă de apropierea de poziția adversă), de legătura, mobilitatea și cooperarea cu celelalte forțe proprii.

În virtutea factorilor enunțați mai sus, după terminarea dezvoltării (uneori chiar în același timp), se pot lua diverse măsuri pentru îmbunătățirea poziției figurilor proprii : *caii se instalează pe cîmpurile-pivot sau în dispozitivul advers, nebunii se plasează pe diagonalele cele mai favorabile, turnurile se transferă pe coloanele deschise, create în urma schimburilor de pioni care au avut loc, iar dama va fi dusă în zona principală de operațiuni sau centralizată, după caz și dacă situația o permite.*

Îmbunătățirea poziției figurilor proprii trebuie urmărită paralel cu acțiunea de stînjenire a forțelor și poziției adverse, *sub forma unor atacuri directe, prin alungarea figurilor adverse bine plasate sau schimbul unei figuri prost plasate pe una adversă mai bine situată, cu ajutorul unor amenințări tactice ș.a.m.d.*

Realizarea cu succes a acestor imperative majore, depășirea adversarului în privința vitezei și calității obiectivelor urmărite îi permit jucătorului să obțină inițiativa, o mai bună cooperare între figuri, să controleze sau să dispună de cele mai importante puncte strategice ale poziției, să creeze diverse amenințări, să înceapă primul atacul. *În acest timp, rămas în urmă cu dezvoltarea, cu regele nerocat sau într-o zonă periculoasă, fără un contrajoc activ, cu slăbiciuni de pioni etc., adversarul va fi constrîns să intre în pasivitate sau defensivă, iar lipsa de spațiu și de cooperare între figuri, inferioritatea de timp își vor spune, fără îndoială, cuvîntul în continuarea partidei.*

Toate acestea sînt însă legi, principii, reguli și recomandări cu caracter general — de altfel foarte folositoare — dar la aplicarea lor în practică, în condițiile concrete ale partidei, jucătorii mai puțin experimentați întîmpină mari dificultăți. Pentru depășirea acestora, ei apelează la cărțile de teoria deschiderilor, unde speră să găsească rezolvările particulare ale fiecărei poziții concrete care-i interesează. Din păcate însă, aceste cărți, cu multitudinea de variante care se întrerup parcă tocmai atunci cînd jucătorul ar dori o explicație în plus și la nivelul său de înțelegere, cu miile de paranteze, acolade, semne și note care au darul mai mult de a-l zăpăci, cu puhoiul de material care curge la nesfîrșit și într-o formă greu accesibilă, constituie pentru unii jucători o experiență, de cele mai multe ori dezolantă. Asemenea cărți nu sînt recomandabile începătorilor care trebuie mai întîi să treacă printr-un proces de pregătire teoretică, *să ajungă la un anumit nivel de percepere și forță de joc pentru a asimila subtilele idei și mecanisme reprezentate de limbajul sec al variantelor teoretice. Fiecare deschidere are planurile sale strate-*

gice, scheletul său de pioni, punctele tari și slabe, greșelile tipice de care jucătorul trebuie să se ferească. Începătorul nu va putea însă să desprindă, să asimileze și să deosebească toate nuanțele, subtilitățile miilor de variante pe care le studiază sau pe care intenționează, eventual, să le joace.

Cunoașterea teoriei deschiderilor — realizată în cerc concentric și pe nivele, de la simplu la complex —, o anumită memorizare a unor variante și continuări sînt, fără îndoială, folositoare, dar numai după ce jucătorul a ajuns la o putere de înțelegere și o forță de joc corespunzătoare care să-i permită să analizeze în mod critic tot ce studiază, să deosebească valoarea unei mutări sau variante în comparație cu altele, să înmagazineze în mod conștient toate cunoștințele șahiste. Din acest moment, teoria devine nu numai necesară, dar și indispensabilă !

Și astfel ajungem la convingerea că, alături de principiile de bază ale jocului în deschidere, de o anumită tehnică de joc la nivelul lor de dezvoltare, jucătorii mai puțin experimentați trebuie să cunoască și să stăpînească un arsenal, practic nelimitat, de idei și mijloace tactice, de combinații-tip cu acțiune generalizatoare, pe baza cărora să-și poată manifesta gîndirea, personalitatea, să creeze la tabla de joc și care să-i ajute să-și realizeze mai repede și mai frumos planurile, intențiile, scopurile, într-un cuvînt, să joace mai bine șah !

Dintre formele de luptă existente, cea care atrage imediat și într-o măsură mai mare începătorii este jocul combinativ. În ochii acestora, nimic nu se poate compara cu frumusețea combinațiilor șahiste, caracterul lor surprinzător, de aparent paradox, combinat, cel mai adesea, cu o logică profundă producîndu-le o puternică emoție.

Combinația reprezintă expresia cea mai înaltă a armoniei și frumuseții în șah, este neobișnuitul care emoționează și încîntă, lăsînd o puternică impresie estetică. Cine nu vibrează în fața unei combinații frumoase cînd a reușit să pătrundă în taina ideii, uneori fantastice, a luptei taciturne dintre figurile albe și negre cu 64 de pătrate, cînd a avut privilegiul să descifreze profundele mistere ale ideilor combinative sau, în ultimă instanță, cînd a devenit el însuși creatorul acestei lumi originale ?!

Sacrificiul — care însoțește de obicei combinația — este însă acela care îi dă sarea și piperul. Astfel, într-o poziție în care una din părți este în dezavantaj material, intervine o șarjă electrizantă în urma căreia absurdul aparent, iraționalitatea unei mutări se transformă brusc — datorită forței și strălucirii gîn-

dirii jucătorului — într-o armă a victoriei. Agerimea minţii, fantezia ies astfel învingătoare în lupta cu un adversar superior materialiceşte, sub ochii noştri înregistrîndu-se ceea ce ne-am obişnuit să denumim „victoria spiritului asupra materiei". Cîţi pioni, cai, nebuni, turnuri şi chiar dame nu au fost sacrificate pe altarul zeiţei Caïssa?! Desigur, soarta fiecărei figuri sacrificate diferă : unele au fost acceptate cu mărinimie şi atunci creatorul combinaţiei şi-a asigurat consideraţia contemporanilor şi admiraţia generaţiilor următoare, altele nu au fost însă pe placul exigentei zeiţe şi jucătorii s-au văzut nevoiţi să aştepte un nou ceremonial în speranţa unei alte clipe de avînt creator...

Sfera combinaţiilor în şah este practic nelimitată, înregistrînd o gamă variată de idei, motive şi teme, de la cele mai simple pînă la cele mai complexe. Combinaţiile pot fi scurte, simple, evidente — decurgînd logic din procesul luptei, dar şi mai complexe — cuprinzînd multe mutări şi variante, cu lovituri neaşteptate şi surprinzătoare, dificil de calculat sau care scapă chiar celei mai ingenioase fantezii. Din punct de vedere estetic, combinaţiile sînt deseori apreciate ca subtile, profunde, rafinate, elegante, grandioase, extraordinare, geniale şi chiar nemuritoare.

La baza oricărei combinaţii stă o idee — mai mult sau mai puţin cunoscută — rod al acumulărilor treptate în domeniul teoriei şi practicii şahiste sau al gîndirii şi fanteziei jucătorului. Desigur, ideea este doar un schelet, dar ea e aceea care luminează gîndirea creatoare a jucătorului, o face mai activă, mai concretă. Ideea constituie rezervorul tuturor valorilor estetice, ea transformă acumularea treptată de diverse avantaje într-un impetuos proces creator combinativ.

Combinaţiile în şah pot fi, desigur, sistematizate. Această operaţiune — de dată mai recentă — se face de obicei în funcţie de mijloacele tactice folosite — atacul (direct, dublu sau prin descoperire), blocarea sau eliberarea unui cîmp, mutarea intermediară, legarea sau dezlegarea figurilor, blocarea sau prinderea unei figuri adverse, deschiderea liniilor şi diagonalelor, atragerea sau distragerea apărării, interferarea liniilor de acţiune, supraîncărcarea figurilor apărării, slăbiciunea ultimei sau a penultimei linii, transformarea pionului ş.a.m.d. Cum, de obicei, o combinaţie foloseşte sau angrenează mai multe mijloace tactice, s-a încercat şi o clasificare din punct de vedere al scopului ei final — combinaţii de mat, pentru obţinerea unui avantaj material, de apărare (pat, şah etern, egalarea poziţiei) şi, separat, combinaţii de pioni.

Și în deschidere (respectiv în faza de trecere spre jocul de mijloc) se întîlnesc o serie de idei și combinații tipice. Aici însă, singura clasificare viabilă trebuie să țină cont de scopul general al jocului în deschidere, de respectarea (și, eventual, sancționarea încălcării) principiilor fundamentale care stau la baza primei faze a partidei de șah.

În acest context, oferim cititorilor zece idei și combinații-tip din deschidere, menite să demonstreze vulnerabilitatea punctelor „f2" și „f7" de lîngă cei doi regi („Călcîiul lui Ahile" *și* Săritura de cal a lui Légal), *rolul micuțului pion încă din deschidere* („Sufletul partidei de șah"), *avantajele dezvoltării nebunilor pe diagonalele mari ale tablei* („Diagonala roentgen"), *importanța alegerii momentului cel mai potrivit pentru efectuarea rocadei* („Rocada... cîștigătoare"), *foloasele acțiunii turnurilor pe coloanele „d" și „e"* („Pe magistralele centrale") *sau ale introducerii lor directe în joc pe coloana „h"* („Verticala fără... conștiință"). *Ne vom documenta apoi pe parcurs asupra unei vechi combinații vizînd punctul slab „h7" („h2"), un fel de frate geamăn — după rocadă — al punctului „f7" („f2")* („Sacrificiul lui Domenico"), *vom urmări peripețiile unui biet rege neajutorat, „talonat" îndeaproape de forțele adverse* („Odiseea regelui") *și, în fine, ne vom entuziasma în fața victoriei spiritului asupra forței brute superioare numericește din* „Combinația nemuritoare a lui Anderssen".

Astăzi este pe deplin cunoscut și demonstrat faptul că teoria se perfecționează în toiul practicii, că reprezintă, în fond, practica maeștrilor în ale căror partide se confruntă și se verifică toate principiile, teoriile, ideile și variantele șahiste. Acest „grai viu" al practicii este cea mai eficientă metodă de studiere, asimilare și aprofundare a tuturor adevărurilor șahiste pentru orice jucător de șah.

Din acest punct de vedere, cartea are un conținut preponderent practic, înglobînd un mare număr de partide. Desigur, nu toate rezistă la exigentele criterii ale esteticii și nu pot emite pretenții de a intra în tezaurul șahist, dar procesul perfecționării și obținerea măiestriei în șah nu constă într-o goană neîntreruptă după pasărea albastră a frumuseții, ci în priceperea de a distinge — în vîrtejul evenimentelor de pe tablă — un obiectiv și de a stabili căile de realizare a acestuia, în stăpînirea la perfecție a mijloacelor tehnice. Din dorința de a cunoaște șahul „mare", jocul și stilul marilor corifei, unii jucători studiază cu predilecție partidele marilor maeștri dar, avînd un bagaj limitat de cunoștințe, neînțelegînd totdeauna procesul subtil al luptei la

acel nivel, ei trag de cele mai multe ori concluzii pripite sau chiar greşite privind metodele şi procedeele tehnice şi psihologice folosite.

Multe din partidele date conţin şi greşeli. Dar tocmai aceste greşeli, împreună cu metodele cu ajutorul cărora au fost exploatate, sînt deosebit de instructive, chiar interesante, iar valorificarea lor — făcută cu o deosebită forţă şi energie, prin combinaţii frumoase sau lovituri tactice surprinzătoare şi de mare efect — va rămîne mult timp în memoria dvs. De aceea, nu trebuie să trecem nepăsători pe lîngă acele partide care, chiar dacă nu au în dreptul lor nişte nume sonore — sînt deosebit de instructive pentru însuşirea unui aspect din teoria şi practica şahistă sau, cine ştie, cuprind o idee, un crîmpei de gîndire originală...

Şi acum, după cum spune o maximă latină — „cuvintele te învaţă, exemplele te pun în mişcare" —, să trecem de la teorie la practică !

Autorul

I. „CĂLCÎIUL LUI AHILE"

În șah există o poziție care — de mai bine de un mileniu și jumătate — constituie obiectul unei dispute permanente : unii caută să demonstreze că ea este cîștigată de alb, alții sînt convinși de contrariu. Și această controversă seculară nu poate fi aplanată nici chiar de către cel mai imparțial arbitru existent astăzi — calculatorul electronic !

Cititorul și-a dat desigur seama că este vorba despre poziția de la care încep toate partidele de șah — *poziția inițială.*

În general, începătorii au impresia că poziția de dinaintea primei mutări este neesențială și că nu este nimic interesant de spus despre ea. De fapt, ea este o poziție structurată care cuprinde diverse posibilități de joc și manevre, cîmpuri tari și slabe. Dintre acestea din urmă, cele mai vulnerabile sînt *cîmpurile „f2" și „f7"* — apărate numai de regi — în jurul cărora se desfășoară cele mai periculoase atacuri și curse în deschidere, în special în jocurile deschise (care încep cu perechea de mutări 1.e4 e5).

Credem că nu există începător care să nu fi fost tentat măcar o dată să încerce atacul cel mai primitiv al punctului „f7" prin 1.e4 e5 2.Dh5?! (poate chiar cu ideea naivă 2...Re7? 3.D:e5 mat !)

În această formă însă, el se respinge ușor, scoaterea timpurie a damei albe permițînd

negrului să-şi dezvolte figurile cu cîştig de tempo şi să preia iniţiativa : 2...Cc6 3.Nc4 g6 4. Df3 Cf6 5.Db3 (sau 5.g4 Cd4 6.Dd1 d5!) De7 6.Cc3 Cd4 7. Da4 c6 8.Nb3 a5! şi amenințarea 9...b5 10.Da3 b4 face ca poziţia albului să fie deznădăjduită.

Istoria punctului „f7" („f2"), acest adevărat „călcîi al lui Ahile", începe o dată cu epoca faimoşilor maeştri italieni şi spanioli din secolele XVI—XVII care se aventurau cu plăcere în combinaţii tăioase şi îndrăzneţe cu sacrificii riscante, în care regele advers era „inamicul nr. 1".

Iată o partidă veche de peste patru sute de ani :

Lopez — Leonard,
Madrid, 1575

1.e4 e5 2.f4 d6 3.Cf3 Ng4 4. Nc4 c6? (4...Cc6) 5.f:e5 d:e5 (s-au făcut abia cîteva mutări şi punctul „f7" se clatină)

6.N:f7+! (regele negru este atras pe acest cîmp pentru a fi supus atacului dublu care urmează — o combinaţie simplă care se poate întîlni şi astăzi în multe deschideri) R:f7 7. C:e5+ Re8 8.D:g4 (cu doi pioni în plus, partida este ca şi decisă). A mai urmat : 8...Cf6 9. De6+ De7 (sau 9...Ne7 10.Df7 mat) 10.Dc8+ Dd8 11.D:d8+ R:d8 12.Cf7+ (1—0).

Şi alta în care „călcîiul lui Ahile" este lovit de copita unui cal...

Polerio — Domenico,
Roma, 1600

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.Cg5 d5 5.e:d5 C:d5 (o greşeală instructivă ; ulterior s-a stabilit că 5...Ca5 este mutarea cea mai bună)

6.C:f7 (profitînd de poziţia instabilă a Cd5, albul scoate regele advers din poziţia sa, dar mai tare este aici 6.d4!)

R:f7 7.Df3+ Re6 8.Cc3 Cce7 9.d4! (pentru a deschide cît mai rapid coloanele centrale) c6 10.Ng5 h6 11.N:e7 N:e7 12.0—0—0 Tf8 13.De4 T:f2 14.d:e5! (toate forțele asupra calului negru legat!) Ng5+ 15.Rb1 Td2? (trebuia jucat neapărat 15...Re7 ; acum, totul ia sfîrșit) 16.h4! T:d1+ 17. T:d1 N:h4 18.C:d5 c:d5 19. T:d5 Dg5 20.Td6++ Re7 21. Tg6! (21...Dh5 22.T:g7+ Re8 23.Tg8+ Rd7 24.Dd5+) 1—0.

De atunci încoace, atacul asupra punctelor „f7" și „f2" a făcut nenumărate victime devenind o armă de temut în mîna practicienilor și o idee teoretică de largă aplicabilitate în marea majoritate a deschiderilor. Astfel, prin dispozitivul Nf1—c4(b3), Cg1—f3—e5(g5), Dd1—h5(f3), albul presează deseori și în multe deschideri asupra punctului „f7", în timp ce în altele negrul exercită un contraatac asupra punctului „f2" printr-un mecanism similar : Nf8—c5(b6), Cg8—f6—e4(g4) și Dd8—h4(f6).

Pentru a exploata slăbiciunea punctului „f7" („f2"), partea activă poate folosi atacul direct, atacul dublu sau, uneori, chiar triplu. Dar, cu oricîtă vigoare s-ar presa asupra acestor puncte, adversarul poate găsi suficiente forțe pentru a se apăra. Atacul direct și „pașnic" asupra acestor puncte nu are de obicei șanse prea mari de reușită. De aceea, în practică se utilizează *sacrificiul* — acest element misterios și totodată captivant al jocului de șah — care permite, datorită caracterului său surprinzător, realizarea condițiilor necesare unui atac victorios asupra regelui advers. Dar dacă, să zicem, acum o sută-două sute de ani, principalul criteriu estetic în șah era legat de proporțiile sacrificiului, astăzi el a devenit un procedeu obișnuit, dictat adeseori de logica evenimentelor și care, evident, nu trebuie să lipsească din arsenalul tehnic al oricărui jucător.

Atacul asupra punctelor „f7" și „f2" are loc în special în deschidere, după următorul scenariu : ambele părți se află în plină dezvoltare a forțelor — unele sînt deja în acțiune, altele așteaptă încă pe pozițiile lor inițiale. Deodată, de obicei în mod surprinzător, o figură se îndreaptă spre unul din aceste puncte nevralgice...

De regulă, sacrificiul respectiv aduce jucătorului un cîștig rapid — mat sau avantaj material, alteori jucătorul urmărește doar să dezorganizeze interacțiunea dintre forțele adverse, să-i scoată regele din poziția de apărare și, supunîndu-l unui atac rapid sau prelungit, să obțină matul ori un cîștig material suficient pentru victorie.

De cele mai multe ori, aceste atacuri aduc jucătorului avantajele scontate, dar, nu de puţine ori, el nu dispune de forţe suficiente pentru a continua şi susţine ofensiva, şi apărarea triumfă în această încleştare „pe viaţă şi pe moarte".

Atacul asupra punctului „f2" este mult mai greu de efectuat şi cere din partea negrului un joc ceva mai riscant în deschidere. El survine totuşi în multe cazuri, mai ales în gambite, în sistemele ascuţite sau atunci cînd albul, ca urmare a unui joc extrem de pasiv, rămîne în urmă cu dezvoltarea. Numărul curselor în deschidere şi al partidelor jucate pînă în prezent — în care jocul se desfăşoară în jurul punctelor „f7" şi „f2" — este imens. Am ales dintre acestea pe cele mai interesante şi instructive, grupate (sistematizarea fiind una din condiţiile unei bune asimilări) în funcţie de figura care este sacrificată sau efectuează atacul asupra acestor puncte.

Cele mai frecvente tipuri de combinaţii în legătură cu punctele „f7" şi „f2" sînt acelea în care se sacrifică o figură uşoară şi în primul rînd, un *cal*, nu numai pentru că aceasta este figura care se dezvoltă de obicei prima, ci datorită, în special, caracterului surprinzător al sacrificiului. Cînd urmările sînt evidente — mat sau cîştig de material —, el nu necesită comentarii deosebite. Să urmărim cîteva partide în care regele advers este scos din poziţia sa iniţială cu ajutorul sacrificiului de cal pentru a fi supus unui alt atac, de obicei al nebunului, damei sau chiar al celui de-al doilea cal, deşi şi micul pion poate da uneori o „mînă de ajutor".

Zukertort — Anderssen,
Berlin, 1865

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cge7 (o apărare veche) 4.c3 d6 5.d4 Nd7 6.0—0 Cg6 7.Cg5?! (o mutare tipică de cursă, bazată pe răspunsul natural al negrului) h6?

8.C:f7! R:f7 9.Nc4+ (intervine nebunul...) Re7?! (era

mai bine 9...Re8 10.Dh5 Df6 deși, după 11.f4!, albul are atac cîștigător) 10.Dh5 De8 (sau 10...Ne8 11.Ng5+ h:g5 12. D:g5+ Rd7 13.Df5+ Re7 14. De6 mat) 11.Dg5+! (mergea și 11.Ng5+) h:g5 12.N:g5 mat (1—0).

Warren — Selmann,
corespondență, 1930

1.d4 Cf6 2.c4 e5?! 3.d:e5 Ce4 (mergea și 3...Cg4) 4.a3 (mai exact era 4.Dc2!) d6 5.e:d6 N:d6 6.g3? C:f2! (după 7.R:f2 N:g3+, albul pierde dama) 0—1.

În această cursă au căzut mulți, de exemplu în partidele Phipps — Daris, Hastings, 1951, Nicoleanu — Georgescu, București, 1960 etc.

van Stenis — Homnes,
Amsterdam, 1939

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 d:e4 4. C:e4 Cd7 5.Cf3 Cgf6 6.Nd3 b6 7.0—0 Nb7 8.De2 Ne7 9.Te1 0—0?! 10.Ceg5 Te8? (o greșeală atrage după sine alta !) 11.C:f7! N:f3 (ultima șansă : la 11...R:f7 urma 12.D:e6+ Rf8 13.Cg5!) 12.g:f3 (12...R:f7 13.Nc4!) 1—0.

Capron — Corde,
Dijon, 1976

1.e4 c5 2.b4!? c:b4 3.a3 Cf6? (trebuia contraatacat în centru prin 3...d5!) 4.e5 Cd5 5.a:b4 e6 (5...C:b4 6.c3 și 7.d4 dă albului avantaj în centru) 6.Cf3 d6 7.Nc4 d:e5 8.C:e5 Dc7 9.Nb2 Cd7 10.De2 C5f6? (trebuia 10... C7f6)

11.C:f7! (decisiv : 11...R:f7 12.D:e6+ Rg6 13.Df7+ Rh6 14.Ta3!) 1—0.

Romanovski — Judovici,
Leningrad, 1934

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4. a3 (4.e5) N:c3+ 5.b:c3 Ce7 6. Cf3 d:e4 7.Cg5 Cc6 8.Nc4 Ca5? (nu observă lovitura următoare)

9.C:f7! R:f7 10.Dh5+ g6 11. D:a5 şi, luînd şi pionul „e4“, albul cîştigă (1—0).

Borges — Rocha,
Rio de Janeiro, 1933

1.d4 d5 2.Cc3 c6 3.e4 d:e4 4. C:e4 Nf5 5.Cg3 Ng6 6.h4 h6 7. Cf3 Cd7 8.Nc4 e6 9.De2 Nd6 10.0—0 Cgf6 11.Ce5 Nh7? (trebuia 11...N:e5 12.d:e5 Cd5 cu unele şanse)

12.C:f7! (12...R:f7 13.D:e6+) 1—0.

O idee asemănătoare a fost aplicată într-o partidă Horowitz — Gudju, Praga, 1931 :

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 Nf5 5.Cg3 Ng6 6.h4 h5 7. Cf3 e6 8.Ce5 Nh7 9.Nc4 Cd7 10.De2 Cgf6?

11.C:f7! Nb4+ 12.c3 (1—0).

Junek — Stickel,
Praga, 1941

1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 (2...Cf6) 3.Cc3 Da5 4.Cf3 Nf5 (4...Ng4) 5.d4 c6 6.Nd3 Cf6 7.0—0 e6 8. Te1 Cbd7 9.Ce5 Ng6?! (trebuia schimbat la „d3“) 10.De2 Dd8? 11.N:g6 h:g6

12.C:f7! (12...R:f7 13.D:e6 mat) 1—0.

Vooremaa — Luik,
Tallin, 1962

1.e4 c6 2.Cc3 d5 3.d4 d:e4 4. C:e4 Cd7 5.Nc4 Cdf6?! (normal era 5...Cgf6) 6.Cg5 Cd5 7. C1f3 h6? (7...e6!)

8.C:f7! R:f7 9.Ce5+ Re6 (9... Re8 10.Dh5+) 10.Dg4+ Rd6 11.Cf7+ (1—0).

Alehin — Bruce,
Plymouth, 1938

1.e4 c6 2.Cc3 d5 3.Cf3 d:e4 4.C:e4 Nf5?! (aici se joacă de obicei 4...Cd7, 4...Cf6 sau 4... Ng4) 5.Cg3 Ng6? (trebuia 5... Ng4) 6.h4 h6 7.Ce5 Nh7 (sau 7...Cbd7 8.C:g6 f:g6 9.d4 e5 10. Dg4 Df6 11.Ne3 Ce7? 12.Ce4 1—0 Alehin — Navarro, Madrid, 1940) 8.Dh5 g6 9.Nc4! (unii preferă aici 9.Df3 cu ideea 9...Cf6 10.Db3 sau 9...Dd5 10.D:d5 c:d5 11.Nb5+) e6 10. De2 Cd7?

11.C:f7! (11...R:f7 12.D:e6+ Rg7 13.Df7 mat) 1—0.

Planinc — Jović,
Novi Sad, 1972

1.b3 e5 2.Nb2 Cc6 3.e3 d6 4. Cf3 Ng4 5.Ne2 Cge7 6.c4 e4?! 7.Cg5 N:e2 8.D:e2 Cb4 (raidul calului pare periculos...) 9.0—0! Cc2? 10.Dh5! Cg6 (10...g6 11. Dd1!)

11.C:f7! R:f7 12.Dd5+ (mergea și 12.Df5+) Re8 13.D:e4+ Rd7 14.D:c2 (1—0).

Borisenko — Rootare,
U.R.S.S., 1960

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 d:c4?! 5.e3 c5 6.N:c4 c:d4 7.e:d4 Ne7 8.Cf3 0—0 9.0—0 a6 10.De2 b5 11.Nb3 Nb7 12. Tad1 Te8 13.Ce5 Cbd7? (negrul uită de punctul său cel mai nevralgic)

14.C:f7! R:f7 15.D:e6+ Rg6 16.Nc2+! R:g5 17.De3+ Rh5 18.Dh3+ Rg5 19.f4 mat (1—0).

Ljubojević — Stein,
Las Palmas, 1973

1.b3 e5 2.Nb2 d6 3.e3 Cf6 4. c4 g6 5.d4 Ng7 6.Cc3 (la 6.d:e5 Cg4!) e:d4 7.D:d4 0—0 8.Cf3 Cbd7 9.Ne2 Cc5 10.Td1?! Cg4 (nu 10...Cfe4 11.D:g7+! R:g7 12.C:e4+ f6 13.C:c5) 11.Dd2

11...C:f2! 12.0—0 (12.R:f2 N:c3 13.N:c3 Ce4+) C:d1 și negrul a cîștigat (0—1).

Quinteros — S. Garcia,
Lanzarote, 1974

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4. Dc2 c5 5.d:c5 Ca6 (5...0—0!) 6. a3 N:c3+ 7.D:c3 C:c5 8.b4?! (trebuia jucat 8.f3 a5 9.e4 d6 10.Ne3 etc.) Cce4 9.Dc2?! (9. Dd4) d5! 10.c5? (10.f3)

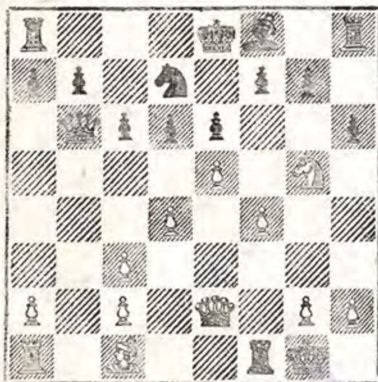

10...C:f2! 11.R:f2 Ce4+ 12. Re1 Df6 13.e3 D:a1 14.Nb5+

Nd7 15.N:d7+ R:d7 16.Re2 Dc3 17.Da4+ Re7 18.Ch3 Dc4+ 19.Rf3 C:c5 (0—1).

Tal — Simaghin,
Moscova, 1956

1.e4 c6 2.d4 d6 3.Cc3 Cf6 4. f4 Db6 5.Cf3 Ng4 6.Ne2 Cbd7 7.e5 Cd5 8.0—0 C:c3 9.b:c3 e6?! (9...N:f3!) 10.Cg5 N:e2 11. D:e2 h6

12.C:f7! R:f7 13.f5! d:e5 14. f:e6+ R:e6 15.Tb1! (poanta) D:b1 16.Dc4+ Rd6 17.Na3+ Rc7 18.T:b1 N:a3 19.Df7 şi albul a cîştigat (1—0).

Duz Hotimirski — Robine,
Hamburg, 1910

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 Ne7 4. Nc4 Nh4+?! (era mai prudent 4...Cf6!) 5.g3 (bine este şi 5.Rf1...) f:g3 6.0—0 g:h2+ 7. Rh1 d5! 8.e:d5 Nf6 9.d4 Ce7 10.Cg5 h6? (trebuia 10...Nf5! 11.C:f7 Ne4+ 12.R:h2 R:f7 13. d6+ Cd5 cu unele şanse...)

11.C:f7! R:f7 12.d6+ Rf8 (sau 12...Ne6 13.Dh5+ g6 14. T:f6+!) 13.Dh5 De8 14.T:f6+!! (1—0).

Uneori, sacrificiul de cal este urmat imediat de un altul, de cele mai multe ori de nebun sau damă, cu scopul de a scoate regele advers din dispozitivul său de apărare şi de a-l aduce mai aproape de „tirul" forţelor proprii.

Sigurdsson — Thorvaldsson,
Islanda, 1934

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Cf3 Cbd7 5.e3 c6 6.Nd3 Ne7 7. 0—0 0—0 8.e4 d:c4?! (de obicei se joacă 8...d:e4) 9.N:c4 Te8 10.Cg5 (cele două figuri uşoare albe şi-au luat poziţia...) h6?

11.C:f7! (unu !) R:f7 12. N:e6+! (doi !) R:e6 (sau 12...Rf8

13.e5!) 13.Db3+ Cd5 14.C:d5 Rf7 15.Cf4+ (1—0).

Seidman — Santasiere,
New York, 1939

1.e4 c5 2.Cf3 Cf6 3.e5 Cd5 4. Cc3 (merge şi 4.d4) C:c3 5.d:c3 b6?! 6.Nc4 e6 7.Nf4 Dc7 8.0—0 Nb7 9.De2 a6 10.a4 Cc6 11. Tad1 Ne7 12.Td2 0—0 13.Tfd1 Tfd8 14.Cg5! h6? (încercînd îndepărtarea calului...)

15.C:f7! R:f7 16.T:d7! (poanta atacului a cărei idee se vede din continuarea : 16... T:d7 17.N:e6+! R:e6 18.Dc4+ Rf5 19.Df7+ Nf6 20.T:d7 cu poziţie cîştigată) D:d7 17.T:d7 T:d7 18.Dh5+ g6 (sau 18...Rf8 19.N:e6 etc.) 19.N:e6+! R:e6 20.D:g6+ Nf6 (sau 20...Rd5 21. Df7+ Re4 22.f3 mat) 21.D:f6+ Rd5 22.Df5! (1—0).

Alehin — Feldt,
Tarnopol, 1916
(simultan à l'aveugle)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. e:d5 (mai uzuale sînt continuările 4.Ng5 şi 4.e5) C:d5 5.Ce4 f5?! (5...Cbd7) 6.Cg5! Ne7 7. C5f3 c6 (7...0—0!) 8.Ce5 0—0 9.Cgf3 b6 10.Nd3 Nb7 11.0—0 Te8 (11...c5!) 12.c4 Cf6 13.Nf4 Cbd7 14.De2 c5?

15.Cf7! (direct în „gura lupului" !) R:f7 (şi mai rău este 15...Dc8 16.D:e6 ameninţînd 17.Ch6++) 16.D:e6+!! Rg6 (sau 16...R:e6 17.Cg5 mat) 17. g4! Ne4 18.Ch4 mat (1—0).

Respectarea principiilor de bază ale jocului în deschidere este prima condiţie — necesară dar nu suficientă! — a succesului într-o partidă de şah. Încălcarea lor — sub orice formă — duce de obicei la dezavantaj sau chiar la pierdere. Una din metodele de „represalii" este şi sacrificiul calului la „f7" („f2"), prin care regele advers este scos din poziţia sa şi atras sub atacul forţelor proprii, de obicei mai dezvoltate...

Wolz — Benzinger,
München, 1940

1.c4 e5 2.Cc3 Cc6 3.Cf3 Cf6 4.d4 e:d4 5.C:d4 Nb4 6.g3?! (obişnuit se joacă aici 6.Ng5) Ce5 7.Db3 N:c3+ 8.b:c3? (evident, trebuia 8.D:c3) De7! (ameninţînd 9...Cd3+) 9.Ne3 Cfg4 10.Cc2 (amplasamentul figurilor şi pionilor albi este, cel puţin, inestetic...)

10...C:f2! 11.R:f2 (sau 11.N:f2 Cd3+) Cg4+ 12.Rf3 (menţine figura în plus, dar expune regele) f5! 13.Rg2 De4+ 14.Rg1 C:e3 15.C:e3 D:e3+ 16.Rg2 b6! (apariţia nebunului pe diagonala mare este decisivă) 0—1.

Dezvoltarea forţelor în deschidere este subordonată anumitor legi. Una dintre ele recomandă ca regele să fie adăpostit — cu ajutorul rocadei — înainte de începerea acţiunilor active.

Momentul efectuării rocadei variază de la caz la caz, dar alegerea acestuia trebuie făcută la timpul cel mai potrivit, în direcţia corespunzătoare, conform ideii strategice şi planului de joc stabilit. Întîrzierea rocadei, rămînerea nejustificată (sau forţată) a regelui în centru are ca urmare expunerea acestuia la atacurile periculoase ale forţelor adverse.

Uneori însă, tocmai cînd jucătorul se pregăteşte s-o efectueze, evenimentele se precipită şi intervine un sacrificiu care-l obligă să rămînă în centru...

Unul din mijloacele de reţinere a regelui advers în centru este şi sacrificiul calului la „f7" („f2").

Kaiszauri — Borkowski,
Wroclaw, 1977

1.c4 e5 2.Cc3 Cf6 3.Cf3 e4 4. Cg5 b5?! 5.d3 Nb4 6.d:e4 h6?

7.C:f7! (pentru a reţine — cu tempo — regele în centru) R:f7 8.e5 d5 (la retragerea calului, decide 9.Dd5+) 9.e:f6 d4 10. a3 D:f6 11.a:b4 d:c3 12.c:b5 c:b2 13.Db3+ Ne6 14.D:b2 (după multiple schimburi, albul a rămas cu doi pioni în plus...) Df5 15.Ta3! Nd5 16.Tg3 Df6 17.e4! Te8 (17...N:e4 18.Nc4+)

18.D:f6+ g:f6 19.f3 a5 20.N:h6 a:b4 21.Tg7+ Re3 22.e:d5+ R:d5+ 23.Rf2 (1—0).

Jidkov — Țehonski,
Moscova, 1974

1.Cf3 f5 2.d3 (2.d4) Cf6 3.g3 b6 4.Ng2 Nb7 5.0—0 e6 6.e4!? f:e4 7.Cg5 Ne7 8.d:e4 e5 9.f4 h6 (se pare că regele negru nu are probleme...)

10.Cf7! R:f7 11.f:e5 (recîștigînd figura cu atac în continuare) d6 12.e:f6 N:f6 13.Cc3 Tf8 (încercînd evacuarea din zona periculoasă) 14.T:f6+! g:f6 (14...D:f6 15.e5!) 15.N:h6 Tg8 16.Dh5+ Re7 17.e5! (străpungerea decisivă) N:g2 18. e:f6+ Rd7 19.Df5+ Rc6 20. R:g2 Rb7 21.f7 Tf8 22.N:f8 și albul a cîștigat (1—0).

Kavalek — Kanta,
Cehoslovacia, 1957

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 d5?! (corect era 4...e:d4) 5.e:d5 C:d5 6.C:e5 Ne6 7.0—0 Nd6 8.f4 Cce7? 9.f5! Nc8 (sau 9...C:f5 10.T:f5 N:f5 11.N:d5 cu două figuri ușoare pentru turn...)

10.f6! g:f6 11.C:f7! N:h2+ (la 11...R:f7 urma 12.Dh5+ Re6 — 12...Rg8 13.T:f6! — 13.N:d5+ C:d5 14.Df5+ Re7 15.Te1+ etc.) 12.R:h2 R:f7 13. Dh5+ Re6 14.Cc3 c6 15.T:f6+! Rd7 (sau 15...R:f6 16.Ce4+ Re6 17.De5+ Rf7 18.Cd6+ Rg8 19.

Nh6 cu cîştig) 16.Ce4! C:f6 17. C:f6+ Rc7 18.Nf4+ Rb6 19. Dc5 mat (1—0).

Keres — Winter,
Varşovia, 1935

1.e4 c5 2.Cf3 Cf6 3.e5 Cd5 4. Cc3 e6 5.C:d5 e:d5 6.d4 d6 (interesant este 6...Cc6!?) 7.Ng5 (aici se mai joacă şi 7.Nb5+) Da5+ 8.c3 c:d4 9.Nd3 d:c3?! (mai prudent era 9...Cc6) 10. 0—0 c:b2? 11.Tb1 d:e5? 12.C:e5 Nd6

13.C:f7! R:f7 14.Dh5+ g6 (sau 14...Rf8 15.Tfe1 Nd7 16. Df3+ Rg8 17.Ne7!) 15.N:g6+ h:g6 16.D:h8 Nf5 (16...Cd7 17. Dh7+) 17.Tfe1 Ne4 (se ameninţa 18.T:e7+! N:e7 19.Dh7+ Rf8 20.D:e7+) 18.T:e4! d:e4 19.Df6+ (1—0).

Krnić — Luza,
Beverwijk, 1970

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 g5 4. Nc4 Ng7 5.d4 d6 6.c3 h6 7.0—0 Ce7?! (negrul joacă liniştit la menţinerea pionului, dar trebuia 7...Cc6 pregătind rocada mare) 8.h4 d5? (8...Cg6) 9.e:d5 C:d5 10.Te1+ Rf8 (la 10...Ne6 11.Db3!) 11.Ce5 Cc6

12.C:f7! R:f7 13.Dh5+ Rf6 (sau 13...Rf8 14.N:d5!) 14.N:f4! g:f4 (nu 14...C:f4 15.Df7 mat) 15.Cd2 Nf5 (direct la 15...Cce7 urmează 16.Ce4+ Re6 17. Cg5++ Rd7 18.Cf7 Df8 19. N:d5 etc.) 16.Ce4+ N:e4 17. T:e4 Cce7 18.Tf1 Dd7 19. Tf:f4+ Cf5 20.g4 C:f4 21.g5+ (1—0).

Balendo — Şcerbiţki,
Minsk, 1969

1.d4 Cf6 2.Cf3 b6 3.Cc3 Nb7 4.Ng5 d5 5.e3 Cbd7 (5...e6) 6. Ce5 Dc8 (6...a6!) 7.Nb5 c6 8. Nd3 e6 9.f4 Na6 10.0—0 (sau 10.N:a6 D:a6 11.C:c6 Tc8 cu contraşanse...) c5 11.N:a6 D:a6 12.f5 Ne7 (pregătind rocada...)

13.C:f7! R:f7 14.f:e6+ R:e6 15.e4! d:e4 (sau 15...C:e4 16. Dg4+ Rd6 17.Nf4+ Rc6 18. De6+) 16.d5+ Rd6 (16...Rf7 17.d6 Nd8 18.Dd5+) 17.Nf4+ Ce5 (se pare că negrul se apără...) 18.a4! Tae8 19.Cb5+ Rd7 20.N:e5 Nd8 21.N:f6 N:f6 22.T:f6! (ultima lovitură) g:f6 23.Dg4+ Rd8 24.Dg7 (24...Dc8 25.D:f6+ Rd7 26.Dd6 mat) 1—0.

Kondratiev — Nikitin,
Moscova, 1960

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cf6 4.d4 C:e4 (4...e:d4) 5.d5 Ce7 6. C:e5 c6 7.0—0! (cu ideea 7... c:b5 8.d6 Cc6 9.Te1 etc.) C:d5 8.Te1 Cdf6 9.Cd2 Ne7 10.C:e4 C:e4 11.T:e4 c:b5

12.C:f7! R:f7 13.Dd5+ Rf8 (la 13...Re8 14.Ng5!) 14.Nf4 Db6 15.T:e7! R:e7 16.Ng5+ Rf8 17.Te1 (cu un turn în plus, negrul nu poate respinge atacul !) Dg6 18.Ne7+ Re8 19. Nd6+ De6 (sau 19...Rd8 20. Dc5! urmat de mat) 20.Dh5+ Rd8 21.T:e6 d:e6 22.Dg5+ (1—0).

Kapuscinski — Ichim,
București, 1947

1.c4 Cf6 2.Cf3 c5 3.g3 Cc6 4. Ng2 d5 5.c:d5 C:d5 6.Cc3 Cb6 7.0—0 e5 8.b3 Ne7 9.Na3 (cu ideea Ce4—Tc1) c4?! 10.N:e7 D:e7 11.b:c4 C:c4 12.Cd5 Dd6 13.Cg5! Dd8 (13...0—0 14.Dc2! ; 13...h6 14.Ce4! ; 13...Ne6 14. d3!) 14.f4 h6 (acum, la retrage-

rea calului, negrul efectuează rocada...)

15.C:f7! R:f7 16.Dc2! Cd6 (sau 16...Cb6 17.f:e5+ Rg8 18. Cf6+! g:f6 19.Dg6+) 17.f:e5+ Cf5 18.T:f5+ N:f5 19.D:f5+ Re8 20.Dg6+ (20...Rd7 21. Nh3+) 1—0.

Fuga regelui este o priveliște impresionantă, destul de rar întîlnită în partidele de șah. De obicei, întreaga acțiune este lansată de un sacrificiu — în cazul nostru, de sacrificiul calului la „f7" („f2") — care-l obligă pe nefericitul monarh să pornească în exil, urmărit, pe de-o parte cu compasiune de propriile figuri neputincioase, iar pe de alta — cu satisfacție distructivă de forțele adverse de pe tablă...

Cochrane — Walker,
Londra, 1841

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 C:d4?! (normal era 3...e:d4) 4.C:e5 Ce6 5.Nc4 c6 6.0—0 Cf6

7.C:f7! (pentru a aduce regele negru în centru) R:f7 8. N:e6+ R:e6 9.e5! Cd5 (la 9... R:e5 10.Te1+ Rf5 11.Dd3+ etc.) 10.c4 Cb6 11.Rh1 (calm olimpian !) h5 (trebuia încercat 11...Nc5) 12.f4 g6 13.f5+! R:e5 (sau 13...g:f5 14.Df3!) 14.Nf4+ (1—0).

Kalașnikov — Murmek,
Gorki, 1965

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 d5 4. e5?! (obișnuit, aici se joacă 4. e:d5) c5 5.Nb5+ Nd7 (5...Cc6) 6.N:d7+ C:d7 (6...D:d7!) 7. 0—0 Ce7 8.Cg5 Cg6?

9.C:f7! R:f7 10.e6+ R:e6 11. Dg4+ Rd6 12.d4 c:d4 13. N:f4+ Rc6 14.De6+ Rc5 15. b4+ R:b4 16.a3+ Rb5 17.a4+ Rc5 18.Cd2 De7 19.Cb3+ Rc4 20.Ca5+ Rc5 21.C:b7+ Rc4 22.Da6+ Rc3 23.Dd3+ Rb4 24. Tfb1 mat (1—0).

Kondratiev — Bikov,
Leningrad, 1963

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 f5 4. Cc3 f:e4 5.C:e4 Ne7?! (era mai

bine 5...d5, cu mari complicații) 6.d4 (6.0—0) e:d4 7.0—0 d5 (sau 7...Cf6 8.C:f6+ N:f6 9.Te1, cu avantaj pentru alb) 8.Ceg5 h6 9.N:c6+ b:c6

10.Cf7! (atrăgînd regele în centru) R:f7 11.Ce5+ Rf6 (11... Re8 12.Dh5+) 12.D:d4! (după 12.Dh5 Nf5 13.Df7+ R:e5 14. Te1+ Rd6 15.D:f5 Rc5, regele negru scapă...) c5 (sau 12...De8 13.Te1 Nf5 14.b4! cu presiune puternică) 13.Df4+ Nf5 14.g4 Dc8 15.Te1 Nd6 16.h4 g6 17. b4! c:b4 18.Nb2 Th7 19.g:f5 D:f5 20.C:g6+ R:g6 21.h5+ (21...D:h5 22.Te6+) 1—0.

Sakins — Dambitis,
corespondență, 1978

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.Cf3 0—0 6.Ne2 e5 7. d5 Cbd7 8.Ne3?! (8.Ng5) Cg4! 9.Nd2 (era mai bine, iarăși, 9. Ng5) f5 10.h3?

10...C:f2! 11.R:f2 f:e4 12.C:e4 Dh4+ 13.Re3 (sau 13.Cg3 Cc5!)

Nh6+ 14.Rd3 D:e4+! 15.Rc3 (15.R:e4 Cc5 mat) Ng7 16.Tf1 (sau 16.Nd3 T:f3! 17.D:f3 Dd4+ 18.Rc2 e4! etc.) Cc5 17. b4 T:f3+! 18.g:f3 Dd4+ (19. Rc2 Nf5+) 0—1.

Bohosian — L. Popov,
Plovdiv, 1971

1.e4 c5 2.Cc3 Cc6 3.f4 g6 4. Cf3 Ng7 5.Nc4 d6?! (trebuia 5...e6 6.0—0 Cge7 închizînd drumul spre punctul „f7") 6. 0—0 e6 7.d3 Cge7 8.f5! g:f5 (sau 8...e:f5 9.De1 0—0?! 10. Dh4 Dd7 11.Nh6! cu atac puternic, de exemplu : 11...f:e4 12.Cg5 Dg4 13.T:f7! D:h4 14. T:g7+ Rh8 15.T:h7 mat — Tarjan — Ratinger, Porto Rico, 1971) 9.Cg5 h6

10.C:f7! R:f7 11.e:f5 C:f5 (sau 11...d5 12.Dh5+ Rg8 13. f6 d:c4 14.f:g7 Dd4+ 15.Ne3!) 12.T:f5+ Rg8 13.Dh5 Ce5 14. Nf4 C:c4 (la 14...De7 15.N:e5 N:e5 16.Taf1 cu poziție cîștigată) 15.Df7+ Rh7 16.Th5! Df6

17.T:h6+ D:h6 18.N:h6 R:h6 19.d:c4 și albul a cîştigat (1—0).

Gesov — Manoliov,
Cehoslovacia, 1979

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 d:c4 4.e3 b6?! 5.N:c4 Nb7 6.Cc3 e6 7.0—0 c5 8.Ce5 Cbd7 9.f4 Dc7? 10.Cb5 Dc8

11.C:f7! R:f7 12.f5 Nd5 (sau 12...Re8 13.f:e6 Cb8 14.d5 și pionii decid) 13.f:e6+ Rg8 (nu mergea 13...N:e6 14.d5! sau 13...R:e6 14.N:d5+ urmat de șahul damei) 14.N:d5 C:d5 15. Dh5 h6 (15...De8 16.Df7+! D:f7 17.e:f7 mat) 16.D:d5 Cf6 17. T:f6 g:f6 18.e7+ Rg7 19.Cd6! (1—0).

Polański — Daniszkowicz,
Prabuty, 1978

1.e4 e5 2.Nc4 Cf6 3.d4 e:d4 4.Cf3 C:e4 5.0—0 (trebuia 5. D:d4 Cf6 6.Ng5 Ne7 7.Cc3, cu compensație pentru pion) Cc6 6.Te1 d5 7.Nb5?! (singura posibilitate era 7.N:d5 D:d5 8. Cc3 ș.a.m.d.) Nc5 8.C:d4 0—0! 9.N:c6?

9...**C:f2!** 10.R:f2 Df6+ 11.Re3 b:c6 (compensația pozițională pentru figură este evidentă) 12. c3 Na6 13.Df3 Tae8+ 14.Rf2 T:e1! 15.R:e1 (nu 15.D:f6 Tf1+) N:d4 16.c:d4 Te8+ 17. Rd1 (17.Rf2 Te2+!) D:d4+ 18. Rc2 Ne2! (0—1).

Honfi — Gipslis,
Pécs, 1964

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4. Dc2 c5 5.d:c5 0—0 6.Cf3 Ca6 7.a3 N:c3+ 8.D:c3 C:c5 9.b4? (9.g3) Cce4 10.Dc2 a5 11.Cd2? (trebuia încercat 11.Tb1)

11...C:f2! 12.R:f2 Cg4+ 13. Rg3 (sau 13.Re1 Df6! cu cîștig imediat) f5 14.Cb3 Dc7+ 15. Nf4 e5 16.Ng5 d5! (amenință 17...f4+) 17.e4 d:e4 18.Ne2 f4+ 19.Rh4 Ce3 20.D:e4 Cf5+ (0—1).

Adamski — Podgaeț,
Varna, 1972

1.Cf3 Cf6 2.c4 g6 3.b3 Ng7 4.Nb2 0—0 5.g3 d6 6.d4 Cbd7 7.Dd2?! (7.Ng2) c6 8.Ng2 Ce4 9.Dc2 d5 10.Cc3 Cdf6 11.Cd2? (provocînd schimburi, dar...)

11...C:f2! 12.R:f2 Cg4+ 13. Rf3 (sau 13.Re1 Ce3 14.Dd3 N:d4! cu cîștig) N:d4! 14.Cd1 Ce5+ 15.Rf4 g5+ 16.R:g5 Dd6

17.Thf1 Rg7! (amenințînd 18... Dh6 mat) 0—1.

Sokolski — Kofman,
Kiev, 1948

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 (4.f3!) b6 (de obicei, aici se joacă 4...Cc6 sau 4...c6) 5.f3 Nb7 (evident, trebuia 5...e3!) 6.f:e4 C:e4 7.C:e4 N:e4 8.Cf3 Dc8 9.Nd3 N:d3 10.D:d3 Da6 11.De4 Cc6 12.d5 Ca5 13.Ce5 (pentru pion, albul are o bună poziție de atac) d6? (trebuia

13...Cb7 deşi, după 14.Df3 Cd6 15.Dh5+, albul păstrează avantajul)

14.Cf7! R:f7 (sau 14...Tg8 15.D:h7 R:f7 16.Tf1+) 15. Tf1+ Re8 (15...Rg8 16.De6 mat) 16.T:f8+! (1—0).

Morphy — N.
(simultan à l'aveugle)
New Orleans, 1858

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 e:d4 5.Cg5 d5 (5...Ce5) 6. e:d5 C:d5? (trebuia 6...De7+) 7.0—0 Ne7 (după 7...Ne6 8.Te1 Dd7, într-o partidă ulterioară Blackburne — Teichman, a urmat : 8.C:f7! R:f7 9.Df3+ Rg8 10.T:e6 Td8 11.Te4 Ca5 12. Te8!! 1—0)

8.C:f7! R:f7 9.Df3+ Re6 10. Cc3! d:c3 11.Te1+ Ce5 12.Nf4 Nf6 13.N:e5 N:e5 14.T:e5+! R:e5 15.Te1+ Rd4 (sau 15... Rd6 16.D:d5 mat) 16.N:d5 Te8 (16...D:d5 17.D:c3 mat ; 16... c:b2 17.Te4+ sau 16...Df6 17. Td1+ 1—0 — Hansen — Christensen, 1960) 17.Dd3+ Rc5 18.b4+! R:b4 19.Dd4+ (1—0).

În general, orice sacrificiu trebuie calculat amănunţit şi exact pentru a se putea evalua cu precizie avantajele scontate şi a se elimina surprizele neplăcute. Uneori însă, deşi acest lucru nu este practic posibil, jucătorul „simte" că sacrificiul trebuie să ducă la cîştig... Şi în cazul sacrificiului de cal la „f7" („f2"), deseori avem de-a face cu un sacrificiu intuitiv.

Ivkov — Tatai,
Veneţia, 1966

1.Cf3 Cf6 2.c4 c5 3.g3 e6 4. Ng2 d5 5.0—0 d:c4?! (era mai indicat 5...Cc6) 6.Ca3 Cbd7 7. C:c4 b5?! (7...Ne7!) 8.Cce5 Nb7 (dezvoltîndu-şi flancul damei, negrul se pregăteşte să-şi termine mobilizarea generală prin Ne7 şi 0—0, dar...)

9.C:f7! (un curajos sacrificiu intuitiv prin care regele negru este scos din fortăreaţa sa) R:f7

10.Cg5+ Rg6 (la alte retrageri urma, bineînțeles, 11.N:b7) 11. Dc2+! (sacrificînd al doilea cal, albul rupe regele advers de „baza" acestuia...) R:g5 12. d4+ Rh5 13.N:b7 g5 14.h4 Db8! 15.Ng2 h6 16.Dd3 Ne7?! (șanse mai bune oferea 16... Nd6) 17.N:a8 D:a8 18.f3! (amenințînd 19.g4+ R:h4 20.Rg2! și mat) g4 19.f:g4+ R:g4 (19... C:g4 20.Tf5+!) 20.Dg6+ Rh3 21.Tf2! Cg4 22.D:e6! Tf8 23. Nf4 T:f4 24.g:f4 (24...N:h4 25. Tf3+ Ng3 26.D:d7) 1—0.

Reibștein — G. Petrosian,
Leningrad, 1968

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 c5 4. e:d5 D:d5 (4...e:d5!) 5.Cf3 Cf6 6.Nc4 Dc6?! 7.De2 (era interesant 7.a4 a6 8.Nb5!?) Cbd7 8. 0—0 Ne7 9.Ce5 Dd6 10.Cdf3 c:d4?

11.C:f7! R:f7 12.Cg5+ Re8 13.C:e6 (pentru figura sacrificată, albul are doi pioni și atac...) Ce5 14.C:g7+ Rd8 (14... Rf8 15.Nh6!) 15.Nf4 C:c4 (sau 15...Cfd7 16.Ce6+ Re8 17. Dh5+) 16.N:d6 C:d6 17.Tfe1 Cde4 (sperînd la 18.f3 Tg8!) 18.Dd3 Tg8 19.T:e4! T:g7 (19... C:e4 20.D:e4 T:g7 21.D:d4+) 20.D:d4+ Nd7 21.Tae1 și albul a cîștigat (1—0).

Letellier — Czerniak,
Buenos Aires, 1947

1.a3?! Cf6 2.Cf3 g6 3.b4 Ng7 4.Nb2 0—0 5.c4 d6 6.d4?! (6. d3) e5! 7.e3 (la 7.d:e5 Cg4!) e:d4 8.C:d4 Cg4! (amenințînd 9...c5) 9.Cc3 Cc6 10.Cf3?! (era mai prudent 10.C:c6 b:c6 11. Ne2 grăbind rocada) Cce5 11. Ne2 C:f3+ 12.g:f3? (trebuia, evident, 12.N:f3)

12...C:f2! 13.R:f2 Dh4+ 14. Rg1 Te8 (în schimbul calului sacrificat, negrul are o presiune puternică pe care o amplifică mutare cu mutare...) 15. Dd2 (la 15.e4 Nh3 16.Dd2 ur-

mează 16...Dg5+! 17.D:g5 Nd4 mat) T:e3! 16.Ce4 N:b2 17.D:b2 Nh3 18.Dd4 (se pare că albul s-a apărat...) T:e2! 19.Cf6+ D:f6 20.D:f6 Tg2+ 21.Rf1 Te8! (deşi are dama pentru turn, albul este pierdut !) 22.Dh4 Ta2+ 23.D:h3 T:a1+ 24.Rg2 Te2+ 25.Rg3 T:h1 (acum, totul s-a sfîrşit...) 26.Dc8+ Rg7 27. D:c7 Tg1+ (0—1).

Lutikov — Velimirović,
Suhumi, 1966

1.d4 Cf6 2.Cf3 c5 3.c3 e6 4. Ng5 b6 5.e4!? (obişnuit se joacă aici 5.Cbd2) h6 6.N:f6 D:f6 7. Nd3 Dd8 8.0—0 Na6 9.N:a6 C:a6 10.d5! (negrul a rămas mult în urmă cu dezvoltarea şi, de aceea, albul caută să deschidă jocul : 11.d:e6 f:e6 12. Ce5!) Cb8 11.Ce5 Nd6

12.C:f7! R:f7 13.d:e6+ Re7 (13...R:e6 14.Dd5+ sau 13... e:d5 14.e5!) 14.e5! N:e5 15.Df3 d5 (se pare că negrul a scăpat dar, de fapt, toate necazurile sînt încă în faţă...) 16.Df7+ Rd6 17.Td1! Rc6 18.c4 Df6 (18...d4 19.Df3+) 19.c:d5+ Rd6 20.Db7 Tf8 21.Ca3! (albul ignoră punctul „f2") D:f2+ 22. Rh1 De2 23.Tac1 Tf4 (sau 23... Ca6 24.Dd7 mat) 24.D:a8 Re7 25.Db7+ Rf6 26.Te1 Df2 27.d6 Rg6 28.e7 Rf7 29.e8D+ R:e8 30.De7 mat (1—0).

Maróczy — Vidmar,
Ljubljana, 1923

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 e:d4 5.0—0 Nc5 (aici, se mai joacă 5...C:e4) 6.e5 d5 (6... Ce4 7.Nd5!) 7.e:f6 d:c4 8.Te1+ Ne6 9.Cg5 Dd5 10.Cc3 Df5 11. Cce4 Nf8 (alte continuări acceptabile sînt 11...0—0—0 şi 11...Nb6 în timp ce 11...g:f6 12.g4! De5 13.Cf3 pierde dama)

12.C:f7 (sacrificiu teoretic) R:f7 13.Cg5+ Rg8 (sau 13... Rg6 14.C:e6 g:f6 15.g4! Da5 16.Nf4 şi negrul întîmpină

mari greutăţi) 14.g4 D:f6? (nici celălalt pion nu putea fi luat : 14...D:g4? 15.D:g4 N:g4 16.f7 mat, dar trebuia jucat 14...Dg6 15.T:e6 g:f6 16.Df3 Rg7 17.Nf4! etc.) 15.T:e6 Dd8 16.Df3 Dd7 17.Te7!! (o interferenţă decisivă : 17...C(N):e7 18.Df7 mat sau 17...D:e7 18. Dd5+) 1—0.

Întreaga partidă s-a repetat şi într-o întîlnire Sämisch — Reinmann, Bremen, 1927 !

Morozova — Kalaşnikova,
Rostov pe Don, 1971

1.d4 f5 2.Cf3 Cf6 3.g3 d6 4. Ng2 c6 5.0—0 Dc7 6.c4 e5 7. d:e5 d:e5 8.Cc3 Nb4 9.Db3 Ca6 10.a3 Ne7 11.Td1 0—0 12.Dc2 Cc5 13.b4 Cce4 14.Nb2? (nu sesizează ideea negrului...)

14...C:f2! 15.R:f2 Cg4+ 16. Rg1 e4 (mergea şi 16...Db6+ 17.c5 N:c5+ 18.b:c5 D:c5+ 19. e3 D:e3+ 20.Rf1 Ne6! cu atac cîştigător, dar negrul este preocupat de altă idee...) 17.Cd4 Nh4! 18.Nc1 N:g3 19.h:g3 D:g3 (deşi cu două figuri în plus, regele alb nu se poate apăra în faţa unui atac din ce în ce mai covîrşitor...) 20.e3 Dh2+ 21.Rf1 f4! 22.e:f4 T:f4+ 23. N:f4 D:f4+ 24.Cf3 (sau 24.Re1 Dg3+! urmat de mat sau cîştigul damei) Ce3+ 25.Rg1 C:c2 şi negrul a cîştigat (0—1).

Quinteros — Portisch,
Manila, 1974

1.Cf3 Cf6 2.g3 g6 3.Ng2 Ng7 4.0—0 0—0 5.c4 d5 6.d4 Cc6 7.Ce5 (7.c:d5) d:c4!? (angajează imediat lupta) 8.C:c6 b:c6 9.N:c6 Tb8 10.Cc3 Nh3! (începe contrajocul) 11.Te1 Cg4 12.e3 e5! 13.Nf3 e:d4 14.e:d4

14...C:f2!? 15.R:f2 N:d4+ 16.Te3 (sau 16.Ne3 T:b2+ etc.) Te8 17.Cd5! Nc5 (nu 17...c5 18. D:d4!) 18.b4! c:b3 19.Na3? (pînă acum, albul s-a apărat bine ; trebuia continuat cu 19.

a:b3 c6 20.b4!) N:e3+ 20.C:e3 b2! 21.Tb1 Dg5 22.De2 (la 22. Cc4 Tbd8! dar trebuia 22. Dd4...) Da5 23.N:b2 D:a2 24. Dc2 T:e3! 25.R:e3 Nf5 26.Ne4 Db3+! 27.D:b3 T:b3+ 28.Rf4 N:e4 29.R:e4 a5! (turnul alb este legat, pierderea nebunului fiind inevitabilă) 0—1.

Popova — Grünfeld,
Tbilisi, 1974

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4. e5 Cfd7 5.Nd3 c5 6.c3 Cc6 7. Ce2 Db6 8.Cf3 c:d4 9.c:d4 f6 10.e:f6 C:f6 11.0—0 Ne7 (mai activ pare 11...Nd6) 12.Cc3 0—0 13.Te1?! (13.Ce5! menţinea avantajul) Cg4! (ia imediat în obiectiv punctul slab „f2“) 14. Ca4 Dc7 15.h3?

15...C:f2! 16.R:f2 Dh2 (dama neagră a pătruns în spatele frontului advers...) 17.Tg1 Nh4+ 18.Rf1 (sau 18.Re2 T:f3! 19.R:f3 Dg3+ 20.Re2 Df2 mat) e5 19.d:e5 C:e5 20.Ne2 N:h3! (încetul cu încetul, atacul se intețește...) 21.Ne3 Cg4 22.Dd4 Dg3 23.Nf2 T:f3! 24.N:f3 D:f3 25.g:h3 Ch2+ 26.Re1 N:f2+ (27.D:f2 Te8+) 0—1.

Reti — Wolf,
Teplitz Schönau, 1922

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e3 0—0 6.Cf3 Cbd7 7.Tc1 c6 8.Dc2 (obişnuit se joacă aici 8.Nd3) a6 9.c5?! (era mai bine 9.a3 menţinînd tensiunea în centru) e5! 10.d:e5 Cg4 11.N:e7 (11.Nf4) D:e7 12. Ca4 Te8 13.Nd3 (13.Ne2) h6 (nu 13...Cf8 14.Cb6 Tb8 15. C:c8 şi 16.Nf5 cu cîştig) 14.Cd4 (lăsarea regelui în centru nu poate duce la nimic bun!) Cd:e5 15.Cb6?

15...C:f2! 16.Nh7+ (16.R:f2 Cg4+) Rh8 17.0-–0 (calul nu poate fi luat: 17.R:f2 Cg4+ 18.Re1 D:e3+ sau 17.D:f2 Cg4 18.Df3 C:e3, urmat de Ng4) Cfg4! 18.C:a8 (albul a reuşit să

facă — în ultimul moment — rocada şi să ia un turn ; poziţia sa este însă atît de complicată, încît lupta de abia începe...) C:e3 19.De2 (sau 19. Db1 C:f1 20.T:f1 D:c5 etc.) C:f1 20.Nb1 C:h2! 21.Cb6 (la 21.R:h2 Dh4+) Cef3+!! (o nouă şi frumoasă lovitură tactică) 22.g:f3 Dg5+ 23.R:h2 (sau 23.Dg2 D:c1+ 24.R:h2 Df4+ etc.) T:e2+ 24.C:e2 De5+! (ultima subtilitate) 25. Cg3 D:b2+ 26.Tc2 D:b1 27. Te2 Ne6 şi negrul a cîştigat (0—1).

Tal — Velimirović,
Belgrad, 1979

1.c4 c5 2.b3 Cc6 3.Nb2 e5 4. g3 d6 5.Ng2 Ne6 6.Cc3 Dd7 7. Cf3 Nh3 8.N:h3 D:h3 9.Cd5 Dd7 (sau 9...0—0—0 10.b4! începînd primul atacul) 10.e3 Cce7 (la 10...Cge7 11.d4!) 11. Cc3 Cf6 12.0—0 e4 13.Cg5 d5 (la 13...Df5 14.Cb5!) 14.c:d5 Df5 **15.C:f7!?** R:f7 16.f3 Ce:d5 (sau 16...e:f3 17.e4 deschizînd jocul...) 17.f:e4 C:c3 18.N:c3 D:e4 19.Dh5+ Re6 (sau 19... Rg8 20.N:f6 g:f6 21.T:f6 De7 22.Dd5+ Rg7 23.Dg5 mat) 20. Dh3+ Rd6 (20...Rf7 21.Tf5!) 21.b4! Rc7 22.Tac1 Tc8 23.Tf5! Dg4 24.Ne5+ Rd7 25.Df1 De4? (trebuia 25...c4) 26.Tc4 Dc6 27. Dh3 De6 28.N:f6 g:f6 29.Te4! D:a2 30.T:c5+ (1—0).

Tartakower — Schlechter,
Petersburg, 1909

1.e4 e5 2.f4 Nc5 3.Cf3 d6 4. f:e5 d:e5 5.c3 Cf6 (sau 5...Ng4 6.Da4+!) 6.C:e5 0—0 (6...De7 duce la egalitate) 7.d4 Nd6 8. Cf3 C:e4 9.Nd3 Te8 10.0—0 h6? (trebuia 10...Cd7 aducînd calul în ajutorul regelui) 11. Cbd2 Cf6 12.Cc4 c5 13.Cfe5 c:d4? (trebuia 13...Ne6, la care albul putea continua 14.N:h6 sau 14.T:f6 g:f6 15.Cg4 cu atac)

14.C:f7!? R:f7 15.Dh5+ Rg8 (după 15...Re7 16.Dg6, pot surveni două variante : 16...Tg8 17.T:f6 g:f6 18.Dh7+ Re6 19. Nf5+ Rd5 20.Df7+ Rc6 21. Ne4+ Rb5 22.C:d6+ sau 16... Tf8 17.N:h6! g:h6 18.Dg7+ Tf7 19.Tae1+ Ne6 20.T:e6+ R:e6 21.Te1+ Rd5 22.D:f7+ Rc6 23.Te6 cu cîştig) 16.T:f6 Te1+ 17.Tf1 T:f1+ 18.N:f1 Nf8 19.N:h6! Df6 (sau 19...g:h6 20.Dg6+ Ng7 21.Cd6 şi Nc4+) 20.Ng5 Df5 21.Cd6! (încheind cu eleganţă atacul) N:d6 22. Nc4+ Ne6 (sau 22...Rf8 23.Dh8 mat) 23.Tf1 şi albul a cîştigat după cîteva mutări (1—0).

Gurghenidze — Tal,
Moscova, 1957

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4. Cc3 e:d5 5.c:d5 d6 6.Cf3 g6 7. e4 Ng7 8.Ne2 0—0 9.0—0 Te8 10.Cd2 Ca6 11.Te1?! (pionul trebuia apărat prin 11.f3) Cc7 12.a4 b6 13.Dc2?! (era mai bine 13.Nf3 Cd7 14.Cc4 etc.) Cg4 14. h3? (trebuia jucat 14.N:g4 N:g4 15.h3 deşi, după 15...Nc8! 16. Cf3 f5 17.Ng5 Dd7, negrul stă mai bine)

14...C:f2! 15.R:f2 Dh4+ 16. Rf1 (sau 16.g3 Nd4+) Nd4 17. Cd1 D:h3!! (poanta atacului) 18.Nf3 Dh2 19.Ce3 f5 20.Cc4 f:e4 21.N:e4 Na6 22.Nf3 Te5 23.Ta3 (sau 23.Re2 Tae8 24.Ta3 Df4 25.Rd1 N:c4 26.D:c4 N:e3 cu cîştig) Tae8 24.Nd2 C:d5 (şi mai bine era 24...Df4!) 25.N:d5 T:d5 26.Re2 N:e3 27.T:e3

N:c4+ (28.D:c4 D:g2+ 29.Rd1 D:d2 mat sau 28.Rd1 T:e3 29. T:e3 D:g2 cu cîştig) 0—1.

Întrucît între deschidere şi jocul în continuare nu există o delimitare fixă — această „graniţă" imaginară diferind de la o deschidere sau variantă la alta —, atacul punctelor „f7" şi „f2", deosebit de virulent în deschiderea partidei, continuă şi în etapa de trecere spre jocul de mijloc, uneori chiar mai departe !

Podgornîi — Stulik,
Praga, 1956

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 Ne7 4.Nc4 Cf6 5.Cc3 C:e4! 6.Ce5 (după 6.C:e4 d5, negrul egalează uşor) Cd6?! (corect era 6...Cg5) 7.Nb3 Nh4+ 8.g3 h:g3 9.0—0 g:h2+ 10.Rh1 Nf6 (10... 0—0!?) 11.d4 b6 12.Dh5 (spre punctul „f7"!) Nb7+ 13.R:h2 g6 (evident, nu 13...0—0 14.Cg4 N:d4 15.Ng5 Dc8 16.Nf6! etc.) 14.Dh6 Ng7!? (cu ideea 15.D:g7 Dh4+, dar...)

15.C:f7! (pe alb nu-l interesează decît punctul „f7"!) N:h6 16.C:d6+ c:d6 (sau 16...Re7 17. N:h6 R:d6 18.Nf4+ Rc6 19. Nd5 mat) 17.Nf7+ Re7 18.N:h6 Dg8 (nu salvau nici 18...d5 19. Tae1+ Rd6 20.Nf4+ Rc6 21. Nd5 mat sau 18...Dc8 19.Ng5+ Rf8 20.Nb3+ Rg7 21.Tg7+ Rg8 22.Nh6 etc.) 19.N:g8 (19... T:g8 20.Ng5+ Re8 21.Tae1+) 1—0.

Bogoliubov — Gerhardt,
Berlin, 1935

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 e6 4. Cc3 Ne7 5.Nf4 0—0 6.e3 c5 7. Tc1 (7.d:c5) Cc6?! (trebuia 7... c:d4) 8.d:c5 d:c4 (împiedică formarea unui pion izolat prin 8...N:c5 9.c:d5 ş.a.m.d.) 9.Nd6! Da5 10.N:c4 Ce4 11.0—0 C:c5 12.N:e7 C:e7 13.Dd6 Cf5 14.Df4 Td8? (negrul are probleme cu dezvoltarea şi, în această idee, trebuia 14...Nd7) 15.Ce5 Cd7

16.C:f7! R:f7 17.g4 (recîştigînd figura şi amplificîndu-şi avantajul poziţional) g6 18. Tfd1 Te8 19.Cb5 Rg7 20.Cc7 Te7 21.g:f5 e:f5 22.Ce6+! Rh8 23.Dd4+ Rg8 (sau 23...De5 24. D:e5+ C:e5 25.Td8+) 24. Cg5+ (1—0).

Ree — v. Barle,
Olanda, 1971

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.c3 d6 4.f4 Cf6 5.Nd3 0—0 6.Cf3 c5?! 7. d:c5 d:c5 8.0—0 Cc6 9.e5 Cd5 10.Ne4 Cb6 11.Ca3! Dc7 (după 11...D:d1 12.T:d1 şi 13.Ne3, albul are avantaj evident) 12. Ne3 a6 (apărînd indirect pionul : 13.N:c5 C:e5!) 13.De2 Td8 14.Df2 Cd7 15.Cg5 h6?

16.C:f7! R:f7 17.e6+ R:e6 18.f5+! (deschizînd, cu tempo, liniile de atac) Rf7 (încercînd o reîntoarcere spre reşedinţa, şi aşa destul de avariată...) 19. f:g6+ Rg8 20.Df7+ Rh8 21. N:h6 Tg8 (21...N:h6 22.Dh7

mat) 22.N:g7+ T:g7 23.De8+ Tg8 24.g7+! (24...R:g7 25. Dg6+) 1—0.

Benkö — Horwitz,
S.U.A., 1969

1.c4 c6 2.Cf3 d5 3.b3 Cf6 4. g3 e6 (4...Nf5) 5.Ng2 Ne7 6. 0—0 0—0 7.Nb2 a5 8.a3 c5?! (slăbeşte lanţul de pioni ; trebuia 8...Cbd7) 9.c:d5 e:d5 10.d4 Ca6 11.Cc3 Nf5 12.Ce5 c:d4 13. D:d4 (pionul „d5" este pierdut...) Cc5 14.C:d5! C:b3 15. Df4 C:d5 16.D:f5 C:a1 (negrul a cîştigat o calitate, dar...)

17.C:f7! Dc8 (sau 17...T:f7 18.N:d5 cu cîştig) 18.Ch6+! Rh8 19.D:d5 Cc2 20.Dg8+!! (20...T:g8 21.Cf7 mat) 1—0.

Nejmetdinov — Kamişev,
Gorki, 1950

1.e4 c6 2.Cf3 d5 3.Cc3 Cf6 4. e5 Ce4 5.Ce2 (pentru a submina calul din „e4") Db6 6.d4 c5 7.d:c5 D:c5 8.Ced4 Cc6 9. Nb5 (lupta se dă pentru punctul „d4") Nd7 (acum sau mai tîrziu, era mai bine 9...e6 urmat de Ne7 şi 0—0) 10.0—0 C:e5?! (cîştigă un pion, dar apropie calul advers de punctul critic „f7"...) 11.C:e5 N:b5 12.C:b5 D:b5 13.Te1 Cf6?! (se ameninţa 14.a4! urmat, eventual, de 15.T:e4, dar negrul putea încerca mai bine 13...Td8 şi, dacă 14.C:f7, atunci 14...R:f7 15.T:e4 d:e4 16.D:d8 g6 etc.) 14.Ng5 e6 15.c4! Da5 (împotriva lui 16.Da4+) 16.N:f6 g:f6

17.C:f7! R:f7 18.Dh5+ Re7 19.c:d5 e5 20.f4! (pentru a

deschide jocul...) D:d5 21.f:e5 f5 22.e6 Rf6 (se amenința 23. Df7+ urmat de Tad1) 23.h4! (plasa se închide...) Nc5+ 24. Rh1 D:e6 25.Dh6+ (1—0).

Spasski — Lee,
Hastings, 1966

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4. Ng5 h6 5.Nh4 c5 6.d5 N:c3+ (6...d6) 7.b:c3 e5? 8.d6! Cc6 9. Dc2 g5?! (o slăbire inutilă) 10. Ng3 Da5 11.Tc1 (se amenința 11...Ce4) Da3 12.Cf3 Ce4 13. N:e5 C:e5 14.C:e5 C:d6 (se pare că negrul a scăpat de greutăți...) 15.h4! g:h4 16.e3 b6 17.Td1 Cb7

18.C:f7! R:f7 19.Df5+ Rg7 20.De5+ Rg8 21.T:h4 d6 22. Dg3+ Rf7 23.Tf4+ Re8 24. Dg7 (1—0).

Taimanov — Ostojić,
Reykjavik, 1968

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 b6 4. Cc3 Nb7 5.e3 Ne7 6.Nd3 d5 7.0—0 0—0 8.b3 c5 9.Nb2 Cbd7 (o altă idee era 9...c:d4 10.e:d4 Cc6 luînd imediat în primire pionii „atîrnați" ai albului) 10.De2 c:d4 11.e:d4 g6 (sau 11...Tc8 12.Tad1 Dc7 13. Ce5 cu avantaj) 12.Tad1 Ch5 13.De3! Tc8 14.Ce2 Te8 15.Ce5 d:c4?! 16.N:c4 Chf6 (pentru a bloca ferm cîmpul „d5") 17.Cf4 Nf8

18.C:f7! R:f7 19.C:e6 T:e6 20.D:e6+ Rg7 21.Df7+ Rh8 (21...Rh6 22.Nc1+) 22.Tfe1 (calm...) b5 23.Ne6 Tc7 24.d5! Ce5 25.D:f6+! (25...D:f6 26. N:e5) 1—0.

Cigorin — Steinitz,
Havana, 1892

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Na5 6.0—0 d6 7.d4 Ng4 8.Nb5 e:d4 9.c:d4 (9. Da4!?) Nd7 10.Nb2 Cce7?! (era mai bine 10...Cf6) 11. N:d7+ D:d7 12.Ca3! Ch6 13. Cc4 Nb6 14.a4 c6 15.e5! d5 16.

Cd6+ Rf8 17.Na3 Rg8 18.Tb1! Chf5

19.C:f7! R:f7 20.e6+ R:e6 (20...D:e6 21.Cg5+) 21.Ce5! Dc8 22.Te1 Rf6 23.Dh5 (regele negru a fost „înconjurat"...) g6 (sau 23...Cg6 24.g4, cu ideea 25. g5+!) 24.N:e7+ R:e7 (24...C:e7 25.Dh4+) 25.C:g6++ Rf6 26. C:h8 N:d4 (sau 26...D:h8 27. Te5 Dc8 28.g4 cu cîştig) 27. Tb3! Dd7 28.Tf3 T:h8 29.g4 Tg8 30.Dh6+ Tg6 31.T:f5+ (1—0).

Vaisman — Ştefanov,
Herculane, 1979

1.Cf3 c5 2.b3 Cf6 3.Nb2 e6 4.e3 Ne7 5.c4 0—0 6.Cc3 b6 7. d4 c:d4 8.e:d4 d5 9.Nd3 d:c4 (9...Nb7) 10.b:c4 Nb7 11.0—0 Cc6 12.Tc1 Tc8 13.De2 Dd6 (nu 13...C:d4? 14.C:d4 D:d4 15.Cd5 Dc5 16.N:f6 g:f6 — la 16...N:f6 17.De4! — 17.Dg4+ Rh8 18. Dh4! sau 13...Cb4 14.Nb1 N:f3 15.D:f3 D:d4 16.Cd5 Dc5 17. Dh3!) 14.Tfd1 Tfd8 15.Nb1 Ca5?! 16.Ce5 Nf8 17.Cb5 Db8 18.d5! e:d5

19.C:f7! Te8 (sau 19...R:f7 20. N:f6 g:f6 21.Dh5+ cu atac decisiv) 20.Df3 d:c4 (sau 20...d4 21.Ch6+ Rh8 22.Dh3 g:h6 23. N:d4 Ng7 24.N:f6 N:f6 25.D:h6 cu poziţie cîştigată) 21.Ch6+ Rh8 22.D:f6!! (simplu, eficient şi spectaculos) g:f6 (22...c3 23. Df7 Nb4 24.Dg8+!!) 23.N:f6+ Ng7 24.Td7!! (poanta întregii combinaţii) De5 25.Cf7+ (25... Rg8 26.C:e5 N:f6 27.N:h7+ şi mat) 1—0.

Kozma — Jansa,
Praga, 1977

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cf3 Ng7 4.g3 0—0 5.Ng2 d5 6.0—0 Cc6 7.c:d5 C:d5 8.e4 Cb6 9.d5 Ca5 10.Cc3 (albul a ocupat centrul) c6! 11.Te1 c:d5 12.e:d5 Cac4 13.Ng5 Te8 14.Db3 h6 15.Nf4 g5?! (o acţiune riscantă) 16.Ne5

g4 17.Nf1! (demonstrînd că înaintarea pionilor nu a făcut decît să slăbească poziţia regelui negru) C:e5 (sau 17...g:f3 18.N:c4 etc.) 18.C:e5 a6 19. Tad1 Dd6

20.**C:f7!** R:f7 21.Ce4 Dd8 22. d6+ e6 (sau 22...Ne6 23.Cg5+ h:g5 24.D:e6+ Rf8 25.d7! etc.) 23.Cc5! Nd7 (sau 23...Cd5 24. T:d5!) 24.C:b7 Dg5 25.D:b6 şi, peste cîteva mutări, negrul a cedat (1—0).

Sacrificiul *nebunului* la „f7" („f2") se bazează, în general, pe aceleaşi idei, în marea majoritate a cazurilor avînd loc doar un „schimb de locuri" şi de sarcini între cele două figuri uşoare — calul şi nebunul.

Pentru început, cîteva din cele mai rapide „execuţii" pe această temă :

Hamppe — Meitner,
Viena, 1872

1.e4 e5 2.Cc3 Nc5 3.Ca4?! (obişnuit, aici se joacă 3.Cf3 sau 3.Nc4)

3...N:f2+!? 4.R:f2 Dh4+ 5. Re3 (sau 5.g3 D:e4 cu avantaj) Df4+ 6.Rd3 d5! 7.Rc3 D:e4 8. Rb3 Ca6 (altă idee de atac consta în 8...d4 urmat de Cc6) 9.a3! (alte continuări erau mai slabe : 9.c4 b5! 10.c:b5 Db4+ 11.Rc2 Nf5+ ; 9.c3 Nd7 10.d4 b5! sau 9.N:a6 b:a6 10.c3 D:g2 11.Df3 Nh3!) D:a4+!! (impiedicînd regele să se ascundă) 10. R:a4 Cc5+ 11.Rb4 a5+! 12. R:c5 (sau 12.Rc3 d4+ 13.Rc4 b6! 14.Rd5 f6 15.Rc6 Rd8! urmat de mat) Ce7! 13.Nb5+ Rd8 14.Nc6 b6+ 15.Rb5 C:c6 16.R:c6 (nu 16.Ra4 Cd4! cu cîştig) Nb7+ 17.Rb5 (după 17. R:b7 Rd7 18.Dg4+ Rd6 matul prin 19...Thb8+ nu poate fi evitat) Na6+ 18.Rc6 (nu 18.Ra4

Nc4! și 19...b5 mat) Nb7+ remiză...

Raletisch — Mosher,
Canada, 1958

1.d4 Cf6 2.c4 e5 3.d5?! (corect era 3.d:e5) Nc5 4.h3?

4...N:f2+! 5.R:f2 Ce4+ 6.Rf3 (6.Re1 Dh4+) Dh4 7.Cc3 Dg3+! 8.R:e4 f5+ 9.R:f5 d6+ 10.Re4 Nf5+! 11.R:f5 Dg6 mat.

Sadoveanu — Lernovici,
Iași, 1929

1.e4 d6 2.f4 Cd7 3.Nc4 g6 4. Cf3 Ng7?

5.N:f7+! R:f7 6.Cg5+ Re8 (6...Rf6 7.Df3! și 8.e5) 7.Ce6 (1—0).

Luzghin — Ioffe,
Minsk, 1968

1.e4 d6 2.Cf3 g6 3.Nc4 Cbd7?

4.N:f7+! R:f7 5.Cg5+ (negrul pierde dama — 5...Re8 6. Ce6 — sau este făcut mat : 5... Rf6 6.Df3+ Re5 7.d4+ R:d4 8.Dc3 mat ; 6...R:g5 7.d4+ Rh4 8.Dh3 mat) 1—0.

Santasiere — R. Byrne,
New York, 1946

1.e4 d6 2.d4 Cd7 3.Cf3 g6 4. Nc4 Ng7?

5.N:f7+! Rf8 (la 5...R:f7 urmează, evident, 6.Cg5+ și negrul pierde dama — 6...Re8 7. Ce6 — sau se lasă făcut mat : 6...Rf6 7.Df3 mat, ca într-o partidă de simultan a lui Hamlich, Viena, 1902 sau ca-n partida Tal — Streicher, Riga, 1950) 6.Cg5 (într-o partidă

Vaisman — Lieberman, Craiova, 1957, albul a preferat 6. Nb3) Cb6 7.Df3 Cf6 8.e5 d:e5 9.d:e5 Ng4 10.e:f6! (o încheiere „picantă") N:f3 11.f:g7+ R:g7 12.Ce6+ (1—0).

Reinhardt — Reiss,
Hamburg, 1934

1.e4 d6 2.Nc4 Cbd7 3.d4 Cgf6? (trebuia 3...e5 4.Cf3 etc.) 4.e5! d:e5

5.N:f7+! R:f7 6.d:e5 Cg8? (negrul nu sesizează primejdia ; acum sau peste o mutare, trebuia restituită figura...) 7. e6+! R:e6? (trebuia 7...Re8) 8. Ch3! h6 (întoarcerea era la fel de primejdioasă : 8...Rf7 9. Cg5+ Rg6 10.Dd3+ Rh5 11. Df3+ Rg6 12.Df7+ Rh6 13. Ce6+) 9.Cf4+ Rf6 10.Dd5! (figurile negre nu mai pot interveni cu succes în apărarea regelui lor) 1—0.

Veresov — A. Fine,
Minsk, 1930

1.Cf3 d5 2.e4!? (interesant !) d4 (trebuia acceptat gambitul) 3.Nc4 c5 4.d3 h6? (o pierdere inutilă de timp și o slăbire a flancului regelui)

5.N:f7+! R:f7 6.Ce5+ Rf6 (sau 6...Re6 7.Dh5 g5 8.Cf7 De8 9.Dg6+ Cf6 10.C:h8 etc.) 7.Dh5 g5 8.Dg6+! R:e5 9.f4+ g:f4 10.N:f4+ R:f4 11.Dg3 mat (1—0).

Dominguez — Ceballos,
Mexico, 1880

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Ca5? (un cal nărăvaș...)

5.N:f7+! R:f7 6.Ce5+ Re6 (la 6...Re8 7.Dh5+) 7.D:d4 Cc6?! 8.Dd5+ Rf6 9.Df7+! R:e5 10.Nf4+ R:e4 11.Cc3+ Rd4 12.Dd5 mat (1—0).

Sacrificînd nebunul la „f7" („f2"), partea activă urmărește să dezorganizeze apărarea adversă sau să destrame cooperarea dintre figurile acestuia.

Borșoș — Polihroniade,
Poiana Brașov, 1974

1.g3 e5 2.Ng2 d5 3.d3 c6 4. Cbd2 Cf6 5.e4 Nc5 6.Ce2? (trebuia 6.Cgf3)

6...N:f2+! 7.Rf1 (sau 7.R:f2 Cg4+ 8.Rg1 Db6+ 9.d4 e:d4 etc.) Cg4 8.Cf3 d:e4 9.C:e5 C:e5 10.R:f2 e:d3 11.c:d3 C:d3+ 12.Rf1 0—0 13.Cf4 Nf5 14.Nf3 Dd4 15.Dd2 Cd7 și, peste cîteva mutări, albul a cedat (0—1).

Veitch — Penrose,
Buxton, 1950

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 d5 4. g3 d:c4 (4...Ne7) 5.Cbd2?! (trebuia 5.Da4+ recîștigînd imediat pionul sau 5.Ng2 continuînd dezvoltarea) c5 6.d:c5 (sau 6.C:c4 Cc6!) N:c5 7.Ng2?

7...N:f2+! 8.R:f2 Cg4+ 9. Re1 (sau 9.Rg1 Db6+ urmat de mat) Ce3! (10.Da4+ Nd7 11.Da3 Cc2+) 0—1.

Chéron — Polikier,
Chamonix, 1927

1.d4 g6 2.e4 Ng7 3.Cf3 d6 4. Cc3 Cd7 5.Nc4 Cgf6? (5...Cb6) 6.e5! d:e5? 7.d:e5 Ch5

8.N:f7+! R:f7 (sau 8...Rf8 9.e6!) 9.Cg5+ Rg8 (9...Re8 10. Ce6) 10.Dd5+ (1—0).

Schnitzler — Eberle,
Düsseldorf, 1861

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.Nc4 e5?! (corect era 3...e6 protejînd punctul „f7") 4.f4 (bine era şi 4.c3! sacrificînd un pion pentru iniţiativă) 4...d6 5.Cf3 Cc6 6.f:e5 d:e5 7.0—0 Ne7?

8.N:f7+! R:f7 (8...Rd7) 9. C:e5++ Re6 (sau 9...Re8 10. Dh5+ g6 11.C:g6 etc.) 10.Cf7! (după 10.Dg4+ Rd6! 11.Cf7+ Rc7 jocul se prelungea inutil) Db6 11.Dg4 mat (1—0).

Ooiman — Wijngaarden,
Leeuwarden, 1960

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 Ne7 4.Nc4 Cf6 5.Cc3 C:e4! 6.0—0 C:c3?! (corect era 6...Cf6 7.d4 d5 etc.) 7.d:c3 c6?

8.N:f7+! R:f7 9.Ce5+ Rg8 10.Dh5 Df8 11.N:f4 Nf6 12. Tae1 (albul este complet dezvoltat) d5 13.Cf7! D:f7 14. Te8+ Df8 15.Nd6 (cîştiga imediat 15.T:f8+ R:f8 16.Nd6+) Cd7 16.T:f8+ C:f8 17.De8 h6 18.T:f6! (18...g:f6 19.D:f8+ Rh7 20.Df7 mat) 1—0.

Nicolescu — Oancea,
corespondenţă, 1973

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 d6 4. d4 g5 5.Nc4 g4 6.Cc3! g:f3 7. D:f3 Cc6?! 8.N:f4 C:d4

9.N:f7+! R:f7 10.Dh5+ Rg7 11.0—0 De7 (11...Cf6 12.Nh6+

Rg8 13.Dg5+ Rf7 14.Cd5 sau 11...Ne7 12.Ne5+ Cf6 13.Dg5+ Rf7 14.N:d4 cu avantaj în ambele cazuri) 12.Cd5 De6 13. C:c7 Dg6 14.Ne5+!! d:e5 15. Ce8+ (1—0).

Kosikov — Şuşkovski,
Kiev, 1978

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cc3 c6 4. Nc4 Db6?! 5.Cf3 d6 6.h3 Cf6? (o greşeală instructivă...) 7.e5 Cfd7 (sau 7...Cd5 8.e:d6 e:d6 9. De2+) 8.e:d6 Db4! 9.De2 D:d6 10.Ce4 Dc7

11.N:f7+! R:f7 12.Ceg5+ Re8 (12...Rg8 13.De6+) 13.Ce6 (13...Dd6 14.Nf4! sau 13...Da5+ 14.Nd2) 1—0.

Ţarev — Gorneak,
Chişinău, 1972

1.e4 d6 2.d4 Cf6 3.Cc3 g6 4. Nc4 Ng7 5.De2 e5?! (slăbind diagonala spre punctul „f7") 6.d:e5 d:e5 7.Ne3 0—0 8.Nc5 Te8 9.Td1 Nd7?! (9...Cbd7) 10. Cf3 h6? (o mare greşeală într-o poziţie grea...)

11.N:f7+! R:f7 12.Dc4+ Ne6 (12...Te6 13.C:e5+ Re8 14.C:d7 etc.) 13.C:e5+ Rg8 14.T:d8 (14...N:c4 15.T:e8+ C:e8 16. C:c4) 1—0.

Verduga — Bisguier,
Lone Pine, 1977

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 g6 4.0—0 Ng7 5.c3 a6 6.Na4 b5 7. Nb3 Nb7 8.d4 d6 9.a4 Cge7?! (trebuia 9...Cf6) 10.d:e5 d:e5? (10...C:e5!)

11.N:f7+! R:f7 12.Cg5+ Rf6 (după 12...Re8 13.Db3 Tf8 14.

Ce6, albul cîştigă) 13.Db3 Dg8 (unica) 14.Cf7! D:f7 15.Ng5+ R:g5 16.D:f7 (negrul este deja pierdut) Rh6 17.a:b5 a:b5 18. T:a8 T:a8 19.g4 Nf8 20.h4 Td8 21.g5+ Rh5 22.Df3+ R:h4 23. Dg3+ Rh5 24.Rg2! (1—0).

Muilwijk — v. d. Maas,
Olanda, 1934

1.c4 e5 2.Cc3 f5 3.g3 Cf6 4. Ng2 c6 5.e4?! f:e4 6.C:e4 d5 7. C:f6+ D:f6 8.c:d5 Nc5 (negrul are iniţiativa) 9.De2 0—0 10. Cf3 Ng4 11.Dc4

11...N:f2+! (valorificînd, fără pierdere de timp, presiunea pe coloana „f") 12.R:f2 N:f3 13. Df1 N:d5+ 14.Re1 D:f1+ (0—1).

Christiansen — Jakobsen,
Aarhus, 1976

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cc3 d6 4. Cf3 Cd7 5.Ng5 a5?! 6.a4 c6 7. Nc4 Db6 8.Dd2 e5 9.d:e5 d:e5 10.0—0—0 Cgf6 11.Dd6! Nf8 (negrul a rămas mult în urmă cu dezvoltarea şi cu regele în centru...)

12.N:f7+! R:f7 13.C:e5+ Rg7 (la 13...C:e5 14.D:f6+) 14. De6 Tg8 15.N:f6+ C:f6 16. Df7+ Rh8 17.D:f6+ Ng7 18. Cf7 mat (1—0).

Vitolinş — Seredenko,
Talsă, 1979

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 0—0 8.c3 d6 9.h3 Te8 10.d4 Nf8 11.Ng5 Nb7 12.Cbd2 Cb8? (12...h6) 13.d:e5 d:e5

14.N:f7+! R:f7 15.Db3+ Te6 (sau 15...Rg6 16.Ch4+ R:g5 17.Cdf3+ Rh6 18.Cf5+ Rg6 19.C3h4+ Rg5 20.Df7! etc.) 16. C:e5+ Re7 17.Cg4 Rf7 18.Cf3 Dc8 19.Nh4! h6 20.C:f6 g:f6 21. Cd4 Cc6 (la 21...c5 22.C:e6 D:e6 23.Dd1!) 22.f4 C:d4 23. c:d4 Rg7 24.f5 Tb6 25.Te3 Ne7 26.Tg3+ Rh8 27.Df7 Df8 28. Dh5 Td8 29.Tg6 Rh7 30.Nf2! (1—0).

Uneori, pentru atragerea regelui în zona periculoasă nu este suficient doar sacrificiul nebunului la „f7" („f2"). Aici, nebunul poate coopera cu calul sau chiar cu micuțul pion...

Polo — Pasqualini,
Ferrara, 1927

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.Nc4 Ne7 4.d4 e:d4 5.C:d4 Cd7? (corect era 5...Cf6)

6.N:f7+! R:f7 7.Ce6!! De8 (sau 7...R:e6 8.Dd5+ Rf6 9.Df5 mat) 8.C:c7 Df8 (sau 8...Dd8 9. Dd5+ Rf8 10.Ce6+ Re8 11.

C:g7+! Rf8 12.Ce6+ Re8 13. Dh5 mat — Zamfirescu — Butnaru, Piatra Neamț, 1953) 9.Dh5+ g6 10.Dd5+ Rf6 (10... Rg7 11.Ce6+) 11.Ng5+ Rg7 12. Ce6+ (1—0).

Demuria — Rîbak,
U.R.S.S., 1957

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 g6?! (obișnuit, aici se joacă 4...Nf5, 4...Cbd7 sau 4... Cf6) 5.Nc4 Ng7 6.Cf3 Cd7? (aceeași greșeală)

7.N:f7+! R:f7 8.Cfg5+ Re8 9.Ce6 Db6 (la 9...Da5+ 10.Nd2) 10.C:g7+ Rf7 11.Ce6! R:e6 12. Cg5+ Rd5 (sau 12...Rd6 13. Nf4+ și 12...Rf6 13.Df3+) 13. Df3+ Rc4 14.b3+ Rb4 15. Nd2+ (1—0).

Taylor — Koltanowski,
S.U.A., 1930

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Cf6 4. Cc3 (4.d:e5) Cbd7 5.Nc4 Ne7 6. 0—0 0—0 7.De2 e:d4 (obișnuit, aici se joacă 7...c6) 8.C:d4 Te8? (trebuia 8...Ce5)

9.N:f7+! R:f7 10.Ce6! (nu mergea 10.Dc4+ d5 11.C:d5 Ce5! 12.Db3 C:d5 și cîștigă... negrul !) R:e6 11.Dc4+ d5 12. e:d5+ Rf7 (după 12...C:d5 13. C:d5 nu salvează 13...Rf7 14. Cf4+, 13...Rd6 14.C:c7, urmat de 15.Td1+ și nici 13...Ce5 14. C:c7++ Rd7 15.Td1 Nd6 16. T:d6+!) 13.d6+ Cd5 14.d:e7 T:e7 (sau 14...D:e7 15.C:d5 De6 16.Df4+) 15.C:d5 și albul a cîștigat (1—0).

Fischer — Reshewski,
S.U.A., 1958/1959

1.e4 c5 2.Ce2 Cc6 3.Cbc3 g6 4.d4 c:d4 5.C:d4 Ng7 6.Ne3 Cf6 7.Nc4 0—0 8.Nb3 Ca5? (corect era 8...d6 9.f3 Nd7 10.Dd2 Ce5 11.0—0—0 Tc8 etc. — cu atac și contraatac asupra rocadelor) 9.e5! Ce8? (ultima șansă consta în 9...C:b3 10.e:f6 C:a1 11.f:g7 cu avantaj — Bastrikov — Șamkovici, Soci, 1958)

10.N:f7+! R:f7 (sau 10...T:f7 11.Ce6! și dama neagră este prinsă) 11.Ce6! d:e6 (la 11... R:e6 urmează 12.Dd5+ Rf5 13. g4+ R:g4 14.Tg1+ urmat de mat. Această cursă s-a repetat într-o partidă din campionatul Letoniei, 1962, Ambrazeitis — Rubin) 12.D:d8 Cc6 13.Dd2 și albul a cîștigat (1—0).

Contoski — Heisler,
Minneapolis, 1965

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 g6 5.Cc3 Ng7 6.Ne3 Cf6 7.Nc4 0—0 8.Nb3 d6 9.f3 a6?! (o pierdere de timp) 10.Dd2 Cd7?! 11.h4 Ca5?

12.N:f7+! R:f7 (sau 12...T:f7 13.Ce6 De8 14.Cd5! cu amenințări decisive) 13.Ce6! (13... R:e6 14.Dd5+ Rf6 15.Ng5 mat sau 13...De8 14.Cc7 Dd8 15. Dd5+) 1—0.

Alteori, sacrificiul nebunului la „f7" („f2") „rupe" regele advers de grosul trupelor sale, îl scoate în cîmp deschis sub focul combinat al figurilor atacatoare, de cele mai multe ori ale calului și damei.

Oskam — Grosjean,
Rotterdam, 1930

1.e4 e5 2.Nc4 Nc5 3.b4!? Nb6 (sau 3...N:b4 4.c3, urmat de d4) 4.Cc3 Cf6 5.Cf3 C:e4?! (nedezvoltat, negrul face „combinații" : 6.C:e4 d5!, dar...)

6.N:f7+! R:f7 7.C:e5+ Re6? (era, fără îndoială, mai prudent 7.Rg8) 8.C:e4 R:e5 9.Nb2+ R:e4 (sau 9...Re6 10.Dg4+ cu mat rapid) 10.Df3 mat (1—0).

Helbig — Schroeder,
Hamburg, 1933

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.Cbd2? (bine era 3.c4 angajînd lupta pentru centru) e6 4.a3?! (o mutare prea puțin necesară în acest moment) c5 5.d:c5 N:c5 6.b4? (doar 6.e3 mai împiedica dezastrul...)

6...N:f2+! 7.R:f2 Cg4+ 8. Rg3 (alte alternative: 8.Rg1 Db6+ sau 8.Re1 Ce3!) h5! (un „ajutor“ neaşteptat: se amenință 9...h4+ 10.R:g4 e5 mat) 9.Ch4 Dc7+ 10.Rf3 Dc3+ 11. Rf4 De3 mat (0—1).

Vasiukov — N.,
simultan, 1973

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Cbd7 4. Nc4 h6?! (trebuia 4...c6) 5.d:e5 d:e5

6.N:f7+! R:f7 7.C:e5+ Rf6 8.Cc3! (nimic nu dă 8.Dd4 c5 9.Dd5 De8! sau 9.C:d7+ Re7 10.D:c5+ R:d7) R:e5 9.Dd5+! Rf6 10.Df5+ Re7 11.Cd5+ Rd6 (11...Re8 12.Dg6 mat) 12. Nf4+ Rc6 13.De6+ Nd6 14. Cb4+ Rb6 15.N:d6 c6 (sau 15... c:d6 16.D:d6+ Ra5 17.Cd5 Df8 18.b4+ Ra4 19.Cc3+ Ra3 20. Tb1!) 16.Cd5+ (1—0).

Krogius — Ojanen,
Helsinki, 1951

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.Cf3 e5? (o cursă puerilă: 4.C:e5 Da5+, în schimb, se slăbeşte diagonala „italiană“...) 4.c3! d:c3 5. C:c3 d6 6.Nc4 h6?

7.N:f7+! R:f7 8.C:e5+ Re7 9.Cd5+ Re6 10.Dg4+! R:e5 11.Nf4+ Rd4 12.Ne3+ Re5 (sau 12...Rc4 13.De2 mat) 13. Df4+ Re6 14.Df5 mat (1—0).

Şmatkov — Edlin,
Moscova, 1960

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.e3 (3.Cf3) e5 4.N:c4 e:d4 5.e:d4 Cf6 6.Cc3 Ne7 7.Cf3 Cbd7? (trebuia făcută rocada)

8.N:f7+! R:f7 9.Cg5+ Rg6 (la celelalte retrageri decideau imediat şahurile damei sau al calului) 10.Dd3+ Rh5 (10...Rh6

11.Cf7+) 11.h3! (amenință 12. g4+ C:g4 13.h:g4+ R:g4 14. Dh3 mat) 1—0.

Seiffert — Jakubowski,
Berlin, 1936

1.d4 Cf6 2.c4 d5 3.Cc3 (3. c:d5!) c6 4.Cf3 a6?! 5.e3 Cbd7 6.Nd3 d:c4 7.N:c4 b5? (o reflecție de o clipă ar fi evitat, probabil, dezastrul...)

8.N:f7+! R:f7 9.Cg5+ Rg6? (șanse mai bune oferea 9...Re8 și, dacă 10.Db3, atunci 10...e6!) 10.h4 Cb6 11.h5+! C:h5 (sau 11...R:g5 12.e4 mat) 12.D:h5+ Rf6 13.Cce4+ Rf5 14.g4 mat (1—0).

Pavlov — Buzoianu,
București, 1960

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 b5 6.Nb3 Ne7 7.d4 C:d4?! (7...d6)

8.N:f7+ (un sacrificiu tentant, dar cîștiga simplu 8.C:d4 e:d4 9.e5 Cg8 10.Df3! ; un sacrificiu asemănător — dar cu o mutare înainte, albul jucînd 5.d4 în loc de rocadă — a survenit și într-o partidă Kottnauer — Whyld, Cheltenham, 1957) R:f7 9.C:e5+ Re6 10. D:d4 c5 11.Dc3 C:e4 (sau 11... b4 12.Dh3+ R:e5 13.Nf4+ R:e4 14.Te1+ R:f4 15.Dg3+ Rf5 16.Te5 mat) 12.De3 R:e5 13.Cc3! Nb7 (duce la pierdere și 13...d5 14.C:e4 d:e4 15.Df4+ Re6 16.D:e4+ etc.) 14.Df4+ Re6 15.C:e4 Df8? (trebuia asi-

gurată o cale de retragere pentru rege prin 15...d5) 16.Cg5+ N:g5 17.Te1+ Rd5 18.De4+ Rd6 19.D:b7 (1—0).

Lazard — Crépeaux,
Strasbourg, 1925

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 d5 4. f:e5 C:e4 5.Cf3 Cc6 6.Ne2?! (trebuia 6.Nb5!) Nc5 7.d4? C:d4! 8.C:d4 Dh4+ 9.g3 C:g3 10.Cf3 (se pare că negrul a fost cel păcălit...)

10...Nf2+! 11.R:f2 (sau 11. Rd2 Df4+) Ce4++ 12.Re3 Df2+ 13.Rd3 Nf5! 14.Tg1 Cg5+ (15.Rd2 C:f3 mat) 0—1.

Dely — Szabo,
Budapesta, 1962

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Nc4 e6 7. Nb3 b5 8.f4 Nb7?! (era mai bine 8...Ne7 grăbind rocada) 9. 0—0 b4 10.e5! b:c3 11.e:f6 Cd7 12.f5! e5

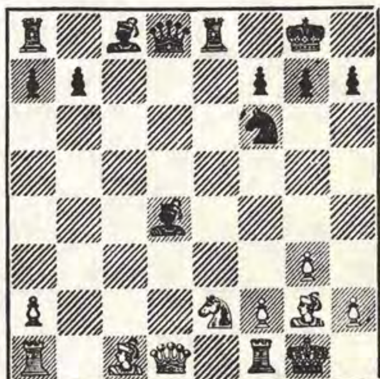
13.N:f7+! R:f7 14.Dh5+ g6 15.f:g6+ h:g6 16.D:h8 e:d4

(din punct de vedere material, negrul nu stă rău, dar regele său nu-şi găseşte locul...) 17. Dh7+ Re6 (sau 17...Re8 18. D:g6 mat) 18.Dg8+ (18...Re5 19.Nf4+) 1—0.

Macri — Rădulescu,
Bucureşti, 1954

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4. e3 c5 5.d:c5?! (corect era 5.Cf3) N:c5 6.c:d5 e:d5 7.Cge2 0—0 8.g3 Cc6 9.Ng2 d4! (pentru a lichida pionul izolat) 10.e:d4 C:d4 11.C:d4 N:d4 12.Ce2? Te8 13.0—0

13...N:f2+! 14.R:f2 Db6+ 15.Cd4 (sau 15.Re1 Ng4! urmat de Tad8) Ng4 16.Nf3 Tad8 17. Ne3 N:f3 18.D:f3? (probleme mai grele punea 18.R:f3) T:e3! (19.D:e3 Cg4+ sau 19.R:e3 D:d4+ 20.Re2 Dd2 mat) 0—1.

Bruinsma — Struylaart,
Olanda, 1936

1.e4 Cf6 2.Cc3 e5 3.Cf3 Cc6 4.Nc4 Nb4 5.0—0 0—0 6.Te1 d6 7.Cd5?! C:d5 8.e:d5 Ce7 9. c3 Na5 10.d4 e:d4 11.C:d4 Cf5! 12.Cb3?! Nb6 13.Nf4?

13...N:f2+! 14.R:f2 Dh4+ 15.g3 (era mai bine 15.Rf3...) D:h2+ 16.Rf3 (sau 16.Rf1 C:g3+ 17.N:g3 Nh3 mat) g5! 17.Th1 Ch4+! 18.g:h4 g4+ (putea urma : 19.Re3 Te8+ 20. Rd4 Df2+ 21.Rd3 Nf5 mat) 0—1.

De cele mai multe ori, posibilitatea sacrificiului de nebun la „f7" („f2") apare în urma unor greşeli sau încălcări ale principiului dezvoltării în deschidere. Alteori însă lucrurile sînt premeditate — fie că e vorba de o cursă, fie că întreaga strategie în deschidere se bazează pe acest element al slăbiciunii „călcîiului lui Ahile".

Krogius — Aratowski,
1945

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Cd7 (3...Cf6) 4.Nc4 c6 (alte mutări sînt mai slabe : 4...Cgf6 5.d:e5 C:e5 6.C:e5 d:e5 7.N:f7+ ; 4... Ne7 5.d:e5 C:e5 6.C:e5 d:e5 7. Dh5! ; 4...h6 5.d:e5 d:e5 6. N:f7+ R:f7 7.C:e5+ Rf6 8. Cc3! etc.) 5.Cg5 Ch6 6.a4 (o cursă rafinată, în care negrul cade prompt) Ne7?

7.N:f7+! C:f7 8.Ce6 Db6 (sau 8...Da5+ 9.Nd2 Db6 10.a5 D:b2 11.Nc3 şi dama este pierdută) 9.a5 Db4+ 10.c3 Dc4 11. Cc7+ Rd8 12.b3 (capcana s-a închis) 1—0.

Stolear — Serebriiski,
U.R.S.S., 1945

1.e4 e5 2.f4 Nc5 3.Cf3 d6 4. Cc3 (bine este şi 4.c3) a6?! (o pierdere de timp, în locul obiş-

nuitei 4...Cf6) 5.Nc4 Cc6 6.d3 Ng4 7.Tf1 (o mutare tipică de cursă : „poftiți cu Cd4!") Cd4?

8.N:f7+! R:f7 (sau 8...Rf8 9. C:d4! pe motivul lui Légal) 9. Cg5+ Re8 (nu 9...D:g5 10. f:g5+!) 10.D:g4 C:c2+ (probabil că negrul s-a bazat pe acest atac dublu...) 11.Rd1 C:a1 12. Ce6! (...dar albul a calculat mai departe !) Dd7 13.Cd5! (negrul este pierdut) Da4+ 14.b3 D:a2 15.Cd:c7+ Rd7 16.C:c5+ (16... R:c7 17.Dd7+ Rb6 18.D:b7+) 1—0.

Vaganian — Botterill,
Hastings, 1975

1.d4 Cf6 2.Ng5 g6 (2...c5!) 3. N:f6 e:f6 4.e3 Ng7 5.Ce2 b6 6. Cf4 d5 (combinarea ultimelor două mutări ale negrului nu a fost prea inspirată...) 7.h4 h5 8.c4 d:c4 (8...c6 9.c:d5 c:d5 10. Nb5+) 9.N:c4 Nb7 (la 9...0—0 10.C:g6!) 10.Cc3 Nh6?

11.N:f7+! R:f7 12.Db3+ Re8 (sau 12...Rg7 13.Ce6+) 13.C:g6 Dd7 (altfel decide 14.De6+) 14.C:h8 Dg7 15.De6+ Rf8 16. Cd5! Cd7 (nu merge 16...D:h8 17.De7+ Rg8 18.C:f6+ sau 16...N:d5 17.D:d5 c6 18.Dd8 mat) 17.Ce7! (triumful cavaleriei albe) 1—0.

Uneori, urmările sacrificiului de nebun la „f7" („f2") nu sînt imediate și, după efectuarea lui, partea activă continuă dezvoltarea, strîngînd — încetul cu încetul — plasa în jurul regelui advers care, din această cauză, nu-și găsește locul. Iată cîteva partide cu un asemenea atac prelungit :

Mac Donnell — La Bourdonnais,
Londra, 1834

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 g5 4. Nc4 g4 5.Cc3!? g:f3 6.0—0 (la 6.D:f3 trebuie jucat 6...d6! 7. d4 Ne6 și nu 6...Cc6 7.d4 C:d4 8.N:f7+! R:f7 9.Dh5+ Rg7 10.0—0 cu atac imparabil) c6?! (trebuia 6...d5 7.e:d5 Ng4, închizînd drumurile spre punctul

„f7“) 7.D:f3 (pentru figură, albul are un mare avans de dezvoltare) Df6 8.e5! (pentru deschiderea liniilor) D:e5

9.N:f7+! R:f7 (singura şansă de apărare consta în 9...Rd8!) 10.d4! D:d4+ 11.Ne3 Dg7 12. N:f4 (negrul are două figuri în plus, dar ce folos ?) Cf6 13.Ce4 Ne7 14.Ng5 Tg8 15.Dh5+ Dg6 16.Cd6+! Re6 (sau 16...Rf8 17. Nh6+ Tg7 18.Dh4 cu cîştig rapid) 17.Tae1+ R:d6 18.Nf4 mat (1—0).

Walker — Popert,
Londra, 1841

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Nb4+? (mai bine era 4...Cf6 sau 4...Nc5) 5.c3! (pentru a cîştiga timp şi a deschide liniile) d:c3 6.b:c3 Na5 7.e5! d6 (7...Cge7) 8.0—0 d:e5?

9.N:f7+! R:f7 10.C:e5+ Re8 (nici alte retrageri nu sînt mai bune : 10...Rf8 11.Na3+ Cge7 12.Df3+ ; 10...Rf6 11.Ng5+! R:g5 12.Cf7+) 11.Dh5+ g6 12. C:g6 Cf6 13.Te1+ Ne6 (sau 13...Ce7 14.De5! cu atac decisiv ; negrul caută să profite de slăbiciunea primei linii) 14. T:e6+ Rf7 15.C:h8++ R:e6 16.Dh3+ Rd5 (ceva şanse de apărare oferea 16...Re7 17. Na3+ Nb4!) 17.Df5+ Rc4 18. Ca3+ R:c3 19.Dc5+ Rd3 20. Dc4 mat (1—0).

Popovici — Miron,
Timişul de Sus, 1980

1.e4 c5 2.f4 g6 (2...d5!) 3.Cf3 Ng7 4.Nc4 Cc6 5.Cc3 d6 (era mai bine 5...e6 urmat de Cge7—d5) 6.0—0 Cf6 7.d3 Nd7?! 8.e5! d:e5 9.f:e5 Cg4

10.N:f7+! R:f7 11.e6+! Rg8 (11...N:e6 12.Cg5++) 12.e:d7 D:d7 (egalitatea materială s-a restabilit, dar regele negru stă prost...) 13.Ce4 b6 14.h3 Nd4+

15.C:d4 D:d4+ 16.Rh1 Cf6 17. c3 Dd8 18.Db3+ Rg7 19.Cg5! (acum, decide pătrunderea damei) D:d3 20.Df7+ Rh6 21. Ce6+ (21...Rh5 22.Cf4+) 1—0.

Barczay — Spiridonov,
Zrenjanin, 1980

1.e4 c6 2.d4 d5 3.f3 (3.Cc3) g6 4.Cc3 Ng7 5.Ne3 Db6?! (o incursiune riscantă...) 6.Tb1 (mergea și 6.Dd2 sacrificînd eventual un pion) d:e4 7.f:e4 e5 8.Cf3 Cbd7 9.Nc4 Cgf6 10. De2 Dc7 (se amenința 11.d:e5)

11.N:f7+!? R:f7 12.Dc4+! (nu 12.Cg5+ Re8 13.Dc4 Cb6 și atacul s-a împotmolit) Re8?! (12...Rf8 13.d:e5 C:e5 14.Dc5+ pierdea „doar“ un pion...) 13. De6+ Rd8 (trebuia încercat 13...Rf8 14.Cg5 Cc5 15.d:c5 h6 etc.) 14.Cg5 Tf8 15.Td1! (acum, din cauza legăturii pe coloana „d“, regele negru nu se va mai putea elibera niciodată !) e:d4 16.N:d4 Ce8 17. Nc5! Df4 (17...De5 18.D:e5 N:e5 19.Ce6 mat sau 17...Da5 18.De7+ Rc7 19.Dd8+!) 18. De7+ (1—0).

Morphy — Perrin,
New York, 1859
(albul joacă fără Cb1)

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Nc5 5.0—0 d6 6.b4!? Nb6 7.b5 Ce5? (pentru a mai schimba o figură, dar era mai bine 7...Ca5) 8.C:e5 d:e5 9.f4! d3+ 10.Rh1 Dd4? (10...Ne6!)

11.N:f7+! (un nebun pentru a deschide, cu tempo, coloana

„f“ — o concepţie pur romantică...) R:f7 12.f:e5+ Re8 13. Df3 Ce7 14.Df7+ Rd8 15.Ng5 D:e5 16.Tad1 D:g5? (ultima gafă ; trebuia încercat 16...Nc5 17.T:d3+ Nd6...) 17.T:d3+ Nd7 18.Df8+! T:f8 19.T:f8 mat (1—0).

Mariasin — Epştein,
Bobruisk, 1967

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.c3 d:c3 (era mai bine direct 4...d5!) 5.Nc4 c:b2 6.N:b2 d5 7. N:d5 Cf6 8.0—0 Ne7 9.Db3 0—0 10.Td1 De8? (trebuia eliminat nebunul „tematic“ prin 10...C:d5) 11.Ca3 a6 12.Tac1 Nd8 13.Cc4 Ce7 (ultimele trei mutări ale negrului nu au făcut decît să-i înrăutăţească poziţia...)

14.N:f7+! (o lovitură surprizătoare în punctul, la prima vedere, cel mai bine apărat) T:f7 (nu 14...R:f7 15.Cce5 mat sau 14...D:f7 15.Cg5!) 15.Cce5 (ameninţă 16.Cg5) Cc6 16. T:c6! b:c6 17.Cg5 Ne7 (nu mergea 17...D:e5 18.D:f7+ Rh8 19.Df8+ Cg8 20.Cf7 mat, dar trebuia jucat, cu orice risc, 17...Ne6) 18.Ce:f7 Rf8 (se ameninţa 19.Ch6++ Rf8 20. Dg8+!) 19.e5 Cd5 20.Df3 Rg8 21.T:d5! Ng4 (sau 21...c:d5 22. D:d5 N:g5 23.C:g5+ Ne6 24. C:e6 etc.) 22.De4 N:g5 23.C:g5 Dh5 24.Td4 (1—0).

Petrosian — Korcinoi,
Curaçao, 1962

1.c4 c5 2.Cf3 Cf6 3.d4 c:d4 4.C:d4 g6 5.Cc3 d5 6.Ng5 d:c4 (6...Ce4!?) 7.e3 Da5?! 8.N:f6 e:f6 9.N:c4 Nb4 10.Tc1 a6? (negrul întîrzie cu rocada...) 11.0—0 Cd7 (11...0—0 12.Cd5!) 12.a3 (şi mai bine era 12.Cd5!) Ne7? (trebuia 12...N:c3 13.T:c3 Ce5 etc.) 13.b4 De5 14.f4! Db8

15.N:f7+! R:f7 16.Db3+ Re8 17.Cd5 Nd6 18.Ce6 (poziţia negrului este paralizată) b5 19. Cdc7+ Re7 20.Cd4! Rf8 21.

C:a8 (la 21...D:a8 urma 22.De6!) 1—0.

Polugaevski — Petrosian,
Leningrad, 1960

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 0—0 5.Nd3 d5 6.Cf3 c5 7. 0—0 d:c4 8.N:c4 b6 9.De2 Nb7 10.Td1 Cbd7?! (era mai bine 10...c:d4 11.e:d4 N:c3 12.b:c3 Dc7 =) 11.d5! N:c3 12.d:e6 Na5 (după 12...N:f3 13.D:f3 Ne5 14. e:d7 Dc7 15.Dh3! Tad8 16.f4 cu ideea Df3 și e4, albul stă la cîștig) 13.e:d7 Dc7 14.e4! C:d7 (nu 14...C:e4 15.Cg5 C:g5 16.N:g5 sau 14...N:e4 15.Ng5! cu avantaj) 15.Cg5 (amenință 16.Ce6!) Tad8

16.N:f7+! T:f7 17.Ce6 Dc8 18.C:d8 Na6 (sau 18...D:d8 19. e5! urmat de 20.e6) 19.De3 (la mutarea aparent tare 19.Dg4 urma 19...D:d8 20.e5 De8 21.e6 Te7 și negrul cîștigă datorită slăbiciunii liniei întîi!) Te7 (sau 19...D:d8 20.e5 Te7 21.e6 Nc8 22.Db3!) 20.Db3+ c4 21. Da3! Cc5 (la 21...D:d8 22.Ng5!) 22.Ne3 T:e4 23.N:c5 D:c5 24. Df3 (1—0).

Nu întotdeauna sacrificiul nebunului la „f7" („f2") aduce jucătorului rezultatul dorit. Pentru aceasta trebuie să existe o serie de condiții favorabile sau, în cazul obținerii unor avantaje materiale, contrajocul advers să nu devină prea periculos...

Rabinovici — Ilin-Jenevski,
Moscova, 1922

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Cf6 4. Cc3 (mai tare este 4.d:e5 C:e4 5.Cd2!) Cbd7 5.Nc4 Ne7

6.N:f7+?! (la prima vedere, sacrificiul pare plin de perspective. Ulterior, s-a încercat întîi 6.d:e5 pentru a elimina posibilitatea negrului de la mutarea 11-a. După 6...d:e5 7. N:f7+ R:f7 8.Cg5+ Rg6! 9. h4 h5 10.f4 e:f4 11.Ce2 Nd6 12. e5! — atacul propus de Keres — C:e5 13.C:f4 Rh6 14.

Cf7+ C:f4 15.Ce6+ Rh7 16. C:d8 T:d8, negrul obţine trei figuri uşoare pentru damă şi trebuie să cîştige) R:f7 7.Cg5+ Rg8! 8.Ce6 De8 9.C:c7 Dg6 10. C:a8 (albul a cîştigat o calitate, dar acum negrul trece la contraatac) D:g2 11.Tf1 e:d4! 12.De2 (ameninţă 13.Dc4+, iar la 12...Ce5 urmează 13.f4 ; după 12.D:d4 Ce5 13.f4 Cfg4! negrul are atac puternic, de exemplu : 14.Dd5+ Cf7 15.Dc4 Nh4+ 16.Rd1 Ne6! 17.De2 Ce3+! 18.D:e3 Ng4+ 19.Ce2 D:f1+ 20.Rd2 Nf2! 0—1 Heidenfeld — Johanesburg, 1955) d:c3! 13.Dc4+ d5 14.D:c8+ Rf7 15.D:b7 (pierde imediat 15.D:h8 D:e4+ 16.Rd1 Df3+ 17.Re1 c:b2 18.N:b2 Nb4+ etc.) D:e4+ 16.Ne3 Tb8 17.D:a7 c:b2 18.Rd2 (sau 18.Tb1 D:c2 etc.) Db4+ 19.c3 Ce4+ 20.Re2 C:c3+ 21.Rf3 De4+ 22.Rg3 Ce2+ 23.Rh3 Df3 mat (0—1).

Sacrificiul de *turn* pe „f7" („f2") este mult mai rar întîlnit întrucît, într-un stadiu timpuriu, turnurile nu prea iau parte la joc. Pentru aceasta sînt necesare condiţii deosebite — efectuarea rocadei, deschiderea coloanei „f" ş.a.m.d. — şi acestea, evident, cer timp. În plus, sacrificiul unei figuri atît de importante este legat de un risc prea mare, iar timpul necesar aducerii ei pe linia de „tragere" poate fi folosit de către adversar pentru întărirea apărării şi obţinerea unui contrajoc. Şi totuşi...

Van den Berg — Dahl,
Ybbs, 1962

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Nc4 e6 7. Nb3 b5 8.0—0 Ne7 9.f4 Nb7?! (trebuia făcută rocada) 10.e5 d:e5 11.f:e5 Cd7?

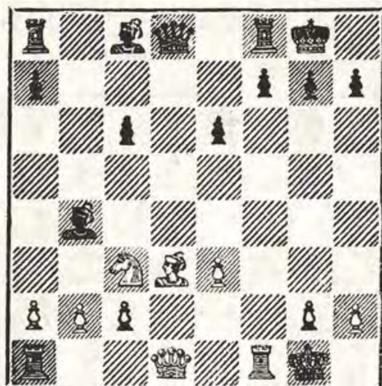

12.T:f7! (altfel, negrul face rocada) R:f7 13.C:e6 Db6+ 14. Rh1 g6 (poate că 14...Re8 ar fi fost o soluţie mai acceptabilă ?!) 15.Cd5! Df2 16.Nh6 (plasa din jurul regelui negru se strînge) C:e5 (sau 16...Te8 17.Cd8+! N:d8 18.Cc7+ Re7 19.Dd6 mat) 17.Cec7 Cc4 (pentru a închide diagonala ucigătoare) 18.Dd3! (ameninţă 19.Tf1 şi, dacă 18... Ce5, atunci 19.C:e7+ R:e7 20.Ng5+) 1—0.

Melnikov — Lukin,
U.R.S.S., 1967

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 e6 6.Ne3 (de obicei, aici se joacă 6.Cdb5

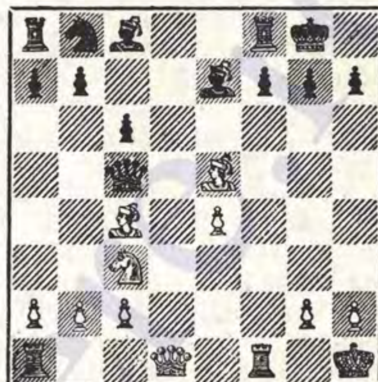
Nb4 7.a3 N:c3+ 8.C:c3 d5 etc.) Nb4 (trebuia 6...a6) 7.Nd3 d5 8.e:d5 C:d5 9.C:c6 C:e3 10.f:e3 b:c6 11.0—0 0—0? (o „imitaţie“ păgubitoare)

12.T:f7! R:f7 (sau 12...T:f7 13.N:h7+ cu cîştigul damei) 13.Dh5+ Re7 (13...Rg8 14. N:h7+ urmat de mat) 14. Dh4+ Rd7 15.D:b4 De7 16. Dd4+ Rc7 17.De5+ Rb7 18. Ne4 (regelui negru îi este greu să se apere...) Df6? (trebuia apărat pionul prin 18...Nd7) 19. Db5+ Rc7 20.D:c6+ Rd8 21. Td1+ (1—0).

Baranov — Bonci-Osmolovski,
Moscova, 1952

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Nc4 Ce7?! 4.Cc3 c6 5.d4 Cg6? (trebuia, consecvent mutărilor anterioare, 5...d5) 6.Cf3 Ne7 7.0—0 0—0 8.Ce5! (pentru a schimba „paznicul“ coloanei „f“) C:e5 9.d:e5 d6 10.N:f4 d:e5 11.N:e5 Db6+?! (evident, trebuiau schimbate damele) 12.Rh1 Dc5? (De ce aşa ? Oricum, albul putea să-şi apere nebunii prin 13.Dd4...)

13.T:f7! T:f7 (nici un nebun nu poate fi luat : 13...D:e5 14. T:e7+ sau 13...D:c4 14.T:g7+) 14.N:f7+ R:f7 15.Dh5+ Rf8 (la 15...Rg8 urma 16.De8+ Nf8 17.D:c8 D:e5 18.D:b7 etc.) 16. Tf1+ Nf6 17.Cd5! (dezlegînd dama : 17...c:d5 18.N:f6 etc.) Cd7 18.b4! (acum, la plecarea damei decide 19.Nd6+) 1—0.

Barcza — Tatar,
Budapesta, 1938

1.e4 e5 2.Cc3 Nc5?! (mai bine sînt cotate 2...Cf6 sau 2...Cc6) 3.Nc4 Cf6 4.d3 h6?! (trebuia 4...d6) 5.Ne3 Nb6 6.Cge2 d6 7. 0—0 0—0 (7...Ne6) 8.N:b6 a:b6 9.f4 e:f4? (uşurează jocul albului ; trebuia 9...Cc6) 10.C:f4 Cc6 11.Ccd5 Ch7? (trebuia neapărat 11...C:d5 12.N:d5 Ce7 etc.) 12.Cg6! Te8 (desigur, nu

12...f:g6 13.Ce7++ Rh8 14. C:g6 mat)

13.T:f7! R:f7 14.Dh5 (o mutare liniştită, dar de o forţă nimicitoare ; regele negru nu poate scăpa în faţa atacurilor pe cele două diagonale) Ne6 15. Cge7+ Rf8 16.Tf1+ Cf6 17. T:f6+! g:f6 18.D:h6+ Rf7 19. D:f6 mat (1—0).

Fleischer — Walz,
Cehoslovacia, 1936

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 Cc6?! (corect era 3...d5 4.f:e5 C:e4 etc.) 4.f:e5 C:e5 5.d4 Cg6 6.Nc4 Nb4 7.Ng5 h6 8.N:f6 D:f6 9. Cf3 Cf4? (în loc să se dezvolte, negrul mută cu aceeaşi figură) 10.0—0 Dg6 11.Ch4 Dg5 12.g3 Ce6 13.Cd5 Na5 14.Tf5 Dd8

14.T:f7! R:f7 15.Dh5+ (este evident că, într-o asemenea poziţie, regele negru nu poate

scăpa !) Rg8 16.Tf1 Th7 17. Df7+ Rh8 18.Cg6 mat (1—0).

Bednarski — Pytel,

Lublin, 1972

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Nc4 e6 7. Nb3 b5 8.0—0 Ne7 9.f4 0—0 10.e5 d:e5 11.f:e5 Cfd7 12.Dh5 Cc5?! (cel mai bine este aici 12...Cc6 13.C:c6 Db6+ sau chiar 12...Nc5) 13.Ne3 Nb7? (trebuia 13...C:b3)

14.T:f7! T:f7 15.C:e6 C:b3 (15...g6 16.C:d8 g:h5 17.N:f7+ şi 18.C:b7 sau 15...C:e6 16.N:e6 De8 17.Tf1 etc.) 16.C:d8 g6 17. Dd1 (cîştiga, desigur, şi 17. C:f7) C:a1 18.C:b7 Cc6 19.Cd6! Td8 20.Nh6! (1—0).

Brinckmann — N.,
Kiel, 1926

1.f4 d5 2.Cf3 c5 3.e3 e6 4.b3 Cf6 5.Nb2 Cbd7 6.Nd3 b6 7. 0—0 Nb7 8.Ce5 C:e5?! (deschide pentru alb coloana „f") 9.f:e5 Cd7 10.Dg4! (paralizează flancul regelui advers) De7 11. Ca3 a6 12.c4 h6?! (cam multe mutări cu pionii marginali...) 13.c:d5 e:d5 (sau 13...N:d5 14. e4 urmat de 15.Cc4!)

14.T:f7! (cînd negrul se pregătea să facă rocada) R:f7 (sau 14...D:f7 15.Ng6) 15.Dg6+ Rg8 16.Nf5! (ameninţă 17.Ne6+) Te8 17.e6 Cf6 18.Tf1 h5 (sau 18...Ce4 19.N:e4 d:e4 20.h4 şi ameninţarea de a pătrunde cu turnul sau dama la „f7" decide) 19.N:f6 Th6 (19...D:f6 20.D:e8) 20.N:e7 T:g6 21.N:g6 T:e7 22. Tf5! (ameninţarea 23.Nf7+ Rh7 24.T:h5 şi mat nu poate fi parată) 1—0.

Seppelt — Jörg,
Bad Meinberg, 1961

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Nc4 e6 7. Nb3 Ne7 (7...b5!) 8.0—0 0—0 9.Ne3 Dc7 10.f4 Te8? (slăbeşte punctul „f7") 11.Df3 b5 12.e5! Nb7 (la 12...d:e5 13.f:e5 D:e5 14.Tae1! cu avantaj) 13.Dg3 d:e5 14.f:e5 Cd7 (sau 14...Ch5 15.Dh3 D:e5 16.Tae1...)

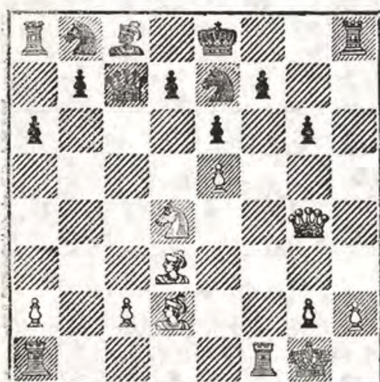

15.T:f7! R:f7 (sau 15...D:e5 16.N:e6! D:g3 17.T:e7+ Rf8 18.T:e8+ R:e8 19.h:g3) 16. C:e6! De5 17.Cg5++ (1—0).

Martius — Vathauer,
R. F. Germania, 1959

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 Nb4?! (trebuia

5...d6 sau 5...Cc6) 6.e5! Cd5 7. Nd2 N:c3? (era mai bine 7... C:c3 8.b:c3 Ne7 9.Dg4!) 8.b:c3 Dc7 9.f4 a6 (sau 9...C:c3 10.Df3 Cd5 11.Cb5 şi 12.Cd6+) 10.Nd3 C:c3 (atîta trudă pentru un nevinovat pion...) 11.Dg4 g6 12. 0—0 (avantajul de dezvoltare al albului este covîrşitor) Cd5 13.f5! Ce7 (sau 13...e:f5 14.N:f5! g:f5 15.Dg7 Tf8 16.C:f5 cu ameninţări decisive) 14.f:g6 h:g6

15.T:f7! (scoţînd regele la „licitaţie"...) R:f7 16.N:g6+! C:g6 17.Tf1+ Rg7 18.Tf6! (1—0).

Konstantinov — Klebaner,
corespondenţă, 1970

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Cc3 Nc5 (era mai bine 3...Cf6) 4.C:e5! C:e5 5.d4 Nd6 6.d:e5 N:e5 7.f4 N:c3+ 8.b:c3 Cf6 (sau 8...d6 9. Dd4 Df6 10.Nc4 cu avantaj) 9. Nd3 d6 10.0—0 De7 (pentru a împiedica înaintarea în centru) 11.De1 Nd7 12.Na3 De6 13.e5! d:e5 14.f:e5 Cg8?! (14...Cd5) 15. Dh4 g6?

16.T:f7! D:f7 (sau 16...R:f7 17.Nc4) 17.Tf1 Dg7 18.N:g6+! h:g6 19.D:h8! Df7 (la 19...D:h8 20.Tf8 mat) 20.T:f7 R:f7 21. Dh7+ Re6 22.D:g6+ R:e5 23. c4! Ne6 24.Dg5+ (1—0).

Honfi — Pâdevski,
Čačak, 1970

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 e6 6.Nc4 a6 7. Nb3 Ne7 8.f4 0—0 9.0—0 b5 10.e5 d:e5 11.f:e5 Cfd7 12.Nf4?! (mai tare este 12.Dh5) Nb7? (nu trebuia slăbit ci, din contra, întărit punctul „e6" prin 12...Cc5!) 13.Dg4! Db6 14. Tad1 Td8? (slăbeşte punctul „f7") 15.Nh6! Nf8

16.T:f7! R:f7 17.N:e6+ Re8 18.N:g7! (ameninţă, în primul

rînd, 19.Dh5+) Tc8 19.N:f8 R:f8 20.Tf1+ (1—0).

Sacrificiul de **damă** — idealul mult visat al oricărui șahist — reprezintă cea mai înaltă expresie a victoriei spiritului asupra materialului în șah. Cea mai puternică figură apare mai tîrziu în joc și ia parte de obicei la operațiunile de valorificare a atacurilor — în cazul nostru asupra punctelor „f7" și „f2" —, supremul ei sacrificiu întîlnindu-se extrem de rar. Și atunci cînd are totuși loc, jocul se încheie imediat, cu o desfășurare forțată spre mat sau spre recuperarea cu dobîndă a materialului sacrificat. De altfel, potrivit regulii generale a oricărei combinații, cu cît valoarea figurii sacrificate este mai mare, cu atît mai periculoase și mai evidente trebuie să fie amenințările!

Hort — Jansa,
Havana, 1967

1.Cf3 Cf6 2.g3 g6 3.Ng2 Ng7 4.d4 d5 5.c4 c6 6.Cbd2 0—0 7. 0—0 Nf5 (stricînd simetria...) 8.b3 Dc8 9.Te1 Nh3 10.Nh1 Df5 11.Nb2 Nh6!? (negrul devine agresiv) 12.Ch4?

12...D:f2+! 13.R:f2 Cg4+ 14. Rf3 (nu 14.Rg1 Ne3 mat) C:h2+ (15.Rf2 Cg4+ etc.) — remiză.

Brody — Banya,
Budapesta, 1901

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 g5 4. Nc4 g4 5.0—0 g:f3 6.D:f3 Df6 7.e5! D:e5 8.b3?! (mai tare este 8.Cc3! întrucît, la un joc corect,

turnul poate fi luat: 8...D:a1 9.Cc3 Nc5+ 10.Rh1 Ce7 11.d4 N:d4 12.N:f7+ Rd8 13.Nd2 D:f1+ 14.D:f1 Tf8 15.D:f4 Cc6 etc.) Nh6? 9.Cc3 Ce7 10. Nb2 0—0 11.Tae1 Dd4+ 12.Rh1 Cg6 13.Na1 Dh8 14.Cd5 Ng7 15. D:f4! Cc6

16.D:f7+!! (desigur, cîştiga şi 16.Ce7+ C:e7 17.N:f7+, dar continuarea din partidă este mai frumoasă) T:f7 17.Te8+ Cf8 18.Ce7+! C:e7 19.N:f7 mat (1—0).

Wikström — Wood,
corespondenţă, 1947

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Cbd7 5.Cf3 c6 6.c:d5 e:d5 7.e3 Ne7 8.Nd3 0—0 9.0—0 Te8 10.Dc2 h6 11.N:f6 (obişnuit, aici se retrage nebunul) C:f6 12.Ce5 Cg4 13.f4!? (un interesant sacrificiu...) C:e3? 14.Nh7+ Rf8 (14...Rh8 15.C:f7 mat) 15.De2 Cf5 (sau 15...C:f1 16.Dh5 Ne6 17.f5!) 16.Dh5 Cd6

17.D:f7+!! C:f7 18.Cg6 mat (1—0).

Gurghenidze — Nikolaevski,
Bălţi, 1977

1.e4 d6 2.d4 g6 3.Cc3 Ng7 4. Cf3 c6 5.a4 Ng4?! (trebuia jucat 5...Cf6 şi 0—0) 6.Nc4 N:f3 (se ameninţa 7.N:f7+!) 7.D:f3 e6 8.Nf4!? d5 9.Nb3 N:d4? 10.0—0—0 (avantajul de dezvoltare al albului trebuie să decidă!) Db6 (la 10... Ng7 poate urma 11.e:d5 c:d5 12.C:d5! cu atac decisiv pe coloanele centrale) 11.T:d4! D:d4 12.e:d5 (dama neagră contra întregii armate albe!) Ce7 (nu 12...c:d5 13.Cb5 şi Cc7+) 13. Td1 Db6 14.d:e6 f6 (la 14... 0—0 15.Nh6!) 15.Ne3 Dc7 16. D:f6 Tf8

17.Df7+! (poate urma 17... T:f7 18.e:f7+ Rf8 19.Nh6 mat) 1—0.

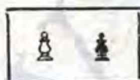
Soennecken — Schomburg,
R. F. Germania, 1957

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 c6 4. Cc3 e6 (4...Nf5) 5.Ng5 Cbd7

(aici se mai joacă 5...d:c4 6.e4 b5 cu mari complicaţii) 6.c:d5 e:d5 7.e3 Ne7 8.Dc2 0—0 9. Nd3 h6?! (trebuia 9...Te8, urmat de Cf8) 10.h4! Te8 (sau 10...h:g5 11.h:g5 Ce4 12.N:e4 d:e4 13.D:e4 g6 14.Dh4, urmat de mat) 11.0—0—0 b5 12.N:f6 C:f6? (era mai bine 12...N:f6) 13.Ce5 Db6 14.g4! (ameninţă 15.g5 cu deschiderea poziţiei regelui advers) C:g4 15.Nh7+ Rf8 16.f4 C:e3? (ultima greşeală) 17.De2 C:d1

18.Dh5! Ne6 **19.D:f7+!!** N:f7 20.Cd7 mat (1—0).

Am văzut cum pe punctele „f7" şi „f2" se sacrifică o figură — de la derutantul cal şi străpungătorul nebun pînă la turnul rectiliniu şi atotputernica damă. Dar şi micul *pion* poate coopera cu celelalte forţe sau aplica chiar singur lovitura decisivă pe unul din aceste cîmpuri. Desigur, aici nu se pune problema sacrificiului, pionul fiind cel mai mic în „grad", dar însuşi faptul că el ajunge pe unul din aceste cîmpuri — cu peripeţiile inerente şi urmările ce decurg din această curajoasă acţiune — este, să recunoaştem, o mare performanţă !

Trattner — Gibbs,
Anglia, 1915

1.e4 e5 2.f4 Nc5 3.Cf3 Cc6 4. c3 (după 4.f:e5 d6 5.e:d6 D:d6, negrul are un puternic contrajoc) d5! 5.d4? (trebuia 5.e:d5) e:d4 6.c:d4 Nb4+ 7.Cc3 d:e4 (negrul a cîştigat un pion şi încercarea tactică a albului se întoarce împotriva lui...) 8.d5? e:f3 9.d:c6 N:c3+ 10.b:c3

10...f2+! (albul pierde dama : 11.Re2 Ng4+) 0—1.

Linse — Kjelberg,
Malmö, 1917

1.d4 d5 2.c4 e5!? 3.d:e5 d4 4.e3? Nb4+! 5.Nd2 d:e3! 6. Da4+ (sau 6.N:b4+ e:f2+ 7. Re2 f:g1C+!) Cc6 7.N:b4 **e:f2+**

8.R:f2 Dh4+ 9.Re3 Dd4+ 10.Rf3 Ng4+ 11.Rg3 Ch6! 12. h3 Cf5+ 13.Rh2 Df4+ 14.g3 D:g3 mat (0—1).

Ettlinger — Janovski
New York, 1898

1.e4 e5 2.f4 d5 3.Cf3 (obișnuit se joacă aici 3.e:d5) d:e4 4.C:e5 Nc5 (și mai bine este 4...Cd7!) 5.Cc3 Cf6 6.De2?! (punînd o cursă, în care negrul intră cu... plăcere !) Cc6 7.C:f7 (la 7.C:e4 Cd4!) De7! (nu 7...R:f7 8.Dc4+) 8.C:h8 Cd4 9.Dd1

9...Cf3+!! (poanta contrajocului) 10.g:f3 (sau 10.Re2 Ng4!) e:f3+ 11.Ne2 **f2+!** (decisiv) 12.Rf1 Nh3 mat (0—1).

Göbl — Jonas,
Augsburg, 1926

1.e4 Cf6 2.Cc3 d5 3.e5 Cfd7? 4.e6! f:e6 5.d4 Cf6? 6.Nf4 c6? (acum și cu o mutare înainte, trebuia c7—c5) 7.Cf3 Cbd7 8. Nd3 c5 9.Cg5 Db6? 10.Cb5 e5 11.d:e5 c4 12.e:f6 D:b5 (12... c:d3 13.Cc7+)

13.f7+! Rd8 14.Ce6 mat (1—0).

Kampars — Kotek,
Austria, 1958

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.e3 e6 5.N:c4 c5 6.0—0 c:d4 7.e:d4 Cc6 8.Cc3 a6?! (trebuia grăbită rocada prin 8...Ne7) 9. d5! Ca5? (corect era 9...e:d5) 10.d:e6! D:d1 (sau 10...C:c4 11. e:f7+ Re7 12.Te1+ și 10...N:e6 11.N:e6 f:e6 12.De2 De7 13.

Cg5!) **11.e:f7+** (pentru a ajunge cu pionul pe acest cîmp, albul sacrifică o figură...)

11...Re7 12.T:d1 C:c4 13.b3 Cb6? (trebuia înapoiată figura prin 13...R:f7) 14.Cg5! (amenință 15.Na3 mat) Cfd7 15. Cce4 h6 16.Na3+ Rd8 17.Ce6 mat (1—0).

Bodor — Titschka,
Ungaria, 1953

1.e4 Cf6 2.Cc3 d5 3.e:d5 C:d5 4.d4 C:c3 5.b:c3 c5 6.Cf3 Da5?! (trebuia 6...e6) 7.Nd2 Ng4 8.Nc4 e6 9.d5 b5?

10.d:e6! (un interesant sacrificiu de figură pentru a cuceri punctul „f7) b:c4 (după 10...N:e6 11.N:e6 f:e6 12.c4, albul cîştigă un pion) **11.e:f7+** Rd8 (11...R:f7 12.Cg5+ sau 11...Re7 12.Ng5+) 12.Ng5++ Rc8 13.0—0 (pentru figură, albul are doi pioni şi atac asupra regelui advers rămas în centru) Cc6 14.Te1 Rb7 15.

Tb1+ Ra6 16.Dd5 Da4 17.Ce5! C:e5 18.Db7+ Ra5 19.Nd8+! (19...T:d8 20.D:a7 mat) 1—0.

Stark — Adams,
Ventmor City, 1948

1.d4 d5 2.c4 e5 3.d:e5 d4 4. Cf3 Cc6 5.g3 Nc5 6.Nf4! Cge7 7.Ng2 Cg6 8.Cbd2 f6?! (un sacrificiu dubios ; trebuia 8... 0—0) 9.e:f6 C:f4

10.f7+! (un important şah intermediar !) R:f7 11.g:f4 **h6**

12.Cb3! Dd6 13.Ce5+! C:e5 14.f:e5 Db6? (era mai bine 14...Nb4+) 15.Nd5+ Re7 16. Dd3 Tf8 17.Tg1 Nf5 18.T:g7+ Re8 19.Ne4 N:e4 20.D:e4 (poziția negrului este deja compromisă) d3 21.0—0—0! N:f2 22.Rb1 Td8 23.e6! (1—0).

Uneori, pe aceste puncte atît de încercate au loc adevărate *schimburi de contre* — ca la box — sau sînt atrase pe rînd — ca de un magnet — *mai multe figuri*...

Cigorin — Schlechter,
Londra, 1899

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Nc4 Cf6 4.Cc3 (la 4.e5 d5!) Cc6 (era mai indicat 4...c6 și d5) 5.Cf3 Nb4 6.0—0 (acum, se preferă 6. Cd5!) 0—0 7.e5 Cg4 8.d4 d6 9. h3 Ce3 10.N:e3 f:e3 11.Cd5 Na5? (trebuia 11...Ne6! acoperind cîmpul nevralgic „f7" și tinzînd spre schimburi) 12.e:d6 D:d6 13.Cg5! Dg6 (cît de grea este poziția negrului, ne-o arată continuarea : 13...Ne6 14.

Dh5 h6 15.Cf6+! Rh8 16.N:e6 D:d4 — la 16...f:e6 17.Dg6! — 17.c3 De5 — 17...Db6 18.Cd7! — 18.Tf5 Dd6 19.D:f7! etc.)

14.C:f7! (în combinația care începe, pe cîmpul „f7" poposesc nu mai puțin de șase figuri albe și negre !) T:f7 15. Ce7+ C:e7 **16.N:f7+** D:f7 **17. T:f7** R:f7 18.Dh5+ (1—0).

Ekenberg — Linderyd,
Helsingborg, 1967

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 b5?! (obișnuit se joacă 5...Ne7) 6.Nb3 Nc5 7. C:e5 (cu ideea 7...C:e5 8.d4 recîștigînd figura cu avantaj) **N:f2+?** (o lovitură inofensivă care, în plus, deschide albului coloana „f") 8.T:f2 C:e5 9.d4 Ceg4

10.N:f7+! (contralovitura) Rf8 (la 10...R:f7 11.D:g4) 11. Tf4 d6 12.Nd5 (cu tempo) Tb8 13.h3 Ch6 14.e5 d:e5 15.d:e5 Nb7 (pentru a recîștiga figura,

dar...) 16.T:f6+! g:f6 17.N:h6+ Re7 (sau 17...Re8 18.Dh5+ Rd7 19.Dg4+ Re8 20.N:b7 T:b7 21.De6+ De7 22.Dc6+) 18.e:f6+ R:f6 19.Dd4+ Rg6 20.Dg7+ Rh5 (20...Rf5 21.g4 mat) **21.Nf7+** (simbolic, şi ultimul şah este dat tot pe cîmpul „f7" !) 1—0.

Drackl — Paschanko,
Austria, 1954

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 **3.Nb5** Cf6 4.0—0 Nc5 5.C:e5 (5.c3) C:e4 **6.C:f7?!** (prin acest sacrificiu, albul începe o operaţiune de schimb, dar era mai bine 6. De2!) R:f7 7.Dh5+ g6 8.Dd5+ Rg7 9.D:e4 (sau 9.N:c6 Te8! 10.Na4 c6 11.Dd3 Db6! dar merita atenţie 9.d4...) d5! 10. Da4 Tf8 (negrul contraatacă...) 11.N:c6 b:c6 12.D:c6? (trebuia 12.d4 încercînd să termine dezvoltarea) De7 13.d4

13...T:f2! (contralovitura !) 14. Nh6+ (nici o figură nu poate fi luată : 14.D:c5 T:f1+ 15. R:f1 Na6+ 16.Rf2 Tf8+ 17. Rg3 De1+ 18.Rh3 Nc8+ sau 14.R:f2 Dh4+ 15.Rg1 N:d4+ 16.Rh1 Ne5 cu cîştig) R:h6 15. Cd2 T:d2 16.c3 De3+ 17.Rh1 Dg5 18.Tg1 Nd6 (0—1).

Kaplan — Kanamovi,
San Francisco, 1964

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.Cg5 Nc5!? (de obicei, aici se continuă cu 4...d5 5.e:d5 **Ca5** etc.) **5.C:f7** (atac...) **N:f2+!** (...şi contraatac !)

6.Rf1 (după 6.R:f2 C:e4+ 7. Rg1 — la 7.Re3?, într-o partidă Rutka — Vesely, Praga, 1950, a urmat : De7 8.R:e4 Dh4+ 9.g4 d5+! 10.N:d5 N:g4 11.De1 Nf5+! 0—1 — Dh4 8.g3 C:g3 9.h:g3 D:g3+ 10.Rf1 Tf8 11.Dh5 d5 12.N:d5 Cb4 13.Nc4 b5!, negrul obţine un atac violent asupra regelui advers. Slab este 6.Re2 din cauza 6...Cd4+ 7.Rd3 b5 8.

Nb3 — nu 8.C:d8 b:c4+ 9.R:c4 Na6+ — C:e4! 9.C:d8 Cc5+ 10.Rc3 Ce2+! 11.D:e2 Nd4+ etc.) De7 7.C:h8 d5! 8.e:d5 Cd4 (era interesant și 8...Ng4!?) 9. Ne2 (și după 9.h3 Ng3 10.c3 Cf5, atacul negrului este periculos) Df8 (altă idee de atac consta în 9...Nh4 10.g3 Nh3+ 11.Re1 Ce4! 12.d3 C:g3 etc.) 10.d3 Ne3! 11.N:e3? (trebuia încercat 11.Nf3) Cg4+ 12.Re1 C:e3 13.Dc1 C:g2+ 14.Rd1 **Df2!** (acum, și dama a ajuns pe cîmpul „f2"...) 15.Cc3?! (unele șanse de apărare oferea 15.Nh5+ g6 16.Dd2 Ce3+ 17. Rc1...) Ce3+ 16.Rd2 Cf3 mat (0—1).

De multe ori, punctele „f7" și „f2" joacă un rol deosebit de important în acțiunile uneia din părți *fără a fi însă „atinse" direct* de vreo figură sau pion...

Nadel — Margulies,
Berlin, 1932

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 c6 4. Cc3 d:c4 5.a4 (interesant era 5.e4 b5 6.e5 Cd5 7.a4, cu compensație pentru pion) Nf5 6. Ce5 (de obicei, se joacă 6.e3 e6 7.N:c4 ș.a.m.d.) c5? (era mai bine 6...e6 sau 6...Cbd7) 7.e4! C:e4 8.Df3 c:d4? (unica continuare era 8...Cd6 9.d:c5 Da5 10.C:f7 R:f7 11.c:d6 cu joc complicat) 9.D:f5 (amenință **10.D:f7** mat) Cd6 10.N:c4! e6 (10...C:f5 **11.N:f7** mat) 11. Nb5+! Re7 (iarăși — 11...C:b5 **12.D:f7** mat) 12.Cg6+ h:g6 (12...f:g6 13.Ng5 mat) 13.Cd5+ e:d5 14.De5 mat (1—0).

După cum am văzut, punctele cele mai vulnerabile de pe tablă, spre care se îndreaptă marea majoritate a atacurilor sînt „f7" și „f2"; pe diagonala „a2—g8", respectiv „a7—g1", sînt plasați, de obicei, nebunii de rege.

Această tendință este cunoscută încă din primele izvoare șahiste scrise din secolul al XV-lea, plasarea nebunului la „c4" sau la „c5" reprezentînd esența unor străvechi deschideri, cum sînt: deschiderea nebunului (1.e4 e5 2.Nc4), jocul celor doi cai (1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6), partida italiană (1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5) și multe alte scheme, în special în jocurile deschise și semideschise. În nenumărate partide, desfășurate de-a lungul anilor, nebunul „italian" a făcut adevărate ravagii slujindu-i cu credință pe marii și mai micii combinatori ai jocului pe tabla cu 64 de pătrate albe și negre.

Dar, o dată cu tăioasele sacrificii și frumoasele combinații ale romanticilor șahului, au apărut și primele semne de „profilaxie" a atacului. Jucătorii au simțit nevoia să prevadă, să limiteze și să ia măsuri împotriva pericolelor legate de acțiunea nebunilor asupra punctelor vulnerabile din poziția lor...

Diagonala lungă spre „f7" („f2") fiind îngrădită, baricadată, jucătorii au început să caute alte drumuri : astfel s-a născut ideea plasării nebunului de atac pe diagonala mică — „h5—f7". respectiv „h4—f2" — de unde acesta aplică o lovitură scurtă, ca un veritabil *„croşeu" pugilistic.* Iată unul din primele „croşeuri", aplicat de vestitul „Il Calabrese" Greco în anul 1625 :

1.e4 b6 2.d4 Nb7 3.Nd3 f5? 4.e:f5! (albul dă un turn pentru diagonala mică !) N:g2 5. Dh5+ g6 6.f:g6 Cf6? (singura posibilitate de apărare era 6... Ng7 ; acum, sacrificînd dama, albul aplică un „croşeu" decisiv) 7.g:h7+! C:h5 8.Ng6 mat.

Această metodă de luptă este mai puţin uzitată şi, probabil de aceea, unii jucători o neglijează sau îi minimalizează importanţa. Ca urmare au apărut o serie de deschideri şi variante în care pionul „f" (care, de bine, de rău, mai ocroteşte regele) este înaintat încă din primele mutări — uneori imprudent, alteori de-a dreptul riscant. Iată cîteva exemple :

Cu albul : 1.f3? — deschiderea Barnes ; 1.f4 — deschiderea Bird cu gambitul From (1.f4 e5 2.f:e5 d6! ş.a.m.d.) ; 1. e4 e5 2.f4 — gambitul regelui ; 1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 — deschiderea vieneză etc.

Cu negrul : 1.d4 f5 — deschiderea olandeză ; 1.e4 f6?! — deschiderea Winawer ; 1.e4 e5 2.Cf3 f5 — gambitul leton ; 1. e4 e5 2.Cf3 f6 — gambitul Damiano şi altele.

Nu este de mirare că tocmai în aceste variante şi deschideri, lovitura de „croşeu" îşi face simţit efectul de cele mai multe ori.

Slăbiciunea laterală a punctelor „f7" şi „f2" poate apărea chiar din primele mutări :

N. — du Mont : 1.f4 e5 **2.** f:e5 d6 3.e:d6 N:d6 **4.g3 (**o variantă identică poate apărea după 4.Cf3 g5 5.h3? Ng3 mat) Dg5 5.Cf3? (trebuia 5.Ng2) D:g3+ 6.h:g3 N:g3 mat (0—1).

Munteanu — Cioară, Bucureşti, 1948 : 1.d4 Cf6 2.Cd2 e5! 3.d:e5 Cg4 4.Cgf3 Ne7 5.h3? (pentru a scăpa de calul incomod, dar...) Ce3! (6.f:e3 Nh4+) 0—1.

Bronştein — Ghik, U.R.S.S., 1979 (partidă-glumă) : 1.d4 **f5** 2.e4 f:e4 3.Dh5+ g6 4.Ne2 g :h5 ? 5. N :h5 mat (1—0).

Şi acum, o serie de partide mai „serioase" în care croşeul nebunului constituie lovitura decisivă sau chiar de mat :

Haberditz — Hysek,
Viena, 1938

1.Cf3 f5 2.e4!? f:e4 3.Cg5 d5? (era mai bine 3...Cf6 4.d3 e5!) 4.d3 e:d3 5.N:d3 Cf6 6. C:h7! C:h7 (nu mergea nici

6...T:h7 din cauza 7.N:h7 C:h7 8.Dh5+ Rd7 9.D:d5+ Re8 10. Dh5+) 7.Ng6+! (șahul decisiv) Rd7 8.D:d5 mat (1—0).

Karff — Lugatsch,
corespondență, 1938

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4. Dg4!? c:d4 5.Cf3 f5 6.Dg3 Cc6 7.Ne2 Nd7? (trebuia jucat 7... Cge7) 8.C:d4! (un sacrificiu care nu trebuia acceptat, dar negrul nu sesizează „croșeul" nebunului) C:d4? 9.Nh5+! Re7 (sau 9...g6 10.N:g6+ h:g6 11. D:g6+ Re7 12.Ng5+) 10.Da3 mat (1—0).

Springe — Gebhardt,
München, 1927

1.d4 Cf6 2.Cf3 e6 3.Ng5 c6?! (3...d5) 4.e4 Db6 5.Cbd2! D:b2 6.Nd3 d5 7.0—0 (avansul de dezvoltare al albului este covîrșitor) Db6 8.De2 d:e4 9. C:e4 C:e4 10.D:e4 Cd7 11.c4 h6? (o gafă !) 12.D:e6+! f:e6 13.Ng6 mat (1—0).

Perenyi — Eperjesi,
Ungaria, 1974

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4.C:e4 Cd7 5.Nc4 Cgf6 6.Cg5 e6 7.De2 (amenință 8.C:f7!) Cb6 8.Nd3 h6 9.C5f3 c5 10.d:c5 Cbd7 (trebuia 10...N:c5) 11.b4 b6 12.Cd4!? (12.Ne4) b:c5? (urmează o scurtă combinație, încheiată cu un decisiv „croșeu" al nebunului) 13.Cc6! Dc7 14.D:e6+! (14...f:e6 15.Ng6 mat) 1—0.

Schirm — Hartman,
Berlin, 1925

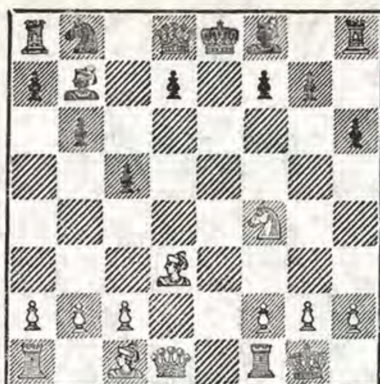
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4. e:d5 (obișnuit se joacă aici 4. e5) e:d5 5.Cf3 Cf6 6.Nd3 c6 7. 0—0 N:c3?! 8.b:c3 h6? 9.Na3! (regele negru a fost reținut în centru...) Ne6 10.Te1 Cd7? 11. T:e6+! f:e6 12.Ng6 mat (1—0).

Cody — Heaton,
S.U.A., 1947

1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 (2...Cf6) 3.Cc3 Dd8 (era mai bine 3... Da5) 4.d4 e6 5.Cf3 Nb4 6.Nd3 N:c3+?! 7.b:c3 h6? 8.0—0 (negrul a rămas în urmă cu dezvoltarea) Cf6 (8...Ce7) 9.Na3! a6? (negrul mută pionii marginali pierzînd timp prețios) 10.Te1 b5 11.c4 Nb7 12.c3 Cbd7? 13.T:e6+! f:e6 14.Ng6 mat (1—0).

Kayser — Ström,
Karlstadt, 1926

1.e4 b6 2.d4 Nb7 3.Cc3 e6 4. Nd3 h6? (slăbește inutil flancul regelui) 5.Cge2 Cf6 6.0—0 c5 (6...Ne7) 7.d5! (un subtil sacrificiu de pion pentru deschiderea poziției) e:d5 8.e:d5 C:d5 9.C:d5 N:d5 10.Cf4 Nb7 (urmează un scurt atac bazat pe trei ‚croșee" de dreapta)

11.Cg6! f:g6 (sau 11...Tg8 12.Te1+) 12.N:g6+ Re7 13. Te1+ Rf6 14.Dh5! (amenințarea 15.Df5 mat nu poate fi parată satisfăcător) 1—0.

Janovski — Michel,
Semmering, 1926

1.d4 Cf6 2.Ng5 d5 3.e3 e6 4. Nd3 c5 5.c3 Cbd7 6.f4 Db6 7. Dc2 c4?! 8.Ne2 Ce4 9.Nh4 f5?! 10.Cf3 Da5 11.Ce5 b5 12.Cd2 C:d2? 13.Nh5+! (un „croșeu" intermediar) g6 14.C:g6 Cb6 (sau 14...h:g6 15.N:g6 mat) 15. Ce5 mat (1—0).

Liuboșiț — Șagalovici,
Minsk, 1956

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Cfd7 6.h4!? c5 (6...a6) 7.Cb5?! f6 8.Nd3 Da5+? (trebuia îndepărtat calul prin 8...a6! dar, probabil, negrului nu-i convenea remiza prin 9.Dh5+ Rf8 10.Th3 a:b5 11.Nh6! =) 9.Nd2 Db6 10. Dh5+ Rf8 11.Th3 c:d4 12.Tg3 f:e5 (negrul a distrus centrul de pioni albi dar, acum, albul decide partida pe linie combinativă)

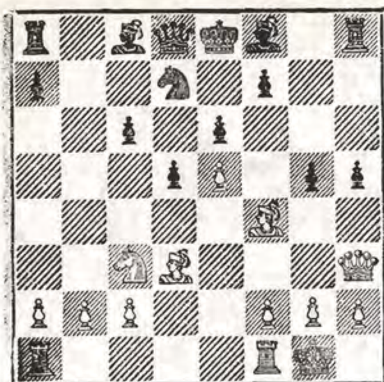

13.T:g7! R:g7 14.Nh6+ Rg8 (și mai departe ? Doar după 15.Dg4+ Rf7 16.Dg7+ Re8 17. D:h8+ Cf8, regele negru scapă...) 15.Ng6! (o lovitură de „croșeu" cu mare efect : 16. Nf7 mat nu poate fi parat satisfăcător) 1—0.

Gusev — Krutihin,
U.R.S.S., 1963

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 e6 6.Nf4? (trebuia 6.Cdb5!) Nb4 7.C:c6 b:c6 8.Nd3 d5? 9.e5 Cd7 10. Dg4 Nf8 11.0—0 h5 (șanse mai bune oferea 11...Cc5) 12.Dh3 g5?

13.D:e6+! (un spectaculos sacrificiu de damă care pregătește „croșeul" nebunului) f:e6

14.Ng6+ Re7 15.N:g5+ Cf6 16.N:f6+ şi albul a cîştigat (1—0).

Marić — Tot,
Novi Sad, 1957

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 Cf6 (se mai joacă aici 4...Nf5 şi 4...Cd7) 5.C:f6+ g:f6 6.Ce2 Ng4 7.Dd3! Nh5 8.Db3 N:e2?! (negrul schimbă întrucît la 8...Dc7 poate urma 9. Nf4, iar la 8...Db6 — 9.Dh3!) 9.N:e2 Dc7

10.Nh5! (albul atacă punctul „f7" dar, de fapt, obiectivul este altul...) Da5+ (sau 10...e6 11.D:e6+) 11.c3 D:h5 12.D:b7 (în afara turnului, albul mai ameninţă 13.Dc8 mat) Df5 13. D:a8 De6+ 14.Ne3 Dd6 15. D:a7 (1—0).

Zimmermann — V. Hübner,
R. F. Germania, 1977

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7. f4 b5 8.e5 d:e5 9.f:e5 Dc7 10. e:f6 (10.De2) De5+ 11.Ne2 D:g5 12.Dd3 D:f6 (12...g:f6) 13.0—0—0!? (de obicei, se joacă aici 13.Tf1) Ta7? (trebuia 13...Nc5!) 14.Dg3 Cd7 15. Cc6 Tb7 16.Ce4 Dh6+ (sau 16...Dg6 17.Cd6+) 17.Rb1 e5 (ce altceva ?)

18.D:e5+! De6 (18...C:e5 19. Td8 mat) 19.Cf6+!! (pentru a aplica — după 19...g:f6 20. D:e6+! f:e6 — lovitura decisivă de „croşeu" — 21.Nh5 mat !) 1—0.

Veresov — Dementei,
Minsk, 1966

1.d4 d5 2.Cc3 Nf5 3.Ng5 c6 4.e3 Db6?! (o ieşire prematură) 5.Tb1 Cd7 6.Cf3 Cf6 7.Nd3 Ng4?! (la 7...N:d3 8.c:d3!?) 8. h3 Nh5 9.0—0 e6 10.e4! (un sacrificiu de pion pentru inițiativă) N:f3 11.D:f3 D:d4 12. e:d5 C:d5 (nu 12...c:d5 13. Nb5!) 13.Tbd1 C:c3? (nu observă lovitura de „croşeu" a albului...)

14.Ng6! Ce2+ (pentru a distrage dama albă de la atacul punctului „f7") 15.D:e2 De5 (parează amenințarea 16. D:e6+, dar...) 16.N:f7+! (pierde forțat dama : 16...R:f7 17. T:d7+) 1—0.

Sulima — Baranov,
Krasnodar, 1954

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4. e5 Cfd7 5.Cgf3 c5 6.c3 **c4**?! (împiedică 7.Nd3, pregăteşte asaltul de pion pe flancul damei, dar slăbeşte tensiunea în centru) 7.Ne2 b5 8.b4?! a5 9. b:a5 D:a5 10.Dc2 Cb6 11.0—0 Nd7 (negrul neglijează complet flancul regelui...) 12.Cg5 h6 13. C:f7! (începutul unei frumoase combinații) R:f7

14.Nh5+ („croşeul" nebunului este urmarea firească a sacrificiului anterior) Re7 15.Dg6 D:c3? (un pion „otrăvit") 16. Cb1!! D:a1 17.Dg5+ (mergea şi 17.Ng5+) 1—0.

Dacă pentru nebun „croşeul" este o lovitură neobişnuită, mai greu de efectuat, pentru damă ea constituie „specialitatea casei", mutarea cu ajutorul căreia finalizează eforturile „supuşilor" săi. Iată, spre exemplu, o amuzantă curiozitate — cea mai scurtă partidă posibilă, încheiată cu un fel de „harakiri" şahist : 1.f3 e5 2.g4? Dh4 mat. Acest „mat-croşeu" al damei s-a întîlnit şi în cîteva partide practice :

Pacer — Hamlisch : 1.f4 e6 2.g4? Dh4 mat (0—1).

Mayfield — Trinks, Omaha, 1959 : 1.e4 g5 2.Cc3 f5? 3.Dh5 mat (1—0).

Gibaud — Lazard, Paris, 1927 : 1.d4 Cf6 2.Cd2 e5 3.d:e5 Cg4 4.h3? Ce3 5.f:e3 Dh4+ (0—1).

Şi acum, cîteva partide mai „serioase" :

Hartlaub — Rosenbaum,
Freiburg, 1892

1.e4 e5 2.Nc4 Cc6 3.Cf3 f6?! 4.Ch4 g5? (evident, o mutare impulsivă...) 5.Dh5+ Re7 6. Cf5 mat.

Jaffe — Bischoff,
S.U.A., 1960

1.e4 c5 2.Cf3 Cf6 3.Cc3 d5 4.e:d5 C:d5 5.Nb5+ Nd7 6.Ce5 C:c3? (trebuia jucat 6...e6) 7. Df3! (mutarea intermediară neprevăzută de negru) f6 8. Dh5+! g6 9.C:g6 N:b5 (sau 9...h:g6 10.D:g6 mat) 10.Ce5 mat (1—0).

Brinckmann — Kieningen,
Ludwigshafen, 1932

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 f5 4.Cc3 f:e4 5.C:e4 Cf6?! (5... Ne7) 6.C:f6+ g:f6 (sau 6...D:f6 7.0—0 d6 8.d4, cu avantaj) 7. d4 e4 8.Cg5! (totul se bazează pe „croşeul" damei) Nb4+ 9. c3 f:g5? (trebuia încercat 9... 0—0 şi, dacă 10.C:h7, atunci Tf7 etc.)

10.Dh5+ Rf8 11.N:g5 Ce7 (după 11...De8 12.Dh6+ sau 11...Ne7 12.Nh6+, intrarea în joc a nebunului pe diagonala „italiană" decide) 12.Nc4 d5 13. N:d5! (poate urma : 13...D:d5 14.Nh6+ Rg8 15.De8 mat) 1—0.

Kininger — Mross,
München, 1936

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.g3 b5?! (slăbeşte diagonala mare şi punctul „e6") 7.Ng2 Nb7 8.0—0 Cbd7 9.Te1 e6? (nu sesizează ameninţarea albului) 10.e5! N:g2 (sau 10...d:e5 11.N:b7 Tb8 12.Cc6!) 11.e:f6 Nb7 12.f:g7 N:g7 13.Cf5! Nf8 14.T:e6+! (un frumos sacrificiu de turn, concretizat de „croşeul" de damă) f:e6 15.Dh5 mat (1—0).

Marshall — Mc.Cormick,
New York, 1938

1.c4 e5 2.Cc3 f5 3.Cf3 Cc6 4. d4 e4 5.Cd2 Cf6 (schimbul 5... C:d4 6.Cd:e4 este în avantajul albului) 6.e3 d5?! (încercarea de a bloca centrul alb nu reuşeşte) 7.c:d5 Cb4 8.Nc4 Cb:d5 9.C:d5 C:d5 10.C:e4! (o combinaţie simplă, bazată pe „croşeul" damei albe) C:e3 (sau 10...f:e4 11.Dh5+) 11.N:e3 f:e4 12.Dh5+ (poate urma : 12...g6 13.De5+ sau 12...Rd7 13. Dd5+) 1—0.

Carlsson — Barda,
Helsingfors, 1947

1.e4 d6 2.d4 **Cf6 3.f3!?** (obişnuit, aici se joacă 3.Cc3) c5 (3...g6) 4.Ce2 e6 5.Ne3 c:d4 6. C:d4 d5?! (o soluţie discutabilă ; era mai bine 6...Ne7) 7. e5 Cfd7 8.f4 Cc6 9.Cd2 g5? (nu sesizează „croşeul"...)

10.C:e6! f:e6 11.Dh5+ Re7 12.f5! (străpungerea decisivă, care ameninţă 13.Ng5+) h6 13.N:g5+! (totuşi !) h:g5 14. D:g5+ Re8 15.Dg6+ Re7 16. f6+ (putea urma 16...C:f6 17. D:f6+ Rd7 18.D:h8 etc.) 1—0.

Vaisman — Nichita,
Botoşani, 1976

1.Cf3 Cf6 2.c4 c5 3.Cc3 Cc6 4.d4 e6?! (trebuia 4...c:d4) 5. d5 Ca5 6.e4 (pionii albi au ocupat centrul) e:d5? (6...d6) 7.e5! Ce4 (sau 7...d4 8.e:f6 d:c3 9.De2+) 8.C:d5 Cc6 9. Nd3 f5 10.e:f6 C:f6 11.De2+! Ne7 12.C:f6+ (bine era şi 12. Cg5! 0—0 13.C:h7! C:h7 14. Dh5, cu atac puternic) g:f6 13. Nh6! (împiedicînd rocada) d5 14.c:d5 Cb4 (14...D:d5 15.Ng7!) 15.Nb5+ Nd7 16.Ce5! (cîştiga şi 16.d6, dar acum decide „croşeul" damei — 17.Dh5 mat) 1—0.

Gryciuk — Zieliński,
Varşovia, 1978

1.d4 d5 2.Cf3 c6 3.Cc3?! (o mutare neobişnuită care pregăteşte 4.e4...) f5 (mergea şi 3...Cf6) 4.Ng5 Cf6 5.e3 Cbd7 6. Nd3 Ce4 7.N:e4 d:e4 8.Cd2 g6 (blochează, pentru moment, mica diagonală „h5—e8") 9. g4! Db6 (eliberează cîmpul „d8" pentru rege, dar era mai bine 9...Cf6) 10.g:f5 D:b2 (resemnare ; după 10...g:f5 11. Dh5+ şi 12.0—0—0, albul stă la cîştig) 11.Cc:e4 g:f5 (grăbeşte sfîrşitul) 12.Cd6+!! (la

12...Rd8 13.Cf7+ sau 12...e:d6 13.Dh5 mat și „croșeul" s-a dovedit, pînă la urmă, decisiv) 1—0.

Uneori are loc chiar o intercooperare între nebun și damă pe direcția loviturii de „croșeu", o acțiune colectivă în care una din figuri se sacrifică, iar cealaltă desăvîrșește „opera"...

Teed — Delmar,
New York, 1896

1.d4 f5 2.Ng5 h6 3.Nh4 g5?! (3...c5) 4.Ng3 f4? (o urmărire obsedantă) 5.e3! h5 6.Nd3 (după damă, și nebunul amenință să apară pe diagonala mică) Th6 7.D:h5+! (7...T:h5 8.Ng6 mat) 1—0.

Skuratov — Kossov,
Moscova, 1963

1.e4 Cf6 2.Cc3 d5 3.e5 Cfd7 4.f4 e6 5.Dg4 c5 6.Cf3 Cc6 7. Ne2 f5 8.Dg3 a6 9.Cg5 Cd4 (s-ar părea că negrul a preluat inițiativa...)

10.Nh5+! g6 11.C:e6! C:e6 12.D:g6+! (mergea, desigur, și 12.N:g6+) h:g6 13.N:g6+ Re7 14.C:d5 mat (1—0).

Hill — Janeway,
New York, 1946

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.c4 Cf4? (calul a greșit direcția : trebuia 3...Cb6) 4.d4 Cg6 5.h4 h5 6.Ne2 e6 7.N:h5 (nebunul a ajuns pe poziția de „tragere"...) C:h4 8. Dg4 Cf5 9.Dg6! (ambele figuri s-au plasat pe mica diagonală și nu merge 9...f:g6 din cauza 10.N:g6+ Re7 11.Ng5 mat) De7 10.Ng5 f:g6 11.N:g6+ Rd8 12.T:h8 (poate urma 12... D:g5 13.T:f8+ Re7 14.Te8 mat) 1—0.

Weenink — Achelfhout

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 Nb4 6.Nd3 Cc6 7.C:c6 b:c6?! (era mai bine 7... d:c6) 8.e5 Cd5 9.Dg4! g6 (9... Rf8) 10.0—0 f5? (la 10...C:c3 urma firește 11.D:b4, dar se impunea 10...Ne7) 11.e:f6 N:c3? (negrul se pregătește, la 12. b:c3, să răspundă cu 12...D:f6, dar...) 12.N:g6+! (datorită variantei forțate : 12...h:g6 13. D:g6+ Rf8 14.Dg7+ etc., rezistența nu mai are sens) 1—0.

Bolbochan — Medina,
Mar del Plata, 1948

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e3 0—0 6.Cf3 h6 7.Nh4 Ce4 8.N:e7 D:e7 9.Tc1

C:c3 10.T:c3 d:c4 11.N:c4 b6 12.0—0 Nb7 13.Ne2 Tc8 14.Dc2 a5 (negrul are greutăţi cu înaintarea „c7—c5") 15.Ce5 Na6

16.Nh5! (atacînd, în cooperare cu Ce5, punctul „f7") g6 (sau 16...N:f1 17.N:f7+ şi 18. Cg6+ cîştigînd dama) 17. N:g6! f:g6 18.D:g6+ Dg7 (la 18...Rf8 urma 19.e4! cu amenințarea 20.Tf3+) 19.D:e6+ Rh7 20.e4! (intră în joc şi turnul) Tg8 21.Df5+! (21...Rh8 22.Cf7+) 1—0.

Bark — Barnes,
Noua Zeelandă, 1926

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.Cg5 d5 5.e:d5 Ca5 6.Nb5+ c6 7.d:c6 b:c6 8.Na4? (corect era 8.Ne2) h6 9.Cf3 e4 10.Cg1 (retragere pe toată linia...) Nd6 11.d3 0—0 12.d:e4 C:e4 13.Ne3 Na6! 14.Cf3 Dc7 15.Cbd2 Tfe8 16.c3? (albul vrea să joace 17. Nc2, dar este surprins de o frumoasă combinaţie în care „croşeele" celor două figuri constituie laitmotivul de bază)

16...C:c3! 17.b:c3 T:e3+! 18. f:e3 Ng3+! 19.h:g3 D:g3 mat (0—1).

Pillsbury — N.
(simultan a l'aveugle)
Toronto, 1902

1.d4 d5 2.Cf3 e6 3.e3 Cf6 4. Nd3 Cbd7 5.0—0 b6 6.Cbd2 Nd6 (6...Nb7) 7.e4 d:e4 8.C:e4 Nb7 9.C:d6+ c:d6 10.Nf4 N:f3? (de ce trebuia cedat nebunul bine plasat? Pionul se putea apăra prin 10...De7) 11. D:f3 d5 12.Nd6! Tc8 13.Tfe1 Tc6 14.Na3 (poziţia negrului este deja compromisă...) a5 15. c4! (maestrul recunoscut al străpungerilor nu se dezminte!) Ce4 16.c:d5 Cg5 17.Dg3 Tc8 18. d:e6 C:e6 19.T:e6+! f:e6 20. Dg6+! (evident, „croşeele" damei şi nebunului puteau fi şi inversate) h:g6 21.N:g6 mat (1—0).

Paoli — Mc.Kay,
Siegen, 1970

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.d4 d6 4.Cf3 Ng4 5.Ne2 d:e5 6.d:e5 Cc6 7.Cg5 Nf5?! (trebuia 7...N:e2 8.D:e2 e6 etc.) 8.e6! f:e6 9.g4 h6? (ideea albului reiese din continuarea : 9...Ng6 10.a3! Dd6 — nu 10...h6 11.C:e6 Dd6 12.c4! — 11.Nd3! cu avantaj) 10.g:f5 h:g5 11.Nh5+! T:h5 (sau 11...Rd7 12.Nf7!) 12.D:h5+ Rd7 13.0—0 (pregătind c4 și Td1+) Cd4? (vrînd să închidă coloana periculoasă) 14.Dd1! c5 15.c3 C:f5 16.c4 (1—0).

Hayden — Brown,
Londra, 1947

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 e6 5.N:f6!? (obișnuit, se joacă direct 5.C:e4) D:f6 6.C:e4 Dd8 7.Cf3 d6 8.Nd3 Cd7 9.Cfg5! De7 (acum, decide lovitura de „croșeu" a damei)

10.Dh5+! g6 11.C:d6+! (surprinzător) c:d6 12.N:g6+ (apare și nebunul) h:g6 13.D:g6+ Rd8 14.C:e6+ D:e6+ 15.D:e6 (negrul are — formal — trei figuri ușoare pentru damă, dar poziția regelui său este catastrofală) Th7 16.0—0—0 Tg7 17.g3 (1—0).

Desigur, nu întotdeauna lovitura de „croșeu" duce la rezultate atît de evidente. De cele mai multe ori — și aici crește dificultatea efectuării sale — „croșeul", deși lovitură scurtă, are urmări mai îndepărtate în timp.

Smîslov — Kamîșev,
Moscova, 1944

1.e4 e5 2.Cf3 f5?! 3.C:e5 Df6 4.Cc4 f:e4 5.Cc3 Dg6 6.d3! Nb4 (sau 6...e:d3 7.N:d3 D:g2 8.Dh5+!) 7.Nd2 N:c3 8.N:c3 d5 (8...Cf6) 9.Ce5 Df5 10.d:e4 D:e4+ (la 10...d:e4 11.Nc4) 11.Ne2 Cf6 12.0—0 c6? (trebuia făcută rocada ; acum, cu ajutorul „croșeului" nebunului, regele negru este nevoit să rămînă în centru)

13.Nh5+! Rf8 (sau 13...g6 14.Te1!) 14.Te1 Dh4 15.Ng6! (numai pentru a se menține pe diagonala mică) Ca6 (nu 15...h:g6 16.C:g6+) 16.De2 Nh3 17.Cf3! (cel mai simplu! Se amenință dama și 18.De7+) 1—0.

Piotnikov — Șipov,
U.R.S.S., 1963

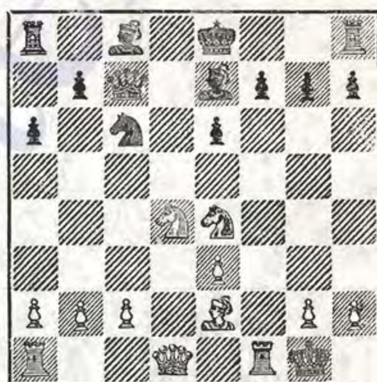
1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 b5 7. a3 e6 8.Ne2 Nb7?! (trebuia 8...Ne7)

9.Nh5! (amenințînd 10.C:e6!) g6 (era de considerat 9...Dd7) 10.e5! (poanta! Acum, nu merge 10...d:e5 11.C:e6 D:d1+ 12.T:d1 f:e6 13.N:f6 Tg8 14. Ng4, cu mare avantaj) Cbd7 11.e:f6 g:h5 12.C:e6! Dc8 (la 12...f:e6 decide „croșeul" damei — 13.D:h5 mat) 13.Cg7+ (nu 13.C:f8 C:f8 14.D:d6 De6+) Rd8 14.D:h5 Dc5 15.D:f7 De5+ 16.Ne3 Rc7 17.Ce6+ Rc8 (sau 17...Rb8 18.De8+ Nc8 19.Dd8 d5 20.0—0—0 și 21.Nf4) 18. 0—0—0 D:f6? 19.Cd5! D:f7 20. Cb4 mat (1—0).

Korotkov — Stupen,
U.R.S.S., 1965

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Cc3 Dc7 6.Ne2 Cf6 7.Ne3 (7.0—0) d5?! (trebuia 7... Nb4) 8.e:d5 C:d5 9.Ce4!? (era mai logic 9.C:d5 și 10.Nf3 atacînd pionul isolan) C:e3 10.f:e3 Ne7 11.0—0 Cc6 (11...0—0)

12.Nh5! („croșeul" nebunului scoate regele advers...) 0—0 13. N:f7+ T:f7 14.T:f7 R:f7 15. Dh5+ (...iar cel al damei finalizează acțiunea) Rg8 (sau 14... g6 15.D:h7+ Re8 16.Cf6+) 15. Cg5! (calul nu poate fi luat: 15...N:g5 16.De8 mat) Nd6 (15... h6 16.Df7+ Rh8 17.De8+) 16. D:h7+ (1—0).

Keres — Kotov,
Budapesta, 1950

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ne2 Dc7 7.Ng5 Cbd7 8.0—0 e6 (negrul a blocat drumul de acces „obişnuit" spre punctul „f7", de aceea...)

9.Nh5! (cu ideea 9...g6 10.Ne2 etc.) Dc4?! 10.C:e6! D:e6 (nu mergea 11...C:h5 din cauza 12.Dd5! Cb6 13.D:c4 C:c4 14.Cc7+) 11.Cd5! Rd8 (sau 11...C:d5 12.e:d5 Df5 13.De1+) 12.Ng4 De5 13.f4 D:e4 14.N:d7 N:d7 (14...R:d7 15.N:f6 Rc6 16.Tf3!) 15.C:f6 g:f6 16.N:f6+ Rc7 17.N:h8 Nc6 18.Dd2 Nh6 19.Tae1 şi, evident, albul a cîştigat (1—0).

Lasker — Pirc,
Moscova, 1935

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Ne2 e6 7.0—0 a6 8.Ne3 Dc7 9.f4 Ca5 (9...Ne7!) 10.f5 Cc4? (nu trebuia permisă deschiderea coloanei „f" prin 10...e5) 11.N:c4 D:c4 12.f:e6 f:e6? (12...N:e6)

13.T:f6! (pentru a permite „croşeul" damei) g:f6 14.Dh5+ Rd8 (14...Rd7 15.Df7+ Ne7 16.Cf5! Te8 17.Td1! sau 14...Re7 15.Cf5+! e:f5 16.Cd5+ Rd8 17.Nb6+) 15.Df7 Nd7 (la 15...Ne7 decide din nou 16.Cf5! Te8 17.C:d6 N:d6 18.Nb6+ Nc7 19.Td1+) 16.D:f6+ Rc7 17.D:h8 Nh6 (poanta apărării, insuficientă însă...) 18.C:e6+! D:e6 (18...N:e6 19.D:h7+) 19.D:a8 N:e3+ 20.Rh1 (1—0).

Smetanin — Terentiev,
U.R.S.S., 1963

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7.Dd2 b5 8.Ne2 Nb7? (permite „croşeul" nebunului) 9.Nh5! g6 10.C:e6! f:e6 11.e5 b4 12.N:f6 b:c3 13.D:c3 Dd7

14.N:h8 g:h5 15.e:d6 D:d6 16. 0—0 Cd7 17.Tfe1 Dd5 18.Dh3 0—0—0 19.Tad1 Df5 20.D:f5 e:f5 (negrul are, într-adevăr, două figuri pentru turn, dar pionii săi cad unul după altul) 21.Nd4 Nd6 22.Nc3 Nc7 23. Te7 Nc6 24.T:h7 și albul a cîștigat (1—0).

Alehin — Apscheneek,
Folkestone, 1933

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 d5 4. e3 c6 5.Nd3 a6?! 6.Cbd2 d:c4 7.C:c4 b5 8.Cce5 h6? 9.a4 Nb7 10.Nd2 Cbd7 11.Dc2 Tc8 (permite un interesant „croșeu")

12.Ng6! C:e5 (sau 12...f:g6 13.D:g6+ Re7 14.Nb4+ c5 15.d:c5 C:e5 16.c6+) 13.C:e5 Tc7 (pentru a apăra punctul „f7") 14.Na5! (neplăcut !) f:g6 15.D:g6+ Re7 16.Cf7! De8 17. C:h8 (negrul este pierdut ; urmează agonia) Tc8 18.Nb4+ c5 19.N:c5+ T:c5 20.d:c5 Ne4 21.D:e8+ R:e8 22.f3 Nd3 23. a:b5 (1—0).

Jansa — Kinnmark,
Göteborg, 1968

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 a6 5.Cc3 Dc7 6.Ne2 Cf6 7.f4 d6 8.0—0 Ne7 9.Ne3 0—0 10.g4 h6? (facilitează atacul de pioni al albului ; trebuia 10...Cc6) 11.g5 h:g5 12.f:g5 Ce8 13.g6 Cf6 (sau 13...f:g6 14.Ng4!)

14.Nh5! (atacînd — indirect — pionul „f7", albul forțează schimbul și deschiderea poziției regelui negru) f:g6 (la 14... C:h5 15.g:f7+!) 15.N:g6 Cc6 16.C:c6 D:c6 17.e5! d:e5 18. Ce4 (amenință schimbul pe „f6" și Dh5) C:e4 19.T:f8+ (nu 19.Dh5 Cg5! 20.N:g5 Nc5+!) R:f8 20.Dh5 Nf6 21. Td1! Re7 (sau 21...Cd6 22.T:d6 D:d6 23.Dh8+ Re7 24.De8 mat) 22.N:e4 Dc7 (22...D:e4 23.

Nc5 mat) 23.b4 (amenință 24. Nc5+) 1—0.

Dîba — Zarenin,
corespondență, 1966/1967

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 f5 5.d4 e:d4 6.e5 Nc5 7. 0—0 Cge7 8.Te1 (mergea și 8. Nb3 sau chiar 8.c3) b5 9.Nb3 Ca5

10.Cg5! (amenință „croșeul" damei 11.Dh5+, de exemplu: 10...C:b3 11.Dh5+ Cg6 12. C:h7 sau 11...g6 12.Dh6 C:a1 13.Dg7, urmat de C:h7—f6+) Tf8 11.C:h7 C:b3 12.Dh5+! g6 13.Dh6 Tg8 14.a:b3 Rf7 (la 14...Nb7 15.Cf6+) 15.Cg5+ Re8 16.Dh7 Tf8 17.Dg7 (amenință 18.Ch7!) Cd5 18.D:g6+ Re7 19.Cf7! (19...T:f7 20. Ng5+) 1—0.

Și acum, în încheiere, cîteva partide demne de *„premiul de frumusețe"*, în care slăbiciunea „călcîiului lui Ahile" a generat autentice creații ale inteligenței umane.

Sokolov — Rujnikov,
corespondență, 1966/1967

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 (4.Cg5) e:d4 5.0—0 C:e4 6.Cc3?! (teoria recomandă 6. Te1 d5 7.N:d5 D:d5 și, abia acum, 8.Cc3 recîștigînd figura) d:c3? (mai prudent era 6... C:c3 7.b:c3 d5 8.Nb5 Ne7 cu un pion bun în plus)

7.N:f7+! R:f7 8.Dd5+ Re8 9.Te1 Ne7 10.T:e4 d6 11.Ng5 c:b2 12.Tae1 Tf8 (după 12...h6 13.N:e7 C:e7 14.Dh5+ nu merge 14...Rd7 15.Df7 Te8 16. Ce5+! d:e5 17.Td1+ urmat de mat sau 14...Rf8 15.Cg5! g6 16.Df3+ Nf5 17.Dc3 Rg8 18. Db3+ etc.) 13.N:e7?! (într-o partidă Brückner — Hecht, Frankfurt pe Main, 1960, albul a forțat remiza prin 13. D:c6+ b:c6 14.T:e7+ D:e7 15.T:e7+ Rd8 16.Tf7+ etc., dar cel mai bine era 13.Db5! b1D 14.D:b1 Tf7 15.Db3 și amenințările legate de schim-

bul la „e7" urmat de Cg5 sau pătrunderea damei albe sînt decisive) C:e7 14.Dh5+ Rd7 (sau 14...Tf7 15.Cg5 g6 16.Dh4 Tg7 17.Dh6 Rf8 18.C:h7+ etc.) 15.Cd4! c5 16.Dg4+ Rc7 17. T:e7+ D:e7? (trebuia jucat 17...Rb8) 18.T:e7+ Rd8 19. Dg5! h6 (19...b1D 20.Te1+) 20. T:b7+!! (un surprinzător sacrificiu de damă: 20...h:g5 21. Cc6+ Re8 22.Te7 mat) 1—0.

Krejcik — Uhlmann,
Viena, 1921

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 d6 4. Cf3 Ne7 5.Nc4 Ng4 6.0—0 e:f4?! (centrul nu trebuia cedat) 7.d4 g5

8.N:f7+! (o combinaţie tipică în asemenea poziţii) R:f7 9.C:g5+ N:g5 10.D:g4 Ch6 (sau 10...h5 11.Dg3! urmat de 12.N:f4 cu atac puternic) 11. Dh5+ (începe „vînătoarea" regelui negru...) Rg7 12.h4! Nf6 (12...N:h4 13.T:f4 Nf6 14. Tf2! Cf7 15.Cd5!) 13.N:f4 Cf7 (sau 13...N:d4+ 14.Rh1 Cf7 15.Dg4+ Rf8 16.Nh6+ Re8 17.T:f7! R:f7 18.Dh5+ şi regele nu are cîmpuri bune de retragere) 14.e5! (toate forţele asupra regelui negru) d:e5 15. Ng5 C:g5 16.h:g5 N:g5 17. Df7+ Rh6 18.De6+ Rh5 (18... Rg7 19.Tf7+) 19.g4+ Rh4 20. Rg2! (acum, matul prin Th1 este imparabil) 1—0.

Karaklajić — Martinovski,
Bognor Regis, 1955

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4.C:e4 Cd7 (altă idee este aici 4...Nd7 şi Nc6) 5.Nd3 Ne7 6. Cf3 Cgf6 7.De2 b6?! (trebuia jucat, cu orice risc 7...0—0, în timp ce operaţiunea de schimb 7...C:e4 8.N:e4 Cf6 se solda cu pierderea unui pion: 9.N:b7! N:b7 10.Db5+) 8.Ce5 Nb7? (trebuia 8...C:e5)

9.C:f7! R:f7 10.Cg5+ Re8 (nu 10...Rg8 11.D:e6+) 11.C:e6 Dc8 12.C:g7+ Rd8 13.Ce6+

Re8 14.Nf4 N:g2?! (deschide noi linii spre regele propriu...) 15.C:c7+ Rd8 16.Ce6+ (o interesantă „moară“ a calului alb !) Re8 17.Tg1 Tg8 18.N:h7 Tg4 19.0—0—0 (nu mergea 19. D:g4 — cu ideea 19...C:g4 20. Ng6 mat — din cauza șahului intermediar 19...Nb4+) Db7 20.D:g4! (acum, combinația merge) 1—0.

Najdorf — Schapiro,
Buenos Aires, 1948

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 (mai uzuale sînt continuările 3...Nb4 și 3...Cf6) 4.C:e4 Cd7 5.Nd3 b6 6.Cf3 Nb7 7.0—0 Ne7?! (era mai bine direct 7...Cgf6) 8.Ce5 Cgf6 9.C:f6 g:f6?

10.C:f7! R:f7 11.Dh5+ Rg8 12.Te1 (atacul se mai putea continua și prin 12.Nh6, ceea ce — după 12...f5 13.D:f5! Cf8 14.Dg4+ Rf7 15.Dg7+ Re8 16.D:h8 — a adus cîștig albului într-o partidă Sovinski — Vojneak, Stalingrad, 1953) Cf8 13.T:e6! (mai spectaculos decît 13.Nh6, ca într-o partidă Strautmanis — Hasenfuss, Riga, 1934, care a continuat: 13...f5 14.Te3 De8 15.Tg3+ Cg6 16.Nc4 Nf8 17.D:f5! și albul a cîștigat) C:e6 14.Nc4 Dd6 15.Nh6 Nf8 16.Te1 Nc8 17.De8 Nd7 18.T:e6! T:e8 19. T:e8+ Ne6 20.N:e6+ D:e6 21. T:f8 mat (1—0).

Gudju — Bogdanovski,
Paris, 1936

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 e:d4 5.0—0 C:e4 6.Te1 d5 7.Cc3!? (obișnuit, aici se joacă 7.N:d5 D:d5 8.Cc3 recîștigînd figura) Ne6 (justificarea practică a ideii albului stă în variantele: 7...d:c3 8.N:d5 Ne6 9.N:e4 Nb4 10.b3! sau 7...d:c4 8.T:e4+ Ne6 9.C:d4 f5 10.Nh6 cu mari complicații) 8.C:e4?! (prin 8.N:d5 d:c3 9.N:e4 se poate trece în varianta de mai sus) d:c4 9.Ceg5 Dd5? (după 9...Ne7, urmat de 0—0, negrul păstra o poziție bună. Acum, regele negru nu mai apucă să facă rocada...)

10.C:f7! R:f7 11.Cg5+ Rg8 12.C:e6 Tc8 (sau 12...Te8 13. C:c7 cu avantaj) 13.Nh6! Nb4 (nu 13...g:h6 14.Dg4+ Rf7 15. Cf4!) 14.C:g7 (cu ideea 14... N:e1 15.Dg4 etc.) Ce5 15.Te2 (acum și la mutarea următoare, mergea și 15.Te3!) d3 16.c3 Cf7 17.Ch5 (legări și dez-

legări! Nici turnul, nici calul nu pot fi luate...) Df5 (o altă variantă frumoasă rezultă după 17...Dc6 18.Te6! D:e6 19. Dg4+ Cg5 20.D:g5+ Dg6 21. Dd5+ Df7 22.Cf6 mat) 18. Te8+! T:e8 19.Dg4+!! (magnific! La 19...D:g4 20.Cf6 mat) 1—0.

Pfleger — Herzog,
Berlin, 1960

1.e4 e5 2.Nc4 Cf6 3.d4 C:e4?! (era mai bine 3...e:d4 4.e5 d5! etc.) 4.d:e5 Cc5 (se amenința atacul dublu 5.Dd5!) 5.f4 Ce6?! (trebuia 5...c6 pregătind d7—d5) 6.Cf3 h6? 7.f5 Cg5 8.0—0 C:f3+ 9.D:f3 (încă două-trei mutări și albul este complet dezvoltat, în timp ce negrul, jucînd de șase ori cu calul și făcînd alte mutări de pioni, rămîne în urmă cu dezvoltarea) c6 (desigur, în asemenea situații, nimic nu mai poate ajuta: 9...d6 10.e6 f:e6 11.Dh5+ Re7 12.f:e6 sau 9...Cc6 10.N:f7+ R:f7 11. Dd5+ Re8 12.f6 cu dezastru...)

10.f6! g:f6 11.N:f7+! R:f7 12.Dh5+ Rg8 (sau 13...Re6 14.T:f6+) 13.Dg6+ Ng7 14. e:f6 Df8 (14...Th7 15.N:h6!) 15.f7+ (1—0).

Ludajić — Božić,
Belgrad, 1953

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Cc3 Cf6 4.d4 e:d4 5.Cd5 Ne7 (altă posibilitate consta în 5...C:e4 6. De2 f5) 6.Nc4 0—0 7.0—0 C:e4?! (negrul deschide imprudent coloana „e") 8.Te1 Cc5 (după 8...Cf6! se putea încerca 9.Cg5!? C:d5 10.C:f7 cu mari complicații) 9.T:e7! C:e7 10. Ng5 Te8 11.Ce5! Ce6 12.Dh5 C:g5 (se pare că, schimbînd acest nebun, negrul a scăpat de griji: 13.D:g5 C:d5, dar...)

13.C:f7! g6 (sau 13...C:f7 14. Cf6+! g:f6 15.D:f7+ Rh8 16. D:f6 mat) 14.Cf6+ Rg7 15.

Dh6+! R:f6 16.D:g5+ Rg7 17. De5+ (1—0).

Troinov — Popov,
Celeabinsk, 1962

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 Cc6 6.Nc4 e6 7.0—0 Ne7 8.Ne3 0—0 9.Nb3 a6 10.f4 d5? (în locul continuării obișnuite 10...C:d4 11. N:d4 b5 etc., negrul fixează prematur poziția de pioni în centru, anulîndu-și astfel șansele de contrajoc) 11.e5 Cd7 (11...Ce8) 12.Dh5! Te8? (cu ideea de a se regrupa prin Cf8, dar...)

13.C:d5! e:d5 14.D:f7+!! (calul și dama s-au sacrificat pentru a curăța drumul nebunului!) R:f7 (sau 14...Rh8 15.Ce6! amenințînd mat și cîștigul damei) 15.N:d5+ Rg6 (sau 15...Rf8 16.Ce6+ și totul se ia cu șah...) 16.f5+ Rh5 17. Nf3+ Rh4 18.g3+ Rh3 19. Ng2+ (evident, mergea și 19. Ce2! urmat de mat) Rg4 20. Tf4+ (poate urma: 20...Rh5 21.Nf3+ Rh6 22.Th4 mat) 1—0.

Interesant este faptul că întreaga combinație s-a repetat într-o partidă Novopașin — Grohotov, U.R.S.S., 1962.

Brieger — Bahgat,
Houston, 1959

1.e4 d5 2.Cf3?! (un gambit puțin uzitat) d:e4 (evident, se putea continua cu 2...e6 sau 3...c6 trecînd în alte deschideri...) 3.Cg5 Cf6 4.Nc4 e6 5. Cc3 e3?! (trebuia continuată dezvoltarea prin 5...Ne7!) 6. f:e3 c5 7.0—0 Cc6 8.Nb5 Nd7 9.d4 a6 10.Nd3 c:d4 11.e:d4 Tc8 (după 11...C:d4 12.Ne3, albul are compensație pentru pion) 12.Cce4 Ne7

13.T:f6! (preludiul unei alte combinații îndreptate contra „călcîiului lui Ahile") g:f6 (după 13...N:f6 14.Cd6+ Rf8 15.Cg:f7 Dc7, albul poate să continue atacul prin 16.Dh5!

sau să încerce valorificarea avantajului material după 16. C:h8 D:d6 17.N:h7 etc.) 14. C:f7! R:f7 15.Dh5+ Rg8 16. Nh6 f5 (se amenința 17.Dg4+) 17.D:f5!! (al treilea sacrificiu — de astă dată de damă!) Ce5 (17...e:f5 18.Nc4+) 18. D:e5 Nf8 19.Dg3+ Rf7 20. Cd6+ Re7 (sau 20...N:d6 21. Dg7+) 21.Ng5 mat (1—0).

Tal — Tringov,
Amsterdam, 1964

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cc3 d6 4.Cf3 c6?! (trebuia 4...Cf6 grăbind rocada) 5.Ng5 Db6 (direct spre pionul „otrăvit" !) 6.Dd2 D:b2 (consecvent, dar riscant, mai ales în fața lui Tal) 7.Tb1 Da3 8.Nc4 Da5 9.0—0 e6 10. Tfe1 a6? (nu simte primejdia...) 11.Nf4 e5? (negrul nu poate împiedica deschiderea jocului, de exemplu : 11...Dc7 12.e5 d5 13.N:d5! c:d5 14.C:d5 Dd8 — la 14...e:d5 15.e6! — 15.Cb6 Ta7 16.d5! e:d5 17.Ng5 Ce7 18.N:e7 R:e7 19.C:d5+ Re8 20.Tbd1 Cc6 21.Dc3! cu amenințări imparabile) 12.d:e5 d:e5 13.Dd6! (cu ideea 13... e:f4 14.Cd5! c:d5 15.e:d5+ etc.) D:c3 14.Ted1 Cd7

15.N:f7+! (clasicul sacrificiu încheie un minunat atac asupra regelui negru rămas în centru) R:f7 16.Cg5+ Re8 17. De6+ (pot urma două maturi picante : 17...Ce7 18.Df7+ Rd8 19.Ce6 mat sau 17...Rd8 18. Cf7+ Rc7 19.Dd6 mat) 1—0.

Steiner — Norman,
Hastings, 1927

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Cc3 Dc7 6.Ne2 d6 7.0—0 Cd7 8.Ne3 Cgf6 9.f4 b6?! (9...b5! era mai activ) 10. Nf3 Nb7 11.De2 Ne7 (la 11... Cc5 putea urma 12.Nf2 sau chiar 12.e5!?) 12.g4 h6? (pe partea unde stai mai slab nu trebuie să faci mutări de pioni ! De aceea, era mai bine

12...Cc5 sau 12...0—0) 13.g5 Ch7 14.g6 Chf8 (se pare că presiunea asupra punctului „f7" nu mai poate fi întărită...)

15.Nh5! (lovitura de „croșeu" pentru a susține atacul pionului asupra punctului cel mai slab din poziția adversă) Nf6 (finețea manevrei nebunului alb consta în 15...f:g6 16. N:g6+! C:g6 17.Dh5 etc.) 16. g:f7+ Re7 (sau 16...Rd8 17. Dg4 sau 17.Tad1 cu presiune puternică) 17.C:e6! (o frumoasă soluție combinativă care exploatează prompt poziția regelui advers pe aceeași verticală cu dama) C:e6 (sau 17... R:e6 18.Cd5 N:d5 19.e:d5+ R:d5 20.Tad1+ etc.) 18.Cd5+ N:d5 19.e:d5 Cdc5 20.Rh1 (calul nu fuge...) Thc8 21.N:c5 d:c5 22.D:e6+ Rf8 23.Tae1! (acum, totul se bazează pe excepționala poziție a pionului alb din „f7" susținut de nebunul lateral) De7 24.Df5 (putea urma : 24...Dd6 25.D:c8+ T:c8 26.Te8+ sau 24...Db7 25.Dh7 etc.) 1—0.

R. Byrne — Fischer,
New York, 1964

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.g3 c6 4. Ng2 d5 5.c:d5 c:d5 6.Cc3 Ng7 7.e3 0—0 8.Cge2 Cc6 9.0—0 b6 10.b3 Na6 11.Na3 Te8 12. Dd2 e5! (preia inițiativa) 13. d:e5 C:e5 14.Tfd1?! (trebuia 14.Tad1, fără a slăbi punctul „f2") Cd3! 15.Dc2 (se amenință neplăcut 15...Ce4, dar acum urmează o combinație elegantă, departe și precis calculată)

15...C:f2! 16.R:f2 Cg4+ 17. Rg1 **C:e3** 18.Dd2 C:g2! (eliminînd nebunul apărător, în timp ce 18...C:d1 19.T:d1 dădea avantaj albului) 19.R:g2 d4! (acum, atacul pe diagonala mare decide) 20.C:d4 Nb7+ 21.Rf1 (21.Rg1 N:d4+ 22.D:d4 Te1+ sau 21.Rf2 Dd7!) Dd7!!

(poanta atacului după care albul este net pierdut, de exemplu : 22.Df2 Dh3+ 23.Rg1 Te1+! sau 22.Cdb5 Dh3+ 23. Rg1 Nh6!) 0—1.

Daşinimaev — Motilov,
U.R.S.S., 1973

1.Cf3 g6 2.g3 Ng7 3.Ng2 e5 4.d3 d6 5.c4 Cc6 6.Cc3 Cge7 7.Ng5?! (logic era 7.Tb1 pregătind b2—b4, cu iniţiativă pe flancul damei) h6 8.Nd2 f5 9. h4? (slăbeşte inutil poziţia regelui...) Ne6 10.Db3?! (riscant) Dd7! 11.e4? (deschide prematur coloana „f") 0—0 12.Cd5 f:e4 13.d:e4 Ng4 14. Ch2 C:d5 15.c:d5 (15.C:g4) Cd4 16.Dd3

16...T:f2! (subliniind avantajul de dezvoltare al negrului) 17.R:f2 Tf8+ 18.Re1 Db5!! (poanta : 19.D:b5 Cc2 mat) 19.Nf1 Cc2+! (un final minunat !) 20.D:c2 T:f1+! (urmează 21...De2 mat) 0—1.

Pflughaupt — Galander,
Münster, 1954

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.Cf3 d6 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 Cbd7?! 6. Ne2 a6 7.f4 e6 8.0—0 Dc7 9. Nf3 Ne7 10.Ne3 Tb8 (contrajocul negrului vine greu...) 11. a4 b6 12.g4 (începutul unui atac fulgerător şi al unei „cariere" strălucite a pionului „g") h6? 13.g5 h:g5 14.f:g5 Ch7 15.g6! Chf6 16.g:f7+ (pionul alb a ajuns pe cîmpul advers cel mai vulnerabil creînd premisele unei splendide operaţiuni tactice)

16...R:f7 17.C:e6! R:e6 18. Dd5+!! (sacrificiile se ţin lanţ...) C:d5 19.Ng4+! Re5 20. Tf5+ Re6 21.e:d5 mat (1—0).

Colle — Grünfeld,
Berlin, 1926

1.d4 Cf6 2.Cf3 e6 3.e3 b6 4. Nd3 Nb7 5.Cbd2 c5 6.0—0 Ne7 7.b3 c:d4 8.e:d4 d6 (8...d5 ce-

dează albului importantul cîmp „e5“) 9.Nb2 Cbd7 10.c4 0—0 11.Tc1 Te8 12.Te1 Dc7 13.De2 Tac8 (ambele părți și-au terminat dezvoltarea și caută să-și îmbunătățească poziția unor figuri...) 14.Cf1 Db8 15.Cg3 Da8 16.Cg5! (semnalul de atac!) g6?! (la 16... N:g2 urma 17.d5! e:d5 18.Cf5! Nf8 19.Dh5!! C:h5 20.Ch6+ g:h6 21.N:h7 mat! Era însă mai bine 16...Cf8)

17.C:f7! R:f7 18.D:e6+ Rg7 19.d5! (anihilînd presiunea adversă pe diagonala „a8—h1“ și introducînd în joc celălalt nebun) Cc5 20.Cf5+!! Rf8 (sau 20...g:f5 21.D:f5 urmat de T:e7! cu distrugere totală...) 21.De3! g:f5 (forțat) 22.Dh6+ Rf7 23.N:f5 (deși cu două figuri în plus, negrul este fără apărare) N:d5 24.T:e7+! T:e7 25.D:f6+ Re8 26.Dh8+ Rf7 27.N:c8 (acum, la 27...Nc6 sau 27...Ne4 urmează 28.Dg7+ Re8 29.Dg8 mat) 1—0.

Am văzut cît de slabe și, în consecință, vulnerabile sînt punctele (implicit pionii) „f7“ și „f2“. Ocupînd centrul, dezvoltîndu-și figurile, desfășurînd diverse acțiuni în deschidere, jucătorul nu trebuie să uite nici o clipă de această realitate și, la nevoie, să-și subordoneze intențiile și planurile acestui element important al poziției. Deseori, chiar dacă sînt preocupați de realizarea unor profunde și subtile idei strategice, marii jucători nu uită de aceste puncte atît de nevralgice, rezultatul partidei depinzînd de abilitatea cu care unul din jucători reușește să răzbată la „călcîiul lui Ahile“ advers mascîndu-l, în același timp, pe al său!

Vechea combinație cu sacrificiul la „f7“ („f2“) — cu multiplele sale aspecte și variații — rămîne și astăzi una din cele mai răspîndite operații tactice în deschidere și trecere spre jocul de mijloc. Ea a fost și rămîne o armă tactică de temut, cunoașterea multiplelor ei subtilități fiind absolut necesară oricărui jucător care dorește să-și ridice nivelul general de joc. Pentru aceasta, el nu are decît să studieze cu atenție vechile exemple, să le urmărească pe cele mai noi, scoase la iveală de practica modernă, și să se străduiască să aplice — în mod creator — în procesul luptei proprii experiența căpătată!

II. SĂRITURA DE CAL A LUI LÉGAL

După cum am văzut din capitolul anterior, cîmpurile „f7" și „f2" au reale proprietăți magnetice, spre ele îndreptîndu-se — chiar din primele mutări ale partidei — forțele de avangardă ale celor două părți combatante.

Cum era și firesc, paralel cu prelucrarea și sistematizarea pozițiilor și procedeelor de atac, de-a lungul anilor s-au căutat și metode de apărare a acestui adevărat „călcîi al lui Ahile", de profilaxie și neutralizare a diverselor amenințări. Una dintre ele a fost — și rămîne — legarea calului „agresor", dezvoltat la „f3", respectiv „f6", dar cu gîndul și ochii la „ovăzul" de pe „parcela" „f7" („f2")...

Legarea este unul din cele mai uzuale procedee tactice, a cărui esență constă în faptul că figura legată nu poate muta întrucît ar deschide — prin aceasta — linia de acțiune a figurii adverse „în funcțiune" asupra altei figuri proprii. Dacă în spatele figurii legate se află regele, atunci legarea este *absolută,* iar dacă-i altă figură — de obicei mai valoroasă decît cea care efectuează legarea —, atunci avem de-a face cu o legătură *relativă* și stă în puterea jucătorului de a o lichida sau nu...

M. de Kermur, sire de Légal (1710—1792) a fost unul din cei mai tari jucători ai epocii sale, singurul cu care Philidor — în perioada sa de glorie — juca de la egal la egal și despre care Diderot scria: „...căci dacă poți fi totodată și om inteligent, și mare jucător de șah, așa cum este Légal..."

În anul 1787 el a susținut la Paris — probabil în cunoscuta „Café de la Régence" — o amuzantă partidă cu handicap (fără un turn) cu un

ilustru necunoscut — cavalerul Saint-Brie :

1.e4 e5 2.Nc4 d6 3.Cf3 Cc6 4.Cc3 Ng4

Aici a urmat surprinzător : **5.C:e5?!** — o idee strălucită, dar, în acelaşi timp, o gafă istorică : acum, negrul putea juca 5...C:e5 cîştigînd o figură, dar Légal ştia probabil cu cine are de-a face !

Dama lăsată în priză l-a vrăjit într-atît pe distinsul cavaler, încît „cacealmaua" a funcţionat din nou : 5...N:d1?? Acum, ideea albului apare în toată grandoarea sa : 6.N:f7+ Re7 7.Cd5 mat.

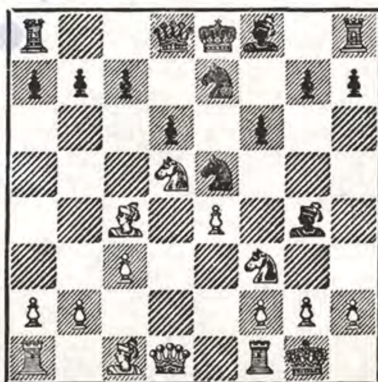
În această combinaţie avem de-a face cu un cal semilegat care se eliberează — cu un curaj şi un spirit de sacrificiu demne de toată lauda — urmîndu-şi chemarea...

Vechea combinaţie a lui Légal, bazată pe săritura acrobatică a calului semilegat şi sacrificiul damei, a străbătut, timp de cca două sute de ani, toate deschiderile şi sub diverse forme, făcîndu-şi din cînd în cînd apariţia în curse sau ca ameninţări potenţiale în partidele dintre începători, în simultanele maeştrilor şi uneori chiar în practica competiţională.

Pentru început, cîteva scurte copii ale „partidei-mamă" :

Mackenzie — Ferrin,
New York, 1868

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 f6 (centrul este, într-adevăr, susţinut, dar apar alte inconveniente...) 4.Nc4 De7?! 5.0—0 Cc6 6.Cc3 Ng4 7.Cd5 Dd8 8. c3 Cge7 9.d:e5 C:e5?

10.C:e5! (sacrificiul de damă al lui Légal, de astă dată

corect...) 10...N:d1 11.C:f6+ g:f6 12.Nf7 mat (1—0).

Berger — Fröhlich,
Graz, 1888

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.Cc3 Ng4 6.Cd5 Ce7?! (o mutare puţin justificată) 7.c3 b5 8.Nb3 Ca5? (iluzia legării...)

9.C:e5! N:d1 (sau 9...C:b3 10.C:g4 C:a1 11.C:f6+ g:f6 12. C:f6 mat ; cea mai bună soluție practică era însă 9...C:e5 rămînînd numai fără un pion) 10.Cf6+! g:f6 11.N:f7 mat (1—0).

Pillsbury — Fernandez,
simultan, Hanovra, 1900

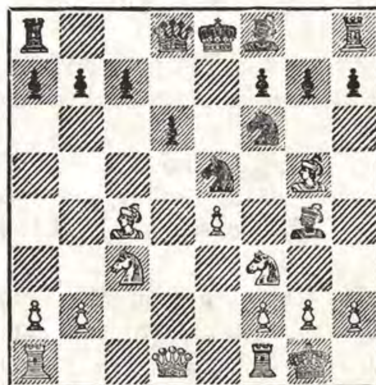
1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 d6 4. Cf3 a6?! (o mutare... pentru orice eventualitate) 5.Nc4 Ng4 6.f:e5 C:e5?

7.C:e5! (restul este clar) N:d1 8.N:f7+ Re7 9.Cd5 mat (1—0).

Esser — Worden,
Anglia, 1912

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.c3 d:c3 4.Nc4 d6 5.C:c3 Cf6 6.Cf3 Ng4?! (agresiv ; mai prudent era 6...Ne7) 7.0—0 Cc6 8.Ng5 Ce5? (negrul se joacă cu focul)

9.C:e5! N:d1 (mai prelungea partida 9...d:e5 10.Db3! cu atac

imparabil) 10.N:f7+ Re7 11. Cd5 mat (1—0).

Chéron — Jeanloz,
simultan, Leysin, 1929

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 d6 4.Cc3 Ng4 5.h3 Nh5? (trebuia, bineînțeles, 5...N:f3...)

6.C:e5! N:d1? (iarăși era mai bine 6...C:e5 7.D:h5 continuînd partida fără un pion, ca de exemplu într-o partidă Merkin — Ceaplinski, Moscova, 1958) 7.N:f7+ Re7 8. Cd5 mat (1—0).

Schlage — Haum,
Berlin, 1937

1.e4 c6 2.Cc3 d5 3.Cf3 d4?! (3...d:e4) 4.Cb1 (altă linie de joc începea cu 4.Ce2...) f6?! 5. Nc4 Ng4? (două greșeli — una după alta — permit dezlegarea decisivă a calului)

6.Ce5! (cu ideea cunoscută : 6...N:d1 7.Nf7 mat) f:e5 7.D:g4 Dd6 (parează 8.De6, dar permite altă lovitură tactică...) 8. Dc8+ Dd8 9.Nf7+! (1—0).

Bobkov — Hodor,
Moghilev, 1958

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cge7 4.0—0 d6 5.d4 a6 6.Na4 b5 7.Nb3 Ng4? 8.d:e5 (mergea și direct 8.N:f7+) C:e5? (trebuia 8...N:f3 9.D:f3 C:e5 10. Dg3 cu avantaj...)

9.C:e5! (în fața perspectivei 9...N:d1 10.N:f7 mat, negrul a cedat) 1—0.

Aronin — Kantovici,
Moscova, 1960

1.e4 c5 2.Cf3 g6 3.c3 b6?! (de ce nu 3...Ng7?) 4.d4 Nb7 5.Nc4 d5 6.e:d5 N:d5 7.Da4+ Nc6? (trebuia 7...Cc6 8.Nb5 Tc8 9.c4! cu avantaj)

8.Ce5! (în fața perspectivei 8...N:a4 9.N:f7 mat sau a pierderii unei figuri, negrul a cedat) 1—0.

Schlömer — Beetz,
corespondență, 1936

1.c4 Cf6 2.d4 e6 3.d5?! (o pierdere inutilă de timp) e:d5 4.c:d5 Nc5 5.Ng5? (o legare aparentă...)

5...Ce4! (acum, la 6.N:d8 urma N:f2 mat ceea ce, evident, este puțin agreabil) 6.

Ne3 N:e3 7.f:e3 Dh4+ 8.g3 C:g3 9.Cf3 Db4+! (0—1).

Worch — Böttcher,
Erfurt, 1973

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.d3?! (prea pasiv) Nb4 4.Nd2 Cf6 5. f4 e:f4 6.Cf3 0—0 7.Ne2 Te8 8.a3 Na5 9.b4?! (impulsiv) Nb6 10.N:f4 d5 11.Ng5 d:e4 12.C:e4 (la 12.N:f6 urma e:f3! 13.N:d8 f:g2 14.Tg1 N:g1 15. Ng5 Nd4 16.Rd2 g1D cu cîștig) Cd4! 13.c3

13...C:e4! (mergea şi 13... C:f3+ 14.g:f3 C:e4 ş.a.m.d.) 14.N:d8 C:f3+ 15.g:f3 (15. N:f3 C:c3+) Nf2+ (şi, în faţa matului — 16.Rf1 Nh3 mat —, albul a cedat) 0—1.

În continuare vom prezenta cîteva partide cu eternul necunoscut **N.**, amatorul care joacă — după orele de muncă — o partidă distractivă de simultan cu „maestrul"...

Buckley — N.,
Londra, 1840

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.Cc3 (3. d4) e5 4.Nc4 Cc6 5.d3 Cge7 6. Ng5 Ng4 7.Cd5 Cd4?

8.C:e5! (obsedat de matul lui Légal, albul nu observă continuarea mai bună: 8. C:d4! N:d1 9.Nb5+ şi acum: 9...Cc6 10.C:c6 D:g5 11.C:e5+ Rd8 12.C:f7+ sau 9...Dd7 10. N:e7 N:e7 11.N:d7+ R:d7 12. Cf5 cu cîştig) N:d1? (jocul se putea prelungi prin 8...Ne6) 9. **Cf6+ g:f6 10.N:f7 mat (1—0).**

Falkbeer — N.,
Viena, 1847

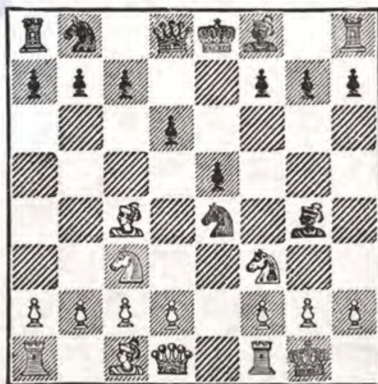
1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 d6 5.c3 d:c3 6.C:c3 Ng4 7.0—0 Ce5?

8.C:e5! N:d1 9.N:f7+ Re7 10.Cd5 mat (1—0).

Hartlaub — N.,
Bremen, 1890

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.Cc3 Ng4 4.Nc4 Cf6 5.0—0 C:e4? (cu ideea 6.C:e4 d5...)

6.C:e5! N:d1 7.N:f7+ Re7 8. Cd5 mat (1—0).

Taylor — N.

1.e4 e5 2.Nc4 Cf6 3.Cf3 C:e4 4.Cc3 C:c3 5.d:c3 d6?! (trebuia 5...f6) 6.0—0 (mergea şi direct 6.C:e5 cu avantaj...) Ng4?

7.C:e5! N:d1 8.N:f7+ Re7 9. Ng5 mat (1—0).

Vaisman — N.,
Iaşi, 1972

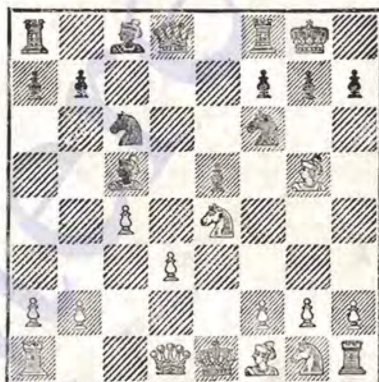
1.f4 d5 2.Cf3 c5 3.d3 (3.e3) Cc6 4.Cc3 d4 5.Ce4 f5? 6.Cg3 (nu 6.C:c5 Da5+) Cf6 7.e4 f:e4?! (era mai bine 7...d:e3) 8.d:e4 Ng4 9.Nc4 e5?! 10.f:e5 C:e5?

11.C:e5 N:d1 12.Nf7+ Re7 13.Cf5 mat (1—0).

N. — Krüger,
Szczecin, 1920

1.e4 d5 2.e:d5 Cf6 3.c4 c6 4.d:c6?! (trebuia jucat 4.d4) C:c6 5.d3 e5 6.Cc3 Nc5 7.Ng5 0—0 8.Ce4? (direct în gura lupului...)

8...C:e4! 9.N:d8 N:f2+ **10.** Re2 Cd4 mat (0—1).

După cum am văzut şi în unele partide anterioare, sacrificiul de damă poate să nu fie acceptat. În acest caz, partea pasivă rămîne, în general, fără un pion şi o poziţie inferioară, iar în anumite situaţii, presiunea şi atacul pot căpăta chiar un caracter imparabil. Să vedem cîteva partide concludente în acest sens.

Deutsch — Kony,
Viena, 1925

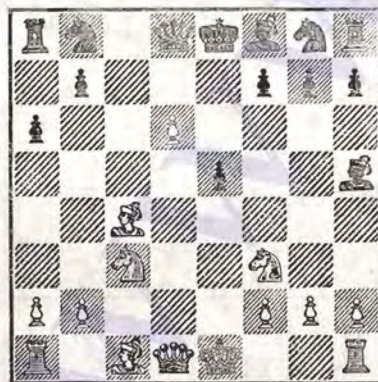
1.Cf3 d5 2.c4 d:c4 3.e3 Cf6 4.N:c4 Ng4?

5.Ce5! Nh5? (evident, nu mergea 5...N:d1 6.N:f7 mat, dar trebuia încercat 5...Ne6) 6. D:h5! (acum, la 6...C:h5 7.N:f7 mat) 1—0.

Şilov — Razdobarin,
Krasnoiarsk, 1959

1.e4 c5 2.Cf3 a6?! 3.c3 d5 4. e:d5 D:d5 5.d4 c:d4? (trebuia 5...e6) 6.c:d4 Ng4 7.Cc3 Dd8? (7...Da5) 8.Nc4 e6 9.d5! (străpungere decisivă) e5 10.d6 Nh5

11.C:e5! Ng6 (la 11...N:d1 12. N:f7 mat) 12.Dd5 Cf6 13. D:f7+! N:f7 14.N:f7 mat (1—0).

Şamkovici — Ivaşin,
U.R.S.S., 1946

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.c4 (5.c3) Ng4 6.Cc3 Ce7 7.d4 e:d4 8.Cd5 Tb8 9.Ng5 b5 10.c:b5 a:b5 11.Nb3 Ce5?

12.C:e5! C:d5 (sau 12...N:d1 13.Cf6+ g:f6 14.N:f7 mat) 13. D:g4 f6 14.N:f6! (în fața neplăcutelor alternative : 14... D:f6 15.Dd7 mat ; 14...g:f6 15. Dh5+ sau 14...C:f6 15.Nf7+ urmat de mat, negrul a cedat) 1—0.

Janny — Steiner,
Timişoara, 1922

1.e4 e5 2.f4 Nc5 3.Cf3 d6 4. Nc4 Cc6 5.d3 Ng4 6.Cc3 Cge7? (nu observă sacrificiul următor...) 7.N:f7+! Rf8 (sau 7... R:f7 8.Cg5+ recîştigînd nebunul cu poziție superioară) 8.

Nb3 Cd4? (o mutare „activă", izvorîtă din dorința de a compensa greșeala anterioară)

9.C:d4! e:d4 (după 9...N:d1 10.Ce6+, albul recîștigă dama) 10.D:g4 d:c3 11.De6 De8 12.f5 Nd4 13.f6! (totuși !) N:f6 14. D:f6+!! g:f6 15.Nh6 mat (1—0).

Neuburg — Leepin,
Viena, 1941

1.e4 Cf6 2.Cc3 (2.e5) e5 3. Cf3 Cc6 4.Nb5 Cd4! 5.Ne2 (era mai activ 5.Nc4) Nc5 6.d3 d5! 7.C:e5?! 0—0 8.Ng5?! (albul face mutări active, dar uită de rocadă...) Te8 9.Cf3 C:f3+ 10. g:f3 (albul observă motivul lui Légal în varianta 10.N:f3 C:e4! 11.N:d8 C:c3+ cu cîștig de figură...) d:e4 11.C:e4? (...dar uită de el imediat)

11...C:e4! (acum, la 12.N:d8 urmează N:f2+ 13.Rf1 Nh3 mat, de aceea, el preferă să

piardă prozaic...) 12.f:e4 D:g5 13.d4? T:e4! 14.d:c5 Ng4 (0—1).

Tarrasch — Cigorin,
Petersburg, 1893

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.Cc3 Nb4?! (5... Ne7!) 6.Cd5 Na5 7.0—0 b5 (7...d6) 8.Nb3 d6 9.d3 Ng4 10. c3 Ce7? (de-a lungul ultimelor două mutări, trebuia jucat Cd7)

11.C:e5! d:e5 (la 11...N:d1 urmează 12.C:f6+ și apoi 12...

g:f6 13.N:f7+ Rf8 14.Nh6 mat sau 12...Rf8 13.Ced7+) 12. C:f6+ g:f6 13.D:g4 Cg6 14. Nd5 Tb8 15.f4 şi albul a cîştigat (1—0).

Möchel — Zinn,
Utzeg, 1956

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 a6 (3...Cf6) 4.e3 Ng4 5.h3 Nh5 6. Cc3!? (normal era 6.N:c4) b5 7.a4 b4 8.N:c4 (un sacrificiu interesant de figură) b:c3

9.Ce5! Cd7 (sau 9...N:d1 10. N:f7 mat) 10.D:h5 C:e5 11. d:e5 e6 12.0—0 c:b2 13.N:b2 c6 14.N:e6 g6 15.N:f7+! R:f7 16.e6+ (cîştiga şi 16.Df3+ Rg7 17.e6+ Cf6 18.Tad1 etc.) Re8 (la 16...R:e6 17.De5+) 17. Df3 (1—0).

O formă elementară a ideii lui Légal este sacrificiul momentan al damei care va fi însă imediat (sau în cîteva mutări) recîştigată. Iată cîteva scurte şi instructive partide de acest gen :

Mayet — Harrwitz,
Berlin, 1848

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Cbd7 5.c:d5 e:d5 6.C:d5? (o greşeală devenită clasică)

6...C:d5! 7.N:d8 Nb4+ (un şah care trebuie ţinut minte...) 8.Dd2 R:d8 şi negrul a cîştigat (0—1).

Spencer — Fairhurst,
Tenby, 1928

1.d4 d5 2.Ng5 Cf6 3.Cbd2 Nf5 4.c4 e6 5.Cgf3 Cbd7 6.Ch4 Ne4 (o cursă) 7.c:d5 e:d5 8. C:e4? (sperînd la 8...d:e4...)

8...C:e4! 9.N:d8 Nb4+ 10. Dd2 N:d2+ 11.Rd1 T:d8 12.f3 Ng5 (0—1).

Kertesz — Neamţu,
Bucureşti, 1970

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d:c5?! e6 4.Cf3 N:c5 5.Cc3 d5 6.c:d5 e:d5 7.Ng5?! (trebuia 7...e3) d4! 8.Ce4?

8...C:e4! (după 9.N:d8 Nb4+ 10.Cd2 N:d2+ 11.D:d2 C:d2, negrul rămîne cu o figură în plus) 0—1.

R. Fine — Judovici,
Moscova, 1937

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Cf3 c5 5.Ng5 c:d4 6.C:d4 e5 7. Cdb5 a6 8.C:d5? a:b5 9.C:f6+ **9...D:f6!** (albul se aştepta, probabil, la 9...g:f6 10.D:d8+ R:d8 11.N:f6+) 10.N:f6 Nb4+

11.Dd2 N:d2+ 12.R:d2 g:f6 şi negrul a cîştigat (0—1).

Bán — Halász,
Budapesta, 1939

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 d6 4.0—0 Cf6 5.Te1 Ng4?! (era mai bine 5...Ne7) 6.d4 e:d4? 7. e5! d:e5

8.C:e5! N:d1 9.C:c6+ (după 9...Ne7 10.C:d8+ R:d8 11.T:d1, totul este clar) 1—0.

Khan — Huck,
Calcutta, 1979

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 C:e4 6.d4 b5

7.Nb3 d5 8.d:e5 Ne6 9.Cbd2 Ng4? (evident, o greşeală) 10. C:e4 d:e4 11.Nd5! C:e5 (altfel se pierde un pion fără nici o compensaţie, dar...)

12.C:e5! N:d1 13.N:f7+ Re7 14.Ng5+ Rd6 15.Ta:d1+ R:e5 16.N:d8 (1—0).

Koltanowski — Prins,
Hastings, 1937/1938

1.d4 Cc6 2.Cf3 d6 3.e4 Ng4 4.Nb5 a6 5.Na4 b5 6.Nb3 e5? 7.d:e5 C:e5?

8.C:e5! N:d1 9.N:f7+ Re7 10.Cc6+ R:f7 11.C:d8+ T:d8 12.R:d1 şi albul, cu un pion în plus, a cîştigat (1—0).

Pfeiffer — Eisenbeis,
Strasbourg, 1975

1.e4 c5 2.c3 d5 3.e:d5 D:d5 4.d4 c:d4?! 5.c:d4 Cc6 6.Cf3 Ng4 7.Cc3 Dd8? (după 7...Da5, jocul era echilibrat) 8.d5 Ce5?

9.C:e5! (9...N:d1 10.Nb5+) 1—0.

Tukmakov — Avner,
Örebro, 1966

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.e4!? (3. Cf3) e5 4.Cf3 e:d4 5.N:c4 Nb4+ 6.Cbd2 Cc6 7.0—0 De7 8.Cb3 Ng4 9.Cb:d4 Ce5?

10.C:e5! N:d1 11.N:f7+ Rf8 (11...Rd8 12.T:d1 Rc8 13. Ne6+) 12.Ce6+ D:e6 13.N:e6 Ne2 14.Cf7 N:f1 15.R:f1 Re7 16.Nb3 Cf6 17.C:h8 T:h8 18.f3 Nd6 19.g3 Td8 20.Re2 Ne5 21.

Nc2 Nd4 22.Nf4 şi albul şi-a realizat avantajul material (1—0).

Prin capturarea damei cu nebunul, jucătorul îşi slăbeşte, de regulă, cealaltă diagonală care duce spre regele său. De obicei, contraşahul nebunului advers duce la recuperarea damei sacrificate, dar, nu de puţine ori, şi la diverse poziţii de mat. Iată cîteva „mostre" edificatoare :

Goering — N.

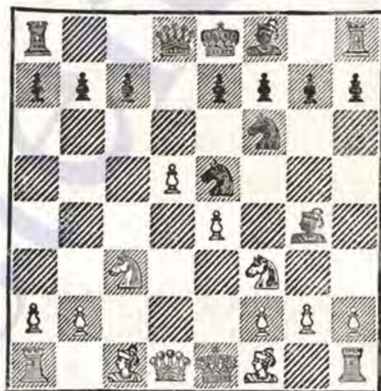
1.d4 d5 2.e4 d:e4 3.Cc3 Cc6?! (3...Cf6) 4.d5 Ce5 5.Nf4 Ng4? (de astă dată se atacă direct dama...)

6.N:e5! N:d1 7.Nb5+ c6 8. d:c6 (contra şahului prin descoperire, negrul este fără apărare !) Ng4 9.c:b7+ Nd7 10. N:d7+ R:d7 11.0—0—0+ Re6 12.T:d8 şi albul a cîştigat (1—0).

Oskam — N.,
simultan, Rotterdam, 1927

1.d4 d5 2.c4 Cf6 3.c:d5 C:d5 4.e4 (4.Cf3) Cf6 5.Cc3 Cc6?! (era mai bine 5...e5!) 6.Cf3 Ng4 7.d5 Ce5?

8.C:e5! N:d1 9.Nb5+ c6 10. d:c6 Db6 (într-o partidă Tanner — Thalainen, Helsinki, 1936 a urmat 10...Dc7 11.c:b7+ Rd8 12.C:f7 mat) 11.c:b7+ D:b5 12.b:a8D+ (1—0).

Mieses — Oehquist,
Nürnberg, 1895

1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 (2...Cf6) 3.Cc3 Dd8? (obişnuit se joacă 3...Da5) 4.d4 Cc6? (trebuia 4... g6 sau 4...Cf6) 5.Cf3 Ng4 6.d5 Ce5? (6...N:f3)

7.C:e5! N:d1 8.Nb5+ c6 9. d:c6 (9...Dc7 10.c:b7+ Rd8 11. Cf7 mat) Întreaga combinație — inclusiv mutările din paranteză — s-au repetat într-o partidă Schandalik — Keller, Mannheim, 1958)

Saulson — Philipps,
Chicago, 1907

1.d4 Cc6?! 2.e4 e5 3.d5 Cce7 4.f4 d6 5.Cf3 Ng4 6.Cc3 Cg6 7.h3 (invitîndu-l pe negru să opteze...) N:f3

8.Nb5+! (un șah intermediar de mare importanță!) c6 9.d:c6! N:d1? (era mai bine 9...Dh4+) 10.c:b7+ Re7 11. Cd5+ Re6 12.f5 mat (1—0).

Potter — Mathews,
Londra, 1951

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.Nc4 c5?! (trebuia contraatacat prin 3... Cf6) 4.Cf3 d6 5.0—0 Cc6 6.c3 d3 7.Te1 Ng4? 8.e5! C:e5

9.C:e5! N:d1 10.Nb5+ Re7 11.Ng5+ f6 (sau 11...Re6 12. C:d3+ și 13.N:d8 cu cîștig) 12. Cg6++ Rf7 13.C:h8 mat (1—0).

Thelen — N.,
Berlin, 1930

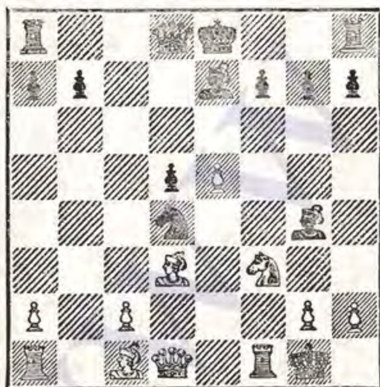
1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.c3 d5 4. e5!? (cu intenția 4...e6 5.d5 etc.) d4 5.Nd3 Ng4 6.Ne4! C:e5 7.N:b7 Tb8? (trebuia jucat 7... N:f3)

8.C:e5! (8...N:d1 9.Nc6+) 1—0.

Schumer — Müller,
R. F. Germania

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 d5 4. f:e5 C:e4 5.Cf3 Ne7 6.d3 C:c3 7.b:c3 c5?! (trebuia jucat 7... 0—0 cu ideea f6!) 8.d4 Cc6 9. Nd3 Ng4 10.0—0 c:d4 11.c:d4 C:d4?

12.C:d4! N:d1 13.Nb5+ Rf8 14.Ce6+ Rg8 15.C:d8 și albul a cîștigat (1—0).

Charosh — Jaffe,
New York, 1936

1.d4 c5 2.d5 Ca6?! (obișnuit se joacă 2...Cf6) 3.Cf3 d6 4.e4 Ng4?

5.Ce5! (avînd în vedere continuarea 5...N:d1 6.Nb5+ ș.a.m.d.) Da5+ 6.Nd2! d:e5? 7. N:a5 N:d1 8.Nb5 mat (1—0).

Rellstab — Seegebrecht,
Hamburg, 1954

1.e4 **c5** 2.Cf3 d6 3.c3!? Cf6 4.Nd3 Cc6 5.Nc2 Ng4 6.h3 Nh5 7.d4 e6 8.d5 Ce5? 9.Na4+! Cfd7 10.d:e6 f:e6

11.C:e5! N:d1 12.N:d7+ D:d7 (evident, negrul nu acceptă 12...Re7 13.Ng5 mat) 13. C:d7 Nc2 14.C:f8 (1—0).

Kirillov — Skuia,
U.R.S.S., 1965

1.e4 c5 2.c3 d5 3.e:d5 D:d5 4.d4 Cc6 5.Cf3 c:d4 6.c:d4 Ng4 7.Cc3 Da5 8.d5 Ce5?

9.C:e5! N:d1 10.Nb5+ Rd8 11.C:f7+ Rc8 12.R:d1 Ch6 13. C:h8 (pentru damă, albul a obținut turn și două figuri ușoare...) e5 14.d:e6 Nb4 15.Nd7+ Rc7 16.Cb5+ Rb6 17.Ne3+ Ra6 18.a3! (pentru ca, la 18...T:h8, să dea mat prin 19.Cc7+ D:c7 20.a:b4+ etc.) Ne7 19.Re2 T:h8 20.b4 Dd8 21.Thc1 (albul are atac cîștigător) b6 22.Tc7 Db8 23. Tac1 Nd6 24.C:d6 (1—0).

Și acum, să vedem o serie de partide în care combinația lui Légal își arată „colții" în alte diverse și neobișnuite forme...

Horwitz — Bledow,
Berlin, 1837

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 Nb6 5.d4 De7 6.d5 Cd8! (la 6...Cb8 putea urma 7.d6! cu avantaj) 7.Ne2 d6 8.h3? f5 9.Ng5 Cf6 10.Cbd2 0—0 11. Ch4? (era mai bine 11.Dc2) f:e4 12.C:e4

12...C:e4! 13.N:e7 N:f2+ 14. Rf1 Cg3 mat (0—1).

Schmit — N.,
Viena, 1852

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.Nc4 c6 4. d4 Ne6 (trebuia 4...Cbd7) 5. Ng5 Dd7 6.De2 Ng4? (o pierdere de timp) 7.d:e5 d:e5 8. Cc3 h6? 9.Td1 Dc7

10.C:e5! N:e2 11.Td8+ (mergea și 11.N:f7+ D:f7 12.Td8 mat) D:d8 12.N:f7 mat (1—0).

Steinitz — N.,
Londra, 1863
(albul joacă fără turnul din a1)

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 e:f4 4.Cf3 Nb4?! 5.Cd5 Na5 6.C:f4 d6 7.c3 Nb6 8.d4 Ng4 9.Nb5! Rf8 10.0—0 Ce5? (avînd un turn în plus, negrul tinde spre schimburi...)

11.C:e5! N:d1? (trebuia, desigur, 11...d:e5 12.D:g4 e:f4 ș.a.m.d.) 12.Cfg6+ h:g6 13.C:g6 mat (1—0).

Pollok — Hall,
New York, 1890

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.Cf3 Nb4 4.Nc4 Cf6 5.0—0 d6 6.Cd5 Ng4 7.c3 Nc5 8.d3 Ce7?

9.C:e5! N:d1 (sau 9...d:e5 10.C:f6+ g:f6 11.D:g4 cu mare avantaj) 10.C:f6+ g:f6 (10... Rf8 11.Cfd7+) 11.N:f7+ Rf8 12.Nh6 mat (1—0).

Fries — Schlechter,
Viena, 1897

1.f4 e5 2.f:e5 Cc6?! (2...d6!) 3.Cf3 d6 4.e:d6 N:d6 5.d4 Cf6 6.Ng5 (era mai indicat 6.Cc3) h6 7.Nh4 g5 8.Nf2 Ce4 9.e3? (9.Cbd2) g4 10.Nh4?

10...g:f3! 11.N:d8 f2+ 12. Re2 Ng4+ 13.Rd3 Cb4+ 14. R:e4? (14.Rc4 N:d1) f5 mat (0—1).

Bendjafield — Wippell,
Sydney, 1938

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cge7?! (o mutare mai puţin uzitată) 4.Cc3 a6 5.Na4 b5 6. Nb3 h6 7.d4 d6 8.a4 b4 9.Cd5 Ng4?

10.C:e5! N:d1? (fineţea săriturii de cal consta în continuarea 10...C:e5 11.f3! şi, cu două figuri în priză, negrul intră în dezavantaj) 11.Cf6+! g:f6 12.N:f7 mat (1—0).

Alehin — Tenner,
Köln, 1911

1.e4 e5 2.f4 Nc5 3.Cf3 d6 4. Cc3 Cf6 5.Nc4 Cc6 6.d3 Ng4 7.Ca4 e:f4?! (trebuia 7...Cd4) 8.C:c5 d:c5 9.N:f4 Ch5 10.Ne3 Ce5? (10...De7!)

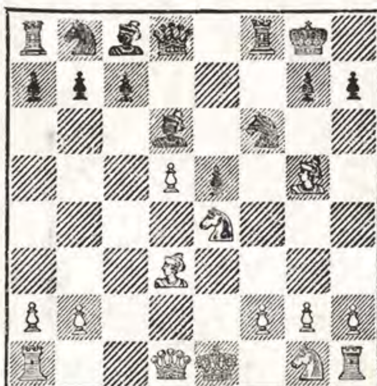

11.C:e5! N:d1 12.N:f7+ Re7 (sau 12...Rf8 13.N:c5+) 13. N:c5+ Rf6 14.0—0+ R:e5 (nici 14...Rg5 nu schimbă situaţia: 15.Ne3+ Rh4 16.g3+ C:g3 17.Tf4+ etc.) 15.Tf5 mat (1—0).

Frese — Schroeder,
Marburg, 1951

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cc3 (obişnuit se joacă aici 3.Cf3) e5! 4. d5 Nd6 5.e4 f5 6.N:c4 Cf6 7.

Nd3 f:e4 8.C:e4 0—0 (nu 8... C:d5 9.Dh5+ cu inițiativă periculoasă) 9.Ng5?

9...C:e4! 10.N:d8 Nb4+ 11. Re2 T:f2+ 12.Re3 Nc5+ 13. R:e4 Nf5+ 14.R:e5 Cd7 mat (0—1).

Bartuschat — Hirsch,
Lüneburg, 1935

1.e4 e5 2.f4 Nc5 3.Cf3 d6 4. d4?! (de obicei, această înaintare este pregătită prin c2—c3...) e:d4 5.C:d4 Cf6 6.Cc3 0—0 7.Cf3 Te8 8.Nd3 Ng4 9. h3 N:f3 10.D:f3 Cc6 11.Rf1 (neputînd face rocada, regele alb pleacă din neplăcuta legătură de pe coloana „e" ; o altă soluție ar fi fost 11.Nd2) Cd4 12.Dg3 b5! (subminînd apărarea pionului „e4") 13.Dh4 (caută să simplifice jocul după 13...b4 14.Cd5...)

13...C:e4! 14.D:d8 Cg3+ 15. Rg1 Cf3 mat (0—1).

N. — Vaisman,
Iași, 1977

1.e4 e5 2.f4 d5 3.e:d5 c6!? (3...e4) 4.d:c6? (trebuia 4.Cc3!) C:c6 5.d3 Nc5 6.Cc3 Cf6 7.Cf3 0—0 (pentru o dezvoltare rapidă, negrul nu precupețește nimic !) 8.f:e5 C:e5! 9.Ng5 (sau 9.C:e5 Te8 10.Nf4 Cg4, recîștigînd figura cu atac puternic) Te8 10.Ce4 (la același rezultat

ducea şi 10.C:e5 T:e5+ 11.Ce4 C:e4! 12.N:d8 Nf2+ 13.Re2 Ng4 mat)

10...C:e4! 11.N:d8 Cc3! (poanta !) 12.b:c3 (după 12.C:e5 T:e5+ 13.Ne2 C:d1 14.R:d1 T:e2!, negrul are un final cîştigat) C:f3 mat (0—1).

Lasker — N.,
(simultan à l'aveugle)
Manchester, 1903

1.e4 e5 2.f4 d6 3.Cf3 Cc6 4. Nb5 Ng4 5.0—0 a6 (5...Cf6) 6. Na4 b5 7.Nb3 Cd4 8.Nd5 c6? (trebuia întîi schimbat calul prin 8...N:f3)

9.C:d4! N:d1 10.N:c6+ Re7 11.Cc3! (o cursă...) e:d4? (evident, trebuia 11...Cf6 ; acum, regele nu mai are salvare) 12. Cd5+ Re6 13.f5+ Re5 14.d3 g5 15.g3 Nh6 16.c3 g4? (16... Tc8) 17.Nf4+ N:f4 18.g:f4 mat (1—0).

Konc — Marković,
Odzacy, 1978

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4. Cc3 e:d5 5.c:d5 d6 6.e4 g6 7. f4 Ng7 8.e5 d:e5? (era mai bine 8...Cfd7!) 9.f:e5 Ch5?! (9...Cfd7 10.e6!) 10.Nb5+ Rf8 11.Cf3 Ng4 12.0—0 N:e5?

13.C:e5! N:d1 14.Nh6+ Rg8 15.C:f7! (totul — cu tempo !) De7 16.d6 D:f7 (sperînd să rămînă cu calitatea în plus...) 17.Nc4!! (17...D:c4 18.Tf8 mat) 1—0.

Dama poate fi oferită nu numai nebunului advers. Cîteodată — e drept, mai rar — şi calului i se poate servi „specialitatea casei"...

Germann — Wagenheim,
Riga, 1897

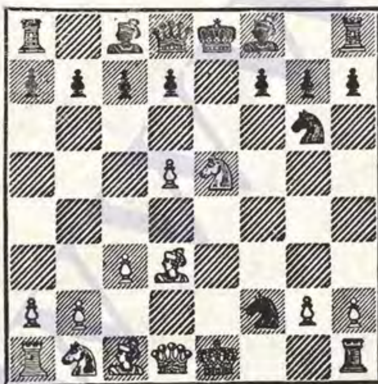
1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.d3 Cf6 5.Cc3 0—0 6.Ng5 h6 7.h4! h:g5? (coloana „h" nu trebuia deschisă !) 8.h:g5 Cg4 9.g6! C:f2

10.C:e5! (pe alb îl interesează doar coloana „h“! Se amenință 11.Th8+) C:d1 11. g:f7+ T:f7 12.N:f7+ Rf8 13. Th8+ Re7 14.Cd5+ Rd6 15. Cc4 mat (1—0).

Bachmann — Kunstmann,
Augsburg, 1899

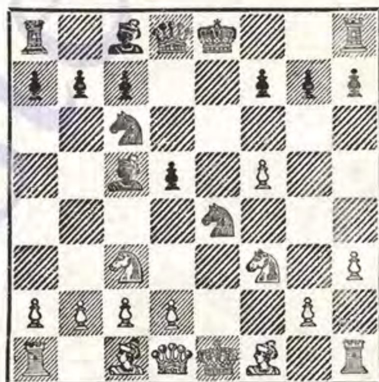
1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.c3 Cf6 (mai incisiv este 3...d5) 4.d4 C:e4 5.d5 Ce7 (5...Cb8) 6.C:e5 Cg6 7.Nd3 C:f2? (la joc egal ducea 7...C:e5 8.N:e4 Nc5 etc.)

8.N:g6! C:d1 (sau 8...Df6 9. De2 C:h1 10.N:f7+ Re7 11. Ng5 cu cîștig) 9.N:f7+ Re7 10. Ng5+ Rd6 11.Cc4+ Rc5 12. Cba3 (poate urma 12...C:b2 13. Ne3 mat sau 12...D:g5 13.b4 mat) 1—0.

Oudheusden — de Vries,
Amsterdam, 1934

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 Nc5 4.Cf3 d6 5.f5? (trebuia continuată dezvoltarea prin 5.Nc4) Cf6 6.h3? d5! 7.C:e5 (trebuia 7.d3) C:e4 8.Cf3

8...Dh4+! 9.C:h4 Nf2+ 10. Re2 (sub escorta forțelor adverse, regele alb se îndreaptă spre locul execuției) Cd4+ 11. Rd3 Cc5 mat (0—1).

Întreaga combinație s-a repetat ulterior într-o partidă Kulmala — Uhtonen, Helsinki, 1938.

Smîşleaev — Arnim,
U.R.S.S., 1925

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f4 0—0 6.Cf3 Cbd7?! (6...c5) 7.Ne2 (7.e5!) e5 8.f:e5 d:e5 9.d:e5 Cg4 10.Ng5 De8 11.Cd5! N:e5 12.Ne7 Ce3? (cu ideea 13.C:e3 D:e7 sau 13.Dd2 C:d5 14.N:f8 Cf4 cu compensaţie)

13.C:e5! C:d1 14.C:d7 N:d7 (sau 14...Rg7 15.N:f8+) 15. Cf6+ Rg7 16.C:e8+ Tf:e8 17. Nc5! (poanta întregii combinaţii : calul s-a rătăcit în tabăra adversă) Ce3 18.N:e3 T:e4 19. Td1 (1—0).

Deosebit de interesante sînt acele combinaţii în deschidere în care partea activă sacrifică dama pe motivul lui Légal şi în care compensaţia (matul sau recîştigarea materialului) se obţine după un număr mai mare de mutări, departe şi precis calculate. Această idee s-a întîlnit pentru prima oară într-o partidă din meciul **La Bourdonnais — Mac Donnell,** Londra, 1834 :

A urmat surprinzător **1... C:d5!?** (dama se sacrifică numai pentru două figuri uşoare, dar negrul are în vedere poziţia slabă a regelui şi turnului adverşi) 2.N:e7 Ce3+ 3.Re1 (o altă posibilitate era 3.D:e3 N:e3 4.N:d6 continuînd partida fără un pion...) R:e7 4.Dd3 Thd8! (calul valorează mai mult decît turnul alb !) 5.Td2 (sau 5.Nd5 Ca6!) Cc6 6.b3?! (slăbeşte cîmpul „c3") Na5 7.a3 Tac8 8.Tg1 (sau 8.b4 c:b4 9.a:b4 N:b4 10.Na2 N:f3 11.g:f3 Tc2) b5! 9.N:b5 N:f3 10.g:f3 Cd4 11.Nc4 C:f3+ 12.Rf2 C:d2 13.T:g7+ Rf6 14. Tf7+ Rg6 15.Tb7 C:c4 16.b:c4 T:c4 şi negrul a cîştigat (0—1).

Şi acum, o serie de partide instructive în care săritura magică a calului lui Légal are consecinţe mai îndepărtate în timp...

Mandolpho — Kolisch,
Paris, 1859

1.e4 e5 2.Nc4 Cf6 3.Cc3 c6 (3...C:e4?!) 4.d3 b5 5.Nb3 a5 6.a4 b4 7.Ca2?! (era mai bine 7.Cce2) d5 8.e:d5 c:d5 9.Cf3 Cc6 10.De2 Ng4 11.0—0 Nc5 12.Ng5 h6 13.h3 (sau 13.N:f6 g:f6! urmat de Tg8 cu atac) h5 (cîştiga şi 13...N:f3, dar negrul joacă la o interesantă idee) 14.h:g4? h:g4 15.C:e5 Cd4 16.De1

16...Ce4! 17.N:d8 (sau 17. d:e4 D:g5 cu atac decisiv pe coloana „h") Cg3! 18.Cc6 Cde2+ (19.D:e2 C:e2 mat) 0—1.

N. — Derrickson,
Philadelphia, 1860

1.e4 e5 2.Nc4 Cf6 3.Cf3 Cc6 4.0—0 Nc5 5.d3 d6 6.Ng5 Ng4 7.h3 h5!? (un interesant sacrificiu de figură pentru deschiderea coloanei „h") 8.h:g4? (trebuia refuzat „darul grecesc"...) h:g4 9.Ch2 g3 10.Cf3 (se pare că negrul nu vrea altceva decît să bată la „f2", după care albul dă înapoi calitatea, dar...)

10...Cg4!! (un surprinzător sacrificiu de damă) 11.N:d8 N:f2+! (un pion pe penultima linie este mai valoros decît un nebun!) 12.T:f2 g:f2+ 13.Rf1 Th1+ 14.Re2 T:d1 (negrul şi-a recîştigat dama şi stă deja la cîştig) 15.Cfd2 Cd4+! 16.R:d1 Ce3+ 17.Rc1 Ce2 mat (0—1).

Toate aceste mutări s-au repetat într-o partidă de simultan a lui Newmann, Chicago, 1939 şi într-o partidă Horowitz — Denkan, Philadelphia, 1952.

Kürschner — Tarrasch,
Nürnberg, 1890

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.g3?! (obişnuit se joacă aici 3.f4 sau 3.Nc4) Cf6 4.Ng2 Nc5 5.d3 a6

6.f4 d6 7.f5?! g6 8.g4 h5 9.Ng5 Cd4 10.Cd5 (se pare că negrul pierde o figură...)

10...C:d5! 11.N:d8 Ce3! (poanta !) 12.Dd2 (totuşi, nu se poate apăra) Cd:c2+ 13.Re2 Cd4+ 14.Rf2 Cg4+ 15.Rg3? (de ce nu 15.Rf1?) g:f5! (regele alb a nimerit într-o plasă de mat) 16.Dg5 h4+ 17.D:h4 f4+! 18.Rh3 Cf2 mat (0—1).

Kazić — Vuković,
Iugoslavia, 1940

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 e:d4 5.0—0 Nc5 6.e5 d5 7.e:f6 d:c4 8.Te1+ Rf8?! (trebuia 8...Ne6) 9.Ng5 g:f6 (sau 9...Dd7 10.Nh6! g:h6 11.Dd2!) 10.Nh6+ Rg8 11.Cc3! Ng4 12. Ce4 b6? (trebuia 12...Nf8) 13. c3 Ce5? (negrul se pregăteşte să exploateze legătura calului alb, dar...)

14.C:e5! N:d1 15.Cd7! Ne7 16.Ce:f6+ N:f6 17.Te8+ D:e8 18.C:f6 mat (1—0).

Imbrand — Stromillo,
corespondenţă, 1922

1.e4 Cf6 2.Cc3 (2.e5) d5 3. e:d5 C:d5 4.Nc4 Cb6 5.Nb3 Cc6 6.d3 e5 7.Cf3 Ng4 (mai prudent era Ne7 şi 0—0) 8.h3 Nh5?

9.C:e5! (sacrificînd dama, albul „rupe" regele advers de grosul trupelor sale) N:d1 10.

N:f7+ Re7 11.Ng5+ Rd6 12. Ce4+! (desigur, nu 12.N:d8 C:e5!) R:e5 13.f4+ Rd4 14. T:d1 (amenință 15.c3+) Re3 (la 14...D:g5, într-o partidă Jacks — Peentsch, corespondență, 1974 a urmat: 15.c3+ Re3 16.0—0! Dc5 17.Cg3! Cd4 18.Tf2 Ce2+ 19.C:e2 Ca4 20. Rf1! 1—0) 15.0—0 (poziția regelui negru printre forțele adverse este tragi-comică) Cd4 16.Tde1+ Ce2+ 17. T:e2+! R:e2 18.Nh5+ Re3 19. Tf3+ Rd4 20.Nf7! (amenință 21.c3 mat) 1—0.

Huber — Lemke,
Essen, 1936

1.e4 Cf6 2.Cc3 d5 3.e:d5 C:d5 4.Nc4 Cb6 (4...e6) 5.Nb3 c5 6.d3 Cc6 7.Cf3 e5?! (iarăși, era mai bine 7...e6) 8.0—0 Ng4 9.h3 Nh5? (perechea de mutări 0—0 și c5 în plus față de partida precedentă nu schimbă lucrurile...)

10.C:e5! N:d1 (sau 10...C:e5 11.D:h5 Cg6 12.Te1+) 11. N:f7+ Re7 12.Ng5+ Rd6 13. Ce4+! (nu 13.N:d8 C:e5 14. T:d1 T:d8) R:e5 (după 13...Rc7 14.N:d8+ T:d8 15.C:c6 C:c6 16.Ta:d1, albul rămîne cu doi pioni în plus) 14.f4+ Rd4 (14... Rf5 15.Cg3 mat) 15.Ta:d1 Re3 16.Tf3+ Re2 17.Td2+ Re1 18. Tf1 mat (1—0).

Șostakovici — Kofman,
Moscova, 1934

1.d4 Cf6 2.Cf3 d6 3.Ng5 Cc6 4.c4 Ng4 5.Cc3 e5 6.d:e5 (6. d5) d:e5 7.Cd5? (trebuia 7. Da4!) N:f3 8.e:f3 (sau 8.C:f6+ g:f6 9.D:d8+ T:d8 10.N:f6 Nb4 mat)

8...C:d5! (un sacrificiu de damă departe calculat) 9.N:d8 (sau 9.c:d5 D:g5 10.d:c6 Nb4+ 11.Re2 Td8 12.c:b7 Td2+! 13. Re1 T:d1++ 14.R:d1 Dd2 mat) Nb4+ 10.Re2 Cf4+ 11. Re3 T:d8 12.Dc2 (la 12.Db3

f5!) Nc5+ 13.Re4 Td4+ (cîştiga şi mai rapid 13...g6!) 14. Rf5 g6+ 15.Rg4 h5+ 16.Rg3 h4+ 17.Rg4 Ce6+ 18.De4 f5+ 19.Rh3 Cg5 mat (0—1).

Spielmann — Maroczy,
Viena, 1907

1.e4 e5 2.Cc3 Nc5 (2...Cf6) 3.Nc4 d6 4.d3 Cf6 5.f4 Ng4 6. Cf3 Cc6 7.Ca4 (pentru a elimina nebunul incomod) Cd7 8.C:c5 d:c5 (trebuia 8...C:c5) 9. 0—0 e:f4?! (începutul erorii) 10.N:f4 Cce5?

11.C:e5! N:d1 (sau 11...C:e5 12.N:f7+!) 12.C:f7 (de astă dată, luarea pionului cu nebunul nu ducea la nici un rezultat) Df6 13.Ta:d1 Tf8 14. N:c7 D:b2 (albul a obţinut pentru damă doi nebuni, un pion şi atac ; aici el trebuia să continue energic cu 15.e5! cu avantaj decisiv...) 15.Tf2? Cf6 16.Ne5 Db6 17.Cd6+ Rd7 18. d4 Cg4 19.Tfd2 Db2! şi negrul a obţinut remiza la mutarea a 44-a.

Tal — N.,
simultan, Anglia, 1974

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.d4 d6 4. c4 Cb6 5.f4 d:e5 6.f:e5 Nf5 7. Cc3 e6 8.Cf3 Nb4 (era mai indicat 8...Ne7) 9.Nd3! Ng4 (sau 9...N:d3 10.D:d3 c5 11.0—0 urmat de Ce4 cu avantaj) 10. 0—0 c5 (la 10...Cc6 11.c5!) 11. Ce4!? c:d4 12.c5 C6d7 13. Cd6+ Re7

14.C:d4! C:e5 (sau 14...N:d1 15.T:f7 mat) 15.D:g4! N:c5 (nici acum dama nu putea fi luată din cauza matului) 16. T:f7+! (punctul „f7" a căzut : 16...C:f7 17.D:e6+ Rf8 18. D:f7 mat) 1—0.

Silić — Panković,
Iugoslavia, 1968

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 0—0 8.c3 d5 (cunos-

cutul contraatac Marshall) 9. e:d5 e4 (se mai joacă şi 9... C:d5) 10.d:c6 e:f3 11.d4 Nd6 12.g3 Te8 13.Ng5 Ng4 14.Cd2 Te2 15.Ce4

15...C:e4! 16.N:d8 C:f2 (lăsîndu-şi dama în „colţii" nebunului advers, calul negru a ajuns la „f2"...) 17.T:e2 Ch3+ (nu 17...C:d1 18.Te8 mat) 18. Rf1 (sau 18.Rh1 f:e2 urmat de Nf3 mat) f:e2+ 19.D:e2 N:e2+ 20.R:e2 T:d8 (0—1).

Schiffer — Jerde,
corespondenţă, R. F. Germania, 1965

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 e6 4. Cc3 Cf6 5.Ng5 d:c4 6.e4 b5 7. e5 h6 8.Nh4 g5 9.C:g5 h:g5 10. N:g5 Cbd7 11.Df3?! (acum sau la mutarea următoare trebuia luat la „f6"...) Nb7 12.Ce4 Nb4+ 13.Re2 (albul a tot amînat reluarea figurii bazîndu-se prea mult pe forţa legării...)

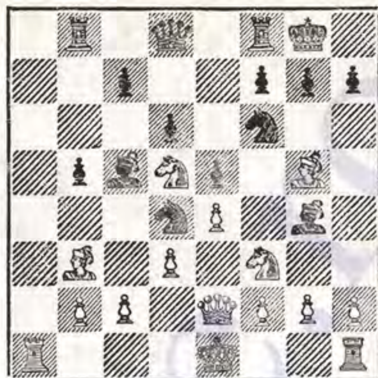
13...C:e4! 14.N:d8 c5 (ameninţă 15...Cc3+) 15.Dg4 c:d4! 16.Dg7 d3+ 17.Re3 (nu salvau nici alte retrageri, de exemplu : 17.Rd1 C:f2+ 18.Rc1 d2+ ; 17.Rf3 Cf6+ 18.Re3 Cd5+ 19.Rf3 Ce7+ 20.Rf4 Nd2+ 21.Rg4 Tg8 etc.) Nd2+ 18.Rf3 Cd6+ 19.Rg4 f5+ (poate urma : 20.e:f6 Ce5+ 21. Rg3 Cf5 mat) 0—1.

Nićifor — Kramer,
Celje, 1921

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cf6 4.Cc3 Nc5 5.C:e5 Cd4 6.Ne2 0—0 7.d3 (7.Cd3) d5 8.Ng5?! (corect era 8.0—0) Te8 9.Cf3

9...C:e4! 10.C:e4? (dama nu putea fi luată : 10.N:d8 C:f3+ şi acum 11.g:f3 N:f2+ 12.Rf1 Nh3 mat, 11.N:f3 C:c3+ sau 11.Rf1 Ced2+, dar cel mai bine era 10.d:e4! C:f3+ 11. N:f3 D:g5 12.D:d5 Te5 13.Dd3 cu egalitate) d:e4! (surpriza !) 11.N:d8 (sau 11.C:d4 D:g5 12. Cb3 D:g2 13.Tf1 e:d3 14.c:d3

Nb4+ 15.Cd2 Nh3 cu cîştig) e:f3 12.Nh4 (12.g:f3 C:f3+ 13. Rf1 Nh3 mat) f:g2! (amenințînd 13...Cf3 mat) 13.Rd2 g:h1D 14.D:h1 T:e2+ 15.Rd1 Ng4 (negrul are deja trei figuri pentru damă şi atacul său continuă...) 16.D:b7 T:c2+ 17.Re1 Te8+ (se putea juca şi 17...Cf3+ 18.Rd1 Td2+ 19.Rc1 Te8 ş.a.m.d.) 18.Rf1 Nh3+ 19. Rg1 Ce2+ 20.Rh1 Cc1! (0—1).

Levenfisch — Flamberg,
Vilnius, 1912

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.De2 (5.0—0) b5 6. Nb3 Nc5 7.a4 Tb8 8.a:b5 a:b5 9.Cc3 (9.d3) 0—0 10.d3 (la 10. C:b5 urmează 10...d5! 11.e:d5 e4 12.Cg5 Cd4!) d6 11.Ng5 Ng4?! 12.Cd5 Cd4 (acum, nu merge 13.N:f6 din cauza 13... Ta8! 14.Dd1 T:a1 15.D:a1 C:b3 16.c:b3 g:f6 17.b4 c6! cu avantaj pentru negru, dar...)

13.C:d4!! N:e2 14.N:f6 Ta8 (14...g:f6 15.Cc6! sau 14...Dd7 15.Cf5 Tfe8 16.N:g7 Te6 17. R:e2 cu poziție cîştigată, Grabek — Filipp, corespondență, 1970) 15.R:e2 Db8 (din nou 15...g:f6 16.Cc6!) 16.Cc6 Db7 17.Cde7+ Rh8 18.Ng5 (cele trei figuri uşoare ale albului sînt — în această poziție — mai tari decît dama neagră). A mai urmat: 18... T:a1 19.T:a1 f6 20.Ne3 N:e3 21.f:e3 g6 22.Nd5 Db6 23.b4 f5 24.g3 f4 25.g:f4 e:f4 26.d4 f:e3 27.R:e3 Rg7 28.Ne6 Te8 29.Nd7 T:e7 (se amenința 30. Cd5! cu cîştigul damei) 30.C:e7 şi albul a cîştigat (1—0).

Grabczewski — Brzoszka,
Varşovia, 1962

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.0—0 Ng4 6.h3 h5!? 7.c4 (7.d4) b5 (7...Df6) 8.c:b5 Cd4 9.b:a6+ (întreaga combinație merge şi după 9.b6+ c6) c6

10.C:d4!? N:d1 11.N:c6+ Re7 12.Cf5+ Rf6 13.N:a8 D:a8 14.T:d1 D:e4? (era mai bine direct 14...D:a6) 15.Cc3! Da8 (nu 15...D:f5 16.a7 Dc8 17. Cd5+) 16.Ce3 D:a6 17.d4 Rg6 18.b4 f5 19.a4 Cf6 20.b5 Da8 21.a5 f4 22.Cc4 Dc8 23.Ta4 e:d4 24.T:d4 De6 25.Nd2 şi albul a cîştigat (1—0).

Augustin — Nunn,
Moscova, 1977

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.g3 Nc5 4.Ng2 d6 (4...0—0) 5.Cge2 Cc6 6.0—0 h5 7.d3 (trebuia neapărat 7.Ca4 pentru a elimina nebunul...) h4 8.Ng5 h:g3 9.C:g3 Cd4 10.Ch5 Ce6 11.C:g7+?! C:g7 12.Cd5

12...C:d5! 13.N:d8 Cf4 14. Ng5 Cge6 15.N:f4 C:f4 16.Rh1 Ne6 (două figuri uşoare pentru damă plus presiunea turnurilor pe coloanele deschise îi permit negrului să exercite ameninţări periculoase) 17.Nf3 Th4! 18.Tg1 Re7 19.Tg2 C:g2 20.N:g2 Tah8 21.Dd2 T:h2+ 22.Rg1 T2h4 (pentru a trece pe coloana „g") 23.Te1 Tg8 24. Te3 N:e3 25.D:e3 Nh3 26.Rf1 N:g2+ şi negrul a cîştigat (0—1).

Mikenas — Kupreicik,
Gomel, 1973

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Cf6 4. Cc3 d:c4 5.a4 Nf5 6.Ce5 (6.e3) e6 7.f3 Nb4 8.C:c4 (cel mai bine este aici 9.Ng5) Cbd7 9. Ng5 (nu 9.e4 C:e4!) h6 10.Nh4 b5!? 11.Cd2? (trebuia jucat întîi 11.a:b5 a:b5 şi acum 12. Cd2 e5 13.e4 e:d4 14.C:b5 cu avantaj) e5 12.e4? e:d4 13.Ca2

13...C:e4!! 14.N:d8 N:d2+ 15.Re2 d3+! 16.R:d3 Cdc5+ 17.Re2 T:d8 (negrul are doar două figuri uşoare pentru damă, dar regele alb a rămas în centru...) 18.g4 (18.f:e4 Ng4+) Ne6 19.Dc2 Nb3! 20. Tc1 (la 20.Db1 urmează Nc4+ 21.Rd1 Cf2+ 22.Rc2 Nb3 mat) N:c1! 21.D:c1 Td2+ 22. Re3 Td1 (dama a fost prinsă)

23.D:d1 N:d1 24.f:e4 N:a4 şi, cu doi pioni în plus, negrul a cîştigat (0—1).

Halasz — Schneider,
Budapesta, 1972

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.Cc3 b5 6.Nb3 Nc5 7.d3 h6 (contra ameninţării Ng5 şi Cd5) 8.De2 d6 9.h3 0—0 10.g4! (iată şi ideea albului : întîrziind cu rocada, el porneşte la atac !) C:g4? 11. h:g4 N:g4 12.N:h6! (contralovitura !) Cd4 (la 12...g:h6 13. Tg1 sau 12...Df6 13.Cd5 D:f3 14.D:f3 N:f3 15.Tg1 cu avantaj pentru alb)

13.C:d4!? N:e2 14.Tg1 (nu mergea 14.Cf5 Ng4! 15.Tg1 N:f5 16.N:g7 N:f2+!) Dh4? (şanse mai bune oferea 14... N:d4 15.N:g7 Rh7! — nu 15... N:c3+ 16.Re2 Rh7 17.Tg4, urmat de 18.Th1+ — 16.Cd5 f5 17.R:e2 Dh4 18.Th1 cu joc aproximativ egal) 15.T:g7+! Rh8 16.Ng5!! Dh1+ 17.Rd2! Dh5 (sau 17...D:a1 18.Nf6!) 18. Nf6 Dh6+ 19.Tg5!! Rh7 (19... D:f6 20.Th1 mat) 20.Cf5 (Aici, negrul putea ceda !) D:g5 21.N:g5 Nf3 22.Cd5 c6 23. Cf6+ Rg6 24.Nh4 N:f2 25.N:f2 R:f6 26.Nh4+ (1—0).

Cum este şi firesc, se pune întrebarea : cum se poate evita combinaţia lui Légal ?

În primul rînd, prin respectarea principiilor care stau la baza jocului în deschidere ; apoi, trebuie să avem mereu în vedere că slăbiciunea punctelor „f7" şi „f2" — îndeosebi înainte de rocadă — este o realitate care se impune atenţiei ; şi, în fine, legînd calul de rege cu nebunul — Ng4 sau Ng5 — nu trebuie să ne autoamăgim cu ideea că această legătură este veşnică şi să avem în vedere faptul că adversarul se poate uneori elibera cu ajutorul unor sacrificii materiale...

III. „SUFLETUL" PARTIDEI DE ŞAH

În anul 1749 a apărut la Londra prima ediţie în limba franceză a celebrei cărţi a lui Philidor — „L'Analyse du jeu des échecs" în care autorul îşi exprima intenţia de a prezenta publicului o noutate : *„...am în vedere jocul pionilor. Ei constituie sufletul partidei. Numai ei dau viaţă atacului şi apărării, amplasamentul lor decide soarta partidei"*.

Era — la vremea aceea — un punct de vedere îndrăzneţ, complet opus cunoscutelor idei ale maeştrilor şcolii italiene care neglijau, în general, pionii, sacrificîndu-i cu plăcere, în special pentru deschiderea liniilor, în vederea desfăşurării atacurilor la rege. *„Rolul principal în lupta şahistă aparţine figurilor* — era de părere adversarul său de idei, italianul Ponziani —, *rolul pionilor este dependent şi constă în misiunea de a curăţa terenul pentru acţiunile figurilor."*

Care este adevărul ?

De-a lungul anilor, marii şahişti au avut opinii diferite asupra valorii şi importanţei pionilor. Astfel, combinativul Morphy i-a considerat drept un instrument esenţial al victoriei, strategul Steinitz (promotorul teoriei cîmpurilor slabe şi tari), dimpotrivă, drept principala cauză a înfrîngerii, în timp ce metodicul Nimzovici i-a privit ca pe un important atu tactic.

Realitatea este că — cel puţin din punct de vedere strategic — structura de pioni constituie coloana vertebrală a oricărei poziţii, cea care îi dă substanţa şi caracterul : forţa sau slăbiciunea unei figuri depinde de amplasamentul pionilor, o structură bună poate mări activitatea figurilor, una slabă — să le facă chiar neputincioase ; dacă centrul este

puternic sau slab, dacă poziția regelui e sigură sau slăbită, dacă există coloane deschise pentru turnuri, iar nebunul este bun sau nu — toate acestea (și multe altele) depind de amplasamentul pionilor.

În poziția inițială, pionii stau dispuși în fața figurilor proprii asemenea unei centuri de siguranță. Pe parcursul partidei, ei iau parte — în funcție de împrejurări — la evenimentele de pe tablă sau așteaptă cu mult calm să intre în luptă la momentul oportun.

De regulă, în deschidere pionii au sarcina de a ocupa sau controla centrul și punctele strategice importante, de a coopera — în atac și în apărare — cu figurile proprii, stînjenind și împiedicînd, în același timp, interacțiunea forțelor adversarului și realizarea planurilor acestuia.

Poziția și structura pionilor în centru au o mare influență asupra alegerii planului de joc și a caracterului luptei în continuare. În această zonă a tablei, ei pot acționa în grup sau individual, dar totdeauna susținuți de celelalte forțe. Forma cea mai uzitată a *grupului de pioni* o constituie *centrul mobil* de pioni — o formație (falangă) de pioni centrali alăturați, din care cel puțin unul poate înainta.

O variantă — cu două tăișuri — a pionilor mobili sînt pionii *„atîrnați"* — doi pioni alăturați pe ale căror verticale vecine lipsesc pioni proprii, iar în față nu au pioni adverși. Pionii „atîrnați" controlează multe cîmpuri din poziția adversă, au o puternică forță distructivă, dar apărarea lor dă, în general, multă bătaie de cap...

O altă formă a grupurilor de pioni centrali în deschidere este *centrul închis (fixat)* — cînd doi-trei pioni, postați față în față, nu au mobilitate blocîndu-se reciproc. În aceste cazuri, are loc de obicei o dispută între încercarea de a menține intact lanțul de pioni și tendința de subminare și distrugere a acestuia prin străpungeri laterale.

Deseori, *centrul* este *nedefinit* (instabil) — cînd pionii centrali ai celor două părți nu au venit încă în contact direct — sau *combinat* — format din pioni și figuri ușoare.

Datorită mobilității lor reduse, pionii constituie un element de stabilitate în existența și desfășurarea unei partide. Așezarea lor pe tablă se menține mult timp aceeași (în special în poziții blocate) sau se modifică destul de lent, determinînd atît configurația cîmpurilor slabe și tari, cît și — dependent de acestea — amplasamentul optim sau nesigur al figurilor.

Ca *individualitate*, pionul poate apărea în diverse ipostaze : izolat, înapoiat, dublat — ceea ce uneori este bine, alteori rău, totul depinzînd de poziție, de compensația tactică pe care o are jucătorul pentru minusurile poziționale. Pionul poate fi însă și liber, liber îndepărtat, susținut și chiar transformat în damă (sau în alte figuri). Dar cea mai importantă funcție a pionului este cea tactică, combinativă — cînd micul și neînsemnatul pion atacă prin abordaj direct poziția regelui advers, străpungînd sau facilitînd pătrunderea, cu ajutorul celor mai diverse procedee și mijloace tactice, în breșele create în dispozitivul acestuia. Rolul tactic al pionilor într-o partidă de șah este variat : ei pot să atace poziția regelui advers, să alunge figurile care-l apără, să deschidă liniile pentru pătrunderea forțelor proprii, să le sprijine în cursul atacului sau să ia chiar parte direct la acțiuni — așa cum se poate observa din marea majoritate a partidelor selecționate în această carte.

Strecurîndu-se în dispozitivul poziției adverse și printre lanțurile aparent blocate, pionul contribuie la organizarea celor mai diverse combinații, intră în componența multor procedee tehnice — distragerea figurilor adverse, interferențe, deschideri de linii și diagonale, deschiderea sau distrugerea poziției adverse ș.a.m.d. —, poate să aplice și singur lovitura decisivă sau să colaboreze la crearea plaselor de mat.

În deschidere, pionii joacă un rol important în dobîndirea unui avans în dezvoltare, ocuparea centrului și cucerirea unor puncte strategice importante, îmbunătățirea poziției figurilor proprii și îndepărtarea celor adverse, în vederea obținerii inițiativei sau a unor șanse și premise de atac asupra regelui advers, uneori pentru complicarea jocului, pentru străpungerea poziției adverse sau apărarea celei proprii și, în ultimă instanță, pentru valorificarea unor avantaje.

După cum ne arată practica, operațiunile la care pot lua parte pionii — evident, în colaborare cu alte figuri — sînt diverse și extrem de frecvente întrucît, înaintînd, ei cuceresc spațiul necesar pregătirii și desfășurării tuturor acțiunilor de pe tabla de joc. Desigur că nu vom putea exemplifica — în cadrul unui singur capitol — toate aceste aspecte ale activității pline de abnegație a pionului. Ne vom limita doar la contribuția și valoarea sa dinamică în faza deschiderii pe cele două direcții principale — sacrificiul său în *scopuri dinamice* și *transformarea*, printr-o serie de partide de mai mică

întindere, dar deosebit de instructive și atractive.

Centrul mobil de pioni constituie un factor de seamă în pregătirea și desfășurarea atacului : ocupînd centrul cu pionii, jucătorul incomodează acțiunile adversarului, îngreuiază manevrele acestuia și legătura dintre figurile adverse din diverse zone ale tablei. În spatele centrului mobil de pioni, figurile sînt plasate într-o dublă funcție — de susținere și de înaintare, la momentul oportun, a acestuia. *„Un centru mobil, capabil să înainteze* — spunea, pe drept cuvînt, Nimzovici — *este o armă teribilă..."*

Sigurdsson — Kahra,
Oslo, 1955

1.Cf3 Cf6 2.d4 d5 4.c4 d:c4 4.e3 g6 (obișnuit se joacă 4... e6) 5.N:c4 Ng7 6.0—0 0—0 7. De2 Cfd7 8.Td1! (pentru a îngreuia subminarea centrului prin c7—c5 sau e7—e5) Cb6 9.Nb3 Cc6 10.a4 a5 11.h3 Nd7

12.e4! (Centrul mobil se pune în mișcare) 12...De8? 13.Ne3 Cb4 14.Cc3 Dd8 (negrul nu găsește un plan acceptabil de joc) 15.d5 Tc8 16.e5 Ca6 17. e6! Ne8 18.N:b6 c:b6 19.d6! (amenințarea de înaintare — cu cîștig de material — a cen-

trului mobil de pioni albi nu poate fi împiedicată) 1—0.

Vaisman — R. Szmetan,
Iași, 1978

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.d4 d6 4.Cf3 g6 (4...Ng4) 5.Nc4 Cb6 (5...c6) 6.Nb3 Ng7 7.Cg5 d5 8. 0—0 0—0 9.f4 f6 10.Cf3 Ng4 11.Cbd2 Cc6 12.c3 Dd7 13.h3 N:f3 14.C:f3 Tad8?! (trebuia încercată blocarea poziției prin Cd8—e6 și f5...) 15.Nc2 Ca5 16. De1 Cac4 17.b3 Ca5 (centrul de pioni albi a rezistat și acum începe atacul decisiv)

18.e6! De8 19.f5 g5 20.h4 h6 21.Dg3 (pionii e6 și f5 stinghereșc și îngreuiază apărarea, atacul desfășurîndu-se nestingherit) Tc8 22.Nd2 (aducînd rezervele...) Cc6 23.Dh3 Cd8 24. Tae1 c5 25.h:g5 f:g5 26.C:g5! c:d4 (sau 26...h:g5 27.f6!) 27.

66

Ch7! d:c3 (iarăşi, la 27...R:h7 urma 28.f6+) 28.N:h6 (1—0).

Paralel cu ocuparea centrului şi crearea condiţiilor pentru dezvoltarea figurilor proprii, pionii au şi misiunea de a stînjeni realizarea aceloraşi obiective de către adversar. Una din metodele cele mai eficiente este *sacrificiul de blocare* sau *infiltrarea unui pion — gen „cui"* — pe un cîmp slab din poziţia adversă.

Spielmann — Landau,
Amsterdam, 1933

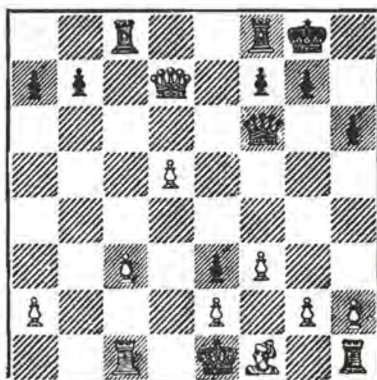
1.e4 Cf6 2.Cc3 d5 3.e5 Cd7 4.e6!? (un sacrificiu de pion pentru blocarea şi întîrzierea dezvoltării normale a forţelor adverse)

4...f:e6 5.d4 Cf6? (trebuia înapoiat imediat pionul prin 5...e5!) 6.Cf3 (o interesantă partidă Göbl — Jonas, Augsburg, 1925/1926 a continuat : 6.Nf4 c6?! 7.Cf3 Cbd7 8.Nd3 c5 9.Cg5 Db6 10.Cb5 e5 11. d:e5 c4 12.e:f6 D:b5 13.f7+ Rd8 14.Ce6 mat) c5 7.d:c5 Cc6 8.Nb5 Nd7 9.0—0 Dc7 10. Te1 h6 (contra lui 11.Cg5) 11. N:c6 b:c6 12.Ce5 (pionul în plus al negrului stînjeneşte propria dezvoltare, iar coloana „e" şi cîmpul „e5" constituie o bună trambulină de atac pentru forţele albului) g5 13. Dd3 Tg8 (trebuia încercat 13... 0—0—0) 14.b4 Ng7 15.Dg6+ Rd8 16.Df7 Ne8 17.D:e6 Tf8 18.b5! (începe străpungerea poziţiei adverse) Ce4 19.T:e4! d:e4 20.Nf4! (cu ameninţări mortale pe coloana „d") N:e5 21.N:e5 Dd7 22.Td1 c:b5 23. T:d7+ N:d7 24.D:h6 Tg8 25. c6 Ne8 26.C:b5 (1—0).

Beilin — Lipniţki,
Riga, 1950

1.d4 Cf6 2.Cf3 e6 3.c4 d5 4. Ng5 h6 5.N:f6 D:f6 6.Cc3 Nb4 (6...c6) 7.Da4+ Cc6 8.Ce5? (era mai bine 8.e3) Nd7 9.C:c6 N:c3+ 10.b:c3 N:c6 11.Db3 d:c4 12.D:c4 0—0 (negrul este aproape complet dezvoltat, în

timp ce albul are numai dama în joc...) 13.f3 e5 14.d5 (sau 14. e4 Dg5!) Nd7 15.D:c7? (evident, trebuia grăbită dezvoltarea prin 15.e4) e4! 16.Tc1 Tac8 (negrul sacrifică o figură, dînd posibilitate modestului „infanterist" să paralizeze complet flancul regelui alb) 17. D:d7 e3!!

18.Da4 (se amenința 18... Dd4!) T:c3 19.Td1 Tfc8 20.g3 Tc1 21.Nh3 T:d1+ 22.D:d1 Dc3+ 23.Rf1 Dd2! 24.Rg2 Tc1! (o lovitură finală de mare efect : 25.D:c1 D:e2 mat) 0—1.

În practica marilor jucători contemporani se extinde mereu diapazonul metodelor de utilizare a pionilor în vederea aplicării celor mai diverse lovituri, începînd chiar din stadiul de deschidere.

Evident că rolul pionilor nu se limitează numai la presiunea pozițională pe care o exercită, la controlul unor cîmpuri și asigurarea unor poziții confortabile pentru figurile proprii, ci ei constituie totodată și un viguros mijloc de atac. În încleștarea dintre atacator și apărător, ultimul reușește uneori să închidă „poarta" care duce la poziția sa și să reziste presiunii „primului val". În această situație, pionii sînt aceia care reușesc să străpungă — chiar cu prețul suprem — pozițiile adverse, să facă o breșă în linia de apărare a acestuia, pe unde să poată pătrunde cu efect figurile proprii.

Prepararea și efectuarea *străpungerii* pretind o atenție deosebită, un calcul sau o intuiție ireproșabile, iar forțele trebuie în așa fel dispuse, încît, imediat după deschiderea căilor de pătrundere, ele să se poată desfășura cu maximum de viteză și eficiență. Scopul unei străpungeri poate fi divers : deschiderea liniilor pentru atac sau crearea unor amenințări tactice, ocuparea liniilor pentru pătrunderea în dispozitivul advers, cucerirea unor importante puncte strategice sau crearea unui pion liber trecut ș.a.m.d.

Sacrificiul de pion, în special în deschidere, constituie aspectul cel mai dificil al domeniului sacrificiului în șah. Sacrificînd o figură, putem calcula cu exactitate consecințele sau măcar intui compensația din punct de vedere pozițional. Cînd dăm însă un pion, nu numai că este extrem de dificil să calculăm toate urmările, dar chiar destul de greu să determinăm și să cîntărim plusurile poziționale. Pentru aceasta sînt necesare o mare experiență, o înțelegere deosebită a pozițiilor, un dezvoltat simț pozițional și, în special, mult curaj, obișnuința de a risca, elan creator.

Mikenas — Apscheneek,
Kemeri, 1939

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Cbd7 5.Cf3 c6 6.Tc1 d:c4 7.e4 h6 (era posibil și 7...b5) 8.

N:f6 D:f6 9.N:c4 Nb4 10.0—0 0—0 11.De2 e5 (albul şi-a format un centru mobil de pioni şi negrul se grăbeşte să-l submineze) 12.d:e5 C:e5 13.C:e5 D:e5 14.f4 De7 15.e5 Nf5 16. Ce4 Tad8 17.Cg3! Ne6 18.f5! (locul pionului „d" l-a luat pionul „f", care va face o carieră strălucită !)

18...Td2 19.Dg4 Td4 20.Ce4! Nc8 (din cauza ameninţării 21. f6!, negrul nu are timp să ia nebunul din „c4") 21.Df4 Nd2 22.f6 (străpungerea decisivă) N:f4 (sau 22...Dd8 23.Dg3!) 23. f:e7 Ne3+ (23...Te8 24.T:f4) 24.Rh1 N:c1 25.N:f7+! (poanta, după care pionul alb se transformă inevitabil) 1—0.

Korcinoi — Blatný,
Luhačovice, 1969

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. e5 Cfd7 5.f4 c5 6.Cf3 c:d4?! (era mai bine 6...Cc6 menţinînd tensiunea în centru) 7. C:d4 Cc6 8.Ne3 Da5 9.a3 a6 10. Nd3 C:d4 11.N:d4 b5? (trebuia efectuată imediat manevra Cb8—c6 luptînd pentru cîmpul „d4") 12.f5! (urmăriţi spiritul de sacrificiu al acestui brav pion !)

12...Cb8 13.0—0 Cc6 14.Nf2 Dc7 15.Dh5! d4 16.Ce4 D:e5 17.Tae1 (într-o asemenea poziţie, negrul nu poate rezista mult...) g6 18.Df3 (ameninţă 19.Cf6) Nb7 19.Ng3 Dg7 20.f:e6 f5 (se pare că albul n-a obţinut mare lucru, iar pionul său înaintat mai mult îl încurcă, dar...) 21.e7!! f:e4 (pionul nu poate fi luat din cauza 22. Cd6+) 22.N:e4 Rd7!? (sperînd în 23.e:f8D Ta:f8 cu ceva şanse...) 23.Dg4+! (acum, regele trebuie să se întoarcă acceptînd un final măreţ) Re8 24. N:g6+ h:g6 25.e:f8D++ şi mat. Un triumf al pionului alb „f2"! (1—0).

Vaisman — Kojder,
Krosno, 1978

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 0—0 5.Nd3 c5 6.Cge2 d5 7.c:d5 c:d4 8.e:d4 C:d5 9.0—0 Cf6 (negrul joacă la slăbiciunea isolanului „d4") 10.Nc2! Cbd7 11.Dd3 b6 12.Ng5 Nb7 13.Tad1 Tc8 14.a3 Ne7 15.Dh3! Te8 16. d5! (profitînd de presiunea asupra pionului „h7", albul efectuează o străpungere tipică în centru)

16...e:d5 (sau 16...N:d5 17. Cf4! cu avantaj) 17.Cd4 a6 (17...Cf8 18.Na4!) 18.Cf5 Cf8 19.Tfe1 Ta8? (cu ideea de a juca 20...Nc8, dar permite o combinaţie instructivă) 20. T:e7!! T:e7 21.N:f6 g:f6 22. Dh6! (acum, la 22...Ce6 urmează 23.C:e7+ D:e7 24. D:h7+ Rf8 25.Dh8 mat) 1—0.

Funcţiile pionilor sînt multiple şi variate. Astfel, ei atacă figurile adverse, apără anumite cîmpuri, acoperă linii şi diagonale importante, participă în combinaţii de tot felul. Ei nu pot însă lega figurile adverse şi, odată înaintaţi, nu au posibilitatea de a se întoarce pentru a-şi alege, eventual, altă soartă sau pentru a-şi apăra poziţia.

Pionii au un mare avantaj faţă de celelalte figuri : ajungînd pe ultima orizontală, ei se pot *transforma* în orice figură, schimbînd astfel echilibrul material al poziţiei. Pentru ca un pion să se transforme sînt necesare cîteva condiţii : în calea sa să nu stea alţi pioni ; cîmpurile de înaintare — în special cel de transformare — să nu fie controlate sau ocupate de figuri adverse, iar pe tot parcursul să fie susţinut de figurile proprii. Un asemenea drum nu este uşor şi, de cele mai multe ori, transformarea se realizează abia în final.

A ajunge încă în faza deschiderii pe ultima linie a poziţiei adverse este, să recunoaştem, o performanţă pentru un pion ! Şi, cu toate acestea, se mai întîlnesc cazuri cînd, plecat ca din „puşcă", beneficiind de anumite conjuncturi favorabile, un pion îşi schimbă... epoleţii.

Dagorov — Beckmann,
corespondenţă, 1976

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cc3 d6 4. f4 c6 5.a4 Db6?! (o ieşire îndrăzneaţă, dar prematură) 6. Cf3 Ng4 7.a5 N:f3? (o operaţiune de schimb cu „gaură") 8.a:b6 N:d1 (acum, după 9. R(C):d1 N:d4, negrul cîştigă un pion, dar...)

9.T:a7!! (9...T:a7 10.b:a7 şi pionul se transformă) 1—0.

Iată alte două partide parcă trase la indigo :

Schlechter — Perlis,
Karlsbad, 1911

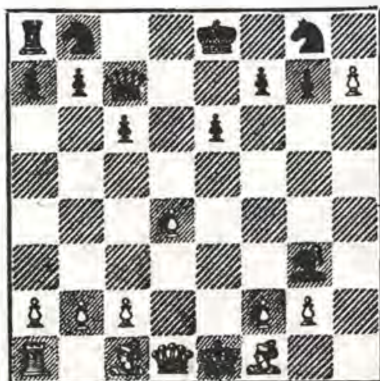
1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Nf5?! (obişnuit se joacă aici 3...Cf6) 4.Db3! Db6 5.c:d5 D:b3 6.a:b3 N:b1? (o greşeală care permite pionului alb o cursă spectaculoasă) 7.d:c6! (acum, la 7... Ne4 — cu speranţa 8.c:b7 N:b7 sau 8.c7 Cc6 cu cîştig pentru negru — urmează : 8.T:a7! T:a7 9.c7 cu transformare inevitabilă. Interesant este faptul că în acest fel s-a terminat partida Komolţov — Arianov, Alma-Ata, 1964, unde a fost efectuată în plus perechea de mutări e3—Cf6). În partidă, negrul a continuat 7...C:c6 şi, după 8.T:b1, a rămas fără un pion şi într-o poziţie slabă, pierzînd în cele din urmă.

Kan — N., 1929

1.d4 Cf6 2.g3 d5 3.Cf3 c6 4. Ng2 h6 5.c4 Nf5 (negrul tinde spre o anumită schemă, dar o realizează inexact) 6.Db3! Db6 7.c:d5 D:b3 8.a:b3 N:b1? (negrul vrea să reia pionul în cele mai bune condiţii întrucît la 8...c:d5 urmează 9.Cc3 cu ideea Cb5, dar...) 9.d:c6! Ne4? 10. T:a7! T:a7 11.c7 (transformarea pionului este inevitabilă) 1—0.

Davidov — Koşelev,
U.R.S.S., 1965

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4.C:e4 Nf5 5.Cg3 Ng6 6.Ch3!? e6 (6...Cd7!) 7.Cf4 Nd6 8.h4 Dc7 9.h5 (o mică cursă în care negrul cade imediat) N:f4?! (corect era întîi 9...N:c2 etc.) 10.h:g6 N:g3? (ultima greşeală !) 11.T:h7! T:h7 12.g:h7 (pionul alb a ajuns aproape de podium...)

12...Da5+ 13.c3! (nu 13. N(D)d2 N:f2+ urmat de şahul damei şi capturarea îndrăzneţului pion) N:f2+ 14.Rd2! (la 14.R:f2 Df5+) Ne3+ 15.Rc2 (transformarea pionului sau pierderea damei este inevitabilă : 15...Df5+ 16.Nd3!) 1—0.

Schuster — Carls,
Oldenburg, 1914

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4.C:e4 Cf6 5.Cg3 (5.C:f6+!) h5! (începutul cursei) 6.Ng5?! (trebuia 6.h4) h4 7.N:f6? (permite o frumoasă combinaţie în care pionul negru „h" are un „solo" reuşit) h:g3 8.Ne5 T:h2! 9.T:h2 (totul pare în regulă : 9...g:h2 10.N:h2, dar...)

9...Da5+ 10.c3 D:e5+!! 11. d:e5 g:h2 (acum, transformarea pionului este inevitabilă. Interesant este faptul că după 10.Dd2, combinaţia din partidă nu mergea din cauza 12.Cf3 h1D 13.0—0—0 cu atac puternic, dar, în acest caz, neînfricatul pion şi-ar fi schimbat „ruta" : 10...g:f2+! 11.Re2 D:d2+ 12.R:d2 f:g1D) 0—1.

Bird + Dobell — Günsberg + Locock,
Hastings, 1897

1.f4 e5 2.f:e5 d6 3.e:d6 N:d6 4.Cf3 g5 (un gambit — cam hazardat — al danezului From) 5.c3? (singura continuare viabilă este aici 5.d4) g4 6.Da4+ Cc6 7.Cd4 Dh4+ 8.Rd1 g3 (împiedicînd, la prima vedere, 9. C:c6, dar, în fond, o cursă diabolică...) 9.b3? (pentru a apăra dama, dar...)

9...D:h2!! (o treabă cam neplăcută : după 10.T:h2 g:h2, pionul negru se transformă inevitabil) 0—1.

Natapov — Razdobarin,
Krasnoiarsk, 1969

1.f4 e5 2.f:e5 d6 3.e:d6 N:d6 4.Cf3 g5 5.e4? (trebuia jucat

5.d4 sau 5.g3) g4 6.Cg1 (la 6.e5 putea urma 6...g:f3 7.e:d6 Dh4+ 8.g3 De4+ 9.Rf2 Dd4+! 10.Re1 f2+ 11.Re2 Ng4 mat) Dh4+ 7.Re2 g3! (amenințînd 8...D:e4 mat) 8.Cc3? (o gafă care permite o încheiere spectaculoasă ; oricum, poziția era deja compromisă)

8...D:h2! 9.T:h2 g:h2 10.Cf3 **h1D** (pionul negru a efectuat o cursă de-a dreptul amețitoare, transformîndu-se în damă. Peste cîteva mutări lipsite de importanță, albul a cedat) 0—1.

Panov — Judovici,
Tbilisi, 1937

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Cfd7 6.h4 f6 7. Nd3 (era mai bine 7.Dh5+ Rf8 8.e:f6 C:f6 9.De2 cu mic avantaj) c5! (nebunul nu poate fi luat : 7...f:g5 8.Dh5+ Rf8 9. Th3! g:h4 10.Tf3+ Cf6 11. Ch3!) 8.Dh5+ (8.Nh6!?) Rf8 9. C:d5?! (un sacrificiu atrăgător, dar, din păcate, incorect ; bine era din nou 9.e:f6 =) f:g5! 10. Th3 g4! (poanta apărării !) 11. Cf4 (după 11.D:g4 e:d5, negrul respinge atacul) C:e5! 12.d:e5 g:h3 13.N:h7? (evident, trebuia luat pionul sau făcută rocada. Acum, pionul negru își termină strălucit „slalomul" !)

13...T:h7 14.D:h7 h2! (harnicul pion trece linia de sosire) 15.Re2 h1D 16.Cg6+ Rf7 17. Ch8+ D:h8! (cel mai simplu) 18.D:h8 Cc6 19.Dh5+ Rg8 20. Ch3 D:g2! 21.De8+ Nf8 (0—1).

Rusakov — Berlinski,
Rostov pe Don, 1947

1.e4 e5 2.c3?! Cc6 3.d4 Cf6? 4.Ng5 h6 5.Nh4 g5 6.Ng3 e:d4 7.e5 (pionii au pornit în „cursă"...) d:c3! (albul se aștepta, probabil, la 7...Ce4 sau 7...Cd5) 8.e:f6?! (bizuindu-se pe șahul damei pe coloana „e", dar — cum se va vedea — era

mai bine 8.C:c3) c:b2 9.De2+ (acum, la 9...Ne7 urma bineînțeles 10.D:b2 cu cîștig, dar...)

9...De7!! 10.f:e7 (forțat !) Ng7 (ambii pioni și-au urmat destinul, dar, în timp ce pionul alb din „e7" face un serviciu regelui advers, cel negru din „b2" are „în dinți" turnul alb și „în buzunar" bastonul de mareșal". De aceea, albul a cedat) 0—1.

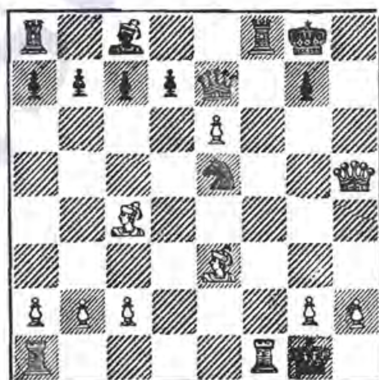
O manevră asemănătoare a avut loc în partida pe care o vom prezenta în continuare.

Akvist — Hvenekilde,
Copenhaga, 1974

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Nc5 4.c3 Cf6 5.d4 Nb6 6.Ng5?! (obișnuit se joacă aici 6.De2 sau 6.C:e5) e:d4!? 7.e5 d:c3 8. e:f6 (la 8.C:c3 urmează 8...h6 9.Nh4 g5 etc.) c:b2 9.De2+ (9.f:g7 b:a1D!) De7! 10.f:e7 b:a1D (negrul are avantaj material și trebuie să cîștige) 11. 0—0 Cd4?! (era mai bine direct 11...f6!) 12.C:d4 D:d4 13. Cd2 c6 14.Cf3 Dc5 15.Nd3 f6 16.Db2! și, după multe peripeții, partida s-a terminat remiză.

Sokolski — Navrodski,
Omsk, 1944

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 C:e4? (obișnuit se joacă 4...e:d4) 5.d:e5 Cc5 6.0—0 Ne7 7.Cc3 0—0 8.Cd5 Ce6 9.Ne3 f6 10.C:e7+ D:e7 11.e:f6 D:f6 12. Cg5! Rh8 13.f4 De7? (o retragere neinspirată, probabil pentru a amenința 14...C:g5) 14. C:h7! R:h7 15.Dh5+ Rg8 16. f5 Ce5 17.f:e6!! (o frumoasă combinație pe tema transformării pionului)

17...T:f1+ (direct la 17... C:c4 urmează aceeași combinație ca în partidă: 18.T:f8+ D:f8 19.Tf1 De7 20.Df7+! ș.a.m.d.) 18.T:f1 C:c4 (sau 18... d6 19.Ng5!) 19.Df7+! D:f7 20.

e:f7+ Rf8 21.Nd4! (amenințarea 22.N:g7+, urmată de transformarea pionului, este imparabilă) 1—0.

Kujoth — Fashingbauer,
Milwaukee, 1950

1.e4 c5 2.b4 (2.Cf3) c:b4 3.a3 Cc6?! (trebuia 3...d5) 4.a:b4 Cf6? (evident, trebuia luat pionul...) 5.b5 Cb8 (după 5...Ce5, asaltul pionilor continuă: 6.f4 Cg6 7.f5 Ce5 8.d4 etc.) 6.e5 Dc7!? (cu ideea 7.e:f6 De5+) 7.d4 Cd5?! 8.c4 Cb6 9.c5 Cd5 10.b6!

Problema care se pune este cine a jucat corect în această partidă puțin cam ciudată: albul, care a mutat numai cu pionii sau negrul, care a manevrat aproape numai cu figurile ?!

După cum se știe, în deschidere trebuie să existe o proporție între mutările de pioni și cele ale figurilor. Aici, ambele părți au exagerat (cam mult), ceea ce le-a permis pionilor albi — în special pionului „a" — să se afirme: la 10...Dd8 urmează 11.T:a7 T:a7 12.b:a7 Da5+ 13.Cc3! C:c3 — la 13...D:a7 14.C:d5 — 14. a:b8D C:d1+ 15.Nd2! cu cîștig (1—0).

Tal — N.,
simultan, Stuttgart, 1958

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 g6 6.Ne3 Ng7 7.f3 Cc6 8.Dd2 Nd7 9.0—0—0 Da5 10.Rb1 Tc8 11.g4 h6?! 12. h4 a6 13.Ne2 Ce5 14.g5 h:g5 15.h:g5 T:h1 16.g:f6!! (o frumoasă și neașteptată combinație)

16...T:d1+ 17.C:d1! (din cauza lipsei de apărare a damei sale, negrul nu are timp să ia pionul „obraznic"...) D:d2 18. f:g7! (armata de figuri negre este neputincioasă în fața curajosului pion alb pătruns în

dispozitivul advers) e6 19. g8D+ Re7 20.D:c8 (1—0).

Hartlaub — Fahrni,
Nürnberg, 1906

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.c3 d:c3 (mai prudent este 3...d5) 4.Nc4 c:b2 5.N:b2 (nebunii albi au două diagonale ideale...) De7? (în loc să se dezvolte, negrul își scoate dama „la plimbare"...) 6.Cc3 Db4 7.De2 Cc6 8.Cf3 Nc5 9.0—0 Nd4 (se amenința 10. Cd5!) 10.C:d4 C:d4 11.Dg4! Df8 12.Cd5 Ce6 (negrul a fost făcut „pachet" și pionul „f" pornește în cursă)

13.f4! Dc5+ 14.Rh1 D:c4 15. f5 h5 (la 15...Cc5 16.D:g7 cu cîștig) 16.f:e6!! (un strălucit sacrificiu de damă pentru a face... alta !) h:g4 17.e:f7+ Rf8 18.N:g7+! (18...R:g7 19. f8D+ urmat de mat în cîteva mutări) 1—0.

Morphy — Perrin
(albul joacă fără Cb1)
New York, 1857

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Nc5 6.0—0 (6. d4!) Cf6 7.d4 e:d4 8.c:d4 Nb6 9.Na3 d6 10.e5 d:e5 11.Db3 Dd7 12.d:e5 Ce4 13.Tad1 Cd4 (sau 13...Df5 14.Ch4 Ca5 15. C:f5 C:b3 16.C:g7 mat) 14. C:d4 N:d4 15.T:d4! D:d4 16. N:f7+ Rd8 17.Td1 Cd2 18.Dc2 Nd7 19.e6! (Morphy conduce cu măiestrie pionul său preferat, căruia i-a destinat — încă **de la prima** mutare — o soartă deosebită)

19...Na4 20.T:d2 N:c2 21. T:d4+ Rc8 22.e7! (amenințînd 23.Td8+ T:d8 24.Ne6+) b6 23. e8D+ și albul a cîștigat (1—0).

Barcza — Pytel,
Lublin, 1969

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cc6 4. Cgf3 Cf6 5.e5 Cd7 6.g3?! b6 7. Nb5 (în fața perspectivei 8.Ng2

Na6!, albul schimbă planul...) Ccb8 8.De2 c5 (consecvent era 8...a5 cu ideea Na6) 9.c3 a6?! 10.Nd3 Cc6 11.a3 c4 12.Nc2 b5 13.Cf1 Cb6 14.h4! (un pion care va ajunge departe !)

14...Nd7? (trebuia 14...h6) 15. Cg5! g6 (sau 15...h6 16.Dh5 De7 17.C:f7!) 16.h5 Ne7 17. h:g6! N:g5 (forţat !) 18.T:h7 T:h7 (sau 18...Tf8 19.g:f7+ T:f7 20.Dh5!) 19.g:h7 Nf6 (sperînd să oprească transformarea pionului : 20.e:f6 D:f6 şi 0—0—0, dar...) 20.Ng5! (în schimbul pionului, albul cîştigă dama) 1—0.

Larsen — Spasski,
Belgrad, 1970

1.b3 e5 2.Nb2 Cc6 3.c4 Cf6 4.Cf3 e4 5.Cd4 Nc5 6.C:c6 d:c6 7.e3 Nf5 8.Dc2 De7 9.Ne2 0—0—0 10.f4?! Cg4! (complet dezvoltat, negrul porneşte la acţiune) 11.g3 h5! (de acum înainte, tot jocul negrului va fi subordonat transformării acestui pion...)

12.h3 (sau 12.Cc3 T:d2!) h4! 13.h:g4 (13.N:g4 N:g4 14.h:g4 h:g3 nu schimbă situaţia, de exemplu : 15.Tg1 Th1! 16.T:h1 g2 17.Tg1 Dh4+ 18.Re2 Dg4+ 19.Re1 Dg3+ 20.Re2 Df3+ 21. Re1 Ne7! cu cîştig) h:g3 14. Tg1 Th1! 15.T:h1 g2 16.Tf1 (sau 16.Tg1 Dh4+ 17.Rd1 Dh1!) Dh4+ 17.Rd1 g:f1D+ (pionul s-a transformat şi, după 18.N:f1 N:g4+, matul devine imparabil) 0—1.

Jonsson — Kristjansson,
Reykjavik, 1962

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 0—0 6.Ne3 c6 7. Dd2 e5 8.Cge2 Cbd7 9.d5 c:d5 10.c:d5 a6 11.0—0—0 b5! (în aşteptarea asaltului de pioni adverşi de pe flancul regelui, negrul îşi asigură un contra-joc...) 12.Rb1 Cb6 13.Cc1?! b4

14.N:b6 (cu ideea 14...D:b6 15. Ca4, dar...)

14...b:c3! 15.De3 (desigur, nu 15.N:d8 c:d2 cu cîştig de figură) Tb8! (un frumos sacrificiu de damă bazat pe forţa pionului său) 16.N:d8 T:b2+ 17.Ra1 c2!! 18.Cb3 (albul nu poate para simultan matul şi transformarea : 18.T oriunde Tb1 mat sau 18.R:b2 c:d1C+!) c:d1D+ 19.R:b2 T:d8 (0—1).

Vaisman — Calmuschi,
Suceava, 1961

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Cfd7 6.h4 h6 (6...N:g5 7.h:g5 D:g5 8.Ch3 De7 9.Cf4 cu atac) 7.Nd2 a6 8. Dg4 Nf8 (la 8...Rf8 9.Th3!) 9. Cge2 c5 10.Cf4 c:d4? (trebuia 10...Cc6) 11.C:e6! f:e6 (sau 11. C:e5 12.C:g7+ N:g7 13.D:g7 Cg6 14.h5!) 12.Dg6+ Re7 13. C:d5+! (eliberează drumul pionului cîştigător)

13...e:d5 14.Nb4+ Cc5 15. N:c5+ Rd7 16.e6+ Rc7 17. Nb6+! R:b6 18.e7+ (triumful pionului !) 1—0.

Dunkelblum — Keres,
Ostende, 1937

1.d4 Cf6 2.Cf3 c5 3.e3 (3.d5) g6 4.Ne2 Ng7 5.0—0 0—0 6.c4 d5 7.c:d5 C:d5 8.d:c5 Ca6 9. N:a6?! (trebuia 9.c4 Cdb4 10. Cc3) b:a6 10.Cd4 Dc7 11.Cb3 Td8 12.De2 a5! (trecut pe coloana marginală, pionul negru îşi începe cursa)

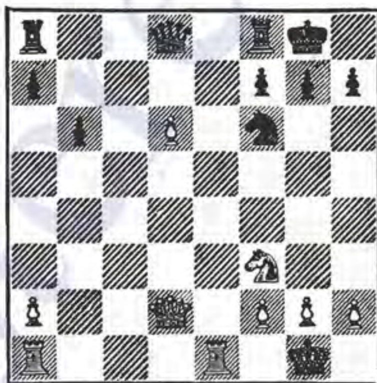

13.Nd2 a4 (bine era și 13... Cb4) 14.Na5 Dc6 15.N:d8 Na6 (nu era clar 15...a:b3 16.a:b3 Nb7 17.e4!) 16.Ca5 De6 (nimic nu dădea 16...N:e2 17.C:c6 N:f1 18.Cc3!) 17.Dd2?! (era mai bine 17.Cc4, deși, după T:d8 18.Cba3 Cf4! 19.Df3 Cd3!, negrul își recîștigă pionul cu joc bun) N:f1 18.Cc3 (sau 18.R:f1 T:d8 cu poziție copleșitoare) N:g2! 19.R:g2 T:d8 20.Rh1 a3! (după o scurtă odihnă de șase mutări, pionul accelerează la finiș...) 21.Td1 (21.b:a3 N:c3) a:b2 22.C:d5 T:d5! (acum, pionul negru din „b2" se transformă inevitabil) 0—1.

Hort — Timman,
Wijk aan Zee, 1972

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 d5 4. Cc3 c5 5.c:d5 C:d5 6.e4 C:c3 7.b:c3 c:d4 8.c:d4 Nb4+ 9.Nd2 N:d2+ (finalul care rezultă după 9...Da5 10.Tb1! urmat de schimburile la „d2" este favorabil albului) 10.D:d2 0—0 11. Nc4 b6 (11...Cc6) 12.0—0 (bine este și direct 12.d5!) Nb7 13. d5! (albul își formează un puternic pion liber în centru) e:d5 14.N:d5 N:d5 15.e:d5 Cd7 16.Tfe1 Cf6 17.d6 (interesant de urmărit tehnica cu care albul subordonează totul ideii transformării pionului său „d")

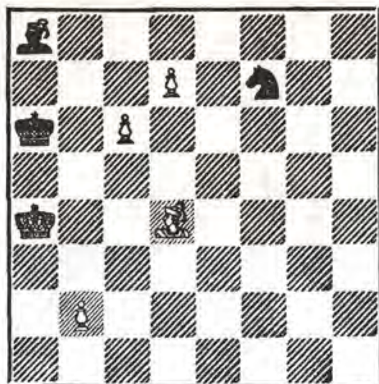
17...Tc8 18.Tad1 Te8 19. T:e8+ D:e8 20.Dd4 (nu mergea încă 20.d7 din cauza slăbiciunii primei linii) Tc5 21.h3! (calm, întrucît nu mergea deocamdată 21...Td5 22.D:d5 C:d5 23.T:d5 urmat de schema d7, Ce5—c6 și pionul se transformă) Da8 22.d7 Dd8 (iarăși nu merge 22...Td5 din cauza 23.D:d5 C:d5 24.Ce5! cu amenințarea 25.Cc6) 23.Ce5 h6 24. Dd6! (acum se amenință 25. Cc6 D:d7 26.D:d7 C:d7 27. Ce7+ Rf8 28.T:d7 și, bineînțeles, nu merge 24...Tc7 25. D:c7!) 1—0.

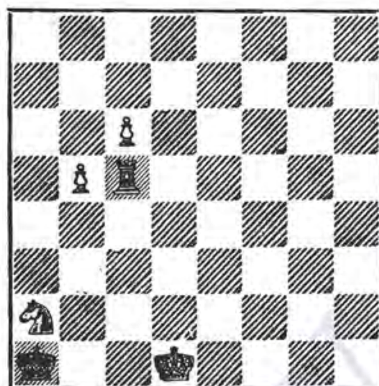
De obicei, pionul ajuns pe ultima linie se transformă în damă — cea mai puternică figură. Uneori însă, transformarea într-o altă figură aduce foloase mai mari sau imediate. Această temă a transformării minore se întîlnește, mai ales, în compoziție și în special în studii. Iată două dintr-acestea — cu dublă transformare minoră:

V. A. Bron, 1931
(final de studiu)

Negrul amenință 1...N:c6+, de aceea: **2.d8C!** C:d8 3.c7 Cb7 (sperînd în 4.c8D pat) 4. c8T! și cîștigă.

M. S. Liburkin, 1931

1.Cc1! și acum :

— 1...T:b5 2.c7 Td5+ (2... Tc5 3.Cb3+) 3.Cd3! (3.Re2 Te5+ și Te8) T:d3+ 4.Rc2 Td4! (cu ideea 5.c8D Tc4+ 6. D:c4 pat) 5.c8T!! Ta4 6.Rb3! și cîștigă (7.Tc1 mat).

— 1...Td5+ 2.Rc2 (nu 2.Cd3 T:d3+ 3.Rc2 Td5! =) Tc5+ 3.Rd3! (nu 3.Rd2 T:b5 4.c7 Tb2+ 5.Rd1 Tc2! 6.R:c2 pat) T:b5 4.c7 Tb8 (sperînd în 5. c:b8D(T) pat) 5.c:b8N! și cîștigă.

Transformări minore în partida practică, și mai ales în deschidere, sînt extrem de rare.

Wiede — Goetz,
Strasbourg, 1880

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.b3? (preocupat, probabil, să ocupe diagonala mare, albul nu observă șahul damei) Dh4+ 4.g3? (4. Re2) f:g3 5.h3 (nimic nu mai este bun : 5.h:g3 D:h1 sau 5. Cf3 g2+ 6.C:h4 g:h1D) g2+ 6.Re2 D:e4+ 7.Rf2 g:h1C! mat (0—1).

Fidlov — Mayer,
corespondență, 1950

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 c5 4. c:d5 c:d4 5.d:e6 d:c3? (trebuia 5...N:e6) 6.e:f7+ Re7 (avînd în vedere doar 7.f:g8D D:d1+ 8. R:d1 T:g8 etc.) 7.f:g8C+! (1—0).

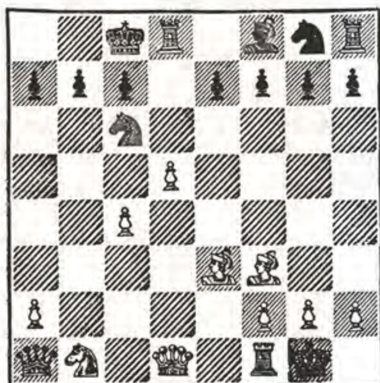
Reinle — N.,
Murau, 1930

1.e4 e5 2.f4 f5?! (slăbește flancul regelui) 3.e:f5 e4? (acum, evenimentele se precipită...) 4.Dh5+ g6 5.f:g6 h6 6. g7+ Re7 7.De5+ Rf7 8. g:h8C! mat (1—0).

Rünau — Schmidt,
R. F. Germania, 1972

1.e4 Cc6?! 2.d4 d5 3.e:d5 (3. Cc3) D:d5 4.Cf3 Ng4 5.Ne2 0—0—0 6.c4 Dh5 7.d5 N:f3?

(corect era 7...e6) 8.N:f3 De5+ 9.Ne3! D:b2 10.0—0 D:a1 (acum regele negru rămîne fără apărători ; mai prudent era, desigur, 10...Ce5)

11.d:c6! T:d1 12.c:b7+ Rb8 13.T:d1 (amenință 14.Td8 mat) c6 14.N:c6 Rc7 (nu se vede altceva mai bun) 15.Td7+ R:c6 16.b8C mat ! (o frumoasă transformare într-o figură ușoară — cu mat — și, în același timp, o prodigioasă carieră a pionului central alb „d")

Robbins — Showalter,
Lexington, 1910

1.e4 e5 (urmăriți „cursa" acestui pion) 2.Nc4 Cf6 3.Cf3 Cc6 (3...C:e4) 4.Cg5 d5 5.e:d5 Ca5 6.Nb5+ c6 7.d:c6 b:c6 8. Ne2 h6 9.Cf3 e4 10.Ce5 Dd4!? (continuarea teoretică este 10... Nd6 11.f4 e:f3 12.C:f3 0—0 etc.) 11.Cg4? (trebuia 11.f4 Nc5 12.Tf1 Dd8! 13.c3 Cd5 cu joc complicat) N:g4 12.N:g4 e3! 13.f3 g5 14.Nh3 Dh4+ 15. Re2 Df2+ 16.Rd3 Td8+ 17. Rc3 e2 18.Dg1 Cd5+ 19.Rd3 Ce3+ 20.Rc3 D:g1 21.T:g1 Cd1+ 22.T:d1 e:d1C mat ! (0—1).

Itze — Reinle,
Murau, 1925

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 g5 4. Nc4 g4 5.Ce5?! (cine nu se poate decide la un sacrificiu de genul 5.0—0! nu trebuie să joace gambitul regelui !) Dh4+ 6.Rf1 Ng7 (mai exact este 6... Cc6! 7.C:f7 Nc5 8.De1 g3 cu un atac cîștigător) 7.C:f7 d5! 8.N:d5 Nd4 (nebunul a ajuns unde trebuie...) 9.De1 g3 10.h3? f3! 11.C:h8 N:h3! 12.T:h3 D:h3!! 13.g:h3 g2 mat (0—1).

Desigur, nu toți pionii se pot transforma. O asemenea tendință nici n-ar fi indicată întrucît pionii — spre deosebire de figuri — nu merg niciodată înapoi și, înaintîndu-i fără discernămînt, jucătorul își creează diverse slăbiciuni care, ulterior, se pot dovedi ireversibile.

Totuși, un pion sau doi care au ajuns la un cîmp sau două de transformare și nu pot face ultimul pas constituie o forță teribilă, dezorganizînd — chiar numai prin poziția lor — legătura și cooperarea dintre forțele adverse și reprezentînd un puternic motiv pentru diverse combinații...

Grekov — Grigoriev,
Moscova, 1919

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 c5 4. Cf3 Cc6 5.Nf4? (astăzi este stabilit că aici trebuie jucat 5.e3 sau 5.c:d5 e:d5 6.g3) c:d4 6.

C:d4 Nb4 7.Cb5? (o combinație „cîștigătoare"...) d4! 8.Cc7+ D:c7!! 9.N:c7 d:c3 (se amenință, nici mai mult, nici mai puțin 10...c:b2+ și micul pion „înhață" dama, turnul și, totodată, se transformă în damă !) 10.a3 c2+ 11.Dd2? (o gafă incredibilă ; trebuia jucat 11. a:b4 c:d1D+ 12.T:d1 și jocul nu-i încă terminat) N:d2+ 12. R:d2 e5! (închide căile de retragere a nebunului) 13.R:c2 (trebuia încercat 13.b4) Rd7 (0—1).

Charousek — Wollner,
Košice, 1893

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.c3 (un cunoscut sacrificiu de pion pentru inițiativă) d:c3 4.Nc4 Cf6 5.Cf3 Nc5 6.C:c3 d6 7.0—0 0—0 (7...Ng4) 8.Cg5! h6 9.C:f7! T:f7 10.e5! (urmăriți cursa acestui vajnic pion)

10...Cg4 11.e6 Dh4 12.e:f7+ Rf8 13.Nf4 C:f2 14.De2 Cg4+ 15.Rh1 Nd7 16.Tae1 Cc6 (existența pionului alb la „f7" și stăpînirea absolută a coloanei „e" permit o frumoasă combinație) 17.De8+!! T:e8 18. f:e8D+ N:e8 19.N:d6++ mat (1—0).

Keene — Wockenfuss,
Bad Lauterberg, 1975

1.c4 e5 2.Cc3 Cf6 3.Cf3 e4?. 4.Cg5 b5!? 5.d3 b:c4 (5...e:d3) 6.d:e4 Cc6 7.e3 Nb4 8.N:c4 0—0 9.0—0 N:c3? (trebuia direct 9...h6) 10.b:c3 h6 (se pare că calul trebuie să se retragă și negrul recîștigă pionul, dar...) 11.f4! (acest pion va avea o viață zbuciumată) h:g5 12.f:g5 Ch7 13.g6 Cg5 (sau 13...Cf6 14.T:f6! D:f6 15. Dh5 Td8 16.Na3 d6 17.Tf1 cu cîștig) 14.Na3 Ce5 (după 14... d6 15.N:f7+ C:f7 16.e:f7+ T:f7 17.T:f7 R:f7 18.Dd5+, albul își recîștigă figura cu poziție covîrșitoare) 15.N:f8 C:c4 16.g:f7+ (pionul alb a ajuns „la un pas de fericire"

Acum, după 16...C:f7 17.T:f7! R:f7 18.Dd5+ Rg6 — 18...Re8 19.Dg8! — 19.Df5+ Rh6 20. g4!, regele negru este fără apărare)

16...R:f8 17.Dh5 Nb7 18. Dh8+ Re7 19.D:g7 Df8 20. Df6 mat (1—0).

Hostalet — Karpov,
Gröningen, 1968

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 0—0 5.Dc2 c5 6.a3 N:c3+ 7.D:c3 Cc6 8.Nd3?! (corect era 8.d:c5) c:d4 9.e:d4 d5 10.Ce2 (sau 10.c5 e5!) d:c4 11.N:c4 e5! (dacă albul ar fi știut ce necazuri îi va aduce acest pion, cu siguranță că l-ar fi luat : 12.d:e5 Ce4 13.De3 Da5+ etc.) 12.Ne3?! Ce4 13.Db3 (13.Dd3 Nf5!) Da5+ 14.Rf1 C:d4 15. C:d4 e:d4 16.f3 (la 16.N:d4 Cd2+) d:e3 17.f:e4 Dd2! (se amenință 18...Df2 mat)

18.Ne2 Ng4! 19.Te1 Tac8 20. Dd1 Tc1! 21.D:c1 Ne2+ 22. Rg1 Nf3! 23.D:d2 e:d2 (și pionul negru cîștigă partida) 0—1.

Bilek — Clark,
Kecskémet, 1964

1.Cf3 Cf6 2.g3 g6 3.Ng2 Ng7 4.0—0 0—0 5.d4 d6 6.c4 Cbd7 7.Dc2 e5 8.Td1 Te8 9.e4 c6 10. Cc3 Dc7 11.h3 b5? (deschide prematur jocul...) 12.c:b5 c:b5 13.Db3 a6 14.Cg5! Cb6 15.d:e5 d:e5 16.Cd5 Cb:d5 17.e:d5 (iată și un pion liber trecut care amenință să înainteze decisiv)

17...Nb7 18.d6 Dd7 19.N:b7 D:b7 20.d7! Tf8 21.C:f7! (calul nu poate fi luat : 21...T:f7 22. d8D+ T:d8 23.T:d8+ Nf8 24. Nh6 Cd7 25.Tad1 urmat de mat, iar amenințările de transformare a pionului „d“ sau de șah prin descoperire sînt imparabile) **1—0.**

Belokurov — Sanakoev,
Lipeţk, 1962

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7.f4 b5?! 8.e5 d:e5 9.f:e5 Dc7 10.De2 Cfd7 11.0—0—0 Nb7 12.Cf5?! (o mutare destul de periculoasă faţă de cea obişnuită 12.Dg4, care deschide drumul pionului alb central) e:f5 (la 12...Cc6 13.Ce4!) 13.e6 Cf6 14.N:f6 g:f6 15.Dh5 (cu ideea de a deschide complet jocul în centru) Ng7? (singura care „ţinea" poziţia era 15... Nb4!, de exemplu : 16.N:b5+ a:b5 17.e:f7+ Rf8 18.The1 Cd7! 19.Te8+ Rg7 şi nu se vede nimic concret pentru alb) 16.N:b5+ a:b5 17.e:f7+ (pionul alb a ajuns pe cîmpul „f7" creînd albului diverse posibilităţi tactice : 17...D:f7 18.The1+ Ne4 19.C:e4! D:h5 20.Cg5+ Rf8 21.Td8+ urmat de mat)

17...Rf8 18.The1 Ne4 (18... Nc6 19.Te8+!) 19.C:e4 Cd7 20.Cc5! (20...Ce5 21.Ce6+ ; 20...D(C):c5 21.Te8+) 1—0.

Lupta dintre micul, dar curajosul şi isteţul David cu uriaşul şi hrăpăreţul filistean Goliat — devenit termen de comparaţie în multe domenii şi situaţii cînd cei puţini sau slabi îi înving pe cei mulţi ori tari — îşi găseşte aplicaţie şi în şah. Aici, micul pion, cu legendara praştie mînuită cu abilitate şi inteligenţă poate doborî chiar uriaşa şi atotputernica damă !

Sokolov — Vekşenkov,
Novosibirsk, 1974

1.Cf3 d5 2.g3 Ng4 3.Ce5 Nf5 4.Ng2 Cd7 5.f4?! e6 6.c4 Cf6 7.Cc3? (albul provoacă înaintarea pionului negru, dar aceasta este o primă greşeală) d4 8.N:b7? (cu ideea capturării damei negre...) d:c3! 9. Cc6 (capcana s-a închis, dar...) 9...c2! (micul pion răpune atotputernica damă ! Acum, negrul obţine un mare avantaj)

10.C:d8 c:d1D+ 11.R:d1 T:d8 (0—1).

Nagy — Balogh,
Budapesta, 1948

1.e4 c5 2.b4!? c:b4 3.d4 e5 (3...d5) 4.d:e5 Cc6 5.Cf3 Cge7 6.Nf4?! (evident, locul acestui nebun era la „b2“) Cg6 7.Ng3 Da5! 8.Dd5 b3+! 9.D:a5? (albul este, probabil, convins că e vorba doar de un schimb de dame...) b2!! (pionul negru este acum mai tare decît dama)

10.Dc3 Nb4 (acum se pierde şi dama) 11.D:b4 C:b4 (0—1).

N. — Koch,
München, 1931

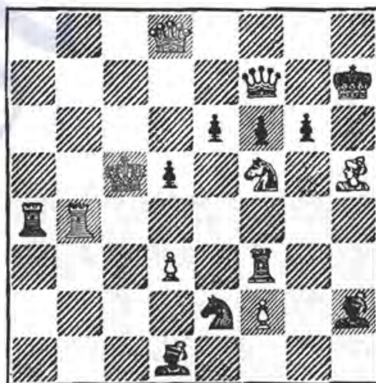
1.d4 d5 2.c4 c6 3.Nf4?! (mai logice sînt continuările 3.Cf3 sau 3.e3) d:c4 4.e3 Ne6! (apărînd pionul care va deveni în curînd o forţă...) 5.Cf3 Cd7 6.Dc2 (la 6.Cg5 Nd5 7.e4 h6!) b5 7.b3? Da5+ 8.Dc3? (evident, trebuia 8.Dd2) b4 9.Dc2 c:b3 10.D:c6 Nd5 11.Dc1 b:a2 12.Cbd2 b3 13.Db2 e6 14.Td1 Na3 15.Da1 b2 (o privelişte instructivă : puternica damă învinsă de doi modeşti pioni !) 0—1.

Uneori, e drept mai rar în deschidere, pionul taciturn capătă brusc o forţă uriaşă, aplicînd chiar el lovitura decisivă regelui advers.

Maturile date de pioni produc, de regulă, o puternică impresie estetică, farmecul lor constînd în special în elementul surpriză.

Pentru început, două splendide compoziţii, despărţite de mai bine de o sută de ani !

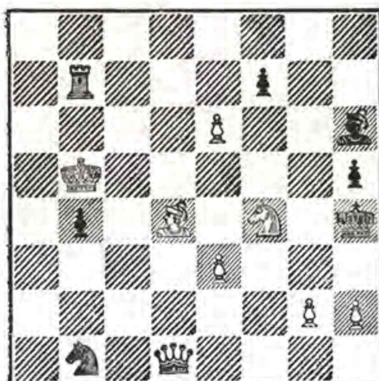
K. Bayer, 1856

Mat în 9 mutări

1.Tb7! D:b7 2.N:g6+ R:g6 3.Dg8+ R:f5 4.Dg4+ Re5 5.Dh5+ Tf5 6.f4+ N:f4 7.D:e2+ N:e2 8.Te4+ d:e4 9.d4 mat (1—0).

A. P. Kazanțev, 1967

Albul cîștigă

1.e7! Ca3+ 2.Rb6 Cc4+ (2...Da4 3.Cd5!) 3.Rc5 Da4 4. T:b4! Da7+ 5.R:c4 D:e7 (negrul a reușit să oprească pionul, dar...) 6.Cg6+! f:g6 7. Nf6+! D:f6 8.Rd5+ Rg5 9. h4+ Rf5 10.g4+ h:g4 11. Tf4+! N:f4 12.e4 mat (1—0).

Și acum, cîteva partide practice :

Marriot — Arnold,
corespondență, 1945

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4. e5 c5 5.Nd2 (5.a3) c:d4 (5... Cc6!) 6.Cb5 Nc5 7.b4 Nb6? (era mai bine 7...Nf8 ; acum, flancul regelui rămîne slăbit) **8.Dg4 g6** (8...Rf8) **9.Cd6+ Rf8 10.Df4 f6 11.e:f6 Nc7** (pe această legătură s-a bazat negrul...) **12.Dh6+!! C:h6 13. N:h6+ Rg8 14.f7 mat (1—0).**

Alehin — Forrester,
Glasgow, 1923

1.e4 (albul mută 1.e4 și cîștigă — afirmă unii !) e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.Cc3 (obișnuit se joacă aici 5.0—0) Nc5 6.C:e5 C:e5 7.d4 Nb4? (trebuia 7...Nd6) 8.d:e5 C:e4 (pentru a contrazice „oracolul", negrul a capturat pionul alb „e", dar locul lui a fost luat de cel de alături...) 9.Dd4 C:c3 10.b:c3 Na5? (nu trebuia cedată diagonala „a3—f8" !) 11.Na3! b6 (pentru a pregăti rocada după 12...c5, dar...)

12.e6 Df6 (sau 12...f:e6 13. D:g7 ; 12...f6 13.e:d7+ N:d7 14.De4+ Rf7 15.Nb3+) 13. N:d7+ Rd8 14.Nc6+ D:d4 15. e7 mat (1—0).

Vaisman — N.,
simultan, Iași, 1975

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Cf6 5.0—0 Cc6 6.C:d4

C:d4 7.D:d4 Ne7 8.f4 b6? (cu intenția de a prinde dama albă...) 9.e5! d5 (sau 9...d:e5 10. D:d8+ N:d8 11.f:e5 cu cîştig) 10.Nb5+ Nd7 11.e:f6!! (albul a intrat în cursă. Oare, de ce ?) Nc5 12.Te1+ Rf8 13. f:g7+ Rg8 14.g:h8D mat (1—0).

Mațukevici — Bodisko,
U.R.S.S., 1958

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.c4 Cb6 4.c5 (4.d4) Cd5 5.Cc3 C:c3?! (corect era 5...e6) 6.d:c3 d6 7. Ng5! d:e5 8.Db3 Ne6 (sau 8... Dd7 9.Td1 Df5 10.Nc4 cu inițiativă periculoasă) 9.D:b7 Cd7 10.b4 f6 11.Ne3 Rf7 12.Cf3 Dc8 13.Dc6 a6? (împiedică 14. Na6, dar permite o combinație de mare efect, finalizată prin matul unui pion)

14.D:e6+!! R:e6 15.Nc4+ Rf5 16.Ch4+ Re4 (sau 16... Rg4 17.Ne2+ R:h4 18.h3 urmat de 19.g3 mat) 17.Re2! (urmează imparabil 18.f3 mat) 1—0.

Keisenberg — Norman,
Hastings, 1946

1.c4 Cf6 2.Cc3 g6 3.e4 d6 4. d4 Ng7 5.f3 Cbd7 6.Ne3 0—0 7.Nd3 b6?! (se putea juca direct 7...c5) 8.Cge2 a5? 9.g4 c5 10.h4 h5 (pentru a nu permite atacul pe coloana „h") 11.g5 Ce8 12.f4 c:d4?! 13.C:d4 e5? (duce la pierdere) 14.Cc6! Dc7 15.Cd5 Db7 (15...D:c6 16. Ce7+) 16.Cce7+ Rh7 17.f5 Th8? (ia regelui ultimul cîmp de refugiu, dar, oricum, partida era deja pierdută) 18. D:h5+!! g:h5 19.g6+ f:g6 20. f:g6 mat (1—0).

IV. DIAGONALA „ROENTGEN"

Dezvoltarea nebunilor este o problemă pe care fiecare jucător o rezolvă în felul său : cei mai mulţi le îndreaptă „tirul" spre punctele vulnerabile ale poziţiei adverse — „f7" („f2") şi „h7" („h2"), unii se îngrijesc să-i scoată doar din poziţia iniţială, urmînd să le decidă ulterior amplasamentul, alţii îi dezvoltă *în „fianchetto" — pe diagonalele mari* ale tablei. Din această ultimă poziţie, nebunul (sau nebunii) taie parcă tabla în două, controlînd, atacînd sau presînd asupra cîmpurilor aflate în raza sa de acţiune, străpungînd — asemenea unui fascicol roentgen — pionii şi figurile care-i stau în faţă, pentru a-şi exercita influenţa asupra unor porţiuni de teren momentan inaccesibile.

Dezvoltarea în deschidere a nebunului în „fianchetto" este cunoscută de multă vreme, dar această metodă de desfăşurare a forţelor nu a putut fi îmbrăţişată decît atunci cînd jucătorii au început să se preocupe de asigurarea unor poziţii de apărare solide şi de evitarea unor surprize neplăcute în deschidere. Astfel de scheme, cuprinzînd în special fianchetarea nebunului la „g7", au fost folosite încă de L. Paulsen în partidele sale cu E. Challop şi M. Weiss din turneul de la Nürnberg, 1883, apoi de F. Riemann şi M. Cigorin, ultimul punînd, în 1893, bazele indienei vechi la alb.

La începutul secolului al XX-lea apare un nou curent în teoria deschiderilor — *şcoala „hipermodernă"* — în jurul căreia se grupează Breyer, Reti, Nimzovici, Tartakower, Grünfeld, Kmoch ş.a. Esenţa conceptului lor asupra luptei pentru centru consta în înlocuirea ocupării propriu-zise a zonei centrale a tablei cu controlul ei de la distanţă. În acest scop, ei au prelucrat o serie de sis-

teme și variante de deschidere în care nebunii sînt, de regulă, dezvoltați în „fianchetto". Astfel au apărut indiana Grünfeld (1922), Benoni modern (Hromadka), noi sisteme din indiana veche și apărarea olandeză (bazate pe dezvoltarea nebunului la „g7"), deschiderea Reti (1923), „ultramodernă" și catalană (introduse de Tartakower în 1924 și, respectiv, 1929) — bazate pe dezvoltarea nebunului la „g2", deschiderea Nimzovici (1925), deschiderea 1.b4 (introdusă de către Bugaev, Schlechter și Tartakower), indiana nouă (Nimzovici, 1913—1914) — bazate pe dezvoltarea nebunului de damă la „b2" și „b7". Prin analogie, aceste scheme de joc au început să fie utilizate — ca arme de bază — și în alte sisteme moderne, cum sînt : gambitul Volga, apărările olandeză, slavă, Alehin, scandinavă, partida spaniolă, deschiderea engleză, apărările Tarrasch și siciliană, gambitul damei și multe altele.

Dezvoltarea nebunilor în „fianchetto" constituie astăzi nu numai un atu care stă la baza unor acțiuni strategice și tactice, ci și o metodă dintre cele mai bune de apărare a poziției regelui propriu și de contracarare a eventualei presiuni adverse pe diagonala respectivă. Astfel, un nebun fianchetat presează asupra cîmpurilor centrale, controlează întreaga sa diagonală mare, atacă pionul advers de cal și uneori chiar turnul opus colțului său ; iar dacă adversarul a comis imprudența de a face rocada în zona sa de acțiune, trebuie să țină mereu seama de posibilitatea unor combinații...

În continuare vom prezenta o serie de partide pe această temă, grupate în funcție de diagonala pe care acționează nebunii respectivi.

Diagonala „a1 — h8"

Dezvoltarea nebunului la „b2" are loc, mai ales, în deschiderile în care aceasta constituie ideea de bază — deschiderile Nimzovici-Larsen (1. b3) și Sokolski (1.b4), în diverse sisteme din dublu fianchetto, din deschiderile Bird, Reti, engleză, catalană, indiana damei, indiana regelui, contragambitul Budapesta, din apărările olandeză și Tarrasch, în unele variante din gambitul damei și partida pionului damei, chiar și în jocurile semideschise și deschise. Întrucît, de cele mai multe ori, acest nebun are suficient de lucru pe diagonala sa inițială „c1—h6" sau pe una rezultantă, el este dezvoltat în fianchetto la „b2", avîndu-se în vedere, mai ales, perspectivele de atac asupra poziției regelui advers rocat în partea scurtă...

Bethge — Legal,
Berlin, 1930

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.c3 d:c3 (obişnuit se joacă 3...d5!) 4. Db3!? (teoria analizează aici numai 4.Nc4) c:b2 5.N:b2 Cf6 6.Cd2 (lasă diagonala mare deschisă) Nc5 (trebuia preferat 6...d5) 7.Nc4 De7? (în loc să facă rocada imediat, negrul se lansează într-o acţiune dubioasă legată de cîştigul unui al treilea pion...) **8.Cgf3** C:e4 9.0—0 C:d2 10.C:d2 0—0 (acum decide atacul pe diagonala mare)

11.Dg3! (nu direct 11.Dc3 din cauza 11...Df6!) g6 12.Dc3! (1—0).

Rosentreter — Höfer,
Berlin, 1899

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.0—0 Cf6 5.d4 N:d4? (evident, trebuia 5...e:d4) 6.C:d4 C:d4 7.Ng5 h6 8.Nh4 g5?

9.f4! g:f4 (sau 9...g:h4 10.f:e5 recîştigînd, cu avantaj, figura sacrificată) 10.T:f4! e:f4 11. D:d4 0—0 12.N:f6 De8 13.Nh8! (matul prin 14.Dg7 este imparabil) 1—0.

Plachetka — Zinn,
Decin, 1974

1.Cf3 c5 2.b3 Cf6 3.Nb2 Cc6 4.e3 d5 5.Nb5 e6 6.Ce5 Dc7 7. 0—0 Nd6 8.N:c6+ b:c6 9.f4 (lupta se dă pentru cîmpul „e5") 0—0 10.Tf3 Cd7?! 11. Th3 g6

12.Dh5!! (sacrificiul damei a devenit posibil datorită controlului absolut al diagonalei mari „b2—h8" ; poate urma : 12... Cf6 — 12...g:h5 13.Tg3+ Rh8 14.C:f7 mat — 13.Cg4! — după 13.Dh6? d4! negrul a respins atacul într-o partidă Bellon — Pfleger, Olot, 1972 — g:h5 14. C:f6+ Rg7 — 14...Rh8 15. T:h5 h6 16.C:d5+ — 15. Ce8++ Rh6 16.Ng7+ Rg6 17. Tg3+ Rf5 18.Tg5+ Re4 19. Cc3 mat) 1—0.

Romanișin — Plasckett,
Londra, 1977

1.c4 Cf6 2.Cf3 b6 3.g3 Nb7 4.Ng2 g6 5.0—0 Ng7 6.b3 0—0 7.Nb2 (ambii jucători au adoptat un dublu fianchetto, dar evenimentele principale se vor desfășura pe diagonala „a1—h8"...) c5 8.d4 c:d4 9.D:d4 Cc6 10.Dh4 h6?! 11.Td1 g5?

12.C:g5! h:g5 13.D:g5 e6? 14. T:d7!! (14...D:d7 15.N:f6 urmat de mat) 1—0.

Euwe — Loman,
Amsterdam, 1923

1.Cf3 d5 2.c4 d4 3.b4 g6 4. Nb2 Ng7 (cine va cîștiga „bătălia diagonalei" ?) 5.Ca3 e5 6. Cc2 Ng4 7.e3 Ce7? 8.e:d4 e:d4 9.h3 N:f3 10.D:f3 c6 11.h4 0—0 12.h5 Te8 13.0—0—0 a5 (fiecare atacă pe direcția rocadei adverse...) 14.h:g6 h:g6 15.Dh3 a:b4

16.C:d4! (acum se amenință 17.Dh7+ Rf8 18.D:g7+! R:g7 19.Ce6++ Rg8 20.Th8 mat ; de aceea, negrul ia calul) N:d4? (sau 16...f6 17.Ce6!) 17. Dh8+! (de acest mat negrul n-a scăpat : 17...N:h8 18.T:h8 mat) 1—0.

Troianescu — Dumitrescu,
București, 1970

1.d4 c5 2.e3 (2.d5) Cf6 3.Cf3 e6 4.c4 b6 5.Cc3 Nb7 6.Ne2 Ne7 7.0—0 0—0 8.b3 c:d4 9. C:d4 d5 10.Nb2 Cbd7 11.Tc1 Tc8 12.c:d5 C:d5 (sau 12...e:d5

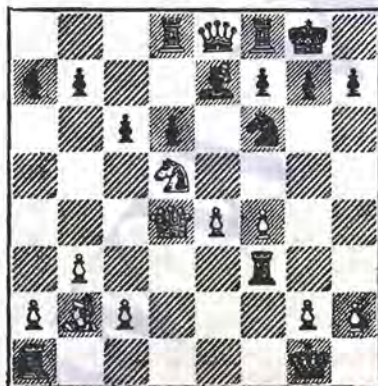
13.Cf5!) 13.C:d5 N:d5 (folosind diagonala mare a Nb2, albul efectuează o amuzantă combinație)

14.T:c8! D:c8 15.Cf5! Nd8 (15...e:f5 ar fi prelungit doar partida) 16.Na6! (16...D:a6 17. Dg4 g6 18.Ch6 mat) 1—0.

Meyer — Meek,
Bern, 1932

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6?! (5...Nb4!) 6.Ne2 Ne7 7.0—0 0—0 8.f4

C:d4?! (corect era 8...Te8 și Nf8) 9.D:d4 Ne6 10.Nf3 De8 11.b3 Td8 12.Nb2 Ng4 13.Cd5! N:f3 14.T:f3 c6?

15.C:f6+ N:f6 16.D:f6! (16... g:f6 17.Tg3+ Rh8 18.N:f6 mat) 1—0.

Durst — Ahis,
Mannheim, 1965

1.f4 c5 2.Cf3 Cc6 3.b3 e6 4. Nb2 Cf6 5.e3 Ne7 6.Nb5 Dc7 7.0—0 0—0 8.d3 b6 9.Cbd2 a6?! (o pierdere de timp întrucît, oricum, albul ar fi schimbat nebunul pe cal) 10.N:c6 D:c6 11.Ce5 Dc7 12.De1 Ce8?! (trebuia direct 12...d6, alungînd calul din centru) 13.Dg3 Nf6 14.Ce4! d6? (prea tîrziu !)

15.C:f6+ C:f6 16.Cd7!! (o mutare spirituală care valorifică forța acțiunii „roentgen" a nebunului din „b2") D:d7 (16...C:d7 17.D:g7 mat) 17.N:f6 g6 18.Dg5! (amenințarea 19. Dh6 este imparabilă) 1—0.

Vanka — Skala,
Praga, 1960

1.d4 d6 2.e4 Cf6 3.Cc3 g6 4.f4 Ng7 5.Cf3 0—0 6.Ne2 (6.Nd3) c5 7.d:c5 Da5 8.0—0 D:c5+ 9.Rh1 Cg4? (trebuia continuată dezvoltarea prin 9...Cc6) 10.Cd5! (cu ideea 10...Cf2+ 11.T:f2 D:f2 12.Ne3 cîştigînd dama) Cc6 11.c3 Da5 12.Cd4! (subminînd pionul „e7") N:d4 13.c:d4 Cf6 14.C:f6+ e:f6 15.d5 Ce7? (trebuia 15...Cb8) 16.Dd4! (marcînd direcţia viitoarelor acţiuni — diagonala mare „a1—h8") Rg7?

17.b4! Dd8 18.D:f6+!! R:f6 19.Nb2 mat (1—0).

Durao — Prins,
Malaga, 1954

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.Cg5 d5 5.e:d5 Ca5 6.Nb5+ c6 7.d:c6 b:c6 8.Df3 (o mutare mai veche ; astăzi se joacă mai mult 8.Ne2) c:b5?! (mai bine este 8...Tb8! 9.Nd3 h6 10.Ce4 Cd5 cu compensaţie evidentă pentru pion) 9.D:a8 Dd7 (9...Cb7 10.d4 sau 9...Nc5 10.0—0 0—0 11.b3! duc la poziţii favorabile albului) 10.b4! (se mai joacă şi 10.Df3 Nb7 11.De2 etc.) Cc6 11.a4 C:b4 12.0—0 C:c2 13.Nb2! (plasînd inspirat nebunul pe diagonala mare) b4 (nu 13...C:a1 14.Tc1 Dd8 15.C:f7) 14.Tc1 b3 15.Db8 Db7 16.D:e5+ Ne7 17.Ca3 0—0 (sau 17...C:a1 18.Tc7!) 18.C:c2 b:c2 19.T:c2 (albul a rămas cu un pion în plus şi trebuie să cîştige...) Nd8?! 20.Ce4! Da8 (20...D:e4 21.T:c8!) 21.Ta3 Nb7? (permite un final de mare efect)

22.C:f6+ N:f6 23.D:f6!! (23...g:f6 24.Tg3+ Rh8 25.N:f6 mat) 1—0.

Faibisovici — Lomaia,
Groznîi, 1949

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cf6 4.0—0 C:e4 5.Te1 Cd6 6.C:e5

Ne7 7.Nd3 C:e5?! (era mai bine 7...0—0) 8.T:e5 0—0 9. Cc3 c6 10.b3! Ce8 11.Nb2 d5 12.Dh5! g6? (în fața nebunului din „b2" stau două figuri albe...)

13.C:d5! (două figuri albe sînt în priză, dar nici una nu poate fi luată : 13...c:d5 14. D:h7+! R:h7 15.Th5+ Rg8 16.Th8 mat, ca într-o partidă prin corespondență Mahel — Necesany sau 13...g:h5 14. C:e7+ Rg7 15.T:h5+ Cf6 16. T:h7 mat ; într-o partidă Colle — Ward, Londra, 1898, albul a preferat 14.N:h7+ R:h7 15.T:h5+ Rg6 16.Cf4 mat) D:d5 14.Dh6 Ne6 (la plecarea damei urma 15.Th5!) 15.T:d5 c:d5 16.Te1 Nf6 17. Na3 Ng7 18.Dh4 și, peste cîteva mutări, negrul a cedat (1—0).

Owen — Burn,
Blackpool, 1887

1.Cf3 d5 2.d4 Nf5 3.e3 (3. c4!) e6 4.Cc3 Cf6 5.a3 c5 6. Nb5+ Cbd7 7.Ce5 Nd6 8.g4! N:e5 9.g:f5 Nd6 10.d:c5 N:c5 11.b4 Nd6 12.Nb2 Tc8 13.Dd4 (printr-o manevră interesantă, albul a deschis coloana „g" și a pus stăpînire pe diagonala mare...) 0—0? (riscant, dar în secolul trecut nu se descoperise încă „roentgenul" !)

14.N:d7 D:d7 15.C:d5! (o frumoasă combinație pentru valorificarea presiunii pe diagonală) Ce8 (la 15...e:d5 urmează 16.D:f6! g:f6 17.Tg1+ Rh8 18.N:f6 mat) 16.Cf6+! g:f6 (16...C:f6 17.D:f6! ș.a.m.d.) 17.Tg1+ Rh8 18.D:f6+ C:f6 19.N:f6 mat (1—0).

Denker — Gonzales,
simultan, Detroit, 1945

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.c3 d:c3 4.Nc4 c:b2 (negrul are o

„poftă" prea mare!) 5.N:b2 Nb4+ 6.Rf1! Cf6 7.e5 Cg8? (trebuia încercat 7...d5) 8.Dg4 Nf8 (o priveliște jalnică...) 9. Df3 Ch6 10.Cc3 Ne7 11.Cd5 0—0

12.Cf6+! Rh8 (luarea calului ar fi deschis poziția regelui) 13.Ch3 N:f6 14.e:f6 g6 15. Df4 Cf5 16.Cg5 Cd6 17.C:f7+! (pune în valoare nebunul postat pe diagonala mare) C:f7 (sau 17...T:f7 18.N:f7 C:f7 19.Dh6 Dg8 20.Te1 și pătrunderea turnului decide) 18.Dh6!! (18...Tg8 19.N:f7 sau 18...C:h6 19.f7 mat) 1—0.

Barczay — Szily,
Miskolc, 1955

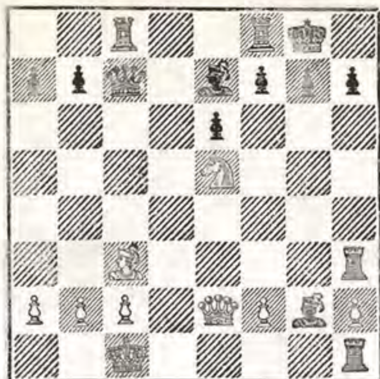
1.Cf3 Cf6 2.c4 e6 3.b3 b6 4. g3 Nb7 5.Ng2 Ne7 6.0—0 d5 7.Nb2 (trei din cei patru nebuni s-au postat pe diagonalele mari ale tablei...) Cbd7 8.c:d5 N:d5?! (trebuia 8...e:d5) 9.Cc3 Nb7 10.d4 0—0 11.Dd2 c5 12. Tfd1 Tc8 13.Tac1 c:d4? (deschide prea devreme jocul în centru) 14.C:d4 N:g2 15.R:g2 Cc5 16.De3 Cd5 17.Df3 Ng5?

18.C:d5! N:c1 19.Cc6! (acum, după 19...T:c6 20.Cf6+ se pierde dama, iar la 19...De8 — o combinație tipică: 20.Cce7+ Rg8 21.N:g7+! R:g7 22.Df6 mat) 1—0.

Martius — Darga,
Hamburg, 1958

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.D:d4 Cc6 5.Nb5 Nd7 6.N:c6 N:c6 7.Cc3 e6 8.Ng5 Cf6 9. 0—0—0 Ne7 10.e5 (altă idee constă în 10.The1) d:e5 11. D:e5 Db8 12.De2 0—0 13.Ce5 Dc7 14.Td3 Cd5 15.Nd2 Tac8 16.Th3 (intențiile albului sînt clare: atacul pe flancul regelui) C:c3? (aduce nebunul pe diagonala de atac...) 17.N:c3 N:g2? (...iar lăcomia pierde partida!)

18.Tg3! N:h1 19.T:g7+!! (poate urma: 19...R:g7 20. Dg4+ și acum: 20...Rf6 21. Cd7 mat; 20...Rh8 21.C:f7 mat; iar 19...Rh8 20.Tg8+! nu schimbă cu nimic situația) 1—0.

Volciok — Poliak,
Kiev, 1959

1.Cf3 d5 2.d4 c6 3.g3 Nf5 4. Ng2 h6 5.0—0 Cf6 6.b3 e6 7. c4 Nd6 8.Nb2 (albul și-a dispus nebunul pe diagonala mare; care va fi soarta lui ?) Cbd7 9.Cbd2 0—0 10.Ce5 N:e5?! (trebuia continuat planul cu 10...a5) 11.d:e5 Cg4 12. e4! (acum, jocul se deschide în avantajul albului) d:e4 13. C:e4 Cg:e5?! (consecvent, dar vine în întîmpinarea dorințelor albului...)

14.Cd6! Dc7 (la 14...Nh7 15. C:b7) 15.C:f5 e:f5 16.Dh5 f4 17.Tad1 f:g3 18.f4! (albul nu se uită la pioni: totul pentru diagonală!) Cg6 19.f5 Cge5 20. f6! g:f6 (20...g6 21.D:h6 sau 20...C:f6 21.D:e5) 21.T:d7!! (lovitura decisivă!) D:d7 (sau 21...C:d7 22.Dg4+ Rh8 23. T:f6! amintind de prezența Nb2...) 22.T:f6 Tfe8 (la 22...Cg4 23.Tg6+!) 23.T:h6 Dd2 (apărînd punctul „h6" și contraatacînd, dar...) 24.Dg4+! (24... C:g4 25.Th8 mat sau 24...Rf8 25.Na3+ Te7 26.Th8 mat) 1—0.

Ungureanu — Buză,
București, 1974

1.c4 c6 2.Cf3 Cf6 3.g3 d5 4. b3 Nf5 5.Ng2 h6 6.0—0 e6 7. Nb2 Ne7 (7...Nc5) 8.d3 0—0 9. Cbd2 Nh7 10.Dc2 a5 11.a3 Cbd7 17.Tad1 Db8?! 13.Tfe1 Tc8 (negrul își dezvăluie intenția de a juca pe flancul damei...) 14.Tc1 b6?! (14...b5!) 15.Db1 Db7 16.Tc2 b5 17.c:b5 c:b5 18.Tec1 Ce8 19.Cd4! (surprinzător, dar albul este acela care a ocupat coloana „c" !) Nc5 20.Nh3! (amenință 21.

C:e6!) Rh8 21.C2f3 Cd6? (slăbește punctul „g7")

22.Da1! Ng8 (pentru a întări punctul „e6") 23.Cc6! T:c6 (sau 23...Nb6 24.N:g7+ Rh8 25.Cfe5! etc.) 24.T:c5! C:c5 25. N:g7+ Rh7 26.Df6! (amenință 27.D:h6 mat) Cf5 27.Nh8! (amenințarea 28.N:f5+ e:f5 29. Dg7 mat nu poate fi parată) 1—0.

Vaisman — Ilijin,
București, 1973

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.b4!? c:b4 4.d4 d5 5.e5 (5.Cbd2) Cc6 6.a3 b:a3 7.c3 a6 8.C:a3?! (era mai bine 8.N:a3 schimbînd nebunul „rău"...) Nd7 9.Nd3 Tc8 10. 0—0 Ne7 11.Cd2 Ca5 12.Nb2 (în fața acestui nebun se află acum trei pioni proprii și unul advers...) Db6 13.Tb1 Da7 14. Dg4! g6 15.c4 (vizînd subminarea lanțului de pioni adverși) f5 16.Dh3 N:a3? 17.N:a3 d:c4 (negrul a mai luat un pion, dar...)

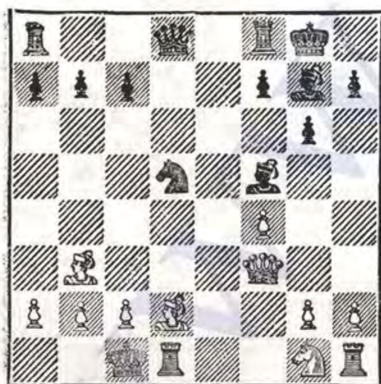
18.N:f5! e:f5 (sau 18...g:f5 19.Dh5+ Rd8 20.Dg5+ Rc7 21.Nd6+ Rc6 22.Nc5 Da8 23. Tb6+ Rc7 24.Dg7, cu cîștig) 19.e6! Nc6 (sau 19...N:e6 20. Tfe1 Rf7 21.d5! N:d5 22.Dc3 Cf6 23.Te7+ sau 19...Nb5 20. Dc3 Ce7 21.d5 Tf8 22.d6 Cd5 23.Dg7 etc.) 20.d5! (diagonala mare a fost complet curățată !) Dd4 21.d:c6 T:c6 (21...D:d2 22. Tfd1 Dg5 23.c:b7 Tb8 24.Dc3!) 22.Nb4 c3 23.Cf3 Dd5 24.Tbd1 Db5 25.Dh4! Db6 26.N:a5 D:a5 27.Dd4 (în sfîrșit, pe diagonala mare !) 1—0.

Evident, *diagonala mare „a1—h8"* are și pentru negru o mare importanță și, de aceea, el caută s-o ocupe deseori. Nebunul postat la „g7" constituie un atu strategic și tactic destul de important în multe deschideri la negru, cum ar fi : indiana veche, Benoni, apărările Grünfeld și Pi-R-Uf sau sistemele independente din cadrul jocurilor

de flanc, al apărărilor olandeză, slavă, siciliană, Caro-Kann, Alehin, scandinavă, al partidei spaniole și, în unele variante, din jocurile deschise. De pe acest cîmp, el controlează diagonala mare, presează asupra centrului advers — în special punctul „d4" —, apără poziția regelui propriu și permite, în acest fel, înaintarea pionilor „f" și „g".

Colbourne — Blackburne,
Bradford, 1901

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.D:d4 Cc6 4.De3 g6 (pentru a contracara schema albului bazată pe rocada mare...) 5.Nd2 Ng7 6.Cc3 Cge7 (merge și 6...Cf6 7.e5 Cg4!) 7.0—0—0 0—0 8.f4? (trebuia 8.Nc4 împiedicînd eliberarea „d7—d5") d5! 9.e:d5 (sau 9.e5 d4!) Cb4 10.Nc4 Nf5 (negrul s-a dezvoltat armonios) 11.Nb3 Ce:d5 12.C:d5 C:d5 13. Df3? (trebuia 13.Dc5)

13...Df6! (acum, diagonala mare este în miinile negrului, care începe un interesant atac asupra regelui advers) 14.c3 Cb4 (amenință 15...Cd3+) 15. Nc4 Da6!! (amenințînd nebunul și pionul „a2", dar dama nu poate fi luată : 16.N:a6 C:a2 mat) 16.g4 D:a2! (desigur, cîștiga și 16...D:c4 17.g:f5 D:a2 etc.) 17.Ne3 N:c3! (regele alb nu mai are salvare : 18.N:a2 C:a2 mat) 0—1.

Frezouils — Mora,
Lyon, 1955

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.Ne2 0—0 6.Ne3 e5 7.d5 Ca6 8.f3? (după Ne2, aceasta este o mutare fără sens) Ch5 9.Dd2 f5 10.e:f5 g:f5 11.Ng5?! De8 12.Nd3 (albul a mutat de cîte două ori cei 2 nebuni, ceea ce nu poate rămîne fără urmări...)

12...e4! (deschizînd diagonala mare) 13.f:e4 f:e4 14.Nc2 (nu merge 14.C:e4 Cc5 15.De2 C:d3+ 16.D:d3 Nf5 etc.) Cb4 15.0—0—0 De5! (întărind pre-

siunea pe diagonala mare) 16. Nb1 (16.Rb1) Tf2! 17.Cge2 (sau 17.D:f2 D:g5+ 18.Dd2 e3 19. De2 Cf4 20.D:e3 Cfd3+ 21. Rd2 Dh5 cu amenințări decisive) Cd3+ 18.Rc2 (forțat, altfel — după 18.N:d3 e:d3 — se pierde o figură) C:b2! (19.R:b2 T:e2 20.D:e2 D:c3 mat) 0—1.

Kaev — Havin,
Kiev, 1940

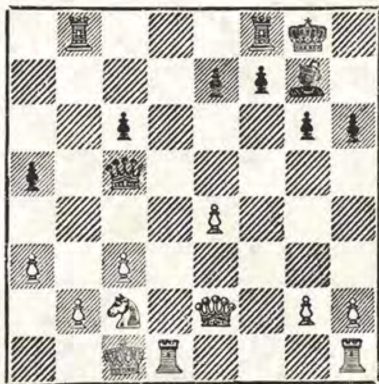
1.d4 Cf6 2.c4 d6 3.Cc3 e5 4. Cf3 Cbd7 5.g3 g6 6.Ng2 Ng7 7.0—0 0—0 8.b3 Te8 9.e4 (sau 9.Nb2 e4 10.Cd2 e3!) e:d4 (angajînd lupta pe diagonala mare) 10.C:d4 Cc5 11.f3? (în timp ce negrul și-a deschis diagonala mare, albul o închide pe a sa...) c6 12.Te1?

12...d5! 13.c:d5 C:d5! 14.C:d5 (era mai bine 14.e:d5 T:e1+ 15.D:e1 N:d4+ 16.Ne3 Cd3 17. Dd2 N:e3+ 18.D:e3 Cb4 19. Td1 C:d5 etc.) c:d5 15.Nb2 d:e4 16.f:e4 Ng4! 17.D:g4 (nu merge 17.Dd2 Ce6!) N:d4+ 18. N:d4 D:d4+ (dama a luat locul nebunului pe diagonala mare) 19.Rh1 Cd3! 20.Tf1 D:a1! (acținea „roentgen" a luat sfîrșit: la 21.T:a1 urmează 21...Cf2+) 0—1.

Kapengut — Vaganian,
Dubna, 1970

1.d4 Cf6 2.Cc3 d5 3.Ng5 g6 4.Dd2 h6 5.Nf4 (5.N:f6) Ng7 6. 0—0—0?! (prea direct, provocînd contrajocul advers...) c6 7.f3 b5! 8.e4 b4 9.Ca4 Da5 10. Cc5 Cbd7 11.a3? (albul se joacă cu focul; după 11.C:d7 N:d7 12.e5 Ch5 13.Ne3 el stătea încă bine) C:c5 12.d:c5 Ch5! (deschide diagonala mare) 13.Ce2 (la 13.Ne3 urmează 13...Tb8! cu teribila amenințare 14...N:b2+) C:f4 14.C:f4 Tb8! 15.Cd3 d:e4 16.C:b4 (după 16.f:e4 0—0, negrul amenința deja 17...Nc3!) 0—0 17.c3 D:c5 18.f:e4 a5 19.Cc2?! (trebuia 19. Cd3) Ng4 20.Ne2 (sau 20.Te1

T:b2! 21.R:b2 Tb8+ 22.Rc1 N:c3 etc.) N:e2 21.D:e2

21...T:b2! (atacul pe diagonala mare este decisiv) 22. R:b2 D:c3+ 23.Rc1 Tb8! (amenințarea 23...Tb1+! 24.R:b1 Db2 mat este imparabilă) 0—1.

Ferubko — Elin,
Novosibirsk, 1963

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 0—0 6.Ne3 Cc6 7. Dd2 a6 8.0—0—0 (8.Cge2) Tb8 9.Rb1 (poate trebuia 9.h4 începînd imediat atacul) e5 10. d5 (10.Cge2) Cd4! 11.N:d4?! e:d4 12.D:d4? (deschide diagonala mare pentru nebunul negru...) C:e4 13.De3 (sau 13. D:e4 Nf5 cu cîștigul damei) C:c3+ 14.b:c3 b5! (nebunul trebuie ajutat prin deschiderea liniilor...) 15.c:b5 Nd7 16.Ch3 Df6! 17.Cg5 N:b5 18.Rc1 Tfe8 19.Ce4

19...T:e4! (acțiunea figurilor negre pe diagonala mare, combinată cu presiunea pe coloana „b", decide) 20.D:e4 (sau 20.f:e4 Nh6! 21.D:h6 D:c3+ 22.Rb1 Nd3 mat) D:c3+ 21. Dc2 Nh6+! 22.Td2 N:d2+ 23. Rd1 Na4! 24.D:a4 Tb1+ 25. Re2 De3 mat (0—1).

Diagonala „h1 — a8"

Diagonala „h1—a8" are o importanță la fel de mare ca și cealaltă diagonală mare. Dezvoltarea nebunului la „g2" este caracteristică, mai ales, jocurilor de flanc (deschiderile „ultramodernă", engleză, Reti), schemelor de catalană și indiana veche la alb, unor sisteme din indiana damei, a regelui, Benoni, apărărilor Grünfeld, Tarrasch și Cigorin, contragambitelor Albin și Budapesta, mai puțin jocurilor deschise și semideschise.

Față de tendința și virulența tactică a dezvoltării nebunului pe diagonala „f1—b5", poziția sa în fianchetto are un caracter pozițional, vizînd, în general, aspectele strategice ale poziției. Evident, atunci cînd situația o impune, nebunul fianchetat la „g2" poate să fie utilizat și pentru atacul unei eventuale rocade adverse sau să-și schimbe „tirul", după necesități, îndreptîndu-l spre alte zone ale poziției adverse...

Alexander — Cordingley,
Surrey, 1947

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 b6 4. g3 Nb7 5.Ng2 (ambele părți și-au dezvoltat nebunii pe diagonala mare „h1—a8" și, ca întotdeauna, încep lupta pentru dominație...) c5 (5...Dc8) 6. d5! e:d5 7.Ch4 d6 8.Cc3 Dd7 9.C:d5 C:d5 10.N:d5 Ne7 11. Cf5 0—0 (urmează o scurtă combinație care arată cine este, de fapt, stăpîn pe diagonala atît de viu disputată)

12.N:b7 D:b7 13.Dd5! (dama neagră este atacată și, după 13...D:d5 14.C:e7+ sau 13... Cc6 14.D:c6! D:c6 15.C:e7+, albul cîștigă material) 1—0.

Pușcașu — Alexandrescu,
București, 1961

1.g3 d5 2.Ng2 e5 3.d3 c6 4. Cd2 Ne6 5.Cgf3 f6 6.0—0 Nc5?! (mai consecvent era 6... Nd6) 7.d4! e:d4 (sau 7...Nd6 8. e4!) 8.Cb3 Nb6 9.Cf:d4 Nd7 10.e4 d:e4 11.N:e4 (centrul de pioni al negrului a dispărut ca prin farmec!) g6 12.Te1 Rf7 13.Dd3 f5 14.Nf3 Cf6 15.Nh6! (subliniind poziția precară a regelui negru) Nc8 16.Tad1 (albul este complet dezvoltat și deznodămîntul se apropie...) Ca6 17.Dc4+ Cd5

18.C:c6! b:c6 19.T:d5 c:d5 20.N:d5+ (lovitura finală a fost dată de nebunul fianchetat la „g2" !) 1—0.

Sosonko — R. Hübner,
Tilburg, 1979

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.g3 d5 4. Ng2 d:c4 (4...Ne7) 5.Cf3 (pionul se putea recupera imediat prin 5.Da4+) a6 6.0—0 b5 7. Ce5 (presiunea albului pe diagonala mare este evidentă) Cd5 8.Cc3 (bine era și 8.e4) c6?! (era mai bine 8...Nb7) 9.C:d5 e:d5 (și, după 9...c:d5 10.e4! Ne7 11.Dh5, jocul se deschide

pentru alb, de exemplu : 11... Dc7 12.e:d5 sau 11...g6 12. C:g6! f:g6 13.De5 etc.) 10.e4! (pentru a submina punctul „d5") Ne6 11.a4 (amenințînd 12.a:b5 c:b5 13.Df3!) b4 12.e:d5 N:d5 13.Dg4! h5 (sau 12...N:g2 13.Te1! Ne7 14.D:g7 etc.)

14.N:d5!! (frumos !) c:d5 (dama nu poate fi luată : 14... h:g4 15.N:f7+ Re7 16.Ng5+, iar la 14...D:d5 urmează 15. Dc8+ Dd8 16.Db7 etc.) 15.Df5 Ta7 16.Te1 Te7 17.Ng5 g6 (17...f6 18.Dg6+) 18.N:e7! (18... g:f5 19.N:d8) 1—0.

Benkö — Darga,
Varna, 1962

1.c4 Cf6 2.g3 e6 3.Ng2 d5 4. Cf3 Ne7 5.0—0 0—0 6.d4 c6 7.Dc2 b6 8.Ce5 Nb7 9.Td1 Dc8?! 10.Cc3 Cbd7 11.Nf4 C:e5 12.d:e5! (pentru a presa cu toate forțele asupra punctului „d5") Cd7 13.Dd2 f6 14.c:d5 C:e5? (permite deschiderea diagonalei nebunului din „g2") 15.d6 Td8? (nu observă combinația decisivă)

16.N:e5 f:e5 17.Ce4 c5 18. d:e7!! T:d2 19.T:d2 Dc7 (19... Rf7 20.Td8!) 20.Tad1 Nd5 (20... D:e7 21.Td7) 21.Cc3! (punctul „d5" și coloana „d" nu mai pot fi apărate) 1—0.

Rukavina — Tatai,
Biel, 1980

1.Cf3 Cf6 2.c4 e6 3.g3 b6 4. Ng2 Nb7 (a cui va fi, în cele din urmă, această diagonală ?!) 5.0—0 Ne7 6.Cc3 0—0 7.d4 Ce4 8.Nd2 (8.Dc2) d5 (negrul baricadează diagonala tematică, dar, paradoxal, cu mutările sale următoare o deschide !) 9. c:d5 C:c3?! 10.N:c3 N:d5? 11. Dc2 c5 12.Tfd1 c:d4?! 13.C:d4 Dc7?

14.C:e6! (exploatînd prompt slăbiciunea diagonalei „h1—a8") f:e6 15.T:d5! (acum, după 15...e:d5 16.N:d5+ Rh8 17.

N:a8, nebunul alb cîştigă „bătălia diagonalei") Cc6 16.Th5 g6 17.De4! (poate urma : 17... g:h5 18.D:e6+ Tf7 19.N:c6 Td8 20.Nd5 etc.) 1—0.

Rădulescu — Mititelu,
Tg. Mureş, 1962

1.c4 f5 2.d4 Cf6 3.g3 d6 4. Cf3 c6 5.Ng2 Dc7 (5...g6) 6.d5 g6 7.0—0 Ng7 8.Cc3 0—0 9. Cd4 e5 (un cunoscut sacrificiu de pion pentru eliberarea poziţiei) 10.d:e6 Ca6 11.Nf4 Td8 (sau 11...Ch5 12.Cdb5! Da5 13. e7 Te8 14.N:d6 c:b5 15.Dd5+ Rh8 16.D:b5 D:b5 17.c:b5 recîştigînd figura) 12.Tc1 Cc5 13. e7! (dama neagră este atrasă pe acest cîmp în vederea unei frumoase combinaţii) D:e7

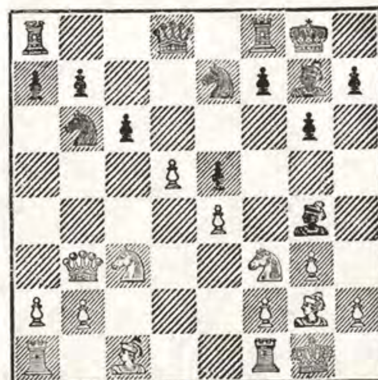
14.N:c6! (la nevoie, nebunul din fianchetto se poate sacrifica !) b:c6 15.C:c6 Dd7 16. C:d8 D:d8 17.D:d6 D:d6 18. N:d6 Cce4 19.Ne5 (a rezultat un final interesant, dar negrul, descumpănit, de schimbarea

bruscă a situaţiei, greşeşte) Cd2 (era mai bine 19...Nb7) 20. Tfd1 C:c4 21.N:f6 N:f6 22.Cd5! (cîştigă o figură) C:b2 23. C:f6+ Rf7 24.Td8 (1—0).

Dominte — Schneider,
Zalaegerszeg, 1976

1.d4 Cf6 2.Cf3 g6 3.g3 Ng7 4.Ng2 0—0 5.c4 d5 6.0—0 Cc6 7.c:d5 C:d5 8.Cc3 Cb6 9.e3 (mai sînt posibile : 9.d5 Cb8 10.e4 c6 11.Db3 şi 9.Nf4 Ne6 10.Cg5 Nc4 11.d5!?) e5 (după

9...a5 10.De2 Ng4 11.h3 Ne6 12. Tfd1 Nc4 13.Dc2 a4 14.e4! sau 13...e6 14.b3 Na6 15.Na3 Tc8 16.Tac1, albul are avantaj) 10. d5 Ce7 (10...Ca5) 11.e4 Ng4 12. Db3! (12.a4) c6

13.Ch4! (prelungeşte diagonala nebunului din „g2") Dd7 14.Ne3 c:d5 15.e:d5 Cbc8 16. h3! Nf5 (nu 16...N:h3 17.N:h3 D:h3 18.D:b7 cu cîştig) 17. Tfd1 h5 18.Ca4! b6 19.d6! (nebunul din „g2" a cîştigat lupta) C:d6 20.N:a8 T:a8 21. Cc3 N:h3 (la 21...Dc6 urma 22. Tac1 cu ideea Cd5!) 22.Ce4 C:e4 (22...Cec8 23.Dd5!) 23. T:d7 N:d7 24.Db4 (24...Cc5 25. N:c5 b:c5 26.Db7!) 1—0.

Botvinnik — Portisch,
Monte Carlo, 1968

1.c4 e5 2.Cc3 Cf6 3.g3 d5 4. c:d5 C:d5 5.Ng2 (acest nebun va presa toată partida asupra cîmpurilor centrale „în subordine", intrînd în joc, cu mare efect, la momentul decisiv) Ne6 6.Cf3 Cc6 7.0—0 Cb6 8. d3 Ne7 9.a3 a5?! 10.Ne3 0—0 11.Ca4 C:a4 12.D:a4 Nd5 13. Tfc1 Te8 14.Tc2 Nf8 15.Tac1 Cb8

16.T:c7! (intrînd în cursă...) Nc6 17.T1:c6! b:c6 18.T:f7! (poanta întregii combinaţii!) h6 (sau 18...R:f7 19.Dc4+ Rg6 20.Dg4+ Rf7 21.Cg5+) 19. Tb7 Dc8 20.Dc4+ Rh8 (nu 20...De6 21.C:e5!) 21.Ch4!! D:b7 22.Cg6+ Rh7 23.Ne4! (mutarea decisivă este făcută de ne-

bunul fianchetat) Nd6 24. C:e5+ g6 25.N:g6+ Rg7 26. N:h6+! (26...R:h6 27.Dh4+) 1—0.

Dezvoltarea nebunului la „b7" urmăreşte, în general, aceleaşi idei ca şi a celui din „b2", întîlnindu-se în special în Indiana damei şi Apărarea Nimzovici, apoi în unele sisteme din apărările Grünfeld şi olandeză, în deschiderea catalană, gambitul damei şi partida pionului damei, în indiana veche la alb, iar dintre jocurile semideschise — în apărările siciliană, franceză, Caro-Kann şi din cele deschise — în partida spaniolă.

Motivaţiile sînt, în general, aceleaşi: controlul diagonalei, presiunea asupra centrului şi atacul asupra rocadei regelui advers.

Belitzmann — Rubinştein,
Varşovia, 1917

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Cc3 Cf6 4.Nb5 Cd4 5.Nc4 Nc5 6.C:e5 De7 7.Cd3 (7.C:f7 d5! sau 7. Cf3 d5 8.N:d5 C:d5 9.C:d5 D:e4+ 10.Ce3 Nd6 cu compensaţie pentru pion) d5 8.C:d5?!

(trebuia 8.N:d5) D:e4+ 9.Ce3 Nd6 10.0—0 b5 11.Nb3 Nb7 (ocupînd diagonala mare) 12. Ce1 Dh4 13,g3?! (mărește raza de acțiune a Nb7; la 13.h3 putea urma 13...h5 cu ideea Cg4 sau a înaintării pionului „g") Dh3 14.c3 h5! (totul asupra regelui alb!) 15.c:d4 h4 (nu 15...Cg4 16.C:g4 h:g4 17. De2+ și 18.f3 apărînd punctul „h2") 16.De2

16...D:h2+! 17.R:h2 h:g3++ 18.Rg1 Th1 mat (0—1).

Rodatz — Reinhardt,
Hamburg, 1935

1.d4 Cf6 2.Cf3 b6 3.c4 e6 4. Cc3 Nb7 5.e3 Nb4 6.Nd2?! 0—0 7.Nd3 d6 8.a3 N:c3 9. N:c3 Ce4 10.Dc2 f5 11.0—0 Tf6! 12.Cd2 Th6 13.N:e4 f:e4 14.g3 (evident, nu 14.C:e4 Dh4! cu atac dublu) Dg5 15.f4 (sau 15.C:e4 Df5 16.d5 e:d5 17.c:d5 N:d5 18.f3 Te6! cu avantaj) e:f3 16.Tae1 (pionul nu poate fi apărat: 16.Dd3 f2+! 17. T:f2 D:g3+ 18.h:g3 Th1 mat sau înaintat: 16.e4 De3+ 17. Tf2 T:h2!)

16...T:h2! 17.R:h2 Dh5+ (18. Rg1 f2+! urmat de mat) 0—1.

Wagner — Scheps,
Magdeburg, 1954

1.d4 e6 2.c4 f5 3.Cf3 Nb4+ 4.Cc3 Cf6 5.e3 0—0 6.Nd3 **b6** 7.0—0 N:c3 8.b:c3 Nb7 9.Ne2? (evident, trebuia 9.Dc2) Ce4 10.Dc2 Tf6! (atacul clasic în asemenea poziții) 11.Cd2 Th6 12.g3? (o slăbire ireversibilă) C:d2 13.D:d2

13...Dh4! (decisiv: 14.g:h4 Tg6 mat) 14.Nh5 (sperînd să prelungească partida după 14...

D:h5 15.f4...) D:h2+!! 15.R:h2 T:h5+ 16.Rh1 Th1 mat (0—1).

Gutop — Roşali,
Moscova, 1963

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Dc7 5.Cc3 e6 6.g3 a6 7. Ng2 b5 8.0—0 Nb7 (cine va cîştiga această luptă de la distanţă ?!) 9.Ne3 Cf6 10.C:c6?! (aduce şi dama adversă pe diagonala tematică...) D:c6 11.a3 h5! (o metodă de joc tipică pentru asemenea poziţii) 12. De2 h4 13.Ng5?! (trebuia 13. Tad1) h:g3 14.h:g3 Nc5! (altă diagonală luată în obiectiv...) 15.a4 b4 16.Cd5 (încercînd să limiteze presiunea)

16...C:d5 (desigur, nu 16...e:d5 17.e:d5+) 17.e:d5 Dd6 18. Nf4? D:d5!! (se ameninţă mat, iar după 19.N:d5 N:d5, matul

prin 20...Th1 nu poate fi evitat) 0—1.

Litvinov — Veresov,
Minsk, 1958

1.c4 f5 2.d4 Cf6 3.Cc3 e6 4. Cf3 Nb4 5.Dc2 0—0 6.e3 b6 7. Ne2 Nb7 8.0—0 N:c3 9.D:c3 Ce4 10.Dc2 Tf6 11.Cd2 Th6 12.g3? (o slăbire decisivă...)

12...Dh4! 13.Cf3 (nu 13.g:h4 Tg6+ 14.Rh1 C:f2 mat) Cg5!! (poate urma : 14.C:h4 Ch3

mat ; 14.g:h4 C:f3+ 15.Rg2 — la 15.Rh1 C:d4+ sau 15.N:f3 Tg6+ 16.Ng2 T:g2+ 17.Rh1 T:f2+ etc. — Ce1+ 16.Rg3 — la 16.Rh3 Ng2+ 17.Rg3 Tg6+ — Tg6+ 17.Rf4 Tg4+ 18. Re5 Cc6 mat) 0—1.

Schulmeister — Palatz,
Hamburg, 1936

1.d4 e6 2.c4 Cf6 3.Cc3 d5 4. e3 (4.Ng5) Nb4 5.Nd3 0—0 6. Ce2 d:c4 7.N:c4 b6 8.0—0 Nb7 9.Nd3 c5 10.d:c5? (trebuia 10. a3) N:c5 11.Dc2 Cc6 12.a3 Ce5! 13.Ne4 (tristă necesitate !) C:e4 14.C:e4 Tc8 15.C:c5 T:c5 16. Cc3 (negrul domină tabla şi decide partida printr-o combinaţie bazată, în special, pe forţa nebunului postat pe diagonala mare)

16...Cf3+! 17.Rh1 (sau 17.g:f3 Dg5+ 18.Rh1 N:f3 mat) Dh4! 18.h3 Ce1! (poate urma : 19. T:e1 D:h3+ 20.Rg1 D:g2 mat) 0—1.

Körody — Benkö,
Budapesta, 1951

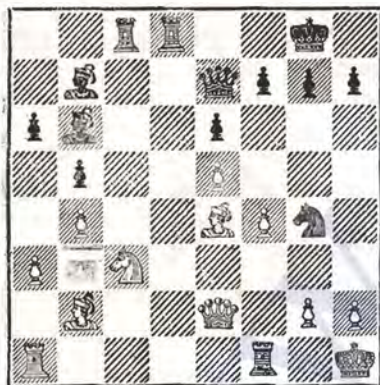
1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Cf6 4. Cc3 e6 (4...d:c4) 5.e3 Cbd7 6. Nd3 d:c4 7.N:c4 b5 8.Nd3 Nb7 9.0—0 (mai activ era 9.e4 b4 10.Ca4 c5 11.e5 Cd5 12.d:c5 etc.) b4 (sau 9...a6 10.e4 ş.a.m.d.) 10.Ce4 c5 11.C:f6+ (nu dă nimic 11.C:c5 C:c5 12. d:c5 N:c5 13.Nb5+ Re7 etc.) g:f6! (pentru a presa pe coloana „g“) 12.De2 Db6 13.a3? (o pierdere de timp...) Nd6 14. a:b4 c:d4 15.e:d4 Tg8 16.b5? (albul nu sesizează primejdia)

16...D:d4!! 17.h3 (dama nu poate fi luată : 17.C:d4 T:g2+ 18.Rh1 T:h2++ 19.Rg1 Th1 mat, iar la 17.g3 urmează 17...Dd5! mărind presiunea pe diagonala mare) Ce5! (forţînd evenimentele) 18.C:d4 T:g2+ 19.Rh1 Th2+! (20.R:h2 Cg4++ 21.Rg1 Nh2 mat) 0—1.

Rotlewi — Rubinştein,
Lodz, 1907

1.d4 d5 2.Cf3 e6 3.e3 c5 4.c4 Cc6 5.Cc3 Cf6 6.d:c5?! N:c5 7.a3 a6 8.b4 Nd6 9.Nb2 0—0 10.Dd2?! De7 11.Nd3 d:c4 12.N:c4 b5 13.Nd3 Td8 14.De2 Nb7 (ambele părţi şi-au dezvoltat cîte un nebun pe diagonalele mari ale tablei şi tot jocul va fi subordonat acestei idei...) 15.0—0 Ce5! 16.C:e5 N:e5 17.f4?! Nc7 18.e4 Tac8 19.e5? (deschide neinspirat diagonala Nb7...) Nb6+ 20.Rh1 Cg4! 21.Ne4 (...pe care caută s-o închidă, dar va fi prea tîrziu !)

21...Dh4 22.g3 T:c3!! 23.g:h4 (sau 23.N:b7 T:g3 24.Tf3 T:f3 25.N:f3 Cf2+) Td2! (poanta combinaţiei !) 24.D:d2 (sau 24.D:g4 N:e4+ ; 24.N:b7 T:e2 25.Ng2 Th3! ; 24.N:c3 T:e2 şi 25...T:h2 mat) N:e4+ 25.Dg2 (sperînd să închidă, totuşi, blestemata diagonală, dar...) 25...Th3! (matul prin 26...T:h2+ este imparabil) 0—1.

Kazmina — Kesselman,
U.R.S.S., 1962

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.d3 (5.0—0) b5 6.Nb3 Ne7 7.c3 0—0 8.0—0 d5! 9.e:d5 C:d5 10.De2 Cf6! (un interesant sacrificiu de pion) 11.C:e5 C:e5 12.D:e5 Nd6 13.Dg5 Nb7 14.Ne3 Te8 15.d4 h6 16.Df5 Te4! (ameninţînd 17...N:h2+) 17.h3 Th4 18.Cd2 Th5 (alungînd dama din zona combinativă...) 19.Dc2 Cg4! 20.Dd1 (urmează o frumoasă combinaţie bazată pe diagonala Nb7)

20...Nh2+ 21.Rh1 T:h3! 22.D:g4 Th4 (o importantă mutare intermediară) 23.Df5 Nd6+ 24.Rg1 Th1+! 25.R:h1 Dh4+ 26.Dh3 D:h3+ (0—1).

V. ROCADA... CÎȘTIGĂTOARE

După ocuparea centrului și dezvoltarea unei bune părți din forțe, fiecare jucător caută să-și pună regele la adăpost pentru a-l feri de atacul figurilor adverse, concentrate de obicei în zona centrală a tablei. Aceasta se realizează, de cele mai multe ori, prin *rocadă*.

Rocada este o mutare combinată prin care se asigură, pe de-o parte — adăpostirea regelui pe unul din flancuri, în spatele pionilor proprii, iar pe de altă parte — activizarea unuia dintre turnuri care capătă astfel acces spre importantele coloane centrale, ca și legătura dintre flancuri și cele două turnuri pe ultima linie, ceea ce, evident, le mărește potențialul.

Întrucît este posibilă doar o singură dată într-o partidă, rocada trebuie făcută la momentul cel mai potrivit, în direcția corespunzătoare, în concordanță cu ideea strategică și planul de joc stabilit. Întîrzierea rocadei, rămînerea nejustificată (sau forțată) a regelui în centru duce, de cele mai multe ori, la expunerea acestuia la atacurile periculoase ale forțelor adverse. Dar și o rocadă timpurie are dezavantajele sale întrucît oferă adversarului — măcar cu o mutare mai devreme — un obiectiv clar de atac și, de cele mai multe ori, acesta nu întîrzie în manifestarea intențiilor sale agresive...

Soluția ideală ar fi, deci, o rocadă... cîștigătoare !

Mai întîi, cîteva scurte partide în care prin mutarea de rocadă se cîștigă un... turn !

Se știe că pionul „b2" are reputația de pion „otrăvit". Luîndu-l cu turnul, negrul îl expune atacului regelui advers, ceea ce — combinat cu prezența regelui propriu pe coloana „d" — dă naștere la un original atac dublu...

Dunbar — Chavkin, 1925

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.C:d4 Nc5 5.Ne3 d6? (trebuia jucat 5...Df6) 6.C:c6 b:c6 7. N:c5 d:c5 8.D:d8+ R:d8 9.c4 (datorită pionilor tripli de pe coloana „c", albul trebuie să cîştige) Tb8 10.Cc3 T:b2? (negrul uită — pentru o clipă — de posibilitatea albului de a face rocada...)

11.0—0—0+! şi negrul a cedat (1—0).

Mattisson — Millers,
Karalauci, 1926

1.e4 c5 2.g3 Cc6 3.Ng2 Cf6 4.Cc3 e6 5.f4 d5 6.e5 d4 7.e:f6 d:c3 8.f:g7 c:d2+ 9.D:d2 N:g7? (era mai bine 9...D:d2+) 10.N:c6+ b:c6 11.D:d8+ R:d8 12.c3 Tb8 13.Ne3 T:b2? (aceeaşi eroare) 14.0—0—0+! (1—0).

Feuer — O'Kelly,
Liège, 1934

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.N:c6 b:c6 6.d4 f6 7.Cc3 Tb8 8.Dd3 Ne7 9.h4 h5 10.Ne3 T:b2?! 11.d:e5 d:e5? (evident, trebuia 11...f:e5 12. C:e5 Tb8!) 12.D:d8+ R:d8 13. 0—0—0+! (1—0).

Borbely — Kovacs,
Oradea, 1948

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.D:d4 Cc6 5.Nb5 Nd7 6.N:c6 b:c6?! (era mai bine 6...N:c6) 7.Cc3 Cf6 8.Ng5 Tb8? (trebuia 8...e5) 9.e5! d:e5 10.C:e5 T:b2? 11.N:f6 g:f6 12.C:d7! (nu 12. D:d7+ D:d7 13.C:d7 T:c2!) D:d7 13.D:d7+ R:d7 14. 0—0—0+! (1—0).

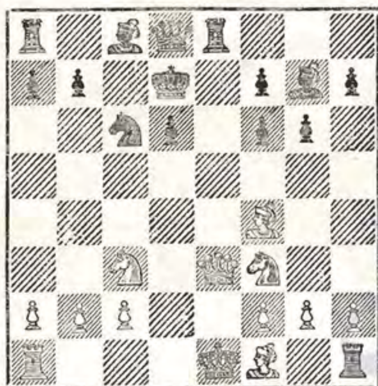
Juravliov — Pasman,
Riga, 1956

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.N:c6+ b:c6 6.d4 f6 7.Cc3 Tb8 8.Ne3 T:b2? 9.Dd3 (evident, se putea juca şi direct d:e5!) g6? 10.d:e5 f:e5 11.C:e5! d:e5 12.D:d8+ R:d8 13. 0—0—0+! (1—0).

Rocada la momentul cel mai potrivit! — iată ce-şi doreşte orice jucător de şah, fie că prin aceasta el îşi evacuează la timp regele din zona centrală sau îşi aduce cu tempo turnul într-un sector „fierbinte" al tablei, fie că rezolvă sau ajută la realizarea unei combinaţii, lovituri tactice sau a unei operaţii poziţionale. Uneori, e drept foarte rar, rocada poate constitui chiar mutarea de mat!

Pinkas — Fijalkowski,
Katowice, 1977

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cc3 d6 4.Cf3 Cf6 5.Ng5 c5?! (trebuia jucat 5...c6) 6.e5! c:d4 7.e:f6 e:f6 8.D:d4 (albul a cîştigat o figură ; va putea, oare, s-o păstreze ?) Cc6 9.De3+ Rd7 10. Nf4! Te8 (pe această legătură s-a bazat negrul, dar...)

11.0—0—0! (contralovitura decisivă) T:e3 12.T:d6+ Re7 (12...Re8 13.T:d8+) 13.Cd5+! (1—0).

de Mey — O'Kelly,
Bruxelles, 1935

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.f3 d5 4. f:e4?! (la mutarea a treia sau a patra era mai bine Cc3) d:e4 5.Ne3 (mai activ era 5.Cc3 Cf6 6.Ng5 etc.) Cf6 6.c4 e5! 7.Cc3 e:d4 8.D:d4 D:d4 9.N:d4 Ne7 10.0—0—0 Nf5 (albul nu a obţinut nimic pentru pionul sacrificat, de aceea el se hotărăşte să-l recupereze...) 11.N:f6 N:f6 12.C:e4 N:e4 13.Te1 Ng5+ 14.Rd1 0—0!! (regele negru iese din legătură plasînd, în acelaşi timp, turnul pe coloana „f" : 15.T:e4 T:f1+) 0—1.

Şagalovici — Gufeld,
Moscova, 1967

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 g6 6.Ne3 Ng7 7.f3 0—0 8.Dd2 Cc6 9.Nc4 Nd7 10.h4 Da5 (10...Tc8) 11.Nb3 Tfc8 12.h5 C:h5 13.g4 C:d4?! (un schimb prematur ; trebuia jucat 13...Cf6, în timp ce continuarea directă 13...Cf4 este răsturnată de 14.0—0—0 Ce6 15.Dh2 Cc:d4 16.D:h7+ Rf8 17.Nh6!) 14.N:d4 N:d4 15.D:d4 Cf4 (jucat în speranţa 16. 0—0—0? T:c3! şi 17...Ce2+) 16.N:f7+! R:f7 17.T:h7+ Re6 18.Dg7 Te8 19.Df7+ Re5 (regele negru a fost adus în centru, dar albul nu are forţe suficiente pentru a da atacul decisiv)

20.0—0—0! (adăpostește regele și aduce rezerve proaspete în luptă !) Tac8 21.Cd5! T:c2+? (ultima încercare : 22.R:c2 Da4+ 23.Rd2 Dd4+ sau 23. Rc1 Ce2+, dar albul nu se complică) 22.Rb1 Cd3 23.Dg7+ (poate urma : 23...Re6 24. D:e7+! T:e7 25.T:e7 mat) 1—0.

Reinhardt — Panno,
Buenos Aires, 1965

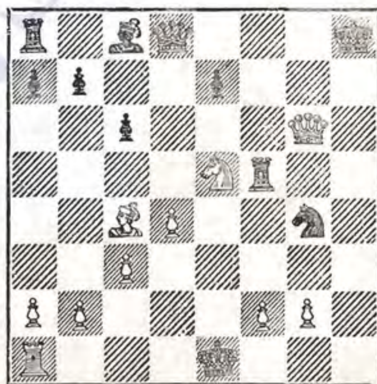
1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7. f4 Db6 8.Dd2 D:b2 9.Tb1 Da3 10.f5 (10.e5) Cc6 11.f:e6 f:e6 12.C:c6 b:c6 13.e5 Cd5?! (trebuia 13...d:e5) 14.Ce4 (merge și 14.C:d5) D:a2? (iarăși trebuia luat pionul central al albului) 15.Td1 d:e5 16.Ne2! Nb4? (în speranța unui răspuns de genul 17.c3 D:d2+ etc., dar albul găsește o combinație superbă) 17.D:b4!! C:b4 18.Td8+ Rf7

19.0—0+! Rg6 20.h4! (amenință 21.h5 mat) h6 21.T:h8 h:g5 22.h5 mat (1—0).

Sherwin — Denker,
New York, 1968

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 g6 5.Nc4 Ng7 6.Cf3 Cf6?! 7.C:f6+ N:f6 8.c3 0—0 9.Nh6 Ng7 10.Dd2 Cd7 11.h4! (fără a mai pierde timpul cu rocada, albul pornește la atac !) Cf6 12.h5! N:h6 (sau 12...C:h5 13. T:h5!) 13.D:h6 Cg4 14.Dg5 Rg7 (încercînd să neutralizeze presiunea pe coloana „h") 15.h:g6 f:g6 16.Ce5! Tf5 (sau 16...C:e5 17.Dh6+) 17.T:h7+! R:h7 18. D:g6+ Rh8 (se pare că albul nu are decît 19.Cf7+ T:f7 20. N:f7, dar negrul se apără cu 20...Df8!)

19.0—0—0! (se amenință 20. Th1+, iar calul nu poate muta din cauza 20.Dh6 mat) 1—0.

Marshall — Burn,
Ostende, 1907

1.d4 Cf6 2.Cf3 d6 3.Nf4 Cbd7 4.e3 g6 5.Nd3 Ng7 6. Cbd2 0—0 7.h4 (intențiile de atac sînt evidente...) Te8 8.h5 C:h5 9.T:h5!? g:h5 10.N:h7+! (urmarea firească a primului sacrificiu) R:h7 (merita atenție 10...Rf8) 11.Cg5+ Rg6 (pierde imediat 11...Rg8 12.D:h5 Cf6 13.D:f7+ Rh8 14.0—0—0, urmat de Th1+) 12.Cdf3! e5 13. Ch4+ Rf6 14.Ch7+ Re7 15. Cf5+ Re6 16.C:g7+ (se putea și direct 16.d5+) Re7 17.Cf5+ Re6 18.d5+! R:f5 19.D:h5+ Re4 (și acum decide o mutare surprinzătoare — rocada) 20. 0—0—0! (20...e:f4 21.Td4 mat) 1—0.

Fedorov — Buividovici,
Minsk, 1962

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4. e5 c5 5.Dg4!? (obișnuit se joacă 5.a3) Ce7 6.d:c5 Cc6 (sau 6...d4 7.a3 și dacă 7...Na5 8.b4 Nc7, atunci 9.Cb5 N:e5 10.Cf3 cu avantaj) 7.Cf3 (mai precis era 7.Nd2 cu egalitate) d4 8. Nb5 Da5 (8...d:c3 9.D:b4) 9. N:c6+ C:c6?! (albul joacă la cîștig de figură ; paradoxal, cea mai bună continuare era însă 9...b:c6 10.D:d4 Cf5!) 10. D:g7 Tf8 11.Nh6 N:c5 (se pare că negrul a avut dreptate : cum continuă albul atacul ?)

12.0—0—0! d:c3 (intrînd în cursă...) 13.Td6! N:d6 14.e:d6 c:b2+ 15.Rb1 Cb4 (ce altceva ?) 16.D:f8+ Rd7 17. D:f7+ Rc6 (sau 17...R:d6 18. Df4+ Rc5 19.Dd4+ și acum 19...Rc6 20.Dc4+ Dc5 21.Ce5+ și se pierde dama sau 19...Rb5 20.D:b2 amenințînd 21.a3 sau 21.Nd2) 18.Cd4+ Rb6 (18... R:d6 19.Nf8+ Rd5 20.Df3+!) 19.a3! Ra6 (19...D:a3 20.Dc7+ Ra6 21.Dc4+) 20.d7! D:a3 21. D:e6+ b6 22.Dc4+ Rb7 23. d8C+! Rb8 24.Nf4 mat (1—0).

Taimanov — Polugaevski,
Leningrad, 1960

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.Da4+ (4.e3) Cbd7 5.Cc3 e6 6.e4 c5 7.d5 e:d5 8.e5! d4? (era mai bine 8...b5 9.D:b5 Tb8 cu contrajoc) 9.N:c4 d:c3 10.e:f6 (interesant ar fi fost 10.0—0 b5 11.N:b5 Cd5 12.Nc6 Cb6 13.De4 Tb8 14.Cg5 cu amenințarea 15.e6!) D:f6 11. Ng5 Dc6 (se pare că albul trebuie să schimbe damele, dar...)

12.0—0—0! (un sacrificiu strălucit : cu prețul damei, albul își aduce rapid în joc turnurile pe coloanele centrale) c:b2+ (sau 12...Ne7 13.D:c6! b:c6 14.N:e7 urmat de The1+ și Cg5) 13.R:b2 Ne7 (după 13... D:a4 urma 14.The1+ Ne7 15. T:e7+ Rf8 16.T:f7+ Rg8 17. Tf:d7+ D:c4 18.Td8+ Rf7 19. Ce5+ cîștigînd dama cu „dobîndă" ca-ntr-o partidă de simultan a vienezului Müller din 1934...) 14.The1 f6 15.Nb5 Db6 16.Rc1 (pentru a putea folosi legarea calului din „d7") f:g5 17.N:d7+ Rf7 18.T:e7+! (o ultimă combinație) R:e7 19. De4+ Rd8 20.Nf5+ Rc7 21. De5+ Rc6 22.Td6+ Rb5 23. Db2+ (1—0).

Litvinov — Dădîșko,
Minsk, 1971

1.b3 e5 2.Nb2 Cc6 3.e3 d5 4. Cf3 (mai consecvent era 4.Nb5) e4?! (trebuia susținut punctul „e5" prin 4...Nd6) 5.Cd4 C:d4 6.N:d4 Nf5 7.d3 Cf6 8.Cd2 Na3 (îndepărtează nebunul de apărarea flancului regelui...) 9. d:e4 d:e4 10.Ne2 De7 11.g4! Ng6 12.g5 Cd7 13.h4 Tg8 (sau 13...Ce5 14.Cc4!) 14.Cc4 Nb4+ 15.c3 Nd6 16.Ng4 f5 17.h5! f:g4 18.h:g6 h:g6 19.D:g4 (albul are deja avantaj evident) c5? (slăbește iremediabil coloana „d") 20.N:g7! T:g7

21.0—0—0! (o rocadă decisivă) Nb8 22.T:d7! D:d7 23. Th8+ Re7 24.D:e4+ (24...Rf7 25.Df3+) 1—0.

Gurevici — Pampin,
corespondență, 1976

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Nc5 4.c3 d5?! 5.d4 e:d4 6.c:d4 d:e4 7.Ce5! Nd7 8.C:d7 Nb4+ 9. Cc3 D:d7 10.d5 (acum, negrul trebuie să facă eforturi mari pentru a nu pierde o figură) Td8 11.Ng5! f6 12.d:c6 Df5 (pe această mutare s-a bazat negrul ; și, după 12...b:c6 13.

D:d7+ R:d7 14.0—0—0+, albul are avantaj) 13.c:b7+! D:b5 (negrul a recuperat piesa, dama şi nebunul adverşi sînt în priză, dar...)

14.D:d8+! R:d8 15.0—0—0+! (calul alb, care ataca dama adversă, s-a dezlegat cu tempo) 1—0.

Riello — Baldanello,
Italia, 1948

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 Nb6 (4...Cf6) 5.d4 De7 6. d5 Cd8 7.d6!? (un interesant sacrificiu de „blocare") D:d6 8.D:d6 c:d6 9.Ca3 Cf6 10.Cg5 Re7? (trebuia dat înapoi pionul prin 10...d5!) 11.Cb5 a6 12. C:d6! R:d6 13.C:f7+ Rc5? (negrul nu vrea să piardă material...) 14.Ne3+! (...pe care albul îl dă însă cu plăcere!) R:c4 15.Cd6+ Rd3 16. 0—0—0+! (16...Re2 17.Td2 mat) 1—0.

Strasdas — K. Richter,
Berlin, 1933

1.d4 Cf6 2.c4 e5!? 3.d:e5 Ce4 (3...Cg4) 4.Cf3 Cc6 5.e3 d6 6. e:d6 N:d6 7.Cbd2 Cc5 8.a3 Df6 9.Cb3 C:b3 10.D:b3 Ng4 11. c5?! (slab era şi 11.D:b7 0—0 12.D:c6 Nb4+, dar trebuia jucat simplu 11.Ne2) N:c5 12. Dc4 N:f3 13.g:f3 (nu 13.D:c5 0—0—0 14.g:f3 D:f3 cu cîştig)

13...0—0—0! 14.Ng2 (14.D:c5 D:f3 etc.) Ce5! 15.Db3 Cd3+ 16.Re2 Da6! 17.Rd2 N:e3+! 18.Rc2 (18.f:e3 Cc5+ sau 18. R:e3 The8+) Cb4+! (la 19. Rb1 sau 19.a:b4 urmează Dg6+, iar la 19.D:b4 Dd3 mat) 0—1.

Gurevici — Voloşin,
U.R.S.S., 1976

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 d5 4. Cf3 Ng7 5.Ng5 d:c4 (mai uzitată este continuarea 5...Ce4 6. c:d5 C:g5 7.C:g5 e6 etc.) 6.e3 Ne6 7.Ce5 Cd5 8.N:c4 (sau 8.

C:c4 c5 cu contrajoc) C:c3 9. b:c3 N:c4 10.C:c4 Dd5 11.Df3 (o paradă interesantă, dar insuficientă) D:c4! 12.D:b7 (se pare că albul a avut dreptate...)

12...0—0!! (o rocadă pentru un turn!) 13.D:a8 Cc6! (poate urma 14.Db7 Tb8 15.D:c7 Tb2!) 0—1.

Panţîru — Botez,
Iaşi, 1979

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4.C:e4 Cd7 5.Ce2!? Cgf6 6. C2g3 C:e4 7.C:e4 Da5+? (o idee cunoscută, dar realizată defectuos; trebuia direct 7...e5 şi dacă 8.d:e5 — Da5+ etc.) 8.c3 e5 9.Nc4 (vizînd punctul „f7") Cb6 10.Nb3 Nf5 11.Cg3 Ng6 12.De2! (negrul are probleme şi pe coloana „e") Nd6 13.f4 f6 14.d:e5 f:e5 15.f5 Nf7 16.N:f7+ R:f7 17.Dh5+ g6 (17...Rf8 18.f6! cu atac) 18. f:g6+ h:g6

19.0—0+! (rocada — continuarea cea mai bună a atacului!) Re7 (sau 19...Rg7 20. Cf5+! g:f5 21.Dg5+ Rf7 22. D:f5+) 20.Ng5+ Re6? (20... Rd7 21.Tf7+!) 21.D:g6+ Rd5 22.Df7+ (1—0).

Neumann — Estrin,
corespondenţă, 1975

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.c3 f5 6.e:f5 N:f5 7. d4 (sau 7.0—0 Nd3 cu joc extrem de complicat) e4 8.Cg5 d5 9.f3 h6 (nu 9...e:f3 10.0—0! cu atac) 10.f:e4 h:g5 11.e:f5 Nd6 12.Df3 g4! 13.D:g4 Cf6 14.D:g7 Tg8 15.Dh6 T:g2 (o poziţie interesantă, cu regii în centru, în care orice mutare poate fi decisivă) 16.Nd1 (la 16.Rf1 Tf2+! etc.) De7+ 17.Rf1 (era mai bine 17.De3 D:e3+ 18.N:e3 T:b2 19.Cd2 şi negrul are o compensaţie mai mult decît suficientă pentru pion; acum, turnul este atacat, dar...)

17...0—0—0! (o rocadă pentru un turn! — o concepţie rar întîlnită) 18.R:g2 Tg8+ 19. Ng5 (după 19.Rf2 De4, negrul are atac distrugător) De3! 20. h4 Dg3+ 21.Rf1 Te8 (schimbarea coloanei de atac decide) 22.Nd2 Cg4 23.N:g4 D:g4 (regele alb este fără apărare, de exemplu: 24.Dg6 Dd1+ 25. Rg2 Te2+ 26.Rf3 Te1+ etc.) 24.De6+ T:e6 25.f:e6 Ng3! (0—1).

Seuss — Hurme,
Dresda, 1963

1.e4 d6 2.d4 Cf6 3.Cc3 g6 4. f4 Ng7 5.Cf3 0—0 6.e5 Cfd7 7.h4 c5 8.h5 c:d4 9.D:d4 d:e5 10.Df2 Te8? (trebuia 10...e4!) 11.h:g6 h:g6 12.Dh4 Cf8 13. f:e5 Cc6 14.Nh6 f6 15.N:g7 R:g7 16.Dh8+ Rf7 17.Nc4+ Ne6 (17...e6 18.Cg5+) 18. Cg5+! f:g5 19.0—0 mat! (desigur, mergea şi 19.Tf1 mat, dar matul prin rocadă oferă parcă o satisfacţie estetică mai profundă...)

Morphy — N.,
New Orleans, 1858
(albul joacă fără Ta1)

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.Cg5 d5 5.e:d5 C:d5? (corect era 5...Ca5) 6.C:f7 (astăzi se joacă întîi 6.d4!) R:f7 7.Df3+ Re6 8.Cc3 Cd4? (era strict necesar 8...Cce7 sau 8...Ccb4) 9. N:d5+ Rd6 10.Df7 Ne6? (10... De7) 11.N:e6 C:e6 12.Ce4+ Rd5 13.c4+ R:e4 14.D:e6 Dd4 15.Dg4+ Rd3 16.De2+ Rc2 17.d3+ R:c1 (sau 17...Rb1 18. 0—0 R:a2 19.Dc2!) 18.0—0 mat! (1—0).

Cea mai frumoasă rocadă este însă cea surprinzătoaree. Astfel, să presupunem că adversarul sacrifică un cal pe cîmpul „f7" şi, în loc ca oferta să fie acceptată (evident, cu consecinţele prevăzute de aceasta), jucătorul face rocada! În acest caz are loc o puternică perturbare în cooperarea forţelor adverse, calul rămas în priză trebuie să se retragă sau, luînd „ceva", să creeze o breşă în poziţia sa, ceea ce poate fi eventual folosit pentru un contraatac cîştigător.

Hoffmann — Petrov,
Varşovia, 1844

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 Cf6 5.d4 e:d4 6.e5?! (trebuia 6.c:d4) Ce4 (azi, oricine ştie de contralovitura 6...d5) 7. Nd5 C:f2 (un sacrificiu forţat, care duce la mari complicaţii) 8.R:f2 d:c3+ 9.Rg3 (era mai

prudent 9.Re1) c:b2 10.N:b2 Ce7 11.Cg5?! (trebuia preferat 11.Dc2 sau 11.h3) C:d5 12.C:f7 (albul a calculat 12... R:f7 13.D:d5+ Re8 14.D:c5, deși și aici, continuînd 14... Dg5+ 15.Rf2 Tf8+ 16.Re1 D:g2, negrul obține avantaj. Urmează însă o rezolvare elegantă a situației)

12...0—0!! (sacrificînd dama, regele negru fuge din zona periculoasă în timp ce omologului său alb îi este tăiată orice posibilitate de retragere) 13.C:d8 (după 13.D:d5 T:f7 14. D:c5 Dg5+ sau 13.Ch6+ g:h6 14.D:d5+ Tf7, regele alb nu poate rezista atacului combinat al figurilor negre) Nf2+ (coloana „f" a fost deschisă de alb !) 14.Rh3 d6+ 15.e6 Cf4+ 16.Rg4 C:e6 (amenință 17. Tf4+) 17.g3 C:d8+ 18.Rh4 Tf4+ 19.Rg5 Ce6+ 20.Rh5 g6+ 21.Rh6 Th4+! 22.g:h4 Ne3 mat (0—1).

Spasski — Suetin,
Moscova, 1963

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.e3 e6 5.N:c4 c5 6.0—0 a6 7. De2 b5 8.Nb3 Nb7 9.Td1 Cbd7 10.Cc3 Dc7 (interesant era 10...Db8!?) 11.e4 c:d4 12.e5? (era mai bine 12.C:d4 sau chiar 12.Cd5!?) d:c3 13.e:f6 C:f6 14. Ce5 Nc5 15.Nf4 Db6 16.C:f7 (cu ideea 16...R:f7 17.Td6! N:d6 18.D:e6+ Rg6 19.Nc2+, dar...) 0—0! 17.Cg5 (17.Cd6) c:b2 18.Tab1 Tae8 19.T:b2 Dc6 (contraatacul negrului) 20.Cf3 Ce4 21.Ng3 Cc3 22.Dd3 C:d1 și negrul a cîștigat (0—1).

Novikov — Kanțler,
Daugavpils, 1979

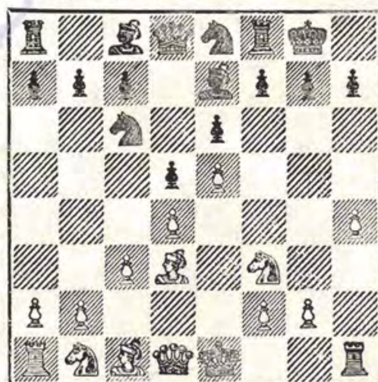
1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cf3 c6 4. Cc3 d5 5.h3 Cf6 6.e5 Ce4 7. C:e4 d:e4 8.Cg5 c5 9.d:c5 (mai logic era 9.Nb5+) Da5+ 10. Nd2 D:c5 11.Nc3 Cd7 12.C:f7 (calculînd numai 12...R:f7 13. e6+, dar...) 0—0! 13.Dd2 T:f7 14.e6 T:f2! (poanta !) 15.D:f2 N:c3+ 16.b:c3 D:c3+ 17.Re2 D:c2+ 18.Re1 Dc3+ 19.Re2 Ce5 și negrul a cîștigat (0—1).

VI. SACRIFICIUL LUI DOMENICO

Dezvoltarea cailor de rege se realizează de obicei la „f3", respectiv „f6", unde dispun de cele mai multe perspective în lupta pentru centru și pentru atacul punctelor vulnerabile din poziția adversă — „f7" („f2") și „h7" („h2") după rocadă. De aceea, atunci cînd calul apărător al rocadei lipsește sau este silit să-și părăsească „postul", devin posibile o serie de combinații cu sacrificii printre care cele mai multe sînt legate de slăbiciunea pionului „h7" („h2"), apărate — după rocadă — numai de rege.

Sacrificiul la „h7" („h2") este foarte cunoscut, dar, poate că tocmai de aceea, apar noi și noi victime ale acestei combinații întrucît unora — după o analiză superficială — li se pare că „nu merge" în poziția respectivă ; alții nu sînt bine familiarizați cu toate subtilitățile ei sau, pur și simplu, n-o... observă !

Această combinație este una din cele mai vechi, datînd de la începuturile șahului modern cînd nebunul și dama s-au transformat în figuri cu „bătaie lungă". Ea a fost efectuată pentru prima oară — după cum reiese dintr-o partidă descrisă de Giulio Cesare Polerio în manuscrisul său din 1540 „Trattato de 'scacchi..." — de către italianul *Domenico* :

A urmat : **8.N:h7+!** R:h7 9.Cg5+ N:g5 (9...Rg6 10.Dd3+ sau 9...Rg8 10.Dh5 N:g5 11.h:g5 f5 12.g6! cu cîștig) 10.h:g5+ și albul cîștigă (1—0).

Combinația care începe cu N:h7+ nu putea să nu fie pe placul jucătorilor faimoasei școli italiene timpurii care, încă din deschidere, se avîntau — fără a se sinchisi de numărul și valoarea pieselor sacrificate — spre atacul asupra regelui advers, urmărind, cu deosebită insistență, matul.

Iată încă o scurtă partidă din cunoscutele manuscrise ale lui *Gioacchino Greco* :

1.e4 e6 2.d4 Cf6? 3.Nd3 Cc6 4.Cf3 Ne7 5.h4 0—0? 6.e5 Cd5

7.N:h7+! R:h7 8.Cg5+ N:g5 (sau 8...Rg8 9.Dh5 Te8 10.Dh7+ Rf8 11.Dh8 mat) 9.h:g5+ Rg8 (9...Rg6 10.Dh5+ Rf5 11.Dh3+ Rg6 12.Dh7 mat) 10.Dh5 f5 11.g6 Te8 12.Dh8 mat.

Premisele combinației lui Domenico sînt :

— slăbiciunea pionului advers „h7" („h2"), apărat numai de rege ;

— poziția ideală a unor figuri proprii : nebunul — îndreptat spre punctul slab al poziției adverse, calul și dama — gata să intervină în atacul regelui advers ; în funcție de împrejurări, contează mult și amplasamentul altor figuri și pioni.

Tehnica combinației este, în general, simplă : sacrificînd nebunul, atacatorul deschide poziția regelui advers și-l atrage afară, unde e supus atacului calului ; regele este pus astfel în fața unei alternative neplăcute : ori să se avînte cu curaj înainte pentru „a muri cu arma în mînă", ori să se retragă în cetatea avariată, sperînd într-o „minune". În ambele cazuri, în luptă intervine dama și, în funcție de necesitate, celelalte figuri sau vreun pion.

Posibilitatea și necesitatea efectuării acestui gen de sacrificiu sînt determinate de existența anumitor *condiții* generale și particulare avînd uneori un caracter singular, alteori cumulativ :

— se impune ca, în momentul sacrificiului, pionul „h7" („h2") să nu fie apărat decît de rege și, în continuare, acest cîmp să nu fie controlat de vreo altă figură ;

— pentru obținerea succesului este necesar ca punctele „f6“ („f3“) și „f8“ („f1“) să nu fie accesibile regelui advers, iar diagonala „b1—h7“ („b8—h2“) — nebunului acestuia ;

— foarte importantă este existența unui pion propriu pe cîmpul „e5“ („e4“), care alungă calul apărător al poziției regelui advers sau ține sub control punctul „f6“ („f3“) ;

— un rol deloc neglijabil îl joacă turnul aflat lîngă rege : la „f8“ („f1“) el împiedică fuga regelui propriu, iar dacă a fost mutat pe alte cîmpuri, rămîne fără apărare importantul punct „f7“ („f2“) ;

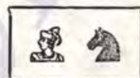
— uneori, pentru susținerea atacului, este necesară aducerea rapidă a unui turn pe linia a treia (respectiv, a șasea) ;

— un mijloc tactic auxiliar, care poate asigura succesul sacrificiului la „h7“ („h2“), constă în posibilitatea eliminării calului advers din „d5“ („d4“) sau „d7“ („d2“) ;

— după șahul calului — Cg5+ sau Cg4+ —, trebuie luată în considerare nu numai retragerea regelui la „g8“ („g1“), ci și la „g6“ („g3“) și „h6“ („h3“). În aceste cazuri, metoda tipică de continuare a atacului este Dg4 (Dg5) amenințînd șah prin descoperire, precum și existența nebunului de cîmpuri negre (albe) pe diagonala „c1—h6“ („c8—h3“) ;

— deseori, în special cînd turnul este încă pe coloana „h“, trebuie luată în considerare mutarea pregătitoare „h2—h4“ („h7—h5“), ceea ce face posibilă combinația chiar dacă adversarul controlează cîmpul „g5“ („g4“).

Spre exemplificare vom prezenta, pentru început, cîteva partide în care albului i-a fost suficient să facă cele trei mutări „miraculoase“ — N:h7+, Cg5+ și Dh5 — pentru ca matul sau pierderea de material să devină imparabilă.

Guba — Kiselev,
Moscova, 1976

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4.e5 Cfd7 5.f4 c5 6.Cf3 Cc6 7.Ce2 c:d4 8.Ce:d4 Nc5 (8... Db6!) 9.c3 0—0 10.Nd3 Db6? (negrul își continuă ideea, dar...)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rh6 (sau 12...Rg8 13.Dh5!) 13. Dd3! (13...g6 14.Dh3!) 1—0.

Yates — Marin,
Hamburg, 1930

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Ce4?! (corect era 5...Cfd7) 6.N:e7 D:e7 7. Dg4 (o cale mai poziţională consta în 7.C:e4 d:e4 8.De2 Cd7 9.0—0—0 f5 10.e:f6 C:f6 11.f3!) 0—0 8.Nd3 C:c3 9.b:c3 c5 10.Cf3 c4?

11.N:h7+! (poate urma: 11...R:h7 12.Dh5+ Rg8 13.Cg5 T oriunde 14.Dh7+ Rf8 15.Dh8 mat) 1—0.

Gaudersen — Faul,
Melbourne, 1928

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 c:d4 (4...Cc6) 5.c:d4 Nb4+ 6. Cc3 Cc6 7.Cf3 Cge7 8.Nd3 0—0? (exact la momentul cel mai nepotrivit ; trebuia 8...Db6)

9.N:h7+! R:h7 10.Cg5+ Rg6 11.h4! C:d4 12.Dg4 f5 13.h5+ Rh6 14.C:e6+ g5 15.h:g6 mat (1—0).

Volk — Bukreev,
U.R.S.S., 1936

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4. Cf3 Cc6 5.d:c5?! N:c5 6.Nd3 Cge7 (6...f6) 7.Nf4 Db6? 8.0—0 D:b2 9.Cbd2 0—0? (jocul negrului este complet imprudent) 10.Cb3! (eliberînd cîmpul „d3" pentru damă) Da3 (şi după 10...Nb6 11.Tb1 D:a2 merge 12. N:h7+...)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rg6 (sau 12...Rg8 13.Dh5 Td8 14.Dh7+ Rf8 15.Dh8+ Cg8 16.Ch7+ Re7 17.Ng5+) 13. Dd3+! Cf5 (13...f5 14.Dh3!) 14.Dh3 (poate urma : 14...Ch6 15.g4! sau 14...Ch4 15.D:h4 Rf5 16.g3) 1—0.

Gašić — Šašić,
Soko-Banja, 1959

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4. e5 Cfd7 5.Nd3 c5 6.c3 Cc6 7. Ce2 Ne7? (trebuia întărită presiunea asupra centrului alb prin 7...Db6) 8.Cf3 0—0 9.h4 f6 10.Cf4 Cb6?

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ f:g5 13.h:g5+ Rg8 14.Th8+! R:h8 15.Dh5+ Rg8 16.g6 (1—0).

Balogh — Bedeleit,
corespondență, 1928

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4. Dg4?! c:d4 5.Cf3 Cc6?! (5... f5!) 6.Nd3 Cge7 7.0—0 Cg6 8. Te1 Ne7 (sau 8...Dc7 9.Dg3 Nc5 10.h4!) 9.a3 0—0?! 10.h4 C:h4? (ultima greşeală)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ N:g5 13.N:g5 Dc7? (mult mai greu era după 13...f6!) 14. D:h4+ Rg8 15.Nf6! (poanta !) g:f6 16.e:f6 (1—0).

Hort — Radulov,
Bulgaria, 1974

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Ng5 e6

7.Dd2 Ne7 8.f4 d5?! 9.e5 Cd7 10.N:e7 D:e7 11.0—0—0 a6? 12.Cf3 0—0 13.Nd3 Tb8 14.De3 b5? (o mutare „din mînă"...)

15.N:h7+! R:h7 16.Cg5+ Rg6 17.Dh3 (1—0).

Foltys — Mohyla,
M.-Ostrava, 1940

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4. Nd3 c5 5.e5 Cfd7 6.c3 Cc6 7. Ce2 Ne7?! (trebuia jucat 7... Db6 sau 7...f6) 8.Cf3 0—0 9. Cf4 b6?! (era necesar 9...Te8 cu ideea Cf8) 10.h4 Te8? (prea tîrziu !)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rg8 13.Dh5 N:g5 14.h:g5 Rf8 (sperînd să fugă...) 15.Dh8+ Re7 16.Cg6+!! f:g6 17.D:g7 mat (1—0).

Beiu — Dinu,
București, 1966

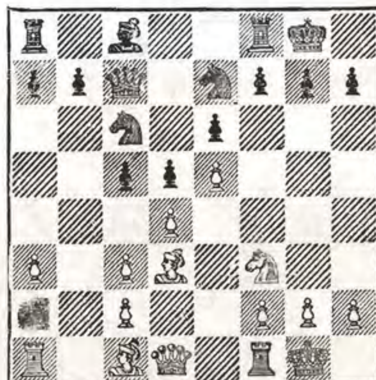
1.d4 e6 2.e4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 c5 5.a3 N:c3+ 6.b:c3 Dc7 7.Cf3 Cc6 8.Nd3 c:d4 9.c:d4 Cge7 10.0—0 0—0? (trebuia neapărat 10...Nd7, urmat de rocada mare)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rg6 13.Dg4 f5 14.Dh4 f4 (sau 14...C:e5 15.d:e5 D:e5 16. Dh7+ Rf6 17.Cf3 Dd6 18. Nb2+) 15.Dh7+! R:g5 16. h4+ Rg4 17.f3+ Rg3 18. D:g7+ (1—0).

Stručić — Janzek,
Radovijca, 1958

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 c5 5.a3 N:c3+ 6.b:c3 Dc7

7.Cf3 Ce7 8.Nd3 Cc6 9.0—0 0—0? (o greşeală instructivă : rocadă la rocadă !)

10.N:h7+! R:h7 11.Cg5+ Rg6 (11...Rg8 12.Dh5! etc.) 12. Dg4 f5 13.Dh4 f4 14.Dh7+! (totuşi) R:g5 15.h4+ Rg4 16. f3+ Rg3 17.Nd2! (ameninţă 18.Ne1 mat) 1—0.

Pestalozzi — Duhm,
Bern, 1908

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.e5 Ne7 7.Nd3 c5 8.d:c5 N:c5 9.Dg4 0—0 10.Cf3 Cc6?

11.N:h7+! R:h7 12.Dh5+ Rg8 13.Cg5 Te8 14.D:f7+ Rh8 15.Dh5+ Rg8 16.Dh7+ Rf8 17.Dh8+ Re7 18.D:g7 mat (1—0).

Novodvorski — Ginzburg,
Vilnius, 1935

1.d4 c5 2.e3 d5 3.Cf3 Cc6 4. c3 e6 5.Nd3 Cf6 6.Cbd2 Nd6 7.De2 0—0 8.d:c5 N:c5 9.e4 d4? 10.Cb3 Nb6 11.e5 Ce8

12.N:h7+! R:h7 13.Cg5+ Rg6 14.h4! De7 15.h5+ Rh6 16.Dd3! g6 17.C:e6+ Rh7 18. g:h6++ Rg8 19.Th8+! (19... R:h8 20.Dh3+) 1—0.

Şereşevski — Gusev,
Lvov, 1977

1.d4 Cf6 2.Cf3 c5 3.d5 e6 4. Cc3 (4.c4) e:d5 5.C:d5 C:d5 6. D:d5 Ne7 7.Ng5 0—0 8.0—0—0 Cc6 9.a3 b5 10.e3 Tb8?! (mai promiţător era 10...c4 11.D:b5 c3 cu mari complicaţii) 11.Nd3 c4? (prea tîrziu ! Cea mai bună şansă consta în 11...N:g5 12.C:g5 h6...) 12.N:h7+! (avînd în vedere varianta cvasiforţată 12...R:h7 13.N:e7 C:e7 14. Dh5+ Rg8 15.Cg5 Te8 16. D:f7+ Rh8 17.Td4 Tb6 18. Th4+ Th6 19.T:h6+ g:h6 20. Dh7 mat, negrul a cedat imediat) 1—0.

Evident, *negrului* îi este, în general, mai greu să ajungă în asemenea poziţii avantajoase în care să fie posibil sacrificiul la „h2". Şi totuşi...

Wilke — Priwonitz,
Hamburg, 1933

1.c4 e6 2.e4 d5 3.c:d5 e:d5 4.e:d5 Cf6 5.Nb5+ Nd7 6.Nc4 Ne7 7.Cc3 0—0 8.Cge2? Nd6 9.0—0? (o greșeală mai mare decît cealaltă)

9...N:h2+ 10.R:h2 Cg4+ 11. Rg1 (mai multe șanse de apărare oferea 11.Rg3) Dh4 12. Te1 D:f2+ 13.Rh1 Te8 14.d4 Te3!! 15.Nd2 (15.N:e3 C:e3 16. Tg1 Dh4 mat) Th3+! 16.g:h3 Dh2 mat (0—1).

Fütterer — Zinkl,
Znaim, 1897
(negrul joacă à l'aveugle)

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.Cg5 d5 5.e:d5 Ca5 6.d3 (6. Nb5+!) h6 7.Cf3 Nd6 8.c3? (corect era 8.De2) 0—0 9.b4 C:c4 10.d:c4 c5 11.a3?! (11. d:c6) e4 12.Cfd2 Te8 13.0—0? (evident, o rocadă neinspirată, dar negrul stătea deja mai bine)

13...N:h2+! 14.R:h2 Cg4+ 15.Rg3 (sau 15.Rg1 Dh4 ș.a.m.d.) Dd6+ 16.f4 e:f3+ 17. R:f3 Te3 mat (0—1).

Și acum, să complicăm tema...

Lešnik — Karaklajič,
Sarajevo, 1948

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.Cf3 0—0 7.Nd3 c5 8.e5 Ne7 9.h4 (albul a pregătit metodic sacrificiul, în timp ce negrul...) c:d4?

10.N:h7+! R:h7 11.Cg5+ Rh6 (11...Rg8 12.Dh5! etc.) 12. Dd3 g6 13.h5! f5 (sau 13...N:g5 14.h:g6+ Nh4 15.Dg3! f:g6 16. T:h4+ Rg7 17.Tg4 De8 18. Cb5! Ca6 19.Cd6 cu cîştig) 14. e:f6 R:g5 15.f4+! Rg4 (sau 15...R:f4 16.0—0+ Re5 17.Dg3 mat) 16.Th4+! (cu ideea 16... R:h4 17.Dh3 mat) 1—0.

Donner — Portisch,
Beverwijk, 1968

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 c5 5.Nd3 0—0 6.Cf3 b6 (obişnuit, aici se joacă 6...d5) 7.d5! Nb7 8.e4 b5?! (trebuia 8...d6) 9.e5! b:c4 10.Nb1 C:d5 (albul a sacrificat doi pioni pentru a obţine această poziţie ; de ce ?)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rg8 (sau 12...Rg6 13.h4! Da5 14.h5+ Rh6 15.Dc2! N:c3+ 16.Rf1 şi regele negru nu mai are salvare) 13.Dh5 D:g5 (la mat forţat ducea 13...Te8 14. D:f7+ Rh8 15.Dh5+ Rg8 16. Dh7+ Rf8 17.Dh8+ Re7 18. D:g7 mat) 14.N:g5 C:c3 15.a3 Ce4+ (sau 15...Na5 16.Nd2!) 16.a:b4 şi albul a cîştigat (1—0).

Drescher — Haarer,
Frankfurt pe Main, 1937

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.a3 N:c3+ 5.b:c3 b6?! 6.Cf3 c5 7.Nf4 Ce7?! (trebuia scos calul la „f6") 8.e3 0—0 9.Nd3 Cbc6? (era strict necesar 9... Cg6)

10.N:h7+! R:h7 11.Cg5+ Rg8 (sau 11...Rg6 12.Dg4 f5 13.Dg3!) 12.Dh5 Te8 13.D:f7+ Rh8 14.Nd6!! (poanta !) Dd7 (nebunul nu poate fi luat : 14...D:d6 15.Dh5+ Rg8 16. D:e8 mat, iar la 14...Cf5 urmează 15.Dh5+ Ch6 16.Cf7+) 15.Dh5+ Rg8 16.Dh7+ Rf8 17.Dh8 mat (cu calul legat !) 1—0.

Sygan — Kolár,
Cehoslovacia, 1954

1.d4 e6 2.e4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.Cf3 b6 (6...c5!) 7.h4 Nb7 8.Nd3 0—0? (din nou o rocadă făcută în cel mai nepotrivit moment; trebuia jucat 8...Cd7) 9.e5 Ne7

10.**N:h7+!** R:h7 11.Cg5+ Rg6 (sau 11...N:g5 12.h:g5+ Rg6 13.Dh5+ Rf5 14.g4+ Rf4 15.Ce2+ Re4 16.Tg1 și 17. Dh1 mat) 12.Dd3+ f5 13. e:f6+ R:f6 14.Df3+ Rg6 15. h5+! Rh6 (sau 15...R:g5 16. Dg3+ Rf5 17.Dg6+ Rf4 18. Ce2 mat) 16.Cf7+ T:f7 17. D:f7 Rh7 18.h6! (1—0).

Getz — Klark,
Paris, 1892

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.Cf3 Cc6 7.e5 Ne7 8.Nd3 0—0 9.h4 Cb4? (vrînd să elimine nebunul de atac, dar...)

10.N:h7+! R:h7 11.Cg5+ Rh6 (cea mai bună retragere) 12.Dd2! (după 12.a3 Cc6 13. Dd3 g6 14.h5, negrul are resursa 14...N:g5 15.h:g6+ Nh4) Dd7 (se amenința 13.Cf7++) 13.a3 Cc6 14.Dd3! (acum — da!) g6 15.h5 N:g5 16.h:g6+ Rg7 17.Th7+ Rg8 18.g7 (1—0).

Sundström — Holm,
Stockholm, 1912

1.e4 e5 2.Cf3 Cf6 3.C:e5 d6 4.Cf3 C:e4 5.Cc3!? C:c3 6.d:c3

Ne7 7.Nd3 0—0 8.h4 (pregătind sacrificiul...) Te8 9.Ne3 Cc6?

10.N:h7+! R:h7 11.Cg5+ Rg6 (11...Rg8 12.Dh5 N:g5 13. h:g5 f5 14.g6!) 12.h5+ Rf6 13. Df3+ Nf5 14.g4 Dc8 (se amenința 15.D:f5 mat) 15.Ce4+ Re5 16.Df4+ Rd5 17.0—0—0+ Rc4 18.C:d6 mat (1—0).

Romanovski — Belov,
Ivanovo, 1929

1.e4 Cf6 2.Cc3 (2...e5!) d5 3. e5 Cd7 (3...d4!) 4.d4 c5 5.d:c5 e6 6.Cf3 N:c5 7.Nd3 Cc6 8.Nf4 Db6?! 9.0—0 D:b2 (un cîștig dubios de pion) 10.Cb5! 0—0 11.Tb1 D:a2

12.N:h7+! R:h7 13.Cg5+ Rg6 14.Dd3+ f5 15.Dg3! Tg8 16.Ce4+ Rf7 17.Ced6+ N:d6 18.C:d6+ Re7 19.Dg5+ (1—0).

Olafsson — Persitz,
Hastings, 1955/1956

1.e4 e5 2.Cf3 Cf6 3.C:e5 d6 4.Cf3 C:e4 5.d4 d5 6.Nd3 Ne7 7.0—0 Cc6 8.Te1 Ng4 9.c4 Cf6 10.c:d5 C:d5 11.Cc3 0—0 12. h3?! (era mai bine 12.Ne4) Nh5? (trebuia jucat neapărat 12...N:f3 eliminînd figura „nr. 2")

13.N:h7+! R:h7 14.Cg5+ Rg6 (într-o partidă ulterioară Zeitlin — Karasev, Leningrad, 1971 — în care nu erau jucate mutările Te1 și, respectiv, Cc6 — negrul a preferat să piardă fără „muzică" : 13... N:g5 14.D:h5+ Rg8 15.N:g5 f6 16.Nd2 etc.) 15.Dd3+! f5 16.Ce6 Dd6 17.C:d5! (acum, la 17...D:d5 urmează 18.Cf4+, ceea ce negrul n-a prevăzut) Rh7 18.C:e7 C:e7 19.Nf4 și albul a cîștigat (1—0).

Kavnatski — Șadurski,
Riga, 1965

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Cfd7 6.N:e7 D:e7 7.Cf3 (se mai joacă și 7. f4) 0—0 8.Nd3 c5 9.h4!? (bine

era şi 9.d:c5) f6?! (9...f5! împiedica radical intenţiile albului...) 10.Cb5 a6? (reflex, fără a vedea celălalt pion marginal...)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rg6 (12...f:g5 13.h:g5+ Rg8 14.Dh5 sau 13...Rg8 14.Dh5 g6 15.D:g6+ Dg7 16.D:g7+ R:g7 17.C:e6+ cu poziţii cîştigate) **13.Dd3+! f5 14.Cd6** (regele negru îşi aşteaptă acum execuţia...) **Cc6 15.Dg3 f4 16.h5+!** Rh6 17.Cgf7+ Rh7 (17...T:f7 18.Dg6 mat) **18.Dg6+ Rg8 19.** h6! (1—0).

Giusti — Cipriani,
corespondenţă, Italia, 1954/1955

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 c5 5.Nd2 Ce7 6.Cb5! N:d2+ 7.D:d2 0—0 8.c3 (albul a reuşit să-şi întărească centrul) Cbc6 9.Cd6 Db6 10.Cf3 Nd7 11.Nd3 Cc8? (dorind să elimine calul supărător, dar...)

12.N:h7+! R:h7 13.Cg5+ Rg6 (sau 13...Rg8 14.Dd3 f5 15.Dh3 Te8 16.C:e8 N:e8 17. Dh7+ Rf8 18.Dh8+ Re7 19. D:g7+ Rd8 20.C:e6 mat) 14. Dd3+! R:g5 (după 14...f5 15. Dh3!, negrul poate încerca 15... C:e5 16.Dh7+ R:g5 17.f4+ R:f4 18.Dh4+ Cg4 19.Tf1+ Re3 20.Dg3 mat sau direct 15... R:g5 16.f4+ Rg6 17.g4! f:g4 18.D:g4 Rh7 19.Tg1 cu cîştig) 15.f4+ (în faţa perspectivei 15...Rh6 16.Dh3+ Rg6 17.g4 Th8 18.D:h8 C:e5 19.Dh5+ Rf6 20.Dg5 mat, negrul a cedat) 1—0.

K. Richter — Darga,
Berlin, 1950

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.e5 Ne7 7.Dg4 0—0 8.Nd3 c5 9.d:c5 Cd7 10.Cf3 C:c5 11.0—0—0 Da5? (trebuia eliminat nebunul de atac...)

12.N:h7+! R:h7 13.Dh5+ Rg8 14.h4! Te8? (era ceva mai bine 14...f6) 15.Cg5 N:g5+ 16.h:g5 Rf8 (încercînd să fugă din zona „minată"...) 17.g6! f:g6 (la 17...Re7 decide 18. Dg5+) 18.D:g6 Nd7 19.Th7 (1—0).

Schallopp — Gossip,
Manchester, 1890

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 d5 4. f:e5 C:e4 5.Cf3 C:c3?! (era mai bine direct 5...Ng4) 6.b:c3 Ne7 7.d4 0—0 8.Nd3 Ng4 9. Tb1 b6 10.0—0 c5 11.h3 Nh5?

12.N:h7+! (deși calul este legat, combinația reușește!) R:h7 13.Cg5+ N:g5 (sau 13... Rg6 14.Dd3+ f5 15.T:f5! T:f5 16.g4 etc.) 14.D:h5+ Nh6 15. N:h6 g:h6 16.Tf6! (poanta!) Rg7 17.D:h6+ Rg8 18.Dg5+ Rh7 19.Th6 mat (1—0).

Renaud — Bertrand,
Paris, 1923

1.d4 e6 2.c4 b6?! 3.Cc3 Nb7 4.e4 Nb4 5.Nd3 d5 6.c:d5 e:d5 7.e5 c5 8.Ne3 Ce7 9.a3 c:d4 10. N:d4 Nc5 11.Cf3 0—0? (o singură clipă de neatenție, și...)

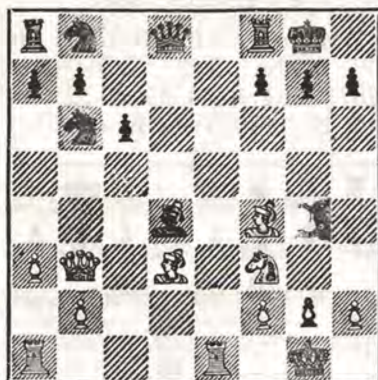

12.N:h7+! R:h7 13.Cg5+ Rg6 14.Dg4 f5 15.e:f6 Rh6 (sau 15...g:f6 16.Ce6+) 16. Dh4+ Rg6 17.Dh7+! R:g5 18. f4+ Rg4 19.Ce2! (1—0).

Mikulka — Nachtigal,
Brno, 1908

1.e4 e5 2.Cf3 Cf6 3.C:e5 d6 4.Cf3 C:e4 5.d4 d5 6.Nd3 Ne7 7.0—0 Ng4 8.c4 c6 9.Te1 Cf6

(calul nu se mai poate menține în centru) 10.Cbd2 d:c4 11.N:c4 0—0 12.a3 Cd5 13.Db3 N:f3 14.C:f3 Cb6 15.Nd3 Nf6 16.Nf4 (acum, albul amenință 17.Tad1, de aceea...) N:d4

17.N:h7+! (sensul ascuns al sacrificiului de pion) R:h7 18. Cg5+ Rg8 19.Dh3 N:f2+ (ultima încercare : 20.R:f2 Dd4+ și dama ajunge să controleze cîmpul „h7") 20.Rh1 Nh4 21. D:h4 Dd3 22.Te4! (1—0).

Reichel — Somla,
Timișoara, 1947

1.d4 d5 2.Cf3 e6 2.e3 Cf6 4. Nd3 Nd6 5.Cbd2 0—0 6.0—0 a6? (o pierdere de timp) 7.De2 c5 8.d:c5 N:c5 9.e4 Te8?! (9... d:e4) 10.e5 Cfd7 11.Cb3 Na7

12.N:h7+! R:h7 13.Cg5+ Rg8 (sau 13...Rg6 14.Dd3+) 14.Dh5 C:e5 15.Dh7+ Rf8 16. Dh8+ Re7 17.D:g7 Cbc6 18. C:f7! (o altă lovitură) Tg8 (sau 18...C:f7 19.Ng5+) 19.Ng5+

Rd7 20.C:e5++ Rd6 21. Cf7+! Rd7 22.Dh7 și albul a cîștigat (1—0).

Pillsbury — Judd,
St. Louis, 1899

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 b6?! 4.Cf3 Nb7 5.Nf4 (și mai tare este 5.c:d5 e:d5 6.e4!) Nd6 6. N:d6 D:d6 7.c:d5 N:d5?! 8.e4 Nb7 9.Tc1 a6 10.Nd3 Ce7 11. 0—0 0—0 12.e5 Dd8

13.N:h7+! R:h7 14.Cg5+ Rh6 (sau 14...Rg8 15.Dh5

ş.a.m.d.) 15.Dd2! Rg6 16.Ce2 (amenințînd 17.Cf4+) Cd5 17. Dd3+! R:g5 18.f4+ Rh6 19. Dh3+ Rg6 20.f5+! e:f5 21. T:f5! Th8 22.Dg4+ Rh7 23. T:f7 (1—0).

Capablanca — Riveira,
simultan, Barcelona, 1935

1.e4 c6 2.Cc3 d5 3.Cf3 d:e4 4.C:e4 Cd7 5.d4 Cgf6 6.Cg3 e6 7.Nd3 Ne7 (era mai bine direct 7...c5) 8.0—0 0—0 9.De2 c5 10. Td1 Dc7 11.Ng5 b6?! 12.d5! C:d5 13.N:e7 C:e7

14.N:h7+! R:h7 15.Cg5+ Rg8 (sau 15...Rg6 16.Dh5+ Rf6 17.C5e4 mat) 16.T:d7! (eliminînd apărătorul potențial al cîmpului „h7") D:d7 (nu schimba esența problemei nici 16...N:d7 17.Dh5 Tfe8 18. D:f7+ Rh8 19.Te1 cu ideea Te3!) 17.Dh5 Td8 18.D:f7+ Rh8 19.h4! De8 20.Ch5 Df8? (trebuia jucat 20...D:f7 21. C:f7+ Rg8 22.C:d8 Nd7 23. Cb7 Cf5! 24.Td1 Nc6 25.Cd8 Nd5 26.Cf4 T:d8 27.c4 Cd4 ş.a.m.d.) 21.Cf6! Cg8 22.Dh5+ (22...Ch6 23.Dg6!) 1—0.

Cigorin — Rosenkrantz,
Petersburg, 1897

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Na5 6.0—0 Cf6?! 7.d4 0—0 8.d:e5 C:e4 9. Nd5 N:c3 10.N:e4! N:a1

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rg6 (12...Rg8 13.Dh5 etc.) 13. Dg4 f5 14.e:f6 Ce5 15.Dg3! (într-o altă partidă dintre aceeași adversari — dar cu culorile inversate — s-a jucat 15.De4+? R:f6 16.f4 Re7 17. Te1 d6 18.f:e5 N:e5 și negrul a cîștigat!) R:f6 16.f4 Re7 (16...Cg6 17.f5 Ce5 18.Ce4+ Rg7 19.Ng5 De8 20.Db3+ sau 16...Cc6 17.Ce4+ Re7 18.f5 Nf6 19.C:f6 g:f6 20.Te1+ Ce5 21.T:e5+ f:e5 22.Ng5+ Tf6 23.N:f6+ etc.) 17.Te1 d6 18. Cc3! N:c3 19.D:c3 Nf5 20.f:e5 Rd7 21.e6+! (1—0).

Fritz — Mason,
Nürnberg, 1883

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.Cf3 0—0 7.e5 Ne7 8.Nd3 b6 9.h4 Nb7?

10.N:h7+! R:h7 11.Cg5+ Rg6 (11...Rg8 12.Dh5 sau 11... N:g5 12.h:g5+ etc.) 12.Ce2! (calul se intercalează cu efect în atac) N:g5 13.h:g5 f5 (13... D:g5 14.Cf4+!) 14.g:f6 Th8 15. Cf4+ Rf7 16.Dg4! T:h1+ 17. Rd2 g:f6 18.Dg6+ Re7 19. Dg7+ Re8 20.Dg8+ Re7 21. D:e6+ Rf8 22.T:h1 Nc8 23. Th8+ Rg7 24.Th7+ (24...R:h7 25.Df7+) 1—0.

Paulsen — Schwartz,
Leipzig, 1879

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Cc6 5.Cf3 Db6 6.a3 Nd7 (trebuia 6...a5) 7.b4 c:d4 8.c:d4 Cge7 9.Cc3 Cf5 10.Ca4 Dc7? (10...Dd8) 11.Nb2 Ne7 12.Tc1 a6 13.Cc5 N:c5 14.T:c5 0—0 15.Nd3 Cfe7?

16.N:h7+! R:h7 17.Cg5+ Rg6 (17...Rg8 18.Dh5 sau 17... Rh6 18.Nc1!) 18.Dg4 f5 19.Dg3 Dc8 20.Tc3! (amenințînd 21. Ce4+! Rh7 22.Dh4+ Rg8 23. Cd6 și 24.Th3 cu cîștig) f4 21. Dg4 Cf5 22.Th3 Th8 23.C:e6+ Rf7 24.D:f5+ Re7 25.Dg5+ R:e6 26.Dg6+ Re7 27.D:g7+ (1—0).

Prins — d'Auriac,
Leipzig, 1960

1.d4 Cf6 2.Cc3 d5 3.Ng5 e6 4.e4 Ne7 5.e5 Cfd7 6.h4 c5 7.

Cb5 0—0?! (trebuia 7...f6!) 8. Nd3 (bine era, desigur, şi 8. N:e7 D:e7 9.Cc7, dar albul urmăreşte altceva) c4?

9.N:h7+! R:h7 10.Dh5+ Rg8 11.N:e7 D:e7 12.Cf3 f6? (era mai bine 12...Td8) 13.Cg5! f:g6 (sau 13...g6 14.D:g6+ Rh8 15.Cd6!) 14.h:g5 Db4+ (începe agonia...) 15.Re2 D:b5 16.g6 T:f2+?! 17.R:f2 Rf8 18.Df3+ Re7 19.Th8 Cf6 20.Da3+! (1—0).

Giffard — Nicolić,
Bagneux, 1979

1.d4 b6?! 2.e4 Nb7 3.Cd2 e6 4.Cgf3 Cf6 5.Nd3 d5? (nebunul nu trebuia blocat) 6.e5 Cfd7 7. De2 (pentru a împiedica 7... Na6) c5 8.c3 Cc6 9.a3! (nu 9. 0—0 c:d4 10.c:d4 Cb4!) Ne7 10. b4 c:d4 11.c:d4 0—0 12.h4 (pregătind surpriza...) Te8? 13. b5! Ca5

14.N:h7+! R:h7 15.Cg5+ Rg8 16.Dh5 N:g5 17.h:g5 Rf8 18.a4! (apariţia nebunului pe diagonala „a3—f8“ decide) Dc7 19.Na3+ Cc5 20.Dh8+ Re7 21.D:g7 Tg8 22.d:c5! T:g7 (sau 22...b:c5 23.Df6+ Re8 24. g6! etc.) 23.c6+! (1—0).

Schmidt — Lauterbach,
Heidelberg, 1946

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 0—0 5.Nd3 N:c3+?! (un schimb prematur) 6.b:c3 b6?! (corect era 6...d6 7.e4 e5 blocînd centrul alb) 7.e4 d6 (sau 7...Nb7 8.e5 N:g2 9.e:f6 N:h1 10.Dg4! D:f6? 11.Ng5 cîştigînd dama) 8.e5! d:e5 (8...Cd7 9.e:d6 c:d6 10.Df3!) 9.d:e5 Cg4 (9... Cd7) 10.Cf3 Nb7 11.h3 N:f3 (sau 11...Ch6 12.N:h6 g:h6 13. Dd2! cu atac)

12.N:h7+! R:h7 (sau 12... Rh8 13.D:f3 Dh4 14.Nc2 C:e5 15.D:a8 etc.) 13.h:g4+ Rg8 14. D:f3 Cd7 15.g5 (acum, decide atacul pe coloana „h“) Te8 (sau 15...C:e5 16.Dh5 f5 17.g6!)

16.Dh5 Rf8 17.g6! f:g6 18. D:g6 (amenință 19.Th8+) Rg8 19.Th7 (poate urma : 19...De7 20.Dh5!) 1—0.

Kaufmann — Reti,
meci, 1915

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Nd3?! c5 4.e:d5 D:d5 (4...e:d5) 5.Cc3! D:d4 (desigur, nu 5...D:g2 6. Ne4!) 6.Cf3 Dd8 7.Nf4 Cf6 8. De2 Cc6 9.0—0 Nd6 10.N:d6 D:d6 11.Tad1 Df4?! (trebuia 11...De7) 12.Ce4 C:e4 13.N:e4 0—0 (la 13...Nd7 14.Te1 0—0—0 urma 15.Db5!) 14.Tfe1 Dc7 15.Dc4 b6 16.Td3 (se putea încerca direct 16.N:h7+ R:h7 17.Dh4+ Rg8 18.Cg5, dar după 18...Td8 19.Dh7+ Rf8 20.Dh8+ Re7 21.Dg7 Tf8 22.Ch7 Td8 23.Dg5+ Re8 24. Cf6+ Rf8 25.Dg8+ Re7 26. Cd5+ T:d5 27.T:d5 există mutarea 27...Df4! și atacul albului a ajuns în impas) Nb7?

17.N:h7+! R:h7 18.Dh4+ Rg8 19.Cg5 (poate urma : 19... Tfd8 20.Dh7+ Rf8 21.Dh8+ Re7 22.T:e6+! — iată unde se vede cît de greșită a fost mutarea a 16-a a negrului ! — f:e6 23.D:g7+ Re8 24.Dg8+ Re7 25.Df7 mat) 1—0.

Spielmann — Dekker,
Bussum, 1934

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4. e5 Cfd7 5.Nd3 c5 6.c3 Cc6 7. Ce2 c:d4 8.c:d4 Db6 9.Cf3 Nb4+ (era mai indicat 9...f6 subminînd imediat centrul alb) 10.Rf1 (după 10.Nd2 N:d2+ 11.D:d2 Db4, albul are doar un avantaj pozițional minim) 0—0 (la 10...f6 putea urma 11.Cf4 f:e5 12.C:e6 Cf6 13.C:g7+ Rf8 14.Nh6 Rg8 15. Dc1 cu atac extrem de puternic...)

11.N:h7+! R:h7 12.Cg5+ Rg8 (la celelalte retrageri urma 12...Rg6 13.Cf4+ Rf5 14. Dd3+ Rg4 15.Dh3+ R:g5 16. Dh5 mat sau 12...Rh6 13.Dd3

Th8 14.C:f7+ Rh5 15.Cf4+ etc.) 13.Dd3! Te8 (sau 13...f5 14.Dh3 Te8 15.Dh7+ Rf8 16. Cf4!) 14.Dh7+ Rf8 15.Dh8+ Re7 16.D:g7 Rd8 (nici alte mutări nu salvau : 16...Cd8 17. C:f7! C:f7 18.Ng5+ sau 16... Tf8 17.C:e6! R:e6 18.Cf4+ Re7 19.C:d5+ etc.) 17.D:f7 (albul are deja trei pioni pentru figură și atacul său continuă...) Cf8 18.h4! Nd7 (nu merge 18...C:d4 19.Ne3 Nc5 20. Tc1 C:e2 21.T:c5) 19.Ne3 Tc8 20.h5 și, peste cîteva mutări, pionul s-a transformat (1—0).

Black — Oskam,
Olanda, 1940

1.e4 e5 2.Nc4 Cf6 3.d3 c6 4. Cf3 (4.De2) d5 5.e:d5?! (trebuia 5.Nb3 păstrînd echilibrul în centru) c:d5 6.Nb5+ Nd7 7.N:d7+ Cb:d7 8.0—0 Nd6 9. b3 0—0 10.Nb2 Te8 11.Cc3 Tc8 12.Tc1 Nb8 13.Ce2? (nu sesizează pericolul) e4! 14.d:e4 d:e4 15.Cfd4

15...N:h2+! 16.R:h2 Cg4+ 17.Rg3 (sau 17.Rh3 Dg5 18.f4 Dh5+ 19.Rg3 Dh2+ 20.R:g4 Cf6+ urmat de mat) Dg5 18. f4 Dg6 19.Dd2 Cf6+ (o manevră interesantă) 20.Rh2 Dh6+ 21.Rg1 (sau 21.Rg3 Ch5+ și acum : 22.Rf2 e3+ ; 22.Rg4 Cdf6+ și 22.Rh2 C:f4+ 23.Rg1 Ch3+) Cg4 22.Tfd1 e3 23.De1 Dh2+ 24.Rf1 Dh1+ 25.Cg1 e2+! (0—1).

În unele poziții ordinea de mutări poate avea o importanță decisivă, partea activă trebuind să sacrifice întîi calul și apoi nebunul !

Schlechter — Wolf,
Viena, 1894

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.Cf3 (6. e5) 0—0 7.e5 Ne7 8.Nd3 Nd7?! (trebuia subminat centrul prin 8...c5!) 9.h4 f6? (9...f5!)

10.Cg5! f:g5 11.N:h7+! R:h7 12.h:g5+ Rg8 13.Th8+! Rf7

(sau 13...R:h8 14.Dh5+ Rg8 15.g6 cu mat) 14.Dh5+ g6 15. Dh7+ Re8 16.D:g6 mat (1—0).

Steinitz — Cigorin,
Havana, 1889

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. e5 Cfd7 5.f4 c5 6.d:c5 (mai des se joacă 6.Cf3 Cc6 7.Ne3, susţinînd punctul „d4") N:c5 (mai exact era 6...Cc6 7.Cf3 C:c5 8.Ne3 Ne7 etc.) 7.Cf3 0—0?! 8.Nd3 Cc6 9.h4 f6? (9...h6)

10.Cg5! f:g5 11.N:h7+! R:h7 12.h:g5+ Rg8 13.Dh5 Cd:e5 (pentru a preveni înaintarea g5—g6) 14.f:e5 Tf5 (ameninţările imediate ale albului au fost respinse, dar presiunea sa continuă...) 15.g4 T:e5+ 16. Rd1 Ne3 17.N:e3 T:e3 18.Cb5! (pentru a-i lua regelui cîmpurile „c7" şi „d6" în varianta 19.Dh7+ Rf8 20.Tf1+ etc.) Tf3 19.g6! (poate urma: 19... Rf8 20.Dh8+ Re7 21.D:g7+) 1—0.

Gaidarov — Batakov,
Riga, 1977

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.b4!? c:b4 4.d4 d5 5.e5 Ce7?! (trebuia 5...Cc6) 6.Nd3 (altă idee era 6. a3!) Cec6 7.a3 Ne7 8.a:b4 C:b4 9.Ne2 0—0 10.c3 C4c6 11.Nd3 Cd7 12.h4 f6? (negrul se aştepta, probabil, la 13.N:h7+ R:h7 14.Cg5+ Rg8! 15.Dh5 f:g5 16.h:g5 Tf5! şi atacul se parează, dar...)

13.Cg5! f:g5 (sau 13...f:e5 14. N:h7+ Rh8 15.Dh5!) 14. N:h7+! R:h7 15.h:g5+ Rg8 16.Th8+! (putea urma: 16... R:h8 17.Dh5+ Rg8 18.g6 etc.) 1—0.

Peternelli — Israel,
Constanţa, 1953

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cc6 4. Cgf3 Cf6 5.e5 Cd7 6.c3 Ne7? (6...f6!) 7.Nd3 0—0? (o rocadă prea grăbită...) 8.h4 f6

9.N:h7+? (cîştiga — cum am văzut — 9.Cg5! f:g5 10. N:h7+!) R:h7 10.Cg5+ Rg8! (evident!) 11.C:e6 (după 11. Dh5 f:g5 12.h:g5 N:g5 13. Dh8+ Rf7 14.Dh5+ g6 15. Dh7+ Re8 16.D:g6+ Tf7 17. Th8+ Cf8, atacul se împotmoleşte) 11...De8 12.C:c7 Dg6 13. C:a8 f:e5 14.0—0 Cf6 15.f3 Nh3 (negrul a preluat deja iniţiativa...) 16.Tf2 T:a8 (şi nu stă prost nici din punct de vedere material!) 17.Cf1 e:d4 18.c:d4 Cb4 19.Ng5 Nd7 20.a3 Cc6 21.Dd2 Nd6 22.Te1 Tf8 (negrul s-a regrupat şi ameninţă acum cu manevra Ch5—f4!) 23.g4 Ch7 24.Ne3 Df7 25. Ch2? (duce la pierdere, dar, oricum, poziţia albului era greu de ţinut) Ng3! 26.Tef1 N:f2+ 27.T:f2 Te8 şi negrul a cîştigat (0—1).

Uneori, cooperarea dintre damă şi cal poate îmbrăca forme mai puţin standardizate...

Negrea — Creţulescu,
Bucureşti, 1956

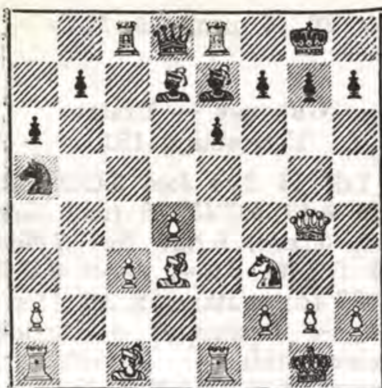
1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.Ng5 d5?! (era mai bine 4... c5!) 5.e3 0—0 6.Cf3 Cbd7 7.a3 Ne7 8.Tc1 c6 9.Nd3 d:c4 10. N:c4 b5? (o acţiune care nu duce la nimic...) 11.Nd3 b4 12. a:b4 N:b4 13.0—0 c5 14.Ca2 Db6 15.C:b4 D:b4? (15...c:b4) 16.d:c5! C:c5 17.Tc4 Db6 18. N:f6 g:f6

19.N:h7+! R:h7 20.Ce5! (eliberează diagonala damei, după care regele negru cade sub atacul figurilor grele adverse pe coloanele „h“ şi „g“) 1—0.

Veresov — Dzięciolowski,
Minsk, 1956

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Cf3 c5 5.c:d5 C:d5 6.e3 (6.e4) Cc6 7.Nc4 C:c3 8.b:c3 c:d4 9. e:d4 Ne7 10.0—0 0—0 11.Dc2 a6 12.De4 Te8 13.Te1 Nd7 14. Dg4 (pe nesimţite, dama s-a apropiat de regele advers...) Ca5 15.Nd3 Tc8?

16.N:h7+! R:h7 17.Ce5! Cc4?! (se amenința, printre altele, 18.C:d7 D:d7 19.Dh5+ ; cei mai bine era 17...Rg8 18. Dh5 Tf8 19.Te3 f6 20.Cg6! și acum : 20...Cc4 21.Tg3 Nc6 22. Nh6! sau 20...Ne8 21.C:e7+ D:e7 22.D:a5 cu avantaj pentru alb) 18.Dh5+ Rg8 19. D:f7+ Rh7 (sau 19...Rh8 20. C:c4 T:c4 21.Te3 Nh4 22.Th3 e5 23.Dh5+) 20.C:d7 D:d7 21. T:e6 Dd8 (sau 21...Rh8 22. Nh6! Tg8 23.N:g7+) 22.Th6 mat (1—0).

Akimov — Zelenka,
U.R.S.S., 1964

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Cf6 4. c:d5 c:d5 5.Cc3 Cc6 6.Nf4 e6 (trebuia scos nebunul 6...Nf5) 7.e3 a6?! 8.Nd3 Ne7 9.h3 b5 10.0—0 Db6 11.Tc1 Nb7 12. Ce5 0—0 13.Ng5 Tad8 14.Nb1 Tfe8? 15.N:f6 N:f6

16.N:h7+! R:h7 17.Dh5+ Rg8 18.D:f7+ Rh7 19.Cd7!! (poanta !) T:d7 (la plecarea damei urmează 20.C:f6+ și 21.Dh5 mat) 20.Dh5+! (20... Rg8 21.D:e8+ Rh7 22.D:d7) 1—0.

Janowski — Chajes,
New York, 1916

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4. Ng5 Cbd7 5.e3 Ne7 6.Cf3 d:c4?! 7.N:c4 a6 8.0—0 b5 9. Nd3 c5 10.De2 Nb7 11.Tfd1 Db6 (trebuia 11...c:d4) 12.Tac1 0—0?! 13.Ce5 Tfe8 14.d:c5 C:c5 15.N:f6 N:f6 (negrul nu

are timp să schimbe nebunul periculos : 15...C:d3 16.N:g7! C:c1 17.Dg4!)

16.N:h7+!? R:h7 17.Dh5+ Rg8 18.D:f7+ Rh7? (trebuia 18...Rh8!) 19.Cd7! C:d7 20. T:d7 Nc6 21.Ce4! N:b2 22. Cg5+ Rh6 23.g4! g6 24.h4 (1—0).

Tal — N.,
simultan, 1974

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Nd3 Cf6 6.0—0 Dc7 7.Rh1 d6 8.f4 Cbd7 9.Cd2 Ne7 10.C2f3 0—0 11.De2 (amenință 12.e5!) Cc5 12.e5 d:e5 13.f:e5 Cfd7 14.Ng5 C:e5? (trebuia 14...Cb6, tinzînd spre schimbul figurilor active adverse) 15. N:e7 C:f3 16.T:f3 (se amenința matul la „h2“) D:e7

17.N:h7+! R:h7 18.Th3+ Rg8 (acum, la 19.Dh5 urma 19...f6 20.Te1 e5 și regele negru scapă, dar...) 19.Cf5! Dg5 20.Dh5!! (la luarea damei sau 20...f6 urmează 21.Ce7+) 1—0.

Gubanov — Uraiev,
Petersburg, 1910

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.Cc3 Cf6 4.f3 e:f3 5.C:f3 e6 (mai tare este 5...d5!) 6.Ng5 Ne7 7.Nd3 b6 (7...d6) 8.0—0 0—0 9.Ce5 Nb7? (cu mutarea 9...a6, identic s-a desfășurat o partidă Goldschmidt — Preinhälter, Praga, 1916 !) 10.N:f6 N:f6

11.N:h7+! R:h7 12.Dh5+ Rg8 13.Cg6 Te8?! (trebuia încercat 13...De8!) 14.Dh8+ Rf7 15.Ce5+ Re7 16.D:g7+! (un splendid sacrificiu final de damă) N:g7 17.Tf7+ Rd6 18. Cb5+ Rd5 19.c4+ Re4 20. Te1 mat (1—0).

Mc.Alpine — D. G. Weir,
Scoția, 1963

1.d4 d5 2.Nf4 Cf6 3.e3 e6 4. Cf3 Cbd7?! 5.Cbd2 Nd6 6.Ng3 De7 7.Ce5! (împiedică înain-

tarea e6—e5) 0—0 8.Nd3 Ce8 (...pe care însă, negrul vrea s-o realizeze cu orice preț!) 9.c3 f6?

10.N:h7+! R:h7 11.Dh5+ Rg8 12.Cg6 Dd8 13.Nh4 (pregătind aducerea rezervelor...) Ne7 14.Cf3 Cd6 15.g4 Cf7 16. Tg1! Cg5 17.N:g5 f:g5 18. Cfe5! (amenințînd 19.Dh8 mat) C:e5 19.Dh8+ Rf7 20.C:e5+ Rf6 (20...Re8 21.Dh5+) 21. Tg3! Nd6 (21...T:h8 22.Tf3 mat) 22.Tf3+ Re7 23.T:f8 (și mai frumos era 23.D:g7+ Re8 24.T:f8+ N:f8 25.Df7 mat) D:f8 24.Cg6+ (1—0).

Cucka — Blatny,
Brno, 1954

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 d:e4 4.C:e4 Cd7 5.Cf3 Cgf6 6.Nd3 C:e4 7.N:e4 Cf6 8.Nd3 c5 9. d:c5 N:c5 10.0—0 0—0 11.Ng5 b6 12.De2 Nb7 13.Tad1 Dc7 14. Ce5 Cd5? 15.c4 Cb4

16.N:h7+! R:h7 17.Td7 Dc8 18.Dh5+ Rg8 19.Cg4! Nd4 (pentru a scăpa de turnul de pe linia a șaptea; la 19...D:d7 20.Cf6+ g:f6 21.N:f6; 19...f6 20.Ch6+! g:h6 21.Dg6+ sau 19...Dc6 20.T:b7! și 21.Cf6+) 20.T:d4 Dc6 21.Cf6+ g:f6 22. Tg4! (ultima subtilitate, după care negrul putea ceda...) D:g2+ 23.T:g2 Rg7 24.N:f6+! R:f6 25.Dg5 mat (1—0).

Rotaru — Iancsó,
București, 1952

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.C:d4 Cf6 5.C:c6 (5.Cc3 Nb4) b:c6 6.e5 Ce4!? 7.Nc4 d5 8. e:d6 N:d6 9.Df3? 0—0! 10. 0—0 Cg5 11.D:c6 Tb8 12.Cc3?! Nb7 13.Da4 (nebunii negri amenință poziția regelui alb...)

13...N:h2+! 14.R:h2 Cf3+! 15.g:f3 Dd6+ (desigur, nu 15...Dh4+ 16.Rg1 N:f3 din cauza 17.N:f7+!) 16.Rg2 (nu salvau 16.f4 Dh6+ 17.Rg3 Dg6+ 18.Rh4 Nf3 sau 16.Rh3

Nc8+ 17.Rg3 Dg6+, urmat, în ambele cazuri, de introducerea turnului în joc prin Tb6!) Dg6+ 17.Rh2 Dh5+ 18. Rg3 D:f3+ 19.Rh4 Nc8 (0—1).

În unele cazuri, atacantului îi lipsește „piesa nr. 2", dar, cu toate acestea, sacrificiul poate să se dovedească corect întrucît funcția calului este preluată de un suplinitor competent, cum este turnul. În acest fel, lupta se desfășoară, de regulă, pe coloana „h", dar, evident, nu sînt excluse și alte rezolvări cu caracter particular...

Purdy — Abbott,
Noua Zeelandă, 1936

1.f4 d5 2.e3 Cf6 3.Cf3 e6 4. d4 c5 5.c3 Cc6 6.Nd3 Nd6 7. 0—0 0—0 8.Ce5 Dc7?! (acțiunea negrului este prea înceată...) 9.Cd2 b6 10.Df3 Nb7 11.g4! Tad8 12.g5 Cd7

13.N:h7+! R:h7 14.Dh5+ Rg8 15.Tf3! C:e5 (sau 15...N:e5 16.Th3 f6 17.g6!) 16.Th3 f5 17.

f:e5 g6 18.D:g6+ Dg7 19. D:e6+ Tf7 20.d:e6 (1—0).

Springer — Ebersbach,
Berlin, 1958

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 Nb4 6.Nd3 (și mai tare este 6.e5!) N:c3+? (trebuia 6...d5) 7.b:c3 Da5 8. Nd2 a6 9.0—0 0—0 10.f4 d6 11. Tf3 Dc5 (11...Cc6) 12.Rh1 Dc7 13.Tg3 Cc6 14.Df3 Ce7 15.e5! Cd7 (nu 15...d:e5 16.f:e5 D:e5 17.Te1 și 18.D:f6)

16.N:h7+! R:h7 17.Dh5+ Rg8 18.Th3 f5 19.C:e6 Cf6 20. e:f6 N:e6 21.f7+! (o frumoasă autoblocare) 1—0.

Pillsbury — Hanham,
New York, 1893

1.d4 d5 2.e3 e6 3.Nd3 Cf6 4. f4 Nd6 5.Cf3 b6 6.0—0 0—0 7. c3 c5 8.Ce5 Dc7?! (trebuia 8... Na6!) 9.Cd2 Cc6 10.Tf3 Nb7 11. Th3 c:d4?

12.N:h7+! C:h7 13.Dh5 Tfe8 14.D:h7+ Rf8 15.e:d4 f6? (trebuia încercat 15...N:e5 16. f:e5 Ce7) 16.Cg6+ Rf7 17.Tg3 Tg8 18.Cf3 Ce7 19.Cfh4 C:g6 20.C:g6 Na6 21.Nd2 Dc4 22.Te1 D:a2? (pierde forțat) 23.Ch8+ Rf8 24.Dg6 T:h8 25.D:g7+ Re8 26.T:e6+ Rd8 27.T:d6+ Rc8 28.Tc6+ Rd8 29.Dc7+ Re8 30. Te6+ Rf8 31.De7 mat (1—0).

Keres — Wade,
Londra, 1954

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Cfd7 6.h4!? N:g5?! (trebuia direct 6...c5) 7. h:g5 D:g5 8.Ch3 De7 (sau 8... Dh6 9.Cb5 Ca6 10.f4 cu avantaj) 9.Cf4 a6 (merită atenție 9...g6 10.Dg4 Cc6 11.0—0—0 Cb6, urmat de Nd7 și 0—0—0) 10.Dg4 Rf8? (era mai bine 10... g6) 11.Df3! (amenință 12.Cg6+) Rg8 12.Nd3 c5?

13.N:h7+! (poziția turnurilor pe coloana „h“ nu face decît să prelungească combinația cu o mutare...) T:h7 14.T:h7 R:h7 15.0—0—0! f5 16.Th1+ Rg8 17.Th8+! (cu posibilitățile: 17...R:h8 18.Cg6+ sau 17...Rf7 18.Dh5+) 1—0.

Bogdan — Kantor,
Ploiești, 1975

1.d4 d5 2.e3 Cf6 (merita atenție 2...Cc6 cu ideea de a pregăti e5) 3.Nd3 e6 4.Cf3 Ne7 5.0—0 0—0 6.Cbd2 c5 7.c3 Cc6 8.Ce5!? (obișnuit, se joacă aici 8.d:c5 N:c5 9.e4 cu mic avantaj) Dc7 9.f4 Tb8? 10.De2 a6? 11.g4 b5 12.g5 Ce8

14 — c. 508

13.N:h7+! R:h7 14.Dh5+ Rg8 15.Tf3 g6 16.Dh6 Cg7 17. Th3 Ch5 (negrul a sperat să închidă coloana „h", dar...) 18. C:g6! f:g6 19.D:g6+ Cg7 20. Th8+! (poanta !) R:h8 21. Dh6+ Rg8 22.g6 (1—0).

Ciunihin — Liublinski,
Taşkent, 1979

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 Cd7 5.Cf3 Cgf6 6.Cg3 Nd6 7.Nd3 0—0 8.0—0 b6 9.Te1 Nb7 10.Ce5 c5 11.Ng5 Ne7 (se

ameninţa 12.C:d7!) 12.C:d7 C:d7 (nu 12...D:d7 13.d:c5 b:c5 14.N:f6 cu cîştig) 13.N:e7 D:e7 14.Te3 c:d4?

15.N:h7+! R:h7 16.Dh5+ Rg8 17.Cf5 Dc5 18.Th3 f6 19. Dh7+ Rf7 20.D:g7+ Re8 21. Th7 Nc6 22.C:d4! (aici, negrul putea ceda...) Ce5 23.C:c6 Cf7 24.D:f6 D:c6 25.Te1 (1—0).

Donegan — Johner,
St. Gallen, 1920

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 e6 4. Cc3 Cbd7 5.Ng5 Ne7 6.e3 0—0 7.Tc1 b6?! (astăzi, această idee este precedată de mutările h6—Nh4) 8.c:d5 e:d5 9.Nd3 Nb7 10.0—0 c5 11.Ce5 C:e5 12. d:e5 Ce4 (12...Ce8) 13.Nf4 C:c3 14.T:c3 d4 (deschizînd o diagonală importantă...) 15.e:d4 c:d4? (...care trebuia ocupată prin 15...Dd5!)

16.N:h7+! (în faţa variantei cvasiforţate : 16...R:h7 17. Dh5+ Rg8 18.Th3 f5 19.e6!, negrul a cedat) 1—0.

Radovici — Neamţu,
Bucureşti, 1963

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Cc3 b5?! 6.Nd3 Nb7 7.0—0 d6 8.a4 b:a4 9.T:a4 Cf6 (9...Cbd7) 10.De2 Ne7 11.Ne3 0—0 12.f4 Dc7 13.Tc4! Dd7 14. e5 Cd5 15.e:d6 N:d6 16.Ce4 C:e3 17.D:e3 Nd5? 18.Tc3 Nb4?

19.Cf6+! g:f6 20.N:h7+! (poate urma: 20...R:h7+ 21. Dh3+ Rg7 22.Tg3 mat) 1—0.

Averkin — Polugaevski,
Moscova, 1979

1.d4 Cf6 2.Cf3 e6 3.c4 b6 4. e3 Nb7 5.Nd3 d5 6.0—0 Nd6 7. Cc3 0—0 8.De2 c5 9.c:d5 e:d5 10.b3 Cc6 11.Cb5 Ne7 12.d:c5?! (evident, trebuia 12.Nb2) b:c5 13.Td1 Te8 14.Nb2 a6 15.Cc3 Nd6 16.Tac1? (albul nu sesizează primejdia) Cd4! 17.C:d4 c:d4 18.Ca4 d:e3 19.f:e3

19...N:h2+! (în faţa perspectivei: 20.R:h2 T:e3 21.Df1

Cg4+ 22.Rg1 Dh4 23.Df4 Tg3!, albul a cedat) 0—1.

Kasparian — Cehover,
Erevan, 1936

1.Cf3 Cf6 2.g3 b6 3.Ng2 Nb7 4.0—0 e6 5.d3 Ne7 6.e4 d6 7. Cc3 (7.Cbd2) 0—0 8.Ce1 Dc8 (se ameninţa 9.e5!) 9.f4 c5 10. g4! (începe atacul!) Td8 11.g5 Ce8 12.f5 e:f5 13.Nh3 Nf8? 14. N:f5 Dc7

15.N:h7+! R:h7 16.Dh5+ Rg8 17.T:f7! D:f7 18.g6 (dato-

rită amenințării de mat, negrul trebuie să dea dama) D:g6+ 19.D:g6 Cc7 20.Cf3 Ne7 21.Nh6 Nf8 22.N:g7! N:g7 23. Cg5 Cd7 24.Tf1 Cf8 25.T:f8+! (poate urma : 25...T:f8 26.Dh7 mat sau 25...R:f8 26.Df7 mat) 1—0.

Sokolski — Kan,
Omsk, 1943

1.b4 e5 2.Nb2 f6 3.b5 d5 4. e3 Ne6 5.Cf3 Nd6 6.d4 e4 7. Cfd2 f5 8.c4 c6 9.Cc3 Cf6 (are loc o interesantă luptă de subminare și apărare a centrului de pioni negri) 10.Ne2?! (corect era 10.g3 0—0 11.Ng2 limitînd șansele de atac ale negrului pe flancul regelui) 0—0 11.0—0 Cbd7 12.Db3 Cg4! 13.N:g4 f:g4 14.c:d5 (nu sesizează combinația care urmează)

14...N:h2+! 15.R:h2 Dh4+ 16.Rh1 Tf6 (acum, albul trebuie să ia măsuri urgente și radicale împotriva atacului advers pe coloana „h") 17. Cd:e4 Th6 18.f4 c:d5 19.C:d5 Rh8! 20.f5 Cf6! (atacul negrului a căpătat un aspect decisiv, de exemplu : 21.Ce:f6 g3! sau 21.f:e6 C:e4 și „portița" de la „f2" este păzită) 21.Cd:f6 N:b3 22.Tf4 g:f6 23.a:b3 Tc8 24.Cc3 Dg3! 25.Te4 Th2! (0—1).

Charousek — Alapin,
Berlin, 1897

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 b6?! 4. Cf3 Nb7 5.e3 (mai energic este 5.c:d5 e:d5 6.e4! d:e4 7.Ce5 cu avantaj) Cf6 6.c:d5 e:d5 7. Nb5+ c6 8.Nd3 Ne7 9.0—0 0—0 10.Ce5 Cbd7 11.f4 c5 (11... Ce4) 12.Df3 Ce8? (o retragere neinspirată...)

13.N:h7+! R:h7 14.Dh3+ Rg8 15.D:d7 (albul și-a recîștigat, cu avantaj, figura sacrificată) Cd6 16.Dh3 Ce4 17.Td1 c4?! (17...C:c3) 18.C:e4 d:e4 19. Nd2 Dc8 20.f5 Nd6 21.Dh5 N:e5 (21...f6) 22.d:e5 f6 23.e6

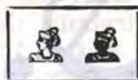
Dc6 24.Dg4 Da4 25.Nb4! Tfd8 (sau 25...D:b4 26.Td7!) 26. T:d8+ T:d8 27.Ne7 Tf8 (la 27...Tc8 28.Td1) 28.N:f8 R:f8 29.Dh5 De8 30.Dh8+ (1—0).

Koz — Rişkin,
Sverdlovsk, 1963

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Ne7 4. Cf3 c6?! (4...Cf6) 5.e4 d:e4 6. C:e4 Cf6 7.Nd3 Cbd7 8.0—0 C:e4 9.N:e4 Cf6 10.Nc2 0—0 11.Nd2 b6 12.De2 Nb7 13.Nc3 Tc8 14.Tad1 Dc7 15.Tfe1 Te8 16.Ce5 c5 17.d:c5 N:c5

18.N:h7+! R:h7 (complexitatea sacrificiului iese în evidenţă din continuarea : 18... C:h7 19.Td7! Db8 20.T:f7 şi acum : 20...Tf8 21.T:g7+! R:g7 22.Dg4+ Rh8 23.Cf7 mat ; 20...Te7 21.T:e7 N:e7 22.Cg6 Dd6 23.Td1! ; 20...Tc7 21.Cd7! R:f7 22.C:b8 T:b8 23.De5! ; 20...Cf6 21.Dd3! Tf8 22.Dg6 T:f7 23.D:f7+ Rh7 24.Cd7! şi, în sfîrşit, 20...Nf8 21.Dh5! Tc7 22.Cd7 T:d7 23.T:d7 Te7 24. T:e7 N:e7 25.Dg4 Nf6 26. D:e6+ Rh8 27.De8+!) 19.Td7! (poanta întregului atac !) C:d7 (nu merge 19...D:d7 20.C:d7 C:d7 din cauza 21.Dd3+) 20. Dh5+ Rg8 21.D:f7+ Rh7 22. C:d7 (ameninţă 23.D:g7 mat sau 23.Cf6+) D:d7 23.D:d7 Te7 24. Dd3+ Rg8 25.b4! (se mai pierde un nebun) 1—0.

În teoria poziţională a celui care a fost „arhitectul şahului modern" — primul campion mondial oficial Wilhelm Steinitz (1836—1900) — *perechea de nebuni* era considerată drept un avantaj constant, un atu de la sine înţeles, ceea ce i-a determinat pe discipolii săi cei mai înfocaţi s-o fetişizeze, ridicînd-o la înălţimea unui adevărat cult. Practic însă, valoarea unei figuri sau a unei perechi de figuri rezidă mai mult în poziţia pe care o are sau pe care o poate ocupa pe tabla de şah în vederea unei cooperări eficiente cu celelalte forţe proprii. Despre una din aceste poziţii-tip, în care perechea de nebuni asaltează poziţia rocadei adverse, vom vorbi în continuare...

Prin anii 1889, în sferele şahiste germane atrage atenţia tînărul de 20 de ani, student al facultăţii de matematică din Berlin, Emanuel Lasker. În

luna august a acelui an, el joacă la un mic turneu o partidă „mare“ :

Lasker — Bauer,
Amsterdam, 1889

1.f4 d5 2.e3 Cf6 3.b3 e6 4. Nb2 Ne7 5.Nd3?! (singura posibilitate de a asigura nebunilor ambele diagonale) b6 6.Cc3 Nb7 7.Cf3 Cbd7 8.0—0 0—0 9. Ce2 c5?! (trebuia eliminat un nebun prin 9...Cc5 10.Ce5 C:d3 etc.) 10.Cg3 Dc7 11.Ce5 C:e5 12.N:e5 Dc6 13.De2 a6? (negrul nu sesizează primejdia; trebuia jucat 13...Ce4) 14.Ch5! C:h5? (era mai bine 14...d4)

15.N:h7+! („începutul unei combinaţii profunde şi elegante“ — Steinitz) R:h7 16. D:h5+ Rg8 17.N:g7! R:g7 (sau 17...f6 18.Tf3 De8 19.Dh8+ Rf7 20.Dh7 ; prin sacrificiul celor doi nebuni, albul a deschis complet poziţia regelui advers) 18.Dg4+! Rh7 (sau 18... Rf6 19.Dg5 mat) 19.Tf3 e5 20. Th3+ Dh6 21.T:h6+ R:h6 22. Dd7! Nf6 23.D:b7 şi albul a cîştigat (1—0).

Această combinaţie a entuziasmat opinia publică şahistă din acea vreme şi, evident, a intrat în rîndul mijloacelor tehnice standardizate. Mecanismul ei constă dintr-o eventuală etapă pregătitoare — înlăturarea unei figuri apărătoare —, dublul sacrificiu al celor doi nebuni pentru deschiderea poziţiei regelui advers şi folosirea poziţiei sale expuse pentru atacul de mat sau un cîştig masiv de material — toată operaţiunea de valorificare fiind efectuată de obicei de damă şi un turn. În combinaţia laskeriană, sacrificiul lui Domenico este completat de un al doilea sacrificiu de nebun urmat de aducerea rapidă la atacul regelui „dezgolit“ a damei şi a unui turn. Să vedem cum se realizează aceasta şi în alte partide...

Nimzovici — Tarrasch,
Petersburg, 1914

1.d4 d5 2.Cf3 c5 3.c4 e6 4. e3 Cf6 5.Nd3 Cc6 6.0—0 Nd6 7.b3 0—0 8.Nb2 b6 9.Cbd2 Nb7 10.Tc1 De7 11.c:d5 e:d5 12. Ch4? (o pierdere de timp) g6 13.Chf3 Tad8 14.d:c5 b:c5 15. Nb5?! Ce4! 16.N:c6 N:c6 17. Dc2 (la 17.C:e4 d:e4 18.Cd2 urmează 18...Nb5 şi Nd3) C:d2 18.C:d2 d4! (deschizînd diagonalele nebunilor) 19.e:d4? (era mai bine 19.e4...)

19...N:h2+! 20.R:h2 Dh4+ 21.Rg1 N:g2! 22.f3 (sau 22.R:g2 Dg4+ 23.Rh1 Td5 etc.) Tfe8! 23.Ce4 Dh1+ 24.Rf2 N:f1 **25.** d5 f5! 26.Dc3 Dg2+ 27.Re3 T:e4+! 28.f:e4 f4+ (cîştiga şi 28...Dg3+ 29.Rd2 Df2+ etc.) 29.R:f4 Tf8+ 30.Re5 Dh2+ 31. Re6 Te8+ 32.Rd7 Nb5 mat (0—1).

Browne — Howell Smith,
Londra, 1932

1.f4 d5 2.e3 Cf6 3.Cf3 e6 4. b3 Nd6 5.Nb2 0—0 6.Nd3 Cbd7 7.0—0 Te8 8.Ce5 c6?!

(poate că trebuia 8...h6) 9.Tf3 Dc7? (aceeaşi pasivitate...) 10. C:d7 C:d7 (sau 10...D:d7 11. N:f6 g:f6 12.Tg3+)

11.N:h7+! R:h7 (la 11...Rf8 putea urma, de exemplu : 12. Tg3 g6 13.N:g6 f:g6 14.T:g6 şi 15.Dh5 cu atac cîştigător) 12. Th3+ Rg8 13.Dh5 Rf8 14. N:g7+! Re7 (al doilea „dar" nu mai este acceptat) 15.Dg5+ f6 16.N:f6+ C:f6 17.Th7+ (1—0).

Rasmusson — Pulkinen,
Helsinki, 1933/1934

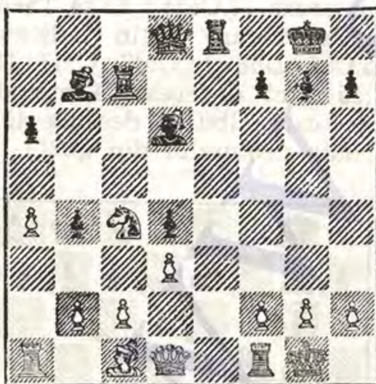
1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Cf6 4. e3 e6 5.Cc3 Cbd7 6.Nd3 Ne7 (6...d:c4) 7.0—0 0—0 8.b3 b6 9. Nb2 Nb7 10.De2 Dc7?! (era mai bine 10...c5) 11.Ce5 c5 (nu mergea 11...C:e5 12.d:e5 D:e5 din cauza 13.C:d5!) 12.f4 Tae8? (o aglomerare puţin indicată) 13.Cb5 Db8 14.C:d7 C:d7 15. d:c5 N:c5 (interesantă metoda prin care albul a deschis diagonala nebunului din „b2")

16.N:h7+! R:h7 17.Dh5+ Rg8 18.N:g7! R:g7 (sau 18...f5 19.Dg6! Tf7 20.Nf6+) 19.Dg4+ Rh8 20.Tf3 Cf6 21.Th3+ Ch7 22.Dh5 (1—0).

Kirillov — Fuhrman,
Vilnius, 1949

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.De2 (5.0—0!) b5 6. Nb3 Ne7 7.a4 b4 8.Nd5?! (trebuia 8.d3) C:d5 9.e:d5 Cd4 10. C:d4 e:d4 11.0—0? (11.De4) 0—0 12.Dc4 (dama a pornit la vînătoare...) c5! 13.d:c6 d:c6 14. D:c6 Ta7 15.Df3 Tc7 16.d3 Nb7 17.Dd1 („expediția" s-a terminat, dar, în schimbul pionului, negrul are o poziție amenințătoare...) Nd6 18.Cbd2 Te8 19. Cc4 (19.Cf3 Df6!)

19...N:h2+! 20.R:h2 Dh4+ 21.Rg1 N:g2! 22.R:g2 Tc6 23. Nf4 (nu salva nici 23.Df3 Tg6+ 24.Dg3 Te2!) D:f4 24.Th1 Tf6! 25.Th2 (sau 25.Dd2 Df3+) Tg6+! (urmează forțat 26.Rh1 Te1+ 27.D:e1 Df3+ 28.Tg2 D:g2 mat) 0—1.

Kuzmin — Sveșnikov.
Moscova, 1973

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cc6 5.Cc3 a6 6.Ne2 Dc7 7.0—0 Cf6 8.Ne3 Nb4? 9.C:c6 b:c6 (9...D:c6 10.e5! sau 9...d:c6 10.Ca4 cu ideea Nc5!) 10.Ca4 0—0 11.c4 Nd6 (11...Ne7) 12. f4 C:e4 13.c5 Ne7 14.Nd3 Cf6 15.Nd4 Cd5? (15...g6) 16.Cb6! (îndepărtînd calul de flancul regelui...) C:b6 (nu schimba lucrurile 16...Tb8 17.N:h7+! R:h7 18.C:d5 e:d5 19.Dh5+ Rg8 20.N:g7 D:c5+ 21.Rh1 R:g7 22.Dg4+ Rh8 23.Tf3 Dc2 24.f5! cu cîștig)

17.N:h7+! R:h7 18.Dh5+ Rg8 19.N:g7! R:g7 (sau 19...f6 20.Dg6 Tf7 21.Nh6+) 20.Dg4+ Rh7 21.Tf3 Nc5+ 22.Rh1 (1—0).

de Rooi — Crabbendam,
Beverwijk, 1965

1.e4 c5 2.Cf3 Cf6 3.Cc3 (3. e5!) d5 4.e:d5 C:d5 5.Nb5+ Nd7?! (era mai bine 5...Cc6) 6. De2! C:c3 7.d:c3 Cc6 8.Nf4 a6 9.Nc4 e6 10.0—0—0 Ne7 11. Td2! (pregătind dublarea turnurilor) b5 12.Nd3 Ta7 13.Ne4 Dc8 14.Ce5 C:e5 15.N:e5 0—0? (direct în gura... lupului !)

16.N:h7+! R:h7 17.Dh5+ Rg8 18.N:g7! R:g7 19.Td3 f5 20.Tg3+ Rf6 21.Dg6+ Re5 22. Td3! (adus în centru sub escorta celor două figuri grele albe, regele negru nu mai are nici o șansă...) Nc6 23.f4+ R:f4 (sau 23...Re4 24.Te1+ R:f4 25. Dg3 mat) 24.Dg3+ Re4 25.De3 mat (evident, mergea și 25.Te1 mat (1—0).

André — Knol,
Fos, 1975

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Nc4 e6 7.Ne3 Ne7 8.De2 0—0 9.0—0—0 a6 10.Thg1 C:d4 11.N:d4 b5 12.e5 d:e5? (trebuia 12...b:c4!) 13.N:e5 Db6 14.Nd3 Nb7 15.g4 Tfd8 16.g5 Cd7? (16...Ce8!)

17.N:h7+! R:h7 18.Dh5+ Rg8 19.N:g7! R:g7 20.Dh6+ Rg8 21.g6 Cf8 (sau 21...Nf6 22. g7!) 22.g:f7++ R:f7 23.Tg7+ Re8 24.Dh5+ (1—0).

În lipsa sau imposibilitatea figurilor ușoare și a turnurilor de a acorda sprijin damei, combinația cu sacrificiul la „h7" („h2") poate fi susținută și de micul *pion...*

Diemer — Schneider,
Kollman, 1947

1.d4 Cf6 2.e3 g6 3.Nd3 d5 4. Cd2 Ng7 5.h3 Ne6? (bine era 5...Cc6) 6.f4 Cbd7 7.g4 (albul pornește la atac !) Cb6 8.b3

0—0 9.Ce2 Nd7 10.Cg3 e6 11. g5 Ce8 12.h4 f6? 13.Cf3 Tf7 14. h5 g:h5

15.N:h7+! R:h7 16.g6+! (atrăgînd regele spre centru, sub şahul calului) R:g6 17. Ce5+! f:e5 18.D:h5+ Rf6 19. Dg5 mat (1—0).

Cuypers — Pritchard,
Emmen, 1957

1.d4 d5 2.Cf3 e6 3.e3?! (blochează nebunul din „c1") Nd6

4.Nd3 f5 5.c3?! (prea pasiv !) Cd7 6.Cbd2 Cgf6 7.0—0 Ce4 8. Dc2 g5! (începe atacul asupra poziţiei regelui alb) 9.N:e4 f:e4 10.Ce1 g4! 11.c4 Tf8 12.c5?

12...N:h2+! 13.R:h2 Dh4+ 14.Rg1 Tf6 15.f3 g3! 16.Tf2 g:f2+ (17.Rf1 f:e1T mat) 0—1.

Spasski — Kapelan,
Solingen, 1975

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Nd3 Nc5 6.Cb3 Na7 (6...Nb6!?) 7.Cc3 Cc6 8.De2 d6 9.Ne3 N:e3 10.D:e3 Cf6 11. 0—0—0 0—0 12.f4 Dc7 13.Thg1 Td8? (trebuia urgent 13...b5!) 14.g4 d5 15.e5 d4 16.Df2 d:c3 17.e:f6 Cb4?

18.N:h7+! R:h7 19.Dh4+ Rg8 20.Dg5 (negrul are acum un oarecare contrajoc) T:d1+ 21.T:d1 c:b2+ 22.R:b2 D:c2+ 23.Ra3 Dg6 (sau 23...D:a2+ 24. R:b4 a5+ 25.Rc3 şi regele se întoarce nevătămat...) 24.Td8+ Rh7 25.Dh4+ Dh6 26.f:g7! **R:g7** (26...D:h4 27.g8D+) 27.

Tg8+ R:g8 (27...Rh7 28.Th8+) 28.D:h6 şi, după manevra Cc5—e4, g4—g5, albul a cîştigat (1—0).

Nu întotdeauna sînt întrunite condiţiile generale necesare asigurării succesului, şi sacrificiul de nebun la „h7" („h2") are mai mult un caracter *intuitiv*. În aceste cazuri, regele este scos la „plimbare" sau se creează o breşă în dispozitivul său de apărare şi, beneficiind de o mai bună dezvoltare, de un spaţiu mai mare de acţiune, de posibilităţi superioare de translare a figurilor în punctele decisive ale luptei, atacatorul desfăşoară un pressing prelungit în faţa căruia, de cele mai multe ori, adversarul nu rezistă...

Alehin — Assgeersson,
simultan, Reykjavik, 1931

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.Cf3 0—0 7.Nd3 Te8?! (trebuia atacat imediat centrul prin 7...c5) 8.e5 Ne7 9.h4 c5? (prea tîrziu...)

10.N:h7+! R:h7 11.Cg5+ Rg8 (11...Rg6 12.h5+! sau 11... N:g5 12.h:g5+ etc.) 12.Dh5 N:g5 13.h:g5 Rf8 14.g6! (şahurile îndepărtau regele din zona periculoasă...) Re7 15.g:f7 Tf8 16.0—0—0 (terminînd dezvoltarea şi ameninţînd 17.Cb5!) a6 17.d:c5 (cu ideea 18.Ce4!) Cd7 18.T:d5!! Da5 (sau 18...e:d5 19. C:d5+ Re6 20.Cf4+ Re7 21.e6 Cf6 22.De5! şi 23.Cg6+) 19. Dg5+ R:f7 20.Th7 Tg8 21.Td4 D:c5 22.T:d7+! N:d7 23.Ce4 Db4 24.Cd6+ Rf8 25.Df6+!! g:f6 26.Tf7 mat (1—0).

Bălănel — Milescu,
Bucureşti, 1948

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 d5 5.a3 N:c3+ 6.b:c3 c5 7.c:d5 D:d5?! (7...e:d5) 8.Cf3 Cc6 9.Nd3 b6 10.0—0 0—0 11. Te1 Td8 12.Nd2?! (era mai bine direct 12.e4!) Nb7 13.e4 Dd7 14.e5 Ce8

15.N:h7+! R:h7 16.Cg5+ Rg8 (sau 16...Rg6 17.Dg4 etc.) 17.Dh5 Tdc8 (pentru a elibera cîmpuri de fugă pentru rege)

18.d5! Cd8 (la 18...e:d5 19.e6!) 19.Dh7+ Rf8 20.Dh8+ Re7 21.d6+ C:d6 22.Ch7! Dc6 23. e:d6+ R:d6 24.Nf4+ Rd5 (un rege „activ“... de nevoie!) 25. D:g7 Da4 26.De5+ Rc6 27.Tab1 Na6 28.Dd6+ Rb7 29.De7+ (1—0).

Zambelli — Maróczy,
corespondență, 1897/1898

1.e4 e5 2.Cf3 d5?! 3.e:d5 Nd6 4.Cc3 Cf6 5.Nb5+ c6 6.Na4 e4 7.d:c6 0—0 8.Cd4 b:c6 9.C:c6 Db6 10.C:b8 T:b8 (negrul a sacrificat doi pioni pentru dezvoltare) 11.Nb5 Td8! 12.0—0?

12...N:h2+! 13.R:h2 Cg4+ 14.Rg3 (sau 14.Rg1 Dh6!) Dc7+ 15.f4 e:f3+ 16.R:f3 (un rege prea curajos!) Td4! 17.d3 Nb7+ 18.Ce4 N:e4+ 19.R:g4 Dh2! 20.d:e4 D:g2+ 21.Rh4 T:b5! 22.D:d4 Th5+! 23.R:h5 Dh3+ 24.Rg5 h6+ 25.Rf4 g5+ 26.Re5 De6 mat (0—1).

Mihalcișin — Mikadze,
Iurmala, 1974

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.d4 d6 4.c4 Cb6 5.f4 d:e5 6.f:e5 Nf5 7.Cc3 e6 8.Cf3 Ne7 9.Ne3 0—0 10.Nd3 Ng4 11.0—0 Cc6 12.h3 Nh5? (trebuia 12...N:f3)

13.N:h7+! R:h7 14.Cg5+ Rg8 (sau 14...N:g5 15.D:h5+ Nh6 16.Tf6!) 15.D:h5 N:g5 16. N:g5 D:d4+ 17.Rh1 D:e5 (se pare că albul n-a obținut mare lucru...) 18.Tae1 Da5 (pentru a menține legătura Ng5, altfel putea urma, de exemplu, 19. Nf6!) 19.Ce4 Cd7 (sau 19...f5 20.Cf6+! T:f6 21.N:f6 g:f6 22. Dg6+ etc.) 20.b4! C:b4 (nu 20...D:b4 21.Nd2! și 22.Cg5) 21. Td1 Tad8 (la 21...De5 22.T:d7 D:e4 23.Nd2! urmat de 24. Tf:f7!) 22.Dh4 (aceeași idee — dezlegarea damei — se realiza și prin 22.c5!) f6 23.N:f6 C:f6 (sau 23...g:f6 24.Tf3!) 24.C:f6+ g:f6 25.T:d8 T:d8 26.D:f6 Cc6 27.Dg6+ Rh8 28.Dh6+ Rg8

29.Dg6+ Rh8 30.Dh6+ Rg8 (șahurile au fost date pentru a se cîștiga timp de gîndire) 31.D:e6+ Rh8 32.Tf5 (1—0).

Makarczyk — Kohn,
Lodz, 1927

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e:d5 c:d5 4.Nd3 Cc6 5.c3 e6? 6.Cf3 Nd6 7.0—0 Cf6 8.Te1 Dc7 9.Cbd2 0—0 (o altă idee ar fi fost 9... Nd7 și 0—0—0) 10.De2! (lupta se dă pentru cîmpul „e5") b6 11.Ce5 N:e5 12.d:e5 Cd7 13.Cf3 Te8?! (negrul provoacă parcă sacrificiul la „h7", fiind convins de incorectitudinea lui)

14.N:h7+!? R:h7 15.Cg5+ Rg8 (sau 15...Rg6 16.Dd3+ f5 17.e:f6+ R:f6 18.Df3+ Rg6 19.Df7+ Rh6 20.C:e6+) 16. Dh5 Cf8 17.Nf4 (pentru moment, negrul s-a apărat, dar albul amenință cu manevra Te1—e3—h3...) Cg6 (altă idee de apărare consta în 17...De7 18.Te3 g6, dar, după 19.Dh4! f6 20.e:f6 D:f6 21.Nd6! Dg7 22. Tf3, cu amenințarea imparabilă 23.Tf7, albul trebuie să cîștige) 18.Ng3 Cce7 19.h4! Cf5 20. Dh7+ Rf8 21.h5 Cge7 22.h6! C:h6 (sau 22...Cg6 23.h:g7+ C:g7 24.Dh6! urmat de Ch7—f6!) 23.Dh8+ Ceg8 (23...Chg8 24.Ch7 mat) 24.Nh4! Re7 (forțat) 25.Ce4+ Rd7 26.Cd6 Na6 27.D:g7 Rc6 28.c4! d:c4 29.Dg3 Dd7 (sau 29...b5 30.Df3+ Rb6 31.Ng5 Nb7 32.Ne3+ Ra6 33. a4! etc.) 30.Da3 Nc8 (30...Nb7 31.Tac1!) 31.Df3+ și, peste cîteva mutări, negrul a cedat (1—0).

Capablanca — Molina,
Buenos Aires, 1911

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Cbd7 5.e3 Ne7 6.Cf3 0—0 7.Nd3 c5 8.0—0 b6 9.c:d5 C:d5 10.N:e7 C:e7? (evident, trebuia 10...D:e7) 11.d:c5 C:c5 (sperînd să forțeze schimbul damelor, dar...)

12.N:h7+! (aici, albul nu are controlul asupra punctului „f6", îi lipseşte celălalt nebun şi nici nu poate să-şi dubleze figurile grele pe coloana „h", de aceea sacrificiul la „h7" se prezintă sub o formă mai complexă...) R:h7 13.Cg5+ Rg6 (sau 13...Rg8 14.Dh5 Te8 15. D:f7+ Rh8 16.Tad1 etc.) 14. Dg4 f5 (la 14...e5 urma 15. Ce6+ Rf6 16.f4! e4 17.Dg5+ Re6 18.De5+ Rd7 19.Tfd1+ Cd3 20.C:e4 Rc6 21.T:d3! D:d3 22.Tc1+ Rb6 23.Dc7+ ; interesant este faptul că într-o partidă Mackenzie — Billings, Birmingham, 1908 a urmat : 16...Cc6 17.Tad1 şi 1—0 ! Aceasta ne dezvăluie şi un alt aspect important : Capablanca era, probabil, la curent cu această partidă şi cunoştea metodele de luptă în această poziţie-tip) 15.Dg3 Rh6 (la 15... f4 ar fi urmat 16.Dg4 e5 17. Ce6+ Rf6 18.D:g7+ R:e6 19. Tad1 Nd7 20.e:f4 T:f4 21.Tfe1 Cc6 22.Cd5! dar mai bine ar fi fost 15...Rf6! la care era posibil 16.Tad1 Nd7 17.h4 Ca6 18. e4 g6 19.e5+ Rg7 20.Ce6+ N:e6 21.T:d8 Ta:d8, cu o poziţie greu de apreciat) 16.Dh4+ Rg6 17.Dh7+! Rf6 (sau 17... R:g5 18.D:g7+ Rh5 19.Ce2 e5 20.Cg3+ Rh4 21.Dh6+ Rg4 22.f3 mat) 18.e4! (numai astfel se poate menţine atacul !) Cg6 (ameninţînd 19...Th8, care nu mergea direct din cauza 19. e5+ R:g5 20.f4+ Rg4 21.h3+ Rg3 22.Tf3 mat) 19.e:f5?! (era mai bine 19.Tad1 Cd3 20.f4 Dd4+ 21.Rh1 Cf2+ 22.T:f2 D:f2 23.e5+ Re7 24.D:g7+ Re8 25.Dc7 cu cîştig) e:f5 20. Tad1 Cd3 21.Dh3 Cdf4? (şanse bune de apărare oferea 21... Cgf4! 22.Dg3 Th8) 22.Dg3 Dc7 23.Tfe1! Ce2+ (la apărarea mai bună 23...Nd7 urma 24. Cd5+ C:d5 25.Ch7+ Rf7 26. D:c7 C:c7 27.T:d7+ Rg8 28. C:f8 etc.) 24.T:e2 D:g3 25. Ch7+! Rf7 26.h:g3 Th8 27. Cg5+ Rf6 28.f4 (1—0).

Evident, sacrificiul de nebun odată efectuat poate fi şi *refuzat !* În acest caz, partea activă rămîne, de cele mai multe ori, cu un pion în plus în condiţiile unui atac mai mult sau mai puţin periculos.

Karastoianov — Antonov,
Sofia, 1955

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 e6 4. Cc3 Cbd7 5.Ng5 c6 6.e3 Da5 7. Cd2! d:c4 (7...Nb4) 8.N:f6 C:f6 9.C:c4 Dc7 10.Tc1 Ne7 11.Nd3 0—0 12.0—0 Nd7 13.Ce5 Tad8 14.f4 c5 15.Tf3 c:d4? 16.Cd5!

(pentru a îndepărta calul advers de la apărarea punctului „h7") Dd6 17.C:f6+ N:f6 **18.N:h7+!** Rh8 (după 18... R:h7 19.Th3+ Rg8 20.Dh5, negrul este imediat pierdut) 19. Th3 N:e5 (sau 19...g6 20.N:g6+ Rg7 21.Th7+ Rg8 22.Dh5!) 20. Ng6+ Rg8 21.Th8+! (21... R:h8 22.Dh5+) 1—0.

Wechsler — C. Gheorghiu,
București, 1934

1.e4 Cf6 2.Cc3 (2.e5) d5 3.e:d5 C:d5 4.d4 C:c3 5.b:c3 e6?! (era mai bine 5...Nf5) 6.Nd3 c5 7. Cf3 Cc6 8.0—0 Ne7 9.Te1 0—0 10.Nb2 Nd7?! (prea pasiv; mai bine era 10...b6) 11.Ce5 C:e5 12.T:e5 c:d4 13.c:d4 Nf6 **14.Te3** Nc6?

15.N:h7+! Rh8 (evident, după 15...R:h7 16.Dh5+ Rg8 17.Th3, albul cîștigă prea simplist...) 16.Dh5 Ng5 17.Nd3+ Nh6 18.d5! (poanta care pune capăt luptei: 18...N:d5 19. D:h6+) 1—0.

Petri — Klein,
Germania, 1935

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 e6 4. Cc3 b6?! 5.Ng5 Ne7 6.e3 Nb7 7.Tc1 d:c4?! (7...0—0) 8.N:c4 Cbd7 9.0—0 0—0 10.Nd3 Cd5? (trebuia realizată întîi înaintarea c7—c5) 11.C:d5 N:d5 12. N:e7 D:e7 13.T:c7 (cu un pion în plus, albul trebuie să cîștige; de aceea, negrul încearcă să ocupe coloana „c") Tfc8?

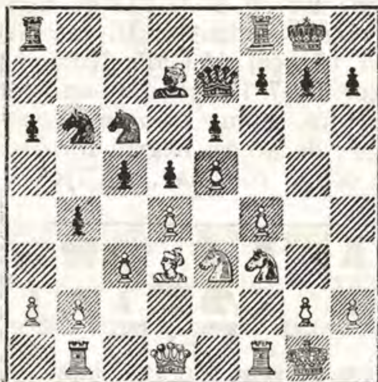

14.N:h7+! Rh8 (evident, la 14...R:h7 urma 15.Dc2+) 15. T:d7! D:d7 16.Ce5 De7 17.Dh5 (cu prețul unei „calități", albul a obținut schema ideală pentru asemenea poziții) g6 18.N:g6+ Rg7 19.Dh7+ (poate urma: 19...Rf6 20.Cg4+ Rg5 21.Dh5 mat) 1—0.

Grau — Guimard,
Buenos Aires, 1939

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Cfd7! 6.N:e7 D:e7 7.Cb5 (7.f4) Cb6 8.c3 a6

9.Ca3 c5 10.Cc2 Cc6 11.f4 Ca4 (11...Cc4) 12.Tb1 b5 13.Cf3 Nd7 14.Nd3 b4?! (era mai bine 14... Tc8) 15.Ce3! Cb6 16.0—0 0—0? (jucat „din mînă")

17.N:h7+! Rh8 (la 17...R:h7 cîştigă — după cum am mai văzut — 18.Cg5+ etc.) 18.Cg5 g6 19.Dg4 Rg7 20.Dh4 Th8 21. Cg4 Rf8 (căutînd să scape cu fuga...) 22.Cf6! Rg7 23.Tf3 (ameninţarea 24.Th3 este imparabilă) 1—0.

Turner — Baeyertz,
Noua Zeelandă, 1954

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 c5 5.Nd3 0—0 6.Cf3 N:c3+ 7.b:c3 b6?! (trebuia blocat centrul prin 7...d6 8.e4 e5...) 8.e4 Dc7? (8...Ce8) 9.e5 Ce8

10.N:h7+! Rh8 (sau 10... R:h7 11.Cg5+ ş.a.m.d.) 11.Dd3 (evident, mergea şi direct 11. Cg5) d5 (sau 11...g6 12.Nh6 Cg7 13.N:g6 f:g6 14.D:g6 etc.)

12.Cg5 g6 13.Dh3 f5 (ce altceva? La 13...Rg7 urma 14. Cf3 şi Dh6+) 14.N:g6+ Rg8 15.Ch7 şi albul a cîştigat (1—0).

Ivanov — Zaiaţ,
Ventspils, 1971

1.d4 e6 2.e4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 Cd7 5.Cf3 Cgf6 6.Cg3 c5 7.c3 (7.Nd3) Ne7 8.Nd3 b6 9. 0—0 Nb7 10.De2 0—0 11.Ne3 Dc7 12.Tad1 Nd6 13.Tfe1 Tad8 14.Ng5 Tfe8 15.Ce5 Tc8 16.Ch5 (mutarea introductivă...) C:h5?

17.N:h7+! Rf8 (sau 17...R:h7 18.D:h5+ Rg8 19.D:f7+ Rh7 20.Td3!) 18.C:d7+ D:d7 19. D:h5 (negrul rămas fără un pion în schimb stă mai... prost !) c:d4 20.T:d4 f6 21. Nf4! (cu ideea 21...e5 22.Nf5!) Tc5 22.N:d6+ (22...D:d6 23. D:e8+) 1—0.

Lilienthal — Randwiir,
Pärnuu, 1947

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 Cd7 5.Cf3 Cgf6 6.Cg3 e6 7.Nd3 Ne7 8.0—0 0—0 9.De2 c5 10.Te1 Te8?! (era mai bine 10... Dc7 urmat de b6—Nb7 ; la 10... c:d4 urma 11.C:d4 Cc5 12.Td1 C:d3 13.T:d3 Dc7 14.b3 Cd5 15.c4 Cf4 16.N:f4 D:f4 17.Tad1 Dc7 18.Cb5 Dc6 19.Cd6 b6 20. Cgf5 Nf6 21.De5! cu avantaj, de exemplu : 21...e:f5 22.D:f6! g:f6 23.Tg3+ Rh8 24.C:f7+ sau 21...N:e5 22.Ce7+ Rh8 23. C:f7+!) 11.c3 Dc7 12.Ce5 b6? (trebuia 12...c:d4 și nu merge 13.C:f7 R:f7 14.D:e6+ Rf8 15. Nc4 din cauza 15...Ce5! 16. D:e5 Nd8! și nu 16...Nd6 17. D:f6!) 13.Ce4 C:e4 (sau 13... C:e5 14.C:f6+! g:f6 15.d:e5 f5 16.Dh5 și Te3!) 14.N:e4 (la 14. D:e4 Cf6 15.D:a8 Nb7 etc.) Nb7

15.N:h7+! Rf8 (sau 15...R:h7 16.Dh5+ Rg8 17.D:f7+ Rh7 18.Te3!) 16.Dh5 C:e5 17.d:e5 Ted8 (pentru a încerca evacuarea regelui...) 18.Nf5! Re8 19. N:e6 Nf8 20.Nc4 (1—0).

Hartlaub — Feingold,
Bremen, 1912

1.d4 f5 2.Cc3 Cf6 3.e4 f:e4 4. f3 e:f3 5.C:f3 e6 (5...g6) 6.Ng5 Ne7 7.Nd3 0—0 8.h4! c5? 9. N:f6 N:f6

10.N:h7+! Rf7 (acceptarea sacrificiului duce imediat la pierdere : 10...R:h7 11.Cg5+ N:g5 12.h:g5+ Rg6 13.Dh5+ sau 12...Rg8 13.g6!) 11.Ce5+ N:e5 12.Dh5+ Re7 13.Cd5+ Rd6 (sau 13...e:d5 14.D:e5+

Rf7 15.Tf1+) 14.D:e5+ Rc6 15. Cb4+ Rb6 16.D:c5 mat (1—0).

Cigorin — Alapin,
Petersburg, 1883

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Na5 6.0—0 Cf6?! (era mai bine 6...d6 7.d4 Nb6) 7.d4 0—0 8.d:e5 C:e4 9. Nd5! N:c3 (sau 9...C:c3 10.C:c3 N:c3 11.Cg5 N:a1 12.Dh5 cu atac cîştigător) 10.N:e4 N:a1

11.N:h7+! Rh8 (la 11...R:h7 urma 12.Cg5+ Rg6 13.Dg4 C:e5 14.Dg3 Rf6 15.f4! Re7 16. f:e5 cu ameninţările C:f7 şi Na3+) 12.Cg5 g6 13.Dg4 N:e5 14.Dh4 Rg7 15.Ce6+! (încheierea elegantă a atacului) f:e6 (sau 15...d:e6 16.Dh6+ Rh8 17. N:g6+) 16.Dh6+ Rf7 17. N:g6+ Re7 18.Dh4+ Tf6 (18... Rd6 19.Na3+) 19.Na3+! d6 20.Dh7+ Rf8 21.Dh8+ Re7 22. Dg7+ Tf7 23.D:f7 mat (1—0).

Szabo — Pederssen,
Marianske Lažne, 1951

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.Cc3 Cf6 4. f3 e:f3 5.C:f3 e6 (5...g6) 6.Nd3 Ne7 7.De2 (interesant ar fi fost 7.Cg5!) c5 8.d:c5 N:c5 9.Ng5 0—0 10.Ce5 Cc6 11.Tf1 d5? (trebuia 11...C:e5) 12.Cg4 Ne7 13.C:f6+ g:f6 (nu mergea 13... N:f6 14.Dh5! şi acum : 14... N:c3+ 15.b:c3 T:f1+ 16.R:f1 Df8+ 17.Re2 g6 18.Dh4 şi Tf1 ; 14...g6 15.N:g6 N:c3+ 16. Re2! Cd4+ 17.Rd3 şi 14...h6 15.N:f6 T:f6 16.T:f6 g:f6 17. Dg6+ cu cîştig)

14.N:h7+! Rg7 (sau 14... R:h7 15.Dh5+ Rg8 16.Nh6 Ce5 17.Tf3!) 15.Nd2 (nu mergea 15. Nf4 e5 16.Dh5 e:f4 17.Dg6+ Rh8 18.Ng8 din cauza 18...Nf5!) Ce5 (la 15...f5 urma 16.Dh5 Tf6 17.Tf3 cu cîştig) 16.Dh5 Th8 (la 16...De7 urma 17.Dh6+ Rf7 18.Ng6+! C:g6 19.Dh7 mat) 17.Dh6+ Rf7 18.Nf4 Re8 19.N:e5 (cîştiga, desigur, şi 19.

0—0—0!) f:e5 20.Dg7 Rd7 21. 0—0—0 Rc6 22.Tf7 Nd6 23.g4! Nd7 24.g5 Tb8 25.h4 (1—0).

Reti — Duras,
Abbazzia, 1912

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 d5 4. e:d5 Cf6 5.c4?! c6! 6.d4 c:d5 7.N:f4 Nb4+ 8.Cc3 0—0 9.Nd3 Te8+ 10.Ne5 Ne6?! (trebuia 10...Cc6 11.0—0 C:e5 12.C:e5 d:c4 13.N:c4 Ne6 cu egalitate) 11.c5 Cg4 12.0—0 N:c3 13.b:c3 Ce3?

14.N:h7+! Rh8 (sau 14... R:h7 15.Dd3+) 15.Dd2 C:f1 16. Dh6! f6 (unica) 17.Dh5 Ng4 (pentru a distrage dama de pe coloana „h") 18.D:g4 R:h7 19. T:f1 Cd7 (sau 19...f:e5 20. Dh5+ Rg8 21.Cg5 etc.) 20. Dh5+ Rg8 21.Cg5! Cf8 (21... f:g5 22.Df7+ Rh8 23.D:g7 mat sau 21...C:e5 22.Dh7+ Rf8 23. Dh8+ Re7 24.D:g7+) 22. Df7+ Rh8 23.Tf4! (1—0).

Adisson — Sigurjonsson,
Reykjavik, 1968

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 0—0 5.Nd3 c5 6.Cf3 d5 7. 0—0 d:c4 8.N:c4 De7 (8...Cc6) 9.a3 Na5 10.Nd3 a6?! 11.e4 c:d4 12.e5! d:c3 13.e:f6 g:f6 14.Da4 Cc6

15.N:h7+! Rh8 (sau 15... R:h7 16.Dh4+ Rg8 17.Nh6!) 16.Ne4 (nu duce la nimic 16. Dh4 din cauza 16...f5 17.Cg5 f6!) b5 17.Dd1! Td8 18. Cd4! Dc5 19.N:c6 T:d4 20.Df3! Ta7 21.D:f6+ Rh7 22.Ne3 (o legătură decisivă) Nb6 23.Tad1 e5 24.Nh6! Tg4 25.Ne4+ (25... Rg8 26.Td8+) 1—0.

Deci, nici neacceptarea sacrificiului nu rezolvă problema !

Asta nu înseamnă însă că el trebuie întotdeauna acceptat. Desfășurarea unor partide ne arată că — în pofida neajunsurilor materiale și poziționale pe care le implică o decizie sau alta — refuzarea sacrificiului poate constitui uneori cea mai bună soluție practică, în timp ce alteori, mai ales cînd nu

IE

sînt întrunite condițiile „tradiționale", acceptarea lui pune în fața adversarului cele mai dificile probleme tehnice. De aceea, jucătorul *trebuie să se orienteze*, în fiecare caz în parte, în funcție de situația concretă de pe tablă întrucît practica ne arată că există destule partide în care — după efectuarea sacrificiului — lupta are un caracter echilibrat, atacul și apărarea schimbînd lovituri și contre măiestre, demne de arta unor încercați spadasini, și, evident, în asemenea situații, rezultatul final va fi de partea celui mai bun !

Spielmann — S. Rubinștein,
Viena, 1933

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4.Cf3 Ne7 5.Ng5 0—0 6.e3 b6?! 7.Nd3 Nb7 8.N:f6 N:f6 9.c:d5 e:d5 10.h4!? c5 (10...Te8)

11.N:h7+!? (se pare că și mai bine este 11.Dc2! ca într-o partidă Arebo — Spielke, corespondență, 1970) R:h7 12. Cg5+ Rh6 13.Dd3 g6 14.h5!? N:g5 15.h:g6+ Rg7 16.Th7+ Rf6 17.0—0—0 c4? (trebuia jucat 17...Na6! 18.Dc2 Cc6 19. d:c5 Cb4 20.Db1 b:c5 21.f4 Tc8 22.f:g5+ Re6 și negrul se apără !) 18.De2 Re7 19.f4 Nf6 20.e4! (străpungerea decisivă) d:e4 21.C:e4 Rd7 22.d5! Ca6 23.g7! Tg8 24.Th6! N:g7 (sau 24...Ne7 25.d6!) 25.Td6+ Rc7 26.D:c4+! Rb8 27.T:d8+ și albul a cîștigat (1—0).

Rajcević — Barle,
Iugoslavia, 1975

(Primele 13 mutări ca în partida anterioară) 13...N:g5?! 14.h:g5+ R:g5 15.e4! Rf6 (regele caută să scape cu fuga...) 16.0—0—0 c4?! (o pierdere de timp decisivă) 17.Dg3 Te8 18. Th7! Re6 19.e:d5+ Rd7 20. Dg4+ Rd6 21.Df4+ (21...Rd7 22.Df5+ și 23.Cb5 mat) 1—0.

Teschner — Spasski,
Riga, 1959

(Primele 12 mutări ca în partidele anterioare) 13.Dc2 g6 14.h5 R:g5!? (o decizie curajoasă !) 15.f4+ Rh6 16. h:g6+ Rg7 17.Th7+ Rg8 (regele s-a întors nevătămat, dar situația încă nu-i clară...) 18. 0—0—0 Ng7! 19.Tdh1 Df6 20. g:f7+ (sau 20.T1h6 Cd7! 21. g:f7+ D:f7 22.T:g7+ D:g7 23. Tg6 Cf6 cu compensație mai mult decît suficientă pentru damă) T:f7 (și nu 20...D:f7 din cauza 21.T1h5! și Tg5) 21.g4 c:d4?! (și mai bine era 21... Cd7!) 22.g5 Df5 (la 22...De7 23. Dg6! și Th8 mat) 23.T:g7+

R:g7 24.Dh2 Tf8 (calm !) 25.g6 D:g6 26.Tg1 Cd7?! (şi mai simplu era 26...d:c3! 27.f5 T:f5 28.T:g6+ R:g6 29.Dg3+ şi albul trebuie să lupte din greu...) 27.T:g6+ R:g6 28.Cb5 (după mari complicaţii negrul a cîştigat — nu fără ajutorul adversarului !) 0—1.

Dunăreanu — Urseanu,
Bucureşti, 1950

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.Dc2 d5 5.e3 Cc6 6.Cf3 Nd7?! (6...0—0) 7.Nd3 d:c4?! 8.N:c4 Ca5 9.Nd3 c5 10.0—0 Tc8 11. De2! 0—0 (poate trebuia preferat 11...c:d4 12.e:d4 Dc7?) 12. e4! c:d4 13.e5! d:c3 14.e:f6 c:b2 (14...D:f6 15.Ng5)

15.N:h7+! R:h7? (şanse mari de apărare oferea 15...Rh8 16. N:b2 Nc3 17.f:g7+ R:g7 18. N:c3+ T:c3 19.De5+ Df6 20. D:a5 T:f3! 21.g:f3 D:f3 22. Dg5+ R:h7 23.Dh4+ Rg6 24. Dg3+ doar cu un final mai slab ; acum, negrul pierde instantaneu) 16.De4+ Rg8 17. Cg5 (1—0).

Kramer — Berquist,
Dubrovnik, 1950

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e5 Cfd7 6.N:e7 D:e7 7.Nd3 0—0 8.f4 (mai exact era 8.Cce2 pentru a putea susţine centrul prin 8...c5 9.c3 etc.) c5 9.Cb5 (poziţia calului alb pe cîmpul „d6" este instabilă) a6 10.Cd6 f6

11.N:h7+?! (întrucît centrul său se destramă, albul se precipită pentru a obţine unele compensaţii tactice...) R:h7 12. Dh5+ Rg8 13.Cf3 Td8! 14.0—0 c:d4 15.Tae1 Cc6 16.Cg5 (singura cale practică de a ajunge la regele advers) f:g5 17.f:g5 Cd:e5 18.Cf7!? (sau 18.g6 C:g6 şi negrul se apără) C:f7 19.T:f7 D:f7 20.g6 Df6 21.Dh7+ Rf8 22.Tf1 D:f1+ 23.R:f1 Ce5! (dama nu poate face nimic

contra unei armate întregi !) 24.Dh8+ Re7 25.D:g7+ Rd6 26.h4 Nd7 27.h5 Th8 28.h6 Tag8 (0—1).

Obrazţov — Kaznaceev,
corespondenţă, 1978/1979

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.Cg5 d5 5.e:d5 Ca5 6.d3 (obişnuit se joacă 6.Nb5+) h6 7.Cf3 e4 8.Cd4?! c6 9.0—0 Nd6 (9... c:d5) 10.Cd2 c5 (la 10...c:d5 11. Nb5+ Nd7 12.d:e4 etc.) 11.Cb5

11...N:h2+?! (interesant, dar...) 12.R:h2 Cg4+ 13.Rg1 Dh4 14.Cf3! (poanta apărării !) e:f3 15.Te1+ Rd8 16.D:f3 (atacul negrului a fost respins) a6 17.Cc3 Dh2+ 18.Rf1 Ce5 19.

T:e5! D:e5 20.Nf4 (albul a trecut la contraatac...) Df6 21.Dg3 C:c4 22.d:c4 Nf5 23.Nb8! (ameninţă 24.Dc7+) De7 24.Te1 Dd7 25.Ca4 Te8 26.Nc7+! (1—0).

VII. PE MAGISTRALELE CENTRALE...

Fiecare figură de şah îşi are însuşirile sale distincte de care trebuie să ţinem mereu seama în tot timpul partidei. Dacă nebunii trebuie plasaţi pe diagonalele cele mai lungi şi deschise, iar caii — pe cîmpurile-avanpost cele mai sigure, de unde să controleze sau să jeneze acţiunile adversarului, *figurile grele* — în special turnurile — îşi pot manifesta din plin calităţile de figuri cu „bătaie lungă" doar pe coloane deschise sau semideschise.

Forţa şi activitatea figurilor grele depind mult de amplasamentul pionilor, poziţia acestora determinînd existenţa şi apariţia coloanelor deschise şi semideschise. De aici — interdependenţa dintre natura centrului şi mobilitatea turnurilor : dacă centrul este deschis şi cîmpurile centrale sînt libere de pioni, figurile grele pot coopera excelent cu cele uşoare în vederea pătrunderii în poziţia adversă sau a desfăşurării unor operaţiuni favorabile ; dacă centrul este mobil, turnurile sprijină înaintarea formaţiilor de pioni, fiind gata, eventual, să-i sacrifice într-un fel sau altul ori să aplice chiar lovitura decisivă ; dacă centrul este fixat sau închis şi lupta se transferă în alte zone, figurile grele trebuie să-şi asigure un spaţiu optim de manevră şi de „translare" în orice parte a tablei. Pentru a le oferi maximum de posibilităţi, jucătorul trebuie să aibă o viziune clară asupra ideii, importanţei şi metodelor de luptă utilizate în asemenea situaţii.

În mod normal, după ocuparea centrului şi introducerea în joc a figurilor uşoare, jucătorul efectuează rocada şi ocupă una sau ambele coloane centrale. Aici, figurile grele dau maximum de randament putînd să preseze asupra punctelor slabe

adverse și să pătrundă cu eficiență în poziția acestuia — mai ales pe ultimele două orizontale. A intui și alege locul și momentele cele mai adecvate pentru deschiderea unei linii sau coloane are o importanță deosebită, dar orice jucător trebuie să-și dea seama în prealabil de avantajele pe care i le oferă deschiderea liniilor și să cunoască cum să le folosească cu maximum de eficiență.

Coloanele centrale în deschidere au o importanță deosebită întrucît operațiunile desfășurate pe aceste artere — unde activează marea majoritate a figurilor — aduc maximum de efect și rezultat. Evident, valoarea acestora crește și mai mult dacă la celălalt capăt al magistralelor se află regele advers — reținut sau întîrziat în drumul său spre „reședința" regală !

Să vedem mai întîi cîteva partide în care stăpînirea *unei coloane centrale* asigură un mare avantaj strategic sau constituie preludiul unor operațiuni tactice îndreptate, de cele mai multe ori, împotriva regelui advers.

Reti — Tartakower,
Viena, 1910

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 Cf6 5.Dd3?! e5? (începutul unei operații de schimb greșite ; trebuia jucat 5...C:e4) 6.d:e5 Da5+ 7.Nd2 D:e5 8. 0—0—0 (dezlegînd calul și punînd o cursă fină...) C:e4? (stăpînirea coloanei „d" permite albului o splendidă combinație)

9.Dd8+!! R:d8 10.Ng5++ (10...Re8 11.Td8 mat sau 10... Rc7 11.Nd8 mat) 1—0.

Vuković — Deutsch,
Zagreb, 1920

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cf6 4.d4 e:d4 5.e5!? (obișnuit se joacă aici 5...0—0) Ce4 6.Nf4 f5 7.N:c6 d:c6 8.D:d4 Dd5? (trebuiau schimbate damele...) 9.Cc3 Da5 10.Td1 Ne7 11.Nd2 Db6? (dama umblă cam mult ! Trebuia 11...C:d2) 12.Ce2 (invitîndu-l pe negru la următoarea mutare „cîștigătoare"...) Nc5?

13.Dd8+!! (aceeași idee : regele negru este forțat să intre sub șahul dublu al turnului și nebunului) R:d8 (sau 13...Rf7 14.e6+ R:e6 15.Cf4+

Rf7 16.Cg5 mat) 14.Ng5++ Re8 15.Td8+ Rf7 (bine, dar unde-i matul ?) 16.e6+! R:e6 (16...N:e6 17.Ce5 mat sau 16... Rg6 17.Cf4 mat) 17.Cf4+ Rf7 18.Ce5 mat (1—0).

Morphy — Braunsweig + Isouard,
(à l'aveugle)
Paris, 1858

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Ng4?! (astăzi, aici se joacă 3...Cbd7 sau 3...Cf6) 4.d:e5 N:f3 5.D:f3 d:e5 6.Nc4 Cf6 (6...Dd7) 7.Db3 De7 8.Cc3 c6 9.Ng5 b5? (permite o combinaţie clasică, bazată pe stăpînirea de către alb a coloanei „d")

10.C:b5! c:b5 11.N:b5+ Cbd7 12.0—0—0 (pe această coloană se vor desfăşura principalele evenimente...) Td8 13.T:d7! T:d7 14.Td1 De6 (la 14...Db4 — 15.N:f6) 15.N:d7+ C:d7 16. Db8+! C:b8 17.Td8 mat (1—0).

Mabbs — Blackman,
Londra, 1961

1.d4 Cf6 2.f3 d5 3.e4!? d:e4 4.Cc3 e:f3 5.D:f3 c6 (sau 5... D:d4 6.Cb5! cu presiune puternică) 6.Nd3 D:d4 7.Ne3 Dg4 8.Df2 (pentru cei doi pioni sacrificaţi, albul are avans de dezvoltare) e5 9.h3 Dh5 10. Cge2 Nd6 11.0—0—0 e4 (se ameninţa 12.g4 cu cîştigul damei) 12.N:e4 C:e4 13.C:e4 Ne7 14.Cf4 Da5 15.Dg3 0—0 (concentrarea figurilor albe pe flancul regelui şi stăpînirea co-

loanei „d" permit o interesantă combinaţie)

16.Td5!! c:d5 17.Ch5 g6 18. Chf6+ N:f6 19.C:f6+ Rg7 20. De5 (poanta combinaţiei, care ameninţă un decisiv dublu şah prin descoperire, urmat de mat) Rh8 21.Ch5+ f6 22.De7 (22...Tg8 23.D:f6+) 1—0.

Janata — Bojković,
Vrnjacka Banja, 1963

1.Cf3 d5 2.c4 c6 3.b3 Cf6 4. Nb2 Nf5 5.g3 Cbd7 6.Ng2 e6 7.0—0 Nd6 (7...Ne7) 8.d3 De7 9.Cbd2 0—0 10.Dc2 h6 11.Tad1 (cine ar crede că — din acest moment — albul se pregăteşte să ocupe coloana „d" care are, acum, doi pioni şi trei figuri uşoare?!) a5? (trebuia 11...Nh7) 12.e4! d:e4 13.C:e4 N:e4? (era mai indicat 13...Na3) 14.d:e4 e5 15.Ch4 Na3 16.Cf5 Dc5 17.Td2 a4 18.Tfd1 a:b3 19.a:b3 Cb6 (coloana „d" este ferm în stăpînirea albului. Urmează realizarea tactică a acestui avantaj)

20.Td6 (ameninţă 21.T:f6 sau 21.C:h6+) Ce8 21.T6d3 N:b2 22.D:b2 Tab8 23.Nh3 f6 24.Dd2 Cc7 25.Td6 Ce8 26.Ce7+ Rf7 (26...Rh7 27.Nf5+) 27.Td7! C:d7 28.D:d7 (şi, în faţa continuării 28...D:e7 29.D:e7+ R:e7 30.Td7 mat, negrul a cedat) 1—0.

Rossolimo — Romanenko,
Salzburg, 1948

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 g6 4.0—0 Ng7 5.Te1 Cf6 6.Cc3 Cd4? (trebuia 6...d6) 7.e5 Cg8 (la 7...Cg4 urmează 8.C:d4 c:d4 9.D:g4 d:c3 10.e6!) 8.d3 C:b5 9.C:b5 a6 (se pare că totul este în ordine, dar...) 10.Cd6+! e:d6 11.Ng5! (o bună mutare intermediară) Da5 12.e:d6+ Rf8 (albul stăpîneşte coloana „e", pe care îşi va construi întregul joc)

13.Te8+!! (un turn pentru un tempo : regele negru este

adus în bătaia damei albe) R:e8 14.De2+ Rf8 15.Ne7+ Re8 (sau 15...C:e7 16.D:e7+ Rg8 17.Cg5 cu cîştig) 16.Nd8+! (pentru a elibera, de astă dată, coloana centrală cu tempo) R:d8 17.Cg5! (ameninţă 18. C:f7 mat, iar la 17...Ch6 urmează 18.De7 mat) 1—0.

Perlasca — Grassi,
Como, 1907

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.c3 d:c3?! (această lăcomie de pioni — care caracterizează întregul joc al negrului — nu poate duce la nimic bun...) 4.Nc4 c:b2 5. N:b2 Nb4+ (ceva mai bine era 5...d5 înapoind unul din pioni) 6.Cc3 (o altă idee era 6.Rf1) N:c3+?! 7.N:c3 De7 8.Db3! D:e4+ 9.Rd2 D:g2 (se amenința 10.Te1) 10.Ce2 Cf6 11. N:f6 g:f6 12.De3+ Rd8 13. Thg1 D:h2 14.Tae1 (negrul are acum cinci pioni în plus, dar ce folos ?) Te8? (trebuia 14... Dd6+ ; acum, presiunea pe coloana „e“ este finalizată printr-o frumoasă combinaţie)

15.D:e8+!! R:e8 16.Cd4+ Rf8 17.Te8+! R:e8 18.Tg8+ Re7 19.Cf5 mat (1—0).

Pangrazzi — Carminati,
Caorlo, 1980

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Cc3 b5?! (prea riscant ; trebuia întîi 5...Dc7) 6. g3 Nb7 7.Ng2 Dc7 8.0—0 Ne7 9.Te1 b4? 10.Cd5! (un sacrificiu tipic care deschide, cu orice preţ, coloana „e“) e:d5 11.e:d5 d6 12.Cf5 Rf8 13.Nf4 Nc8 (pentru a alunga calul supărător, dar...)

14.T:e7! C:e7 15.N:d6 Dd7 16.De2! (din nou coloana „e“...) f6 17.Nh3! Db7 18.N:e7+ Rg8 (18...Rf7 19.Cd6+) 19.Ch6+! g:h6 20.Ne6+ N:e6 (20...Rg7 21.Dg4+) 21.D:e6+ (1—0).

Fischer — R. Fine,
New York, 1963

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4!? N:b4 (se poate, desigur, şi 4...Nb6) 5.c3 Na5 6.d4 e:d4?! (mai prudent era 6...d6) 7.0—0 d:c3 (lăcomie excesivă) 8.Db3 De7 (trebuia 8...Df6 9.e5 Dg6 10.C:c3 pentru a dezvolta calul prin 10...Cge7) 9.C:c3 Cf6? (singura şansă consta în 9...Db4 ; acum, albul deschide cu tempo coloana „e", ceea ce, avînd în vedere poziţia regelui advers, se dovedeşte a fi decisiv)

10.Cd5 C:d5 (la 10...D:e4 — 11.Ng5!) 11.e:d5 Ce5 (sau 11...Cd8 12.Na3! d6 13.Db5+) 12.C:e5 D:e5 13.Nb2 Dg5 14.h4! D:h4 (valoarea coloanei centrale „e" iese în evidenţă în frumoasa variantă : 14...Dg4 15.Tfe1+ Rd8 16.De3 Nb4 17.Dh6!! g:h6 18.Nf6+ Ne7 19.N:e7+ Re8 20.Ng5+ Rf8 21.N:h6+ Dg7 22.Te8+! R:e8 23.N:g7 Tg8 24.Te1+) 15.N:g7 Tg8 16.Tfe1+ Rd8 17.Dg3!! (1—0).

Cojocaru — Isachievici,
Iaşi, 1972

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 d:e4 4.C:e4 Nd7 5.Cf3 Nc6 6.Nd3 Cd7 7.De2 Ne7 8.0—0 Cgf6 9.Cg3 N:f3 (se ameninţa 10.Ce5!) 10.D:f3 c6 11.Te1 Da5 12.c3 h5?! (negrul îşi lasă regele în centru întrucît orice rocadă pare primejdioasă) 13.b4 Dd5 14.De2 (figurile grele albe de pe coloana „e" par să şomeze...) h4 15.Nc4 Dd6 16.Cf5! (...totuşi, presiunea ia forme concrete : la 14...e:f5 urmează 15.Nf4 şi negrul pierde dama sau este făcut mat) Dc7 17.C:g7+ Rf8 (sau 17...Rd8 18.N:e6!) **18.D:e6!!** (în sfîrşit, coloana a fost deschisă şi nu oricum, ci printr-un magistral sacrificiu de damă !) f:e6 19.C:e6+ Rg8 20.C:c7+ (1—0).

de Rivière — Journoux,
Paris, 1848

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Na5 6.d4 e:d4?! (6...d6) 7.0—0 Cf6? 8.Na3! (cu preţul unui pion, albul caută să reţină regele advers în

centru) d6 9.e5! d:e5 10.Db3 Dd7 11.Te1 e4 12.Cbd2 (totul pentru dezvoltare !) N:c3 13. C:e4! N:e1 14.T:e1 (albul stăpîneşte coloana „e" ceea ce, combinat cu dezvoltarea sa excelentă, îi asigură un succes rapid) Rd8 15.Ceg5 Ca6 (sperînd în eventuale schimburi...) 16.Ce5! (o scurtă combinaţie de mat, precis calculată) C:b3 17. Ce:f7+ D:f7 18.C:f7+ Rd7 19. Nb5+! c6 20.Te7 mat (1—0).

Browne — Quinteros,
Wijk aan Zee, 1974

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.Nb5+ Nd7 4.N:d7+ D:d7 5.c4 Dg4?! (dama neagră porneşte la drum...) 6.0—0 D:e4 7.d4 c:d4 8.Te1 Dc6 9.C:d4 D:c4? (sfidînd complet principiul dezvoltării ; şi după 9...Dd7 10. Cb5 e6 11.Nf4, negrul are mari dificultăţi) 10.Ca3 Dc8 11.Cab5 Dd7 12.Nf4 e5? 13.N:e5! (dînd de lucru turnului centralizat pe coloana „e") d:e5 14.T:e5+ Ne7 15.Td5! (o pendulare decisivă pe coloana alăturată) Dc8 16.Cf5 Rf8 17.C:e7 R:e7 (17...C:e7 18.Td8+) 18.Te5+ (poate urma 18...Rf8 19.Dd6+ Ce7 20.D:e7+ Rg8 21.De8+) 1—0.

Schippers — Lagendijk,
Amsterdam, 1962

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 Cf6 5.d4 e:d4 6.c:d4 Nb4+ 7.Cc3 C:e4 8.0—0 C:c3?! (obişnuit se joacă 8...N:c3 9. d5 ş.a.m.d.) 9.b:c3 N:c3 10.Db3 (şi mai tare este 10.Na3!) N:d4 11.N:f7+ Rf8 12.Ng5! Nf6 13. Tae1 Ce7 (se ameninţa 14. Te8+) 14.Nh5 d5 (atacul albului a atins maximum de acumulări cantitative şi acum decide acţiunea turnurilor sale pe coloana „e")

15.T:e7! D:e7 (sau 15...N:e7 16.N:e7+ D:e7 17.Te1 cu cîştig) 16.Te1 Ne6 (16...Dd7 17. Te8+) 17.Cd4! (decisiv !) N:g5 18.C:e6+ Rg8 19.D:d5 Dd6 20. Cd8+!! D:d5 21.Te8 mat (1—0).

Koltanowski — Catala,
Barcelona, 1934

1.d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.e3 e6 4. Nd3 c5 5.c3 Cbd7 (5...Cc6) 6. Cbd2 Nd6 (6...Ne7) 7.0—0 b6 8.e4 d:e4 (datorită ameninţării 9.e5, negrul trebuie să schimbe în centru) 9.C:e4 C:e4 10.N:e4 Tb8 11.d:c5 C:c5 (sau 11...N:c5 12.Nf4!) 12.Nc6+ Re7 (12...Rf8

13.Nf4!) 13.b4 Cb7 14.Cd4 Dc7 15.Dh5 Cd8 16.b5 f6 17.Te1 (negrul este complet „împachetat" şi deznodămîntul, care pluteşte în aer, va veni pe coloana centrală „e"...) e5 18. T:e5+! N:e5 (18...f:e5 19.Ng5+ Rf8 20.De8 mat) 19.Na3+ Nd6 20.Te1+ Ne6 21.Cf5+ (21... Rf8 22.De8 mat) 1—0.

Vaisman — Grabczewski,
Wroclaw, 1974

1.Cf3 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4.d4 c5 5.c:d5 C:d5 6.e4 (6.e3) C:c3 7.b:c3 c:d4 8.c:d4 Cc6 9. Nc4 b5!? 10.Ne2 (10.Nd3 Nb4+ =) a6 11.0—0 Nb7? (era strict necesar 11...Ne7 grăbind rocada) 12.a4 b4 13.d5! (albul caută să deschidă jocul) e:d5 14.e:d5 Ca5 (pentru a nu pierde nebunul după 14...Cb8 15.Te1 Ne7 16.d6 D:d6 17.D:d6 N:d6 18.N:a6+)

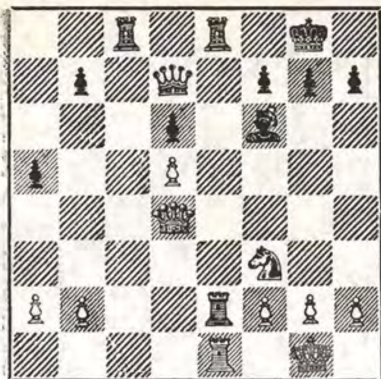

15.Nb5+!! (deschizînd — cu tempo — coloana „e") a:b5 16.Te1+ Rd7? (trebuia acceptat cel mai mic dintre rele: 16...Ne7 17.d6 Cc6 18.Nb2 Rf8 — nu 18...0—0 19.d:e7 cu cîştig — 19.d:e7+ C:e7 şi acum 20.Db3 sau 20.a:b5 cu poziţie grea) 17.Ce5+ Rc7 18. Dc2+ Cc4 (sau 18...Rb8 19.Nf4 D:d5 20.Cc6++ Rc8 21. Ce7++) 19.C:c4 b:c4 20. D:c4+ Rb8 21.Te8!! (poanta!) D:e8 22.Nf4+ Ra7 23.Dd4+ Ra6 24.Nc7! (1—0).

Adams — Torre,
New Orleans, 1920

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 e:d4 4. D:d4 Cc6 5.Nb5 Nd7 6.N:c6 N:c6 7.Cc3 Cf6 8.0—0 (obişnuit se joacă aici 8.Ng5 Ne7 9. 0—0—0 ş.a.m.d.) Ne7 9.Cd5 N:d5 10.e:d5 0—0 11.Ng5 c6 12.c4 c:d5? (evident, trebuia 12...C:d5!) 13.c:d5 Te8 14.Tfe1 (punînd bazele unei puternice presiuni pe coloana „e") a5? (era mai bine 14...h6 15.Nh4 Cd7 tinzînd spre schimburi...) 15.Te2 Tc8?! 16.Tae1 Dd7 17. N:f6 N:f6 (nu mergea 17...g:f6 din cauza 18.T:e7! T:e7 19. T:e7 D:e7 20.Dg4+)

18.Dg4!! (bazat pe stăpînirea coloanei „e", albul începe o interesantă manevră de exploatare a ultimei linii) Db5 (18... D:g4 19.T:e8+ urmat de mat) 19.Dc4! (din nou în priză!) Dd7 20.Dc7! (a treia oară!) Db5 21.a4! (desigur, nu 21. D:b7 din cauza 21...D:e2! 22. T:e2 Tc1+ 23.Ce1 T:e1+!)

D:a4 22.Te4 (acum, turnul este pus în priză!) Db5 23.D:b7! (dama neagră nu mai are cîmpuri bune de retragere pe diagonala „a4—d7“) 1—0.

Plasarea figurilor grele pe *ambele coloane centrale*, stăpînirea unui număr cît mai mare de cîmpuri pe aceste magistrale permite jucătorului să-și îndrepte partida în direcția dorită, să dicteze chiar mersul evenimentelor și să declanșeze, la momentul oportun, diverse operațiuni favorabile.

Nimzovici — Alapin,
Vilnius, 1912

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. e:d5 (mai des se joacă aici 4. e5 și 4.Ng5) C:d5 5.Cf3 c5 6. C:d5 D:d5 7.Ne3 c:d4 8.C:d4 a6 9.Ne2 D:g2? (luînd un pion, negrul rămîne în urmă cu dezvoltarea) 10.Nf3 Dg6 11.Dd2 e5 12.0—0—0! e:d4 13.N:d4 Cc6 (la 13...Ne7 decide 14.The1; acum, atacul pe coloanele centrale decide)

14.Nf6! D:f6 15.The1+ (și mai exact era întîi 15.N:c6+!) Ne7 (altceva nu se poate interpune: 15...Ce5 16.T:e5+ sau 15...Ne6 16.Dd7 mat) 16.N:c6+ Rf8 (sau 16...Nd7 17.D:d7+ Rf8 18.Dd8+!) 17.Dd8+! N:d8 18.Te8 mat (1—0).

Adeler — Choinatzky,
Berlin, 1936

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4. C:e4 Cd7 5.Cf3 Cgf6 6.Ng5 Ne7 7.N:f6 g:f6 (se putea juca și 7...C:f6) 8.Cg3 c6 (la 8...c5 9.d5!) 9.Ne2 Db6 10.Dd2 c5 (după 10...D:b2 11.0—0, negrul rămînea prea mult în urmă cu dezvoltarea...) 11.0—0—0 Tg8 12.The1 (albul și-a plasat figurile grele pe coloanele centrale și este gata de acțiune) Cf8 (pregătind, eventual, rocada mare) 13.Ce4 c:d4 14.C:d4 f5? (evident, trebuia încercat 14... Nd7 grăbind rocada...)

15.C:f5! (deschizînd decisiv coloanele centrale) e:f5 16. Cf6+ D:f6 17.Dd8+!! N:d8 18.Nb5++ şi mat. O combinaţie uluitoare !

Walbrodt — Low,
Berlin, 1895

1.e4 e5 2.f4 d5 3.e:d5 e4 4. d3 D:d5?! (trebuia 4...Cf6) 5. De2 f5? (slăbeşte diagonalele spre regele propriu ; trebuia iarăşi 5...Cf6) 6.Cc3 Nb4 7.Nd2 N:c3 8.N:c3 Cf6 9.N:f6 g:f6 10.Dh5+ Re7 (10...Df7) 11. 0—0—0 Df7 (legat de mutarea anterioară — o inconsecvenţă ; trebuia luat, cu orice risc, pionul „a2") 12.Dh6 Tg8 13. d:e4 (deschide coloana „d") f:e4 14.Cf3! (şi, apoi, coloana „e") e:f3 (singur în faţa figurilor grele adverse, regele negru nu poate rezista pe coloanele centrale...)

15.Nc4! D:c4 16.D:h7+ Df7 17.The1+ Ne6 18.T:e6+! R:e6 19.De4 mat (1—0).

Indrei — Petrov,
corespondenţă, 1979

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7. f4 b5?! (o continuare riscantă) 8.e5 d:e5 9.f:e5 Dc7 (pentru a nu pierde o piesă...) 10.De2 Cfd7 11.0—0—0 Nb7

12.C:e6!? (de obicei, acest sacrificiu este pregătit prin 12. Dg4) f:e6 (desigur, nu 12... D:e5 13.Cc7 mat!) 13.Dg4 D:e5 (merită atenție 13...Rf7) 14.Nd3 (cu ideea de a ocupa și a doua coloană centrală prin 15.The1) Cc5? (permite o încheiere picantă) 15.Dh5+ Rd7 (15...g6 16.N:g6+) 16.N:b5++ Rc7 17. Nd8 mat (1—0).

Alehin — Strasdins,
Riga, 1935

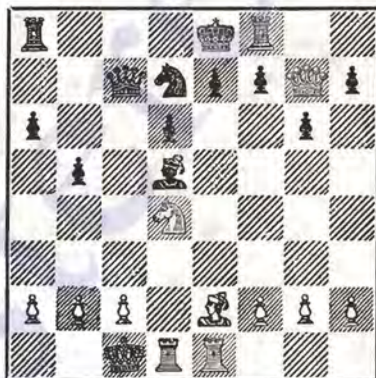
1.e4 c6 2.d4 d5 3.e:d5 c:d5 4.c4 Cf6 5.Cc3 Cc6 (obișnuit se joacă aici 5...e6 grăbind rocada) 6.Ng5 d:c4 7.d5 Ce5 8. Cf3 Cd3+ 9.N:d3 c:d3 10.D:d3 (merge și direct 10.0—0) a6? (o pierdere inutilă de timp) 11.0—0 e6 12.Tad1 e:d5 (sau 12...Ne7 13.d6!)

13.N:f6! D:f6 14.C:d5 Dd8 (cu speranța 15.Tfe1+ Ne6, dar...) 15.Cf6+!! (15...D:f6 16. Tfe1+ urmat de mat) 1—0.

Averbach — Aronin,
Moscova, 1964

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ne2 g6 7.Ne3 Ng7 8.Dd2 Cbd7 9.Nh6 N:h6 10.D:h6 b5 11.0—0—0 Nb7 12.The1 (principalele evenimente se vor desfășura pe coloanele centrale) Dc7 13. Cd5! C:d5 14.e:d5 N:d5 15.Dg7 Tf8

16.N:b5! e6 (după 16...a:b5 17.C:b5 poate urma: 17...Dc6 18.T:d5 Cb6 19.C:d6+ Rd7 20. Cc4+! sau 17...Da5 18.C:d6+! Rd8 19.D:f8+! și Cb7+) 17. Nc6! N:c6 18.C:e6 f:e6 19. T:e6+ Rd8 20.T1:d6! D:d6 **(amenințările 21.D:f8+ sau 21.** T:c6 nu mai pot fi parate) 21. T:d6 Rc7 22.Td2 și albul a cîștigat (1—0).

Spielmann — Flamberg,
Mannheim, 1914

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 d5 4. f:e5 C:e4 5.Cf3 Ng4?! (o le-

gare puţin eficientă, în locul căreia trebuia preferat 5...Ne7) 6.De2! (amenințînd calul și 7. Db5+) Cc5 7.d4 (o mutare-cursă, tipică pentru Spielmann) N:f3? 8.D:f3 Dh4+ 9.g3 D:d4 10.Ne3 D:e5 11.0—0—0 (în timp ce dama neagră s-a plimbat, albul a obținut un covîrșitor avans de dezvoltare...) c6 (atacul figurilor grele ale albului devine decisiv)

12.C:d5! c:d5 13.T:d5 De6 (sau 13...De4 14.Nb5+ Cc6 15. N:c5! D:f3 16.N:c6+ b:c6 17. Te1+ Ne7 18.T:e7+ Rf8 19. T:a7+ Re8 20.T:a8 mat) 14. Nc4 De4 15.N:c5! D:f3 16. Te1+ Ne7 17.T:e7+ Rf8 18. Td8 mat (1—0).

Dubeck — Weinstein,
New Jersey, 1958

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.c3 d:c3 4.C:c3 Cc6 5.Cf3 g6 6.Nc4 Ca5?! (întrucît la 6...Ng7 urma 7.Db3 e6 8.Cb5!, negrul vrea să alunge întîi nebunul...) 7. Dd4! f6 (sau 7...Cf6 8.e5 C:c4 9.D:c4 Ch5 10.Cd5! cu cîștig) 8.0—0 Ch6 9.e5 Cf5? (trebuia 9...C:c4) 10.e:f6! e:f6 (sau 10... C:d4 11.f7 mat) 11.Te1+ Ne7 (profitînd de jocul slab al adversarului, albul a reușit — cu ajutorul celor două „poante" tactice — să ocupe coloanele centrale)

12.Cd5! (dama nu poate fi luată : 12...C:d4 13.C:f6+ Rf8 14.Nh6 mat) Rf8 13.T:e7! D:e7 (de patru mutări, dama albă stă în priză : la 13...C:d4 urma 14.Nh6+ Rg8 15.C:f6 mat) 14. Nh6+ Re8 15.Dc3 (în sfîrșit !) Dd6 16.Te1+ Rd8 17.Nf4 Dc6 18.D:f6+!! (după ce a sfidat atîta timp moartea, nu se putea să nu se sacrifice ! Acum, la 18...D:f6 urmează 19. Nc7 mat) 1—0.

Najdorf — Robatsch,
Varna, 1962

1.d4 g6 2.e4 Ng7 3.c4 d6 4. Cc3 e5 5.d5 f5?! (5...Ce7) 6. e:f5 g:f5 7.Dh5+ Rf8 (negrul speră să alunge — cu tempo — dama albă și să-și valorifice centrul de pioni) 8.Cf3 Cf6 9. Dh4 De8?! (era mai bine 9... Ca6) 10.c5! (pentru a nu-i permite negrului să-și termine liniștit dezvoltarea) d:c5 (se amenința 11.c:d6 c:d6 12.Db4!) 11.Ne3 b6 (la 11...Cbd7 urma 12.Cg5!) 12.Nb5 De7 13.0—0—0 f4? (încă nedezvoltat, negrul face mutări de pioni. Urmează un atac tipic pe coloanele centrale) 14.N:f4! e:f4 15.d6! (desigur, nu direct 15.The1 din cauza 15...Dd6) c:d6 16.The1 Dd8 17.D:f4 Cbd7 18.D:d6+ (1—0).

Ravinski — Bebciuk,
Moscova, 1964

1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 3.Cc3 Dd8 (mai des se joacă 3...Da5)

4.d4 g6 5.Nf4 Ng7 6.Cf3 Ng4?! (era mai bine 6...Cf6 grăbind rocada) 7.Nc4 e6 8.h3 N:f3 9. D:f3 Cc6 10.0—0—0 Cge7 (pionul „d4" este intangibil : 10... C:d4 11.D:b7 sau 10...N:d4 11. Cb5!)

11.d5! (complet dezvoltat, albul deschide coloanele centrale pentru turnurile sale) e:d5 12.C:d5 C:d5 13.The1+! Rf8 (la 13...Cce7 decide 14. N:d5) 14.T:d5 Df6 15.Da3+ Rg8 16.Ng5! D:f2 17.Tf1 (17... D:g2 18.Td2 De4 19.N:f7 mat) 1—0.

Boleslavski — Lilienthal,
Leningrad, 1941

1.e4 e5 2.Cf3 d5?! 3.C:e5 De7 4.d4 f6 5.Cd3 d:e4 6.Cf4 Df7 7.Cd2 Nf5 8.g4! Ng6 9.Nc4 Dd7 10.De2 D:d4? 11.Ce6 Db6 (cam prea multe mutări pentru o singură piesă...) 12.C:e4 Cd7 13.Nf4 Ce5 14.0—0—0 (albul are un mare avans de dezvoltare și stăpînește magistralele centrale) Nf7 15. C4g5! f:g5 16.N:e5 N:e6 (locul cailor a fost luat de nebuni, dar...) 17.N:c7! (după 17...D:c7 18.D:e6+, maturile pe „f7" sau „b5" nu pot fi parate simultan) 1—0.

Vaisman — I. Szabo,
București, 1963

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 Cbd7 7.Nc4 (7.f4) Da5 8.Dd2 e6 9. **0—0—0** (alt plan de joc începe

cu 9.0—0) b5 10.Nb3 Nb7 (la 10...b4 urmează sacrificiul tipic 11.Cd5!) 11.The1 (albul şi-a postat figurile grele pe coloanele centrale) Tc8 (la 11...Cc5 poate urma 12.e5 sau 12.N:f6) 12.N:f6 (bine este şi 12.e5 C:e5 13.C:e6 f:e6 14.T:e5 d:e5 15. N:f6 Dc7 16.N:e5 Df7 17.f4 Nc6 18.De2 Ne7 19.g4 cu poziţie cîştigată) C:f6 (sau 12...g:f6 13.Rb1 Cc5 14.Df4 Ne7 15.Dg4 cu atac)

13.e5! (pentru a deschide coloanele centrale) b4 (sau 13... d:e5 14.T:e5 Nb4 15.C:e6! f:e6 16.T:e6+ Ne7 17.T:e7+! R:e7 18.Dd6+ Re8 19.De6+ 1—0, ca într-o partidă Gligorić — Sofrevski, Kragujevac, 1959) 14.e:f6 b:c3 15.Df4! d5 16.C:e6 f:e6 17.f:g7 N:g7 18.T:e6+ (1—0).

Tal — N.,
simultan, Anglia, 1974

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7. f4 b5 8.e5 d:e5 9.f:e5 Dc7 10. De2 (la 10.e:f6 De5+ şi D:g5) Cfd7 11.0—0—0 Nb7 12.Dg4 D:e5 (aici se mai joacă 12... Db6) 13.Nd3 Cf6 (era mai bine 13...h6) 14.N:f6 D:f6 (sau 14... g:f6 15.Nf5! cu avantaj) 15. The1 h5 (albul stăpîneşte coloanele centrale şi decide partida printr-o frumoasă combinaţie)

16.C:e6! Ne7 (la 16...h:g4 urmează 17.N:b5+ a:b5 18.Cc7 mat) 17.N:b5+! a:b5 18.Cc7+ Rf8 19.Td8+! N:d8 20.Te8 mat (1—0).

Spasski — Weiss,
Havana, 1966

1.e4 d5 2.e:d5 Cf6 3.Nb5+ Nd7 4.Nc4 Nf5?! (trebuia întîi 4...Ng4 5.f3) 5.Cc3 Cbd7 6.d3 Cb6 7.Df3 C:c4 8.d:c4 N:c2 **9.** Nf4 a6 10.Cge2 Dc8 11.0—0 h6? 12.Cd4 Nh7 13.Tfe1 Tb8 14.Tad1 (plasarea turnurilor pe coloanele centrale, combinată cu excelenta dezvoltare, decide

partida în cîteva mutări) g5? 15.N:c7! D:c7 16.D:f6 Tg8 17. d6! Dd7 18.T:e7+! N:e7 19. Te1 Ng6 20.T:e7+ (1—0).

Kotov — Kalmanok,
Moscova, 1936

1.d4 e6 2.e4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 d:e4 (normal este aici 4... Ne7) 5.C:e4 Ne7 6.N:f6 g:f6 7. Cf3 Cd7 8.Nc4 c6 (sau 8...c5 9. d5!) 9.Dd2 b6 10.Dh6! Nf8 11. Df4 Nb7 12.0—0—0 h5 13.Rb1 Ne7 14.Dg3! Cf8 15.The1 f5 (albul şi-a dispus turnurile pe coloanele centrale şi, perfect dezvoltat, începe operaţiunile)

16.d5! c:d5 (16...e:d5 17.Cf6 mat sau 16...f:e4 17.d:e6 şi 18. e:f7 mat) 17.Nb5+ Cd7 18.Ce5 Dc7 (finalul logic, care ar fi încununat jocul albului, era 18...Nc8 19.Dg7 Tf8 20.T:d5! e:d5 21.C:f6+ N:f6 22.Cg6+ Ne7 23.D:f8 mat, dar negrul preferă un sfîrşit prozaic...) 19. N:d7+ Rd8 20.Dg7 Tf8 21.Cg5 Dc5 22.N:e6 (1—0).

Bastrikov — Krogius,
U.R.S.S., 1958

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Ng5 e6 7.Dd3!? (obişnuit, aici se joacă 7.Dd2) a6 8.0—0—0 Nd7 9.f4 Tc8 10.C:c6 N:c6 11.f5 h6 12. Dh3! (ameninţînd 13.f:e6) e:f5? (trebuia 12...e5) 13.e5! h:g5 (negrul este nevoit să dea calitatea) 14.D:h8 Cg4 15.e:d6! Cf2 16.d7+!! N:d7 17.Nb5! a:b5 (sau 17...C:d1 18.Te1+) 18.The1+ (toate sacrificiile au fost făcute pentru eliberarea coloanelor centrale; acum, nimic nu schimbă 18...Ce4 19. C:e4 f:e4 20.T:e4+, de aceea negrul a cedat) 1—0.

Boleslavski — Kotov,
Moscova, 1950

1.e4 c6 2.Cf3 d5 3.Cc3 Ng4 4.h3 N:f3 5.D:f3 e6 6.d4!? (mai prudent era 6.d3) Cf6 7. Nd3 d:e4 8.C:e4 D:d4 9.Ne3 Dd8 (sau 9...D:b2 10.0—0 cu mare avans de dezvoltare) 10. 0—0—0 Cbd7 11.Nc4 Da5 12. Nd2 Db6?! (şanse de apărare oferea numai 12...Da4, de exemplu: 13.C:f6+ C:f6 14. Nb3 De4 15.Dg3 0—0—0 etc.) 13.The1 C:e4 (grea era apărarea şi după 13...Ne7 14.g4 0—0 15.g5 etc.) 14.T:e4 Cf6

15.N:e6! (o combinaţie logică, care finalizează presiunea albului pe coloanele centrale) f:e6

(desigur, nu 15...C:e4 16.D:f7 mat) 16.T:e6+ Ne7 (sau 16... Rf7 17.T:f6+! g:f6 18.Dh5+ cu atac cîştigător) 17.Tde1 Cd5 (după 17...0—0 18.T:e7 nu merge 18...Cd5 din cauza 19. T:g7+ R:g7 20.Nc3+ C:c3 21. Te7+ Rh6 22.D:c3 cu amenințări imparabile) 18.Ng5 0—0—0 19.N:e7 C:e7 20.T:e7 şi albul a cîştigat uşor (1—0).

Skuia — Abrosimov,
Riga, 1965

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Cc3 Dc7 6.g3 b5?! 7.Ng2 Nb7 8.0—0 Cf6 9.Te1 d6 10.Ng5 Ne7 11.N:f6 g:f6 (sau 11...N:f6 12.C:b5 a:b5 13. C:b5 Db6 14.C:d6+ urmat de C:b7 şi e5 cu cîştig) 12.Dh5 0—0 (direct în „gura leului !") 13.Nh3!? (o idee interesantă de atac asupra regelui advers) Rh8 14.Cd5! Dd8 (la 14...e:d5 15.Nf5! iar după 14...N:d5 15. e:d5, punctul „e6" nu mai poate fi ținut) 15.C:e7 D:e7 16. Cf5! (numai spirit de sacrificiu nu li se poate reproşa cailor albi !) Dd8 17.Tad1 d5 (altfel se pierde pionul) 18.e:d5 N:d5 (acum, poziția excelentă a figurilor albe — printre care şi cea a turnurilor pe pozițiile centrale — permite o frumoasă combinație) 19.Dh6 Tg8 20. T:d5! (20...D:d5 21.D:f6+ sau 20...e:d5 21.Te8! D:e8 22. D:f6+ duc la mat) 1—0.

Bonci-Osmolovski — Baranov,
Moscova, 1953

1.e4 e5 2.Cf3 Cf6 3.d4 (3. C:e5) e:d4 4.e5 Ce4 5.D:d4 d5 6.e:d6 C:d6 7.Nd3 De7+ 8.Ne3 Cf5? (corect era 8...Nf5!) 9.N:f5 N:f5 10.Cc3 Db4 (sau 10...Cc6 11.Df4 Db4 12.0—0—0 cu avantaj) 11.De5+ Ne6 12. 0—0—0 Cc6 (ce altceva ?) 13. D:c7 Tc8 14.Df4 Da5 15.Dg5 Da6 16.The1 (albul şi-a dispus turnurile pe coloanele centrale) Cb4 17.Cd4 T:c3? (în speranța continuării 18.b:c3 C:a2+ 19.

Rd2 C:c3 20.R:c3 Nb4+ 21. R:b4 Dc4+ cu remiză...)

18.Dd8+!! (o combinaţie strălucită, precis calculată) R:d8 19.C:e6++ Re7 (19...Rc8 20.Td8 mat sau 19...Re8 20. C:g7+ N:f7 21.Ng5+ etc.) 20. Ng5+ f6 21.Cd8+! (1—0).

Spasski — Avtonomov,
Leningrad, 1949

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.e3 c5 5.N:c4 e6 6.0—0 a6 7. De2 b5 8.Nb3 (o altă idee de joc începe cu 8.Nd3) Cc6 9. Cc3 c:d4 (sau 9...Ne7 10.d:c5 N:c5 11.Td1 cu avantaj) 10.Td1 Nb7?! (negrul nu sesizează primejdia ; trebuia 10...Ne7 grăbind rocada) 11.e:d4 Cb4 (evident, negrul caută să blocheze poziţia în centru prin 11... Cbd5, dar albul are alte gînduri...)

12.d5! (coloanele centrale trebuie deschise cu orice preţ !) Cb:d5 13.Ng5 Ne7 14.N:f6 g:f6 (sau 14...N:f6 15.C:d5 cu cîştig de figură) 15.C:d5 N:d5 16. N:d5 e:d5 17.Cd4! (împiedicînd rocada datorită dublei ameninţări 18.Cc6 sau 18.Cf5) Rf8 18. Cf5 h6 (la 18...Ta7 19.De3!) 19. T:d5! (combinaţia finală) D:d5 20.D:e7+ Rg8 21.D:f6 (1—0).

Bereziuk — Ijnin,
Lvov, 1976

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7.f4 b5 8.e5 d:e5 9.f:e5 Dc7 10. De2 Cfd7 11.0—0—0 Nb7 12. Dg4 D:e5 13.N:b5!? (în dorinţa de a ataca rapid pe coloanele centrale ; bine era şi 13.Nd3!) a:b5 14.Cc:b5 h5? (unica şansă de apărare consta în 14...f5 ; acum urmează o combinaţie forţată care foloseşte, în special, coloanele centrale)

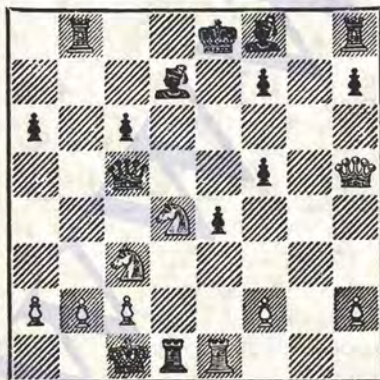

15.Cc7+! D:c7 16.C:e6! De5 (calul nu poate fi luat : 16... f:e6 17.D:e6 mat) 17.Cc7+! (repetînd manevra de sacrifi-

ciu, dar acum coloana „e“ este deja deschisă !) D:c7 18.De2+! Ce5 (18...De5 nu schimbă nimic) 19.D:e5+! Ne7 (sau 19... D:e5 20.Td8 mat ca într-o partidă Thorman — Grünberg, Şvet, 1977) 20.D:c7 N:g5+ 21. Rb1 0—0 22.D:b7 (1—0).

Veresov — Smoleanov,
Minsk, 1963

1.d4 Cf6 2.Cc3 d5 3.Ng5 c5 (3...Nf5) 4.N:f6 g:f6 5.e4 d:e4 6.d:c5 Da5 7.Dh5 e6?! (era mai bine 7...Ng7 şi 0—0) 8. 0—0—0 f5 (negrul vrea să ia pionul „c5“ fără să dea nimic...) 9.Nb5+ Cc6 (desigur, nu 9... Nd7 10.N:d7+ C:d7 11.T:d7! R:d7 12.D:f7+ urmat de Cge2 şi Td1 cu atac puternic) 10.g4! (subminînd lanţul de pioni advers) a6 (sau 10...N:c5 11.g:f5 e:f5 12.C:e4! D:b5 13.Cf6+ şi — după cîteva şahuri — albul cîştigă dama) 11.N:c6+ b:c6 12.g:f5 e:f5 13.Cge2 D:c5 14.Cd4 Tb8 15.The1 Nd7 (acum

rămîne doar să se deschidă coloanele...)

16.C:e4! f:e4 17.T:e4+ Rd8 (interesant era 17...Ne6 18.C:e6 D:h5 19.Cc7++ cu mat pe cele două coloane centrale) 18. D:f7 Rc8 19.Cb5! Nh6+ 20. Rb1 T:b5 (sau 20...Td8 21. Te8!) 21.T:d7 Dh5 (se ameninţa 22.Te8+) 22.Tc7+ Rb8 23.Tb7+! (23...T:b7 24.D:h5) 1—0.

Makarczyk — Śliwa,
Poznań, 1952

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.Dc2 Cc6 5.Cf3 d6 6.a3 (6.Nd2) N:c3+ 7.D:c3 0—0 8.g3?! e5 (negrul sacrifică un pion pentru a deschide coloanele centrale) **9.d:e5** d:e5 10.C:e5?! C:e5 11.D:e5 Te8 12.Dc3 Ce4 13.De3 Ng4! (împiedicînd dezvoltarea normală a albului : 14.Ng2 Cc5! 15.D:c5 T:e2+ 16. Rf1 Dd1 mat) 14.h3 Dd7! 15. Nd2 (sau 15.h:g4 Tad8 16.Dd3 Da4!) Tad8 16.Nc3 (la 16. 0—0—0 urmează 16...Nf5 17. Ng2 Da4!) C:c3 17.D:c3 Nf3! (picant !) 18.Tg1 Te4 (ameninţă 19.T:c4!) 19.b3 Td4 20. Dc1 Td2 21.g4 (sau 21.e:f3 Te8+) Dd4 22.Tb1 Td1+! (0—1).

Anderssen — Dufresne,
Berlin, 1852

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Na5 6.d4 e:d4 7.0—0 d3 (era mai indicat 7... Cge7 grăbind rocada) 8.Db3

Df6 9.e5 Dg6 10.Te1 Cge7 11. Na3 b5?! (de ce nu 11...0—0?) 12.D:b5 Tb8 13.Da4 Nb6 14. Cbd2 Nb7? (iarăși trebuia dus regele din centru) 15.Ce4 Df5 16.N:d3 Dh5 (regele negru a rămas în centru, vizavi de turnul alb)

17.Cf6+! g:f6 18.e:f6 Tg8 19.Tad1 (ocupă și a doua coloană centrală, punînd „din mers" o cursă diabolică) D:f3 (comentatorii recomandă 19... Tg4 20.c4 Tf4, dar la aceasta urmează 21.Ng6!! N:f2+ 22. Rf1 Dg4 23.T:e7+! C:e7 24. N:f7+ R:f7 25.Ce5+ cu cîștigul damei) 20.T:e7+! C:e7 (sau 20...Rd8 21.T:d7+ Rc8 22.Td8+! și acum: 22...C:d8 23.Dd7+! R:d7 24.Nf5 mat sau 22...R:d8 23.Nf5+ D:d1+ 24. D:d1+ Cd4 25.g3! cu cîștig) 21.D:d7+!! R:d7 22.Nf5++ Re8 (22...Rc6 23.Nd7 mat) 23. Nd7+ Rf8 24.N:e7 mat (1—0).

Keres — Laurentius,
corespondență, 1931—1932

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.Cf3 Db6 5.Nd3!? c:d4 6.0—0 Cc6 7.Cbd2 Cge7 (mai precis era 7...f6) 8.Cb3 Cg6 9.De2 Dc7 10. Cb:d4! (albul sacrifică pionul „e5") Cg:e5 11.Cb5 C:f3+ 12. D:f3 Dd7 13.Nf4 e5 14.Tfe1 f6 15.Tad1 Ne7 (pentru pion, albul este complet dezvoltat și presează puternic pe coloanele centrale)

16.Nc4! d4 17.Ne6! Dd8 18. N:e5! (deschizînd coloana „e") N:e6 (sau 18...C:e5 19.T:e5 f:e5 20.Df7 mat) 19.Cc7+ Rf7 20.C:e6 Da5 (nu 20...R:e6 21. Nc7+) 21.N:d4 (și coloana „d" a fost curățată...) D:a2 22. N:f6! (poziția regelui negru este deschisă cu o măiestrie de mare... chirurg!) N:f6 (după 22...g:f6, regele negru este făcut mat prin 23.Dh5+ Rg8 24.Dg4+ Rf7 25.Dg7+ Re8 26.Cc7 mat) 23.Td7+ Ce7

(un mat frumos rezulta după 23...Rg8 24.D:f6! g:f6 25.Tg7 mat) 24.T:e7+! R:e7 25. D:b7+ Rd6 (25...Re8 26.Cg5+) 26.Dc7+ Rd5 27.Dc5 mat (1—0).

Tal — Uhlmann,
Moscova, 1971

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 c5 4. Cgf3 Cc6 5.Nb5 (5.e:d5) d:e4 6.C:e4 Nd7 7.Ng5 Da5+ 8.Cc3 c:d4 9.C:d4 Nb4?! (trebuia pregătită rocada prin 9...Ne7 10.Ne3 Cf6) 10.0—0 N:c3 11. b:c3 D:c3? (o pierdere de timp ireversibilă ; acum, printr-un sacrificiu de cal, albul deschide coloanele centrale atacînd regele advers rămas în centru)

12.Cf5! e:f5 13.Te1+ Ne6 14.Dd6! (cu ideea 15.Tad1) a6 15.Nd2 D:c2 16.Nb4! a:b5 17. Df8+ Rd7 18.Ted1+ Rc7 19. D:a8 (se amenință 20.Tac1, iar la 19...Da4 urmează 20.Nd6+ Rb6 21.Df8 Dg4 22.Nc5+ Rc7 23.Dd6+ Rc8 24.Nb6) 1—0.

Pereny — Schneider,
Ungaria, 1978

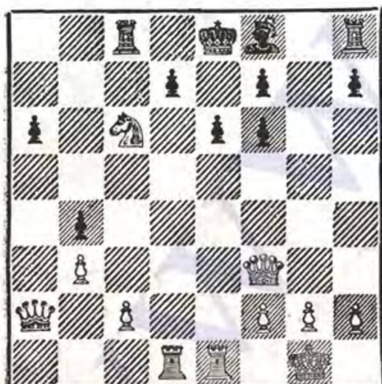
1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ne3 e6 (aici se mai joacă 6...e5 7.Cb3 Ne6 ; 6...Cg4 7.Ng5 Cc6 8.Dd2 h6 sau 6...Cbd7) 7.g4!? (obişnuit este 7.f4) e5? (slăbeşte cîmpurile „d5" şi „f5") 8.Cf5 g6 9. g5 g:f5 (nu 9...C:e4 10.C:e4 N:f5 11.Cf6+) 10.e:f5! (recîştigarea figurii prin 10.g:f6 duce — după 10...f4! — la avantaj pentru negru) d5 (10... Cg8 11.Cd5 Cd7 12.Df3 Ce7 13. Nb6! C:b6 14.Cf6 mat sau 10... Cfd7 11.Dh5 cu ideea Nc4 şi g6 cu mare avantaj) 11.Df3 Ce4?! (trebuia jucat, cu orice risc, 11...d4 12.0—0—0 Dc7 ş.a.m.d.) 12.C:e4 d:e4 13.D:e4 Cc6 14.Nc4 (pentru figură, albul are o iniţiativă periculoasă şi... coloanele centrale) Nd7 15.0—0—0 Dc7 16.The1 f6? (evident, trebuia 16... 0—0—0)

17.T:d7!! (asigurînd rămînerea regelui negru în centru) D:d7 18.g:f6 Nd6 (sau 18... 0—0—0 19.Ne6!) 19.Ne6 Dc7 20.f7+ Rd8 21.Td1 Tc8 22. D:e5!! (o încheiere superbă : 22...C:e5 23.Ng5+ De7 24. T:d6+ Rc7 25.N:e7) 1—0.

Estrin — Katalîmov,
U.R.S.S., 1969

1.e4 c5 2.Cf3 b6?! 3.d4 c:d4 4.C:d4 Nb7 5.Cc3 a6 6.Nc4 e6 7.0—0 b5 8.Nb3 b4? (un cîştig de pion riscant) 9.Ca4 N:e4 10.Te1 Cf6 11.Ng5 Nc6 (11... Nb7) 12.De2 Da5 (12...Ne7) 13. N:f6 g:f6 14.Tad1 (albul şi-a postat figurile grele pe magistralele centrale) N:a4? 15.N:a4 D:a4 16.Df3! (începe „infiltrarea") Cc6 (la 16...Ta7 urmează 17.D:f6 Tg8 18.C:e6! f:e6 19. T:e6+ d:e6 20.Td8 mat) 17.b3 D:a2 18.C:c6 Tc8

19.T:e6+! (finalizînd, de o manieră extrem de spectaculoasă, poziţia turnurilor pe coloanele centrale, dar şi mai precis era 19.Dd5! Tc7 20. T:e6+!!) d:e6 (sau 19...f:e6 20. Dh5 mat) 20.D:f6 Nd6 (unica apărare a matului pe „d8") 21. D:h8+ (desigur, nu 21.T:d6 Db1+) Rd7 22.Cb8+! Rc7 23. Dd4 (deşi pe tablă este egalitate materială, regele negru nu mai poate rezista mult) Td8 24.Da7+ Rc8 25.C:a6 şi, peste cîteva mutări, negrul a cedat (1—0).

Vaisman — Vasile
Constanţa, 1958

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.c3 d:c3 (pionul poate fi refuzat prin 3...Cf6 sau 3...d5) 4.C:c3 d6 5. Nc4 Cf6?! (5...e6) 6.e5 Cg8 (la 6...d:e5 7.N:f7+!) 7.Cf3 e6 8. e:d6 N:d6 9.0—0 Cf6 10.Ng5 Ne7 11.De2 a6 12.Tfd1 Dc7 (pentru pion, albul are un mare avans de dezvoltare, iar coloanele centrale sînt în stăpînirea sa) 13.N:f6 (se putea, desigur, juca şi 13.Tac1 mărind presiunea) N:f6 14.Cd5 Dd8 15.Tac1 0—0 16.Cf4 Db6 17.Ch5! Ne7 18.De5 f6 19.Dg3 Tf7 20.Cd4! Nf8 (sau 20...Cc6 21.C:e6) 21.Cf4 Rh8 22.Cd:e6 Cc6 23.C:f8 T:f8 24.Cg6+! (1—0).

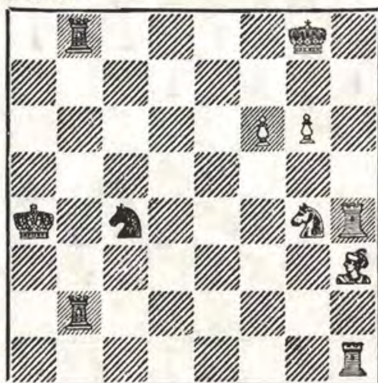
VIII. VERTICALA FĂRĂ... CONŞTIINŢĂ

Am văzut că succesul într-o partidă de şah depinde în mare măsură de introducerea eficientă a turnurilor în joc şi de coordonarea acţiunilor acestora cu cele ale figurilor uşoare.

De obicei, turnurile — „artileria grea" a şahului — intră în luptă după terminarea dezvoltării, „terenul" preferat pe care aceste figuri cu „bătaie lungă" îşi pot manifesta întreaga lor capacitate fiind coloanele deschise. O coloană deschisă şi ferm controlată reprezintă o veritabilă breşă în linia de apărare a inamicului, o arteră prin care figurile atacatoare se pot infiltra în dispozitivul advers, un „cap de pod" prin care trec de obicei rezervele necesare pentru realizarea unei operaţiuni sau declanşarea atacului final.

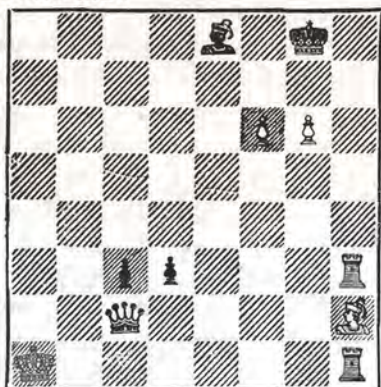
Ocuparea şi valorificarea unei coloane sînt probleme care ţin, în general, de strategia jocului de mijloc. Există însă o coloană care face notă aparte în cadrul acestor principii generale : este vorba de *coloana „h"* — folosită uneori încă în deschidere drept linie de comunicaţie pentru pătrunderea turnului în dispozitivul advers sau atacul asupra poziţiei regelui acestuia.

Ideea atacului pe coloana „h" este destul de veche şi, în acest sens, e suficient să amintim legenda frumoasei Dilaram care şi-a salvat bărbatul şi averea printr-o combinaţie intrată în folclorul oriental. Iată două „variante" ale imaginaţiei *„alia"*-ilor vremii :

1.Th8+! R:h8 2.Nf5+ (în şatrandj, nebunul — „alfil" —

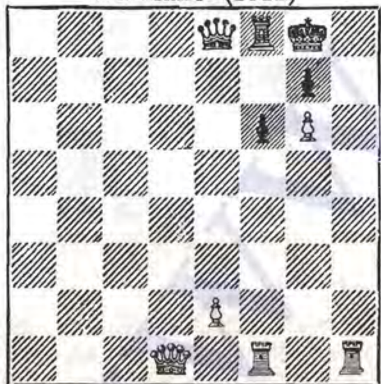
sărea doar peste un cîmp — tot în diagonală — peste figura pe care o avea în faţă) Rg8 3.Th8+! R:h8 4.g7+ Rg8 5.Ch6 mat.

1.Th8+! R:h8 2.Ne5+ Rg8 3.Th8+! R:h8 4.f7 mat.

Această idee i-a preocupat şi pe primii maeştri ai şahului modern.

Damiano (1512)

Mat în 5 mutări

1.Th8+! R:h8 2.Th1+ Rg8 3.Th8+! R:h8 4.Dh1+ Rg8 5. Dh7 mat.

Şi o partidă redată de *Gioacchino Greco* în celebrul său „manuscris parizian" (1623) : 1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.Nc4 Ng4 4.h3 Nh5 5.c3 Cf6 6.d3 Ne7 7.Ne3 0—0 8.g4 Ng6 9. Ch4 c6 10.C:g6 h:g6 11.h4 b5?! (trebuia contraatacat în centru prin 11...d5!) 12.Nb3 a5 13.a4 b4 14.h5! g:h5 15.g5 Cg4? 16. T:h5 C:e3

17.Th8+! R:h8 18.Dh5+ Rg8 19.g6 Te8 20.Dh7+ Rf8 21.Dh8 mat (1—0).

Evident, translarea turnului părţii active pe coloana „h" necesită cam mult timp. De aceea, cea mai rapidă metodă utilizată în practică (mai ales cînd se fac rocade în părţi diferite) este *deschiderea ei*. Mijloacele folosite sînt diverse : sacrificiul pionului din

fața turnului, înaintarea și schimbul acestuia pe pionul advers alăturat (mai ales, cînd adversarul și-l slăbește înaintîndu-l), „trecerea" lui — cu ajutorul unei combinații sau al unui schimb — pe coloana „g" ș.a.m.d.

Desigur, neplăcerile legate de deschiderea acestei coloane sînt bine cunoscute și de aceea partea adversă se va impotrivi intențiilor noastre luînd contramăsurile cele mai energice. De obicei, resursele de apărare sînt destul de mari, de aceea atacul pe coloana „h" cere multă inventivitate, iar combinațiile trebuie înviorate cu sacrificii de tot felul...

Se înțelege de la sine că atacul pe coloana „h" nu este o metodă universală, aplicabilă în orice poziție, ba mai mult, adeseori, presiunea pe această coloană este anihilată sau adversarul folosește timpul necesar deschiderii ei pentru desfășurarea unui contraatac în centru sau pe celălalt flanc. De aceea, jucătorii apelează la această „magistrală" a atacului numai în anumite cazuri, mai ales cînd metoda de joc se încadrează în schema și ideea strategică a variantei de deschidere utilizate.

Și în aceste cazuri, valorificarea coloanei „h" nu este deloc simplă, jucătorii trebuind să apeleze la diverse combinații și sacrificii materiale, iar aforismul lui S. Tartakower — *„Linia «h» are pe conștiință multe sacrificii"* — este mereu confirmat de practica competițională la cele mai diverse nivele...

Alături de unele partide redate în capitolele anterioare și care folosesc avantajele coloanei „h" deschise, am mai selecționat și altele în care tema noastră constituie ideea principală a jocului în deschidere.

Există jucători cu un simț al primejdiei slab dezvoltat sau care, pur și simplu, subestimează pericolele — în cazul nostru, cele legate de atacul pe coloana „h". Preocupați de alte idei, ei acceptă deschiderea coloanei respective, sperînd ca totul să se termine cu bine...

Klein — Janny,
Paris, 1921

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Nc5 (4...Cf6) 5.0—0 d6 6. Cg5?! (un atac prematur...) Ce5 7.Nb3 h6 8.Dh5 Df6 9.f4? d3+! 10.Rh1 g6 11.Dd1 (pentru a apăra turnul)

11...h:g5! 12.f:e5 T:h2+! 13. R:h2 Dh8+ 14.Rg3 Dh4+ 15. Rf3 Dg4 mat (0—1).

Wagher — Vasiliev,
Leningrad, 1957

1.e4 e5 2.f4 d5 3.e:d5 e4 4. Cc3 Cf6 5.De2 Nf5? (aici, nebunul este expus ; trebuia 5... Ne7! grăbind dezvoltarea) 6.h3 h5 7.g3 Nc5?! (era mai bine 7...c6!) 8.b4 Nb6 (la 8...N:b4 9. Db5+) 9.Nb2 0—0? (prea optimist !) 10.Ng2 C:d5 11.C:d5 D:d5

12.g4! h:g4? (deschiderea coloanei „h" este o sinucidere). 13.h:g4 Nc8 14.N:e4 Dd6 15. Nh7+ (poate urma : 15...Rh8 16.Ng6+ Rg8 17.Th8+! R:h8 18.Dh2+ Rg8 19.Dh7 mat), 1—0.

Bažant — Bouček,
Cehoslovacia, 1957

1.e4 Cf6 2.Cc3 d5 3.e:d5 C:d5 4.d4 C:c3 5.b:c3 e6 6.Cf3 Ne7 (6...c6) 7.Nd3 0—0 8.h4! (amenințînd 9.N:h7+) h6?! (trebuia 8...f5) 9.De2 Cd7 10.g4 Te8 11.g5 h:g5 12.h:g5 g6

13.Ce5 Nf8 (sau 13...N:g5 14.N:g5 D:g5 15.Th8+! R:h8 16.C:f7+) 14.Th8+! Rg7 15. C:f7! R:f7 (la 15...De7 16.De4 D:f7 17.Dh4 cu amenințări decisive pe coloana „h") 16. N:g6+! Re7 (sau 16...R:g6 17. Dh5+ Rf5 18.Dh7+ Rg4 19. De4 mat) 17.Th7+ Rd6 18. Nf4+ e5 19.d:e5+ C:e5 20. 0—0—0+ (1—0).

Rather — Belcher,
New York, 1940

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 d:e4?! (4...Ne7) 5.C:e4 Ne7 6.N:f6 N:f6 7.Cf3 0—0 8.c3 Cd7 9.Nd3 b6 10.h4! h6 11.Dc2 Nb7?! (trebuia atacat imediat centrul prin 11...c5!) 12.0—0—0 Tc8 13.Rb1 De7 14.g4 g5? (prea optimist !)

15.h:g5 h:g5 16.Na6! N:a6 17.Ce:g5! Tfd8 18.Th8+! N:h8 19.Dh7+ Rf8 20.D:h8 mat (1—0).

Krogius — Niemelä,
Bad Lovisa, 1934

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Ng5 d5 4. e3 Cbd7 5.Cf3 Ne7 6.Cbd2 0—0 7.Nd3 b6 8.Dc2 Nb7 9. c:d5 e:d5 10.Ce5!? C:e5 11. d:e5 Ce4 12.h4! (mizînd pe deschiderea coloanei „h") C:g5 13.h:g5 g6 14.f4 c5 (sau 14...d4 15.Ce4! cu atac) 15.Dd1 (cu o amenințare pe care negrul n-o sesizează...) c4?

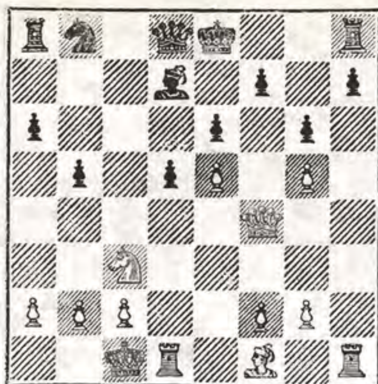

16.T:h7! c:d3 (nu 16...R:h7 17.Dh5+ Rg7 18.Dh6+ Rg8 19.N:g6 f:g6 20.D:g6+ Rh8 21. Rf2! urmat de mat pe coloana „h") 17.Rf2 (poanta !) f6 (nici acum, turnul nu se putea lua : 17....R:h7 18.Dh1+ Rg8 19. Dh6! urmat de 20.Th1 și mat) 18.Dh1 (amenințînd decisiv 19. Dh6) 1—0.

Seidman — Mrázek,
Bratislava, 1936

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.e5 Ne7 7.Dg4 g6?! (slăbește cîmpurile negre din zona regelui...) 8.Cf3 c5 9.d:c5 N:c5 10.0—0—0 (avantajul albului este evident) Nd7 11.Df4! Ne7 12.h4 a6 13. Cg5 N:g5 14.h:g5 (coloana „h" s-a deschis...) b5

15.Td3! Ta7 16.Tdh3 Nc6 17. T:h7 Tf8 (sau 17...T:h7 18.T:h7 De7 19.Nd3!) 18.Nd3 d4 19. Th8! Cd7 (atacul albului a atins punctul culminant) 20.

D:f7+!! (20...R:f7 21.T1h7+ Re8 22.N:g6+) 1—0.

Forintos — Minić,
Pola, 1971

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4. Cc3 e:d5 5.c:d5 d6 6.e4 g6 7. Cf3 Ng7 8.Ng5 h6 9.Nh4 g5 10. Ng3 Ch5 11.Nb5+ Rf8 (nu 11... Nd7 12.N:d7+ D:d7 13.Ce5!) 12.Ne2?! (astăzi se joacă aici 12.e5!) C:g3 13.h:g3 De7 14. Cd2 Cd7 15.g4?! (permite deschiderea coloanei „h") a6 16. a4 Nd4 17.0—0? (o rocadă complet neinspirată...) Cf6 18. Cc4

18...h5! 19.Cb6 (sau 19.h:g5 g4!) h:g4! 20.g3 (la 20.C:a8 urma 20...De5! urmat de mat) C:e4 21.C:c8 (sau 21.C:a8 C:c3 22.b:c3 De4 23.Nf3 Dh7! 24. Te1 Dh2+ 25.Rf1 D:f2 mat) De5 22.Rg2 (după 22.Dd3 C:f2! 23.T:f2 c4!, dama albă nu mai poate apăra punctul „g3") C:c3 23.b:c3 De4+ 24.f3

Th2+! (25.R:h2 Dh7+ 26.Rg2 Dh3 mat) 0—1.

Petrosian — Kupreicik,
Moscova, 1976

1.d4 d5 2.c4 c6 3.c:d5 c:d5 4.Cc3 Cf6 5.Cf3 Cc6 6.Nf4 e6 7.e3 Nd6 8.Ng3 Ce4 9.C:e4 d:e4 10.Cd2 N:g3 (minimalizînd pericolele de pe această coloană) 11.h:g3 e5 12.d:e5 Da5 13.Db3 D:e5 14.Ne2 De7 15. Tc1 0—0? (permite o „mică" combinaţie care foloseşte avantajele coloanei „h")

16.C:e4! D:e4 17.Nd3 Db4+? (corect era 17...De5 18.Db4 C:b4) 18.D:b4 C:b4 19.N:h7+ Rh8 20.Nb1+ Rg8 21.Tc4! (poanta !) a5 22.Nh7+ Rh8 23. Nf5+! (poate urma : 23...Rg8 24.Tch4 g6 25.Th8+ Rg7 26. T1h7+ etc.) 1—0.

Ajanski — Doncev,
Varna, 1978

1.e4 e6 2.d3 (2.d4) d5 3.Cd2 Cf6 4.Cgf3 b6 5.g3 Nb7 6.e5?! (era mai elastic 6.Ng2 și la 6...d:e4 7.Cg5...) Cfd7 7.Ng2 c5 8.0—0 Cc6 9.Te1 Dc7 10.De2 Ne7 11.c3? (trebuia anticipată și contracarată intenția albului prin 11.h4!) g5! (începe primul atacul) 12.h3 h5 (mergea și 12...0—0—0 13.Cf1 Tdg8 urmat de h5 și atac pe coloanele „g" și „h") 13.Cb3? (cedează importantul pion central, dar și după continuarea mai bună 13.g4 h:g4 14.h:g4 0—0—0 urmat de Tdg8 și manevra Cf8—g6, negrul stă excelent)

13...g4 14.h:g4 h:g4 15.Ch2 D:e5 16.C:g4 (sau 16.D:e5 Cc:e5 17.d4 Cd3 18.Te2 c4 19. Cd2 Tg8 etc.) Dh5! (atacul pe coloana „h" devine amenințător) 17.Nf4 d4 18.c:d4? (ultima greșeală ; la 18.c4 urmează 18...0—0—0 și Tdg8 cu atac cîștigător) C:d4 19.C:d4 Dh1+! (0—1).

Gustone — Bluma,
U.R.S.S., 1979

1.e4 d6 2.d4 g6 3.Cf3 Ng7 4.Cc3 Cf6 5.Ne2 0—0 6.h3 Cbd7?! (trebuia imediat 6... e5) 7.Ne3 c6 8.Dd2 e5 9.d:e5 d:e5 10.0—0—0 De7 11.h4 (albul începe primul atacul...) Cg4? (...pe care negrul îl subapreciază) 12.h5 C:e3 13.D:e3 Cf6 14.h:g6 f:g6?! (cel mai mic dintre rele era 14...h:g6) 15. Nc4+ Rh8? (ultima greșeală ; 15...Ne6 16.C:e5 ar fi prelungit deznodămîntul)

16.Ch4! (amenință 17.C:g6 mat) De8 17.Dg5 Ch5 (se pare

că negrul a baricadat verticala periculoasă, dar...) 18.Td8!! D:d8 19.C:g6+! h:g6 20. T:h5+ (1—0).

Alteori, pentru a deschide coloana de atac, jucătorii oferă chiar și o figură ușoară. În acest caz, calculul variantelor și aprecierea consecințelor trebuie făcute cu multă exactitate și profunzime pentru ca regele advers să nu scape cumva...

Schwartz — Hartlaub,
Bremen, 1918

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.0—0 d6 5.h3?! (o slăbire nejustificată...) h5! 6.Ch2 Cf6 7.d3

7...Ng4! (direct în „gura lupului“ !) 8.h:g4 h:g4 9.C:g4 Ch5! (amenință 10...Cg3!) 10. Ne3 Dh4 11.N:c5 Dh1+!! 12. R:h1 Cg3++ 13.Rh1 Th1 mat (0—1).

Knorre — Cigorin,
corespondență, 1900

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.0—0 d6 5.d3 (mai activ era 5.c3) Cf6 6.Ng5 h6 (bine era și 6...Ng4) 7.Nh4? (trebuia 7.N:f6) g5! 8.Ng3

8...h5! (începutul unui interesant atac, analizat și jucat încă de Steinitz în anul 1862) 9.C:g5? (9.h4) h4! 10.C:f7 h:g3! 11.C:d8 (sau 11.C:h8 De7 cu atac puternic) Ng4 12.Dd2 (sau 12.Cf7 Th5 13.D:g4 C:g4 14. h:g4 Cd4 15.Cc3 c6 urmat de d5 cu poziție cîștigată) Cd4! (amenință 13...Ce2+ 14.Rh1 T:h2 mat) 13.Cc3 (la 13.h3 urmează Ce2+ 14.Rh1 T:h3+ 15.g:h3 Nf3 mat) Cf3+! 14. g:f3 N:f3 (acum, matul pe coloana „h“ este imparabil) 0—1.

Mayet — Anderssen,
Berlin, 1851

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Nc5 4.c3 Cf6 5.N:c6?! (un schimb inutil ; trebuia 5.0—0) d:c6 6. 0—0 Ng4 7.h3

7...h5! (pentru a păstra legătura sau a deschide coloana „h") 8.h:g4?! h:g4 9.C:e5 g3! 10.d4 C:e4 (amenințînd 11... C:f2) 11.Dg4? (trebuia neapărat 11.f:g3, în timp ce 11.Cf3 pierdea după 11...g:f2+ 12.T:f2 Th1+!) N:d4! 12.D:e4 (sau 12. c:d4 D:d4 etc.) N:f2+ 13.T:f2 Dd1+ 14.Tf1 Th1+! 15.R:h1 D:f1 mat (0—1).

Bardeleben — Lebedev,
Petersburg, 1902

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cf6 4.0—0 Nc5 5.C:e5 (obișnuit, aici se joacă 5.c3) C:e5 6.d4 Ne7 7.d:e5 C:e4 8.Dg4 Cg5 9. f4 h5! (pregătind combinația finală...) 10.Dg3 h4 11.Dg4 Nc5+ 12.Rh1 Ce4 13.D:g7 Th5 (merita atenție și mutarea paradoxală 13...Re7!? și, dacă 14. f5, atunci decide aceeași combinație care începe cu Cg3+) 14.Ne2? (trebuia 14.Dg4, ceea ce-l obliga pe negru să revină la ideea din comentariu...)

14...Cg3+! 15.h:g3 h:g3+ 16. N:h5 Dh4 mat (0—1).

Anderssen — Lange,
Wroclaw, 1859

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 Cd4?! 4.C:d4 e:d4 5.Nc4 (era mai bine 5.0—0) Cf6 6.e5 d5! 7.Nb3 Ng4!? 8.f3 Ce4?! (frumos, dar nu prea corect...) 9. 0—0?! (trebuia jucat simplu 9. g3) d3 10.f:g4? (corect era 10. De1) Nc5+ 11.Rh1

11...Cg3+! 12.h:g3 Dg5 13. Tf5 (se pare că albul a parat totul...) h5!! (deschizînd cu efect decisiv coloana „h“) 14. g:h5 (sau 14.T:g5 h:g4+ urmat de mat) D:f5 15.g4 Df2 16.g3 D:g3 17.Df1 D:g4 (0—1).

Kazakov — Jukov,
Evpatoria, 1950

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e:d5 c:d5 4.Nd3 Cc6 5.c3 Dc7 (contra lui 6.Nf4) 6.f4?! Cf6 7.Cf3 Ng4 8. 0—0 Ce4 9.De1 f5 10.Ce5 C:e5 11.f:e5 e6 12.Nb5+? Rd8 13.h3

13...h5! 14.h:g4? (deschiderea coloanei duce la un deznodămînt rapid) h:g4 15.Cd2 (sau 15.Nf4 g5!) D:e5!! 16.d:e5 Nc5+ 17.Tf2 (la 17.Df2 C:f2 18.T:f2 g3 etc.) Cg3! (amenințarea 18...Th1 mat este imparabilă) 0—1.

Poleakov — Beradze

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.N:c6 d:c6 5.0—0 Ng4 (obișnuit se joacă aici 5...f6) 6.h3

6...h5! 7.c3 (desigur, nu 7. h:g4 h:g4 8.C:e5 Dh4 9.f3 g3 urmat de mat) Dd3! 8.h:g4 h:g4 9.C:e5 Nd6! (o combinație de remiză: 10.C:d3 Nh2+ 11. Rh1 Ng3+ etc., dar albul vrea să cîștige...) 10.C:g4 Cf6! 11.e5 C:g4 12.D:g4 (la 12.e:d6 urma Th1+! 13.R:h1 Dh7+ 14.Rg1 Dh2 mat) Th1+! 13.R:h1 D:f1+ 14.Rh2 N:e6+ 15.f4 (sau 15.g3 Re7!) N:f4+ 16.g3 Re7 17.Dh3 (sau 17.g:f4 Th8+ 18.Rg3 Th1! cu amenințări decisive) Df2+ 18.Rh1 N:g3 19. d4 Th8! (20.D:h8 Df1 mat) 0—1.

Alehin — Mindeno,
simultan, Olanda, 1933

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 d6 4.d4 e:d4 (4...Nd7) 5.D:d4 Nd7 6.N:c6 N:c6 7.Cc3 Cf6 8.Ng5 Ne7 9.0—0—0 0—0 10.h4 (obișnuit, aici se juca 10.The1, dar Alehin experimentează...) h6

11.Cd5!? (un interesant sacrificiu) h:g5 (altă idee de apărare consta în 11...C:d5 12.e:d5 Nd7 etc.) 12.C:e7+ (nu 12. h:g5 C:d5 13.e:d5 N:g5+ şi negrul se apără) D:e7 13.h:g5 C:e4 (sau 13...D:e4 14.g:f6 D:d4 15.T:d4 N:f3 16.g:f3 Tfe8 17. Tg4! g6 18.Tgh4 cu mat) 14. Th5 De6 (sau 14...f5 15.g6 De6 16.Ce5! Cf6 17.Th8+!) 15. Tdh1 f5 16.Ce5!! d:e5 17.g6 (acum, la 17...D:g6 urmează 18.Dc4+ provocînd autoblocarea fatală a cîmpului „f7" şi mat pe coloana „h") 1—0.

Ciudova — Jakir,
Kiev, 1951

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4. Ng5 Ne7 5.e3 0—0 6.Cf3 Cbd7 7.Dc2 h6

8.h4! c5 (nebunul nu poate fi luat: 8...h:g5 9.h:g5 Ce4 10. C:e4 d:e4 11.D:e4 cu cîştig) 9. 0—0—0 Da5 10.g4 (ameninţînd deschiderea poziţiei prin 11. N:f6 C:f6 12.g5 etc.) h:g5? (într-o partidă Toluş — Niemäla, Riga, 1959 a urmat: 10... Te8? 11.N:f6 N:f6 12.g5 Ce4 13.C:e4 d:e4 14.D:e4 c:d4 15. Nd3 g6 16.Ce5 d:e3 17.C:f7 Na3 18.D:g6+ Rf8 19.Df6! 1—0, dar trebuia 10...d:c4!) 11. h:g5 Ce4 12.C:e4 d:e4 13.D:e4 g6 14.Ce5! Rg7 (sau 14...C:e5 15.D:e5 f6 16.Dh2 etc.) 15.Nd3 c:d4 (15...C:e5 16.D:e5+ f6 17.g:f6+ N:f6 18.Th7+! Rg8 19.De4! urmat de mat) 16.C:g6 Ce5 17.Th7+! R:h7 (17...Rg8 18.C:e7 mat) 18.C:f8++ (18... Rg8 19.Dh7+ Rf8 20.Dh8 mat) 1—0.

Estrin — Anghelov,
corespondenţă, 1970/1971

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4!? N:b4 5.c3 Nc5 6.d4 e:d4 7.0—0 d6 8.c:d4 Nb6 9.Cc3 Ng4 (obişnuit se joacă aici 9... Ca5 10.Ng5 f6 11.Nf4 C:c4 12. Da4+ etc.) 10.Nb5 Rf8 (negrul renunţă la rocadă...) 11.Ne3 Cge7 12.a4 a5 13.Nc4 De8!?

(la 13...Nh5 14.Tc1! cu avantaj) 14.Cb5 f5 15.h3

15...h5!? 16.h:g4 h:g4 17.Cg5 (sau 17.Ch2 Dh5 18.Nf4 g5 19. Ng3 f4 etc.) d5! 18.e:d5 Dh5 19.f4 (la 19.f3 urmează Dh2+ 20.Rf2 g3+ 21.Re1 Cb4! etc.) Cb4 20.C:c7?! (20.Rf2) N:c7 21. Ce6+ Rf7 22.C:c7 Cc8!! (cu ideea de a controla cîmpul de fugă „f2" prin Cd6—e4...) 23. d6+ Rg6 24.Cb5 (sau 24.C:a8 C:d6! ş.a.m.d.) Cb6! (urmărind aceeaşi idee, dar într-o altă formulare : 25.Tc1 C:c4 26. T:c4 Cd3 27.D:d3 g3! etc.) 25. Nb3 Cd3! 26.D:d3 g3 (0—1).

Sprecher — Lutz,
Bayern, 1937

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e:d5 c:d5 4.c4 Cf6 5.Cc3 e6 6.Cf3 Ne7 7. Nf4 0—0 8.c5 Ce4?! (trebuia 8...b6) 9.Nd3 C:c3 10.b:c3 b6 11.c:b6 a:b6 12.h4 (ameninţînd 13.N:h7+) Cd7 13.Dc2 Cf6 14.Cg5 h6

15.Ne5! Te8 (evident, calul nu poate fi luat, dar merita atenţie 15...Ta7) 16.Nh7+ Rf8 17.Ng6! h:g5 (17...f:g6 18.D:g6 cu cîştig) 18.h:g5 Cg8 19. N:g7+! R:g7 20.Th7+ Rf8 21. T:f7 mat (1—0).

Hartlaub — Benary,
München, 1911

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cf3 c5 4. e3 (4.c:d5) Cc6 5.Cc3 Cf6 6.a3 Nd6?! (era mai bine 6...a6) 7. d:c5 N:c5 8.b4 Nd6 9.Nb2 0—0 10.Dc2 d:c4?! 11.Cg5! (cu ameninţarea 12.Cd5! sau 12. Cce4) g6 12.0—0—0 Dc7 13. T:d6! (cu ideea 13...D:d6 14. Cce4 C:e4 15.C:e4 şi 16.Cf6+) h6 14.h4! h:g5 (altfel, negrul rămîne fără o figură) 15.h:g5 Ch5 (pentru a închide, momentan, coloana „h"...)

16.T:h5! g:h5 17.Cd5! e:d5 (sau 17...D:d6 18.Cf6+) 18. Tg6+ f:g6 19.D:g6+ (1—0).

Horowitz — Denkan,
Philadelphia, 1952

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.0—0 Cf6 5.d3 (era mai bine 5.c3 luptînd pentru centru) d6 6.Ng5 Ng4 7.h3

7...h5!? 8.h:g4 h:g4 9.Ch2? (unica posibilitate de apărare consta în 9.d4) g3 10.Cf3 Cg4!! (în stilul lui Légal !) 11.N:d8 N:f2+ 12.T:f2 g:f2+ 13.Rf1 Th1+ (a pătruns și turnul...) 14.Re2 T:d1 15.Cfd2 Cd4+!! 16. R:d1 Ce3+ 17.Rc1 Ce2 mat (0—1).

Deseori, în fața atacului, regele advers caută să scape cu fuga. De aceea, uneori acesta este atras prin mijloace extreme (sacrificii de material) pe coloana fatală, unde va fi făcut knock-out...

Moll — Falkbeer,
Viena, 1854

1.e3?! e5 2.c3 d5 3.d4 Nd6 4.Nd3 Cc6 5.Ce2 (albul joacă prea pasiv...) Cf6 6.0—0 e4 7. Nc2 Cg4 8.Cg3 h5! 9.f3

9...C:h2! (decisiv !) 10.R:h2 h4 11.f:e4 h:g3+ 12.Rg1 Th1+! 13.R:h1 Dh4+ 14.Rg1 Dh2 mat (0—1).

Nevidnicii — Starovoit,
Moghilev, 1966

1.Cf3 f5 2.d4 Cf6 3.Ng5 e6 4.Cbd2 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.e4

f:e4 7.C:e4 0—0 8.Nd3 d6 9. h4! Cc6 10.Cfg5 g6? (trebuia 10...h6)

11.C:h7! R:h7 12.h5 e5 13. h:g6++ Rg7 14.Th7+ Rg8 15. Dh5 (15...Ng7 16.Th8+!) 1—0.

Palau — Te Kolsté,
Londra, 1927

1.Cf3 Cf6 2.d4 g6 3.Cc3 d5 4.Nf4 Ch5?! 5.Ne5 f6 6.Ng3 C:g3 7.h:g3 Ng7 8.e3 c6?! 9. Nd3 e5? (negrul mută prea mult cu pionii...)

10.T:h7! Rf7 11.N:g6+! R:g6 12.C:e5+! f:e5 (sau 12...R:h7 13.Dh5+ Rg8 14.Df7+ Rh7 15. 0—0—0 cu cîştig) 13.Dh5+ Rf6 14.D:e5+ Rf7 15.D:g7+ (15...Re6 16.De5 mat) 1—0.

Holuj — Jurczynska,
Polonia, 1953

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Ce7?! (normal şi bine era 3...Cf6) 4. Nf4 Cbc6 5.e3 Cg6 6.Ng3 a6 7. Cf3 Ne7 8.Tc1 0—0 9.Nd3 d:c4 10.N:c4 Nd6 11.Ce4 N:g3 12. h:g3 Cce7? (trebuia 12...h6)

13.T:h7! R:h7 14.Cfg5+ Rg8 15.Dh5 Te8 16.Cf6+! (poanta !) Rf8 (sau 16...g:f6 17.Dh7+ Rf8 18.D:f7 mat) 17.Cgh7 mat (1—0).

Dake — Cranston,
Varşovia, 1935

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 d:e4 5.C:e4 Ne7 6.N:f6 N:f6 (6...g:f6) 7.Cf3 Cd7 8.c3 0—0?! (prematur ; trebuia dezvoltat întîi flancul damei prin

b6—Nb7 şi c5...) 9.Dc2 Ne7 10. 0—0—0 c6 11.h4! Cf6 (renunţînd la înaintarea c7—c5, negrul intră într-o poziţie înghesuită) 12.C:f6+ N:f6 13.Nd3 g6 (sau 13...h6 14.g4 cu atac decisiv) 14.h5 Rg7 15.Th2 Tg8 (sau 15...Th8 16.Tdh1 etc.) 16. Dd2 Rh8? (retragerea pe coloana „h" este o sinucidere...)

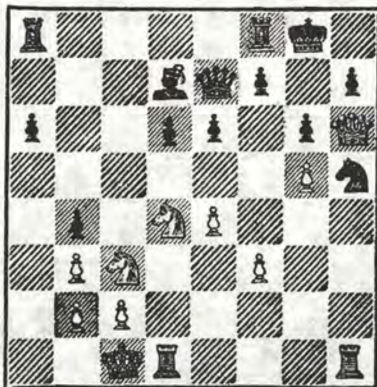
17.Dh6! Ng7 (se pare că dama trebuie să se retragă...) **18.D:h7+!! (18...R:h7 19. h:g6++ şi mat) 1—0.**

În cadrul strategiei moderne, atacul pe coloana „h" joacă un rol extrem de important printre mijloacele tehnico-tactice pe care trebuie să le posede jucătorul de concurs întrucît deseori el este nevoit să combată anumite scheme de joc ale adversarilor prin această metodă tip.

Utilitatea şi necesitatea practică a acestei idei-tip a crescut odată cu apariţia unor variante şi deschideri „beton", caracterizate prin dezvoltarea în fianchetto a nebunilor de rege şi care cu greu pot fi asediate şi cucerite prin alte mijloace. Asemenea poziţii pot surveni din schemele dragonului ale apărării siciliene, diversele variante din indiana veche, apărările Pi-R-Uf şi Grünfeld, precum şi alte deschideri în care adversarul împinge pionul la „g6" permiţînd „agăţarea" lui prin înaintarea pionului „h"...

Bojković — Adamski,
Vrnjacka Banja, **1963**

1.e4 c5 2.Cf3 **g6 3.d4** Ng7 **4.** Cc3 c:d4 5.C:d4 **Cc6 6.Ne3 Cf6** 7.Nc4 0—0 8.Nb3 **d6 9.f3 Ca5** (mai active sînt continuările 9...Nd7 urmat de Tc8 sau 9... C:d4 10.N:d4 Ne6 etc.) 10.h4! a6 11.Dd2 b5 12.h5 C:b3 13. a:b3 Nd7?! (trebuia controlat cîmpul „d5" prin 13...Nb7) 14. Nh6 N:h6? 15.D:h6 e6 16. 0—0—0 De7 17.g4 b4 18.g5 C:h5

19.T:h5! g:h5 20.Cf5! (la 20...
e:f5 urmează 21.Cd5) 1—0.

Nevidnicii — Perlov,
Chişinău, 1963

1.e4 c5 2.Cf3 g6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Ng7 5.Cc3 Cc6 6.Ne3 Cf6 7.Nc4 0—0 8.Nb3 a6?! (teoria recomandă 8...Cg4 9.D:g4 C:d4 cu joc aproximativ egal) 9.f3 C:d4 10.N:d4 d6 11.Dd2 b5 12. 0—0—0 Dd7?! 13.h4! Nb7 14. h5 a5 (sau 14...C:h5 15.N:g7 R:g7 16.g4 cu atac decisiv) 15. h:g6 h:g6 16.Dg5 a4

17.Th8+!! R:h8 (17...N:h8 18.D:g6+ Ng7 19.N:f6 e:f6 20. Th1) 18.N:f6 e:f6 (sau 18...N:f6 19.Th1+ Rg8 20.D:g6+) 19. Th1+ (poate urma: 19...Rg8 20.D:g6 Tfd8 21.Th7 etc.) 1—0.

Vaskan — Serebriakov,
Riga, 1965

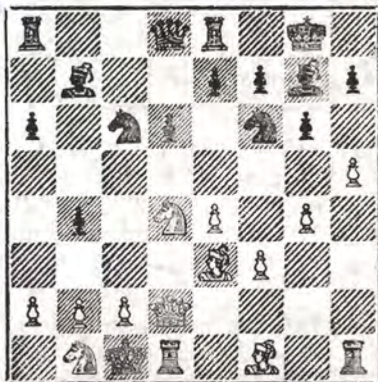
1.e4 c5 2.Cf3 g6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 Cc6 6.Ne3 Ng7 7.Nc4 0—0 8.Nb3 d6 9.f3 a6 10.Dd2 Dc7 11.0—0—0 Ca5 12. h4! Nd7 13.h5 Tfc8 (contraatacul negrului a întîrziat...) 14. h:g6 h:g6 15.Nh6 Nh8

16.Nf8! C:b3+ 17.a:b3 T:f8 18.T:h8+! R:h8 19.Dh6+ Rg8 20.Cd5! (cu ideea 20...C:d5 21. Th1!) 1—0.

Maseev — Tihonov,
corespondență

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 g6 6.Ne3 Ng7 7.f3 0—0 8.Dd2 Te8? (o pierdere de timp) 9.0—0—0 a6 10. g4 b5 11.h4! Nb7 12.h5 b4 13. Cb1 Cc6

14.h:g6 h:g6 15.C:c6 N:c6 16. Nh6 Nh8 17.Nc4 Dc7 18.Nf8!

(poate urma: 18...T:f8 19. T:h8+ R:h8 20.Dh6+ Rg8 21. D:g6+ Rh8 22.Th1+) 1—0.

Weisberg — Semenova,
Moscova, 1954

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 g6 6.Nb5+ Nd7 7.N:d7+ Cb:d7 8.Ng5 Ng7 9. Dd2 0—0 10.h4! Te8 (pentru a împiedica schimbul nebunilor) 11.Nh6 Nh8 12.h5 Da5 (nu 12... C:h5 13.T:h5!) 13.h:g6 h:g6 14.0—0—0 Tac8 15.Th3 Tc4 16. Tdh1! C:e4 (s-ar părea că albul a greșit, dar...)

17.Nf8! N:d4 (sau 17...C:d2 18.T:h8 mat) 18.Th8+! (întrucît, după 18...N:h8 19.T:h8+ R:h8 20.Dh6+, urmează mat, negrul a cedat) 1—0.

Iuferov — Grozdov,
Lvov, 1966

1.e4 c5 2.Cc3 Cc6 3.Cge2 g6 4.d4 c:d4 5.C:d4 Ng7 6.Ne3 Cf6 7.Nc4 0—0 8.Nb3 d6 9.f3 Nd7 10.Dd2 Db8?! 11.h4 Tfc8 12. 0—0—0 b5? (era mai bine 12... a5 și dacă 13.h5, atunci 13... a4! etc.) 13.h5 Ca5 14.h:g6 C:b3+ 15.C:b3 h:g6

16.Nh6 Nh8 (pierde imediat 16...Ch5 17.T:h5!) 17.Nf8! T:f8 (sau 17...R:f8 18.T:h8+ Cg8 19.Dh6+) 18.T:h8+! R:h8 19. Dh6+ Rg8 20.Cd5! (20...C:d5 21.Th1) 1—0.

Karpov — Korcinoi,
Moscova, 1974

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 g6 6.Ne3 Ng7 7.f3 Cc6 8.Dd2 0—0 9.Nc4 Nd7 10.h4 Tc8 11.Nb3 Ce5 12. 0—0—0 Cc4 13.N:c4 T:c4 14. h5 C:h5 15.g4 Cf6 16.Cde2! (albul combină atacul pe coloana „h" cu „profilaxia"...) Da5 17.Nh6 N:h6 (17...Nh8!?) 18.D:h6 Tfc8 19.Td3! (direct după 19.Td5 putea urma 19... Dd8 sau 19...Tc5) T4c5

20.g5! (nu direct 20.Cd5 T:c2+) T:g5 (sau 20...Ch5 21.Cf4 T:g5 22.Ccd5 etc.) 21.Td5! T:d5 22.C:d5 Te8 23.Cef4 (punctul „h7" nu mai poate fi ţinut) Nc6 (sau 23...Ne6 24.C:e6! f:e6 25.C:f6+ e:f6 26.D:h7+) 24.e5! (decisiv !) N:d5 (sau 24...d:e5 25.C:f6+ e:f6 26.Ch5! g:h5 27.Tg1+) 25.e:f6 e:f6 26.D:h7+ Rf8 27.Dh8+ (27...Re7 28.C:d5+ D:d5 29.Te1+) 1—0.

Netheim — Hamilton,
corespondenţă, 1963

1.d4 d6 2.e4 Cf6 3.Cc3 g6 4.Ng5 Ng7 5.f4 0—0 (trebuia contraatacat imediat prin 5...h6 6.Nh4 c5...) 6.e5 Ce8? (6...Cg4!) 7.Cf3 Cd7 8.h4 (mergea desigur şi 8.Nc4 urmat de 0—0, dar albul vrea să atace pe coloana „h") h6 9.h5! (un sacrificiu curajos !) h:g5 10.C:g5 Cb6 11.Nd3 f6? (poziţia negrului este deja grea...)

12.h:g6! f:g5 13.Th8+! N:h8 14.Dh5 T:f4 (sau 14...Tf7 15.g:f7+ Rf8 16.f:e8D+ D:e8 17.D:h8+ Rf7 18.Ng6+) 15.Dh7+ Rf8 16.D:h8 mat (1—0).

Cipev — Ioanidis,
Varna, 1962

1.e4 d6 2.d4 g6 3.Cc3 Ng7 4.Ne3 Cd7?! (normal era 4...Cf6) 5.Dd2 Cgf6 6.f3 0—0? (trebuia întîi asigurat un contrajoc pe flancul damei prin c6—b5 etc.) 7.g4 c5 8.Cge2 b6 (8...c:d4 9.

C:d4 Ce5!?) 9.h4 Ce8? (pasiv) 10.h5 Cdf6 11.0—0—0 Dc7 12. Cg3 a6 13.g5 Cd7

14.h:g6 f:g6 (sau 14...h:g6 15. Dh2!) 15.Nc4+ Rh8 16.T:h7+! (1—0).

Hort — Byrne,
Varna, 1962

1.c4 g6 2.Cc3 Ng7 3.d4 Cf6 4.e4 d6 5.f3 a6 6.Ne3 c6 7.Dd2 b5 8.Nd3 Cbd7 9.Cge2 0—0 10. **h4! e5 11.h5** C:h5 12.g4 Cf6 13.Nh6 e:d4?! 14.N:g7 R:g7 (sau 14...d:c3 15.Dh6!) 15. Dh6+ Rh8 16.C:d4 Ce5? (trebuia 16...Nb7)

17.C:c6! C:d3+ (sau 17... C:c6 18.Cd5! subminînd importantul punct „h7") 18.Rd2 (poate urma: 18...Dc7 19.Cd5!) 1—0.

Makarov — Schmidt,
Riga, 1964

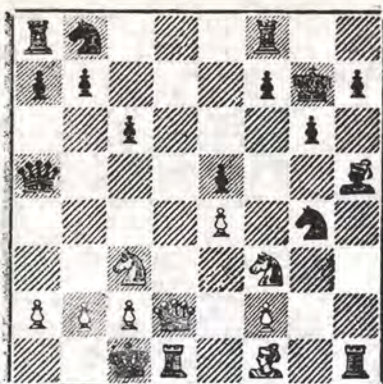
1.d4 g6 2.Cc3 Ng7 3.e4 d6 4. f4 Cf6 5.Cf3 0—0 6.e5 (aici se mai joacă și 6.Nd3) Ce8?! (normal era 6...d:e5) 7.Ne3 c6 (la 7...c5 8.d:c5!) 8.Nd3 Cd7 9. h4! (avantajul de spațiu și de dezvoltare permite albului un atac rapid pe coloana „h") Cb6 10.h5 Cc7 11.h:g6 h:g6

12.Cg5! d:e5 13.d:e5 Nf5 14. Df3 Dc8 (sau 14...N:d3 15. Th8+! etc.) 15.N:f5 D:f5 16.g4 D:c2 17.Th8+! (17...N:h8 18. Dh3 Td8 19.Dh7+ urmat de mat) 1—0.

Malisov — Salamberidze,
Vilnius, 1962

1.d4 Cf6 2.Cc3 g6 3.e4 d6 4. Cf3 Ng7 5.Ng5 0—0 6.Dd2 c6 7.0—0—0 Da5? (trebuia întîi 7...b5!) 8.Nh6 e5 (sau 8...b5 9. N:g7 R:g7 10.e5!) 9.h4!? Ng4 10.d:e5 d:e5 11.N:g7 R:g7 12. h5 N:h5?! (șanse mai bune de apărare oferea 12...C:h5) 13.g4! C:g4 (sau 13...N:g4 14.Dh6+ Rg8 15.Cg5 Te8 16.C:h7 etc.)

14.T:h5! g:h5 15.Dg5+ Rh8 16.D:h5 **f5** (sau 17...Cf6 18.Dh6 Cbd7 19.T:d7! C:d7 20.Cg5, urmat de mat) 17.Cg5 Cf6 (la 17...Dc7 18.Ce6! şi acum : 18... Df7 19.D:f7 T:f7 20.Td8+ sau 18...De7 19.C:f8 D:f8 20.D:f5! D:f5 21.Td8+) 18.Dh6 Db4 19. Ce6 Tf7 20.Td8+ Cg8 21.Dg5 (1—0).

Bebciuk — Tomson,
Moscova, 1963

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cc3 d6 4.Ne2 c6 5.h4 (o decizie prematură, dar, totuşi, greu de contracarat) Db6 6.Cf3 Ng4 7.d5 Cf6 8.a3 (pentru a controla cîmpul „b4" în varianta 8... Cbd7 9.Ne3 D:b2? 10.Ca4! cu cîştigul damei) Da5 (8...Cfd7!?) 9.Nd2 0—0? 10.h5! (totul pentru deschiderea coloanei !) N:h5 11.Cg5 N:e2 12.D:e2 Db6 13. 0—0—0 h6 (nu mergea 13... c:d5 14.e:d5 C:d5 din cauza 15. T:h7! şi acum : 15...C:c3 16. T:g7+! sau 15...N:c3 16.N:c3 C:c3 17.D:e7, urmat de mat) 14.Cf3 h5 15.e5 Cg4 (sau 15... d:e5 16.C:e5 Cbd7 17.C:d7 C:d7 18.g4! cu atac decisiv) 16. e6! f5 17.Ch4 Rh7 **18.f3** N:c3 19.b:c3 Ce5

20.g4! f:g4 21.C:g6! (decisiv) C:g6 (sau 21...R:g6 22.De4+ Tf5 23.T:h5!) 22.T:h5+ Rg8 23.De4 Tf6 24.Tdh1 (poate urma : 24...Ca6 25.Th8+ C:h8 26.Dh7+ Rf8 27.D:h8 mat) 1—0.

Steinitz — Mongredien,
Londra, 1863

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.c3 b6 4. Ne3 Nb7 5.Cd2 d6 6.Cgf3 e5 7. d:e5 d:e5 8.Nc4 Ce7 9.De2 0—0?! (trebuia direct 9...Cd7) 10.h4! Cd7 11.h5 Cf6 12.h:g6 C:g6 (sau 12...h:g6 13.C:e5 C:e4 14.C:f7!) 13.0—0—0 c5 14. Cg5! a6

15.C:h7! C:h7 16.T:h7 (şi mai tare era 16.Dh5! Cf6 17. D:g6 Dc8 18.Th7! C:h7 19.Nh6

cu mat imparabil) R:h7 (sau 16...b5 17.Dh5 b:c4 18.T:g7+ R:g7 19.Dh6+ Rg8 20.Th1 Te8 21.N:c5 Te7 22.C:c4 Dc7 23. Cd6! D:c5 24.Cf5!) 17.Dh5+ Rg8 18.Th1 (mergea și 18.D:g6 Df6 19.Dh5 b5 20.Th1 Tfc8 21. Ng5!) Te8 19.D:g6 Df6 20. N:f7+ D:f7 (la 20...Rf8 urma 21.N:e8 T:e8 22.Th8+ N:h8 23.Nh6+ Re7 24.Ng5 etc.) 21. Th8+! R:h8 22.D:f7 (1—0).

Spasski — Evans,
Varna, 1962

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 c6 6.Ne3 a6 7.Dd2 b5 8.0—0—0 b:c4 9.N:c4 0—0 10.h4 d5?! (trebuia 10...Ne6) 11.Nb3 d:e4 12.h5! e:f3 (sau 12...C:h5 13.g4 Cf6 14.Nh6 cu atacul tipic pe coloana „h" semideschisă) 13.h:g6 h:g6 14. Nh6 f:g2 15.Th4 Cg4 16.N:g7 R:g7 17.D:g2 Ch6 (nu salvau nici alte continuări : 17...Ce3 18.Dh2! ; 17...Th8 18.T:g4 N:g4 19.D:g4 Cd7 20.Df4! sau 17...f5 18.Cf3 Th8 19.Tdh1 T:h4 20. T:h4 Cd7 21.Th7+!) 18.Cf3 Cf5 19.Th2 Dd6 (la 19...Th8 20. N:f7!) 20.Ce5 Cd7 21.Ce4 Dc7 22.Tdh1 Tg8 23.Th7+ Rf8 24. T:f7+ Re8 25.D:g6! C:e5 26. Tf8++ (1—0).

Roizman — Dădișko,
Minsk, 1966

1.c4 e5 2.g3 Cc6 3.Ng2 g6 4. Cc3 Ng7 5.h4!? Cf6 6.d3 d6 7. Nd2 0—0 8.Dc1 (urmărind schimbul nebunilor de negru și atacul pe coloana „h") Cd4 9.Cf3 Ng4? (corect era 9...c6 sau 9...Ch5 cu contrajoc) 10. Cg5! h6 (nu 10...c6 11.e3 Ce6 12.f3 cîștigînd nebunul) 11.Ce4 c6 12.N:h6! N:h6 (12...C:c2+!?) 13.D:h6 Cc2+ 14.Rd1 C:a1 15. h5! Nf5?! (la 15...N:h5 putea urma 16.T:h5 C:h5 17.Cg5 Cf6 18.Cce4 Te8 19.C:f7! sau 16. Nf3! C:e4 17.C:e4 f5 18.N:h5 De7 19.N:g6 Dg7 20.Dh5! etc.)

16.h:g6! (acum, la 16...h:g6 urmează decisiv 17.Cg5) 1—0.

Pachman — Keres,
Bled, 1961

1.c4 e5 2.Cc3 Cf6 3.Cf3 Cc6 4.d4?! e:d4 5.C:d4 Nc5 6.C:c6 b:c6 7.g3 h5!? 8.Ng2? (nu mergea 8.Ng5 din cauza lui N:f2+! dar trebuia jucat 8.h4) h4 9.0—0 h:g3 10.h:g3 De7 (negrul caută să termine dezvoltarea întrucît la 10...Cg4 urmează 11.Ce4!) 11.Nf4 Nb7 12. a3?! (la 12.N:c7 urmează 12... d6 13.Na5 De5! dar era mai bine 12.Ca4!) Ch5! 13.Dd2 C:f4 14.D:f4 Nd6 15.Dd2?! (trebuia 15.De4) 0—0—0 16.b4 Ne5 17. Tac1 f5 18.f4 Nf6 19.e4 g5! (începe atacul decisiv) 20.e5 Ng7 21.Df2 g:f4 22.g:f4 Tdg8 23.b5

23...Nf8! 24.b:c6 N:c6 25.Cd5 Dh7 (amenințările pe coloana „h" sînt imparabile: 26.Df3 Nc5+ etc.) 0—1.

Stein — Liberzon,
Erevan, 1965

1.e4 d6 2.d4 Cf6 3.Cc3 g6 4. f4 Ng7 5.Cf3 0—0 (5...Cc6) 6. e5 Cfd7?! 7.h4! (un atac devenit clasic) c5 8.h5 c:d4 9. D:d4 d:e5 10.Df2! (un sacrificiu de pion forțat: la 10.f:e5 C:e5!; o altă idee consta în manevra Dg1—h2...) 10...e6?! (trebuia jucat 10...e4! 11.Cg5 Cf6 și negrul se apără) 11.h:g6 f:g6 12.Dg3 e:f4 13.N:f4 Da5 14.Nd2 Cf6 15.Nc4 Cc6 16. 0—0—0 (avantajul albului este evident și, după cîteva mutări de „profilaxie", el va relua atacul pe coloana „h"...) Dc5 17.Dh4 Ch5 18.Ce4! Db6 (18... D:c4 19.Cf6+) 19.c3 Ca5 20. Ne2 h6 (pentru a împiedica 21. Cfg5!) 21.g4 Cf4 22.N:f4 T:f4 23.Td8+ Tf8 24.Cf6+ Rh8 (24...N:f6 25.D:f6!) 25.D:h6+!! (25...N:h6 26.T:h6+ Rg7 27. Th7+ R:f6 28.T:f8 mat) 1—0.

Bilonov — Kudreașev,
Moscova, 1963

1.e4 c6 2.Cc3 d5 3.Df3!? d:e4 4.C:e4 Cd7 5.d4 Cdf6!? 6.c3 C:e4 7.D:e4 g6? (evident, trebuia 7...Cf6) 8.Nc4 Ng7 9.Cf3 Ch6? 10.Ce5 0—0 11.h4! (ideea cea mai bună) Cf5 12.h5 Cd6 (atacînd dama, dar...)

13.h:g6! (...coloana „h" este mai importantă!) C:e4 14.

18 — c. 508

N:f7+ T:f7 15.g:h7+ (15...Rf8 16.h8D+) 1—0.

Marshall — Burn,
Paris, 1900

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Ne7 5.e3 0—0 6.Cf3 b6?! (6...h6 7.Nh4 b6) 7.Nd3 Nb7 8. c:d5 e:d5 9.N:f6 N:f6 10.h4! (amenință 11.N:h7+) g6? (trebuia încercat 10...c5 și dacă 11. N:h7+ R:h7 12.Cg5+, atunci 12...Rh6! cu șanse de a respinge atacul) 11.h5 Te8 12.h:g6 h:g6? (12...f:g6) 13.Dc2 Ng7

14.N:g6! f:g6 15.D:g6 Cbd7 16.Cg5 Df6 17.Th8+! (17...R:h8 18.Dh7 mat) 1—0.

Trockenheim — Wilczyński,
Varșovia, 1939

1.Cf3 d5 2.c4 e6 3.b3 Cf6 4. Nb2 Ne7 5.g3 b6 6.Ng2 Nb7 7. Dc2 Cbd7 8.Cc3 0—0?! (prea devreme !) 9.Cg5! g6 10.h4! Cc5 11.h5 d4 12.N:b7 d:c3? (de ce nu direct 12...C:b7?!) 13. N:c3 C:b7 14.h:g6 h:g6 15.De4! (transferînd dama pe o poziție mai bună...) Cd6? (trebuia restituită figura prin 15...D:d2+! 16.R:d2 C:e4+ 17.C:e4 cu o poziție doar ceva mai slabă)

16.Th8+! (poanta !) Rg7 (sau 16...R:h8 17.Dh4+ Rg8 18. N:f6 urmat de mat) 17.Th7+ Rg8 18.Dh4! (1—0).

Kobaidze — Sanadze,
Tbilisi, 1968

1.Cf3 Cf6 2.b4?! g6 3.Nb2 Ng7 4.c4 0—0 5.e3 d5 (era

mai bine 5...d6) 6.d4 c6 (o idee mai bună era 6...b6 urmărind înaintarea c7—c5...) 7.Cc3 Nf5 8.Db3 Ce4?! (trebuia 8...Cbd7) 9.C:e4 N:e4 10.Cd2 d:c4 11. C:c4 Nd5 12.Dc2 N:c4? (cedează nejustificat perechea de nebuni) 13.N:c4 Cd7 14.h4! e5 (un contrajoc care întîrzie...) 15.h5 Dg5 16.h:g6 h:g6 17. 0—0—0 (atacul pe coloana „h" este acum decisiv)

17...e:d4 18.N:d4 Cb6 (şi după 18...N:d4 19.T:d4, urmat de Tdh4, negrul este pierdut) 19.Dc3! (1—0).

Richter — Abramavicius,
Hamburg, 1930

1.d4 d5 2.Cc3 Cf6 3.Ng5 e6 (3...Nf5) 4.e4 d:e4?! (ceva mai bine este 4...Ne7) 5.C:e4 Ne7 6. N:f6 N:f6 7.Cf3 Cd7 8.Nd3 0—0 9.De2 c5 10.0—0—0 c:d4 11.g4 g6?! (oferă albului un punct de „agăţare"...) 12.h4! Ng7 13.h5 Te8 14.h:g6 h:g6 15.g5! e5 16.Th4 Cf8 17.Tdh1 Nf5 18.Df1! Tc8 (18...N:e4 19. Dh3! sau 18...Ce6 19.Dg2 Cf4 20.Dh2 Ch5 21.Cg3 înlăturînd obstacolul din cale...)

19.Th8+! N:h8 20.T:h8+ R:h8 21.Dh1+ Ch7 (la 21...Rg8 22.Cf6+) 22.Cf6 Rg7 23.Dh6+! (1—0).

Fuderer — Filip,
Göteborg, 1955

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 d5 4. c:d5 C:d5 5.e4 C:c3 6.b:c3 Ng7 7.Nc4 0—0 8.Ce2 b6?! (permite un atac periculos pe coloana „h") 9.h4! Na6 (sau 9... Nb7 10.Dd3 Dd7 11.h5 ş.a.m.d.) 10.N:a6 C:a6 11.h5 c5 12.h:g6 h:g6 (sau 12...f:g6 13.Db3+ şi acum : 13...Rh8 14.Cf4! sau 13...Tf7 14.T:h7 c:d4 15.Nh6 R:h7 16.D:f7 R:h6 17.0—0—0!) 13.Dd3 Dc8 14.Dg3 c:d4 15. c:d4 Cb4 (sau 15...Dc2 16.Dh4 f5 17.Dh7+ Rf7 18.Nh6 Tg8 19.e:f5! urmat de introducerea turnului în atac)

16.Dh4 f6 (sau 16...f5 17. Dh7+ Rf7 18.Nh6 Tg8 19. 0—0! și negrul este fără apărare) 17.Dh7+ Rf7 18.Nh6 Tg8 19.Cf4! Dc3+ (la 19...Dg4 20. Th4!) 20.Re2 Dc4+ 21.Rf3 Dc3+ 22.Rg4 Dc8+ 23.Rg3 e5 24.D:g6+ Re7 25.N:g7 e:f4+ 26.Rh2 De6 27.Rg1 f3 28.Th7 (1—0).

Knaak — Pokojowczyk,
Polanica Zdrój, 1979

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 b5!? 4.c:b5 a6 5.b:a6 N:a6 6.Cc3 d6 7.e4 N:f1 8.R:f1 g6 9.g4!? (obișnuit, aici se joacă 9.g3 urmat de Rg2, dar albul combină această idee cu atacul pe coloana „h") Ng7 10.g5 Ch5 11.Cge2 Dd7?! (o expediție care **nu va reuși**) 12.Rg2 Dg4+ 13. Cg3 Cf4+ 14.N:f4 D:f4

15.h4! 0—0?! (direct în „gura lupului" !) 16.Th3 Ca6 17.Cge2 Dg4+ (la 17...De5 18. f4 cu cîștigul damei) 18.Tg3 Dd7 (nu 18...D:h4 19.Dd2 și Th1 prinzînd dama) 19.h5 (albul își continuă ideea) c4 (ceva mai bine era imediat 19... Tfb8) 20.Dh1 Tfb8 21.h:g6 h:g6 22.Dh4 Cc5 23.Th1 Cd3 24. Tgh3 f6 25.Dh7+ (25...Rf7 26. D:g7+! R:g7 27.Th7+ urmat de mat) 1—0.

IX. ODISEEA REGELUI

În poziția inițială de pe tabla de șah, regii sînt plasați pe primul și, respectiv, ultimul cîmp al coloanei „e". Pe măsura dezvoltării partidei, a dinamizării pozițiilor, amplasamentul lor central devine nesigur, dînd jucătorilor destulă bătaie de cap. De aceea, cu prima ocazie favorabilă, ei își pun regii la adăpost îndreptîndu-i — de obicei cu ajutorul uneia din rocade — spre zidul protector al pionilor de flanc...

În contextul acestei strategii general acceptate, multe controverse a provocat, la timpul său, teza lui Steinitz potrivit căreia *„regele în centru este o figură puternică"*. În sprijinul teoriei sale, el a născocit chiar — prin anul 1867 — un ciudat gambit: 1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 e:f4 4.d4!? Dh4+ 5. Re2, în care regele alb se avîntă, încă de la primele mutări, înainte, în căutarea aventurii...

Desigur, istoria șahului cunoaște destule partide în care „Înălțimea Sa", aruncîndu-și mantia și renunțînd la obiceiurile regale, se avîntă cu curaj în acțiuni hazardate și pline de peripeții, dar nu trebuie să uităm că pozițiile în șah au un preponderent caracter concret și toate legile și principiile prezintă nenumărate excepții care confirmă regula! În marea majoritate a situațiilor însă, respectabilul monarh șahist preferă să rămînă departe de complicațiile evenimentelor de pe cîmpul de luptă...

Atacul asupra regilor adverși, baricadați în spatele zidurilor de pioni și apărați de celelalte figuri proprii, nu este ușor de condus. Metodele de luptă — mereu mai perfecționate — împotriva regilor sînt

multiple ; uneori, regele advers nu este în prea mare primejdie, dar, datorită presiunii puternice la care este supusă poziția sa, el trebuie să cedeze din material ; alteori, el este înghesuit — ca un boxer între corzile ringului —, mobilitatea sa scade mereu, iar figurile sale întîmpină mari greutăți în acțiunea de apărare sau de salvare a suveranului lor ; în sfîrșit, sînt dese cazurile cînd el este „dezvelit" prin dărîmarea zidurilor cetății sale și atacat după toate legile artei șahiste.

Un caz deosebit — dar nu atît de rar întîlnit, cum se pare, — îl reprezintă acela cînd regele advers este scos — evident, cu mijloace violente — în „cîmp deschis", departe de grosul trupelor sale și supus unui atac metodic și necruțător.

Ideea de a mîna regele advers dintr-un loc într-altul al tablei cu scopul de a-l face mat este cunoscută încă din vechile mansube arabe :

Ali Șatrandji,
Samarkand, sec. XV

1.Cd6++ Rd8 2.Te8+ Rc7 3.Tc8+ Rb6 (la 2...R:d6 3.T:c6 mat — pe atunci, nebunul — „fil" sărea numai peste un cîmp în diagonală, deci calul nu este apărat) 4.T:c6+ Ra5 5. Ta6+ Rb4 6.Ta4+ Rc3 7.Tc4 mat (dama — „farzin" avea o mobilitate redusă : doar un singur cîmp în diagonală).

Ideea captivantă a urmăririi regelui i-a inspirat și pe compozitorii șahului artistic din toate timpurile. Iată una din primele compoziții de acest gen :

Ph. Stamma, 1737

1.Te8+ Rb7 2.Da6+! R:a6 (sau 2...Rc6 3.Cb4+ Rd6 4. Dd3+ Rc5 5.Dd5 mat) 3. C:c7+ Ra5 4.b4+ Ra4 5. Nd1+ Dc2+ 6.N:c2+ Ra3 7. Cb5 mat.

Desigur, puţini regi de şah sînt atît de temerari, încît să se aventureze — de bună voie şi nesiliţi de nimeni — într-o asemenea „plimbare" primejdioasă. De aceea, de-a lungul anilor, s-au perfecţionat o serie de metode pentru a scoate regele advers din adăpostul său blindat sau a-l împiedica să se refugieze în el.

În general, scoaterea regelui din dispozitivul său de apărare în cîmp deschis se realizează prin mijloace brutale, în special prin sacrificii. „Vînătoarea" unui rege în mişcare — asemenea unor talere aruncate din şanţ — este, dintr-un anumit punct de vedere, mai dificilă, presupunînd un calcul exact şi îndepărtat al diverselor posibilităţi ce se pot ivi pe tablă. Pe de altă parte însă, pe măsură ce-l apropie de poziţia proprie, reducînd distanţa de „ochire", vulnerabilitatea sa creşte.

Metodele folosite pentru scoaterea regelui advers din bîrlogul său sînt multiple, multe dintre ele — la nivelul deschiderii şi al trecerii în jocul de mijloc — fiind deja tratate în capitolele anterioare. De obicei, ele constau în *utilizarea maximă, sub cele mai diverse forme, a superiorităţii de timp şi spaţiu cu preţul sacrificiilor de material.* Avînd în obiectiv figura adversă cea mai importantă, fiind nevoiţi să nu-i acorde partenerului nici o şansă pentru a nu-l scăpa din mînă, jucătorii nu mai sînt zgîrciţi cu materialul şi sacrifică cu dezinvoltură pentru a forţa matul.

Din capitolele anterioare a reieşit modul în care regele advers este scos din poziţia sa cu ajutorul sacrificiilor la „f7" („f2") şi „h7" („h2"), al acţiunii nebunilor pe diagonalele mari şi a figurilor grele pe coloanele centrale.

În continuare, vom mai analiza şi alte partide de acest gen — în care tema noastră este ilustrată într-un mod deosebit de convingător — regele „urmărit" fiind făcut mat după o plimbare scurtă de agrement sau după ce a traversat — de-a lungul, de-a latul sau în diagonală — întreaga tablă de şah. De aceea, vom sistematiza şi materialul după coloana pe care regele este făcut mat...

Coloana „a"

Fritz — N.,
simultan, 1885

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 C:d4 (3...e:d4) 4.C:e5 Ce6 5.Nc4 f6? 6.Dh5+ g6 7.C:g6 Cg7 (se pare că dama albă trebuie să se retragă...)

8.Nf7+! (aducînd regele negru sub atacul dublu al calului şi al damei) R:f7 9. Ce5++ Re7 10.Df7+ Rd6 11.

Cc4+ Rc5 12.Dd5+ Rb4 13. a3+ Ra4 14.b3 mat (1—0).

Libich — Bradacek,
Cehoslovacia, 1953

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 h6?! (o pierdere de timp inutilă; trebuia 3...Nc5 sau 3...Cf6) 4. 0—0 Nc5 5.c3 a6? (după această nouă încălcare a principiului dezvoltării, negrul pierde lupta pentru cîmpurile centrale și rămîne cu regele în centru...) 6.d4 e:d4 7.c:d4 Nb6 8.d5 Ca7 9.d6! c:d6 10. D:d6 Nc7

11.N:f7+! R:f7 12.Ce5+ Re8 13.Dg6+ Re7 14.Df7+ Rd6 15. Cc4+ Rc5 (sau 15...Rc6 16.Dd5 mat) 16.Dd5+ Rb4 17.Nd2+ Ra4 18.b3 mat (1—0).

Walker — N.,
simultan, 1850

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Na5 6.0—0 Cf6 7.Na3 Nb6 8.d4 e:d4 9.Db3 d5 10.e:d5 Ca5 11.Te1+ Ne6 (bazîndu-se pe faptul că albul trebuie să-și retragă dama, dar...)

12.d:e6! C:b3 13.e:f7++ Rd7 14.Ne6+ Rc6 15.Ce5+ Rb5 16.Nc4+ Ra5 17.Nb4+ Ra4 18.a:b3 mat (1—0).

Interesant este faptul că identic s-au desfășurat și alte două partide ulterioare — în care albul a jucat fără Ta1: Morphy — N., simultan, New York, 1857 și Steinitz — Rock, Londra, 1863.

Overbyhagen — Unger,
corespondență, 1956

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 C:e4 6.d4 d5? (trebuia întîi 6...b5) 7.C:e5 Nd7

8.C:f7! R:f7 9.Dh5+ Re6 (sau 9...g6 10.D:d5+ Rg7 11. D:e4 Nf5 12.De3 D:d4 13.N:c6 cu cîştig ca într-o partidă Konstantinopolski — Şumilin, Kiev, 1937) 10.Cc3 C:c3 11. Te1+! (o figură pentru un tempo !) Ce4 12.T:e4+ d:e4 13.d5+ (cîştiga, desigur, şi 13. Nb3+) Rd6 14.Nf4+ Rc5 15. d:c6+ Rb4 (15...Rb6 16.Ne3+) 16.c3+ R:a4 17.b3+ Ra3 18. Nc1 mat (1—0).

Lasa — Jänisch,
Berlin, 1842

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 Ne7 4.Nc4 Nh4+?! (4...Cf6!) 5.g3 (mergea şi 5.Rf1) f:g3 6.0—0 g:h2+ 7.Rh1 Nf6? (trebuia neapărat 7...d5! 8.N:d5 Cf6 şi dacă 9.N:f7+ R:f7 10.C:h4, atunci 10...Tf8 ş.a.m.d.) 8.Ce5! N:e5 9.Dh5 (punctul „f7" nu se mai poate apăra...) De7 10.T:f7 Dc5

11.Tf8+! Re7 (începe un drum lung...) 12.d4 D:c4 13. De8+ Rd6 14.D:e5+ Rc6 15. Ca3 (cu tempo) d6 16.d5+ Rc5 17.Ne3+ Rb4 18.c3+ Ra4 19. b3+ R:a3 (19...Ra5 20.C:c4+) 20.Nc1 mat (1—0).

Schenkein — Spielmann,
Viena, 1911

1.f4 e5 2.f:e5 d6 3.e:d6 N:d6 4.Cf3 g5 5.g3 (5.d4) g4 6.Ch4 Ce7 7.d4 Cg6 8.Cg2 (sau 8. C:g6 h:g6 9.Dd3 Cc6 10.c3 De7 urmat de Nd7 şi 0—0—0) Cc6 9.e3 h5 10.Nd3 h4! 11.N:g6 f:g6 12.C:h4

12...T:h4! 13.g:h4 D:h4+ 14. Rd2 (regele alb îşi începe „croaziera") Nf5 15.a3 0—0—0 16.Rc3 Ne5! (toate forțele asupra regelui advers !) 17.b4

C:d4! 18.e:d4 T:d4 19.Cd2 (sau 19.D:d4 N:d4+ 20.R:d4 Df6+) Td3++ 20.Rc4 g3+ 21.Rb5 Nd7+ 22.Ra5 Td5+ (0—1).

Ze Dhe — Hicks,
Lhassa, 1938

1.Cc3 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Cc6 (o deschidere originală !) 4.d5 (la 4.e4 Ng4!) Cce7 5.e4 f5?! (era mai prudent 5...g6) 6.Ng5 h6 7.Nh4 g5?

8.C:e5! d:e5 **9.Dh5+** Rd7 (regele negru porneşte la drum...) 10.N:g5 Ng7 11.Nb5+ Rd6 12.Ne3 f4 13.N:f4! (cînd regele advers este în centru, nu se mai ţine cont de numărul pieselor sacrificate ! Şi acesta e doar începutul...) e:f4 14.e5+ Rc5 (sau 14...N:e5 15. Ce4+ R:d5 16.0—0—0+) 15. Ca4+! R:b5 16.De2+! R:a4 (sau 16...Ra5 17.Dd2+ R:a4 18. b3+ ş.a.m.d.) 17.Dc4+ Ra5 18. b4+ (în faţa variantei forţate 18...Ra4 19.Db3+ Rb5 20.a4+ Rb6 21.a5+ Rb5 22.c4+ Ra6 23.b5 mat, negrul a cedat) 1—0.

Ştefanov — Andreev,
Bulgaria, 1975

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 0—0 6.Ng5 (6.Ne3) c5! 7.d5 Da5 8.Dd2 a6 9. 0—0—0 b5! (contrajocul negrului este mai rapid) 10.c:b5 a:b5 11.N:b5 Na6 12.Na4 C:e4?! (negrul joacă totul pe o carte ; acum, trebuia continuat 13.f:e4 N:c3 14.D:c3 D:a4 15. Nh6! dar albul preferă situaţiile clare) 13.C:e4? D:a4 14. Rb1

14...D:a2+! (cîştiga şi 14... Nd3+, dar negrul a calculat o frumoasă combinaţie) 15.R:a2 Nd3+ 16.Rb3 c4+ 17.Rb4 Ca6+ 18.Rb5 (sau 18.Ra4 Cc5+ 19.Rb5 Tfb8+ 20.Rc6 Ta6+ 21.Rc7 Tb7+ 22.Rc8 Ta8 mat) Tfb8+ 19.Rc6 Tc8+ 20.Rb7 (20.Rb5 Cc7+ etc.) Tc7+! 21.R:a8 Nd4! (urmează 22...Ta7 mat) 0—1.

Toate aceste mutări s-au repetat şi într-o partidă ulterioară Jansen — Vanghelor, Albena, 1978 !

Lange — Schirched,
R. F. Germania, 1956

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nb5 Nc5 5.0—0 Cge7 6. Cbd2 d5 7.e:d5 D:d5 (reluînd cu dama, negrul vrea să mențină pionul...) 8.Nc4 Dd8 9.Cg5 Ce5 (sau 9...0—0 10.Dh5!) 10. C:f7 C:f7 11.N:f7+ R:f7 12.

Dh5+ g6 13.D:c5 (prin această combinaţie de schimb, albul şi-a recîştigat, deocamdată, pionul) Cc6 14.Cf3 Te8

15.Nh6! (începe „vînătoarea" regelui negru) Nf5 16.Tae1 Dd7 17.Dc4+ Ne6 18.Cg5+ Rf6 (regelui negru i s-au tăiat punţile de întoarcere şi începe exodul) 19.De2 Ng4 20.f3!! (albul combină într-un stil original) T:e2 21.f:g4+ Re5 22. T:e2+ Rd5 (sau 22...Rd6 23. Ce4+) 23.Ce4 Rc4 24.a4! (tăind — cu un calm olimpian — toate cîmpurile de retragere regelui negru) D:g4 25. b3+ Rb4 26.Nd2+ Ra3 27. Cc3!! (ameninţînd 28.Ta1+) d:c3 28.N:c3 Cb4 29.Ta1+ Ca2 30.Tee1! (ameninţarea 31. T:a2+ R:a2 32.Ta1 mat este imparabilă) 1—0.

Coloana „b"

Taylor — N.,
simultan

1.e4 e5 2.Cf3 Cf6 3.Nc4 (mai uzual se joacă aici 3.C:e5 şi 3. d4) C:e4 4.Cc3 Cc5? (trebuia 4...C:c3) 5.C:e5 f6? 6.Dh5+ g6 (sau 6...Re7 7.Df7+ Rd6 8. Cb5+ R:e5 9.Dd5+ Rf4 10. g3+) 7.Nf7+ Re7 8.Cd5+ Rd6 9.Cc4+ Rc6 10.Cb4+ Rb5 11.a4+ R:b4 12.c3+ Rb3 13. Dd1 mat (1—0).

Schlemm — Wraney,
Viena, 1872

1.e4 e5 2.Nc4 Cf6 3.Cf3!? (un sacrificiu de pion pentru

dezvoltare) C:e4 4.d4 e:d4 5. D:d4 Cc5 6.0—0 Ce6 7.Ce5! C:d4 (negrul ia dama, dar, pentru aceasta, trebuie să pornească cu regele într-o călătorie lungă...)

8.N:f7+ Re7 9.Ng5+ Rd6 10.Cc4+ Rc6 11.N:d8 C:c2 (pentru a avea, totuşi, o compensaţie materială) 12.Tc1! C:a1 13.Ce5++ Rb6 (sau 13... Rd6 14.N:c7+ Re7 15.Cc3! Rf6 16.Cd5+) 14.T:c7 d6 15. Tc6++! Rb5 16.Cc3+ Rb4 17.a3 mat (1—0).

Mangini — Teiseira,
Argentina, 1976

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7.f4 Cbd7 8.Df3 Dc7 9.0—0—0 b5 10.N:f6 g:f6 11.e5 Nb7?! (trebuia 11...Db7) 12.Dh5 d:e5 13.C:e6 Db6

14.T:d7! R:d7 15.D:f7+ Rc6 (sau 15...Ne7 16.N:b5+ a:b5 17.Td1+) 16.Nd3 De3+ 17.Rb1

Rb6 (regele negru caută să fugă, dar...) 18.Cd5+ (18...N:d5 19.Dc7 mat) 1—0.

Coloana „c"

Seirawan — Browne,
S.U.A., 1979

1.c4 e5 2.Cc3 Cc6 3.Cf3 f5 4.d4 e4 5.Cg5 (5.Ng5 Ne7 6. N:e7 Cc:e7!) h6 (de obicei se joacă 5...Ne7) 6.Ch3 g5 (consecvent, dar riscant) 7.f3 (la 7. e3 Cf6!) e:f3 8.e:f3?! (era mai indicat 8.g:f3) Ng7 9.d5 De7+ 10.Rd2? (o fi regele o figură puternică, dar în anumite limite !) Cd4 11.Nd3 Rd8 12.Cg1 (sau 12.Te1 Dd6 ; de aceea, albul vrea să scape de Cd4) b5! (căutînd să deschidă jocul în zona regelui alb...) 13.Cge2 b:c4 14.N:c4 Dc5 15.Rd3? (ameninţînd 16.Ne3, albul a crezut că va forţa schimburi favorabile) Tb8 16.Ne3 D:c4+!! (o idee minunată) 17.R:c4 Na6+ 18.Cb5 (sau 18.Rc5 d6

mat) C:b5 (acum, amenințările 19...Ca3++ sau 19...Cd6++ nu pot fi parate în mod satisfăcător) 0—1.

Sämisch — Schlosser,
Trautenau, 1924

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 e:f4? (3...d5!) 4.e5 De7? (pune dama pe un cîmp nesigur) 5.De2 Cg8 6.d4 Cc6 7.Cf3 g5? 8.Cd5 Dd8 9.Cf6+ Re7 (regele a pornit...) 10.d5 Cb8 11.d6+! c:d6 12. Cd5+ Re6 (sau 12...Re8 13. e:d6+) 13.e:d6+ R:d6 (13... R:d5 14.De5+ Rc6 15.Cd4+) 14.De5+ Rc6 15.Cd4+ Rc5 16. b4 mat (1—0).

Lipski — Gasik,
Ciechanów, 1977

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.c3 d5 (3... Cf6) 4.Nb5 d:e4 5.C:e5 Dg5? (trebuia 5...Dd5!) 6.Da4 D:g2 7.N:c6+ b:c6 8.D:c6+ Re7? (evident, trebuia jucat 8...Rd8 9.Tf1 Nh3 cu mari complicații...)

9.D:c7+! Rf6 10.D:f7+! R:e5 11.d4+ Rd6 (sau 11...e:d3 12.Nf4+ Re4 13.Cd2 mat) 12. Nf4+ Rc6 13.d5+ Rb5 14. De8+ (poate urma: 14...Rc4 15.Dc6+ Rd3 16.Db5+ Rc2 17.De2 mat) 1—0.

Keres — Verbak,
corespondență, 1932

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Ne3!? d:e4 4.Cd2 f5?! (era mai bine 4... Cf6) 5.f3 e:f3 6.Cg:f3 (pentru pion, albul are un evident avans de dezvoltare) Cf6 7.Nd3 c5 8.0—0 c:d4?! (8...Cc6) 9. C:d4 f4? (complet nedezvoltat, negrul se precipită să cîștige o figură) 10.T:f4 e5

11.Nb5+! Rf7 (sau 11...Nd7 12.Ce6!) 12.Dh5+ g6 13.Nc4+ (toate forțele sînt îndreptate asupra nefericitului rege!) Re8 (la 13...Rg7 urma splendid 14. Dh6+! R:h6 15.Th4++ Rg7 16.Nh6 mat) 14.D:e5+ De7 15. D:f6 D:e3+ 16.Rh1 D:d2 17.

Te4+ (poate urma: 17...Rd7 18.De6+ Rc7 19.Cb5 mat) 1—0.

Spielmann — Walter,
Tr. Teplice, 1928

1.e4 c6 2.Cc3 d5 3.Cf3 Cf6 (3...d:e4) 4.e5 Ce4 5.De2 (5.Ne2) C:c3 6.d:c3 b6 7.Cd4 c5 8.e6! (pentru a întîrzia dezvoltarea normală a forțelor adverse) f:e6 (8...N:e6 9.C:e6 f:e6 10. D:e6 cu amenințarea 11.Nb5+ sau 8...c:d4 9.Db5+ N(C)d7 10. D:d5!)

9.Dh5+! Rd7 (regele negru este nevoit să pornească la drum întrucît, după 9...g6 10. De5 Tg8 11.C:e6 N:e6 12.D:e6, negrul nu poate para, în același timp, amenințările 13.D:g8 și 13.Nb5+) 10.Cf3 Rc7 11.Ce5 Nd7 12.Cf7 De8 13.De5+ Rb7 14.Nf4! (matul are întîietate!) c4 15.Dc7+ Ra6 16.Cd8! Cc6 (sau 16...Nc6 17.Dc8+ Rb5 18. a4+) 17.Db7+ Rb5 (la 17...Ra5 18.C:c6+ N:c6 19.b4+) 18.a4+ Rc5 19.D:c6+!! N:c6 20.C:e6 mat (1—0).

Coloana „d"

Böök — Andersen,
Varșovia, 1935

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.c4 (5.c3) f5? (prea „activ"!) 6.d4 f:e4

7.C:e5! d:e5 **8.Dh5+ Re7** (regele a fost scos la **plimbare**) 9.N:c6 D:d4 (sau 9...**b:c6** 10. Ng5+ Cf6 11.d:e5) **10.De8+** Rd6 11.Ne3 (lanțul în jurul regelui se strînge...) **D**:c4 (altfel urma 12.c5 mat) 12.Cc3 Ng4 (îndreptat contra șahului turnului) 13.Td1+! (Și totuși! La 13...N:d1 urmează 14.Dd7 mat) 1—0.

Hein — Schallopp,
Berlin, 1863

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 Cf6 4.e5 Ch5 5.d4 (era mai precis 5.Ne2 pentru a răspunde la 5...

g5 cu 6.C:g5!) d5 6.c4 Ng4 7. Cc3 Nb4 8.Nd2 Ne7 9.c:d5? (albul joacă neglijent : după 9. Da4+ și rocada lungă, avantajul său era incontestabil)

9...Nh4+ 10.Re2 (o poziție cam inestetică a regelui) c6! 11.h3? (o gafă, care permite intrarea calului în joc) Cg3+ 12. Rd3 Nf5+ 13.Rc4 c:d5+ 14. C:d5 Ca6 15.C:h4 D:d5+!! (decisiv !) 16.R:d5 Ne6+ 17.Rd6 Td8 mat (0—1).

Moser — Anstrud,
corespondență, Canada, 1962

1.e4 c5 2.b4!? c:b4 3.a3 e6 (teoria consideră drept cea mai tranșantă 3...d5!) 4.a:b4 N:b4 5.c3 Ne7 6.d4 d6 7.Cf3 Dc7 8. Nd3 Cf6 9.0—0 0—0 10.e5! (deschizînd o diagonală importantă...) d:e5 11.C:e5 Cbd7 12.f4 b6 13.c4 Nb7 14.Cc3 a6 15.Nb2 Dd6 16.Tf2! Tfe8 (nu 16...D:d4 17.N:h7+) 17.g4! Cf8 18.g5 C6d7 19.Ce4 Dc7 20.Dh5 (pregătind ultima lovitură) Cg6 21.C:f7! C:f4 (sau 21...R:f7 22. D:h7 Th8 23.Cd6+! N:d6 24. N:g6+ Re7 25.D:g7+ cu distrugere)

22.D:h7+!! (un frumos sacrificiu de damă care nu poate fi acceptat : 22...R:h7 23.Cf6 mat) Rf8 23.Dh8+ (aici erau cîștigătoare și alte mutări, dar albul vrea să „plimbe" puțin regele advers...) R:f7 24.g6+! R:g6 25.Tg2+! C:g2 (25...Rf5 26.Cd6++ Rf6 27.D:g7 mat) 26.Cd6+ Rg5 27.D:g7+ Rh4 28.Dh6+ Rg4 29.Ne2+ Nf3 30.N:f3+ R:f3 31.Tf1+ Re2 (31...Rg4 32.h3+ Rg3 33.Ce4 mat) 32.Tf2+ Rd1 (32...Rd3 33. Dd2 mat) 33.Dc1 mat (1—0).

Coloana „e"

Fl. Gheorghiu — Seimeanu,
București, 1962

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.d4 b5 (5...e:d4) 6. Nb3 C:d4 7.C:d4 e:d4 8.a4 (în

aceeaşi cursă a intrat negrul şi în partida Mohrlok — Kramer, Varna, 1962 : 8.c3 d3 9.a4 Nd7? 10.a:b5 a:b5 11.Dh5! 1—0) Nd7? (trebuia jucat 8...Tb8) 9. a:b5 a:b5

10.Dh5! Ne6 (dama nu poate apăra punctul „f7", iar alte mutări sînt şi mai rele : 10... g6 11.Dd5! sau 10...Ch6 11. N:h6 etc.) 11.N:e6 g6 12. D:b5+ Re7 13.T:a8 D:a8 14. Dd7+ Rf6 15.D:f7+ Re5 16. f4+ (16...R:e4 17.Cd2+) 1—0.

Tarrasch — Kelltz,
1892

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 g5 4. h4 g4 5.Cg5 h6

6.C:f7 (scoţînd regele din dispozitiv...) R:f7 7.d4 (la 7... D:g4 Cf6!) d5?! (teoria recomandă aici 7...f3!) 8.N:f4 d:e4 (sau 8...Cf6 **9.**Cc3 Nb4 10.Ne2 cu avantaj) 9.Nc4+ Rg6 (după 9...Rg7 10.Ne5+ Cf6 11.0—0 Ne7. albul poate juca 12.d5 sau 12.Cc3!?) 10.0—0 Cf6 11.Ne5

Nf5? (trebuia 11...Ng7) 12. T:f5! R:f5 13.Nf7! (taie regelui negru orice posibilitate de întoarcere) e3 14.Df1+ Re4 15. Df4 mat (1—0).

Edwards — N.,
simultan, 1963

1.e4 e5 2.f4 e:f4 **3.Cf3** Ne7 4.Nc4 Nh4+? (4...Cf6!) 5.g3 f:g3 6.N:f7+?! (de obicei, se joacă 6.0—0 g:h2+ 7.Rh1 cu atac puternic) R:f7 **7.Ce5+** Re6? (dorul de plimbare îl va duce la pieire...) 8.Dg4+ R:e5 9.0—0 g:h2+ 10.Rh1 Nf6? (ceva şanse oferea doar 10... d5 ; acum, totul se termină) 11. d4+ R:d4 12.Ne3+ R:e3 13. e5! (izolînd complet regele de poziţia sa) N:e5 14.Te1+ Rf2 15.Dg2+ R:e1 16.Cc3 mat (1—0).

Steinitz — Goldştein,
Londra, 1862
(albul joacă fără Ta1)

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 h6?! (o măsură profilactică puţin

justificată) 4.d4 e:d4 5.0—0 Nc5 6.c3 d3 7.b4 Nb6 8.b5 Ca5

9.N:f7+! R:f7 10.Ce5+ Rf6 (sau 10...Re8 11.Dh5+, dar trebuia încercat 10...Re7) 11. Df3+! R:e5 12.Df5+ Rd6 (regele negru este nevoit să se întoarcă, dar dama albă se află deja în preajma lui) 13.e5+ (forța imediat matul 13.Na3+) Re7 (sau 13...Rd5 14.e6+ Rd6 15.Nf4+) 14.Na3+ d6 15. e:d6+ Re8 (15...c:d6 16.Te1+) 16.d7+ (mergea și 16.Te1+) N:d7 17.Df8 mat (1—0).

Soler — Almeda,
Spania, 1943

1.e4 e5 2.f4 Nc5 3.Cf3 d6 4. d4 e:d4 5.C:d4 Cf6 6.Cc3 De7 7.Dd3 C:e4? (un cîștig riscant de pion, în ideea 8.C:e4 d5 sau 8.D:e4 D:e4 9.C:e4 N:d4 etc.) 8.Cd5! Dh4+ (altfel se pierde calul) 9.g3 C:g3 10.h:g3! (cel mai bine !) D:h1 11.De2+! (poanta întregii operațiuni !) Ne6 (sau 11...Rf8 12.De7+) 12. C:e6 Rd7 (caii albi sînt atacați, iar 13.C:c5+ d:c5 14.De7+ Rc6 15.D:c7+ R:d5 16.D:b7+ Cc6 nu duce la nimic...) 13. Cf8+! T:f8 14.De7+ Rc6 15. D:c7+ R:d5 16.D:b7+ Cc6 (se pare că nu-i nici o diferență și, totuși, acum albul dă mat) 17.Db3+ Re4 18.Dd3 mat (1—0).

Ohls — Brännbeck,
Finlanda, 1935

1.d4 d5 2.Cf3 e6 3.e3 Cf6 4. Nd3 c5 5.c3 Cc6 6.Cbd2 Nd6 7. 0—0 0—0 8.d:c5 N:c5 9.e4 d:e4 10.C:e4 C:e4 11.N:e4 Ce7?! (o manevră discutabilă) 12.De2 Cg6 13.Cg5! (amenință 14. C:h7!) De7 (sau 13...f5 14. Dh5!) 14.Dh5 h6 15.C:f7! T:f7 16.D:g6 Df6 17.Dh7+ Rf8 18. Ne3 Nb6 19.Ng6 (manevra finală) Tc7 20.Dh8+ Re7 21. De8+ Rd6 22.Tad1+ Re5 23. Tfe1 N:e3 24.T:e3+ (1—0).

Jelcandinov — Bokuceava,
U.R.S.S., 1975

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 Cc6 6.Ng5 g6?! (o slăbire nejustificată ; obișnuit se joacă aici 6...e6) 7.N:f6 e:f6 8.Nb5 (8.Nc4) Nd7 9.Cde2 a6 10.Na4 b5 (după 10...Ne7 11.Cd5 0—0 12.c3, albul are avantaj) 11.Nb3 b4? (negrul se joacă cu „focul"...) 12.Dd5! Ce5 13.f4 Ne6 (se pare că totul este în ordine, dar...)

14.f:e5!! (sacrificînd dama, albul scoate regele advers la mezat...) N:d5 15.Na4+! Nc6 (sau 15...Re7 16.C:d5+ Re6 17. Cd4+ R:e5 18.Cc6+) 16. N:c6+ Re7 17.Cd5+ Re6 18. N:a8 (doi cai și un turn sînt o compensație suficientă pentru damă) R:e5 (18...f:e5 19. 0—0 sau 18...d:e5 19.0—0—0 etc.) 19.Nc6 Da5 20.Cg1 Nh6 (la 20...Dc5 21.Cf3+ R:e4 22. 0—0 cu mat în cîteva mutări) 21.Cf3+ Re6 22.Cd4+ Re5 23. Cb3 Dd8 24.0—0 a5 25.Tae1 (amenințînd 26.g4 și 27.Tf5+!) 1—0.

Coloana „f"

Ed. Lasker — Thomas,
Londra, 1911

1.d4 f5 2.Cf3 e6 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 Ne7 5.N:f6 N:f6 6.e4 f:e4 7.C:e4 b6 8.Ce5 0—0 9. Nd3 Nb7 10.Dh5 De7? (se pare că albul nu are o retragere bună a calului, de exemplu: 11.C:f6+ g:f6!, dar...)

11.D:h7+!! R:h7 12.C:f6++ Rh6 (regele pornește în „exil") 13.Ceg4+ Rg5 14.h4+ (cîștiga, de asemenea, și 14.f4+ R:f4 15.g3+ urmat de mat sau 14... Rh4 15.g3+ Rh3 16.Nf1+ Ng2 17.Cf2 mat) Rf4 15.g3+ Rf3 16.Ne2+ (cîștiga imediat 16.0—0 urmat de 17.Ch2 mat sau 16.Nf1!) Rg2 17.Th2+ Rg1 18.Rd2 mat (mergea, desigur, și 18.0—0—0 mat) 1—0.

Nei — Koblenț,
Tallin, 1956

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.c3 d:c3 (mai prudent este 3...d5 sau 3...Cf6) 4.C:c3 Cc6 5.Cf3 d6 6. Nc4 e6 7.0—0 Cge7 (7...Cf6) 8. Ng5 h6? 9.Cb5! (cu ideea 9... h:g5 10.C:d6+ Rd7 11.C:f7+ cîștigînd dama) d5 10.e:d5 h:g5 (sau 10...e:d5 11.Nf4 cu amenințarea 12.Cc7+) 11.d:e6 Cg6 (nu salva nici 11...N:e6 12.

Cd6+ Rd7 13.C:f7+ sau 11... D:d1 12.e:f7+ Rd8 13.Tf:d1+ Nd7 14.Ne6 etc.) 12.e:f7+ (este interesant de urmărit cursa „slalom“ a pionului alb) Re7 13.De1+! Rf6 (la 13...Rd7 — 14.Td1+) 14.De3 Cf4 15.h4! (subminînd decisiv poziția negrului) Ne6 16.h:g5+ Rf5 17. N:e6+ C:e6 18.g4+! (pionii albi fac minuni : 18...R:g4 19. D:e6+ R:f3 20.Df5+) 1—0.

Kmoch — Prins,
Amsterdam, 1940

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 d5 4. Cf3 Ng7 5.Db3 d:c4 6.D:c4 0—0 7.e4 b6?! (astăzi, se joacă aici 7...a6!) 8.e5 Ne6 9. e:f6! (sacrificînd dama pentru trei figuri ușoare) N:c4 10.f:g7 R:g7 11.N:c4 Cc6 12.Ne3 Cb4?! 13.0—0 Cc2 14.Td1 C:e3 15.f:e3 (negrul a pierdut mult timp intrînd într-o poziție dificilă) c5? 16.Cg5! e6 17.T:f7+! (acum, regele negru trebuie să iasă : 17...Rh6 18.T:h7+ R:g5 19. h4+ Rg4 — 19...Rf5 20.Tf1 mat — 20.Ne2+ Tf3 21.N:f3+ Rf5 22.Tf7+ Rf6 23.g4 mat) 1—0.

Michel — Hostetter,
Bern, 1958

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 Cf6 5.d4 e:d4 6.c:d4 Nb4+ 7.Cc3 C:e4 8.0—0 C:c3 (la 8... N:c3 urmează 9.d5!) 9.b:c3 N:c3 10.Db3 (și mai bine este direct 10.Na3!) N:a1? (mai prudent era, desigur, 10...d5 11. N:d5 0—0 ș.a.m.d.) 11.Na3 d6

12.N:f7+ Rf8 13.Te1! (pe alb nu-l interesează decît regele advers) Nd7 14.Ce5 C:d4 (trebuia încercat 14...C:e5) 15. D:b7 Tc8? (permite o combinație de mare efect ; 15...Nc6 prelungea partida) 16.N:d6+! c:d6 17.C:d7 R:f7 18.Ce5++ Rf6 19.Df7+ Rg5 20.D:g7+ Rf5 21.g4+ Rf4 22.Cd3+ Rf3 23.Te3 mat (1—0).

Coloana „g“

Alehin — N.,
simultan, Viena, 1936

1.e4 e5 2.d4 f6? (trebuia 2... e:d4) 3.d:e5 f:e5 4.Dh5+ Re7 5.D:e5+ Rf7 6.Nc4+ d5 (la 6...Rg6 7.Df5 mat) 7.N:d5+ Rg6 8.Dg3+ (evident, 8.N:b7 cîștiga un turn, dar Alehin joacă la mat) Rh5 (8...Rf6 9. Dg5 mat) 9.Nf7+! g6 10.h3 (cîștiga mai repede 10.Df3+

Ng4 11.D:g4+! R:g4 12.h3+ Rh5 13.g4 mat) Df6 (necesar pentru a para 11.Dg4+ N:g4 12.h:g4 R:g4 13.Ne6 mat) 11. Cf3 Ne7 12.Dg4+! (totuși !) N:g4 13.h:g4++ R:g4 14. Ch2+ Rh5 15.Cf1+ Rg4 (sau 15...Dh4 16.Cg3+ Rg4 17.Ne6 mat) 16.Ne6+ D:e6 17.f3 mat (1—0).

Jerszow — Polak,
corespondență, 1959

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 a6!? 4.Nd3 c5 5.d:c5? (cedează prematur centrul) N:c5 6.Ce2 Cf6 7.e:d5? (poziția înghesuită a regelui alb permite un interesant sacrificiu)

7...N:f2+ 8.R:f2 Db6+ 9. Rf3? (după 9.Re1 Cg4 10.Ce4 e:d5 11.C4g3 nu se vede cum cîștigă negrul) e:d5 10.h3 Cc6 11.Cf1 (11.Cc3) Ce5+ (acum, regele alb pornește într-o călătorie fără întoarcere) 12.Rg3 Ch5+ 13.Rh4 (sau 13.Rh2 Cf3+! 14.g:f3 Df2 mat) Df2+! 14.R:h5 (la 14.g3 — g6 urmat de Cf3+) g6+ 15.Rh6 0—0! 16.Cfg3 (sau 16.g3 f5 17.Rg5 Rg7 și mat în cîteva mutări) Df6 17.Ch5 Dh4 18.Ceg3 f5 19. N:f5 Cf7 mat (0—1).

Glucksberg — Najdorf,
Varșovia, 1935

1.d4 f5 2.c4 Cf6 3.Cc3 e6 4. Cf3 d5 5.e3 c6 6.Nd3 Nd6 7. 0—0 0—0 8.Ce2?! (trebuia jucat 8.Ce5) Cbd7 9.Cg5? (permite o combinație tipică)

9...N:h2+! 10.Rh1 (sau 10. R:h2 Cg4+ ș.a.m.d.) Cg4! 11. f4 (11.C:e6 Dh4+) De8 (amenințînd Dh5!) 12.g3 Dh5 13. Rg2 Ng1!! 14.C:g1 Dh2+ 15. Rf3 e5!! 16.d:e5 Cd:e5+ 17. f:e5 C:e5+ 18.Rf4 Cg6+ 19. Rf3 f4! 20.e:f4 (sau 20.g:f4 Ch4 mat, iar la 20.N:g6 urmează Ng4+! 21.R:g4 D:g3+ 22.Rh5 h:g6+ 23.R:g6 Tf6+ 24.Rh5 Th6 mat) Ng4+!! 21.R:g4 Ce5+!! 22.f:e5 h5 mat (0—1).

Stern — Podobed

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 g6 4.0—0 Ng7 5.c3 e5 6.Ca3 Cge7 7.d4 c:d4 8.c:d4 e:d4 9.Nf4 a6 10.Nc4 0—0 11.Nd6 Te8? (permite „extragerea" regelui negru)

12.N:f7+! R:f7 13.Cg5+ Rf6 (sau 13...Rg8 14.Db3+ urmat de mat) 14.C:h7+ Re6 15. Cg5+ Rf6 (15...R:d6 16.Cf7+) 16.f4! (regele a fost imobilizat și se începe atacul metodic pentru exterminarea lui) Nh6 17.Db3 Tf8 18.Ne5+! (poanta atacului !) C:e5 19.f:e5+ R:g5 (sau 19...Rg7 20.Tf7+ urmat de mat) 20.Dg3+ Rh5 21. Dh3+ Rg5 22.g3! (amenințînd 23.Dh4 mat) Cf5 23.Tf4 (1—0).

Schulten — Morphy,
New York, 1857

1.e4 e5 2.f4 d5 3.e:d5 e4 4. Cc3 (4.d3!) Cf6 5.d3 Nb4 6.Nd2 e3! (pentru a deschide coloana „e") 7.N:e3 0—0 8.Nd2 N:c3 9.b:c3 Te8+ 10.Ne2 Ng4 11.c4 c6 12.d:c6 (interesant era 12. Nc3!? cu ideea 12...c:d5 13.Ne5, dar 12...N:e2 13.C:e2 Cg4 menținea inițiativa) C:c6 13.Rf1 (altă posibilitate consta în 13. Nc3 Cd4 14.N:d4 D:d4 15.Cf3 N:f3 16.g:f3 Ch5 cu atac puternic) T:e2! 14.C:e2 Cd4 15. Db1 N:e2+ (poziția negrului este cîștigată și acesta îi oferă regelui alb un ultim voiaj) 16. Rf2 (sau 16.Rg1 C:c2! 17.D:c2 Dd4+) Cg4+ 17.Rg1 (17.Re1 Dh4+ 18.g3 De7 cu cîștig) Cf3+! 18.g:f3 Dd4+ 19.Rg2 Df2+ 20.Rh3 D:f3+ 21.Rh4 Ce3! 22.Tg1 (se amenința 22... Dg4 mat) Cf5+ 23.Rg5 Dh5 mat (0—1).

Weinștein — Jones,
New York, 1946

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 c6 4. Cf3 Cf6 5.Ng5 (5.e3) d:c4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Nh4 g5 9.C:g5 h:g5 10.N:g5 Cbd7 11.Df3 (aici se mai joacă 11.g3 sau 11.Ne2) Nb7 12.e:f6 (mutarea „teoretică" 12.Ne2 este, probabil, o pierdere de timp : 12...Db6! 13. N:f6 c5! etc.) Db6 13.0—0—0!? c5 14.d5 b4? (trebuia făcută întîi rocada — 14...0—0—0) 15. Ca4 Da5 16.N:c4! (un sacrificiu firesc de figură pentru a aduce regele advers în centru) D:a4 17.Dg4 e5 (sau 17...0—0—0 18. d:e6 Ce5 19.e7+!) 18.d6 Dc6? (evident, trebuia 18...0—0—0 și, după 19.N:f7, albul are compensație suficientă pentru figura sacrificată)

19.N:f7+! R:f7 20.Dc4+ Rg6 21.De6! R:g5 22.h4+ Rh6 23. f7+ Rh7 24.Df5+ Rg7 25.Th3 (un asemenea rege nu mai poate scăpa !) N:d6 26.f8D+! C:f8 27.Tg3+ (1—0).

Coloana „h"

Metger — Landry,
Kiel, 1912
(albul joacă fără Cb1)

1.e4 e5 2.Cf3 Cf6 3.d4 e:d4 4.e5 Cd5 (obişnuit, se joacă 4...Ce4 5.D:d4 d5 etc.) 5.Nc4 Nb4+?! (sperînd în schimburi...) 6.c3! d:c3 7.0—0 Cb6

8.N:f7+! R:f7 9.Db3+ d5 10.e:d6+ Ne6 11.Ce5+! (negrul se aştepta, probabil, numai la 11.D:b4 Cc6!) 11... Rf6 12.Ng5+! R:g5 (sau 12... R:e5 13.Tfe1+ cu cîştig rapid) 13.D:e6 Df6 14.h4+ (evident, cîştigau şi alte şahuri, dar albul are în vedere un mat forţat) Rh5 (la 14...Rf4 15. Cd3 mat) 15.Dg4+ Rh6 16. Cf7+ D:f7 17.Dg5 mat (1—0).

Westein — Roman,
Mendoza, 1935

1.d4 Cf6 2.c4 e5 3.d5?! (mai bine este 3.d:e5) Nc5 4.a3? (permite un sacrificiu tipic, dar, după cum se va vedea, nu prea corect)

4...N:f2+ 5.R:f2 Ce4+ 6. Re3?! (albul este prea optimist ; după 6.Re1 Dh4+ 7.g3

C:g3 8.Cf3! el ar fi respins, probabil, atacul) f5 7.Cf3 d6 8. Cc3? (era mai bine 8.De1!) f4+! 9.R:e4 Nf5+! 10.R:f5 Df6+ 11.Rg4 (11.Re4 Dg6 mat) h5+ (12.Rh3 Df5+) 0—1.

Noordijk — Landau,
Rotterdam, 1927

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.Cf3 (3. d4) d6 4.Nc4 Cb6 (descoperindu-și — pentru o clipă — punctul vulnerabil...)

5.N:f7+! R:f7 6.Cg5+ Rg6 (sau 6...Rg8 7.Df3 De8 8.e6! și amenințarea 9.Df7+ D:f7 10. e:f7 mat a decis, ca într-o partidă Powers — Drake) 7. Df3! R:g5 8.Df7 (tăindu-i regelui drumul de retragere) g6 9. d4+ Rh5 10.Df4! h6 11.h3 g5 12.Df7+ Rh4 13.g3 mat (1—0).

Joșkevici — Aign,
Bavaria, 1956

1.e4 e5 2.d4 e:d4 3.c3 d:c3 4. Nc4 d6 5.Cf3 h6? (permite un sacrificiu clasic) 6.N:f7+! R:f7 7.Ce5+ Rf6 (calul nu poate fi luat) 8.C:c3 R:e5 9.Nf4+! (totul pentru mat !) R:f4 (9... Re6 10.Dg4+ sau 9...Rf6 10. Cd5+ și figurile albe apar în atac) 10.Dd5 (regele a fost izolat de grosul trupelor sale) Dg5 11.g3+ Rf3 12.Dd1+ Rg2 13.De2 R:h1 14.Df3+ R:h2 15.Re2! (1—0).

Matschego — Hamppe,
Viena, 1853

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 g5 4. h4 g4 5.Cg5 h6 (urmează un interesant sacrificiu)

6.C:f7 R:f7 7.Nc4+ (mai slab era 7.D:g4 Cf6 8.D:f4 Nd6!) d5 8.N:d5+ Rg7 9.d4 (pentru figura sacrificată, albul are un pion, centru și atac) Cf6 10.Cc3 Nb4?! (trebuia apărat pionul „f4“ — punctul de intrare spre regele său — prin 10...c6 11.Nb3 Ch5 etc.) 11. N:f4 C:d5 12.e:d5 De7+ 13.

Ne5+ Rg6 14.0—0 N:c3? 15. Dd3+! (captura în şah nu este obligatorie !) Rh5 16. Tf5+ N:f5 17.D:f5+ R:h4 18. g3+ Rh3 19.Df1 mat (1—0).

Kaila — Kivi,
Finlanda, 1949

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e:d5 (3. Cc3) c:d5 4.c4 d:c4? (dezvoltă cu tempo nebunul alb ; trebuia 4...Cf6) 5.N:c4 e6 6.Cc3 Cd7?! 7.d5 e5 8.Cf3 a6 9.0—0 (din cauza multiplelor mutări de pioni, negrul a rămas în urmă cu dezvoltarea) Cf6 10.d6! Cb6?

11.N:f7+! R:f7 12.Db3+ Rg6 (sau 12...Re8 13.C:e5!) 13.C:e5+ Rh5 14.Ce2 De8 (la 14...g5 urmează 15.Cg3+ Rh4 16.Cf5+ N:f5 17.Dg3+) 15. Df3+ Ng4 16.D:g4+! C:g4 17. Cg3+ Rh4 18.Cf3 mat (1—0).

Dalseno — Goslar,
corespondenţă, 1967

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 d6 6.Te1 b5 7.Nb3 d5?! (deschide prematur jocul) 8.e:d5 C:d5 9.C:e5 Cce7

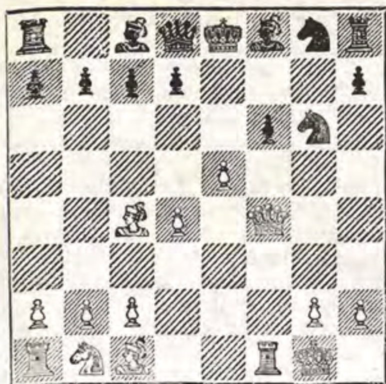

10.C:f7! (pentru a „rupe" regele negru de trupa sa) R:f7 11.Df3+ Rg6 (11...Re8 12.N:d5 etc.) 12.Te5! c6 13.N:d5 c:d5 (sau 13...C:d5 14.Dh5+ Rf6 15. Dg5+) 14.Tg5+!! R:g5 15. h4+ R:h4 (15...Rg6 16.h5+) 16.d4 Cg6 17.g3+ Rh3 18.g4+ Rh4 19.Dg3 mat (1—0).

Mihailov — Pelikan,
1862

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Cf3 g5 4. Nc4 g4?! (trebuia 4...Ng7) 5. 0—0 g:f3 6.D:f3 Cc6?! (acum, era mai bine 6...Df6) 7.D:f4 f6 8.d4 (bine era şi 8.Cc3!) Cce7 9.e5 Cg6

10.e:f6! (un frumos sacrificiu de damă !) C:f4 11.f7+ Re7 12.N:f4 (poziţia albului este covîrşitoare, cea a negrului — tragi-comică !) Nh6 13.Te1+ Rf6 14.Te8 Cge7 15. Ne5+ Rg6 16.T:h8 Cc6 17.

Tg8+ Rh5 (17...Rf5 18.Cc3!) 18.Ne2+ Rh4 19.g3+ (mergea și 19.Ng3 mat) Rh3 20.Nf1 mat (1—0).

Lange — Schierstedt,
Breslau, 1868

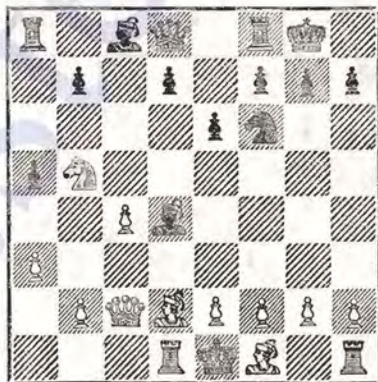
1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 e:f4 4.Cf3 g5 5.Nc4 g4 6.0—0 g:f3 7.d4 f:g2? (trebuia 7...d5! sau încercat 7...C:d4!? 8.D:d4 Dg5!)

8.N:f7+! R:f7 9.Dh5+ Rg7 10.T:f4 Ch6 11.Ne3 (deși cu două figuri ușoare în minus, albul își continuă dezvoltarea cu un calm olimpian...) d6 12. Ce2 De7 13.R:g2 Ne6 14.Taf1 Nf7? 15.D:h6+!! (lovitura decisivă !) R:h6 16.Tg4+ Rh5 17.Cg3+! R:g4 18.Tf5! h6 19. h3+ Rh4 20.Th5+! N:h5 21. Cf5 mat (1—0).

Ewald — Turke,
R. F. Germania, 1963

1.c4 Cf6 2.Cc3 e6 3.d4 Nb4 4.Nd2?! c5 5.d:c5 (5.e3) N:c5 6.Cf3 Cc6 7.a3 a5 8.Dc2 0—0 9.Td1 (era de preferat 9.e3 urmat de Nd3 și 0—0) Cd4 10. C:d4 N:d4 11.Cb5? (neglijînd complet flancul regelui...)

11...N:f2+! 12.R:f2 Cg4+ 13. Rg3 (la 13.Re1 putea urma o manevră interesantă : 13...Df6 14.T oriunde Df2+ 15.Rd1 Db6 cu avantaj) Df6! 14.R:g4 h5+ 15.R:h5 d5 16.Ng5 g6+ 17.Rh4 Df2+ 18.g3 Rg7! (amenințînd decisiv 19...Th8+) 19.Dc3+ f6 20.Nh6+ R:h6 21.Df3 e5!!

(matul prin 22...g5 este imparabil) 0—1.

Begun — Mariasin,
Minsk, 1967

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 g6 6.f4 Ng7?! (trebuia 6...Cc6) 7.e5 d:e5 8. f:e5 Cd5? (era, totuşi, mai bine 8...Cfd7 9.e6! cu avantaj) 9. Nb5+ Rf8 (altfel se pierde o figură) 10.0—0 e6 (pionul „e5" nu poate fi luat : 10...N:e5 11. Nh6+ Rg8 12.C:d5 D:d5 13. Cf5! Dc5+ 14.Ne3 Dc7 15. Ch6+) 11.Df3 f5 12.e:f6 C:f6 13.Ne3 Rf7 14.Tad1 De7 15. Ce4 h6 16.g4 g5 17.Nc4 Cbd7? 18.C:e6 Ce5 19.C6:g5++ Rg6 (regele porneşte în cursă)

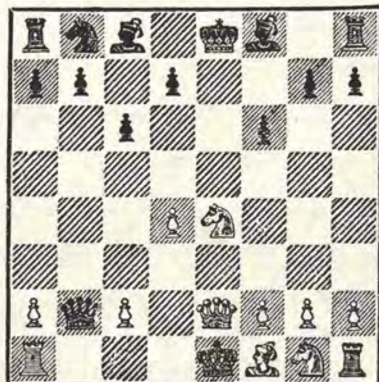
20.Df5+!! (surpriza !) N:f5 21.g:f5+ Rh5 22.Cg3+ Rh4 23.Tf4+ (în faţa matului imparabil : 23...R:g5 24.h4 mat sau 23...Cfg4 24.T:g4+! C:g4 — 24...R:g4 25.Td4 mat — 25. Cf3+ Rh3 26.Nf1 mat, negrul se predă) 1—0.

Desigur, nu orice încercare de a scoate regele advers din fortăreaţa sa şi de a-l trece prin „foc şi sabie" este încununată de succes. Deseori, chiar şi atunci cînd acţiunea a fost bine gîndită şi realizată după toate regulile artei şahiste, atacul — la prima vedere cîştigător — se poate dovedi iluzoriu, urmărirea eşuează şi regele se întoarce întreg şi nevătămat — uneori chiar fără pierderi materiale — în cetatea sa sau se adăposteşte cu succes în altă zonă a tablei.

Nu se poate spune că regii din partidele de pînă acum nu au fost curajoşi (uneori, e drept, fără voia lor !). Acum, vom avea posibilitatea de a urmări în acţiune şi regi... norocoşi !

N. — Steinitz,
simultan, Haga, 1873

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 c6 5.N:f6?! (mai consecvent, în spiritul de gambit, era 5.f3!) e:f6 6.C:e4 Db6 (bine era şi 6...d5!) 7.De2? (ameninţînd şah prin descoperire, albul se pregăteşte să facă rocada, dar...) D:b2! (curaj, intuiţie sau calcul ireproşabil ?)

8.Cd6++ (sau 8.C:f6++ Rf7!) Rd8 9.De8+ Rc7 10.D:c8+ R:d6 11.Td1 Ca6!? (un turn pentru contraatac!) 12.D:a8 Rc7! (regele negru şi-a găsit un loc bun de popas şi acum vine rîndul celui alb...) 13.D:a7 Nb4+ 14.Re2 D:c2+ 15.Rf3 (sau 15.Re3 Te8+) Df5+! 16. Rg3 Nd6+ 17.Rh4 Dg5+ 18. Rh3 Dh5 mat (0—1).

Taubenhaus — Halpern,
Varşovia, 1887

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 e:f4 4.d4?! (un interesant gambit, născocit de Steinitz)

4...Dh4+ 5.Re2 d5 (se pare că 5...d6 este mai bună) 6.e:d5 Ng4+ 7.Cf3 N:f3+?! (era mai bine 7...0—0—0) 8.g:f3 De7+ 9.Rd3 Cb4+ 10.Rc4 (principalele figuri albe — regele şi dama — parcă şi-au schimbat locurile) c6 (negrul caută să atace, cu orice preţ, regele advers, dar uită de cel propriu; şi aici trebuia preferată rocada...) 11.Nh3! c:d5+ 12.Rb3 Cc6 13.The1 C:d4+ 14.D:d4! D:e1 15.Da4+ (regele alb a străbătut cu bine zona „minată" şi acum vine rîndul oponentului său) b5 16.D:b5+ Re7 17.Dd7+ Rf6 18.C:d5+ Re5 19.N:f4+ Rd4 20.Cc3+ Rc5 21. Ca4 mat (1—0).

Cigorin — Mortimer,
Paris, 1900

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 e:f4 4.d4 Dh4+ 5.Re2 d5 6.e:d5 Ng4+ 7.Cf3 0—0—0 8.d:c6 Cf6? (după 8...Nc5 9.De1 Dh5 10.c:b7+ Rb8 11.Rd1 N:d4, regele alb nu s-ar fi simţit prea bine pe coloanele centrale deschise...) 9.De1 Te8+?! 10. Rd2! (şi dama neagră este atacată!) Dh5 11.Df2 Nb4 12.Nd3 Te3 13.c:b7+ Rb8 (dacă negrul ar fi fost proroc, ar fi luat cu siguranţă acest pion) 14. Ce5! (oferind dama, pe care negrul se grăbeşte s-o ia) Te2+? 15.D:e2 N:e2 16.N:e2 Ce4+ 17.Rd3 Cf2+ 18.Rc4! (regele la atac!) Dh6 19.Nf3! (ameninţă 20.Cd7 mat) c5? (trebuia 19...Td8) 20.Cd7+ Rc7 21.N:f4+! D:f4 22.Cd5+ R:d7 23.C:f4 C:h1 24.d:c5 Na5 25. b4! Nc7 26.Td1+ Re8 27. Nc6+ (1—0).

Ţeşkovski — Vadasz,
Malgrad-Calelio, 1978

1.e4 d6 2.d4 Cf6 3.Cc3 g6 4. f4 Ng7 5.Cf3 0—0 6.Ne3 (6.e5)

Ca6 7.e5 Cg4 8.Ng1 c5 9.h3 c:d4 10.D:d4 Ch6 11.0—0—0 Da5 12.g4 Nd7 13.Cd5! (începutul unei operațiuni de pressing pozițional la care a fost convocat și... regele!) D:a2 14. C:e7+ Rh8 15.D:d6 Da1+ 16. Rd2 Da5+ 17.Re3 (o poziție interesantă)

17...N:g4 (încercînd să profite de poziția regelui alb în centru) 18.h:g4 Tad8 19.Td5! (anihilează intențiile negrului) Da4 20.D:d8 C:g4+ 21.Rd3 Cb4+ 22.Re2 Cc6 (la 22... D:c2+ 23.Cd2!) 23.Cg5! h5 (nu 23...C:d8 24.T:h7 mat) 24. C:f7+ Rh7 25.Cg5+ Rh6 (sau 25...Rh8 26.C:g6+) 26.Cg8+ T:g8 27.D:g8 (1—0).

Giurcanu — Vaisman,
Iași, 1959

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 a6 (3...Cf6) 4.e4 b5 5.a4 Nb7 6. Cc3?! (era mai bine 6.b3!) b4 7.N:c4 e6 (la 7...b:c3 8.Db3!) 8.Db3 (8.d5!?) Cc6 (la 8...Cf6 poate urma 9.Cg5 Ne7 10.C:f7!) 9.a5 b:c3 10.D:b7 Cb4 11. N:a6!? (cu ideea 11...T:a6 12. b:c3 sau 11...C:a6 12.Dc6+ Re7 13.b:c3 f6 14.d5! e:d5 15.Cd4 cu atac; era interesant și 11. e5!?) Tb8 12.Nb5+ Re7 (regele își începe călătoria...) 13.a6! T:b7 14.a:b7 Db8! 15.Ta8 D:b7 16.Te8+ Rf6 17.Ng5+ Rg6 18. T:e6+! Cf6 19.Ce5+ R:g5 20. C:f7+ Rf4!! (20...Rh5 21. Ne2+) 21.Ne2 Cc2+ 22.Rf1 C:e4 23.Te5 (amenință 24.g3 mat) Ce3+! 24.Rg1 C:g2! 25. Cd8 (ultima șansă) Db6 26. Ce6+ D:e6 27.T:e6 Ch4 28. b:c3 Nd6 29.f3 Cg5 și negrul a cîștigat (0—1).

Schlechter — Herzfeld,
Viena, 1893

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.f4 d5 4. d3 (obișnuit, aici se joacă 4.f:e5 C:e4 5.Cf3) Nb4 5.f:e5

5...C:e4! (cu acest sacrificiu, negrul invită regele advers la plimbare) 6.d:e4 Dh4+ 7.Re2 N:c3 8.b:c3 Ng4+?! (după cum arată continuarea partidei, aici trebuia jucat 8... D:e4+ 9.Ne3 Cc6 sau 9...Nf5 cu compensație dinamică suficientă) 9.Cf3 d:e4 10.Dd4 Nh5 (nu 10...e:f3+ 11.g:f3 și se pierde Ng4) 11.Re3! (înainte !) N:f3 12.g:f3 De1+ 13.Rf4 Cc6? (trebuia forțată remiza prin 13...Dh4+) 14.D:e4 D:c3 15.Nb5! 0—0—0 (amenințînd cîștigul damei prin 16...Td4, negrul a crezut că a pus punct ultimelor „zvîrcoliri" ale albului. Urmează însă o combinație magistrală) 16.N:c6! Td4 (sau 16...b:c6 17.Ne3!) 17.N:b7+ Rb8? (și după 17...Rd8, albul ar fi avut compensație suficientă pentru damă) 18.Tb1 T:e4+ 19.N:e4+ Rc8 20.Td1! (1—0).

X. COMBINAȚIA „NEMURITOARE" A LUI ANDERSSEN

După cum se știe, dezvoltarea forțelor în deschidere presupune respectarea anumitor reguli și principii. Potrivit uneia dintre ele, nu trebuie să introducem dama în joc decît după terminarea întregii dezvoltări și pe o poziție unde să nu poată fi atacată cu tempo — cel puțin imediat — de către figurile și pionii adverși. Orice „escapadă" timpurie a damei este, din acest punct de vedere, legată de mari primejdii și poate să se termine rău pentru ea sau, indirect, pentru celelalte figuri.

Dezvoltîndu-și în deschidere nebunii, jucătorii sînt nevoiți să-și lase fără apărare pionii de pe coloana cailor — „b2", „g2" și respectiv, „b7", „g7". Spre acești pioni sînt atrase, ca de un magnet, figurile adverse și, în special, dama. Cu tot caracterul aventuros al acestei acțiuni — pentru ieșirea damei, luarea pionului și, eventual, întoarcerea „piratului" fiind necesare multe mutări — sînt destui jucători, adepți fervenți ai avantajelor materiale, care nu pot rezista tentației sau care, pur și simplu, își asumă în mod conștient riscurile legate de o asemenea operațiune.

Capturînd pionul „otrăvit", dama este însă, de cele mai multe ori, încercuită, expunîndu-se pierderii sau oferind adversarului diverse alte compensații de timp, dezvoltare, avantaj în centru, inițiativă, presiune pozițională sau atac. În unele cazuri chiar, jucătorul recurge la o contraacțiune radicală : el lasă turnul în priza damei pentru a folosi timpul astfel cîștigat în vederea obținerii unor avantaje mai substanțiale sau pentru finalizarea celor existente.

Pentru combinația-tip din titlu este caracteristic *sacrificiul ambelor turnuri în scopul*

realizării unei compensații mai mari în dezvoltare și al îndepărtării damei adverse de teatrul principal al operațiunilor, unde figurile proprii vor ataca cu violență regele advers în mijlocul forțelor neputincioase ale acestuia.

Dar să analizăm mai întîi partida cea mai reprezentativă pentru acest gen de acțiuni complexe, în care forța magnetică a pionului „b2" constituie doar un preludiu al unei magnifice combinații.

Anderssen — Kieseritzky,
Londra, 1851

Jucată în timpul primului Congres și turneu internațional din istoria șahului, această partidă face parte dintr-un meci de 16 partide ușoare — cîștigat de Kieseritzky cu +9—5=2 și a durat cca o oră și jumătate. Cu atît mai mult trebuie apreciată profunzimea ideilor combinative ale lui Anderssen care, sacrificînd un nebun, ambele turnuri și apoi dama, a dat mat cu ultimele trei figuri ușoare care îi mai rămăseseră, în prezența tuturor forțelor adverse! Partida a fost publicată în primul număr al revistei engleze „Chess players" — fondată în 1851 de Horwitz și Kling — și apoi reprodusă de nenumărate ori în revistele și cărțile de șah ale lumii. Ea a uimit și fermecat întreaga lume șahistă care a împărtășit aprecierea de „partidă nemuritoare" a șahului dată de Falkbeer (după alții, de Hirschfeld).

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Nc4 (obișnuit se joacă aici 3.Cf3) Dh4+?! (ulterior s-a stabilit că era mai bine 3...Cf6 cu ideea c6—d5) 4.Rf1 b5!? (mutarea lui Kieseritzky; altă idee este 4...d5) 5.N:b5 Cf6 6. Cf3 Dh6 (sau 6...Dh5 7.Cc3!) 7. d3 (după 7.Cc3 g5 8.d4 Ng7 9. e5 Ch5 10.Rg1 Nb7, negrul are contrajoc) Ch5?! (trebuia 7... Nc5! 8.d4 Nb6 9.Cc3 Nb7 10. Nd3 g5 11.h:g5 Tg8! cu contrașanse...) 8.Ch4 (alte idei bune erau 8.Tg1 sau 8.Cc3) Dg5? (trebuia jucat neapărat 8...g6! 9.g4 Cf6 10.Cg2 Dh4 11.N:f4 C:g4 ș.a.m.d.) 9.Cf5 c6 10.g4 Cf6 11.Tg1! (negrul se aștepta probabil la 11.Na4 g6 urmat de 12...C:g4, dar este surprins de un splendid sacrificiu intuitiv de figură care caută să exploateze slăbiciunea cîmpului „d5" și avansul de dezvoltare pentru crearea unei situații combinative favorabile. Ideea lui Anderssen — apreciată de Cigorin drept genială — este într-adevăr extrem de profundă și caracterizează cît se poate de bine colosalul talent combinativ al campionului german) c:b5 12.h4 Dg6 13.h5 Dg5 14.Df3 Cg8 (și după 14...C:g4 15.T:g4 D:h5 16.N:f4, avantajul albului este evident, de aceea negrul vrea să aibă măcar o compensație materială pentru

suferinţele care-l aşteaptă...) 15.N:f4 Df6 16.Cc3 (avansul colosal de spaţiu şi de dezvoltare, stăpînirea cîmpului „d5" constituie o compensaţie suficientă pentru figura sacrificată şi o bază temeinică pentru declanşarea unui atac irezistibil) Nc5 17.Cd5 (la cîştig ducea 17. d4 sau 17.Nd6 N:d6 18.Cd5! dar Anderssen consideră că a sosit timpul pentru acţiuni mai energice...) D:b2 18.Nd6!

(Începutul combinaţiei prin care albul oferă cele două turnuri ; Anderssen cunoştea, fără îndoială, acest gen de sacrificii întîlnit probabil încă din secolul al XVIII-lea la vechii maeştri italieni sau la francezul Philidor, altfel n-ar fi renunţat la alte două continuări posibile — poate chiar obiectiv mai bune : 18.Ne3 şi 18.Te1) N:g1 (după cum au arătat diverşi comentatori — printre care şi Steinitz — negrul păstra şanse de rezistenţă după 18...D:a1+ 19.Re2 Db2 deşi, după 20.Rd2! N:g1 21.e5, este îndoielnic dacă poziţia se putea salva) 19.e5!! (o mutare liniştită, dar de o forţă teribilă ; interferînd liniile de legătură a damei negre cu forţele sale, albul sacrifică încă un turn şi ameninţă 20.C:g7+ Rd8 21.Nc7 mat) D:a1+ 20. Re2 Ca6 (se pune problema dacă negrul avea o apărare mai bună, de exemplu 20...Na6!? De-a lungul anilor, mulţi jucători şi teoreticieni reputaţi au analizat această poziţie conchizînd că ea era oricum pierdută de negru. Prin mutarea din partidă, negrul apără cîmpul de mat, dar Anderssen a prevăzut şi un al doilea mat, mult mai frumos şi cu sacrificiu de damă !) 21.C:g7+ Rd8 22.Df6+! C:f6 23.Ne7 mat (1—0).

Studiul acestei combinaţii-tip este deosebit de util întrucît ea reprezintă o metodă de atac aplicabilă în diverse deschideri şi în multiple poziţii, atît cu albul cît şi cu negrul, cu o desfăşurare forţată sau ca o cursă pusă „din mers", precum şi în forme practic inepuizabile — care permit manifestarea creatoare a jucătorului. Ea poate fi *simplă* — după sacrificiul turnurilor urmînd o variantă forţată de mat sau cîştig masiv de material, *mai complexă*, antrenînd o gamă întreagă de elemente tactice şi necesitînd un calcul îndepărtat al variantelor sau, pur şi simplu, *intuitivă*, jucătorul apreciind doar consecinţele în conducerea ulterioară a jocului. Fără a avea pretenţia de a epuiza pro-

blema, vom prezenta un număr destul de mare de partide în care această combinaţie-tip se prezintă — în diverse deschideri — sub diferite forme, de la cele simple şi clare pînă la cele mai complexe şi spectaculoase.

I. Sacrificiul turnurilor determină decizia rapidă a părţii active

Stejskal — Ferenc,
Cehoslovacia, 1962

1.e4 c5 2.f4?! (o continuare mai rar jucată) Cc6 3.Cf3 d6 4.d4 (consecvent ar fi fost 4. Nb5 sau 4.Nc4) c:d4 5.C:d4 Db6! 6.Nb5 (6.c3) Nd7 7.N:c6 b:c6 8.Cc3 g6 9.Tb1 Ng7 10. Ne3 c5 11.Cde2 Ng4 (nebunii negri presează puternic) 12.Cd5 Db7 13.Dd3 N:e2 14.R:e2 (forţat ; dacă 14.D:e2, atunci 14... e6 15.Cc3 N:c3+) Tb8 15.Nd2 Cf6 16.Dc3? (trebuia 16.C:f6+) C:e4! 17.D:g7 D:d5 18.D:h8+ Rd7 19.D:b8 (albul a capturat cele două turnuri, dar...) D:d2+! (poate urma : 20.Rf3 Df2+ 21.R:e4 sau 21.Rg4 f5+) 0—1.

Schifferdecker — Strauss,
R. F. Germania, 1956

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7. f4 h6 8.Nh4 Db6 9.Dd2 D:b2 10.N:f6 (o cursă în care negrul cade prompt) D:a1+? (evident, trebuia jucat 10...g:f6) 11.Rf2 Nd7? (ameninţarea 12. Nb5+ trebuia parată prin 11... Db2) 12.C:e6! f:e6 (12...N:e6 13.Nb5+ ar fi prelungit jocul...) 13.Ne2! (decisiv ; la 13... D:h1 urmează 14.Nh5+) 1—0.

Probst — Löwing,
Oeyrhausen, 1922

1.e4 e5 2.Cf3 f5 3.Nc4 f:e4 4.C:e5 Dg5 5.Nf7+ Re7 6. Dh5 D:g2 (negrul se avîntă în complicaţii...) 7.Ne8! (oferind un turn...) D:h1+ 8.Re2 Cf6? 9.Df7+ Rd8 10.Cc3 C:e8 11. d4! (ameninţînd 12.Ng5+) Ne7 12.Cd5 Nf6 13.Nf4 (şi al doilea...) D:a1

14.De7+!! N:e7 15.Cf7 mat (1—0).

Bernştein — Tartakower,
Paris, 1947

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Cf6 (3...Cbd7) 4.d:e5 C:e4 5.Nc4 (aici se mai joacă 5.Dd5 sau 5.Cbd2) Ne6?! (teoria recomandă 5...c6 6.e:d6 C:d6 7.Nb3 Ne7 =) 6.N:e6 f:e6 7.De2 (într-o partidă anterioară Gerstenfeld — Tartakower, Jurata,

1937 s-a continuat cu 7.Cbd2 C:d2 8.N:d2 Cc6 9.De2 d5 10. 0—0 cu avantaj) d5 8.Db5+ Cc6 9.Cd4? (mutarea repetată a aceloraşi figuri nu poate duce la nimic bun!) Dd7 10. D:b7? Nb4+ 11.c3 C:d4+! 12. D:a8+ Rf7 13.D:h8 Db5! (0—1).

Rodzinski — Alehin,
Paris, 1913

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 d6 4.c3 Ng4 5.Db3?! (o ieşire prematură...) Dd7 6.Cg5 (la direct 6.N:f7+ D:f7 7.D:b7 urma 7... Rd7! 8.D:a8 N:f3 9.g:f3 D:f3) Ch6 7.N:f7+ (sau 7.D:b7 Tb8 8.Da6 Tb6, urmat de Ne7 şi 0—0, cu compensaţie pentru pion) C:f7 8.C:f7 D:f7 9.D:b7

9...Rd7! 10.D:a8 Dc4 11.f3 N:f3! 12.g:f3 Cd4 13.d3 D:d3 14.c:d4 Ne7! 15.D:h8 Nh4 mat (1—0).

Vaisman — N.,
simultan, Iaşi, 1975

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 a6 4.e4 c5 5.N:c4 c:d4 6.C:d4 (merge şi 6.D:d4) e5? (trebuia 6...e6) 7.Da4+! Dd7 (7...Nd7 8. Db3!; 7...Cc6 8.C:c6 Dd7 9. N:f7+!; 7...b5 8.N:b5+; 7... Cd7 8.Cf5 g6 9.N:f7+ R:f7 10. Db3+ Rf6 11.h4 cu atac) 8. Nb5! a:b5 9.D:a8 D:d4 10.D:b8 Nb4+ 11.Cc3 (la 11.Nd2 D:e4+ 12.Rd1 Ce7 etc.) N:c3+ (sau 11...D:e4+ 12.Ne3 Ce7 13.Dc7! cu cîştig) 12.b:c3 D:c3+

13.Nd2! D:a1+ (sau 13...Dc5 14.Tc1) 14.Re2 D:h1 (la 14... Dd4 urmează 15.D:c8+ Dd8 16.D:b7 etc.) 15.D:c8+ Re7 16. Nb4+ Rf6 17.Df5 mat (1—0).

Baksa — Szimonidesz,
Budapesta, 1960

1.d4 d5 2.Cf3 Cc6 3.c4 Ng4 4.e3?! (mai tare este 4.Cc3 sau 4.c:d5) e5! 5.Db3 N:f3 6.g:f3 d:c4 7.N:c4 (sau 7.D:b7 Cb4!) Dd7 8.N:f7+? (o combinaţie cu „gaură") D:f7 9.D:b7

9...Rd7! 10.D:a8 D:f3 11.Tf1 e:d4 12.e:d4 (se amenința 12... d3 13.Cc3 Nb4 cu mat) Cf6 13. Cc3 Nb4! 14.D:h8 C:d4 15. D:g7+ Re8 16.Dh8+ Rf7 (17. Rd2 Ce4+) 0—1.

Jurtunen — Särkilahti,
Tampere, 1975

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 g6 5.Ne3 Ng7 6.Nc4 (6. Cc3) Da5+ (la 6...Db6 7.Cb5 sau 7.Cb3 Db4+ 8.C1d2 N:b2 9.Tb1, cu compensație pentru

pion) 7.Cc3 Db4 8.C:c6 N:c3+ (la 8...D:c4 9.C:a7, dar trebuia 8...b:c6) 9.b:c3 D:c3+

10.Dd2! D:a1+?! (trebuiau schimbate damele) 11.Re2 D:h1 12.Ce5 Cf6? (după 12...e6 13. Dd6 b6 14.Nb5 Cf6 15.Ng5, negrul este legat de mîini și de picioare) 13.N:f7+ Rf8 (sau 13...Rd8 14.Da5+ b6 15. D:b6+!) 14.Nh6 mat (1—0).

Lange — N.,
1855

1.e4 e5 2.Cf3 d5?! 3.C:e5 d:e4 (șanse mai bune oferă 3...De7 4.d4 f6 etc.) 4.Nc4 Dg5 5.C:f7 D:g2

6.Dh5! (totul pe o carte...) D:h1+ 7.Re2 D:c1? (trebuiau schimbate damele prin 7... Df3+) 8.Cd6++ Rd7 9.Df7+ R:d6 10.Cc3! D:a1 11.C:e4+ Re5 (11...Rc6 12.Dd5+) 12. Dd5+ Rf4 13.Dg5+ R:e4 14. d3+ Rd4 15.De3 mat (mergea și 15.c3 mat) 1—0).

N. — Perigal,
Londra, 1943

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 d6 5.0—0 (5.d4) Ng4 (îngreuind înaintarea „d2—d4") 6.d4 e:d4 7.Db3 Dd7 8.c:d4 N:f3 9.d:c5 (sau 9.D:f3 C:d4...) Cd4 10.D:b7

10...Dg4! (albul este — cum se spune — „pe mat" și negrul sacrifică cu plăcere totul !) 11.D:a8+ Re7 12.Ng5+ Cf6! 13.c:d6+ Rd7 14.g3 Dh3 (matul e mai atrăgător...) 15.D:h8 Dg2 mat (0—1).

Hamburger — Heuächer,
Nürnberg, 1934

1.f4 e5 2.f:e5 d6 3.e:d6 N:d6 4.Cf3 g5 5.d4 g4 6.Ce5 Cc6!? (bine era și 6...N:e5) 7.C:c6 b:c6 8.Ne3? (trebuia imediat 8.Dd3) De7 9.Dd3 Na6! 10. D:a6? D:e3 11.D:c6+

11...Re7 12.D:a8 Cf6! 13. D:h8 Dc1+ 14.Rf2 Ce4+ 15. Rg1 De3 mat (0—1).

Santarere — Bakos,
New York, 1949

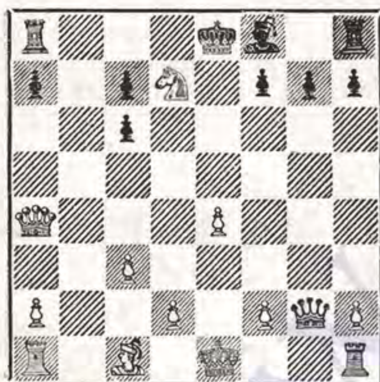
1.e4 e5 2.f4 d5 3.e:d5 e4 4. d3 Cf6 5.De2 D:d5? (trebuia 5...Ng4) 6.Cc3 Nb4 7.Nd2 N:c3 8.N:c3 0—0 9.N:f6 e:d3 (pe această mutare intermediară s-a bazat negrul...) 10.De5! d2+ 11.Rd1 Ng4+ 12.Ce2 N:e2+ 13.N:e2 D:g2

14.Dg5! D:h1+ 15.R:d2 (acum, la 15...D:a1 urmează 16.D:g7 mat) 1—0.

Pytlakowski — Makarczyk,
Lodz, 1947

1.c4 Cf6 2.Cc3 d5 3.c:d5 C:d5 4.e4 (4.g3) C:c3 (teoria recomandă 4...Cb4 5.Nc4 Ne6! cu joc complicat) 5.b:c3 e5 (o idee mai bună ar fi fost 5...c5 urmat, eventual, de g6—Ng7 și 0—0) 6.Cf3 Cc6 7.Nb5 Ng4?! 8.N:c6+ b:c6 9.Da4 Nd7 10. C:e5 Dg5 (pe acest contraatac s-a bazat negrul...) 11.C:d7 D:g2

12.D:c6! D:h1+ 13.Re2 Nd6 14.Ce5+ Rf8 15.Na3! (pentru a lega nebunul negru) D:a1 16. Dd5! (matul prin 17.D:f7 nu se poate para) 1—0.

Gaprindașvili — Servati,
Dortmund, 1974

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 g6 5.c4 Ng7 6.Ne3 Cf6 7.Cc3 Cg4 (o cunoscută manevră de schimb...) 8.D:g4 C:d4 9.Dd1 (merge și 9.0—0—0 e5 10.Dg3...) e5 (mai logică pare, totuși, retragerea calului) 10.Cb5 0—0 11.Ne2!? (obișnuit se joacă aici 11.Dd2 sau 11. Nd3) Dh4?! (o ieșire prematură ; corect era 11...C:b5 12. c:b5 d6 13.Nc4 Ne6 etc.) 12. C:d4 e:d4 13.N:d4 D:e4 14. N:g7 D:g2? (trebuia jucat 14... R:g7)

15.Dd4!! D:h1+ 16.Rd2 D:a1 17.Df6! (acum, după 18.Nh8 sau 18.Nh6, matul devine imparabil) 1—0.

Lichtenheim — Morphy,
New York, 1857

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Cf6 5.e5 d5 6.Nb5 Ce4 7.C:d4 Nd7 8.C:c6? (corect este 8.N:c6) b:c6 9.Nd3 Nc5 10.N:e4 Dh4! (intermediar) 11.De2? (11.0—0) d:e4 12.Ne3? Ng4 13. Dc4 (sau 13.Dd2 Td8!)

13...N:e3! 14.g3 (la direct 14. D:c6+ urmează o altă variantă a combinației „nemuritoare" : 14...Nd7 15.D:a8+ Re7 16.g3 Dg4 17.D:h8 N:f2+! 18.R:f2 Df3+ 19.Re1 De3+ sau 19. Rg1 Nh3 cu cîștig) Dd8! 15.f:e3 Dd1+ 16.Rf2 Df3+ 17.Rg1 Nh3 18.D:c6+ Rf8! (nu 18... Re7 19.D:c7+!) 19.D:a8+ Re7 (20.D:h8 Dg2 mat) 0—1.

Canal — N.,
simultan, Budapesta, 1934

1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 3.Cc3 Da5 4.d4 (interesant era 4.b4!?)

c6 (șanse mai bune oferă 4... Cf6 sau 4...e5) 5.Cf3 Ng4 6.Nf4 e6 7.h3 N:f3 8.D:f3 Nb4 9.Ne2 Cd7 10.a3 0—0—0? (evident, trebuia schimbat pe „c3"...)

11.a:b4 D:a1+ 12.Rd2 D:h1 13.D:c6+! b:c6 14.Na6 mat (1—0).

Tartakower — Schiffers

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.c3 d5 (altă posibilitate era 3...Cf6 4. d4 C:e4 5.d5 etc.) 4.Da4 d:e4 5.C:e5 Dd5 6.Nb5 Ce7 7.f4 (schimbul pe „c6" nu dă nimic) Nd7 8.C:d7 R:d7 (aici, regele stă destul de bine !) 9.0—0 (era mai bine 9.Nc4) Cf5! (amenințînd 10...Nc5+ 11.Rh1 Cg3+ 12.h:g3 Dh5 mat) 10.b4? (corect era 10.d4! pentru a deschide jocul) a5 11.Rh1

11...a:b4! 12.D:a8 Nc5! 13. D:h8 Cg3+ 14.h:g3 Dh5 mat (1—0).

N. — Blackburne,
Londra, 1880

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.N:f7+? (chiar așa, direct ?)

R:f7 5.C:e5+? C:e5 6.Dh5+ g6 7.D:e5 (se pare că negrul trebuie să mai restituie din material...)

7...d6! 8.D:h8 Dh4 (contraatacul decisiv) 9.0—0 Cf6 10. c3? (unele şanse mai oferea 10.Dd8...) Cg4 11.h3 N:f2+ 12. Rh1 Nf5! (poanta !) 13.D:a8 D:h3+!! 14.g:h3 N:e4 mat (0—1).

Kramer — Herrmann,
Detmold, 1930

1.Cf3 d5 2.c4 c6 3.c:d5 c:d5 4.d4 Cf6 5.Cc3 Cc6 6.Nf4 e6 7. e3 Da5 (7...Ne7) 8.Cd2 (normal ar fi fost 8.Nd3) Nb4 9.Tc1? (cedează un pion ; trebuia 9. Db3) N:c3 10.T:c3 D:a2 11.Dc1 Da5 12.T:c6? (o combinaţie tentantă, dar greşită, în locul căreia trebuia preferat 12. Nd6...)

12...b:c6 13.D:c6+ Nd7 14. D:a8+ Re7! 15.D:h8 („combi-

naţia" albului s-a terminat şi acum este rîndul negrului) Da1+! 16.Re2 Nb5+ (poate urma : 17.Rf3 Dd1+ 18.Ne2 D:e2+ 19.Rg3 Dg4 mat sau 17. Cc4 N:c4+ 18.Rd2 D:b2+ 19. Rd1 Nb3+ 20.Re1 Dc1+ 21. Re2 Dd1 mat) 0—1.

Lîsenko — Cekalin,
Sverdlovsk, 1973

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.h3?! g6 7. g4 Ng7 8.g5 Ch5? (era mai prudent 8...Cfd7) 9.Ne2 e5 (pentru a-şi crea un punct de sprijin la „f4") 10.Cf5! g:f5 11.N:h5 f:e4 (sau 11...f4 12.Ng4 cu dominaţie pe cîmpurile albe) 12.C:e4 d5 13.Df3 Ne6 14.Cf6+ N:f6 15.g:f6 h6 (la 15...Cd7 urma 16.Ng5) 16.Ng4! Db6 (sau 16...Cd7 17.N:e6 f:e6 18.Dh5+) 17.Ne3! (îmbiind dama neagră să guste din momeală...) D:b2

18.N:e6! D:a1+ 19.Rd2 D:a2 (pentru a apăra punctul „d5") 20.Ta1! D:a1 (sau 20...Dc4 21. N:d5 D oriunde 22.N:b7 cu cîştig) 21.D:d5 Th7 22.N:f7+ (poate urma: 22...T:f7 23. De6+ sau 22...Rf8 23.Nc5 mat) 1—0.

N. — Tarrasch,
München, 1932

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Nc5 6.C:e5 (se mai joacă 6.c3 sau 6.N:c6) C:e4 (la 6.C:e5 7.d4!) 7.C:c6 (era mai indicat 7.De2 C:e5 8. D:e4 De7 9.d4 etc.) d:c6 8.Df3 (după 8.De2 De7 9.Te1 Cf6 10. d4 rezultă o poziţie aproximativ egală) Dh4 (la 8...Dd4 9. Nb3!) 9.Cc3? (începutul unei combinaţii greşite; trebuia jucat simplu 9.Nb3...) C:c3

10.N:c6+? b:c6 11.D:c6+ Nd7! 12.D:a8+ Re7 13.D:h8 Ce2+ 14.Rh1 N:f2 (ameninţînd 14...Cg3 mat) 15.h3 D:h3+!! 16.g:h3 Nc6+ 17.Rh2 Ng3 mat (0—1).

Craddock — Mieses,
Londra, 1939

1.c4 e5 2.Cc3 Cc6 3.g3 Cf6 4.Ng2 Nb4 5.e3 d6 6.Cge2 Ng4 7.Db3 (albul speră să folosească slăbiciunea punctului „b7") Tb8 8.Cd5 Nc5 9.C:f6+

9...D:f6! 10.N:c6+ b:c6 11. D:b8+ Re7 12.D:h8 Df3! (atacul asupra regelui alb este imparabil) 13.Rd1 (13.Cg1 Dd1 mat ; 13.Cc3 D:h1 mat sau 13. Rf1 D:e2+ 14.Rg2 Df3+ 15. Rg1 Nh3!) D:e2+ 14.Rc2 D:c4+ (15.Rb1 Dd3 mat) 0—1.

Janovski — Schallop,
Nürnberg, 1896

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 c5?! 4.e3 (4.d5) c:d4 5.e:d4 Ng4 6. N:c4 e6 7.Da4+ Cc6 8.Ce5 D:d4 (sau 8...Nf5 9.C:c6 Dd7 10.Nb5 cu cîștig) 9.C:c6 De4+ 10.Ne3 b:c6 11.Cc3! D:g2

12.Nd5!! (o interferență de problemă) e:d5 13.D:c6+ Rd8 14.D:a8+ Rd7 15.Db7+ Re6 16.Dc6+ Nd6 17.Nf4! (deși poate lua cele două turnuri : 17...D:h1+ 18.Rd2 D:a1, negrul este făcut mat după 19.D:d6+ Rf5 20.De5+ Rg6 21.Dg5 mat) 1—0.

Helmer — Krejcik,
1917

1.d4 Cf6 2.c4 e5!? 3.d:e5 Cg4 (3...Ce4) 4.f4?! (apără pionul, dar își creează alte neplăceri...) Nc5 5.Ch3 C:h2! 6.T:h2 Dh4+ 7.Rd2 d5! (sacrificînd calul, negrul a scos regele advers în „cîmp deschis") 8.Db3 (sau 8. De1 Ne3+! 9.Rd1 D:e1+ etc.) N:h3 9.D:h3 D:f4+ 10.Rc2? (trebuia 10.e3 D:f1 11.Th1 cu oarecare șanse...)

10...D:f1! 11.Dc8+ Re7 12. D:h8 (sau 12.D:c7+ Cd7 etc.) D:e2+ 13.Nd2 (sau 13.Rc3 d4+ 14.Rb3 Dd1 mat, iar la 13.Cd2 urmează aceeași combinație...) Cc6! 14.D:a8 Cb4+ 15. Rb3 (15.Rc1 Df1+) D:c4+ 16. Ra4 b5+ 17.Ra5 Nb6 mat (0—1).

Sämisch — N.,
simultan a l'aveugle,
Aachen, 1934

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4. e5 c5 5.Nd2 (5.a3) c:d4 (era mai bine 5...Cc6 sau 5...Ce7) 6.

Cb5 Nc5 (sau 6...N:d2+ 7. D:d2 Cc6 8.f4 Ch6 9.Cd6+ Rf8 10.Cf3 Db6 11.0—0—0 cu avantaj) 7.b4 Nb6 8.Dg4 Rf8 9.Cf3 Cc6 10.Df4 f6 11.e:f6 D:f6 (se pare că negrul nu are greutăţi deosebite...) 12.Cc7! N:c7 (şi după 12...D:f4 13. N:f4 Tb8 14.b5! negrul este pierdut) 13.D:c7 h6?! (trebuia încercat 13...Dd8) 14.b5 d3

15.N:d3! D:a1+ 16.Re2 (acum, după 16...D:h1 17.b:c6, regele negru — singur — nu poate rezista împotriva atacului figurilor albe ; de aceea negrul a mai făcut şi alte încercări) Df6 17.b:c6 De7 18.Nb4! D:b4 19.Dd8+ Rf7 20.Ce5 mat (1—0).

Abraham — Janny,
Arad, 1923

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ne2?! Nc5 4.C:e5 C:e5 (o altă idee era 4...N:f2+) 5.d4 Nd6 6. d:e5 N:e5 7.f4 Nd6 8.0—0? (trebuia întîi ocupată diagonala „italiană“ prin 8.Ne3) Nc5+ 9.Rh1 d6 10.Nc4 Dh4! 11.Dd5 Ne6 12.D:b7

12...N:c4! 13.D:a8+ Rd7 14. Td1 (sau 14.Cd2 N:f1 15.C:f1 Df2!) Cf6! 15.D:h8 Cg4 16.h3 Ne2 (evident, cîştiga şi 16... Dg3 17.h:g4 Dh4 mat, dar negrul are în cap altă idee) 17. D:g7 D:h3+! 18.g:h3 Nf3 mat (0—1).

Anthes — von Alter,
Stockholm, 1909

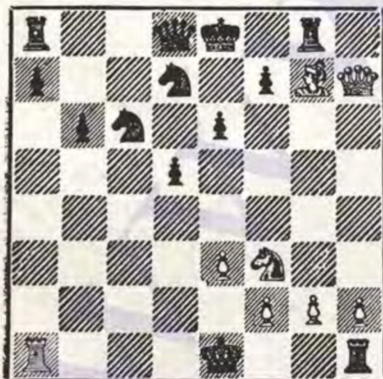
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 c5 4. d:c5 N:c5?! (trebuia 4...d4) 5. Dg4 (bine era şi 5.e:d5) Df6? (în spiritul poziţiei era 5...Cf6!) 6.Cf3 Cc6 7.Ng5 Ce5 8.Nb5+ (cîştiga şi 8.N:f6 C:g4 9. N:g7 ş.a.m.d.) Rf8 9.Dg3 C:f3+ 10.g:f3 Dg6 11.Tg1 Cf6 12.Dc7 Ne7 13.e5 h6 (cu ideea 14.e:f6 g:f6...)

14.N:f6! D:g1+ 15.Re2 D:a1 16.D:e7+ Rg8 17.De8+ Rh7 18.Nd3+ g6 19.D:f7 mat (1—0).

Gheller — Golombek,
Budapesta, 1952

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 c5 5.a3 c:d4?! (obişnuit se joacă 5...N:c3+) 6.a:b4 d:c3 7. Cf3 c:b2?! (un „dar“ care trebuia refuzat) 8.N:b2 d5 9.c5 b6 10.Nb5+ Nd7 11.N:d7+ Cf:d7 (sau 11...Cb:d7 12.c6!) 12.Dc2?! (mai tare era 12.Da4!)

Cc6! 13.N:g7 C:b4 14.Db1 Tg8 15.c6 C:c6! 16.D:h7

16...Cf6!! 17.N:f6 D:f6 18. D:g8+ Rd7! (nu 18...Re7 19. Dg5!) 19.Ce5+ C:e5 20.D:a8 Cf3+! (poanta !) 21.g:f3 (nu schimbă nimic 21.Re2 Db2+ 22.R:f3 Df6+) D:a1+ 22.Re2 Da2+ (23.Rf1 Db1+ 24.Rg2 Dg6+) remiză.

Şişkin — Hellbach,
Petersburg, 1889

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4. Ng5 Nb4 5.Nd3 (sau 5.e5 h6 etc.) d:e4 6.N:e4 c5 (şanse mai bune oferă 6...Cbd7) 7.Cf3 c:d4 8.C:d4 N:c3+ 9.b:c3 Da5 (pionul „c3“ şi cei doi nebuni albi sînt atacaţi) 10.N:f6 D:c3+ 11.Dd2 (o cursă ; acum, după 11...D:d2+ 12.R:d2 g:f6, negrul nu are probleme deosebite, dar el vrea mai mult...)

11...D:a1+? 12.Re2 D:h1 13. C:e6! (ameninţînd 14.Dd8 mat) Nd7 14.C:g7+ Rf8 15.Dd6+

Rg8 16.Ce6! Nb5+ 17.Rf3 Ne2+ (resemnare) 18.R:e2 D:g2 19.N:g2 (cine spune că în trecut nu se juca psihologic? Evident, se putea da mat într-o mutare...) f:e6 20.Dg3+ (merge și 20.De7!) Rf7 21.Dg7+ Re8 22.De7 mat (1—0).

Vukcević — Panov,
Smederevo, 1955

1.d4 Cf6 2.Cc3 e6 3.e4 d5 4. Ng5 Nb4 5.Nd3 d:e4 6.N:e4 c5 7.Cge2 c:d4 8.C:d4 Da5 9.N:f6 N:c3+ 10.b:c3 D:c3+ 11.Dd2 (aceeași cursă) D:a1+? 12.Re2 Db2 (o încercare de a evita deznodămîntul din partida anterioară...) 13.Tb1! D:b1 (13... Da3 14.Cb5! sau 13...D:a2 14. C:e6!) 14.C:e6! Cd7 15.C:g7+ Rf8 16.Ce6+ f:e6 (sau 16...Re8 17.Cc7+ Rf8 18.Dh6 mat) 17. Dd6+ Rg8 (17...Rf7 18.De7+) 18.Dg3+ Rf8 19.Dg7+ Re8 20.De7 mat (1—0).

Strautmanis — Palau,
Haga, 1928

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Nc5 5.0—0 d6 (sau 5... Cf6 6.e5 d5 ș.a.m.d.) 6.c3 Ng4! (căutînd să mențină pionul „d4") 7.Db3 Dd7 (merita atenție și 7...N:f3, dar negrul tinde parcă spre o idee cunoscută...) 8.N:f7+? D:f7 9.D:b7

9...Rd7! 10.D:a8 N:f3 11. g:f3 D:f3 12.Cd2 Dh3 (interesant ar fi fost și 12...Df4!?) 13. e5? (șanse mai bune oferea 13.Df8 deși, după 13...Cf6!,

prea multe nu se schimbau...) d:e5 14.b4 (sperînd la 14...Nb6 15.b5 etc., dar...) Cf6! 15.D:h8 Cg4 16.D:g7+ Ne7 17.Cf3 e4! (acum, totul este clar) 18.Ce5+ Cc:e5 19.Nf4 Cf3+ 20.Rh1 Cf:h2 (0—1).

Gauptova — Wagnerova,
Cehoslovacia, 1954

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cf3 Cf6 4. Ng5 Nb4+ 5.Cc3 d:c4 6.e4 c5 7.N:c4 c:d4 8.C:d4 Da5 (sau 8...Dc7 9.Db3!) 9.N:f6 N:c3+

10.b:c3 D:c3+ 11.Dd2?! (teoria recomandă 11.Rf1 D:c4+ 12.Rg1 cu avantaj)

11...D:a1+? (trebuiau, ca de obicei, schimbate damele) 12. Re2 D:h1 13.C:e6! f:e6 (într-o partidă jucată prin corespondență în 1934 de H. Müller, a urmat : 13...Cd7 14.C:g7+ Rf8 15.Dd5 1—0 ; la 13...Nd7 merge 14.Cc7+ Rf8 15.Dd6+ Rg8 16. N:f7+) 14.Dd8+ Rf7 15. De7+ Rg6 16.D:g7+ Rh5 17. Dg5 mat (1—0).

Torre — Adams,
New Orleans, 1920

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4?! 4.C:e4 Cd7 5.Nd3 Cgf6 6.Ng5 Ne7 7.N:f6 C:f6 8.C:f6+ N:f6 (ideea simplificatoare a negrului s-a realizat...) 9.c3 b6 10. De2 De7?! (consecvent era 10... Nb7) 11.Cf3 c5 12.g4! Dc7? (amenințarea 13.g5 trebuia parată prin 13...h6) 13.d:c5 D:c5

14.g5! (provocîndu-și adversarul la următoarea combinație) N:c3+? 15.b:c3 D:c3+ 16.Dd2! D:a1+ 17.Re2 D:h1 18.Nb5+ Nd7 (18...Rf8 19.Dd8 mat sau 18...Re7 19.Db4+ Rd8 20.Dd6+) 19.D:d7+ Rf8 20. g6!! (poanta ! Calul tinde spre punctul „f7“) h:g6 21.Cg5 (1—0).

Alehin — Levenfisch,
Petersburg, 1912

1.d4 c5 2.d5 Cf6 (2...e5) 3. Cc3 d6 4.e4 g6 5.f4 Cbd7 6. Cf3 a6?! (renunță la lupta pentru cîmpul „e5“) 7.e5 d:e5 8.f:e5 Cg4 9.e6! Cde5 10.Nf4 C:f3+ (sau 10...Ng7 11.De2!) 11.g:f3 (la 11.D:f3 urma 11... f:e6 12.D:g4 e5!) Cf6 12.Nc4 f:e6 13.d:e6 Db6 (atacînd doi pioni, negrul spre să-și tragă... răsuflarea) 14.De2 D:b2

15.Cb5!! (acum, la 15...a:b5 urmează 16.N:b5+ Rd8 17. Td1+ Nd7 18.Ne5! și, întrucît se amenință 16.Cc7+, negrul este nevoit să ia turnurile...)

D:a1+ 16.Rf2 D:h1 17.Cc7+ Rd8 18.Dd2+ Nd7 19.e:d7 (acum, în fața perspectivei 20. Ce6 mat, negrul poate opta între 19...C:d7 20.Ne6 și 19... e5 20.Ce6+ Re7 21.d8D+) 1—0.

Schwartz — Kieseritzky,
Paris, 1842

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cc3 (3.Cf3!) d:c4 4.e4 f5?! 5.e5 Ne6 6.Cge2 Nd5 7.Cf4! (amenință 8.Dh5+) g6 8.Cc:d5 c:d5 9.Df3 Da5+ (negrul caută compensații pentru pionul „d5"...) 10.Nd2 Db6 11.D:d5 D:b2

12.N:c4! (evident, mergea și 12.Tc1, cu mare avantaj, dar albul cunoștea — înaintea lui Anderssen — motivul acestei combinații...) D:a1+ 13.Re2 D:h1 14.Df7+ Rd7 15.e6+ Rc7 16.Cd5+ Rc6 17.De8+ Rd6 18.Nf4+ R:e6 19.Cf6+! R:f6 20.Df7 mat (1—0).

Kolodziejczyk — N.,
Bielsko, 1956

1.f4 d5 2.Cf3 c5 3.d3 (obișnuit se joacă 3.b3) Cf6 4. Cbd2 Da5 5.e4! (un interesant sacrificiu de pion pentru dezvoltare) d:e4 6.d:e4 C:e4 7.Nd3 C:d2? (trebuia retras calul) 8. N:d2 Db6 9.Ce5 D:b2? (curată sinucidere !) 10.Na5! Dd4 11. Nb5+ Nd7 12.C:d7 C:d7

13.Df3! D:a1+ (se amenința 14.Td1!) 14.Rf2 D:h1 15.Dd5 (după 15.D:b7 Td8 16.N:d8 negrul avea parada 16...Dd1) Td8 16.N:d8 f6 17.N:d7+ R:d8 18.Nc6+! (putea urma 18...Rc7 19.Dd7+ Rb6 20.D:b7+ Ra5 21.Db5 mat) 1—0.

Pavlov — Perjoiu,
București, 1963

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 e6 7. f4 b5?! 8.e5 d:e5 9.f:e5 Dc7 10.De2 (se mai joacă și 10.e:f6

De5+ etc.) Nb4? (trebuia 10... Cfd7)

11.e:f6! N:c3+ 12.b:c3 D:c3+ 13.Dd2 D:a1+ 14.Rf2 (acum se amenință 15.N:b5+) 0—0 15.f:g7 Te8 (sau 15...R:g7 16.Nh6+) 16.N:b5! D:h1 17. N:e8 e5 (nici alte mutări nu salvau, de exemplu: 17...D:h2 18.Db4 Cd7 19.De7 Dh5 20. C:e6! sau 17...Nb7 18.N:f7+ R:g7 19.Nh6+ R:f7 20.Df4+ și mat după cîteva șahuri) 18. Db4 Cd7 19.De7 (1—0).

Staniszewsky — Wojton,
Polonia, 1979

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4. e5 c5 5.a3 N:c3+ 6.b:c3 Ce7 7.Dg4 Dc7 8.D:g7 Tg8 9.D:h7 c:d4 10.Rd1 (altă idee era 10. Ce2 Cc6 11.f4 etc.) Cbc6 11. Cf3 C:e5 (după 11...d:c3 12.Cg5 D:e5 13.D:f7+ Rd7 rezultă o poziție complicată) 12.Nf4 D:c3 **13.C:e5!** D:a1+ 14.Nc1 Tf8 (nu 14...d3?! 15.D:f7+ Rd8 16.

Df6! d:c2+ 17.Rd2 cu avantaj pentru alb) 15.Nd3 Nd7 16.Re2 (după 16.Te1 Cc6 17.C:f7 T:f7 18.Ng6 0—0—0 19.D:f7 — nu 19.N:f7 d3! — e5, negrul are compensație pentru calitate) Tc8? (o greșeală, în locul continuării cunoscute 16...Cc6 17. C:f7 T:f7 18.Dg8+ Tf8 19. Ng6+ Re7 20.Dg7+ Rd6 21. Nf4+ T:f4 22.T:a1 Tg4 cu poziție aproximativ egală) 17. Nh6!! T:c2+ (la 17...D:h1 urmează 18.N:f8 Tc3 19.D:f7+ Rd8 20.D:e7+ Rc7 21.Dd6+! etc.) 18.N:c2 d3+ 19.C:d3 D:h1 20.N:f8 R:f8 21.Ce5 Ne8 (sau 21...Re8 22.D:f7+ Rd8 23. Df8+ Ne8 24.Na4!) 22.Dh6+! Rg8 23.Nh7+ Rh8 24.C:f7+! (poate urma 24...N:f7 25.Ng6+ Rg8 26.Dh7+ Rf8 27.D:f7 mat) 1—0.

Ekström — Sultanbeyeff,
Zaandam, 1946

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Cf6 4. Cc3 d:c4 5.a4 e6? (trebuia 5...

Nf5) 6.e4 Nb4 7.e5 Cd5 (sau 7...Ce4 8.Dc2 Dd5 9.Ne2!) 8. Nd2 b5 (la 8...N:c3 9.b:c3 b5 urmează 10.Cg5! cu atac puternic) 9.Ne2 (9.Cg5!?) N:c3 10.b:c3 Nb7 11.Db1! a6? 12. N:c4! b:c4 13.D:b7

13...Db6 14.D:a8 (mergea și 14.D:b6 C:b6 15.a5!) Cc7 (se pare că dama albă este prinsă...) 15.a5! Db2 16.Da7! D:a1+ 17.Re2 D:h1 18.D:b8+ Rd7 19.D:h8 (o dublă combinație „nemuritoare" într-o singură partidă !) Db1 20.Ce1 Da2 21.D:g7 D:a5 22.D:f7+ Rc8 23.Dg8+ Rb7 24.D:h7 Db5 25.h4 a5 26.h5 (1—0).

II. Sacrificiul turnurilor duce la un atac (contraatac) prelungit asupra regelui advers

Bowdler — Conway,
Londra, 1976

1.e4 e5 2.Nc4 Nc5 3.d3 c6 4.De2 (pentru a împiedica 4... d5) d6 5.f4 e:f4 6.N:f4 Db6?! (și cu cca două secole în urmă, pionul „b2" avea proprietăți magnetice...) 7.Df3 (obiectiv vorbind, mai bine era 7.c3 N:g1 8.d4 N:d4 9.c:d4 D:d4 10.Cc3 cu șanse mari de atac) D:b2? (trebuia jucat 7...Cf6)

8.N:f7+ Rd7 9.Ce2 D:a1 10. Rd2!? (și mai exact era 9. Cec3 pentru că acum e posibil 9...Df6!) Nb4+ 11.Cbc3 N:c3+ 12.C:c3 D:h1 (acum este rîndul albului) 13.Dg4+ Rc7 14.D:g7 (albul joacă calm, deși are două turnuri în minus !) Cd7 15.Dg3! b6 16. Cb5+! c:b5 17.N:d6+ Rb7 (17...Rd8) 18.Nd5+ Ra6 19.d4 b4 20.N:b4 Rb5 21.c4+ R:b4 22.Db3+ Ra5 23.Da3 mat (mergea și 23.Db5 mat) 1—0.

Fleising — Schlechter,
Viena, 1895

1.b4 e6 2.Nb2 Cf6 3.a3?! (numai 3.b5! corespundea ideii

deschiderii) c5 4.b5 (4.b:c5) d5 5.d4?! (trebuia 5.e3) Da5+ 6.Cc3 (pentru a nu pierde pionul „b5") Ce4 7.Dd3 c:d4 8. D:d4 Nc5! 9.D:g7 N:f2+ 10. Rd1 (se pare că negrul nu a reușit să tragă nici un folos din legarea calului „c3"...)

10...d4! 11.D:h8+ Re7 12. D:c8 (evident, nu 12.C:e4 De1 mat, iar la 12.Cf3 urma C:c3+ 13.N:c3 D:c3 14.Tb1 Ne3!) d:c3 13.Nc1 Cd7! 14.D:a8 (sau 14. Dc4 Td8 15.Db4+ Cdc5+) D:b5 (amenință 15...Dd5+) 15. Nf4 Dd5+ 16.Rc1 Ne3+! 17. N:e3 (17.Rb1 Dd1+) Cf2! (se amenință 18...Dd1 mat, iar la 18.N:f2 urmează 18...Dd2+ 19. Rb1 Dd1+ 20.Ra2 D:c2 mat) 0—1.

Mattison — N.,
(albul joacă fără cai)

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Nc4 Cf6 4.d3 Nd6 (evident, o mutare antipozițională) 5.d4 C:e4 6. Df3 Dh4+

7.Re2! Cg3+? (în condițiile unui handicap de doi cai, jocul hazardat al albului este explicabil ; negrul, în schimb, vrea să ia totul și intră într-o cursă bine camuflată) 8.h:g3 D:h1 9.N:f7+ R:f7? (trebuia retras regele la „d8") 10.N:f4! D:a1 11.N:d6+ Re6 12.De4+ Rf6 (sau 12...R:d6 13.De5+ Rc6 14. Dc5 mat) 13.De5+ Rg6 14.g4! (amenință 15.Df5+ Rh6 16.Dh5 mat) Rf7 15.Df5+ Re8 16. Dh5+! g6 17.De5+ Rf7 18. De7+ Rg8 19.Df8 mat (1—0).

Euwe — Reti,
Amsterdam, 1920

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Cf6 4.d4 e:d4 5.0—0 C:e4 6.Te1 d5 7.N:d5 D:d5 8.Cc3 Da5 9.C:d4?! (obișnuit se joacă aici 9.C:e4 Ne6 10.Ceg5 0—0—0 11.C:e6 f:e6 12.T:e6 Nd6 cu egalitate) C:d4 10.D:d4 f5 11.Ng5 Dc5 (ulterior s-a stabilit că era mai precis 11...Rf7! 12.C:e4 f:e4 13. Dc4+ Rg6 și albul nu are

nimic pentru figura în minus) 12.Dd8+ Rf7 13.C:e4 f:e4 14. Tad1?

14...Nd6!! 15.D:h8 D:g5 (acum se amenință 16...Nh3 și nu merge 16.D:h7 din cauza 16...Nf5 și se pierde dama) 16. f4 Dh4! 17.T:e4 Nh3! 18.D:a8 Nc5+ 19.Rh1 N:g2+! 20.R:g2 Dg4+ (21.Rf1 Df3+ 22.Re1 Df2 mat) 0—1.

Maczynski — Pratten,
Portsmouth, 1948

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 De7 (aici se mai joacă 4... Cf6) 5.0—0 d6 6.d4 Nb6 7.b4?! Ng4 8.a4 (cam prea multe mutări de pioni...) a5 9.b5 Cd8 10. Na3 f6 11.Ta2 Ce6 12.d:e5 f:e5 13.Dd5?! (începutul unei operații riscante) N:f3 14.D:b7? (nu 14.g:f3 Cf4! dar se mai putea încerca 14.D:e6...)

14...Dg5! 15.D:a8+ Re7 (nu 15...Rd7 16.N:e6+) 16.g3 Cf4 (amenință 17...Ch3 mat) 17.

Te1 (sau 17.Dc8 Cf6! 18.Df5 D:f5 19.e:f5 Ch3 mat) Dh5 18. Cd2 (se pare că atacul negrului a ajuns într-un punct mort...) Cf6! 19.D:h8 D:h2+!! 20.R:h2 Cg4+ 21.Rg1 Ch3+ 22.Rf1 Ch2 mat (0—1).

Nejmetdinov — N.,
Kazan, 1951

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 d5 4. c:d5 C:d5 5.e4 C:c3 6.b:c3 c5 7.Nb5+ Cc6?! (trebuia 7...Nd7) 8.d5 Da5 9.Da4! D:c3+ (altfel

68

se pierde un cal) 10.Re2 Nd7 11.d:c6 b:c6 12.N:c6 Td8! (cu ideea 13.Tb1 Dd3+! 14.R:d3 N:c6+ și cîștigă... negrul !)

13.Db3!! D:a1 (nu 13.D:b3 N:d7+!) 14.Nb2 Db1 15.Cf3! D:h1 16.Ce5 e6 17.N:d7+ T:d7 18.Db8+ Td8 (18...Re7 19.Cc6 mat) 19.Db5+ Re7 20. Db7+ Rf6 (20...Rd6 21.C:f7 mat) 21.D:f7+ Rg5 22.Cf3+ Rh5 23.g4+! R:g4 24.D:e6+ Rf4 (24...Rh5 25.Dh3 mat) 25. Ne5+ R:e4 26.Cg5 mat (1—0).

Gurghenidze — Kapengut,
Tbilisi, 1974

1.d4 Cf6 2.Ng5 c5 3.N:f6 (3. d5 Ce4!) g:f6 4.d5 Db6 5.Dc1 f5 (era mai bine 5...d6) 6.e3 Ng7 7.c3 e6?! (7...e5) 8.Ch3 h5 9.Ne2 e5 10.f4 e4 11.Ca3 Dg6 (iarăși trebuia 11...d6) 12.Cb5 Ca6 13.d6! Nf8 (pentru a pregăti luarea pionului) 14.Dd2 D:g2

15.Dd5! f6 (pentru a nu permite șahul pe „e5") 16.D:f5! (dovedind un dezinteres total față de turnuri !) D:h1+ 17. Rd2 D:a1 18.Dg6+ Rd8 19. D:f6+ Re8 20.De5+ Rf7 (sau 20...Rd8 21.Cg5!) 21.Nc4+ Rg6 22.Dg5+ Rh7 23.Df5+ Rg7 24. Df7+ (poate urma 24...Rh6 25. Df6+ Rh7 26.Cg5 mat) 1—0.

Nadejdin — Sîcev,
corespondență, 1975

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ne3 e6 7. f4 b5?! 8.e5 d:e5 9.f:e5 Cd5 10.C:d5 D:d5 11.Ne2 (un sacrificiu de pion pentru dezvoltare) D:e5 12.Dd2 Nb7 13.Nf4 Dc5 14.0—0—0 Ne7 15.Cb3 Dc8 16.Ca5 Nd5 (negrul a reușit să se apere) 17.Ng4 Dd8 (bine era și 17...Cd7!) 18.Dc3 Ng5 19.T:d5?! (provocînd complicații...) N:f4+ 20.Rb1 D:d5 21.Td1 (amenință 22.Dc8+ și 22.Nf3, dar...)

21...b4!! (poanta apărării : 22. D:g7 De5! sau 22.D:b4 Db5

23.D:f4 0—0!, de aceea albul trebuie să ia, unul după altul, cele două turnuri...) 22.Dc8+ Re7 23.D:h8 D:a5 24.N:e6 Cd7!! 25.D:a8 (sau 25.T:d7+ R:e6 26.D:a8 R:d7 f:e6 (finalul este ușor cîștigat) 26.De4 Ne5 27.D:h7 Db5 28.h3 Nf6 29. De4 Cc5 30.Dg4 Ca4 31.Te1 Db6 (0—1).

Vaisman — N.,
simultan, Iași, 1976

1.d4 Cf6 2.Ng5 Ce4 3.Nh4 c5 4.f3 g5 5.f:e4 g:h4 6.e3 d5?! (se putea juca 6...e6, dar cel mai tare este 6...Db6!) 7.e:d5 D:d5 8.Cc3 Dg5 9.Nb5+ Nd7 10.Df3! Cc6 11.Ce4 Dg6 12.C:c5 D:c2 13.C:d7 D:b2 (13...R:d7 14.d5!)

14.N:c6! D:a1+ 15.Rf2 b:c6 16.Ce2! D:h1 (sau 16...D:a2) 17.D:c6 cu cîștig) 17.D:c6 Nh6 (17...Td8 18.Cf6 mat sau 17...f6 18.Ce5+ Rd8 19.Dd7 mat) 18. Cb6+ Rf8 19.D:h6+ Re8 (19... Rg8 20.C:a8 cu material suficient pentru cîștig) 20.Dc6+ Rf8 21.D:a8+ Rg7 22.D:a7 și albul a cîștigat finalul (1—0).

III. Sacrificiul turnurilor are un caracter, mai mult sau mai puțin, intuitiv

Reti — Euwe,
Rotterdam, 1920

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 (merge și direct 4.f3!) g6 5.f3! e:f3 6.C:f3 Ng7 7.Nd3 c5 (altfel, jocul albului se dezvoltă simplu prin De2—0—0—0) 8.d5 Db6 9.Dd2 D:b2 10.Tb1 (acum, la 10...Da3 urmează 11.Cb5 D:a2 12.0—0 cu poziție covîrșitoare, de aceea negrul a prevăzut o combinație) C:d5!? (cu ideea 11.T:b2 N:c3...)

11.C:d5!! D:b1+ 12.Rf2 D:h1 13.N:e7 (sacrificînd turnurile, albul a reținut regele advers

în centru) d6 (poate că trebuia adusă o figură lîngă rege prin 13...Tf8?!) 14.N:d6 Cc6 15.Nb5 Nd7 16.N:c6 b:c6 17.De2+ (regele nu mai poate fi apărat : 17...Rd8 18.Nc7+ Rc8 19. Da6 mat sau 17...Rf7 18.Cg5+ Rg8 19.Ce7+ Rf8 20.C:g6+ Rg8 21.Dc4+) 1—0.

Neumann — Glanz,
Warnsdorf, 1936

1.Cc3?! Cf6 2.a3 (după aceste prime două mutări și ieșirea ulterioară a damei putem să ne dăm seama de forța de joc a albului...) d5 3.d4 Cc6 4.Cf3 Ce4 5.Dd3?! Nf5 6.De3 e5 7.g3 e:d4 8.C:d4 Nc5 9.Df4 (căutînd să scape din legătură...) C:d4 10.e3 g5?! (se putea, desigur, simplu 10...C:c2+, dar negrul are în vedere sacrificiul celor două turnuri...)

11.De5+ De7 12.D:h8+ Rd7 13.D:a8 C:c2+ 14.Re2 Ng4+ 15.f3 C:c3+ 16.b:c3 C:e3 17. f:g4 (nu era clar nici 17.N:e3 D:e3+ etc.) Cc4+ 18.Rf3? (caracterul intuitiv al combinației reiese și din faptul că nu se vede ce joacă negrul după 18. Rd1, de exemplu : 18...De4 19. N:c4 D:h1+ 20.Rc2 d:c4 21. Ta2!) De4 mat (0—1).

Hering — Minckwitz,
Wiesbaden, 1871

1.d4 f5 2.e4 f:e4 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 e6?! (4...c6) 5.N:f6 D:f6 6.C:e4 Dg6 7.Nd3! (oferind pionul „otrăvit“) D:g2 8.Dh5+ g6 (sau 8...Rd8 9.Cg5!)

9.De5! D:h1 10.D:h8 D:g1+ 11.Rd2! D:a1 12.Cf6+ Rf7 (pentru 12...Re7 — vezi partida următoare) 13.Dg8+! R:f6 14.D:f8+ Rg5 15.f4+ (cîștiga și 15.h4+ Rg4 16.Ne2+ etc.) Rg4 16.Ne2+ (iată pentru ce a deplasat albul regele la „d2“!) Rh3 17.Dh6+ Rg2 18. Dg5+ R:h2 19.Nf3 Df1 (19... Dg1 20.Dh4 mat) 20.Dh4+ Rg1

(20...Dh3 21.Df2+) 21.Dg3+ Dg2+ 22.D:g2 mat (1—0).

Edgar — Lott,
corespondență, 1955

(Primele 12 mutări ca în partida Hering — Minckwitz) 12...Re7 13.Cd5+! e:d5 (13... Re8 14.D:h7 e:d5 15.N:g6+ Rd8 16.Dh4+ Ne7 17.Dh8+ ; 13...Rd6 14.D:f8+ și 15.Dc5 mat sau 13...Rf7 14.D:h7+ Ng7 15.N:g6+ Rf8 16.Dh4! Cc6 17. Df4+ Rg8 18.Df7+) 14.D:h7+ Rd6 (sau 14...Rd8 15.Dh4+) 15.D:g6+ Re7 16.Dg5+ Rf7 17.Ng6+ Rg8 (sau 17...Rg7 18. Ne8+ Rh7 19.Dg6+ Rh8 20. Dh5+ Rg7 21.Df7+ etc.) 18. Df6 (mergea și 18.D:d5+ Rg7 19.Df7+ Rh6 20.Dh7+ Rg5 21. f4+ R:f4 22.Dh4+ Rf3 23. Ne4 mat) Nb4+ (sau 18...Nh6+ 19.f4!) 19.c3! D:b2+ (cîteva șahuri de „răzbunare") 20.Rd1 Da1+ 21.Re2 Db2+ 22.Rf3 D:c3+ 23.Rg2 (acum negrul nu poate împiedica 24.Df7+ Rh8 25.Dh7 mat) 1—0.

Babahov — Mațukevici,
U.R.S.S., 1958

1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 (2...Cf6) 3.d4?! (obișnuit se joacă întîi 3.Cc3) e5! 4.Cc3 Nb4 (la 4... D:d4 5.D:d4 e:d4 6.Cb5!) 5.a3 N:c3+ 6.b:c3 e:d4 7.c:d4 Cc6 8.Cf3 Ng4 9.Ne2 Cf6 10.Ne3 De4 11.Db1 Cd5! (ignorînd amenințarea pionului „b7") 12. D:b7

12...C:e3! 13.D:a8+ Re7 14. D:h8 C:g2+ (începe „vînătoarea" regelui alb) 15.Rd2 (sau 15.Rf1 Nh3 16.Rg1 Cf4 cu amenințările 17...Dg6+ sau 17... C:e2 mat) N:f3 16.Nd3 (la 16. N:f3 urma 16...D:d4+ 17.Re2 Cf4+ 18.Re1 Dc3+! 19.Rd1 D:f3+ și regele alb nu poate rezista...) Df4+ 17.Rc3 D:d4+ 18.Rd2 (18.Rb3 Ca5 mat) D:f2+ 19.Rc3 Dd4+ 20.Rd2 Ca5! 21. Tae1+ C:e1 22.T:e1+ Rf6 23. Rc1 (se amenința 23...Cc4+ urmat de mat) Cb3+! 24.c:b3 (24.Rb1 Da1 mat) D:d3 25.De8 (pentru a apăra măcar turnul) Dc3+ 26.Rb1 D:b3+ 27.Rc1 D:a3+ (cam prea mulți pioni are negrul !) 0—1.

Mecikarov — Dimov,
corespondență, 1978

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.c3 f5?! (mai uzuale sînt continuările 3...d5 și 3...Cf6) 4.d4 f:e4 5. C:e5 Df6 6.Cg4 Dg6 7.Nf4 d6 8.Ce3 Ne7 9.Cd2 Cf6 10.Nc4

d5?! (un schimb de pioni neinspirat ; poate trebuia încercat 10...h5?!) 11.C:d5! D:g2 (sau 11...C:d5 12.N:d5 D:g2 13. N:e4 cîştigînd un pion) 12. C:f6+ N:f6

13.Dh5+ g6 14.Dd5! (sacrificînd turnurile, albul obţine un atac prelungit — greu de apreciat — asupra regelui advers) D:h1+ 15.Re2! (pentru a izola complet dama albă) Ng4+ 16.Re3 D:a1 17.Df7+ Rd8 18. D:c7+ Re8 19.Df7+ Rd8 20. D:f6! (20.Dc7+ duce la remiză) Rd7 (sau 20...Rc8 21. D:h8+ Cd8 22.d5! şi regele alb trece prin „d4—e5" cu ameninţări decisive) 21.Dg7+ Ce7 22.Nb5+! Re6 23.De5+ Rf7 24.Nc4+ Re8 25.D:h8+ Rd7 26.Nb5+ (manevra se repetă !) Re6 27.De5+ Rf7 28.Nc4+ Re8 29.d5! De1+ 30.Rd4 D:f2+ 31.Ne3 (regele alb s-a baricadat) Df5 32.C:e4 D:e5+ 33.R:e5 (albul a obţinut un final superior) Rd8 34.Cf6 h5? (era mai bine 34...Nf5) 35.Ng5! (ameninţă 36.Cg8!) Cc6+ 36. d:c6 Nf3 37.Rd6 b:c6 38.Cd5+ (poate urma 38....Rc8 39.Na6+ Rb8 40.Nf4!) 1—0.

Nu întotdeauna însă, drumul damei spre cele două turnuri adverse trece pe la pionul de cal ! Uneori, unul din turnuri vine — conştient — în întîmpinarea „agresorului" şi, în aceste cazuri, întreaga combinaţie are un caracter incitant, provocator, alteori „prada" este împărţită între două figuri adverse...

Martinez — Jensen,
Oslo, 1935

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.0—0 (4.c3) Cf6 5.d3 d6 6.Ng5 h6 7.Nh4?! (expune nebunul) g5 8.Ng3 h5! 9.C:g5 h4 10. C:f7

10...h:g3! 11.C:h8 (sau 11. C:d8 Ng4! 12.Dd2 Cd4 13.Cc3 Cf3+! cu atac cîştigător) Ng4 (merge şi 11...De7 cu compensaţie pentru materialul sacrificat) 12.Dd2 Cd4 13.h:g3 Rd7!

14.Cg6 De8 15.Dg5? (trebuia retras calul) Ce2+ 16.Rh1 D:g6! 17.Dh4 Th8! (al doilea turn) 18.D:h8 Ch7! (acum, șahul damei pe coloana „h" nu mai poate fi împiedicat) 0—1.

Vaisman — N.,
simultan 1958

1.e4 e5 2.f4 e:f4 3.Nc4 Dh4+ 4.Rf1 Cf6 5.Cc3 Cg4 6.De2 C:h2+

7.T:h2 D:h2 8.d4 Nb4 9. N:f7+! R:f7 10.Cd5 Ne7 11. N:f4 Dh4 12.Cf3 Dh1+ (luînd primul turn, negrul se decide să-l ia și pe-al doilea...) 13.Rf2 D:a1 14.Ce5+ Re8 (sau 14... Rf8 15.Dh5!) 15.Dh5+ g6 (sau 15...Rd8 16.Cf7+) 16.C:c7+ Rf8 (16...Rd8 17.Cf7 mat) 17. Dh6+ Rg8 18.Ce8! (amenință 19.Dg7 mat) Nf8 19.Cf6 mat (1—0).

Szmetan — Frey,
Bogota, 1977

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Cc3 g6 4.d4 e:d4 5.Cd5!? Ng7 6.Ng5 Cce7 (desigur, nu 6...Cge7 7. C:d4 N:d4 8.D:d4! C:d4 9. Cf6+ Rf8 10.Nh6 mat) 7.C:d4 c6 8.C:e7 C:e7 9.Dd2 h6 10. Nh4 d5 11.0—0—0!? (complicînd jocul, în timp ce 11.e:d5 ducea la joc egal) g5 12.Ng3 d:e4 13.De3 Dd5? (trebuia evacuată dama de pe coloana „d" — 13...Db6, ceea ce — după 14.Nd6 — ducea la o poziție complicată)

14.Cb5! (pare o greșeală) N:b2+ 15.R:b2 D:d1 16.Cc7+ Rd8 17.Nd3! (după 17.C:a8 Cd5! situația se complica) D:h1 18.Dd4+ Cd5 19.D:h8+ Re7 20.De8+ Rf6 21.De5+ Rg6 22. N:e4+ f5 23.De8+ (23...Rg7 24.Ne5+) 1—0.

Castagna — Burkhalter,
Elveția, 1961

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4.e5 Cfd7 5.Nd3 c5 6.c3 Cc6 7. Ce2 c:d4 8.c:d4 f6 (altă continuare consta în 8...Cb6) **9.**

Cf4?! (era mai bine 9.e:f6 D:f6 10.Cf3 Nb4+ 11.Nd2 etc.) De7 (mai precis era 9...C:d4 10. Dh5+ Re7 11.Cg6+ h:g6 cu compensație pentru calitate) 10.Dh5+? (o combinație greșită, în locul căreia trebuia preferat 10.Cf3 f:e5 11.d:e5 Cd:e5 12.C:e5 C:e5 13.Dh5+ Cf7 14.0—0 ș.a.m.d.) Df7 11. Dh3 (sau 11.N(C)g6 h:g6!) C:d4 12.Cg6

12...h:g6! 13.D:h8 C:e5 (centru alb a fost aruncat în aer...) 14.Nb1 Nd7 15.Cb3 C:b3 16. a:b3 Nb5! (pentru a împiedica rocada) 17.Ne3 Dc7 18.f3 Rf7 19.Rf2 Nc5! (sacrificînd și al doilea turn : 20.D:a8 Cg4+! și acum : 21.f:g4 Df4+ sau 21. Re1 Nb4+) 20.Dh4 Th8! (insistînd) 21.D:h8 (21.Df4 Cd3+ 22.N:d3 D:f4 sau 21.Dg3 N:e3+ 22.R:e3 Dc5+ 23.Rd2 Dd4+) Cg4+! 22.Re1 Nb4+ 23.Nd2 (23.Rd1 C:e3 mat) Dc1 mat (0—1).

Steel — N.,
Calcutta, 1886

1.e4 e5 2.Cc3 Cc6 3.f4 e:f4 4.d4?! Dh4+ 5.Re2 d5 6.e:d5 (nu 6.C:d5 Ng4+ 7.Cf3 0—0—0 8.c3 f5! cu atac puternic) Ng4+ 7.Cf3 0—0—0!? (un sacrificiu interesant) 8.d:c6 Nc5 9.c:b7+ Rb8 10.Cb5 (aici s-a mai încercat 10.De1 Dh5! și acum : 11. N:f4 Te8+ 12.Rd2 T:e1 13. T:e1 N:f3 14.d:c5 sau 11.Rd2!? N:f3 12.g:f3 N:d4 13.Nd3 cu poziții complicate) Cf6 11.c3 The8+ 12.Rd3 Nf5+ 13.Rc4 Ne6+ 14.R:c5 (un rege curajos !) a5 15.C:c7! (nu 15.C:h4 Ce4+ 16.Rc6 Nd5 mat) Dh5+

16.Ce5! Cd7+ (nu imediat 16...D:d1 din cauza 17.Cc6+ R:b7 18.Na6+) 17.Rb5 D:d1 (albul a dat dama, dar, cu aceasta, seria sacrificiilor abia a început !) 18.N:f4! D:a1? (trebuia încercat „returul" — 18...Dh5!) 19.Ra6! (amenințînd 20.Cc6 mat) C:e5 20.C:e8 f6

(sau 20...T:e8 21.N:e5 mat) 21. d:e5 f5 (închizînd periculoasa diagonală...) 22.Ne3! (...dar există şi alte căi !) T:e8 23. Nb5! D:h1? (după 23...D:b2!, albul nu ar fi avut altceva de făcut decît să forţeze remiza prin 24.Na7+ Rc7 25.Nb6+ etc.) 24.Na7+ Rc7 25.Nc5! (ameninţă 26.Nd6 mat) Td8? (25...Tc8! era singura apărare) 26.Ra7! (acum nu mai merge 26...Tc8 din cauza 27.Nb6 mat) 1—0.

Că mijloacele şahiste standardizate se repetă mereu — în timp şi de la jucător la jucător —, că anumite idei, odată descoperite, perfecţionate şi asimilate, pot fi şi aplicate în partidele proprii — este un lucru de la sine înţeles. O asemenea continuitate nu poate decît să sporească valoarea experienţei acumulate şi să uşureze sensibil permanenta ei asimilare de către generaţiile de şahişti.

Am ilustrat pînă acum zece idei şi combinaţii tipice — prezente aproape în toate deschiderile — prin sute de partide. Iată însă că aceeaşi idee — în cazul nostru, combinaţia „nemuritoare" a lui Anderssen — poate constitui firul strategic conducător *chiar şi în una şi aceeaşi deschidere, într-o ramificaţie a acesteia !*

Să luăm, spre exemplu, **Gambitul leton : 1.e4 e5 2. Cf3 f5**

Acest sistem de contraatac, cunoscut încă din secolul al XV-lea (manuscrisul de la

Göttingen şi tratatul lui Lucena), a fost folosit pentru întîia oară de maeştrii şcolii italiene timpurii — Leonard, Greco, Polerio şi Damiano şi apoi analizat de Ponziani. Caracterul ascuţit al poziţiilor, furtunile combinative care apar la orice pas i-au îndemnat la prospectarea şi analiza diverselor variante pe mulţi teoreticieni reputaţi, începînd cu reprezentanţii şcolii berlineze — Bledow, Hanstein, Mayet, von Bilguer, von der Lasa (sec. XIX), continuînd cu Möller (1814—1880), Janisch (1813—1872), Sorensen (1840—1896) şi terminînd cu maeştrii letoni — de unde şi denumirea deschiderii — în frunte cu K. Bethinsch (1867—1942).

După primele două mutări caracteristice, albul are la dispoziţie cinci continuări principale : 3.C:e5, 3.e:f5, 3.d4, 3.Cc3 şi incisiva 3.Nc4.

În poziţia care rezultă după **3.Nc4 f:e4** (alte posibilităţi sînt aici : 3...d6, 3...b5!?, 3... Cf6!?, 3...Cc6!?, 3...De7?! şi 3...Df6?) **4.C:e5 Dg5!**, albul are o unică linie de joc acceptabilă — *aceea de a continua în spiritul ideii lui Anderssen.* Deci, **5.d4! D:g2 6.Dh5+ g6 7. Nf7+! Rd8** (interesant este faptul că şi la 7...Re7 decide sacrificiul turnurilor : 8.Ng5+ Cf6 9.Dh4 D:h1+ 10.Re2 Ng7 11.Cc3! D:a1 12.N:f6+ N:f6 13.Cd5+ etc.)

8.N:g6! D:h1+ 9.Re2 c6 10. Cc3! (slab este 10.Dg5+ Ne7 11.Cf7+ Rc7 sau 10.Cf7+ Rc7 şi regele negru scapă...) Acum negrul are de ales între 10... Rc7, 10...e3 şi 10...Cf6 (merită atenţie şi 10...Dg2 cu ideea 11. N:e4 Dg7 sau 11.Nf4 d6) şi, în acest sens, am reuşit să strîngem cîteva partide tematice cuprinzînd ideea combinaţiei cu sacrificiul celor două turnuri...

Salnis — Harjú,
corespondenţă, 1970—1971

10...Rc7

11.Nf4! D:a1 (sau 11...h:g6 12.Dg5 Ne7 13.C:c6+ d6 14. N:d6+! Rd7 15.Ce5+ R:d6 16. Cb5+ Re6 17.Dg4+ 1—0, Grava — Kotek, S.U.A. — Austria, corespondenţă) 12. C:d7+ Nd6 (12...R:d7 13.Df5+ Rd8 14.De5 Nd7 15.Dc7+ Re7 16.Dd6+ Rd8 17.Df8+ sau 12...Rd8 13.De5! h:g6 14.Dc7+ Re8 15.D:c8+ Re7 16.C:f8 Cd7 17.D:d7+! 1—0, Atars — Harjú, 1971) 13.Cb5+! c:b5 (sau 13...C:d7 14.C:d6! h:g6 15. D:h8 D:b2 16.Dh3+ Re7 17. D:h7+! cu avantaj) 14.Dc5+ Rd8 15.D:d6 h:g6 16.Ng5+ (16...Re8 17.De6+) 1—0.

Copie — Alba,
corespondenţă, 1971—1972
10...e3

11.N:e3! (după 11.Ne4 Dg1 12.N:e3 D:a1 13.Cf7+ Rc7 14. C:h8 D:b2 15.Nf4+ d6, negrul s-a apărat într-o partidă Ciprian — Schneider, corespondenţă, 1972—1974) D:a1 12. Dg5+! (nu 12.Ng5+? Rc7 13. Cf7 b6 14.Nd8+ Rb7 15.De5 Ca6 16.Cb5 Tb8 şi atacul albului s-a împotmolit, Murray — Pupols, S.U.A., 1966) Ne7 (se pare că şi 12...Rc7 13.Cf7! provoacă multă durere de cap regelui negru...) 13.Cf7+ Rc7 (la 13...Re8 14.C:h8+) 14.Nf4+ Rb6 (sau 14...d6 15.N:d6+! N:d6 16.Dd8 mat) 15.Ca4+ Ra6 16.Nd3+ (sau 16.Cc5+ N:c5? 17.Nd3+ b5 18.D:c5 d6 19.N:b5+ c:b5 20.D:d6+ Cc6 21.D:c6+ Ra5 22.Nd2+ b4 23. N:b4+! R:b4 24.c3+ 1—0, Tuns — Dreibergs, S.U.A., 1966, dar, după 16...Rb6 17. Ca4+ Ra6, albul trebuie să se reîntoarcă la continuarea din partidă) b5 17.De5 Cf6 18.c4! (poziţia regelui negru trebuie deschisă cu orice preţ!) d5 (18...b:a4 19.c5+) 19.c:b5+ c:b5 20.D:e7 Ng4+ 21.f3! (o resursă de mare fineţe) N:f3+ 22.Rf2 Cg4+ 23.R:f3 Dd1+ 24.Ne2 C:h2+ (24...Dh1+ 25.R:g4) 25. Rg2 Tg8+ 26.Rh3 (regele alb a scăpat cu bine, ceea ce nu se poate spune despre omologul său!) D:d4 27.Cc5+ (27... Ra4 28.b4+! sau 27...Rb6 28. Dc7 mat) 1—0.

Cea mai uzitată continuare este **10...Cf6,** la care albul are două răspunsuri bune — **11.** Dh4 şi 11.Dg5 :

Purins — Englitls,
corespondenţă, 1971

10...Cf6 11.Dh4 Ne7

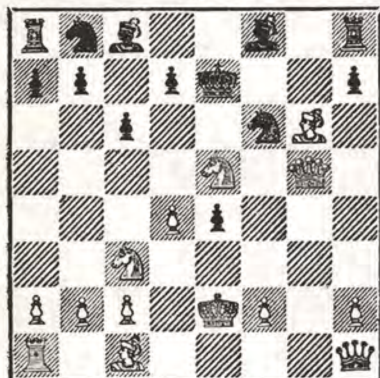

12.Ng5! D:a1 13.N:f6 N:f6?! (trebuia asigurată o cale de retragere a regelui prin 13...b6) 14.D:f6+ Rc7 15.Cc4 b6 **16.**

De5+ d6 (după 16...Rb7 17. Cd6+ Ra6 18.N:e4, regele negru nu poate rezista...) 17. Cb5+! (poate urma : 17...c:b5 18.D:d6+ Rb7 19.N:e4+ Ra6 20.Da3 mat) 1—0.

Keffler — Etienne,
corespondență, CADADP

10...Cf6 11.Dg5 Re7?!

12.Nf4! D:a1 13.C:e4 (concentrarea figurilor albe în zona regelui advers este impresionantă) Ng7 14.Cg4 Tf8 (sau 14...D:b2 15.De5+ Rd8 16. Dc7+ Re7 17.Nd6+ Re6 18. Cg5+ Rd5 19.Ce3+ R:d4 20. Ne5 mat) 15.De5+ Rd8 16. Dc7+ Re7 17.Nd6+ Re6 18. Cg5+ Rd5 19.Ce3+ R:d4 20. c3 mat (1—0).

Borik — Nowak,
Cehoslovacia, 1969

10...Cf6 11.Dg5 Ne7 12.Cf7+ (merge și direct 12.Nf4! D:a1 13.Cf7+ ș.a.m.d., ca în partidă) Re8 (12...Rc7 13.Nf4+) 13.C:h8+ h:g6 14.D:g6+ Rd8 15.Cf7+ (manevra se repetă ; de astă dată dama a luat locul nebunului...) Re8 16.Ce5+ Rd8

17.Nf4! D:a1 18.Cf7+ Re8 19.Cd6++ Rd8 20.De8+!! C:e8 (sau 20...Rc7 21.D:c8+ Rb6 22.D:b7+) 21.Cf7 mat (1—0).

Atars — Niemand,
corespondență, ICCF-M

10...Cf6 11.Dg5 Nd6 12. D:f6+ Rc7 13.C:e4 b6 14. D:d6+ Rb7 (albul are deja avantaj material, dar el joacă la o idee...)

15.Nf4! D:a1 16.Cc5+ b:c5 17.C:d7! h:g6 (sau 17...C:d7 18. Dc7+ Ra6 19.Nd3+) 18.Dc7+ Ra6 19.C:c5+ Rb5 20.a4+ D:a4 21.C:a4 şi albul a cîştigat (1—0).

Robins — Vitols,
corespondenţă, 1972

10...Cf6 11.Dg5 Tg8 (11...d6 12.D:f6+ Rc7 13.Ng5! D:a1 14.Dd8 mat)

12.Nf4! (merge şi 12.D:f6+, ca în partida următoare) D:a1 13.Cf7+ Re8 14.Cd6++ Rd8 15.D:f6+ Ne7 16.Df7! Tf8 17. De8+!! (splendid !) Rc7 (17... T:e8 18.Cf7 mat) 18.Cf7+ d6 19.D:e7+ Cd7 20.D:d6+ Rb6 21.Cd5+ Ra6 22.Da3+ Rb5 23. Cd6 mat (1—0).

Hempel — Priede,
corespondenţă, 1971

10...Cf6 11.Dg5 Tg8 12. D:f6+ Ne7 13.Df7! h:g6 (la 13...Tf8 14.Nf4! şi acum : 14... D:a1 15.De8+! Rc7 16.Cf4+ d6 17.D:e7+ cu mat rapid sau — mai bine — 14...T:f7 15.C:f7+ Re8 16.T:h1 h:g6 17. Cd6+ cu un final greu de ţinut)

14.Ng5! D:a1 15.N:e7+ Rc7 16.D:g8 b5 (se ameninţa 17. Dd8 mat) 17.Dd8+ Rb7 18. C:e4 (ameninţă 19.Cc5 mat) 1—0.

Atars — Strat,
corespondenţă, CADADP

10...Cf6 11.Dg5 Tg8 12. D:f6+ Ne7 13.Df7! T:g6

14.Ng5! D:a1? (unica şansă consta în 14...Df3+) 15.D:e7+ Rc7 16.Dd8+ Rd6 17.Cc4+ Re6 18.De7+ Rf5 19.De5+ Rg4 20.Df4+ (1—0).

Contra lui 11.Dh4 sau 11. Dg5 merită atenţie 11...d6 12. D:f6+ Rc7 şi dacă 13.Ng5, atunci atacul se respinge prin mutări unice: 13...Ng4+ 14. Rd2 Cd7! 15.Df7 e3+! 16.N:a3 D:a1 17.C:d7 N:d7 18.Nf5 Td8 19.Ng5 Nh6! 20.N:h6 Dg1! 21. Ce4 D:h2 şi negrul trebuie să cîştige. Iată un teren prielnic pentru noi analize!

Urmărind „necazurile" pe care le-au îndurat jucătorii cu turnurile, ne punem, fără îndoială, întrebarea dacă nu cumva, la un moment dat, ei nu s-ar fi putut mulţumi numai cu un singur turn, folosind, eventual, timpul astfel cîştigat pentru a-şi organiza mai bine apărarea?!

În unele partide analizate anterior, acest lucru era posibil; astfel, chiar în partida „nemuritoare" negrul putea îngreuia sarcina adversarului, renunţînd la al doilea turn (vezi comentariile de la mutarea a 18-a a negrului).

Evident, dacă în acest fel posibilităţile de apărare cresc, fără îndoială că trebuie preferată această soluţie! De cele mai multe ori însă, în cazul unei combinaţii perfecte, adversarul este practic pus în situaţia celui care, spunînd „a", trebuie să spună şi „b"...

Alteori, — deşi, evident, tentaţia este mare! — se poate lua în considerare refuzul ambelor turnuri! Pentru aceasta însă trebuie să cunoşti la perfecţie ideea, să efectuezi un calcul ireproşabil al tuturor variantelor şi, în ultimă instanţă, să dispui de o intuiţie infailibilă, ceea ce este foarte greu. În unele cazuri nu există toate condiţiile necesare finalizării acestei idei sau, pur şi simplu, adversarul se apără extraordinar, ca în partidele ce urmează.

Veprinski — Ciovnik,
Harkov, 1974

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 e6 5.Cc3 a6 6.Nc4?! (nebunul stă mult mai bine la „e2") Dc7 7.Nb3 Cf6 8.0—0 Ce5 9.De2 b5 10.Nd2 Nb7 11. Cf3 (sau 11.f4 Nc5!) Ceg4 12. e5 Nc5! (cu ideea 13.e:f6 N:f3 şi mat la „h2") 13.h3

13...N:f3! 14.D:f3 C:e5 15. D:a8+ Re7 16.D:h8 Cf3+! 17. g:f3 (17.Rh1 Dh2 mat) Dg3+ 18.Rh1 D:f3+ 19.Rg1 Dg3+ 20.Rh1 D:h3+ 21.Rg1 Nd6 (se pare că albul este pierdut în faţa ameninţărilor 22...Dh2 mat sau 22...Cg4, dar...) 22. Cd5+! (o interesantă contracombinaţie care salvează partida) C:d5 (sau 22...e:d5 23.

Tfe1+) 23.Ng5+ Cf6 24.N:f6+ g:f6 25.f4 Nc5+ 26.Tf2 Dg3+ 27.Rh1 N:f2 28.D:h7 Df3+ remiză.

Erșov — Azaturian,
U.R.S.S., 1961

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 c5 4. e3 Ne7 5.Cc3 0—0 6.Nd3 d6!? (normal era 6...d5) 7.0—0 Cc6 8.De2 a6 9.Td1 Dc7 10.b3 (altă idee era 10.d5...) e5 11.d:e5 d:e5 12.Nb2 Nd6 13.Cg5 Ce7 14.C:h7? (o combinație greșită în locul căreia trebuia preferat 14.Cge4 C:e4 15.N:e4, ocupînd cîmpul „d5" și folosind, eventual, coloana „d" pentru figurile grele) C:h7 15.N:h7+ R:h7 16.Dd3+ Cf5 17.g4 (se pare că albul își recîștigă figura cu avantaj...)

17...e4! 18.D:e4 (sau 18.C:e4 Td8! și, din cauza amenințării N:h2+, negrul scapă figura) N:h2+ 19.Rg2 Te8!! (calul este mai valoros !) 20.D:e8 Ne6! 21.D:a8 C:e3+! 22.Rf3 (la 22. f:e3 D:g3+ 23.Rh1 N:g4 24. Tf1 Ng1! sau 22.Rh1 N:g4 23. Tg1 Nf3+) N:g4+! 24.R:e3 Df4+ 25.Rd3 Dd4+ 26.Rc2 Nf5+ (27.Rc1 Nf4+) 0—1.

Steinitz — Winawer,
Viena, 1882

1.e4 e6 2.e5?! (obișnuit se joacă 2.d4 d5 și acum, eventual, 3.e5) f6 3.d4 c5 4.d:c5? (4.Nd3) N:c5 5.Cc3 Dc7 (5... f:e5 6.Dh5+) 6.Nf4 Db6 7.Dd2 N:f2+ 8.D:f2 D:b2

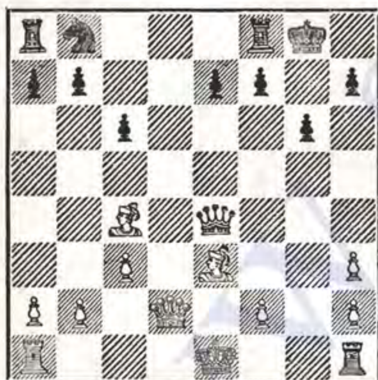

9.Rd2!? D:a1 10.Cb5 Ca6 11. Cd6+ Rf8 12.N:a6 b:a6 13.Dc5 Ce7 14.Ce2! D:h1 15.e:f6 g:f6 16.Nh6+ (16.Dh5! Cg6 17. Dh6+ Rg8 18.Ce8 Rf7 19. Cd6+ ar fi forțat imediat remiza) Rg8 17.Dd4? (acum remiza se obținea prin 17.Ce4 Rf7 18.Cd6+) D:h2 18.Nf4 (sau 18.D:f6 D:d6+ și Cf5 cu cîștig) Dh5! 19.D:f6 Cd5 20. Dd8+ Rg7 (atacul a fost res-

pins...) 21.Da5 C:f4 22.Dc3+ e5 23.C:f4 Dg5 24.g3 Tf8 25. Ce4 De7 26.Cd5 De6 27.Cc7 Dh6+ (0—1).

Agheicenko — Bunatean,
U.R.S.S., 1964

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4.C:e4 g6?! (obișnuit se joacă aici 4...Nf5, 4...Cd7 și 4...Cf6) 5.Nc4 Ng7 6.Cf3 Cf6 7.C:f6+ N:f6 8.Nh6! Da5+ 9.c3 Dh5 (pentru a scoate nebunul incomod) 10.Dd2 Nh3 11.Ce5!? N:e5 12.d:e5 D:e5+ 13.Ne3 0—0 (după 13...N:g2 14.Tg1 Nf3 15.Tg3 Nh5 16.Rf1!, albul are un atac puternic) 14.g:h3? (era mai bine 14.0—0—0!) De4

15.Dd4!? (combinația pare bună : 15...D:h1+ 16.Re2 D:a1 17.Nh6 cu mat imparabil...) D:h1+ 16.Re2 e5! (mutarea intermediară neprevăzută de alb...) 17.Dd6 (sau 17.D:e5 Cd7 și dama nu se mai poate menține pe diagonala cîștigătoare) D:a1 18.Nh6 D:b2+ 19.Rf1 Db1+ 20.Rg2 Cd7! 21.Nd3 (21. D:d7 De4+) Dd1 22.D:d7 Tfd8 23.De7 D:d3 24.Df6 De4+! (intrarea în joc a turnului negru este decisivă) 0—1.

În concluzie, *premisele* care permit efectuarea „combinației nemuritoare“ sînt : pe de o parte — un substanțial avans de dezvoltare și spațiu, slăbiciunea (ispititoare) a pionului de cal (care poate fi atacat de dama adversă) și o anumită structură tipică de așezare a figurilor pe ultima linie a părții active ; pe de altă parte — prezența regelui advers într-o poziție relativ expusă, o anumită tendință „materialistă“ și un slab simț al primejdiei propriu adversarului.

Odată îndeplinite aceste caracteristici ale poziției și ale... adversarului, *mecanismul* combinației se dezlănțuie :

— dama adversă atacă pionul „otrăvit“ și, în acest timp, avansul de dezvoltare al părții active crește ;

— capturînd cele două turnuri — unul după altul sau la interval de cîteva mutări — dama se îndepărtează de regele propriu și de centrul operațiunilor, accentuînd și mai mult decalajul în dezvoltare ;

— dispunînd de diverse avantaje dinamice, partea activă dă atacul final cu dama și figurile ușoare, în timp ce

dama adversă asistă neputincioasă, ca simplă spectatoare, la prăbuşirea imperiului său...

Celebra combinaţie „nemuritoare" al lui Anderssen (cu rezervele deja amintite privind paternitatea ei), jucată de-a lungul anilor în multe partide memorabile, a intrat definitiv în bogatul arsenal de scheme-tip al jucătorului modern, cunoaşterea diverselor ei elemente fiind foarte utilă nu numai din punct de vedere practic, dar şi sub aspectul satisfacţiei estetice pe care continuă să ni le producă jocul de şah.

EXERCIȚII

Mijloacele, metodele și formele de pregătire șahistă sînt multiple și variate. Ca în orice proces de asimilare, și în șah toate cunoștințele și deprinderile dobîndite trebuie verificate, testate, repetate și apoi aplicate în mod creator în practică.

În acest scop punem la dispoziția celor interesați o bogată *baterie de teste* cumulînd toate ideile și combinațiile-tip prezentate în această carte. Le oferim astfel posibilitatea de a-și îndrepta „săgeata" combinativă sau lovitura de „croșeu", după caz, spre „călcîiul lui Ahile", să-și testeze perspicacitatea combinativă cu ajutorul săriturii de cal a lui Légal, să găsească pionul-figura centrală a poziției, să-și dea încă o dată seama de importanța controlului diagonalelor mari, a stăpînirii magistralelor centrale și a atacului pe coloana „h", a unei rocade făcute la momentul oportun, să se delecteze cu diversele ipostaze ale sacrificiului lui Domenico și ale „odiseii" unui rege fugărit, să admire noile variante ale combinației „nemuritoare"...

Sîntem convinși că rezolvarea exercițiilor va înlesni fixarea materialului studiat, contribuind totodată la dezvoltarea imaginației, fanteziei și perspicacității combinative a șahiștilor, la antrenarea forței de calcul a variantelor. Această activitate va stimula concentrarea atenției jucătorului de șah, îi va dezvolta memoria și gîndirea, îl va deprinde cu efortul intelectual intens.

Din motive lesne de înțeles, pozițiile nu sînt prezentate în ordinea expusă în carte, ci intercalat. La rezolvarea lor se impune respectarea unei anumite *metodologii.* **Astfel,** la început, jucătorul trebuie să încerce soluționarea lor mintală, direct de pe diagrame,

ghidîndu-se după următorul plan :

— imaginarea ideii ;

— analiza mintală a mutărilor proprii şi a răspunsurilor adverse ;

— compararea şi selecţia variantelor ;

— luarea deciziei.

Studierea atentă a materialului inclus în carte va înlesni găsirea ideii, a mutării-cheie sau a sacrificiului decisiv. Ceva mai dificile vor fi etapele următoare.

În cazul cînd, la un moment dat, poziţia devine neclară, este necesară reluarea ei. Dacă nici acest lucru nu dă rezultatul scontat, li se recomandă jucătorilor să-şi noteze poziţia pînă la care s-a ajuns pe cale mintală, s-o reproducă pe tablă şi să continue rezolvarea — cu aceeaşi metodă — pînă la reuşita totală.

Cînd este vorba de combinaţii mai complexe, poziţiile se pot pune pe tablă. În acest caz, rezolvările trebuie să se încadreze într-un timp limitat prestabilit sau cronometrat cu ceasul de control, fără ca figurile să fie mutate pe tablă. Totodată, este necesar ca fiecare exerciţiu să fie tratat la modul serios şi cel mai responsabil, jucătorul mimînd atmosfera de concurs, de luptă cu un adversar „invizibil".

Metodologia este aproximativ aceeaşi : găsirea ideii combinative, stabilirea premiselor favorabile pentru efectuarea ei, executarea calculului concret al mutărilor sau variantelor, aprecierea consecinţelor lor şi luarea deciziei. Pe măsura efectuării, toate rezolvările se trec într-un caiet, compararea propriilor soluţii cu rezolvările date de autor fiind recomandabilă numai la sfîrşit, pentru a se preîntîmpina sugestionarea jucătorului.

În vederea unei autoaprecieri cît mai obiective asupra muncii depuse propunem următorul punctaj : 5 puncte pentru rezolvare *foarte bună ;* *4* puncte pentru rezolvare *corectă,* dar cu unele inexactităţi ; *3* puncte pentru rezolvare parţială ; *2* puncte pentru început bun urmat de *greşeli ;* *1* punct pentru rezolvare incorectă şi, în sfîrşit, *0* puncte pentru fiecare exerciţiu *nerezolvat.* Făcînd totalul punctelor la cele 200 de exerciţii, se obţine calificativul muncii şi al strădaniei depuse : *excelent* pentru 700 de puncte, *foarte bine* pentru 600 de puncte, *bine* pentru 500 de puncte, *satisfăcător* pentru 300 de puncte ; un punctaj mai mic de 200 de puncte reflectă superficialitatea parcurgerii materialului inclus în lucrare. După revederea integrală a acestuia, a doua încercare va fi, fără îndoială, mult mai rodnică !

S-ar părea că, în încheiere, autorul nu mai are nimic de adăugat. Şi, totuşi, s-ar mai impune o ultimă recomandare : după parcurgerea întregului text, e de dorit ca jucătorul să pună din nou poziţiile pe tablă, să urmărească cu atenţie rezolvările corecte şi, întrucît *repetiţia este mama învăţăturii*, să revină din cînd în cînd asupra lor. Spre deosebire de alte cărţi din alte domenii, cartea de şah solicită un studiu mai amănunţit, pentru ca — lucru deosebit de important — jucătorul să poată aplica în practică cele învăţate. De reţinut că toată teoria studiată rămîne literă moartă dacă nu se manifestă permanent preocuparea pentru aplicarea ei în partidele jucate. Evident, nu întotdeauna o idee, un anumit tip de combinaţie se pot efectua „ca la carte". Practica şahistă ne oferă nenumărate posibilităţi de a aplica cunoştinţele însuşite într-un mod diferenţiat şi creator şi deseori, tocmai această aptitudine de a scoate la iveală o schemă-tip din hăţişul de mutări şi variante posibile, de a sesiza tipicul în netipic determină gradul de măiestrie a jucătorului. Rămîne la latitudinea cititorilor să aprecieze cît de greu este să realizeze acest lucru, dar sîntem convinşi că răbdarea şi perseverenţa vor fi răsplătite cu satisfacţia pentru rezultatele obţinute.

În poziţiile nr. 1—152 albul începe şi cîştigă

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

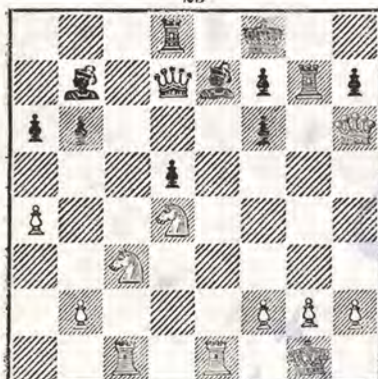
21

22

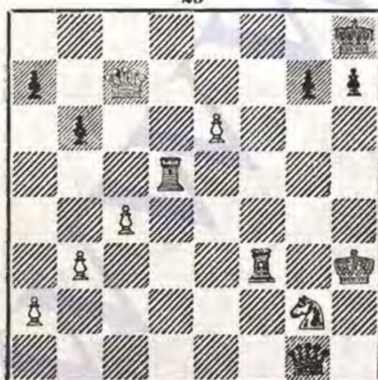
23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

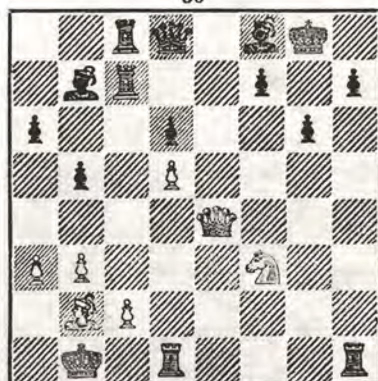
48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

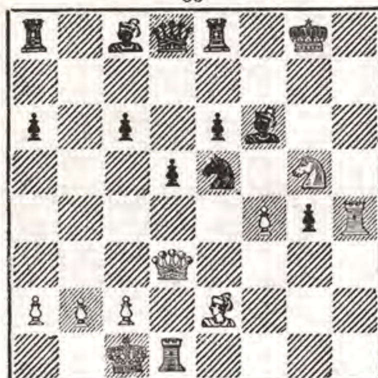
67

68

69

70

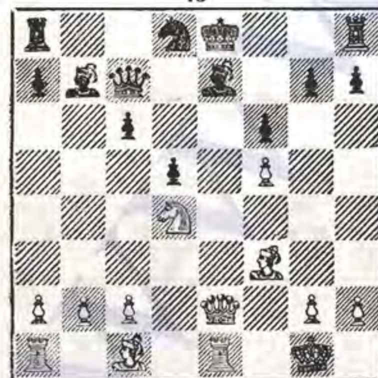
71

72

73

74

23 — с. 508

75

76

77

78

79

80

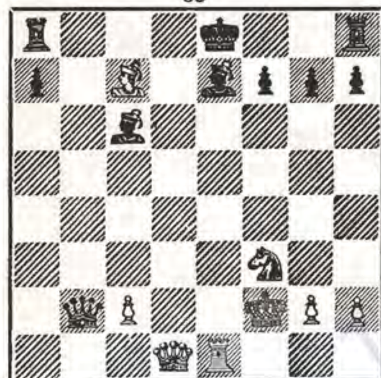
81

82

83

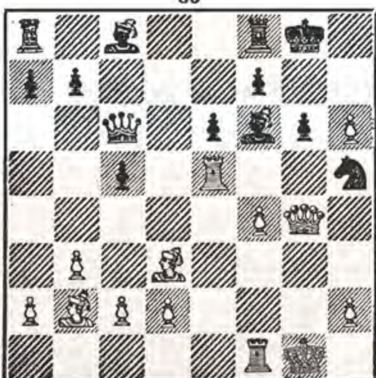
84

85

86

87

88

89

90

91

92

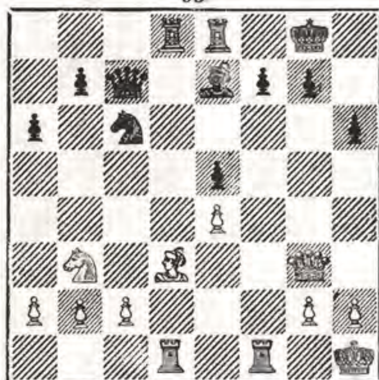
93

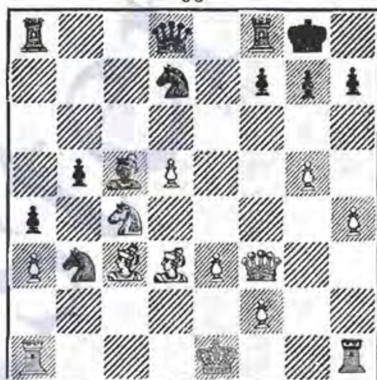
94

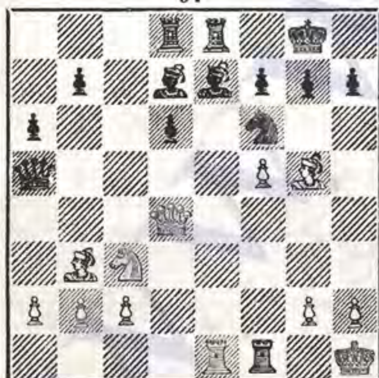
95

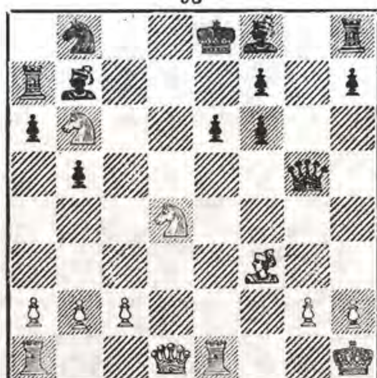
96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

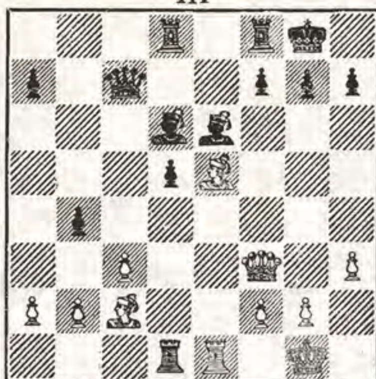
109

110

111

112

113

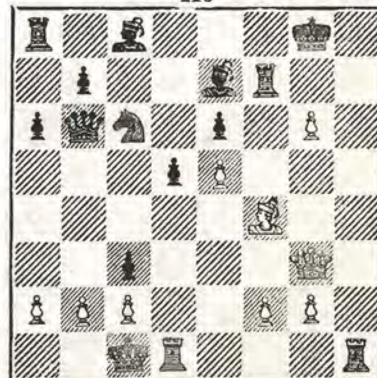
114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

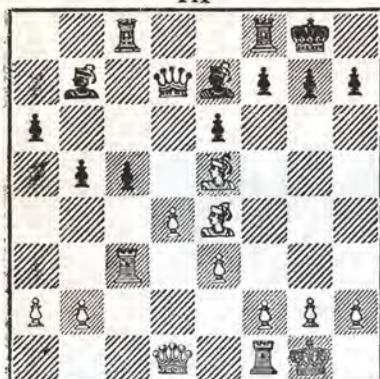
139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

În pozițiile nr. 153–200 negrul începe și cîștigă

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

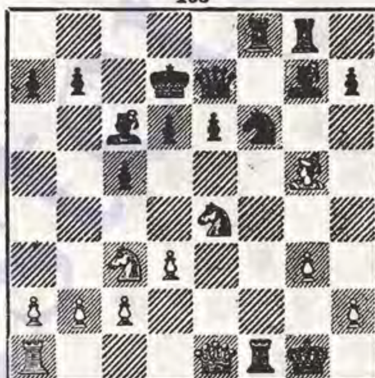
166

167

168

169

170

24 — c. 508

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

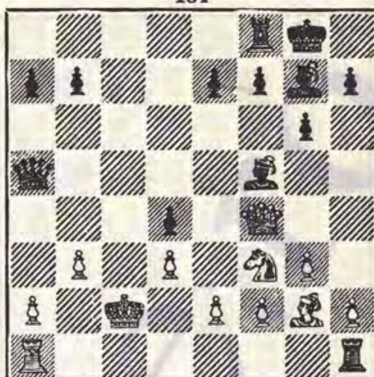
182

183

184

185

186

187

188

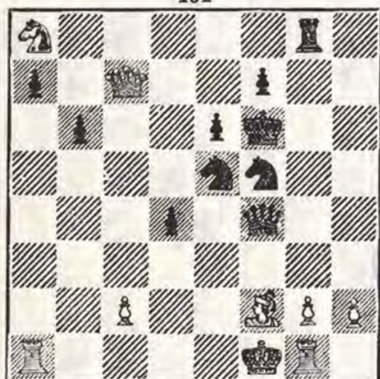
189

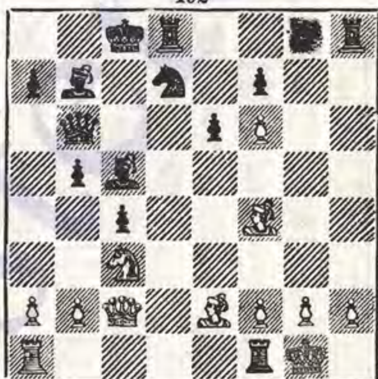
190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

Soluțiile exercițiilor

1. **Schröder — Ossandou**, Santiago, 1944 : 1.C:f7! R:f7 2.Cg5+! h:g5 3.D:e6+ Rf8 4.Nc4 Ce5 5.Dg8 mat (1—0).

2. **Grosser — Barth,** Oschatz, 1948 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ f:g5 (2...Rg8 3.Dh5 !) 3.h :g5+ Rg8 4.Th8+ ! R :h8 5.Dh5+ Rg8 6.g6 T :f2+ (pentru a elibera cîmpul „f8") 7.R:f2 Nf6 8.Dh7+ Rf8 9.Ng5! De8 10.Dh8+ Re7 11.N:f6+ g:f6 12.D:f6 mat (1—0).

3. **Pedersen — Hallmeier,** Danemarca, 1971 : 1.C:f6+ Re7 2.Nh5! Ng7 (2...D:b8 3.Cg8+ T:g8 4.T:f7+ Re8 5.Tg7 mat) 3.Cc6+ D:c6 (3...Rf8 4.Cd7+ și 5.N:f7 mat) 4.Cg8+ Re8 5.N:f7+ Rf8 6.Td8+ (1—0).

4. **Steinitz — Pillhall,** Viena, 1862 : 1.C:d7! D:d5 2.Cf6++ Rf8 3.N:e7 mat.

5. **Araisa — Galeb,** Lugano, 1968 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ Rh6 (la 2...Rg8 3.Dh3!) 3.Dh3+! R:g5 (3...Rg6 4.Dg3 Cf5 5.C:f5 e:f5 6.h4!) 4.Tc3 Cf5 5.C:f5 Rf4 6.g3+ (6...Re4 7.Dg4+ Rd5 8.Df3 mat) 1—0.

6. **Borisenko — Belov,** Kazan, 1964 : 1.N:h6+! R:h6 (1...Rh8 2.D:f7 etc.) 2.Dd2+ Rg6 (2...Rg7 3.Dg5+) 3.Dd3+ Rg5 (3...Rh6 4.De3+ Rg6 5.De4+ Rh6 6.Dh4+) 4.h4+! Rf4 (4...R:h4 5.De4+ etc.) 5.De4+ Rg3 6.Ch5 mat (1—0).

7. **Pigunov — Malanicek,** U.R.S.S., 1978 : 1.e:f6! N:g2 2.f:e7!! T:d1 3.Tf:d1 De8 4.Td8 Nc6 5.Cd6! c:d6 6.T:c6 Ta8 7.T:a8 D:a8 8.T:d6 (1—0).

8. **Larsson — Andersson,** Suedia, 1971 : 1.d5! c:d5 2.Df6 Dd6 3.Dh8+!! (1—0).

9. **Conrad — Mayer,** coresp. : 1.h5! Cge5 2.Ng5 De8 3.Nf6 g6 4.h:g6 C:g6 5.D:g6+! h:g6 6.Th8 mat (1—0).

10. **Șumov — Starincevici,** Petersburg, 1870 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ Rg8 (2...Rg6 3.Dg3!) 3.Dh4 Cf6 4.Ne5! Cce4 5.N:f6 C:f6 6.T:f6 (1—0).

11. **Ugolicev — Zubov,** U.R.S.S., 1978 : 1.C:f7! R:f7 2.c:d5! N:f1 3.d:e6+! R:e6 4.Dg4+ Rf7 5.Nd5+ Re8 (5...Rf8 6.De6!) 6.D:g7 Cde5 7.f:e5 T:d5 8.Dg8+ Nf8 (8...Rd7 9.D:d5+) 9.T:f1 (1—0).

12. **Monticelli — Mieses,** Londra, 1927 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ N:g5 (2...Rg6 3.De4+) 3.D :h5+ Rg8 (3...Nh6 4.N :h6 g :h6 5.Th3) 4.N :g5 Cd5 5.Th3 f5 6.e:f6 C:f6 7.N:f6 T:f6 8.Dh8+ (1—0).

13. **Wakselman — Ferry,** Paris, 1969 : 1.Na5+! b6 2.D:d5! Re7 (2...e:d5 3.Te8 mat sau 2...T:c1 3.Dd6+ Rc8 4.Na6 mat) 3.T:c8 b:a5 4.Te8+ Rf6 5.D:d6 (1—0).

14. **Anderssen — Mayet,** Breslau, 1867 : 1.T:d6+! Ra5 (1...C:d6 2.D:c5+) 2.Dc2! C:d6 3.Nb4+!! (3...R:b4 4.Dd2+ sau 3...c:b4 4.Dc7+ Ra4 5.Cc5+ Ra3 6.Da5+ Rb2 7.D:b4+ Rc2 8.Te2+) 1—0.

15. **Nimzovici — Neumann,** Riga, 1899 : 1.Ng5 Dd7 2.Cc7+! D:c7 3.N:f7+ Rd7 4.Df5+!! C:f5 5.e6 mat (1—0).

16. **Lutikov — Staruhin,** Leningrad, 1949 : 1.Ce5! N:d1 2.N:f7+ Re7 3.Cd5 mat (1—0).

17. **Danneman — Bojmowicz,** Varșovia, 1938 : 1.D:g7+!! (nu 1.Ce6 Cf5!) R:g7 2.Cf5++ Rg8 3.Ch6 mat (1—0).

18. **Aronin — Aratowski,** Moscova, 1950 : 1.C:h7! C:h7 2.N:h7+ R:h7 3.Cg5+ N:g5 (3...Rg8 4.Dh5!) 4.h:g5+ Rg8 5.Dh5 Rf8 6.Dh8+ Re7

7.D:g7 Tg8 8.Df6+ Re8 9.Th8! T:h8 10.D:h8+ Re7 11.Df6+ (11...Re8 12.g6!) 1—0.

19. **Knaak — Maciejewski,** Polanica Zdrój, 1976 : 1.Nh7+! R:h7 (1...Rf7 2.C:g5+ Re7 3.De2 etc.) 2.C:g5+ Rg6 3.Dh7+ Rf6 (3...R:g5 4.Th5+ Rf6 5.Tf5+ Re7 6.D:g7+) 4.Th6+! g:h6 5.Ce4 mat (1—0).

20. **Spasski — Bronştein,** Leningrad, 1960 : 1.C:f7! e:f1D+ 2.T:f1 Nf5 (sau 2...R:f7 3.Ce5++ Rg8 4.Dh7+! C:h7 5.Nc4+ Rh8 6.Cg6 mat) 3. D:f5 Dd7 4.Df4 Nf6 5.Ce5 De7 6.Nb3 N:e5 7.C:e5+ Rh7 8.De4+ (8... Rh8 9.T:f8+!) 1—0.

21. **Deutschmann — Bauschke,** Berlin, 1929 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ Rg6 (sau 2...Rg8 3.Dh5! etc.) 3.Dg4 Rf6 4.T:e6+! f:e6 5.D:e6 mat (1—0).

22. **Morphy — N.,** New York, 1857 : 1.Nh5! Ne7 2.N:e7 R:e7 3.C:f7! C:f7 4.Ng4 Cd8 5.D:d4 Tg8 6.T:e6+ C:e6 7.Te1 Cc6 8.Dc5+ Rf6 9.Df5+ Re7 10.T:e6+ (1—0).

23. **Stahlberg — Grob,** Zürich, 1934 : 1.T:e7! Dg4 2.Ce6+! R:e7 (2...f:e6 3.D:f6+ Rg8 4.T:g7+) 3.C:g7 d4 4.Te1+ Rd7 5.f3 N:f3 6.Dd2! Rc8 7.Ce8!! şi albul a cîştigat (1—0).

24. **Leizer — Buskalia,** Elveţia, 1957 : 1.D:d5+! R:d5 2.Td1+ Re4 (2... Re6 3.Nc4 mat) 3.Tc4+ Rf3 4.Td3+ Rg4 5.Ne2+ R:h4 6.Tcc3 ! (1—0).

25. **Danielsson — Nilsson,** Stockholm, 1952 : 1.Dg3! T:g3+ 2.R:g3 h5 3. T:h5+ (la 3.e7 h4+!) Rg8 4.Th8+!! R:h8 5.e7 (1—0).

26. **Hildebrand — Tiido,** Tallin, 1939 : 1.D:b4! D:h1+ 2.Rd2 D:a1 3.Cd5! c5 4.D:c5 (1—0).

27. **Tolner — Peltzer,** Hailbron, 1938 : 1.C:e5! N:d1 2.Cd7+ Ne7 3.C:e7! Nh5 (3...Dd8 4.Cg6+) 4.C:c8 (1—0).

28. **Wilen — Ström,** Lovisa, 1933 : 1.N:e4 d:e4 2.Dh5! Nh4 (cu ideea 3.D:h4 f5) 3.D:h7+! R:h7 4.T:h4+ Rg8 5.Th8 mat (1—0).

29. **Lehmitz — Kieninger,** Weidemau, 1947 : 1.T:h7! R:h7 2.Dh5+ Rg7 (sau 2...Rg8 3.N:g6 De7 4.Th1 Dg7 5.Nh7+ Rh8 6.Nf5+ Rg8 7.N:e6+ Tf7 8.g6!) 3.Dh6+ Rg8 4.Th1 De7 5.Dh8+ Rf7 6.N:g6+! (6...R:g6 7. Dh5+) 1—0.

30. **Torre — Rogoff,** Stockholm, 1969 : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh4+ Rg8 3. Cg5 T:e1+ 4.T:e1 Ce5 5.Dh7+ (nu 5.T:e5 Tc1 mat) Rf8 6.Dh8+ Re7 7.D:g7 Rd7 8.D:e5 Df8 9.Ch7 (1—0).

31. **König — Lundin,** Praga, 1931 : 1.Ng6! f:e5 2.N:f7+ R:f7 (la 2...Rh8 3.Dg6!) 3.Dh7+ Rf8 4.f4! Ted8 5.f5 e:f5 6.T:f5+ Re8 7.T:e5 Dc7 8. Tf1 D:e5 (8...Dd6 9.Tf7 Tc7 10.Dg8+ Rd7 11.Dg4+ Re8 12.Tg7 etc.) 9.d:e5 (1—0).

32. **Narva — Rudiko,** U.R.S.S., 1976 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ Rg8 3.Dh5 Tfe8 4.Dh7+ Rf8 5.Dh8+ Re7 6.D:g7 Tf8 7.f4 c4 (sau 7...Ca5 8.Tad1 Dc6 9.Te2! urmat de 10.Td6) 8.Tad1 Cd8 9.Ch7! Dc5+ 10.Rf1 Cc6 11.Dg5+ Re8 12.Cf6+ (1—0).

33. **Holt — Bingamon,** Vest-Virginia, 1947 : 1.C:e4! C:f3+ 2.D:f3! D:f3 3.Cf6++ Rd8 4.Te8 mat (1—0).

34. **Pavlov — Kloza,** Laszowiec, 1969 : 1.C:g7! R:g7 (1...C:g7 2.D:f6) 2. Nh6+! R:h6 3.D:f6+ Rh5 4.Nb3! (4...Tg8 5.Nd1+ Tg4 6.N:g4+ R:g4 7.Df5+) 1—0.

35. **Böök — Koponen,** Helsinki, 1961 : 1.e:f6! D:e2 2.f7+ Rf8 3.N:g7+! R:g7 4.f:e8D (1—0).

36. **Buis — Barthel,** Olanda, 1955 : 1.De2! D:a1+ 2.Rd2 D:h1 3.Cd6++ Rd7 4.De8 mat (1—0).

37. **Voorda — Sibe,** Gröningen, 1965 : 1.C:e5! N:d1 2.Nb5+ Rd8 3.C:f7+ Rc7 4.C:d6 e:d6 5.T:d1 (1—0).

38. **Larsen — Matanović,** Zagreb, 1965 : 1.C:e6! T:c4 (sau 1...f:e6 2.Dc3!) 2.Ch6+! (2...g:h6 3.D:h6 sau 2...Rh8 3.N:g7 mat) 1—0.

39. **Frey — N.,** München 1935 : 1.T :h7+ ! Rg8 (1...R :h7 2.Dh1+ etc.) 2.Th8+ ! R :h8 3.Dh1+ Rg8 4.D :a8+ Rh7 5.Th1+ Rg6 6.f5+ R :g5 7.Dg2+ Rf4 8.Dg3+ Re4 9.Th4 mat (1—0).

40. **Ivanov — Fedorov,** U.R.S.S., 1953 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ Rg8 (2... Rg6 3.Dh3!) 3.Dh3 C:b4 4.Dh7+ Rf8 5.Dh8+ Re7 6.D:g7 C:c2 7.Df6+ Rf8 8.Ch7+ Rg8 9.Tb3 N:a5 10.Tg3+ R:h7 11.Th3+ (1—0).

41. **Burn — Cohn,** Breslau, 1912 : 1.C:f7! R:f7 2.Dh5+ Rg8 3.N:f6 N:f6 4.D:h7+ Rf8 5.d5 (poanta !) Dc5 (calul nu poate pleca din cauza 6. T:f6+) 6.d:e6 D:e3+ 7.Rh1 D:e6 8.Ng6! (1—0).

42. **Pavitt — Werner,** coresp., 1954 : 1.N:h7+! R:h7 2.D:d5 Na6 3.Cg5+ Rg6 (3...Rg8 4.D:f7+ Rh8 5.Dh5+ Rg8 6.Td1 etc.) 4.D:f7+ Rh6 (4... R:g5 5.e4!) 5.Td1!! Te7 (5...D:g5 6.e4) 6.g4! g6 7.e4 (1—0).

43. **Salvioli — N.,** Mailland, 1915 : 1.C:e4! N:d2 2.C:f6++ Rf8 3.Nd6+! D:d6 4.Te8 mat (1—0).

44. **Kasparian — Manvelean,** Erevan, 1939 : 1.T :c6 ! N :c6 2.Dc4+ Rb7 3.D:c6+!! R:c6 4.Ce5++ Rc5 5.Cd3+ Rd4 6.Rd2! (amenință 7.c3 mat) 1—0.

45. **Engels — Maróczy,** Dresda, 1936 : 1.T:b2! D:b2 2.D:c8+!! C:c8 3. d7 (1—0).

46. **Matulović — Kozomara,** Sarajevo, 1960 : 1.N:f5+ Rc7 (sau 1...Nd7 2.N:d7+ R:d7 3.0—0—0+) 2.T:d8 R:d8 3.0—0—0+ (1—0).

47. **Richter — Dübrssen,** Berlin, 1930 : 1.Cc3! D:g2 (sau 1...Dd1 2.e:f6+ g:f6 3.N:f6+! R:f6 4.Dh4+) 2.e:f6+ g:f6 3.De5! (3...D:h1+ 4.Rd2 D:a1 5.N:f6 mat sau 3...Cd7 4.Dc7 Td8 5.0—0—0) 1—0.

48. **Kolisch — Mendeloro,** simultan : 1.Ce5! N:d1 (sau 1...d:e5 2.D:g4 etc.) 2.Cg6! (2...f:g6 3.Ce7 sau 3.Cf6++) 1—0.

49. **Parr — Weintkroft,** Olanda, 1968 : 1.Th5! D:d7 2.Cg5+ Rh8 3.T:h6 mat (1—0).

50. **Gusev — Polovodin,** Novosibirsk, 1976 : 1.T:h7+! R:h7 2.Th1+ Nh6 3.Df4 Df8 4.Cg5+ Rg8 5.Ce4! f5 (5...Ng7 6.Cf6+) 6.T:h6 Tg7 7.Dh4 Rf7 8.Cg5+ Re8 9.Ce6 (1—0).

51. **Ahues — Winter,** Skarboro, 1930 : 1.N:h7+! R:h7 2.Cg5+ Rg6 3. Dd3+ f5 4.Dg3 De7 5.Tfd1 Tad8 6.C:e6+ Rh7 7.C:d8 T:d8 8.Ng5 N:f2 9.R:f2 Dc5+ 10.De3 (1—0).

52. **Tal — Chandler,** Liverpool, 1975 : 1.C:f7! R:f7 2.f:e6++ Rg8 3.e7 Ce6 4.d:c5 D:c5+ 5.Rh1 C:c3 6.Td8! Nd7 7.De5!! (poanta strălucită a întregului atac !) D:e5 8.Tf8+ (8...T:f8 9.e:f8D+) 1—0.

53. **Wason — Motgvay,** coresp., 1953 : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3. Tf3! Nd7 4.f:g7 R:g7 5.Dh6+ Rg8 6.g6 Ce2+ 7.Rh1 f:g6 8.D:g6+ Rh8 9.Dh6+ Rg8 10.Tg1+ C:g1 11.Tg3+ (1—0).

54. **Spielmann — Cehover,** Moscova, 1935 : 1.Nh5! Tf8 (1...Cd8 2.T:d8+! N:d8 3.C:f7 sau 1...g6 2.Ng4 Nf6 3.C:f7! R:f7 4.N:e6+ R:e6 5.Db3 mat) 2.Db3 g6 (2...Dc8) 3.Ng4 Dc8 (3...Cc5 4.Dh3! h5 5.N:d7+ C:d7 6.T:d7 Dc8 7.Ta7 Dd8 8.T:a8 etc.) 4.C:f7! R:f7 5.Df3+ Re8 6.Dh3 Cf4 (6... Rf7 7.D:h7+ Re8 8.D:f6+) 7.Nd7+! (1—0).

55. **Dvoiris — Kuzmicev,** U.R.S.S., 1979 : 1.Cf6+! C:f6 (1...g:f6 2.Dg4+ Rh8 3.Dh5 f5 4.e:d6+ sau 1...N:f6 2.e:f6 g:f6 3.Dh5) 2.e:f6 N:f6 3. N:f6 g:f6 4.N:h7+! R:h7 (4...Rg7 5.Dg4+ Rh8 6.Dh5!) 5.Dh5+ Rg7 6.Dg4+ Rh8 7.Ta3! (poanta !) Ne4 8.Th3+ Nh7 9.T:h7+ R:h7 10. Tf3 (1—0).

56. **Pollock — Alnes,** New York, 1893 : 1.Dd7+!! N:d7 2.Cd6++ Rd8 3.Cf7+ Rc8 4.Te8+ N:e8 5.Td8 mat (1—0).

57. **Tietz — Römisch,** Karlsbad, 1898 : 1.T:c6! R:c6 2.D:b5+!! R:b5 3. Na4+! Rc4 (3...R:a4 4.Cc3+ Rb3 5.Cd2 mat) 4.b3+ Rd3 5.Nb5+ Re4 6.Tg4+ Rf5 7.Ce3 mat (1—0).

58. **Sterk — Marshall,** Pistyan, 1912 : 1.D:h6! g:h6 2.g:f7+ Rh7 (2... Rf8 3.Tg8 mat) 3.f8C+! Rh8 4.Tg8 mat (1—0).

59. **Lachmann — Müller,** Stolp, 1934 : 1.Cf6+ ! g :f6 2.D :f6 d4 3.T :d4 c:d4 4.N:d4 Rh7 5.g4! (nu 5.Dh8+ Rg6 6.g4 D:h2+!) 1—0.

60. **Mannheim — Regensburg,** coresp., 1911—1912 : 1.Th8+! R:h8 2.Th1+ Rg8 3.Th8+! R:h8 4.Dh1+ Rg8 5.Dh7 mat (1—0).

61. **Sevcenko — Balinski,** U.R.S.S., 1976 : 1.N:h7+! C:h7 2.g6! Cdf6 (2... f:g6 3.D:e6+ sau 2...Chf6 3.g:f7+ Rf8 4.Dh8+) 3.g:f7+ Rf8 4.D:e6! g5 5.Cg6+ Rg7 6.f:e8D D:e8 7.C:e7 g:f4 8.Tg1+ (1—0).

62. **Katalîmov — Ilivițki,** Frunze, 1959 : 1.Nf7+! R:f7 2.e6+ (1—0).

63. **Batuev — Abdusamagov,** U.R.S.S., 1951 : 1.Ne4 Dc7 2.N:h7+! R:h7 (2...Rf8 3.Nh6!) 3.Nf6 (3...g:f6 4.Td3 Nf8 5.Th3+ Nh6 6.Dh4! sau 3... Nf8 4.Td3 Dc6 5.Th3+ Rg8 6.f3 g6 7.Dh4 Ng7 8.Dh8+!) 1—0.

64. **Karpov — Cabrerra,** Las Palmas, 1977 : negrul nu a sesizat continuarea 1.T:e6+! f:e6 (1...Rd8 2.De2!) 2.Nh5+ Rd8 3.C:e6 mat (1—0).

65. **Ahues — Antze,** Bremen, 1932 : 1.N:h7+ R:h7 2.Dh5+ Rg8 3.Df7+ Rh8 4.Te3 f :e5 5.Th3+ Ch7 6.Dg6 Rg8 7.D :h7+ Rf7 8.Tf3+ Nf6 9. Ng5 De7 10.N:f6 D:f6 11.Dh5+ Re7 12.T:f6 (1—0).

66. **Onderka — N.,** Viena, 1958 : 1.Tad1! D:c4 2.N:f6 e5 (2...g:f6 3.D:f6 e5 4.Cd5!) 3.Ng5 De6 4.Cb5 Tc8 5.Cc7+! T:c7 6.D:c6+! T:c6 7. Td8 mat (1—0).

67. **Panov — Grecikin,** Odessa, 1949 : 1.D:h7+! T:h7 2.T:h7+ R:f6 (2... Rf8 3.C:e6+ Re8 4.f7+) 3.Cd5++ Re5 4.Th5+ Rd4 5.Ne3+ Rc4 6.b3 mat (1—0).

68. **Glig — Müller,** Kecskemet, 1927 : 1.g4! (cu ideea 1...N:e2 2.T:h5+ g :h5 3.g5+) h :g4 2.D :g4 N :e3+ 3.Rh1 N :c1 4.Th5+ ! g :h5 5.Dg5+ ! T:g5 6.h:g5 mat (1—0).

69. **Karaklajič — Nedelkovič,** Sombor, 1957 : 1.Th8+! N:h8 2.Dh7+ Rf8 3.D:h8+ Re7 4.Dg7+ Cf7 5.D:f7+ Rd6 6.Ce4 mat (1—0).

70. **Gevel — Nijssen,** Olanda, 1939 : 1.Cf6+! g:f6 (sau 1...Rh8 2.C:h7! d:c4 3.Dh4 D:d2 4.Cg5+) 2.N:h7+! R:h7 3.Dh4+ Rg6 4.D:f6+ Rh5 5.Td4 (1—0).

71. **Ouiggros — Pedrosa,** Argentina : 1.N:f7+! R:f7 2.Dc4+ Rf8 3. Ch6! (1—0).

72. **Aubert — Moser,** Franţa, 1939 : 1.N:h7+! R:h7 2.Th3+ Ch6 (2...Rg8 3.Dg4) 3.Cc4! Dd8 4.N:h6 g:h6 5.Dh5 (1—0).

73. **Gligorić — Rosenştein,** New York, 1963 : 1.Nf4 Dd7 2.Nh5+ Rf8 3. D:e7+ D:e7 4.Nd6! D:d6 5.Te8 mat (1—0).

74. **Selivanski — Bonci Osmolovski,** Moscova, 1961 : 1.N:h7+! R:h7 2. Th3+ Rg8 3.Dh5 f6 4.e:f6 T:f6 5.Dh8+ Rf7 6.Cf3 T:f3 (se ameninţa 7.Cg5+) 7.T:f3+ Cf5 8.g4 şi albul a cîştigat (1—0).

75. **Rajković — Radonjić,** Iugoslavia, 1958 : 1.D:h7+! R:h7 2.Th3+ Rg6 (la 2...Rg8 3.Ce7 mat) 3.Ce7+ Rg5 4.f4+ Rg4 5.Th7! g6 (5...f5 6. Cg6!) 6.Cd4 De4 7.h3+ Rg3 8.Cef5+ g:f5 9.C:f5+ D:f5 10.Tf3 mat (1—0).

76. **Kotov — Ragozin,** Moscova, 1949 : 1.d:c5! D:e5 (1...b:c5 2.T:c5 T:c5 3.D:e5 etc.) 2.c:b6 T:c3 3.b:a7!! T:c2 4.T:c2 (1—0).

77. **Buzbuchi — Prundeanu,** Poiana Braşov, 1978 : 1.T:e5! N:e5 (1...N:f3 2.T:e7 N:e2 3.N:g7+) 3.C:e5! (3...N:e2 4.Cf7++ Rg8 5.Ch6 mat) 1—0.

78. **Bulat — Smederevać,** Kranj, 1958 : 1.T:g7+! R:g7 2.Dg2+ Rf8 3. T:h7! C:h7 4.Cd7+ T:d7 5.Dg7 mat (1—0).

79. **Neibut — Kirillov,** Riga, 1956 : 1.Th8+! N:h8 2.T:h8+ R:h8 3.Nf6+ Rh7 4.Dg5! (4...N:g4 5.f:g4 Cd3+ 6.N:d3 Te5 7.Dh4+ Th5 8.g:h5 g5 9.D :g5 Tg8 10.Df5+ 1—0.

80. **Toth — Szighetti,** Budapesta, 1946 : 1.N:h7+! R:h7 2.Th3+ Rg8 3. Dh5 Dh6 4.Cf5! (poanta !) D:h5 5.Ce7+ Rh7 6.T:h5 mat (1—0).

81. **Lutikov — Osnos,** Kiev, 1965 : 1.N:f7+! R:f7 2.e6+! C:e6 3.Thf1+ Re8 (3...Rg7 4.Ne5+) 4.D :g6+ Rd8 5.D :e6 Dc6 6.Df7 ! (ameninţă 7. Df8+) d6 7.N:d6 e:d6 8.Df6+ (1—0).

82. **Filipowicz — Drozd,** Varşovia, 1964 : 1.C:e6! f:e6 2.Nh5+ Rf8 (sau 2...Rd8 3.N:e5) 3.Thf1+ Nf6 4.N:e5 C:e5 5.Td8+ Re7 6.T:h8 şi albul a cîştigat (1—0).

83. **Phillidor — Kotter,** Londra, 1789 : 1.T:e7+! R:e7 (1...Rf8 2.Dd6!) 2. Dd6+ Re8 3.D:c6+ Re7 4.Nd6+ Rd8 (4...Rf6 5.Na3+ Rf5 6.Dd5+) 5.Dc7+ Re8 6.De7 mat (1—0).

84. **Krastarov — Semkov,** Bulgaria, 1979 : 1.T:e4! f:e4 2.C:f7 R:f7 3. D:e6+ Rg7 4.Df7+ Rh6 5.Td5 Dg1+ (5...D:d5 6.N:d5 Tae8 7.N:e4 Thg8 8.Dh7+ Rg5 9.Nd6!) 6.Rb2 Na3+ 7.R:a3 Dc1+ 8.Rb4 a5+ 9. R :b5 Thb8+ 10.Ra4 Tb4+ 11.c :b4 a :b4+ 12.Rb5 Tb8+ 13.Rc6 (1—0).

85. **Begun — Mariakin,** U.R.S.S., 1967 : 1.Df5+!! N:f5 2.g:f5+ Rh5 3. Cg3+ Rh4 4.Tf4+ Cfg4 (la 4...Ceg4 5.Cf3+ Rh3 6.Nf1 mat sau 4... R:g5 5.h4 mat) 5.T:g4+ C:g4 6.Cf3+ Rh3 7.Nf1 mat (1—0).

86. **Sämisch — N.,** 1902 : 1.D:h5!! g:h5 2.Tg5+! N:g5 3.h7 mat (1—0).

87. **Rubinştein — Dmantar,** Vrnjacka Banja, 1958 : 1.N:h7+! R:h7 2. Dh5+ Rg8 3.Df7+ (3...Rh7 4.Te3!) 1—0.

88. **Rosiţan — Golunov,** Grodno, 1979 : 1.T:f7! R:f7 2.C:e6 T:e6 3. D:e6+ (1—0).

89. **Anderssen — Zuckertort :** 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3.Th3 f6 4. Dg6! Na6 5.Th7 Dc7 6.Dh5 (1—0).

90. **Maciulski — Gurevici,** U.R.S.S., 1977 : 1.D:e6+! f:e6 2.N:g6+ Re7 3. Ng5+ Cf6 4.e:f6+! Rd7 5.Ce5 mat (1—0).

91. **Țeitlin — Kruțianski,** Leningrad, 1971 : 1.T:e7+! R:e7 (la 1...N:e7 2.Te1 și acum : 2...D:f3 **3.T:e7+!** R:e7 **4.Dc7+** sau 2...Ta7 **3.Db6** Td7 4.Dc6!) **2.Te1+ Rf8 3.Nf4! g6** (3...N:f4 4.Db4+) 4.Dd5! **(1—0).**

92. **Veresov — Kuharev,** Minsk, 1959 : 1.D:h6+!! R:h6 2.Th4+ Rg5 (la 2...Rg7 **3.Th7 mat) 3.f4+!** R:h4 **4.g3+** Rh3 5.Nf1 mat **(1—0).**

93. **Starck — Bertholdt,** Gera, **1962** : 1.Df2! Ng6 2.Df7+!! N:f7 3.g:f7 mat (1—0).

94. **Szajna — Konikowski,** Piotrkov Tryb., 1977 : 1.e5! d:e5 2.N:h7+! R:h7 3.Dh5+ Rg8 4.Tf3 g6 5.Dh6 Nf6 6.Th3 Te8 7.g:f6 D:f6 8.Dh7+ **Rf8 9.f:e5** D:e5 **10.Tf1 Cf6 11.T:f6!** D:f6 **12.Tf3!! (1—0).**

95. **Hartston — Penrose,** Londra, 1963 : 1.T:f7! R:f7 2.Nc4+ Rf8 **3.Tf1+** Nf6 **4.T:f6+!** g:f6 **5.Dg8+ Re7 6.De6+** Rf8 **7.D:f6+ (1—0).**

96. **Taimanov — Șașin,** U.R.S.S., **1978** : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3. N:g7 R:g7 (la 3...f5 **4.Dh8+ Rf7 5.g6+!** și acum : **5...Re7** 6.Dh7! sau 5...R:g6 6.Dh6+ Rf7 7.De6+ Rg7 8.Tg1!) **4.Dh6+** Rg8 5.g6 Cf6 6. **Tg1! D:d5** (sau **6...Te8 7.g:f7+) 7.g7 (1—0).**

97. **Sidorov — Bannik,** Odessa, 1952 : 1.T:e7! T:e7 2.N:f6 g:f6 3.Cd5 Te1 4.C:f6+ Rf8 5.C:d7+ Re7 (5...T:d7 6.Dh8+ Re7 **7.f6+**) 6.Dh4+ R:d7 **7.T:e1 (1—0).**

98. **Arhipov — Eingorn,** Iurmala, 1976 : negrul n-a observat posibilitatea : 1.T:e6+! f:e6 2.Nh5+ Re7 3.Cc6+ și acum : 3...N:c6 4.Cc8 mat sau 3...C:c6 **4.Dd7** mat **(1—0).**

99. **Letellier — Najdorf,** Montevideo, 1954 : **1.0—0—0! Te8** (sau 1...T:b5 2.Th1!) 2.Nf7 Cd6 **3.Th1 Cg8 4.T:h5+ Nh6 5.g7+ (1—0).**

100. **Mecikarov — Hinov,** coresp., **1962** : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3. T:f2 D:e3 **4.D:f7+** Rh7 5.Cd2 d6 6.Cc4! De7 7.Dh5+ Rg8 8.Taf1 Cd7 9.Tf7 De4 10.T7f4! De7 11.Th4 D:h4 (sau 11...Cf6 12.T:f6) 12.D:h4 (1—0).

101. **Kopilov — Timofeev,** coresp., 1969 : 1.T:f7! T:f7 2.C:f7 R:f7 3.D:e6+ Rf8 4.Ch4! (poanta !) Cf4 (4...N:h4 5.Nb4+) 5.N:g7+! Re8 (5...R:g7 6.Cf5+ Rf8 7.D:h6+) 6.Dg4 Rf7 **7.D:f4+** R:g7 8.T:e7+ (8...D:e7 9. Cf5+) 1—0.

102. **Radaev — Ahmedov,** Baku, 1973 : 1.Nb6! a:b6 **2.T:e6+!** Ce7 (la 2... f:e6 3.Ng6+ Re7 **4.Df7** mat) **3.D:f7+** Rd8 4.De8+!! (4...R:e8 5.N:g6 mat) **1—0.**

103. **Guseinov — Balaian,** U.R.S.S., 1975 : 1.N:h7+! R:h7 2.T:d8! (nu 2. Dh5+ Rg8 3.N:g7 T:d1+) T:d8 3.Dh5+ Rg8 4.N:g7! R:g7 5.Dh6+ Rg8 6.g6 (1—0).

104. **Giurumia — Miron,** Timișul de Sus, 1980 : 1.Cb5! Ce8 (1...Td8 2.c7!) 2.C :d6 C :d6 3.N :d6+ R :d6 4.Tad1+ Rc7 (4...R :c6 5.N :e6 ; 4...Re7 5. Td7+ Rf6 6.N:e6 etc.) 5.N:e6 f:e6 6.Td7+ R:c6 7.D:e6+ (7.T:e6+! R:d7 8.Dd5+ etc.) Rb5 8.Db3+ Ra5 9.Da3+ Rb5 10.c4+ (1—0).

105. **Kulis — Balik,** Cehoslovacia, 1934 : 1.Dh6+! R:h6 2.Th4+ Rg5 3. Nc1+ R:h4 4.Tf4+ Rg5 5.Tf3+ Rh4 6.Th3 mat (1—0).

106. **Miliutin — Krivov,** Aluskie, 1976 : 1.T:c6! b:c6 2.N:c6+ Rd8 (2...Nd7 3.D:e6+ sau 2...Rf7 3.Ce5+) 3.Ce5! T:a2 (la 3...D:e2 4.Cf7 mat) 4. Cf7+! D:f7 5.D:a2 (amenință 6.Da5+) 1—0.

107. **Grynszpan — Kaminski,** Poznań, 1961 : 1.Cg5 ! h:g5 2.Cg6! f:g6 3. T:g7+! R:g7 4.e6+ (4...Rh7 5.Dh3+ Rg8 6.Dh8 mat) 1—0.

108. **Bozaru — Vrabie,** Iaşi, 1978 : 1.Th8+! N:h8 2.T:h8+ R:h8 3.Nf6+ Rg8 4.Dh4 Dd2+ (4...D:c2+ 5.Rg3) 5.Rg1 De3+ 6.Rh1 Dc1+ 7.Nd1! (1—0).

109. **Endy — Brenneisen,** R.D.G., 1975 : 1.N:h7+! R:h7 (1...Rh8 2.Ne4 Nb7 3.Nd6 etc.) 2.Cg5+ Rg6 3.h5+! R:g5 (3...Rh6 4.Nc1!) 4.Nc1+ Rf6 5.Dg4 g6 6.h6! (1—0).

110. **Pipkov — Ličev,** Bulgaria, 1972 : 1.T:f7! R:f7 2.D:h7+ Rf6 (2...Rf8 3.Nh6 mat sau 2...Re6 3.Cf4 mat) 3.g5+ C:g5 (3...Rf5 4.Dh3 mat) 4.D :g6+ Re7 5.N :g5+ Rd7 6.Nf5+ Rc7 7.Nf4 Ce5 8.D :d6+ R :d6 9. d:e5+ (1—0).

111. **Koltanowski — Defosse,** Liège, 1936 : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3.N:g7! R:g7 (sau 3...f6 4.Dh8+ Rf7 5.N:f8 N:f8 6.Dh5+ Re7 7.Dh7+ Rd6 8.T:e6+) 4.Dg5+ Rh7 5.Td4 Nh2+ 6.Rh1 Df4 7.T:f4 N:f4 8.D:f4 Tg8 9.Te5 (1—0).

112. **Kupreicik — Castillioni,** Ibss, 1968 : 1.C:e6! f:e6 2.D:e6+ Rd8 3. The1 Tc8 4.Nc3 Dc6 5.N :f6+ g :f6+ 6.T :d7+ ! D :d7 7.Db6+ Dc7 8. D:f6+ Rd7 9.De6+ (1—0).

113. **Mackenzie — Mason,** Paris, 1878 : 1.Dh6+! R:h6 2.Chf5+ N:f5 3. C:f5+ Rh5 4.g4+ (merge şi 4.Th3+ Rg4 5.Ch6 mat sau 4...Ch4 5. T:h4+ Rg6 6.Th6 mat) R:g4 5.Tg3+ Rh5 6.Ne2 mat (1—0).

114. **Richter — N.,** Berlin, 1930 : 1.Cf5+ Rf6 2.e7 N:f5 (ameninţînd 3... Th2 mat...) 3.e8C mat ! (1—0).

115. **Konc — Marković,** Odźaci, 1978 : 1.C:e5! N:d1 2.Nh6+ Rg8 3.C:f7 De7 (sau 3...Dh4 4.Ta:d1 cu cîştig) 4.d6! D:f7 (sau 4...De6 5.Cg5 De3+ 6.Rh1 !) 5.Nc4 ! (1—0).

116. **Alexander — Janovski,** Hastings, 1946—1947 : 1.Th8+! R:h8 2.Th1+ Rg8 3.Th8+! R:h8 4.g:f7 Dd8 (4...D:b2+ 5.Rd1 Db1+ 6.Nc1 Nd7 7. Dg6!) 5.Dg6 Df8 6.Dh5+ Rg7 7.Nh6+ (1—0).

117. **Smoliar — Buchat,** Bruxelles, 1949 : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3. N:g7! R:g7 4.Dg5+ Rh7 5.Tc3 e5 6 Tg3 Ng4 7.T:g4! (1—0).

118. **Abrauzov — Şermotov,** U.R.S.S., 1971 : 1.T:f7! T:f7 2.N:g6 Ne8 3.D:h5 D:d4+ 4.Rh1 D:d2 (4...Tf2 5.Cce5 etc.) 5.N:f7+ N:f7 6.D:f7+ Rh8 7.Dh5+ Rg8 8.Tf1 (1—0).

119. **Junge — Kottnauer,** Praga, 1942 : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3. N:g7! f5 (3...R:g7 4.Tf3 sau 3...f6 4.Nh6 Nd6 5.Tf3 Tff7 6.Th3!) 4.Ne5 Nf6 5.N:b8 (1—0).

120. **Braga — Gusti,** Sao Paulo, 1970 : 1.C:d5! e:d5 2.D:d5 Na3 (la 2... Tb8 3.Nb5+ ! D :f4+ 4.Rb1 Ne7 5.Dc6 !) 3.Nb5+ Re7 (3...a:b5 4.The1+ sau 3...Rf8 4.Dd8+) 4.The1+ Ne6 5.Db7 (1—0).

121. **Melihov — Şahmasarov,** U.R.S.S., 1974 : 1.D:g8+!! R:g8 2.Cf6+! N:f6 3.N:e6+ Rh7 4.g8D+ R:h6 (negrul are un turn şi doi pioni în plus, dar regele său este în „corzi“...) 5.Nf5! Ng7 6.Dh7+ Rg5 7.Dg6+ Rf4 8.Dg4+ Re3 9.De2+ Rd4 (şi drumul de întoarcere este „minat“ : 9...Rf4 10.Df2+ Rg5 11.Dg3+ Rf6 12.Dg6+ Re7 13.D:g7+ Re8 14.Dg8+ Re7 15.Cd5 mat) 10.Cb5+ ! a :b5 11.Dd2+ R :c4 12.Ne6 d5 13.N :d5 mat (1—0).

122. **Oprea — Poenaru,** Bucureşti, 1963 : 1.T:h6+! R:h6 (sau 1...Rg8 2. Th7! R:h7 3.Dh3+ Rg8 4.Dh6, urmat de mat) 2.Dh3+ Ch5 3.D:h5+!! g:h5 4.g5 mat (1—0).

123. **Cohn — Cezar,** 1944 : 1.Cb6! D:h1+ 2.Rd2 D:a1 3.C:f7+! N:f7 4. Nc7+! R:c7 5.De5+ R:b6 (5...Rd8 6.Dd6 mat) 6.Dc5+ Ra5 7.b4 mat (1—0).

124. **Gadia — Mendes,** Sao Paulo, 1967 : 1.D:f6+!! R:f6 (1...Rh6 2.Dg5+) 2.Nb2+ Ce5 3.T:e5 Ne6 (sau 3...Db5 4.Te6++ Rf7 5.Te7++ Rf8 6. Ng7 mat) 4.T:e6++ Rf5 5.Tf6+ Rg4 6.Tf1! (amenință 7.Nf3+) Te3 7.Nd4 Tce8 8.N:e3 T:e3 9.Rf2! Dg7 10.h3+ Rh5 (10...R:h3 11.Th1+ Rg4 12.Th4 mat) 11.R:e3 D:f6 12.Nf3+ Rh6 13.Td1 și pionul „d" a decis (1—0).

125. **Kupreicik — Gufeld,** Kirovabad, 1973 : 1.T:e5! (nu 1.N:e5 N:e5 2. T:e5 Db4+) Ne6 (la 1...N:e5 2.Dh8+! N:h8 3.T:h8 mat sau 1...Db4 2.Te8+! D:e8 3.Dh8+! N:h8 4.T:h8 mat) 2.Dh7+ Rf8 3.D:g7+! (3... C:g7 4.Th8 mat sau 3...R:g7 4.T:e6+) 1—0.

126. **L. Mozeș — E. Mozeș,** Arad, 1972 : 1.N:h7+! R:h7 2.Dh5+ Rg8 3. N:g7! R:g7 4.Dg4+ Rh7 5.Tf3 e5 6.f5 Cf4 7.Tg3! (1—0).

127. **Farago — Böhlig,** Halle, 1978 : 1.T:f7! D:f7 (sau 1...R:f7 2.D:g6+ Rg8 3.Tf2!) 2.N:g6 De6 3.g:h6! N:g2 (3...Tf8 4.Nh7+) 4.Nf7+! D:f7 5.h7+ Rh8 6.D:f7 Nh3 7.Ce2 Tf8 8.Db7! (1—0).

128. **Cisteakov — Baranov,** Moscova, 1952 : 1.C:d5! C:d5 (1...e:d5 2.Cg6+) 2.C:f7! D:f7 3.D:d5 Tc8 4.T:e6+ Ne7 5.Tae1! (nu 5.N:e7 C:e7 6.Tae1 0—0!) Rf8 6.Dd7! T:c2 7.N:e7+ C:e7 8.Dd8+ De8 9.D:e8+ R:e8 10. T:e7+ (1—0).

129. **Alehin — Pratt,** simultan, Paris, 1913 : 1.Dh5+! C:h5 2.f:e6++ Rg6 3.Nc2+ Rg5 4.Tf5+ Rg6 5.Tf6++ Rg5 6.Tg6+ Rh4 7.Te4+ Cf4 8. T:f4+ Rh5 9.g3! (amenință 10.Th4 mat) 1—0.

130. **Patience — Tilsson,** Anglia, 1964 : 1.D:d4+! c:d4 2.Ng7+! R:g7 (2... T:g7 3.T:e8+) 3.T:e7+ T:e7 (3...Rf6 4.T:e8) 4.h8D+ Rf7 5.Th7+ Re6 6.Dc8+ Rf6 7.Df8+ (1—0).

131. **Ciric — Stojanovski,** Iugoslavia, 1958 : 1.e:f6! D:e1+ 2.Rh2 N:f6 3. N:h6! Ne5+ 4.Rh3! D:a1 5.Ce7+ Rh8 6.N:g7+! (6...N:g7 7.Dh5+) 1—0.

132. **Schmidt — Richter,** Heidelberg, 1946 : 1.Dh6+!! R:h6 (1...Rh8 2. D:h7+! R:h7 3.h:g6+ Rg7 4.Th7 mat) 2.h:g6+ Rg5 3.Th5+! R:h5 4.f4+ C:e2 (4...Rh6 5.Th1+ sau 4...Df3+ 5.N:f3+ C:f3 6.Th1+ Rg4 7.g:f3 mat) 5.Cf6+ Rh6 6.Th1+ Rg7 7.Ce8+! T:e8 8.T:h7+ Rf6(8) 9.T:f7 mat (1—0).

133. **Matanović — Sokolov,** Iugoslavia, 1953 : 1.D:f7+! R:f7 2.T:d7+ D:d7 3.C:e5+ Re6 4.C:d7 R:d7 5.N:f4 și albul a cîștigat (1—0).

134. **Muratov — Tataev,** Moscova, 1977 : 1.Ng6 ! h :g5 (sau 1...f :g6 2.D :e6+ Ne7 3.Df7+ Rd8 4.Ce6+) 2.N:f7+! Re7 (2...R:f7 3.C:g5+ Rg6 4.Dd3+) 3.C:g5 e5 4.0—0—0 c:d4 5.Nb4+ Cc5 6.T:d4 Nf5 7.g4! C:g4 8.T:g4 Rf6 9.Nc3 ! Nd6 10.f4 Taf8 11.Tf1 g6 12.Tg3 Th4 13.N :g6 ! (1—0).

135. **Gipsils — Savon,** Baku, 1961 : 1.T:e6! T:e6 2.C:d5 h6 3.C:f6+ Rh8 (sau 3...T :f6 4.C :e6 T :e6 5.D :f5) 4.D :f5 Te1+ 5.T :e1+ D:f5 6.Cf7+! (1—0).

136. **Ragozin — Veresov,** Moscova, 1945 : 1.N:g7 R:g7 2.T:g6+! f:g6 3. Tf7+! R:f7 4.D:h7+ Re6 (4...Rf8 5.Cf4!) 5.D:g6+ Re5 6.Dg7+ R:e4 (6...Re6 7.Cf4 mat) 7.Cf6+! și albul a cîștigat ușor (1—0).

137. **Vasiukov — Uhlmann,** Berlin, 1962 : 1.Ce5! Cc:e5 2.D:e5+!! Nf6 (sau 2...C:e5 3.N:e5+ Nf6 4.N:f6+ D:f6 5.Te8+) 3.De8+ Cf8 4.Ne5! (amenință 5.D:f8+!) Db6 5.N:d5 Tc8 6.Ne6! N:e5 7.N:c8 și albul a cîștigat (1—0).

138. **Mariasin — Bartnikov,** Liepaia, 1974 : 1.C:f6+ Rd8 2.Cd5! Cc6 (2... Te8 3.Dc7 mat sau 2...e:d5 3.Df6+) 3.N:h6! (amenință 4.Ng5+, iar figurile albe aflate în priză sînt „tabu" : 3...T:h6 4.Df8 mat sau 3... e:d5 4.Ng5+ Re8 5.Rf2! și 6.Te1+) Cd4+ 4.Rf2 Cf5 5.Ng5+ f6 (5... Re8 6.Cc7 mat) 6.De5!! Tf8 (6...f:g5 7.D:h8 mat sau 6...e:d4 7.N:f6+) 7.N:f6+ Re8 (7...T:f6 8.D:f6+ Re8 9.Cc7 mat) 8.Nb5! (8...D:a1 9. D:e6+) 1—0.

139. **Bjelajac — Notaroš,** Iugoslavia, 1973 : 1.Cg5! N:e5 (1...N:e2 2.N:f7 mat sau 1...D:c4 2.D:c4 T:c4 3.b:c4 N:e5 4.Te1 Nd4 5.T:e7 cu avantaj) 2.D:g4 N:a1 3.C:f7 Dd4 (sau 3...Nd4 4.Rf1! N:f2 5.Ce5+ Rh8 6.De6! cu amenințarea 7.Dg8+ ! T :g8 8.Cf7 mat) 4.Cd6+ T :c4 (4...Rh8 5.C:c8 D :g4 6.Tf8 mat) 5.De6+ Rh8 6.Cf7+ Rg8 7.Cd8+ Rh8 8.De5+ Rg8 **9.Dd5+ Rh8 10.Cf7+ Rg8 11.D:a8 (1—0).**

140. **Kramer — Drexel,** New York, 1947 : 1.Dg5! Ch5 (la 1...g6 2.C:g6+! h:g6 3.Dh6+ Rg8 4.Dg7 mat) 2.Cg6+! (nu 2.D:h5 N:g2+! 3.R:g2 D:c2+ etc.) h:g6 3.N:g7+! Rh7 (3...C:g7 4.Dh6+ sau 3...Rg8 4.Ch6+ R:g7 5.D:g6 mat) 4.Dh6+ Rg8 5.C:e7+ D:e7 6.Dh8+ Rf7 7.T:f1+ Cf6 (7...Re8 8.T:f8+) 8.N:g6+! (nu 8.T:f6+ D:f6!) R:g6 9.Dh6+ Rf7 10. **T:f6+ Re8 11.T:f8+ Rd7 12.De6+! (1—0).**

141. **Umanski — Kiarner,** U.R.S.S., 1968 : 1.N:h7+ R:h7 2.Dh5+ Rg8 3. N:g7! R:g7 4.Dg4+ Rf6 (sau 4...Rh7 5.e4!) 5.e4! N:e4 6.D:e4 D:d4 (6... Nd6 7.Dh4+) 7.Tf3+ Rg7 8.Tg3+ Ng5 (sau 8...Rh6 9.Th3+ Rg7 10.Dh7+ Rf6 11.Tf3+ Re5 12.Te1+ Rd5 13.Td3 etc.) 9.Df3! (nu 9.T:g5+ Rf6!) f6 10.Td1 Dc4 11.Td7+ Rg6 12.Tg4 Dc1+ 13.Td1 Dc2 14.h4 Tcd8 15.Te1 Dd3 16.Dc6 Rh5 17.Tee4 Dd5 18.Dc7 ! Td7 19.Dg3 Nh6 20.Rh2 Df5 21. Dh3 D :f2 ? (numai această gafă duce la pierdere) 22.Tg5+ ! f :g5 23. **h:g5+ R:g5 24.Dg4+ (1—0).**

142. **Tyroler — Popa,** Brașov, 1950 : 1.Nc4! D:a1+ (în partidă, negrul a jucat 1...Db4+, dar, după 2.Cd2 e6 3.Tb1 De7 4.Ce4! Ch6 5.0—0 Cf5 6.Tfd1, avantajul de dezvoltare al albului s-a dovedt hotărîtor) 2.Re2 D:h1 3.D:f7+ Rd7 și acum, albul are două variante de cîștig :

— 4.Ne6+ Rc7 5.Df4+ Rd8 6.D:f8+ Rc7 7.Dc8+ etc. ;

— 4.Cc5+ Rc7 5.Nf4+ Rb6 6.Ca4+ Ra5 7.Nd2+ R:a4 8.Na6! Db1 9.Dc4+ Ra3 10.Nc1+ **D:c1 11.Db3+ (1—0).**

143. **Rödl — Blümich,** Wiesbaden, 1934 : 1.D:f7+! R:f7 (1...Rh8 2.Ng4!) 2.N:d5++ Rg6 (2...Re7 3.Tf7 mat) 3.Nf7+ R:g5 4.Nc1+ Rg4 5.Tf4+ Rg5 6.Te4 mat (1—0).

144. **Polack — Enchalt,** R. F. Germania, 1978 : 1.Cd7! C:d7 2.N:h7+! R:h7 3.Dh5+ Rg8 4.N:g7! f6 (sau 4...R:g7 5.Dg4+ Rh7 6.Tf3) 5.Dg6! Tf7 6. Nh6+ Rh8 7.D:f7 Tg8 8.Tf3 De8 9.Ng7+! (9...T:g7 10.Th3+) 1—0.

145. **Vidmar — Neumann,** Viena, 1903 : 1.Nd6 Cg8 2.T:e7+! C:e7 3.Te1 Nf6 (sau 3...N:h8 4.T:e7+ Rd8 5.Te8+! R:e8 6.De3+) 4.Df4 Nb7 5.T:e7+! Rd8 (5...N :e7 6.Df7+) **6.Cf7+ Rc8 7.Te8+ Nd8 8.T :d8 mat (1—0).**

146. **Holenweg — Menzel,** coresp., 1948 : 1.D:f7+! Rh8 (la 1...R:f7 urma 2.Nc4+ și acum : 2...Rf6 3.Ch5+ Rg6 4.Nf7 mat sau 2...Ce6 3.N:e6+ Rf6 4.N:g4!) 2.Nc4 Ch6 3.Dh5 Ng5 4.Cg6+ C:g6 5.D:g5 Dd7 6.e5 Tf8 **7.Ce4 Cf7 8.Dh5 Tac8 9.T:f7! T:f7 10.Cg5 (1—0).**

147. **Hartlaub — B. Lasker,** Brema, 1906 : 1.T:d8+! D:d8 2.C:c7+ Re7 3. De1! (amenință 4.Ce6 sau 4.Td1) Dc8 4.Db4+ Rf6 5.Dc3+ Re7 6.Dc5+,

Rd8 7.Td1+ Nd7 8.Ce6+! Re8 (sau 8...f:e6 9.Ng5+ Re8 10.De7 mat) **9.C:g7+ Rd8 10.Ng5+ f6 11.N:f6 mat (1—0).**

148. **Cervonov — Dumanski,** Harkov, 1980 : 1.Cf6+! g:f6 2.e:f6+ Rf8 3. Te8+!! (poanta atacului pe coloana „e") R:e8 4.De3+ Rf8 5.D:h6+ D :h6 6.N :h6+ Re8 (sau 6...Rg8 7.Tel, urmat de mat) 7.Tel+ Ne7 8, T:e7+ Rd8 9.N:f7 (se amenință 10.Ng7) 1—0.

149. **Jeleandinov — Karagadean,** U.R.S.S., 1953 : 1.e6! Cd6 (la 1...f:e6 2. f7+) 2.Dh6 Tg8 3.T:d6! D:d6 4.Dg7+!! (4...T:g7 5.f:g7+ Rg8 6. e:f7+) 1—0.

150. **Berșițki — Marteanov,** Oriol, 1970 : 1.C:f7! R:f7 2.Cg5+! (în partidă s-a jucat 2.N:h6!? g:h6? — trebuia 2...Te8! — și albul a cîștigat) și acum :
   - 2...h :g5 3.Dh5+ Re7 4.N :g5+ C7f6 5.T :e6+ ! Rd7 (5...R :e6 6. Tel+ Rd7 7.Nf5 mat) 6.T:f6 Rc8 7.Tf7 Ne7 8.Nf5+ Rb3 9.T:e7 C:e7 10.Nf4 etc. ;
   - 2...Rg8 3.C:e6 Dc8 4.N:h6! g:h6 (sau 4...Te8 5.C:g7! T:el+ 6. D:el N:g7 7.De6+ Rh8 8.Df7 Dg8 9.D:b7 cu cîștig) 5.Dg4+ Rh8 **6.Dg6 C7f6 7.C:f8 T:f8 8.D:h6+ Rg8 9.Te5! (1—0).**

151. **Streyffert — Forsberg,** Stockholm, 1948 : 1.D:h6+! R:h6 2.Nc1+ g5 3.Th1+ Dh5 4.T:h5+ R:h5 5.Th1+ Rg4 6.Cd1! (amenință 7.Ce3 mat) **C:d5 7.f3+ C:f3 8.Cf2 mat (1—0).**

152. **Ianovcic — Alexandrov,** Soroca, 1934 : 1.Ce5! N:f2+ (1...N:d1 2.C:f7+ sau 1...T:e5 2.D:g4 etc.) 2.R:f2 D:f6+ 3.Rg1 N:d1 4.Cc6+ Rd7 (4... C:c6 5.N:f6+) 5.T:e8! (surpriza !) D:b2 6.Te7+ Rc8 7.N:a6+! (altă poantă !) Cb7 (la 7...T :a6 8.Te8+ și mat) 8.T :d1 T :a6 9.Te8+ Rd7 **10.Tde1 De5 11.T8:e5 d:e5 12.Cb8+ (1—0).**

153. **Mertens — Eichhorn,** Ibbs, 1962 : 1...Te3! 2.Dd2 T:c3! 3.D:c3 (la 3... b:c3 Tb8+) Tb8 4.Dd3 Cb5 5.Ra1 N:b2+! 6.R:b2 Cc3+ 7.Rc1 D:f4+ **8.Dd2 Tb1 mat (0—1).**

154. **Jenei — Kapu,** Budapesta, 1954 : 1...Th1+! 2.N:h1 T:h1+ 3.R:h1 N:e4+ 4.Rg1 Nf3! 5.Cc7 Dh8 6.D:f3 C:f3+ 7.Rg2 g4 8.Th1 Dd8 9.Th7+ Rg6 10.Tch1 (sau 10.T :e7 D :c7 și Dd8 !) D :c7 11.T7h6+ Rf7 (0—1).

155. **Kletzel — Batuev,** Saratov, 1938 : 1...Nc4+! 2.Rf2 C:e3 3.R:e3 Nc5+ 4.Rf4 Nf2! 5.h4 g5+! 6.h:g5 f:g5+ 7.R:g5 (7.Re5 Nd4 mat) Tg8+! 8. Rh5 Nf7+ 9.R:h6 Ne3+ 10.R:h7 Nd4! (11.Rh6 Nf6! urmat de mat) 0—1.

156. **Asgeirsson — Raud,** München, 1936 : 1...C:f2! 2.R:f2 Cg4+ 3.Rel (3.Rg3 Dc7+) C:e3 4.Dd2 d4! 5.Cd1 (sau 5.C:d4 Dh4+ 6.g3 D:d4 7. D:d4 Cc2+) C:g2+ 6.Rf2 Ch4 7.Tf1 Nh3 8.Tg1 Tad8 9.Tg3 d3! 10. N:d3 C:f3 11.T:f3 Dh4+ 12.Tg3 T:d3! 13.D:d3 Df4+ (0—1).

157. **Gläser — Schmidt,** coresp., 1935—1936 : 1...N:h2+! 2.R:h2 Cg4+ 3. Rg3 (la 3.Rg1 Dh4!) C:f2! 4.e4 (4.T:f2 Dg5+ 5.Rh2 T:f2) Db8+! (0—1).

158. **Ruponen — Immonen,** Helsinki, 1971 : 1...C :e4 ! ! 2.C :h4 Nf2+ 3.Re2 N:c4+ 4.Dd3 Cd4+ 5.Rd1 Nb3+ 6.Dc2 N:c2 mat (0—1).

159. **Polies — Kremenețki,** U.R.S.S., 1973 : 1...D:b2+!! 2.R:b2 Cd3+ 3.Ra3 (nu salvează nici 3.Rb3 Teb8+ 4.Ra4 — la 4.Rc4 Cb2 mat — Tb4+ 5.Ra3 Nb2 mat) Nb2+ 4.Ra4 (4.Rb3 Teb8+ 5.Rc4 Ce5 mat) T:e4+! **5.c4 (5.D:e4 Cc5 mat) T:c4+ 6.Rb3 Tc3+ 7.Ra4 Ta3 mat (0—1).**

160. **Baghirov — Halilbeili,** Baku, 1961 : 1...T:h2+! 2.T:f6 (la direct 2... R:h2 urmează 2...C:g4+ 3.Rg3 Dh8! 4.R:g4 Dh4+ 5.Rf3 Tf8+ 6.Re3 T:f1) g:f6 3.R:h2 Dh8+ 4.Rg3 (sau 4.Rg1 Dh4 5.Dd1 Th8) Dh4+ 5. Rf3 De1! 6.Ca3 Th8! 7.d4 f5!! 8.g:f5 g4+ (9.R:g4 De2+ 10.Rg3 Nh4+ 11.Rh2 Nf2+) 0—1.

161. **Suana — Hernandez,** 1947 : 1...D:g2+!! 2.R:g2 Tg6+ 3.Rh3 (3.Rh1 Nf3 mat) Ng4+ 4.Rh4 Ne7+ 5.Rg3 Nf3+ 6.Ng5 T:g5+ 7.Rh4 Th5+ 8.Rg3 f4 mat (0—1).

162. **Goldenberg — Chevaldonnet,** Bordeaux, 1982 : 1...N:d1 2.Nb5+ c6 3.d:c6 (se pare că negrul este pierdut : 3...a6 4.c:b7+ a:b5 5.Cc6! e5 6.Ng5 f6 7.T:d1 etc.) Ne2!? 4.R:e2 Dd5! 5.c4 (ultima incercare) D:e5+ 6.Ne3 0—0—0! (nu 6...Rd8 7.c:b7 Tb8 8.Thd1+ Dd6 9.c5 T:b7 10. a4 etc.) 7.c:b7+ Rb8 (0—1).

163. **Honfi — Barczay,** Kecskemet, 1977 : 1...T:c4! 2.D:c4 D:b2+!! 3.T:b2 Ca3+ 4.Rc1 N:b2+ 5.R:b2 C:c4+ 6.Rc3 T:e4 7.Cd4 Cb6 (0—1).

164. **Manov — Hairabedean,** Bulgaria, 1962 : 1...Ne2! 2.C:e2 Th8+ 3.Rg1 Th1+! 4.R:h1 Th8+ 5.Rg1 Th1+! 6.R:h1 Dh8+ 7.Rg1 Dh2 mat (0—1).

165. **Hermann — Hussong,** Frankfurt, 1930 : 1...D:h2+!! 2.R:h2 Th6+ 3. Rg3 Ce2+ 4.Rg4 Tf4+ 5.Rg5 Th2 6.D:f8+ R:f8 7.Cf3 h6+ 8.Rg6 Rg8! 9.C:h2 Tf5!! 10.C:f5 Cf4 mat (0—1).

166. **Poco — Durao,** Benidorm, 1979 : 1...C:f2! 2.R:f2 Ce4+ 3.C:e4 (sau 3.Rg1 N:b2 4.C:b2 De3+) f:e4+ 4.Rg1 T:f1+! 5.R:f1! (5.T:f1 D:h2+ 6.Rf2 Ng3 mat) Tf8+ 6.Nf3 Dh2 7.Tf2 Ng3 8.Dd2 e:f3 (9.g:f3 T:f3) 0—1.

167. **Litmanowicz — Wasnetzky,** Vrnjacka Banja, 1970 : 1...N:h2+! 2.R:h2 Cg4+ 3.Rg3 (3.Rg1 D:h4) g5 4.Nf5 g:h4+! 5.Rh3 T:e3+ 6.Cf3 (la 6.f:e3 C:e3) T:e2 7.D:e2 N:f5 (0—1).

168. **Piscitelly — Witt,** Havana, 1966 : 1...C:e4!! 2.N:e7 Nd4+ 3.Rg2 C:g3+ 4.Rh3 Ng2+! 5.R:g2 C:f1+ (6.Rh1 Tg1 mat sau 6.Rh3 Tf3+) 0—1.

169. **Krüger — Schwarzschild :** 1...b:a3! 2.N:a5 a2 3.Da4 (se pare că pionul este oprit, dar...) Na3!! (4.D:a3 Ce2 mat) 0—1.

170. **Nei — Şamkovici,** U.R.S.S., 1955 : 1...0—0! 2.e:f5 Dd5 3.0—0 g:f5 4. d3 Cd4! (0—1).

171. **Pietzsch — Holz,** Copenhaga, 1960 : 1...Ch3+! 2.g:h3 (2.Rh1 C:f2+) T:g3+! 3.h:g3 D:g3+ 4.Ng2 Td1! (0—1).

172. **Komov — Sidorov,** U.R.S.S., 1952 : 1...Th1+! 2.R:h1 Dh7+ 3.Rg1 Dh2+!! 4.R:h2 Cf3++ 5.Rh1 Th8 mat (0—1).

173. **Agdamus — Rubineti,** Buenos Aires, 1971 : 1...D:e3+!! 2.R:e3 Nd4+ 3.Rf4 (3.Rd3 Nf2 mat) e5+ 4.Rf5 Tc6! 5.Ce4 Nc8+ 6.Rg5 h6+ 7.Rh4 g5+ 8.C:g5+ h:g5+ 9.R:g5 Ch7+ 10.Rh5 N:h3 11.e3 Tdd6! (12.Th6 mat) 0—1.

174. **Gaprindaşvili — Gheorghiu,** Hastings, 1964—1965 : 1...N:f2+! 2.D:f2 (sau 2.R:f2 D:e5! 3.D:e5 Cg4+) D:e5+ 3.Ce2 Cg4! 4.Nb5+ Rf8 5. Dc5+ Rg7 6.h4 Cc7! 7.D:e5 C:e5 şi negul a cîştigat (0—1).

175. **Gurghenidze — Serghievski,** Minsk, 1962 : 1...Nd2! 2.D:d2 C:e4 3.De3 Dg5+! 4.D:g5 C:g5+ 5.Rg3 (5.Rg1 Ch3 mat) Th3+ 6.Rg4 Nf3+ 7. R:g5 Th5 mat (0—1).

176. **N. — Grozdov,** U.R.S.S., 1954 : 1...T:h3+! 2.g:h3 Nf3+ 3.Rh2 Cg4+! 4.h:g4 h5! 5.Nh6 (cu ideea 5...T:h6 6.g5!) h:g4! (0—1).

177. **Popov — Riumin,** Moscova, 1929 : 1...T:f3! 2.N:f3 D:f3+!! 3.R:f3 C:d4++ 4.Rg4 Nc8+ 5.Rh4 Cf3 mat (0—1).

178. **Gelenczei — Alföldy,** Budapesta, 1952 : 1...D:h4+!! 2.R:h4 Ce4! 3. Dh5 Ne7+ 4.Dg5 N:g5+ 5.f:g5 h6! 6.g6 f:g6 7.g4 Nd7 (amenințînd 8...g5+) 0—1!

179. **Uteaganov — Konovalov,** Krasnodar, 1950 : 1...Dg2+ ! ! 2.R :g2 Cf4++ 3.Rg1 Ch3 mat (0—1).

180. **Korby — Karge,** Germania, 1939 : 1...C :h3+ ! 2.g :h3 Dh2+ ! 3.R :h2 T:h3+! 4.R:h3 Th8+ 5.Rg3 (5.Rg1 Th1 mat) f4+ 6.Rg4 Th4 mat (0—1).

181. **Matschego — Falkbeer,** Viena, 1853 : 1...D:d5+!! 2.R:d5 Cf6+ 3.Rc4 Ne6+ 4.Rb5 a6+ 5.Ra4 b5+ 6.C:b5 a:b5+ 7.R:b5 Ta5+ 8.R:c6 Nd5+ 9.Rd6 Ce8 mat (0—1).

182. **Schatz — Ghegold,** Hof-Saale, 1934 : 1...Dh7+! 2.Th3 (la 2.Rg1 T:d3) Td1+ 3.Rh2 Th1+! 4.Rg3 (4.R:h1 D:h3+) Dh4+!! 5.T:h4 g:h4 mat (0—1).

183. **Poliak — Usacii,** coresp., 1974 : 1...Th1+! 2.Rg2 (sau 2.R:h1 Dh8+ 3.Rg2 Dh2+ 4.Rf3 N:g4+! 5.R:g4 Dh5 mat) Th2+ 3.Rf3 (3.Rg1 Dh8 4.Df3 Th4 5.Ce3 N:g4 etc.) Dh8 4.C:f4 e:f4 5.R:f4 (5.Tg1 Dh3+ 6. Re2 Dc3+!) Dh6+ (6.Rf3 N:g4+! 7.R:g4 Dh3+ 8.Rf4 g5 mat) 0—1.

184. **Rudakov — Kotov,** Tula, 1929 : 1...Dc3+ 2.Rb1 N:d3+! 3.e:d3 D:d3+ 4.Rb2 (4.Rc1 Tc8+) Dc3+ 5.Ra3 (5.Rb1 d3!) Dc5+! (nu 5...Da5+ 6. Rb2 d3+ 7.Cd4) 6.b4 (la 6.Ra4 b5+ sau 6.Rb2 d3+) Dc3+ 7.Ra4 b5+ 8.R:b5 (8.Ra5 Dc6!) e5! 9.Dc1 Tb8+ 10.Ra6 D:b4 11.Dc7 Da4+ 12.Da5 Dc6+ 13.R:a7 Ta8 mat (0—1).

185. **O'Kelly — Defoss,** Belgia, 1936 : 1...D:f2+!! 2.R:f2 Cg4+ 3.Rf3 (3. Rg1 Ne3 mat) e4+ ! 4.R :e4 (4.d :e4 Ce5 mat) Cdf6+ 5.Rf3 Ce5+ 6.Rf2 Cg4+ 7.Rg1 Ne3 mat (0—1).

186. **Filcev — Pâdevski,** Sofia, 1952 : 1...N :h2+ ! 2.R :h2 Cg4+ 3.Rg3 (3.Rg1 Dh4!) Dd6+ 4.f4 Dh6 5.f5 Dh2+! 6.R:g4 h5+ 7.Rg5 Dg3+ 8.R:h5 g6+ 9.f:g6 Rg7! 10.T:f7+ T:f7 11.Nd2 Dh2+ (0—1).

187. **Bauermann — Butze,** coresp., 1979 : 1...Nb4+ 2.Re2 C:e4! 3.N:d8 c5! 4.Dg4 c:d4 5.Dg7 d3+ 6.Re3 (sau 6.Rf3 Cef6 și Tg8) Nd2+ 7.Rd4 T :d8 ! ! 8.D :h8+ Cf8 mat (0—1).

188. **N. — Teichman,** 1908 : 1...c3! 2.Tee8 Te4+! 3.T:e4 c:b2 4.Tee8 Te7+! 5.T:e7 b1D și negrul a cîștigat (0—1).

189. **Alvarsson — Jonsson,** Suedia, 1966 : 1...Df2+ 2.Rd3 Cb4+ 3.Rc3 0—0—0! 4.Cd2 De3+ 5.Rc4 b5+! 6.R:c5 Ca6 mat (0—1).

190. **Teller — Tartakower,** Hastings, 1927 : 1...Te8+ 2.Ne2 T:e2+! 3.R:e2 Na6+ 4.Rd2 Df2+ 5.Rc3 Tb8 6.Tb1 Dc5+ 7.Rd2 Dd4+ 8.Rc2 (sau 8.Rc1 Dc3+ 9.Dc2 De3+ 10.Rd1 Ne2+ etc.) Dc4+ 9.Rd2 Dd3+ (10. Re1 T:b1!) 0—1.

191. **Canoba — Eliskases,** Mar del Plata, 1957 : 1...Tc8! 2.D:c8 Cg4 3.Dd8+ Rg7 4.Re2 D:f2+ 5.Rd3 (5.Rd1 Ce3+) Ce5+ 6.Re4 De3 mat (0—1).

192. **Johansson — Ekerberg,** Suedia, 1974 : 1...Dc6 2.Nf3 D:f3! 3.g:f3 Tdg8+ 4.Ng3 T:g3+ (5.h:g3 N:f3 și 6...Th1 mat) 0—1.

193. **N. — Mazen,** 1948 : 1...Nb5! 2.a:b5 Chg3+ 3.C:g3 C:g3+ 4.h:g3 h:g3+ Rg1 Th1+! 6.R:h1 Th8+ 7.Rg1 Nc5+! 8.C:c5 Th1+! 9.R:h1 Dh8+ 10. Rg1 Dh2 mat (0—1).

194. **Arseniev — Juhovițki,** U.R.S.S., 1962 : 1...N:h2+! 2.R:h2 Dh4+ 3.Rg1 Tf5! 4.Nb3 Rh8! 5.f3 Th5 6.f:e4 Dh2+ 7.Rf2 Tf8+ 8.Nf4 D:f4+ 9. Re1 Th1! (0—1).

195. **N. — Cigorin,** Petersburg, 1875 : 1...Tf3! 2.Db1 Te2! 3.Nd1 (sau 3. T:e2 C:e2+ 4.Rg2 T:g3 mat) T:g3+! 4.h:g3 Dh1+ 5.C:h1 Tg2 mat (0—1).

196. **Lutikov — Cerniakov,** U.R.S.S., 1978 : 1...D:g3! 2.f:g3 N:c5+ 3.Rh1 h5! 4.Ne2 Ne3! (nu direct 4...h4 5.N:g4 h:g3+ 6.Nh3 T:h3+ 7.g:h3 Nc6+ 8.Dg2 și finalul nu-i clar) 5.Db4 h4 6.N:g4 h:g3+ 7.Nh3 T:h3+ 8.g:h3 Nc6+ 9.De4 N:e4+ 10.d:e4 Td8 (11.Rg2 Nf4! sau 11.Cc3 Td2!) 0—1.

197. **Pachman — Najdorf,** Mar del Plata, 1955 : în loc de 1...e5, negrul ar fi putut decide imediat partida prin 1...h4! și, dacă 2.h:g4, atunci 2...h:g3+ 3.Nh3 T:h3+ 4.Rg2 Dd7! și acum : 5.R:h3 D:g4+ 6.Rg2 Ch4+ 7.Rg1 Dh3! ; 5.R:f3 D:g4+ 6.Rg2 (6.Re3 g2+) Th2+ 7.Rg1 Th1+! sau 5.C:g3 D:g4 6.Th1 Ch4+ 7.Rf1 T:h1+ 8.C:h1 Dg2+ 9.Re2 Cf3! 10.Cg3 Cg4! etc.

198. **Jörgensen — Sadhegi,** Elveția, 1977 : 1...D:f2+! 2.T:f2 Ce2+ 3.Rf1 (sau 3.Rh1 C:f2 mat) C:h2+ 4.Re1 C:c1+ 5.De4 (dama oricum se pierdea) N:f2+ 6.R:f2 T:e4 7.N:e4 Te8 8.Cc3 Ce2! 9.R:e2 f5 și negrul a cîștigat (0—1).

199. **Steneberg — Boltz,** R. F. Germania, 1948 : 1...N:h2+! 2.R:h2 Dh4+ 3.Rg1 N:g2! 4.R:g2 Tg8+ 5.N:g8 T:g8+ (0—1).

200. **Bilek — Gligorić, Teesside, 1972 : 1...C:e4! 2.N:d8 Cg3+ 3.Rg1 T:d8** 4.Tf3 Nd6 5.Dd3 Tde8 6.Taf1 (ultima încercare !) C:f1 7.T:f1 Ce2+ 8.Rh1 Cg3+ 9.Rg1 C:f1 (poziția negrului este deja cîștigată) 10.R:f1 **Tg3! 11.Dd1 Teg8 12.Dh5 T:g2 13.D:f7 Ne5 14.f6 Nd4! (0—1).**

Bibliografie selectivă

TADEUSZ CZARNECKI *Pulapki szachowe*. Warszawa, Czytelnik, 1956

KURT RICHTER *666 Kurzpartien...* Hamburg, Verlag K. Rattman, 1966

RAMON CRUSI MORE *101 minipartidas*. Barcelona, Agotada, 1970

ABRAM I. ROIZMAN *300 partii-miniatur*. Minsk, Polîmia, 1972

TADEUSZ CZARNECKI *Zaczynamy partie szachów*. Warszawa, Sport i turystyka, 1972

BORISLAV IVKOV *Šahovske lepotice*. Osijek, Glas Slavonije, 1973

RUDOLF MARIĆ *Šahovske minijature*. Beograd, Sportska kniga, 1977

IAKOV I. NEISTADT *250 lovușek i kombinații*. Moskva, Vserosiiski șahmatnîi klub, 1973

RAFAIL S. SCHWARTZ *Sbornik korotkih partii*. Kișiniov, Cartea moldovenească, 1975

ABRAM I. ROIZMAN *Șahmatnîie dueli*. Minsk, Belarus, 1976

LADISLAV ALSTER *Miniaturni šachove partie*. Praha, Olympia, 1978

ABRAM I. ROIZMAN *Șahmatnîie miniaturî*. Minsk, Polimîia, 1978

IAKOV I. NEISTADT *Po sledam debiutnîh katastrof*. Moskva, Fizkultura i sport, 1979

EMIL GELENCZEI *200 Eröffnungsfallen*. Berlin, Sportverlag, 1980

ABRAM I. ROIZMAN *400 Kurzpartien*. Berlin, Sportverlag, 1980

INDICELE NUMELOR DE JUCĂTORI
(numerele indică pagina)

I

J

K

CUPRINS

Redactor: EUGENIA VIȘINOIU
Tehnoredactor: PETRE POPESCU

Bun de tipar: 24 XI 1982
Coli de tipar: 25

c. 508 I. P. Informația
Str. Brezoianu nr. 23 — 25
București

editura
sport-
turism

Lei 22